



مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی



عمران
علیه السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

اسیضانائک
الاحمسی

جلد چہارم

توسلہ
علاء الدین
احمسی

۲۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موسوعة الامام الخميني قدس سره الشريف المجلد 32 إلى 41 استفتاءات امام خميني (س)

نويسنده:

آيت الله العظمى سيد روح الله موسى خميني قدس سره

ناشر چاپي:

موسسه تنظيم و نشر آثار امام خميني رحمه الله عليه

ناشر دييجيتالي:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	موسوعه الامام الخميني قدس سره الشریف المجلد ۳۵ استفتائات امام خمینی (س) جلد ۴
۷	مشخصات کتاب
۸	اشاره
۱۱	فهرست اجمالی
۱۲	فهرست مطالب
۱۵	خمس
۱۵	احکام خمس
۱۶	قصد قربت در خمس
۲۰	آنچه که خمس در آن واجب است
۲۰	خمس غنیمت
۳۰	خمس معدن
۳۲	خمس گنج
۳۴	خمس منفعت کسب
۳۴	مسائل
۱۳۸	عدم وجوب خمس در منافع مثل: هبه، ارث، قرض، مهریه و...
۱۸۷	خمس ترقی قیمت
۲۱۶	مال مخمس
۲۱۹	خمس دیونی که وصول نشده
۲۲۹	مبدأ سال در پرداخت خمس
۲۳۹	مؤونه و موارد آن
۳۰۳	خمس سرمایه
۳۴۱	نحوه محاسبه خمس اموال کسانی که چند رشته کسب دارند
۳۴۱	خمس آذوقه مازاد، فروش خانه و آنچه از مؤونه بودن خارج شده

۳۹۴	خمس پس انداز جهت تهیه مؤونه مثل خانه و جهیزیه و...
۴۱۶	کسر نشدن مالی که خمس ندارد - ولی در مؤونه صرف شده - از درآمد سال
۴۲۲	خمس اموال افراد بدهکار
۴۴۸	دستگردان بدهی خمس و پرداخت آن از ربح سال جدید
۴۵۰	ودیعه ثبت نام حج و خمس آن
۴۶۹	تعلق خمس به عین اموال
۴۸۵	پرداخت خمس بیش از مقدار واجب
۴۸۸	شک در ادای خمس
۴۸۸	جواز تأخیر پرداخت خمس تا آخر سال خمسی
۴۸۹	خمس زمینی که کافر ذمی از مسلمان خریده
۴۹۰	خمس مال حلال مخلوط به حرام
۴۹۰	مسائل
۴۹۳	پرداخت ردّ مظالم
۵۰۰	تقسیم خمس و مستحقین آن
۵۰۰	شرایط مستحقین خمس
۵۰۸	شهریه گرفتن طلاب
۵۲۴	واجب نبودن خمس در شهریه
۵۲۶	نحوه پرداخت خمس و مصرف آن
۶۹۸	تلف شدن خمس بدون افراط و تفریط
۷۰۲	جواز ادای خمس از غیر مال مورد خمس
۷۰۴	احتساب دین، مالیات و... به جای خمس
۷۱۹	قبول خمس از طرف مستحق و برگرداندن آن
۷۲۰	حکم تصرفات در اموال کسانی که خمس نمی دهند
۷۵۲	خمس اموال افراد مرتد
۷۵۴	انفال
۷۵۵	درباره مرکز

مشخصات کتاب

سرشناسه: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، 1279 - 1368.

عنوان و نام پدیدآور: موسوعة الامام الخميني قدس سره الشريف المجلد 35 استفتائات امام خميني (س) جلد 4 / تحقیق موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س).

مشخصات نشر: تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، 1396.

مشخصات ظاهری: 10 ج.

فروست: موسوعه الامام الخميني (س).

شابک: 1-368-212-964-978

وضعیت فهرست نویسی: فایا(چاپ دوم)

یادداشت: ج. 2 - 10 (چاپ اول: 1392)(فایا).

یادداشت: چاپ دوم.

مندرجات: ج. 1. احکام تقلید، طهارت. - ج. 2. نماز (از ابتدا تا شرایط شکسته شدن نماز). - ج. 3. نماز (از قواطع سفر تا انتها)، روزه، زکات. - ج. 4. خمس. - ج. 5. حج، امر به معروف و نهی از منکر، مکاسب محرمه. - ج. 6. بیع (خرید و فروش). - ج. 7. وقف و نظایر آن، وصیت، یمین و نذر، کفارات. - ج. 8. صید و ذباحت، خوردنی ها و آشامیدنی ها. - ج. 9. نکاح (از اولیای عقد تا انتها). - ج. 10. قضا، شهادت، حدود، قصاص....

موضوع: فقه جعفری -- رساله عملیه -- پرسش ها و پاسخ ها

Islamic law, Ja'fari -- Handbooks, manuals, etc. -- Questions and answers*

فتواهای شیعه -- قرن 14

Fatwas, Shiites --- 20th century

شناسه افزوده: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)

شناسه افزوده: Institute for Compilation and Publication of Imam Khomeini's Works

رده بندی کنگره: 9/183BP/خ8الف47 1396

رده بندی دیویی: 297/3422

شماره کتابشناسی ملی: 3421059

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فاپا

آدرس سایت: <https://www.icpikw.ir>

خیراندیش دیجیتال: مرکز خدمات حوزه علمیه اصفهان

ویراستار: سید محمد هادی رضوی خانکهدانی

ص: 1

اشاره

جلد اول احکام تقلید، طهارت

جلد دوم نماز (از ابتدا تا شرایط شکسته شدن نماز)

جلد سوم نماز (از قواطع سفر تا انتها)، روزه، زکات

جلد چهارم خمس

جلد پنجم حج، امر به معروف و نهی از منکر، مکاسب محرمه

جلد ششم بیع (خرید و فروش)، شفعه، صلح، اجاره، جعاله، عاریه، ودیعه، مضاربه، شرکت، مزارعه، مساقات، دین و قرض، رهن، حجر، ضمان، حواله و کفالت، وکالت، اقرار، هبه

جلد هفتم وقف و نظائر آن، وصیت، یمین و نذر، کفارات

جلد هشتم صید و ذباحت، خوردنی ها و آشامیدنی ها، غضب، احیای موات و مشترکات، لقطه، نکاح (از ابتدا تا احکام عقد ازدواج)

جلد نهم نکاح (از اولیای عقد تا انتها)، طلاق، خلع و مبارات، ظهار، مواریث

جلد دهم قضا، شهادت، حدود، قصاص، دیات، مسائل مستحدثه (بیمه، سفته، سرقتی، بانک ها، بلیط های بخت آزمایی، تلقیح مصنوعی، تشریح و ترقیع، رادیو و تلویزیون، مقررات دولتی، راهنمایی و رانندگی، خرید و فروش و تقسیم اجناس سهمیه ای، خرید و فروش اجناس قاچاق، مالیات و عوارض، عزاداری، رضایت والدین، مسائل اجتماعی بانوان، مسابقات ورزشی، معارف و مسائل اسلامی، مسائل امنیتی و کشورهای بیگانه، ولایت فقیه)

کتاب خمس

قصد قربت در خمس ... 3

آنچه که خمس در آن واجب است:

1. غنیمت ... 5

2. معدن ... 15

3. گنج ... 17

4. منفعت کسب ... 19

عدم وجوب خمس در منافی مثل: هبه، ارث، قرض، مهریه و... ... 122

خمس ترقی قیمت ... 171

مال مخمس ... 200

خمس دیونی که وصول نشده ... 203

مبدأ سال در پرداخت خمس ... 213

مؤونه و موارد آن ... 223

خمس سرمایه ... 286

نحوه محاسبه خمس اموال کسانی که چند رشته کسب دارند ... 324

خمس آذوقه مازاد، فروش خانه و آنچه از مؤونه بودن خارج شده ... 324

خمس پس انداز جهت تهیه مؤونه مثل خانه و جهیزیه و... ... 377

ص: 5

کسر نشدن مالی که خمس ندارد - ولی در مؤونه صرف شده - از درآمد سال .. 398

خمس اموال افراد بدهکار ... 404

دستگردان بدهی خمس و پرداخت آن از ریح سال جدید ... 430

ودیعه ثبت نام حج و خمس آن ... 432

تعلق خمس به عین اموال ... 451

پرداخت خمس بیش از مقدار واجب ... 467

شك در ادای خمس ... 470

جواز تأخیر پرداخت خمس تا آخر سال خمسی ... 470

5. زمینی که کافر ذمی از مسلمان خریده ... 471

6. مال حلال مخلوط به حرام ... 472

پرداخت ردّ مظالم ... 475

تقسیم خمس و مستحقین آن:

شرایط مستحقین خمس ... 482

شهریه گرفتن طلاب ... 490

واجب نبودن خمس در شهریه ... 506

نحوه پرداخت خمس و مصرف آن ... 508

تلف شدن خمس بدون افراط و تفریط ... 679

جواز ادای خمس از غیر مال مورد خمس ... 683

احتساب دین، مالیات و... به جای خمس ... 685

قبول خمس از طرف مستحق و برگرداندن آن ... 700

حکم تصرفات در اموال کسانی که خمس نمی دهند ... 701

خمس اموال افراد مرتد ... 733

انفال ... 735

ص: 6

خمیس

احکام خمیس

بسمه تعالی

1. آیا در خمس قصد قربت معتبر است یا خیر؟

بسمه تعالی، معتبر است.

2. اگر کسی می داند که زید خمس بدهکار است و از مال زید بدون اطلاع او برداشت و بابت خمس به حاکم شرع داد و حاکم هم اطلاع نداشت که این عمل فضولی است آیا ذمه زید بری می شود یا خیر و آیا فرق است بین این که زید بعد از اطلاع این عمل را امضا کند و بین این که بگوید راضی نبوده و نیستم یا خیر؟

بسمه تعالی، کفایت نمی کند و فرقی بین دو صورت ذکر شده نیست، بلی اگر عین مال موجود باشد صاحب مال می تواند فعلاً بابت خمس حساب کند.

3. در ذکر رکوع و سجود که مستحب است به وتر ختم شود اگر دو تسبیحه کبرا بگویند و یک تسبیحه

صغرا عمل به این مستحب شده یا این که هر کدام از دو تسبیحه اگر به وتر ختم شود به مستحب عمل شده.

بسمه تعالی، بعید نیست عمل شده باشد.

2. در سؤال فوق، در خمس اول قصد قربت لازم است یا خیر؟

بسمه تعالی، در خمس قصد قربت معتبر است.

ص: 3

بسمه تعالی

اشخاصی که برای وجوهات خود چک می دهند، در موقع دادن چک اگر قصد قربت و نیت کنند کافی است یا این که هر وقت چک نقد شد خودش نیت کند یا وکیل بگیرد که آن وقت نیت کند و همچنین مهر نان که به فقرا داده می شود بابت کفاره که نان بگیرند این مهر حکم پول را دارد که باید فقیر موثق باشد تا او را وکیل کنند نان بخرد یا این که حکم خود نان را دارد که به دادن مهر اگر نیت و قصد قربت کردند کافی باشد، به هر حال طریق صحیح که باید عمل شود هم راجع به چک و هم مهر بیان فرمایید.

بسمه تعالی، در چک قصد قربت در وقت دادن چک کافی است و در مهر حکم پول را دارد که باید طرف را وکیل کند و قصد قربت را هم وکیل داشته باشد احتیاطاً و در هر صورت خود شخص باید در وقت دادن مهر قصد قربت کند.

24. آیا در خمس هم مانند زکات قصد قربت معتبر است یا نه؟

بسمه تعالی، باید با قصد قربت باشد.

3. فرق بین خمس و زکات را بفرمایید چیست؟

بسمه تعالی، در رساله مذکور است.

[سؤال 3845] 1900

بسمه تعالی

حضور محترم رهبر عظیم الشان انقلاب، امام خمینی دام ظلّه العالی

محترماً معروض می دارد به چند سؤال جواب فرمایید:

1. لباس های عراقی که به رزمندگان داده می شود خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. لباس های منسوب به کره یا امریکا یا اسرائیل که مشتمل بر قطعات چرمی است و در ایران خریداری می شود نماز با آن ها چه حکم دارد؟ و نمازهای خوانده شده با آن ها با جهل به حکم قضا دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، چرم هایی که از بلاد کفر وارد می شود محکوم به نجاست است مگر این که احتمال داده شود که وارد کننده مسلمان احراز تذکیر آن را نموده و در اختیار افراد مسلمان قرار دهد و نسبت به گذشته نماز صحیح است.

3. شخصی که مواد منزل مسکونی خود را نه به معامله شخصی خریده نه به معامله کلی، بلکه به

صاحبان مواد گفته مواد را آوردند و بنا هم عمارت را ساخت و بعد با پول سال های گذشته که غیر مخمس بوده عوض مواد و اجرت بنا و کارگراها را داد و مدتی گذشت و عمارت ترقی کرد، آیا خمس با ترقی قیمت را باید بدهد یا بدون ترقی؟ و آیا معامله معاطاتی چون به اعطا واقع می شود حکم شخصی را دارد یا نه؟

ص: 5

بسمه تعالی، در فرض سؤال به قیمت فعلی باید خمس بدهد و در معاطات باید مبیع شخصی باشد، بلی اگر تحقق معاطات به تسلیم ثمن باشد می تواند مبیع کلی باشد.

4. مغازه هایی که وقف مسجد شده که اجاره آن صرف مسجد شود جایز است کتابخانه یا دفتر تبلیغات شود بدون اجاره یا نه؟

بسمه تعالی، باید در جهت وقف صرف شود و در غیر آن جایز نیست.

[سؤال 3846] 1901

بسمه تعالی 1361 / 3 / 9

محضر حضرت آیت الله العظمی الامام خمینی مدّ ظلّه العالی و روحی له الفداء

خداوند وجود پر برکت آن رهبر عظیم الشان را با سلامتی کامل تا ظهور حضرت بقیة الله الاعظم امام زمان ارواحنا لتراب مقدمه الفداء طول عمر مرحمت فرماید. از محضرتان تقاضا می شود به سؤال ذیل پاسخ فرمایید:

چه مقدار از غنائم را افرادی که در جبهه هستند می توانند قصد تملك کنند و آیا آن مقدار مورد تعلق خمس هست یا نه؟

بسمه تعالی، اسلحه را باید تحویل دهند و مختصرات مثل ساعت و لباس را می توانند تملك کنند و خمس ندارد و در زیادتر موکول به نظر دولت اسلامی است.

[سؤال 3847] 1902

بسمه تعالی 1361 / 5 / 17

با عرض سلام و آرزوی موفقیت، خدمت تمامی خدمتگزاران به اسلام و جمهوری اسلامی و درود بی پایان بر ملت شهیدپرور و قهرمان ایران، سؤالاتی به شرح زیر مطرح می گردد و متمنی است که فتوای امام خمینی مدّ ظلّه العالی را بیان فرمایید.

1. چند ماه پیش نامه ای را به دفتر امام نوشتم و در آن در مورد غنائم جزئی غیر

ص: 6

نظامی نوشته بودم که حکم امام در مورد آن ها این بود که «تصرف در چیزهای جزئی برای مقاتلین مانع ندارد» حال می خواستم بینم که آیا طبق حکم امام، خمس هم به آن ها تعلق می گیرد یا نه؟ و اصولاً چیزهای جزئی از نظر امام حداکثر قیمت مادی آن ها چقدر است؟ لطفاً مسأله را به طور کامل روشن فرمایید.

بسمه تعالی، خمس ندارد و در موارد شبهه به مسئولین مراجعه کنید.

2. آیا امام خمینی طی حکمی سیگار کشیدن را برای کسانی که سیگاری نیستند تحریم فرموده اند؟

و همچنین برای کسانی که سیگاری هستند آیا دستور به ترك آن داده اند؟ به طور کامل توضیح

دهید؟

بسمه تعالی، تحریم نشده است و بهتر است نکشند.

[سؤال 3848] 378

3. آیا خمس به لباس و اورکت و پوتین و ساعت و... که غنیمی هستند و بچه ها از جبهه می آورند تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 3849] 1903

بسمه تعالی

محضر مبارك هیأت استفتائیه حضرت امام خمینی، دامت برکاته، سلام علیکم، پس از عرض سلام:

این جانب چندی پیش با شرکت در حمله محرم، پس از چند روز درگیری اورکت و رادیویی از مزدوران بعثی برداشته و چند روزی را که بعد از حمله در جبهه بودیم، پوشیدم. بعد از پایان مأموریت اشیای مذکور را با خود آوردم.

اولاً: نماز خواندن با اورکت چه صورتی دارد؟

ثانیاً: بر فرض نماز داشتن، خمس دارد؟

بسمه تعالی، مانع ندارد و خمس واجب نیست.

ص: 7

بسمه تعالی 1361 / 2 / 15

محضر مبارك رهبر عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی، الامام خمینی، مدّ ظلّه العالی، السلام علیکم

در جبهه های جنگ سربازان دلیر اسلام با حزب بعث عراق از وسایل کشته های عراقی، مثل ساعت و پول و لباس و کفش و انگشتر را سربازان ما برداشته، می آورند و از ما می پرسند که تصرف و تملک آن ها جایز است یا نه؟ و آیا احتیاج به تخمیس دارد؟ و یا عنوان مجهول المالك دارد؟ دوم این که، آیا از وسایل زخمی ها و اسرا می توان برداشت یا جایز نیست؟ سوم این که، اسلحه ایشان، مثل خنجر و سرنیزه و کلت کمبری را می توان برداشت، یا این که مال حکومت اسلامی می باشد؟

بسمه تعالی، اسلحه را باید تحویل مقامات دولت اسلامی دهند، و اشیای مذکوره از مقتولین، بر رزمندگان حلال است و خمس واجب نیست، و اموال اسرا از غنائم نیست.

[سؤال 3851] 1905

بسمه تعالی 1361 / 10 / 4

حضور محترم آیت الله العظمی روح الله موسوی الخمینی، دامت افاضاته

با تقدیم بهترین سلام ها و گرم ترین تبریکات از خدای تبارک و تعالی سلامتی آن وجود شریف را آرزو مندم.

این جانب ستوان یکم توپخانه، جمعی لشکر 92 زرهی اهواز، که محل خدمت من در تیپ دوزرهی دزفول می باشد، می خواستم از حضور مبارکتان سؤال نمایم که بنده از اول جنگ تا کنون مقداری وسایل از سنگر عراقی ها به غنیمت گرفته، و آن هایی را که از اموال ارتش بوده، تحویل مقامات و آن هایی که جنبه شخصی داشته است، برای خودم برداشته ام و مورد استفاده قرار داده ام. حال استدعا دارم در مورد بهره برداری از

آن ها، یا تحویل آن ها و یا پرداخت ارزش آن ها را به هر مقدار که می شود، تعیین و یا اگر خمس به آن ها تعلق می گیرد، خمس آن را بدهم و در غیر این صورت، نظر خود را در این مورد بفرمایید، تا از شك و تردید خارج شوم.

بسمه تعالی، مانع ندارد اشیای مزبوره را برای خودتان بردارید و خمس ندارد و اگر زاید بر احتیاج شما است به دیگران که احتیاج دارند بدهید.

[سؤال 3852] 1906

بسمه تعالی 1361 / 9 / 6

حضور محترم مسئولین دفتر امام خمینی

این جانب عرایضی دارم که ان شاء الله به لطف پروردگار با بزرگی وجودتان جواب بدهید.

1. در یکی از عملیات ها کیسه خواب هایی از دشمن به عنوان غنائم آوردیم پادگان که فرمانده گردان در یکی از سخنرانی هایش گفت که کیسه خواب هایی که به عنوان غنائم در اختیار هر کس هست، می تواند صاحب اختیار باشد و به منزل ببرد و من نیز با تأییدیه فرمانده گروهان آوردم. بعد از مدتی تلفن زدم به حضور شما که آیا متعلق به بیت المال است یا نه، شما فرمودید که نه؛ اما غنائم خمس دارد. حالا شما بفرمایید که این کیسه خواب از آن من است یا بیت المال؟ اگر مال من است، بفرمایید که غنائم از نظر مالی تا چه حدودی خمس ندارد و از چه حدودی به بالا خمس دارد؟

بسمه تعالی، اگر با اجازه مسئولین مربوطه برداشتید اشکال ندارد و خمس ندارد.

2. يك زمانی به گشت منطقه رفته بودیم که به موضع قبلی عراقی ها برخورد کردیم؛ در آن جا سه جسد عراقی بود که خاک کردیم. عراقی ها که اکثراً مسلمان هستند؛ آیا ما در آن جا باید حکم مسلمانی به آن ها می بستیم یا خیر؟ اگر مسلمان بودند، در آن جا هم موقعیت زمانی و هم مکانی از نظر امنیت جانی برای ما نبود تا بر آن ها نماز بخوانیم و رو به قبله خاک کنیم؛ اما به این مسائل فکر نکردیم؛ تکلیف چیست؟ حالا آیا حکم مسلمان را داشتند یا نداشتند؟ اگر نداشتند، تکلیف ما چه بوده و یا چه هست؟ و اگر

ص: 9

داشتند، ما وظایف را انجام ندادیم، اگر نمی دانستیم تکلیف چیست؟ و اگر می دانستیم و نکردیم تکلیف چیست؟ یا این که اگر اصلاً فکر دانستن یا ندانستن را نکردیم، تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، نسبت به کشته دشمن تکلیف تجهیز اموات مسلمین جاری نیست، مگر آن که محرز شود که از روی ناآگاهی یا اجبار به جنگ با ملت اسلامی آمدند.

[سؤال 3853] 1907

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، متّع الله المسلمین بطول بقائه الشریف، ضمن عرض ارادت؛ مستدعی است جواب مسائل ذیل را مرقوم فرمایید:

1. افرادی که از جبهه برمی گردند گاهی مقداری از لباس یا ساعت یا احیاناً پول که همراه کشته های عراقی ها است، می آورند و سؤال می کنند که آیا این ها برایشان حلال است یا نه؟ و اگر حلال است، واجب است خمس آن را بدهند یا نه؟

بسمه تعالی، غیر مهمّات و ادوات جنگی، چیزهای مختصر برای مقاتلین اشکال ندارد و خمس لازم نیست.

[سؤال 3854]

2. در مسأله فوق، فرق می کند که افرادی که این ها را اخذ می کنند مسلحانه بجنگند یا آن که پشت جبهه مأمور دفن اجساد عراقی ها باشند و در حال دفن، لباس و ساعت را همراه خود بردارند و بیاورند؟

بسمه تعالی، مشکل است و احتیاط را مراعات کنند.

3. در مسأله «کسانی که پول خود را در حساب دفترچه پس انداز در بانک ها می گذارند و مبلغی روی اصل پول می گذارند و به صاحب پول می دهند»، فرموده اید که «اگر مبلغ را به عنوان سود و بهره بدهند حرام است»، مستدعی است که بفرمایید که اصلاً نباید آن بهره و سود را صاحبان پول بگیرند یا می توانند بگیرند و به عنوان مظالم به فقرا بدهند؟

بسمه تعالی، بهره پول، ربا و حرام است؛ گرفتن آن جایز نیست.

4. در توضیح المسائل آن حضرت سؤال شده از کسی که ماشین سواری می خرد که به تجارتخانه یا

مزرعه خود یا هر شغلی دارد به سر شغل خود برود و این ماشین را از ریح وسط سال می خرد، آیا خمس آن را باید بدهد یا نه؟ فرموده اید که «باید خمس آن را بدهد»، اما افواهاً شنیده می شود که فرموده اید: «این طور ماشین ها خمس ندارد»، خواهشمند است بفرمایید که باید خمس بدهد یا نه؟

بسمه تعالی، وسیله سواری اگر برای رسیدن به شغل مورد حاجت است خمس دارد.

[سؤال 3855] 1908

بسمه تعالی

طبق نظر محترم حضرت آیت الله العظمی سید روح الله الموسوی الخمینی:

1. آیا در جنگ فعلی، غنیمت خمس دارد؟

بسمه تعالی، غیر مهمات و ادوات جنگی، چیزهای مختصر شخصی را مقاتلین می توانند برای خود بردارند و دادن خمس آن لازم نیست.

2. جوانی که خدمت سربازی را به اتمام رسانده و در عرض این دو سال از حقوق و فوق العاده، مقداری پول جمع آوری کرده و در بانک موجود است، لکن قصد دارد ازدواج کند و مقدار پول اضافه نیست، در ضمن این شخص تا حال خمس نداده و بدهکار نیست، آیا در موارد ذکر شده باید خمس بدهد؟ اگر بنا بر این است که بدهد، باید خمس دو سال را بدهد؟

بسمه تعالی، پس انداز مزبور تماماً باید يك مرتبه تخمیس شود.

3. مصرف دو سهم خمس در زمان حال چگونه است؟

بسمه تعالی، سهمین مبارکین را باید به مرجع تقلید یا وکیل مسلم الوکاله او تسلیم نمایید.

[سؤال 3856] 2414

3. سربازهایی که در جبهه از دشمن، لباس و ساعت و چیزهای دیگری برمی دارند، اجازه می فرمایید ملك خود کنند؟ و آیا خمس بر آن ها تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، غیر آلات و ادوات جنگی، چیزهای مختصری که به دست رزمندگان می افتد مانع ندارد برای خود بردارند و خمس واجب نیست.

[سؤال 3857] 271

2. غنائم جنگی که به دست رزمندگان می آید آیا تصرف در آن بدون اجازه ولی امر

حلال است یا نه و بر فرض حلیت مشمول خمس است یا نه؟

بسمه تعالی، به هر نحو خلاف مقررات نباشد می تواند برای خود بردارد و لازم نیست خمس بدهد.

[سؤال 3858] 1909

بسمه تعالی 1361/7/1

خدمت حضرت امام خمینی، سلام علیکم ورحمة الله، ضمن سلام و احوال پرسی، چند سؤالی دارم که از آن حضرت تقاضا دارم پاسخ بفرمایید.

1. آیا کسی که انگشتری با بند انگشت يك عراقی کشته شده جدا کند، اگر آن را بفروشد حلال است یا حرام؟ و یا اگر به دست کند چطور؟

بسمه تعالی، نباید چنین کاری انجام دهد، ولی پوشیدن انگشتر برای مقاتلین حلال است.

[سؤال 3859]

2. اگر کسی چند ساعت و یا چیزهای دیگر غنیمت بگیرد، می تواند آن ها را بفروشد یا نه و یا اگر مثلاً يك ساعت غنیمت بگیرد و پول ندارد که خمس آن را بدهد، چه باید بکند؟ می تواند دستش کند یا نه؟

بسمه تعالی، مختصرات برای مقاتلین حلال است و خمس ندارد.

3. کسی که نماز و روزه بدهکار است و الآن در جبهه است و مقداری که نماز و روزه بدهکار است نمی داند؛ برای این که نمی داند چقدر نماز و روزه بدهکار است چه باید بکند؟ البته مقداری از روزه ها را به طور عمد نگرفته است و آیا اگر این شخص در جبهه کشته شد، پدر و مادرش می توانند خودشان به جای فرزندشان ادا کنند یا نه؟

بسمه تعالی، کسی که نماز و روزه قضا دارد، اگر نمی تواند خودش انجام دهد، باید وصیت نماید به مقداری که یقین به فوت آن دارد. و روزه هایی که عمداً افطار نموده، علاوه بر قضا کفاره هم دارد.

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

ص: 12

بسمه تعالی

با سلام و درود فراوان به رهبر کبیر انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله العظمی روح الله الموسوی الخمینی، بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران و با سلام بر شهیدان، از هاییل تا شهدای کربلا و از شهدای کربلا تا شهدای امروز ایران، و با سلام بر رزمندگان جان بر کف و سلحشوران امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف)، سلام بر شما ای منجی عالم اسلام، سلام بر شما ای کسی که توانستید انسان های بدبخت را از زیر چکمه های استعمارگر شاه نجات دهید، صدها و هزارها درود و سلام بر شما باد آیت الله خمینی.

حضرت آیت الله خمینی، جواب دو مسأله را از شما می خواهم:

1. رزمنده ای در عملیات بستان، اورکت عراقی ای را گرفت که آن اورکت برای شخص گیرنده بزرگ بود؛ آن اورکت را به خیاطی داده که کوتاه کند، ولی خیاط خیلی کوتاه کرده و به بدن شخص نمی خورد؛ لذا اورکت را به شخص دیگری داده که اندازه تن او می باشد؛ وضعیت آن اورکت چیست؟ اگر خمس دارد، بفرمایید که چقدر خمس دارد و خمس را به چه کسی بدهد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد و خمس آن واجب نیست.

2. شخصی چند بار توبه کرده که دیگر کار زشت پیش از توبه را انجام ندهد، ولی باز بعد از توبه، همان کار زشت را انجام می دهد؛ ولی این بار می خواهد توبه آخری را بکند که آن کار زشت را انجام ندهد. چطور می باشد؟

بسمه تعالی، اگر جدّاً توبه کند، قبول است ان شاء الله تعالی.

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، زید عزه العالی

1. اگر سرباز اسلام شخصی از سربازان صدام را به قتل برساند و لباس، ساعت، پول، رادیو و امثال این ها را به عنوان غنائم جنگی برای خود بردارد و خمس آن ها را

هم بدهد؛ آیا متعلق به خودش می شود یا باید به دولت جمهوری اسلامی تحویل دهد؟

بسمه تعالی، می تواند برای خود بردارد. و خمس واجب نیست.

[سؤال 3862]

2. فتوای حضرت عالی راجع به اسیر گرفتن سربازان صدامی - چه سربازان اسلام اسیر بکنند چه خودشان تسلیم بشوند - را که می فرمایید: وسایل فوق مربوط به دولت است، می دانیم، ولی نمی دانیم اگر او را هم بکشد فتوا همین است یا خیر؟

بسمه تعالی، تابع مقررات است و طبق آن باید عمل شود.

[سؤال 3863] 1912

بسمه تعالی

محضر مبارك قلب ما رزمندگان و قلب تمام مسلمین جهان و امید محرومان حضرت امام خمینی دامت برکاته.

با درود بر امام عزیزمان و سلام به روان پاک شهیدان اسلام به ویژه شهدای جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، من سرباز وظیفه جمعی لشکر 77 پیروز خراسان دست امام عزیزمان را از دور می بوسم و این را بگویم که تنها قبل از شهید شدن يك آرزو دارم و آن هم دیدن و زیارت کردن امام از جان بهترمان می باشد و این نه تنها آرزوی من، بلکه آرزوی تمام رزمندگان می باشد که بعضی از این عزیزان در حالی که در خون خود می غلتند و نفس های آخر خود را می کشند می گویند، سلام ما را به امام برسانید و او را به جای ما ببوسید، حال از شما تمنا دارم که ترتیبی حاصل کنید که بتوانم امام عزیزمان را زیارت کنم و اگر برای شما ممکن نیست لااقل نوشته ای و یا چیزی که دست آن قلب ما به آن تبرک شده باشد برای من بفرستید و اما چند سؤال داشتم که امیدوارم هرچه زودتر جواب آن را بفرستید.

1. استفاده از وسایل غنیمتی از قبیل لباس، ساعت و پتو اشکال ندارد و آیا نماز

ص: 14

خواندن بر روی آن ها اشکال ندارد و خمس به آن ها تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، استفاده از آن ها برای رزمندگان مانع ندارد و خمس در آن ها واجب نیست.

[سؤال 3864]

2. ما در منطقه خرمشهر هستیم و در این جا وسایلی از بعثیون کافر به جای مانده است که معلوم نیست از خودشان بوده و یا از منازل مردم آن ها را غارت کرده اند، آیا استفاده کردن از آن ها در منطقه اشکال ندارد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد و در حکم مسأله قبل است، ولی اسلحه و آلات جنگی را تحویل متصدیان دهید.

خمس معدن

[سؤال 3865] 1913

بسمه تعالی

1. معادن خمس دارد. آیا امروزه نفت سفید یا بنزین و گازوییل و غیر آن خمس دارد؟ البته منظور این است که در شرایط فعلی و حکومت اسلامی در ایران، آیا برای مصرف کنندگان، خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، برای مصرف کنندگان خمس ندارد.

2. تطهیر متنجس به بول به وسیله آب جاری یا شیر آب - که در شهر است - یا کر، فشار یا تعدد می خواهد یا نه؟

بسمه تعالی، در فرض مسأله، تعدد لازم نیست؛ ولی در تطهیر چیزهایی که قابل فشار است، بنابر احتیاط فشار لازم است.

3. عدول از نماز قضا به نماز قضای دیگر در حال نماز چگونه است؟

بسمه تعالی، عدول از لاحق به سابق مانع ندارد.

4. اعاده نماز به خاطر به دل نچسبیدن نماز خوانده شده چطور است و اصل اعاده مشروع است یا نه؟

ص: 15

و آیا نماز اعاده شده صحیح و کافی است؛ ولو بعداً معلوم شود نماز اول باطل بوده؟

بسمه تعالی، در صورت شك، اعاده مطلوب است؛ مگر این که منجر به وسواس شود.

[سؤال 3866] 3161

3. در جهاد سازندگی تویسرکان و سایر جهادها فعلاً این طور است که معادن سنگ را استخراج و می فروشیم به دولت و بهای آن را می گیریم و خرج عمران روستا می کنیم. آیا بعد از اخراج مؤونه، خمس آن را بایستی بدهم یا نه؟

بسمه تعالی، اگر ملك شخص نیست و به حساب دولت انجام می گیرد خمس ندارد، ولی اگر اشخاصی مشترکاً برای خودشان استخراج معدن می نمایند، خمس دارد.

[سؤال 3867] 1914

بسمه تعالی 1361 / 9 / 26

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته، با عرض سلام

این جانب قرارداد تولید ذغال سنگ با جهاد سازندگی مرکز از طریق پیمانکاری منعقد کرده ام و در این قرارداد نوشته شده که از کل استخراج، 30% مال جهاد سازندگی و بقیه با تمام مخارج و پرداخت حقوق بیمه و غیره مال پیمانکار و شرکا باشد؛ آیا با پرداخت 30% از کل استخراج، کفایت از خمس می کند یا نه؟ خواهشمند است جواب را برای ما بفرستید که مورد حاجت است.

بسمه تعالی، کفایت از خمس نمی کند.

[سؤال 3868] 1915

بسمه تعالی

سیدی و مولای الامام الخمینی، دام ظلّه الوارف، بعد تقبیل آیادیکم الکریمه

1. در تحریر الوسیله، گچ و گل سر شور (طین الغسل) را به احتیاط واجب جزء معدن شمرده اید. کسانی که این مسأله را ندانسته اند و در مساجد و خانه ها و حمام ها

ص: 16

بر دیوار و سقف و کف مصرف کرده اند و تا کنون نه از طرف کارگاه ها و استخراج کنندگان، خمس آن ها را داده اند و نه از مصرف کنندگان؛ و برخی از کارگاه ها سال خمس نداشته اند و در مثل این مورد خاص آگاه به تکلیف نیز نبوده اند. فعلاً تکلیف مردم با خانه های خود و مساجد و حمام ها چیست؟ و اگر خمس آن ها واجب است، خمس قیمت گچ در زمان مصرف را بدهند یا ذمه آن ها مشغول به عین گچ است و باید قیمت امروز بدهند؟

بسمه تعالی، اگر یقین دارد که گچ، مورد خمس بوده و خمس آن داده نشده، باید خمس قیمت روز به کار بردن آن را بدهد.

2. کارگاه چند نفر اجیر می کند می روند گچ از کوه می آورند و اجرت خود را می گیرند؛ آیا گچی که رسانیده اند ملك آن ها است یا ملك کارگاه است؟

بسمه تعالی، اگر برای صاحب کارگاه استخراج کرده، گچ ملك صاحب کارگاه می شود و اجیر تنها اجرت کار خود را استحقاق دارد.

3. اشیایی که برای استفاده جهت امرار معاش - مثل گوسفند یا گاو یا نخل - می خرد، از وجه خمس داده و در ضمن سال، به سببی از اسباب، بعضی از آن ها را می فروشد، اگر زیادی قیمت داشته باشد جزء سایر ارباح است تا آخر سال حساب کند یا فوری خمس آن را بدهد؟

بسمه تعالی، اگر برای خرید و فروش و تجارت نبوده، زیادی خمس ندارد.

خمس گنج

[سؤال 3869] 1916

بسمه تعالی 1361 / 11 / 28

حضور محترم رهبر عزیز و ولی فقیه سلّمه الله تعالی

پس از عرض سلام و درخواست سلامتی برای آن رهبر کبیر عالی قدر خواهشمند است راهنمایی بفرمایید، چنانچه در چهاردیواری منزل یا باغی شش دانگ به ملکیت فقط يك نفر، در زیر زمین گنجی یا عتیقه پیدا شود، سهم مالك و سهم دولت اسلامی

ص: 17

به چه نحوی تقسیم می شود؟ تقاضا می کنم جواب مرقوم فرمایید.

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، اگر از مالکین قبل از مالک فعلی کسی آن را شناسد، ملك مالكِ فعلی زمین است که آن را پیدا کرده و باید خمس گنج را بدهد.

[سؤال 3870] 4989

2. اگر شخصی با جستجو و مطالعه موفق به کشف گنجی (دفینه) گردد و به یقین بداند که صاحب یا صاحبان آن قرن ها است که مرده اند و آن گنج یا دفینه قرن ها است که بی صاحب است می تواند آن را برای خود بردارد یا نه؟ و اگر خیر پس باید چه بکند؟

بسمه تعالی، اگر از داشتن و پیدا شدن صاحبی برای آن مأیوس است می تواند برای خود بردارد و خمس آن را باید بدهد و مقررات دولت اسلامی باید مراعات شود.

[سؤال 3871] 2070

2. تپه ای است که جزء مرتع روستا می باشد و مالکی ندارد شخصی دست به حفاری برده و قطعه هایی از سفال و ظروف عتیقه در آن تپه پیدا نموده، شرعاً فروش و یا تصرف آن ها که قیمت ارزنده هم دارد چه صورت دارد لطفاً جهت حل این مسأله که اکنون اختلاف ایجاد کرده جواب مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، اگر مالکی برای آن پیدا نشود ملك واجد است ولی باید خمس آن را بدهد و چنانچه دولت اسلامی مقرراتی در این باب دارد واجب است مراعات شود.

ص: 18

[سؤال 3872] 1917

بسمه تعالی

دفتر استفتانات امام خمینی دامت برکاته

پس از عرض سلام خواهشمند است فتوای امام را راجع به چند سؤال زیر مرقوم فرمایید:

1. بنده يك کارمند حقوق بگیر هستم برای محاسبه خمس خود می توانم از روش نگهداری سرمایه خود استفاده نمایم؟ بدین معنی که کل اجناس زندگی خود و وجوه نقد را محاسبه نموده و چنانچه در سال بعد در مجموع افزایش داشت خمس اضافی را پرداخت نمایم و الا خیر؟ در حالت دوم اگر بیست هزار تومان زیان کرده باشم ولی ده هزار تومان پول نقد داشته باشم به این ده هزار تومان خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، از حقوق دریافتی هر مقدار که آخر سال باقی بماند، خمس دارد و مؤونه زندگی اگر تنزل قیمت کند یا در اثر استهلاك از بین برود از درآمد کسر نمی شود.

2. اتومبیلی را دو سال پیش از پول خمس نداده خریدیم و حال می فروشیم، آیا باید بلافاصله قبل از این که سال برسد خمس خرید آن داده شود یا می توان تا رسیدن سال صبر کرد؟ و چنانچه سودی برده باشیم و بلافاصله اتومبیل دیگری بخریم و هنوز سال نرسیده بفروشیم آیا باید بلافاصله خمس تفاوت قیمت خرید دو اتومبیل را قبل از رسیدن سال پرداخت نمود؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال پول فروش آن بلافاصله خمس دارد.

3. اگر عین پول خمس داده شده و خمس نداده مخلوط شود باید خمس همه را داد یا خیر؟

بسمه تعالی، تنها پول غیر مخمس خمس دارد.

بسمه تعالی

حضور محترم نایب الامام خمینی بت شکن، ابراهیم زمان سلام می رسانم، پس از عرض سلام سلامتی شما را از ایزد متان خواستارم.

این جانب چند مسأله ای در زندگی ام پیش آمد که برایم مبهم است، اینک من از شما می خواهم ای رهبر بزرگ این چند مسأله را اگر چنانچه می شود برای من روشن گردان. مسائل از این قرار است؛ من مستخدم آموزش و پرورش هستم و درآمد من و شوهرم در برج به مقدار 5000 تومان می رسد، به مقدار 10000 تومان پس انداز کردیم و با همان پول يك خانه نیمه تمام ساختیم و به مقدار 10000 تومان مقروض هستیم، هم اکنون در این خانه زندگی می کنیم از شما می خواهیم برای ما بگویید که این پولی را که ما جمع آوری کرده ایم خمس دارد یا نه؟ در ضمن حقوق خودم به دو هزار و پانصد می رسد. می خواهم بدانم وضع خمس حقوق من چه وضعی دارد؟ از کسانی که من سؤال کردم گفته اند زنی که شوهر دارد حقوقش خمس دارد. حالا شما مرا راهنمایی کنید. دیگر عرضی ندارم به جز دوری و دیدارهای شما رهبر عزیز ان شاء الله فرصتی پیدا گردد که شما را از نزدیک زیارت کنم.

بسمه تعالی، اگر از حقوقتان پس انداز کنید و سال بر آن بگذرد خمس دارد.

[سؤال 3874] 1900

3. شخصی که مواد منزل مسکونی خود را نه به معامله شخصی خریده نه به معامله کلی، بلکه به صاحبان مواد گفته مواد را آوردند و بتا هم عمارت را ساخت و بعد با پول سال های گذشته که غیر مخمس بوده عوض مواد و اجرت بتا و کارگرها را داد و مدتی گذشت و عمارت ترقی کرد، آیا خمس با ترقی قیمت را باید بدهد یا بدون ترقی؟ و آیا معامله معاطاتی چون به اعطا واقع می شود حکم شخصی را دارد یا نه؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال به قیمت فعلی باید خمس بدهد و در معاطات

باید مبیع شخصی باشد، بلی اگر تحقّق معاطات به تسلیم ثمن باشد می تواند مبیع کلی باشد.

[سؤال 3875] 3418

3. پنج سال است دیپلم گرفته ام و بیکارم. در بین این پنج سال تقریباً به مدت يك سال به صورت متفرقه و کارگر، کار کرده ام و مقداری پول جمع کرده ام. از آن پول، هم خودم خرج می کنم و هم به خانواده ام (پدر و مادرم و بچه ها) کمک می کنم. با توجه به

این که هنوز هم بیکار هستم، آیا به این پول، خمس یا زکات تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر سال بر آن گذشته، خمس دارد.

[سؤال 3876] 2865

3. آیا کسی که پولی در بانک به عنوان پس انداز گذاشته است، آیا در سر سال مازاد بر مؤونه خمس حساب شده و باید خمس آن را داد؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 3877] 5575

4. از نظر اسلام چند درصد حقوق را می توان برای خود در خانواده خرج کرد و چقدر را انفاق و چقدر را خمس و چقدر را می توان پس انداز کرد؟ آیا اصلاً می توان پس انداز کرد؟

بسمه تعالی، صرف حقوق مانع ندارد و اگر آخر سال چیزی باقی ماند، باید خمس آن داده شود.

[سؤال 3878] 1919

بسمه تعالی

آیا اصل پول هایی را که افراد در بانک های اسلامی می گذارند تا بانک به وسیله آن ها مضاربه، مزارعه و مساقات نماید، مشمول خمس می شود یا خالص عایدی

ص: 21

ناشی از آن ها، آن هم پس از کسر مخارج سالانه؟

بسمه تعالی، پول پس انداز یا سرمایه اگر از درآمد کسب و حقوق است خمس دارد.

[سؤال 3879] 1920

بسمه تعالی 1361/2/9

با سلام به امامت امت و درود به شهدای انقلاب اسلامی و آرزوی موفقیت برای شما خدمت گزاران مسلمین

آیا جوانی - اعم از دختر یا پسر - که هم اکنون (سنین نوجوانی و جوانی؛ 18 - 25 سالگی) مشغول تحصیل می باشد، اگر پولی را در بانک بگذارد به طوری که مدت آن از یک سال بگذرد، خمس بر آن تعلق می گیرد؟ با توجه به این که این پول را از معاش خود جهت ازدواج در آینده در بانک می گذارد.

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب خودش ذخیره کرده و سال بر آن گذشته، خمس دارد.

[سؤال 3880] 1921

بسمه تعالی

خدمت آیت الله العظمی، الامام، مدّ ظلّه العالی

مقدار مالی خمسی که قبل از سر سال بنا بود به عنوان بودجه ازدواج مصرف شود و معامله و قرارداد آن تمام شده، فقط دادن پول صورت نمی گیرد، تا یک روز از سال می گذرد و پول مذکور در روز اول سال - بعد از سر سال خمس - به طرف داده می شود، آیا خمس آن واجب است یا نه؟

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، درآمد کسبی که سال بر آن گذشته، خمس دارد.

ص: 22

بسمه تعالی

استفتا از محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى خمينى، مدّ ظلّه العالى

1. اگر كسى براى پدرش كار مى كند و پدر حقوق معينى برايش منظور مى دارد و پسر هرگاه احتياج داشته باشد، به عنوان خرجى مقدارى مى گيرد، آيا سر سال بايد هر چه فقط نزد پدر اضافه دارد، خمسش را بدهد؟ و در اين صورت اگر پدر بگويد خمسش را داده ام كافى است اگر چه احتمال بدهد راست نمى گويد، يا بايد رسيد مطالبه نمايد و يا تكليف ديگرى دارد؟ بيان فرماييد.

بسمه تعالی، آنچه ملك او است و نزد پدر، اضافه بر خرجش مانده بايد تخميس نمايد و گفتن پدر كافى نيست.

[سؤال 3882]

2. آيا آنچه به عنوان خرجى مى گيرد، اگر سر سال از خرجش زياد بيايد بايد خمسش را بدهد، اگر چه قابل توجه هم نباشد؟

بسمه تعالی، خمس آن را بايد بدهد.

3. اگر پدر يا مادر از رفتن به نماز جمعه (در عصر غيبت) و يا نماز جماعت يوميه ممانعت كنند، تكليف فرزند چيست؟

بسمه تعالی، اگر موجب اذيت آن ها نشود شركت جايز است.

4. گوش دادن به چه نوع موسيقى حلال است و اين صداهاى كه از راديو پخش مى شود - اگر چه

طرب انگيز يا صدای زن نامحرم هم باشد - حلال است؟ يا وظیفه ما گوش ندادن است؟

بسمه تعالی، موسيقى مطرب حرام و صداهاى مشكوك مانع ندارد.

5. خريد و فروش و معاشرت با يهود و نصارى (ارامنه) و زرتشتيان و بهاييان و يا مسلمانانى كه به دستورات اسلامى (مانند خمس، روزه،

نماز، نجاسات و مطهرات، حجاب و...) اهميت نمى دهند چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، با غير فرقه ضالّه مضلّه بهائيت، خريد و فروش مانع ندارد.

6. ربا و بهره اى كه بانك ها به عنوان كارمزد مى گيرند حلال است؟

بسمه تعالی، بهره پول به هر اسم، ربا و حرام است.

7. احتکار و گران فروشی چه صورت دارد، در صورتی که جنس احتکار شده، مورد احتیاج عموم هم باشد؟ و آیا این عمل، فقط در مورد مردم گناه محسوب می شود یا اگر دولت هم احتکار و یا گران فروشی کند، حرام و معصیت است؟

بسمه تعالی، احتکار، با شرایط مذکوره در رساله حرام است و گران فروشی بر خلاف مقررات دولت اسلامی جایز نیست.

[سؤال 3883] 1923

بسمه تعالی 1362 / 1 / 10

قم، حضور محترم دفتر استفتانات امام خمینی

این جانب کارمند روزمزد با حقوق کم برای تأمین زندگی، هنوز هم در منزل پدرم هستم. مقدار پس اندازی برای زندگی دارم، آیا خمس باید پردازم؟

بسمه تعالی، اگر از حقوق و درآمد کسب، پس انداز کرده اید خمس دارد.

[سؤال 3884] 3785

2. همسر بنده قبلاً در وزارت آموزش و پرورش کار می نموده و از محل حقوق دریافتی خود، مقداری پول جمع نموده بود که خمس آن را نپرداخته است. در هنگام ازدواج، از محل این پول برای خود جهیزیه تهیه نموده است؛ آیا برای پولی که از محل پول های مذکور از بابت جهیزیه پرداخت شده، می بایستی خمس پرداخت گردد یا خیر؟

بسمه تعالی، نسبت به مقداری که سال بر پول آن گذشته است خمس واجب است.

[سؤال 3885] 1924

بسمه تعالی 1361 / 2 / 7

دفتر امام خمینی، سلام علیکم

اما بعد، حدود هشت سال قبل به مدت دو سال و نیم در ایران کار کردم و مقداری

ص: 24

پس انداز نمودم، ولی خمس آن را نپرداختم. و بعد جهت ادامه تحصیل به خارج رفتم و به ناچار مقداری از آن را خرج نمودم. در بازگشت نیز با مقداری از آن پس انداز و مبلغی دیگر که قرض کرده بودم، مقداری اثاثیه منزل برای خود خریدم و برگشتم. هنوز هم آن قرض ها را نپرداخته ام. البته مبلغ قرض خیلی بیشتر از پس انداز قبلی است. از يك سال که استخدام شده ام، برای خود سال قرار دادم. سر سال مبلغی را که در این يك سال پس انداز کرده ام، به علاوه مبلغی که از قبل برای من مانده است را حساب کردم و خمس آن را برای امام ارسال می دارم، ولی نمی دانم که تکلیف مبلغی را که در این مدت خرج کرده ام و یا مبلغی را که قرض دارم از نظر شرعی چه می شود. تقاضا دارم نظر خود را در این مورد اعلام فرمایید. موفقیت شما و سلامتی امام را از درگاه ایزد یکتا مسألت می نمایم. خداحافظ شما باشد.

بسمه تعالی، هر مقدار از حقوق و درآمد کسب که پس انداز کرده اید، خمس دارد. و اگر مقدار آن معلوم نیست، خمس مقداری که یقین دارید را بدهید و قرض خمس ندارد.

[سؤال 3886] 1925

بسمه تعالی

با عرض سلام خدمت کسانی که تمام زندگی خود را در راه خدا گذاشته و به این امت مظلوم کمک می کنند. مشکلی برای ما پیش آمده است و نمی دانیم چه کار کنیم؛ لطفاً پاسخ دهید. من يك کارگر هستم و در اصل شغلم روزنامه فروشی می باشد. پولی که در می آورم کمتر خرج می کردیم و مقدار خیلی کمی جمع شد که البته خرجی خانه بود؛ به بانک گذاشتیم. در مدت يك سال و نیم، پول در بانک به مقدار صد هزار تومان رسید. پس از مدتی روی این پول وام گرفتیم. خانه ای خریداری کردیم و حال می دانیم این پول که در بانک به عنوان وام مسکن بود، خمس دارد. این خمس چقدر می باشد؟ با توجه به این که ماهیانه قسط به بانک می دهیم؛ لذا قادر به پرداخت خمس

ص: 25

نیستیم. با عرض تشکر، به امید پیروزی اسلام و مسلمین

بسمه تعالی، اگر پول از درآمد کسب بوده و پس انداز شده و سال بر آن گذشته، خمس دارد.

[سؤال 3887] 1926

بسمه تعالی

با سلام، مسائل ذیل را از رساله خوانده ام، ولی درست متوجه نشده ام که بالاخره چه کار باید بکنم و تکلیفم چیست؟ لطفاً به صورتی ساده و قابل فهم برای من توضیح دهید.

1. آیا به پولی که در صندوق قرض الحسنه قرار دارد، خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب است، خمس دارد.

2. اگر انسان مقداری پول به حساب جنگ زدگان و یا این که کمک به جبهه های جنگ گذاشته باشد، آیا این پول را می تواند به حساب خمس بگذارد؟

بسمه تعالی، آنچه تا حال بابت سهمین داده قبول است و بعد از این تحصیل اجازه نمایید.

3. اگر تا به حال خمس نداده باشم تمام اجناس و یا چیزهایی که با آن پول خریداری شده حرام است؟ و آیا خمس فقط به پول تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، می توانید برای تصفیه حساب به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه شود.

4. لطفاً، مسأله بهره بانکی را نیز توضیح دهید که آیا حلال است یا حرام؟ و در چه صورت حلال و یا حرام است؟

بسمه تعالی، بهره پول ربا و حرام است.

[سؤال 3888] 1927

بسمه تعالی

آیا به وجهی که برای زیارت مستحب به حساب مربوطه واریز می شود، اگر در سال های بعد مشرف شود، خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور، خمس دارد.

ص: 26

بسمه تعالی 1361 / 11 / 25

دفتر محترم استفتانات امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، سلام علیکم

با عرض معذرت از این که مصدع اوقات شریفتان می شوم، دو سؤال در مورد خمس دارم که امیدوارم با پاسخ به آن ها این جانب را خوشحال بفرمایید:

1. من تا به حال خانه و زندگی نداشته و حدوداً چهار ماهی است تشکیل خانواده داده ام؛ تا قبل از انقلاب دانشجوی و تحت تکفل پدرم بوده ام و گاهی اوقات خود نیز در تابستان ها کاری کرده ام و پولش را به پدرم می دادم و مقداری هم برای خودم نگاه می داشتم؛ بعد از انقلاب نیز تا اواخر سال گذشته بدون دریافت حقوقی در جهاد کار می کردم و همان جا نیز خوراک می خوردم و با فروختن يك موتور که داشته ام (البته از پول پدرم خریده ام و مقداری هم از کار خودم) و مقداری تمبر که در دوران تحصیل جمع کرده بودم، ازدواج کرده ام و تا به حال نیز چون خانواده مستقلی نداشته ام، خمس مال به هیچ وجه نداده ام و الآن که کار دارم، در این مسأله که باید با گذشته ها چه کرد مانده ام؛ امیدوارم که مرا راهنمایی بفرمایید.

بسمه تعالی، هر مقدار از حقوق که پس انداز کرده اید و سال بر آن گذشته، خمس دارد.

2. يك ماشین خریده ام که البته در زندگی لازم دارم؛ پول آن را به این صورت تهیه کرده ام که مقداری وام از محل کارم گرفته ام و مقداری هم از پدرم قرض گرفته ام و مقداری هم از پول چشم روشنی که مردم برایم آورده اند، و الآن حدوداً (5/6) قیمت آن را بدهکارم؛ آیا به این ماشین خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، ماشین مرقوم، خمس ندارد.

[سؤال 3890] 1929

بسمه تعالی پنجم رمضان 1402 ق

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، امام خمینی روحی فداه

1. اگر شخصی قبلاً از مجتهدی تقلید می کرده که در «مسأله خمس»، در بعضی از اشیا، خمس را واجب نمی دانسته؛ ولی فعلاً از مجتهدی تقلید می کند که خمس را در آن چیز واجب می داند، آیا باید این شخص، خمس آن را بدهد یا نه؟
بسمه تعالی، اگر عین مال موجود است، باید خمس آن را طبق تقلید فعلی پردازد.

2. سربازهایی که در پاسگاه ها به سر می برند و در هر روز احتمال می دهند که به آن ها مأموریت داده شود که به بیشتر از چهار فرسخ بروند، آیا باید روزه بگیرند یا نه؟
بسمه تعالی، بدون قصد اقامت ده روز در يك محل، حکم مسافر دارند.

[سؤال 3891] 1319

2. آیا کسی که يك مقدار پول دارد و در آینده قصد ازدواج دارد؛ آیا با این پول می تواند لوازم خانگی مورد احتیاج خود را بخرد یا این که باید خمس آن را بدهد و بعد با پول خمس داده شده بخرد؟ لطفاً روشن نمایید.
بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب است و سال بر آن گذشته باید اول خمس آن را پردازد.

[سؤال 3892] 1930

بسمه تعالی 1361 / 3 / 8

محضر مبارك امام خمینی مدّ ظلّه العالی

پس از سلام به رهبر انقلاب اسلامی و امام امت و درود به روان پاک شهیدان به خون خفته ایران که برای دفاع از انقلاب اسلامی با کفر جهانی مبارزه کردند.
محترماً؛ به عرض می رساند:

1. یکی از محصولات پر بهره، مرکبات می باشد و بعضی از افراد هر ساله در حدود مبلغ يك صد و حتی هزار و حتی يك میلیون تومان هم پول می گیرند؛ ولی در رساله برای مرکبات زکات تعیین نشده است. در این باره نظر مبارك امام امت چیست؟ زکات

ص: 28

تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، مرکبات زکات ندارد؛ ولی در زاید بر مؤونه سال خمس دارد.

2. کسی که سال شرعی ندارد و پدرش هم خمس نداده، اکنون که می خواهد خمس میراث و اموال خود را بپردازد، بفرمایید قیمت میراث از چه زمانی باید حساب شود، زمان حیات پدر یا زمان فوت پدر و انتقال ارث، یا زمان تعیین سال شرعی؟

بسمه تعالی، میزان در حساب و پرداخت خمس قیمت فعلی است.

[سؤال 3893] 1931

بسمه تعالی 18 / 8 / 1361

از: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گناباد

احتراماً؛ به عرض می رساند که ذاکر از بیست مه‌رم‌ماه سال 60 وارد سپاه شده و تا به حال حقوقم را پس انداز می کرده ام، به طوری که حتی لباسی را برای خودم نخریده ام، تا در موقع لزوم - ازدواج - از آن استفاده کنم و از این حقوق، ده هزار تومان به عنوان قرض الحسنه به برادرم پرداخت کرده ام، تا در موقع مقتضی آن را پس بگیرم. با این مسائل انتظار جواب و کسب تکلیف از این دفتر را دارم.

بسمه تعالی، هر مقدار از حقوق که پس انداز کرده اید و سال بر آن گذشته، خمس دارد، هرچند بعد از سال آن را قرض داده باشید. بلی اگر بین سال قرض داده باشید، هر وقت وصول شد باید خمس بدهید.

[سؤال 3894] 1932

بسمه تعالی 2 / 10 / 1358

محضر مبارك حضرت آیت الله امام خمینی، دامت برکاته

این جانب 15 ساله از آن جناب تقلید می کنم. چند سؤال در مسائل دین و غیره دارم که عبارتند از:

1. در توضیح المسائل آن جناب درباره خمس و زکات پول چیزی گفته نشده و

ص: 29

فقط در مورد نقره و طلا توضیح داده شده است. خواهشمند است در مورد نصاب مقدار پول برای پرداخت خمس یا زکات مرا راهنمایی فرمایید.

بسمه تعالی، زکات ندارد و اگر از درآمد کسب است و سر سال باقیمانده، خمس دارد.

2. در مسأله شماره 1005 در توضیح المسائل فرموده اید که «اگر يك بار تسبیحات اربعه گفته شود، کافی است» ولی در مسأله شماره 1241 فرموده اید که «اگر سهواً تسبیحات اربعه گفته نشود و یا کمتر و بیشتر از سه مرتبه گفته شود احتیاط مستحب است که دو سجده سهو نماید». لطفاً در این مورد هم مرا راهنمایی کنید.

بسمه تعالی، ترك احتیاط مستحب مانع ندارد و منافاتی نیست.

3. اگر انسان در زمان گفتن سلام، مثلاً دو مرتبه بگوید: «السلام علينا و علی عباد الله الصالحین» چه می شود؟ آیا سجده سهو یا چیز دیگری دارد؟

بسمه تعالی، تکرار سلام مذکور، سجده سهو یا چیز دیگری نمی آورد.

4. اگر انسان پشت سر امام جماعت غیبت کند و برای مثال ادای او را درآورد، اقتدا کردن به او اشکال دارد؟

بسمه تعالی، غیبت و هتک مؤمن جایز نیست و در صورتی که امام جماعت عادل باشد، اقتدای به او صحیح است.

5. آیا از نظر حضرت آیت الله، آرامنه که پیرو دین عیسوی هستند نجس هستند یا خیر؟

بسمه تعالی، غیر مسلمان محکوم به نجاست است.

6. اگر انسان برای چشم داشت به بهشت، خداوند را عبادت و اطاعت کند اشکال شرعی دارد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

7. شما در قسمتی از توضیح المسائل فرموده اید: «هر جای نماز سهواً یا عمداً اشتباه شود نماز باطل است». ولی در مسأله شماره 1239 فرموده اید: «اگر چیزی غلط خوانده شود و دوباره صحیح گفته شود سجده سهو ندارد». لطفاً در این مورد مرا راهنمایی کنید.

بسمه تعالی، آنچه از مسأله 1239 نقل کرده اید صحیح است و جای قسمت اول را بنویسید تا توضیح داده شود و زیاد کردن یا ترك ارکان نماز، موجب بطلان نماز است؛ چه عمدی باشد و

چه سهوی.

2. درآمد حاصله بعد از گذشت سال، خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، صاحبان سهام باید خمس بدهند.

3. پس از صرف و کسری هزینه، چنانچه باقیمانده ای باشد از ربح، خمس به آن تعلق می گیرد یا خیر؟ با توجه به این که به ملکیت خصوصی فرد یا افرادی در نمی آید.

بسمه تعالی، با فرض این که افراد، مالک سهام هستند خمس تعلق می گیرد.

بسمه تعالی 17 / 12 / 1361

حضور مبارك آیت الله العظمی نایب الامام، روح الله خمینی، دامت برکاته

به عرض انور عالی می رساند این بنده ضعیف، سنواتی در مشهد مقدس سکنا داشته و به شغل و کسبی مشغول بوده است. در سال 1353 به واسطه توسعه فلکه آستان قدس رضوی (علیه السلام) محلی که در آن کسب می کردم خراب و جزء فلکه شد. چون سرمایه نداشتم که محل دیگری تهیه کنم و از طرفی مریض شدم ناچار برای رفع کسالت با عائله ام به تهران آمده و حدود هشت - نه سال است که به هر طریق بوده، گذرانیده ام. در سال قبل، از طرف حجت الاسلام واعظ طبسی دستور داده شد مبلغی حدود بیست و چهار هزار تومان به بنده پرداخت نمودند که این مبلغ حتی کافی برای تهیه محل کسبی نیست. بعضی از مردم خیر و دوستان کمک دائمی نموده، چون برای کسب آمادگی ندارم و کسالت پادرد و کمردرد دارم، مشغول به تألیف کتابی شده که فهرست آن را به پیوست تقدیم کرده ام که آماده چاپ شده و خرج چاپ آن حدود متجاوز از پنجاه هزار تومان برآورد شده که از این مبلغ، حدود چهل هزار تومان آن موجود شده، اینک که این مبلغ در اختیار بنده است، بفرمایید خمس و سهم تعلق می گیرد؟

ضمناً عائله حقیر فعلاً چهار نفرند؛ خود و عیال سیده و دو فرزند پسر که مشغول تحصیلند و از نظر درآمد ظاهر، ثلث خرج خود را نمی توانم تهیه نمایم؛ فقط به کمک های غیبی اداره شده. منتظر دستور شرعی نایب الامام و مرجع عالی مقام بسمه تعالی، پول موجود اگر از درآمد کسب است و سال بر آن گذشته خمس دارد.

[سؤال 3898] 1934

بسمه تعالی 1361 / 12 / 17

خدمت برادران گرامی مستقر در دفتر امام، سلام علیکم

بنده در یکی از شرکت های سازمان گسترش نوسازی مستخدم و خدمتگزار می باشم و درآمدم از این شرکت، مالیات و بازنشستگی دررفته، حدود 40/000 ریال می باشد و یا کمی بیشتر و از جای دیگر هم درآمدی ندارم؛ از این مبلغ، 10/000 ریال بابت کرایه منزل می دهم، به علاوه پول آب و برق آن.

بنده در طول مدت 9 سال که در تهران مشغول کار شده ام و به فکر این که يك خانه كوچك برای خودم تهیه کنم و از زیر منت صاحب خانه خلاص شوم، مبلغ 1/370/000 ریال پول و يك دستگاه موتورسیکلت به ارزش 120/700 ریال از طریق شرکت نامبرده برای ایاب و ذهاب شخصی خود فراهم کرده ام و با توجه به این که در شرکت ما، شرکت تعاونی مسکن تأسیس شده است، مسئولین وزارت مسکن گفته اند: اگر بخواهیم خانه ای به شما بدهیم، باید 80% پول آن را خود افراد بدهند؛ مثلاً خانه ای

که 500/000 تومان قیمت آن باشد نزدیک به 400/000 تومان آن را باید من بدهم.

حالا با این شرح که عرض شد، شما ما را راهنمایی کنید؛ آیا خمس و یا هر نوع حق خدا و رسول خدا و فقرا در ذمه من هست و یا نه؟

بسمه تعالی، پولی که از درآمد کسب و حقوق پس انداز شود و سال بر آن بگذرد خمس دارد.

ص: 32

محضر رهبر عالی قدر، حضرت آیت الله امام خمینی، پس از عرض سلام

از خداوند متعال آرزوی سلامتی و طول عمر آن امام بزرگوار را خواستارم.

محترماً؛ خدمت امام بزرگوار عرض می‌کنم که بنده از روزی که مکلف شده‌ام تا کنون خمس نداده‌ام و حدود 4 سال است که ازدواج کرده‌ام و حدود چهار هزار تومان حقوق می‌گیرم و کارمند دولت هستم و مبلغ هفتاد هزار تومان هم در بانک مسکن جهت گرفتن وام مسکن برای خریدن و یا ساختن خانه، پس انداز دارم و در حال حاضر مستأجر هستم و پولی را که در بانک گذاشته‌ام برای گرفتن وام مسکن است، البته این پول را با قناعت پس انداز کرده‌ام برای خرید خانه؛ لذا از محضر امام بزرگوار می‌خواهم که بفرمایند که خمس این پول چقدر می‌شود؟ و چگونه باید پردازم؟ و به چه حسابی واریز بنمایم؟

بسمه تعالی، اگر پس انداز شما از حقوق و درآمد کسب است خمس دارد؛ یعنی (1/5) آن را باید یا به مرجع تقلید یا وکیل مسلم الوکاله او بدهید و می‌توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید و چنانچه با دادن خمس نمی‌توانید منزل تهیه کنید، مجازید خمس را بعد از تهیه منزل بدهید.

پس از عرض سلام، با آرزوی توفیق برای شما عزیزان، عرضی داشتم که به این وسیله، برای شما بازگو می‌کنم و امیدوارم مرا راهنمایی کنید و پاسخ گو باشید:

بنده جوانی هستم که بیماری مادرزادی نرمی استخوان دارم و به این دلیل، قادر به حرکت کلاً نمی‌باشم. محل درآمد مشخصی ندارم و با کمک برادرها و خواهرم، با

مادرم زندگی می‌کنم. حدود يك سال است که پولی را که داشته‌ام سکه طلا خریده‌ام تا اگر طلا گران شد، آن را بفروشم و به این طریق، کاری کرده باشم. حال به من گفته‌اند که این عمل - طبق شرع اسلام - درست نیست و اصلاً داشتن طلا برای مرد خوب نیست و اسلام آن را نهی می‌کند. البته خود بنده - چه در رساله‌ها و چه کتب اسلامی، هرچه مطالعه و بررسی کرده‌ام - چیزی که این موضوع را ثابت کند ندیده‌ام. اگر این طور است، پس کار طلافروشان چه معنایی دارد؟! خواهش می‌کنم مرا راهنمایی کنید تا در صورت منع این کار از نظر اسلام، دیگر آن را ادامه ندهم.

بسمه تعالی، اشکال ندارد؛ ولی اگر يك سال، طلای سکه دار باقی بماند و به حد نصاب باشد، علاوه بر خمس درآمد، زکات هم واجب است. به شرط آن که پس از ادای خمس واجب، نصاب باقی باشد.

[سؤال 3901] 1937

بسمه تعالی

خدمت شریف امام خمینی سلام عرض می‌کنم. پس از سلام، سلامتی امام و خانواده اش را از درگاه خداوند متعال خواستارم.

ما الآن 9 سال است تهران هستیم. و سه نفر هستیم؛ زن، مرد، بچه؛ توی 9 سال، 80/000 تومان پول جمع کردم، الآن قدرت ندارم خانه بخرم، آیا این پول که من جمع کردم به این پول خمس و زکات می‌رسد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب و حقوق خود جمع کرده‌اید خمس دارد.

[سؤال 3902] 1938

بسمه تعالی

محضر مبارك ولايت فقيه، حضرت امام خمینی

مردی هستم 43 ساله، دارای دو دختر و يك پسر که با مادرم 6 نفر می‌شویم. از سیزده سالگی با روزی 5 ریال کار و با پس انداز 3600 تومان مغازه خواروبار فروشی

ص: 34

باز نمودم. خواهرانم را شوهر دادم و با فروش طلا و جواهرات زنم و بچه ها که اغلب به رسم کادو به نامبرده داده شده بود و حبوبات و برنج های مغازه ام، مبلغ سیصد هزار تومان پول در بانک رهنی گذاشتم تا با وام آن، خانه ای بخرم. ضمناً زمینی دارم در اطراف شهر که حدوداً مبلغ سیصد و پنجاه الی چهارصد هزار تومان می خرند. حالیه با این که دخترم نامزد نموده و هیچ وسیله ای برای او نخریدم و ضمناً جز خانه ای که در آن مسکن گزیده ام و خرید آن از زحمت چهل ساله من است چیزی ندارم، مقرر فرمایید تکلیف من نسبت به خمس این پول چیست؟

بسمه تعالی، پول موجود در بانک و سرمایه مغازه و زمین مذکور خمس دارد.

[سؤال 3903] 1939

بسمه تعالی

این جانب دارای حقوق ماهی دو هزار تومان می باشم و از این حقوق، در عرض 3 سال، بیست هزار تومان در بانک پس انداز کرده ام و مجرد هستم و در منزل پدری نشسته ام و از وسایل و لوازم زندگی شخصی، جهت ازدواج هیچ چیز نخریده ام (همچون منزل، فرش، و...) و وضع مالی والدینم هم خوب نیست؛ آیا بایستی جهت استفاده در این موارد از این پس انداز (20 هزار تومان)، خمس آن را پرداخت کنم یاخیر؟ خداوند، امام را برای ما حفظ کند و ما را لیاقت پیروی از او عطا کند.

بسمه تعالی، پس انداز اگر از حقوق و درآمد کسب باشد خمس دارد.

[سؤال 3904] 1940

بسمه تعالی 4 / 10 / 1361

محضر اقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت افاضاته

پس از عرض سلام و ارادت؛ چه می فرمایید در جواب مسائل زیر:

1. کسی است که 14 سال است پدرش مرده و يك حیاط کهنه به ارث مانده است.

ص: 35

در طول این مدت (14 سال) این شخص با کسب و کارش مقداری پول به دست آورده است و الآن می خواهد با این پول، آن حیاط را تعمیر کند یا يك حیاط دیگری بخرد؛ آیا باید قبل از خرید حیاط، خمس پول را بدهد یا بعد از خرید هرچه اضافه باشد خمس آن را بدهد؟
بسمه تعالی، باید خمس پول را بدهد.

2. کسی که پدرش خمس مالش را نمی دهد، به جهت این که می گوید خمس تعلق پیدا نکرده است (در حالی که خمس تعلق پیدا کرده است) آیا می تواند در خانه او زندگانی کند و از مال او صرف بکند و غذا بخورد یا نه؟

بسمه تعالی، آنچه مورد ابتلا و تصرف شما است اگر یقین ندارید که در آن خمس است، می توانید در آن تصرف کنید.

3. يك طلبه که تدریجاً سالی يك مقدار کتاب از پول شهریه می خرد آیا به این ها خمس تعلق می گیرد یا نه؟ (البته کتاب ها فعلاً مورد استفاده نیست و در آینده استفاده خواهد شد).

بسمه تعالی، خمس ندارد.

4. کسانی که در حوزه نیستند و در شهرستان ها مشغول کار هستند (سپاه، جهاد و...) آیا می توانند

شهریه بگیرند یا نه؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دفتر شهریه است.

[سؤال 3905] 1941

بسمه تعالی

مبلغ 50/000 تومان از پدرم گرفته و تحت عنوان قرض الحسنه و امانت نزد موجر گذاشته ام. این پول از سرمایه کسب پدرم بوده و ایشان خمس اموالشان را شرعاً پرداخت می نمایند. البته هنوز این پول به من بخشیده نشده است، ولی به احتمال زیاد در آینده متعلق به من خواهد بود؛ سؤال این است که آیا به این پول خمس تعلق می گیرد یا خیر؟ (در صورتی که مال من باشد یا نباشد) و در صورتی که خمس تعلق بگیرد و موعد پرداخت آن فرارسد، در حالی که اصل پول نزد موجر بوده و این جانب

ص: 36

قادر به پرداخت آن (خمس) نباشم، وظیفه ام چیست؟

بسمه تعالی، در فرض مسأله که به شما نبخشیده، خمس دارد و باید پدر شما در حساب سر سال منظور نماید و بر شما تکلیفی نیست.

[سؤال 3906] 1942

بسمه تعالی 1361 / 6 / 30

حضور محترم برادران مسئول دفتر امام خمینی، سلام علیکم

خواهشمند است نظر مبارك امام امت را در مورد مسأله ذیل برای این جانب ارسال کنید:

بنده جوانی می باشم 24 ساله و دانشجوی سال اول که مدت 2 سال است که در سپاه پاسداران بروجرد عضویت دارم. در این 2 سال توانسته ام مقداری از حقوق خود را ذخیره کنم، حال سؤال بنده این است که آیا این پول، خمس دارد و یا نه؟ و در صورتی که خمس دارد، آیا اجازه هست که در حساب 100 امام و یا موارد دیگر واریز شود؟ و اگر اجازه نیست، دستور چه می باشد؟

بسمه تعالی، حقوق پس انداز شده خمس دارد و بدهی بابت خمس را می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

[سؤال 3907] 1943

بسمه تعالی

محضر محترم دفتر امام، مدّ ظلّه العالی

محترماً؛ به عرض می رسانم که من سرباز وظیفه با مشکلی شرعی مواجه گردیده ام که جهت راهنمایی از آن مقام، سؤال خود را مطرح می کنم:

من در حال حاضر سرباز می باشم و قبل از ورود به خدمت، خرجی خانواده ام را می دادم و هم اکنون در بانک مقداری پول دارم که پس انداز من در دورانی که کار می کردم، می باشد. وجه پس انداز من در بانک 45/000 تومان می باشد. سؤال من این

ص: 37

است که چه مقدار آن را باید خمس بدهم؟ آیا باید 9/000 تومان آن را خمس بدهم یا تخفیفی در این مورد شامل من می‌گردد؟ با توجه به این که من خرج خانواده را باید بعد از اتمام خدمت دوباره پردازم، ولیکن فعلاً خرجی خانواده را خود مادرم می‌پردازد.

بسمه تعالی، پولی که از درآمد کسب، پس انداز شده خمس دارد.

[سؤال 3908] 1944

بسمه تعالی 1358 / 12 / 5

محترماً؛ بعد از سلام و دست بوسی، به استحضار عالی می‌رساند در آذرماه سال 1352 قبل از عزیمت به مکه معظمه خدمت امام جماعت مسجد امام حسین شرفیاب شدم، عرض کردم خانه ای دارم 275 متر و وضعیت بدهکاری خود را حضور ایشان عرض کردم. ایشان فرمودند شما تا این ساعت بری‌الذمه می‌باشید، ولی بایستی برای خود، سال مالی پیش بینی کنید.

بنده این کار را انجام ندادم تا این که بعد از سفر مکه معظمه خانه را با شرکت برادر خانم خود تبدیل به 6 دستگاه آپارتمان 90 متری نمودیم که 3 دستگاه آن را شریک بنده برداشت و یک دستگاه، محل مسکونی فعلی خودم می‌باشد و 2 دستگاه آن را به مبلغ 6/500/000 ریال فروختم.

سپس مجدداً در تاریخ 15 تیرماه 1358، (11 شعبان 1399) خدمت ایشان شرفیاب و مراتب را عرض نمودم. ایشان دین این جانب را به 229/000 ریال برآورد نمودند که 130/000 ریال آن تقدیم شد و بقیه 99/000 ریال دین بنده شد.

حال با تقدیم 99/000 ریال دین مذکور به استحضار عالی می‌رساند وضعیت فعلی بنده این است که مبلغ 7/000/000 ریال وجه نقد دارم و اخیراً هم یک دستگاه اتومبیل پیکان به مبلغ 460/000 ریال خریده ام و یک آپارتمان 90 متری که گنجایش آن برای این جانب که دارای عروس و دامادها و نوه می‌باشم کم است و قصد معامله خانه

ص: 38

بزرگ تری را برای خود دارم و ضمناً ماهیانه حدود 95/000 ریال حقوق دارم و خود و زن و یک فرزند در حال حاضر در منزل دارم و 4 فرزندم از خودم جدا زندگی می کنند که اغلب برای میهمانی با زن و فرزند خود به منزل ما می آیند. حال تقاضای تعیین بدهی فعلی خود را دارم.

بسمه تعالی، با فرض این که از ناحیه منزل اولی بری الذمه هستید، نسبت به آپارتمان مسکونی فعلی، خمس واجب نیست و پول نقد خمس دارد.

[سؤال 3909] 1945

بسمه تعالی 1361 / 5 / 5

با سلام و درود فراوان به رهبر انقلابمان و شهیدان به خون خفته گلگون کفن

با سلام خدمت شما و با عرض معذرت از این که مزاحم شدم در مورد خمس مال چند اشکال داشتم که خواهشمندم مرا در رفع این اشکال ها کمک بفرمایید.

1. آیا دختری که ازدواج نکرده ولی کار می کند پس انداز هم دارد باید خمس مالش را بدهد؟

2. آیا می توان خمس مال را به حساب خانه سازی امام یا کمک به جبهه فرستاد؟

3. در صورتی که بتوانیم شخصاً به فردی محتاج یا به سازمانی پول را بدهیم به چه کسی پول باید داده شود، یا این که در صورت دسترسی نداشتن به حاکم شرع و اگر بخواهیم در اختیار امام گذاریم از چه طریقی باید بفرستیم.

4. کسی که تا حالا خمس مالش را نداده و سایلی را که قبلاً با آن پس انداز خریده به چه صورتی می تواند استفاده کند.

بسمه تعالی، پولی که از درآمد کسب به دست آمده و سر سال باقیمانده خمس دارد و خمس را باید به مرجع تقلید یا وکیل مسلم الوکاله او برسانند و قبل از ادای خمس تصرف در مال مورد خمس جایز نیست.

ص: 39

بسمه تعالی

پس از تقدیم عرض سلام؛ امیدوارم که صحت و سلامت باشید.

جوانی هستم بالغ؛ البته خودم کار می‌کنم؛ ماهیانه 20/000 ریال حقوق می‌گیرم و سالیانه حدود 240/000 ریال می‌باشد. حساب کردیم 130/0000 ریال خرج سالیانه می‌شود و حدود 110/000 باقی می‌ماند، آیا بایست غیر از پدرم خودم که کار می‌کنم خمس و زکات بدهم یا نه، چه مقدار بدهم؟

بسمه تعالی، آنچه از درآمد کسب خودتان که سر سال باقی بماند باید خمس آن را بدهید.

5. از چه زمانی پرداختن خمس واجب می‌شود؛ آیا استقلال از خانواده یا داشتن درآمد - ولو در محیط خانواده - شرط است؟

بسمه تعالی، درآمد کسب شخص برای خودش اگر یک سال بر آن بگذرد خمس دارد، ولو این که شخص در محیط خانواده باشد.

6. شخص 75 ساله ای از کار افتاده، دارای یک زن مریض 70 ساله است و قبلاً در نزد شخصی دیگر کار می‌کرده و اینک به علت این که قادر به هیچ کاری نیست او را از کار بر کنار نموده و مبلغی به عنوان باز خرید خدمت به او داده است. الآن موجودی این شخص شامل مبلغی است که قبلاً موجود داشته و مبلغی که از وسایل اضافی منزل فروخته، به اضافه پول باز خریدی، جمعاً مبلغی در حدود 150/000 تومان نقد در بانک دارد که خرجی این خانواده است تا مادامی که زنده هستند و از این پول، ماهیانه 1500 یا 2000 تومان بر می‌دارند و خرج می‌کنند و نان آور یا درآمد دیگری هم ندارند؛ آیا در آخر سال به باقیمانده پول این شخص، خمس تعلق

می گیرد یا حکم آن چگونه است؟

بسمه تعالی، بهره پول، ربا و حرام است و چنانچه پول موجود در بانک از درآمد کسب بوده یا از فروش وسایل تهیه شده از درآمد کسب باشد و خمس آن داده نشده، باید تخمیس شود.

[سؤال 3913] 2168

3. فرزندی از يك خانواده مدت چهار ماه در جبهه بوده، که بابت خدمتش مبلغی به او داده اند؛ آیا خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، احتیاطاً حساب کند.

[سؤال 3914] 1947

بسمه تعالی 1361 / 2 / 5

محضر حضرت آیت الله العظمی الامام روح الله الموسوی الخمینی دام ظلّه، سلام علیکم

محترماً به عرض می رسانم پس از گذشت يك سال از دوره خدمتم در ارتش مبلغ سی هزار تومان پس انداز کردم، حال نحوه تحویل خمس - به چه کسی و چگونه - را می خواستم بدانم لازم به تذکر است که بنده مجردم ولی پدر و مادرم نزد هم هستند، همچنین همه پول پس انداز سال گذشته نزد نیست، حدود نه هزار تومان به اقوام قرض دادم ولی از پول حقوق این شش ماه بعد از يك سال اینک نیز مبلغی بیش از سی هزار تومان در بانک دارم. همچنین است در محل کارم که شامل کارمند و سرباز و درجه دار هستند با انتخابم برای امام جماعت خواستم بدانم آیا اشکال ندارد که پذیرفته ام؟ همچنین امما مرا درسی آموز تا با تمسک به آن، آن دنیایم تضمین شود.

بسمه تعالی، اگر پس انداز از حقوق و درآمد کسب است خمس دارد و طلبی که دارید اگر سر سال امکان وصول آن باشد خمس دارد.

ص: 41

4. شخصی که از خود، خانه مسکونی و اثاث و زندگی ندارد، ولی هر ماهه مقداری پول پس انداز می کند تا چند سال بعد که بتواند خانه و زندگی برای خود تشکیل دهد، آیا خمس این پول ها را باید سر سال بدهد، یا این که وقتی احتیاجات خود را برطرف کرد آن وقت خمس بدهد؟

بسمه تعالی، سر سال باید آنچه از مؤونه سال زیاد آمده تخمیس نمایند.

4. این جانب حقوق بگیر ماهانه دولت می باشم. حقوقم فقط به اندازه خرج زندگی اهل بیتم می باشد و چون مهریه همسر واجب می باشد و بنده هم نقداً ندارم بپردازم در يك صندوق قرض الحسنه حسابی به اسم خودم بازکردم و در دل نیت نمودم که ماهی صد تومان به این حساب اضافه نمایم تا به مبلغ بیست هزار تومان رسید آن پول را بگیرم به مهریه همسرم بدهم و فعلاً به مبلغ بیست و شش هزار ریال رسیده و سر سالم نزدیک است؛ آیا به این پول یاد شده بالا خمس و سهم امام (علیه السلام) تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

5. در ارتش ماهی یکصد تومان به عنوان پس انداز از حقوق هر پرسنل برمی دارند و یکصد تومان هم خود دولت می گذارد و به همان مقدار یا کمتر از همان پول وام می دهند. لطفاً تکلیف خمس این سه مورد را بیان بفرمایید.

بسمه تعالی، هر مقدار که از حقوق کم شده و بعداً دریافت شده خمس دارد.

بسمه تعالی

محضر مبارک رهبر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی

این جانب سال خمسی دارم و چند سال قبل پس از اعلام تأسیس «بانک ملی»

مبلغی به حساب مخصوص آن واریز کردم. در همان سال مبلغی به برادرم قرض دادم که هر موقع توانایی دارد باز پرداخت نماید. در آخر آن سال خمسی که وجوهات هم بدهکار شدم، این دو مبلغ را به حساب نیاوردم به این نیت که چنانچه وصول شد مسأله آن را پرسش و اقدام نمایم. متمنی است تعیین فرمایید با توجه به این که در سال بعد خمس به من تعلق نگرفته و در این سال هم خمس به من تعلق نمی گیرد، آیا دو مبلغ مذکور که امسال وصول شده متعلق خمس است یا جزء درآمد امسال به حساب می آید؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 3919] 2063

3. اتحادیه برای رفاه اعضای خود تشکیل شرکت تعاونی مصرف صنفی داده است که با پول سهمی که به اعضا فروخته شده است، تشکیل گردیده و هیأت مدیره شرکت با آن پول، خرید و فروش می نماید و اجناس خود را با حداقل سود به اعضای صنف و سهام داران می فروشد که در پایان هر سال باید ترازنامه خود را به مراجع صلاحیت دار تسلیم دارد؛ لذا مرقوم فرمایید که مانده پس از پرداخت مخارج، مشمول خمس می گردد یا خیر؟ (البته آنچه که سود بماند به نسبت خرید بین سهام داران تقسیم می گردد).

بسمه تعالی، سود تجارت باقیمانده در آخر سال خمس دارد.

[سؤال 3920] 2202

3. پیمانکاری با شرکت نفت قرارداد بسته که نفت و بنزین و گازوییل به دست مردم برساند. شرکت نفت بیست هزار تومان از این پیمانکار در بانک تهران دریافت کرده که اگر اتفاقی افتاد یا ضرری از طرف این پیمانکار به شرکت نفت وارد آمد شرکت نفت ضرر خود را از این پول برداشت نماید. آیا به چنین پولی وجوهات تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

ص: 43

5. اگر شخصی برای خودش سال قرار بدهد ده هزار تومان داشته دو هزار تومان آن را خمس داده، هشت هزار تومان مانده، سر سال دو هزار تومان اضافه شده است. آیا خمس آن را باید بدهد؟

بسمه تعالی، باید خمس آن دو هزار تومان را بدهد.

بسمه تعالی 1361 / 1 / 11

پس از عرض سلام و التماس دعا

در رژیم گذشته در خدمت سربازی اجباراً مدتی برای مأموریت به عمان فرستاده شدیم، بعد از اتمام مأموریت مقداری پول 30 - 40 هزار تومان بابت حق مأموریت دادند، مقداری از پول را خرج کرده ایم و مقداری باقی می باشد، لطفاً نظر شرعی تان را در مورد پول باقیمانده خرج نشده بفرمایید.

بسمه تعالی، اگر پول دریافتی بابت حقوق خدمت سربازی بوده زاید بر مؤونه سال خمس دارد.

3. آیا پولی که به منظور دریافت وام و یا پولی که برای خرید خانه در بانک ذخیره می شود برای کسی که خانه ندارد و از این نظر در مضیقه است، خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از وام ذخیره کرده خمس ندارد و چنانچه از درآمد و حقوق خود پس انداز کند خمس دارد.

بسمه تعالی 1361 / 3 / 26

دفتر امام خمینی، ضمن عرض سلام و امید موفقیت برای شما

کارمندی هستم از آموزش و پرورش که پس اندازی در بانک مسکن جهت تهیه

مسکن - که به فرمایش امام امت همه باید دارای مسکن باشند - دارم و هیچ گونه ملک و یا سرمایه ای دیگر ندارم و این پس انداز را با صرفه جویی و کار زیاد حتی کار کارگری پیش این و آن به غیر از کار اداری پیدا کردم که شاید روزی يك خانه معمولی داشته باشم، البته به امید خدای بزرگ. آیا به این پس انداز خمس تعلق می گیرد؟ با توجه به این که فعلاً ماهانه مبلغ 8000 ریال بابت اجاره خانه می پردازیم و اگر تعلق

می گیرد آیا می شود قسطی پرداخت کرد، چون فعلاً در بانک مسکن برای مدتی سپرده ثابت است و به چه حسابی باید واریز کرد؟ یا می شود برای جنگ زدگان واریز کرد؟

بسمه تعالی، پس انداز حقوق و درآمد کسب در آخر سال خمس دارد و برای پرداخت آن می توانید پس از دستگردان با یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب به اقساط تدریجاً پرداخت کنید.

[سؤال 3925] 2524

5. کارمندی است با هفت سرعانه و با حقوق ماهیانه حدود 46000 ریال و دارای خانه مسکونی ناتمام که این مبلغ حقوق کفاف زندگی او را به طور نسبی می دهد و از این مبلغ در آخر ماه چیزی برایش باقی نمی ماند. آیا داشتن حساب سال برای چنین افرادی لازم است؟ بسمه تعالی، اگر چیزی باقی نمی ماند خمس واجب نیست و سال قهری است و قراردادی نیست.

[سؤال 3926] 1951

بسمه تعالی 1361 / 10 / 25

دفتر حضرت امام خمینی، رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران

پس از عرض سلام به عرض می رساند: این جانب خانمی هستم که شوهر دارم و حقوق بازنشستگی شوهرم در ماه سه هزار و چهارصد تومان است و با قناعت مخارج خودمان را اداره می کنم. از طرفی من خودم يك خانه قسطی دارم (در کوی کن) به

ص: 45

مساحت دویست و پنجاه متر دارای سه اتاق و از بابت قیمت خانه مبلغی هم ماهیانه شوهرم قسط می دهد.

مدت يك سال خانه را اجاره دادم و به اتفاق شوهرم به مسافرت رفتیم و پس از يك سال آمدیم به خانه خود و از بابت کرایه خانه مبلغ بیست هزار تومان پس انداز کردم و گذاشتم به بانک، برای مخارج مکه، و منتظر هستم در قرعه کشی شرکت کنم و اگر قرعه به نام من اصابت کرد بروم مکه. ضمناً این پول مدت يك سال است که در بانک مانده، از طرفی دیوارهای خانه خراب شده و موزاییک کف حیاط کنده شده و احتیاج به بنایی دارد و همچنین دو تا از اتاق ها فرش ندارد و موکت است و نمی توانیم از حقوق شوهرم فرش و یا بنایی کنیم. آیا اصولاً به این بیست هزار تومان خمس تعلق می گیرد یا خیر؟ و اگر خمس تعلق می گیرد آیا می توانیم از خمس این پول فرش ماشینی بخریم و آبروی خود را حفظ کنیم و یا بنایی کنیم یا خیر؟ بی اندازه از مرحمت شما ممنون خواهیم بود که جواب عنایت فرمایید.

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 3927] 1952

بسمه تعالی 17 / 12 / 1361

محضر مقدس حضرت امام خمینی، رهبر عظیم الشان انقلاب اسلامی ایران و شیعیان جهان دامت برکاته، محترماً مستحضر می دارد:

در اداره ای که این جانب مشغول به کار می باشم، با اظهار تمایل و علاقه همکاران، صندوقی تحت عنوان «تعاون فرهنگیان» ایجاد شده که همه ماهه مبلغ یکصد تومان بابت حق عضویت از حقوقمان کسر می گردد. استدعا دارد نظر مبارک را در مورد وجه مأخوذه مذکوره که يك سال یا بیشتر در حساب فوق باقی می ماند از نظر سهمین اعلام فرمایید.

بسمه تعالی، باید خمس آن را بدهند.

ص: 46

4. این جانب با شغل مقدس آموزگاری، قریب به پنج سال است که ازدواج کرده و جدا از پدرم زندگی می‌کنم. از همان اول زندگی، با مختصر پس انداز دوران مجردی و گرفتن وام‌های بانکی، اقدام به تهیه یک خانه هشتاد متر مربع زیر بنا نمودم؛ در نتیجه از همان اوایل، نه تنها در پایان هیچ سالی پس انداز نداشتم، بلکه هنوز هم دارم قسط‌های

بدهی ام را پرداخت می‌کنم؛ بنابراین از نظر وجوهات شرعیه وضع گذشته ام چه می‌شود؟ و حال باید چه کار کنم؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً پس اندازی که سال بر آن گذشته باشد داشته‌اید، باید خمس بدهید.

2. حقوق پاسداران از لحاظ خمس و زکات به چه صورت است؛ آیا تعلق می‌گیرد یا خیر، در صورتی که برای ساختن منزل پس اندازی تهیه شود؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

3. آیا اگر کسی پولی از زندگی و کاری که روزانه می‌کند پس انداز کند، این پول خمس و زکات بر می‌دارد؟ اگر بر می‌دارد، مبلغ ده هزار تومان پول چقدر خمس و زکات دارد؟

بسمه تعالی، خمس دارد و خمس ده هزار تومان، دو هزار تومان است.

2. پولی که انسان در بانک می‌گذارد آیا خمس به آن تعلق می‌گیرد یا نه؟ در بانک قرض الحسنه چطور؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب و حقوق پس انداز کرده، باید خمس آن را بدهد.

3. همسر م مبلغ 240000 ریال از کار خود در مدرسه، در بانک پس انداز دارد.

بسمه تعالی، باید خمس این مبلغ را بدهند. و در هر صورت شما برای تصفیة حساب، نزد یکی از وکلای این جانب مراجعه نمایید.

بسمه تعالی

مسئول محترم دفتر حضرت امام خمینی، سلام علیکم

یازده نفر با هم صندوق قرض الحسنه تأسیس نموده اند و هر نفر ماهیانه پنجاه تومان به سرمایه صندوق به نام خودشان می افزایند و این صندوق، حدود ده سال است کار می کند؛ آیا به سرمایه این صندوق خمس تعلق می گیرد؟ و اگر می گیرد، به چه نحوی و مسئول کیست؟ توضیح این که مسئولیت حسابداری، نگهداری صندوق، پرداخت وام و جمع آوری آن به عهده يك نفر می باشد.

بسمه تعالی، خمس واجب است و هر يك به حساب سهم خودش باید خمس بدهد.

3. اگر اموالی که وجوهات به آن تعلق می گیرد، از راه قناعت و صرفه جویی جمع شده باشد، آیا تخفیف هم دارد؟ و اگر دارد، لطفاً به طور واضح بیان فرمایید.

بسمه تعالی، تخفیف ندارد و باید آنچه سر سال زیاد آمده، تخمیس شود.

بسمه تعالی

محضر مبارك آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، با تقدیم سلام

کسی برای مصارف عروسی پسرش پول تهیه کرده، که قبل از تکمیل مراسم، سال به سر رسیده است. آیا به این پول خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، مبلغ پس انداز شده از درآمد کسب، خمس دارد.

[سؤال 3936] 1908

2. جوانی که خدمت سربازی را به اتمام رسانده و در عرض این دو سال از حقوق و فوق العاده، مقداری پول جمع آوری کرده و در بانک موجود است، لکن قصد دارد ازدواج کند و مقدار پول اضافه نیست، در ضمن این شخص تا حال خمس نداده و بدهکار نیست، آیا در موارد ذکر شده باید خمس بدهد؟ اگر بنا بر این است که بدهد، باید خمس دو سال را بدهد؟

بسمه تعالی، پس انداز مزبور تماماً باید يك مرتبه تخمیس شود.

[سؤال 3937] 2120

2. شخصی است که از پدرش يك حیات کهنه ارث به او رسیده است (البته خمس حیات را پدرش داده بود) و آن شخص ده - دوازده سال است که کسب و کار کرده و مقداری پول جمع کرده است که می خواهد آن حیات را تعمیر کند یا حیات دیگری بخرد (البته آن مقدار پول دارد که حداکثر می تواند يك حیات معمولی بخرد) آیا بر این پول ها خمس تعلق پیدا می کند یا نه؟

بسمه تعالی، پولی که از کسب و کار تهیه کرده و سال بر آن گذشته خمس دارد.

[سؤال 3938] 5668

3. پسر یا دختری که شاغل می باشد و مقداری از پولش را پس انداز می کند جهت زندگی آینده اش، آیا خمس به آن تعلق می گیرد یا خیر؟ در صورت تعلق گرفتن،

ص: 49

حساب آن و پرداختش چگونه باید باشد؟ آیا می تواند به امام جمعه شهر و به حساب امام پرداخت نماید یا خیر؟
بسمه تعالی، از درآمد کسب هرچه آخر سال زیاد بماند خمس دارد و به وکیل مسلم الوکاله این جانب پردازید.

[سؤال 3939] 1955

بسمه تعالی

با آرزوی پیروزی اسلام و مسلمین و طول عمر برای امام و رهبر بزرگوار از خداوند متعال، لطفاً سؤالات شرعی این جانب را جواب بدهید.

1. من زکات پول هایم را تا عید پارسال پرداخت نموده ام و از عید سال گذشته به این طرف 61 هزار تومان پول نقد برای تهیه وسایل زندگی آینده ام جمع نمودم، که حدود هفت هزار تومان آن مال دوره دانشجویی ام بوده است که پارسال با نظر امام زکات برای آن پرداخت نکردم و 30 هزار تومان آن را حدود ماه آذر به برادرم برای خرید خانه قرض داده ام و با این حساب برای عید 31 هزار تومان پول دستم است. زکات پولم چگونه است؟ زکات پول به کجا واریز شود؟

بسمه تعالی، پول غیر طلا و نقره زکات ندارد، ولی اگر از درآمد کسب یا حقوق باشد و از خرج سال زیاد بماند خمس دارد و خمس را می توانید به شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

2. برای خواندن نماز مسافر باید مسافت را از در منزل حساب نمود یا از دیوارها و محدوده شهر؟

بسمه تعالی، در مثل تهران، مبدأ مسافت از منزل حساب می شود.

3. آیا می شود بهره بانکی پس انداز را به عنوان صدقه (با توجه به این که امام قبلاً فرموده بودند که بهره پول حرام است و صدقه باید داد) به حساب جنگ زدگان و یا کمیته امداد امام خمینی داد؟

بسمه تعالی، بهره پول ربا و حرام است، گرفتن آن جایز نیست و چنانچه گرفته باشد از طرف مالک واقعی آن به فقرا صدقه بدهد، ان شاء الله موفق باشید.

ص: 50

با آرزوی طول عمر امام و پیروزی رزمندگان؛ چهار سؤال زیر را جهت بیان استفتای حضرت امام معروض می دارم:

1. این جانب برای ادای خمس مال خود، اول زمستان را سال برای خود گرفته ام و تا ماه مرداد امسال نیز سرباز بوده و حقوق دریافت کرده ام و اکنون که به اول زمستان نزدیک می شویم، هنوز مقداری از حقوق دوران سربازی را در اختیار دارم و خرج نکرده ام. با توجه به این که فعلاً بیکار هستم و شغل و درآمدی ندارم، آیا بایستی خمس پولی را که در اول زمستان برایم باقی می ماند، بدهم و یا این که خمس بر من تعلق نمی گیرد؟

بسمه تعالی، اگر سر سال از حقوق باقی بماند خمس دارد.

2. این جانب همان طور که گفتم سرباز بودم و در جبهه مجروح شدم و به خاطر مجروح شدنم، از طرف ارتش و بنیاد شهید به عنوان غرامت برای مجروح شدنم، مقداری پول می دهند و من با خدا عهد کرده ام که هرچه از طرف ارتش و بنیاد شهید به عنوان غرامت به من تعلق گیرد، همه آن پول را به عنوان قرض الحسنه یا به مردم نیازمند بدهم و یا این که در صندوق های قرض الحسنه بگذارم و تا آخر عمر این پول به عنوان قرض الحسنه استفاده شود. البته از این پول، خودم نیز به عنوان قرض الحسنه وقتی که قدرت پرداخت آن را داشته باشم، استفاده می کنم؛ می خواستم بدانم آیا به این پول خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

3. من موقعی که در جبهه بودم یک چراغ قوه عراقی به دستم آمد و قیمت آن نیز حداکثر 50 تومان است، می خواستم ببینم حکم این غنیمت چیست و چه کار باید بکنم؟

بسمه تعالی، ملک شما شده است و می توانید در آن تصرف کنید.

4. می خواستم بدانم که پول خمس مال را باید چگونه بدهم؛ آیا به هر امام جماعت مسجدی بدهم درست است و یا این که باید به شخص معینی بدهم تا آن شخص پول را به امام برساند؟ اگر باید به شخص معینی داد، خواهشمندم شخصی را معرفی کنید تا خمس مال را به او بدهم.

در ضمن خانه ما حوالی شرق تهران است؛ اگر ممکن است شخصی را معین کنید که حوالی شرق

تهران باشد و بتوان به راحتی پول را به او داد.

بسمه تعالی، خودتان تحقیق کنید و به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب بپردازید و می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

[سؤال 3941] 1957

بسمه تعالی

خدمت جناب مستطاب سیادت مآب، مرجع عالی قدر شیعیان جهان، حضرت آیت الله العظمی و فقیه اهل بیت عصمت و طهارت و سید العلماء والمجتهدین، رئیس الملة والدين، آیت الله العظمی و مولانا الاعظم، آقای حاج آقا سید روح الله الخمينی الموسوی، متّع الله المسلمین بطول بقاء وجوده الشریف و دامت برکاته، سلام علیکم

1. آیا خمس بر سرباز واجب است؟ لازم به تذکر است که این جانب مجرد بوده و ماهانه حدود 1000 تومان از ارتش حقوق می گیرم که مقداری از این مبلغ را برای آینده پس انداز می کنم و تا به حال که يك سال و نیم است در ارتش هستم خمس نداده ام.

بسمه تعالی، هر مقدار از حقوق که پس انداز شده خمس دارد.

2. خمس از چه موقعی بر انسان واجب می شود؟

بسمه تعالی، مکلف از موقعی که شروع به پیدا کردن درآمد می کند تا سر سال، اگر از درآمد چیزی باقی ماند خمس دارد.

3. شخصی که در سنین 16 یا 17 سالگی در دوران طاعوت به واسطه سهل انگاری و کم توجهی به امر روزه، ماه رمضان را روزه نگرفته (البته نماز می خوانده) حکمش چیست؟ آیا باید کفاره بدهد؟

بسمه تعالی، روزه ماه مبارك رمضان اگر عمداً بدون عذر شرعی افطار شده، علاوه بر قضا، کفاره هم دارد.

4. به واسطه نرمی لثه هایم دائماً از آن ها خون می آید؛ به خصوص در خواب؛ ماه رمضان را نیز تماماً روزه گرفته ام لکن بعضی مواقع متوجه نمی شدم و خون پایین می رفت و هرگاه دهانم را برای رفع خون می شستم، نمی توانستم بیش از يك بار آب دهانم را بیرون بریزم، چون دوباره خون از لثه هایم می آمد؛ به دکتر نیز مراجعه کرده ام ولی هنوز مؤثر واقع نشده است؛ آیا روزه هایم صحیح بوده؟ و اگر در آینده

ص: 52

نیز به این درد دچار بودم تکلیفم چیست؟

بسمه تعالی، اگر در آبِ دهان مستهلك باشد مضر به روزه نیست.

[سؤال 3942] 1958

بسمه تعالی 1361 / 12 / 22

با سلام و درود بر منجی عالم بشریت، امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و بر نایب بر حقش، حضرت امام خمینی و با درود به شهدای انقلاب و جنگ و به امید پیروزی رزمندگان.

چند سؤالی برای این حقیر پیش آمده که امیدوارم جواب آن را مرقوم فرمایید:

1. با توجه به این که من سرباز هستم و حدود يك سال است در جبهه می باشم و ماهیانه مبلغی از ارتش دریافت می کنم و چون اکثر اوقات در منطقه هستم، مقداری از آن، زیاد می آید، آیا به آن خمس تعلق می گیرد یا خیر؟ و اگر می گیرد، به چه نحو می باشد؟

بسمه تعالی، بنا بر احتیاط، خمس آن را به وکیل مرجع تقلیدتان پردازید.

2. اگر هنگام غذا خوردن، دندان خون بیفتد، آیا دهان نجس می شود و آن غذا را باید بیرون ریخت یا خورد؟

بسمه تعالی، خوردن خون حرام است؛ مگر مستهلك شده باشد و در این صورت، لازم نیست غذا را بیرون بریزید.

3. آیا می شود در جبهه نیت ده روز کرد و نماز را تمام خواند و روزه گرفت؟

بسمه تعالی، اگر یقین به ماندن ده روز در يك مکان نداشته باشید، نمی توانید قصد کنید.

4. آیا کسی که گناهان کبیره ای انجام داده و بعد توبه کرده، می تواند امام جماعت بشود؟

بسمه تعالی، امام جماعت باید عادل باشد.

[سؤال 3943] 7070

2. تا کنون که حدود 26 سال سن دارم، مال خود را حساب نکرده ام و به دلیل مساعد نبودن وضع مالی ام، موفق به ازدواج نشده ام. با توجه به این که مبلغی بالغ بر

چهل هزار تومان بدهکار می باشم، آیا اقامه نماز در منزل و استفاده از وسایل خانه ام

اشکال دارد؟ ضمناً جنگ زده هم می باشم.

بسمه تعالی، اگر از درآمدی که سال بر آن گذشته، منزل و وسایل مزبور را تهیه نکرده اید، اشکال ندارد.

[سؤال 3944] 3506

3. مدت ها پیش مقداری پس انداز داشتم که در خلال بیکاری ام مورد استفاده قرار می گرفت و با وجود داشتن آن، نمی توانستم شغلی مناسب توانایی ام دست و پا کنم تا این که بعد از مدتی با اعلام آمدگی ناسیونال جهت فروش اتومبیل، مبلغی را به قصد تحویل آن و اشتغال کاری به بانک سپرده و بعد از گذشت هفت ماه با پرداخت بقیه آن، موفق به تحویل اتومبیل گشتم که از کل پس انداز در این مدت، مقداری صرف هزینه زندگی و مابقی آن، جهت بهای اتومبیل پرداخت گردیده بود. جمعاً با پنج ماه و نیم از قبل و هفت ماهی که به حساب ناسیونال را کد مانده بود از يك سال تجاوز کرد، در نتیجه در این ابهام فرو رفتم که آیا با توجه به هدفم از خرید آن و عدم استطاعت مالی خویش، به این مبلغ، خمس تعلق می گیرد یا خیر؟ در صورت تعلق و پرداخت آن به شکل اقساط بفرمایید به کدام شماره حساب می توانم واریز نمایم.

بسمه تعالی، اگر پس انداز مذکور از درآمد کسب و حقوق باشد باید تخمیس شود و اگر با او اتومبیل خریده شده، اولاً باید نسبت به خمس کسب اجازه از مرجع تقلید نمود و بعد به قیمت فعلی باید تخمیس شود و در صورت عدم امکان پرداخت يك مرتبه با یکی از نمایندگان مسلم الوکاله این جانب دستگردان نموده و بعداً تدریجاً پردازید و می توانید به حساب يك هزار تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

[سؤال 3945] 1959

بسمه تعالی 29 ذوالقعدة 1402 ق

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، لطفاً بفرمایید:

ص: 54

1. زیدی ساکن شهری است و در شهر دیگری، منزلی خریداری می کند و مصمم است که بعداً برای زندگی به آن شهر برود. آیا پولی که جهت خرید منزل پرداخته، خمس دارد؟ و قرضی که از بابت خریدن این منزل دارد، از منافع کسر می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، منزل مذکور، خمس دارد و قرض بر آن کسر می شود.

2. تعمیرکاری که بعضی از لوازم ماشین ها را به جهت خراب بودن عوض می کرده و پس از مراجعه صاحب ماشین، بعضی از افراد، لوازم مخروبه را با خود می بردند و بعضی هم صرف نظر می کردند؛ به این معنی که در عین حالی که به آن ها گفته می شد: این اجناس شما است، آن ها را با خودشان نمی بردند، حالا این لوازم مخروبه، از تعمیرکار است یا از صاحبان ماشین ها؟

بسمه تعالی، اگر صاحبان آن ها اعراض کرده اند، از تعمیرکار است.

3. زنی که برای جلوگیری از عادت ماهانه قرص می خورد و در آن اثنا، بر اثر ترك قرص، لك می بیند (ولی ادامه ندارد) و در ایام عادتش هم هست، آیا این لك حیض است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر سه روز متوالی خون نمی بیند، حیض نیست.

4. کسی که کارش به نحوی است که اگر مسافرت نکند، کاری ندارد - مثل بعضی از افراد سپاه و جهاد - نماز و روزه شان چگونه است؟

بسمه تعالی، حکم مسافر دارند؛ مگر در سفری که شغل آن ها باشد.

5. در چند سال قبل، زیدی امتیاز تلفنی را خریداری کرده و هنوز تلفن آن وصل نشده، و احتیاجش از آن تلفن برطرف می شود. آیا می تواند به قیمت بازار آزاد بفروشد؛ با توجه به آن که دولت، در این باره مقرراتی ندارد و یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض مزبور مانع ندارد.

[سؤال 3946] 1960

بسمه تعالی

حضور محترم امام خمینی

با عرض سلام و تحیت و تبریک فراوان جهت پیروزی های بیت المقدس و فتح المبین و پیروزی خرمشهر عزیز

مادری هستم 38 ساله دارای سه فرزند پسر 21 سال، 18 سال، 7 سال، درست

ص: 55

هفت سال و اندی پیش شوهرم در اثر سکتۀ قلبی فوت کرد، در حال حاضر محتاج راهنمایی شرعی هستم. يك زندگی الحمدلله متوسط داریم، از بازنشستگی همسرم ماهیانه 3200 تومان دولت می دهد، لطفاً در مورد مسائل ذیل راهنمایی ام بفرمایید.

1. راجع به مسأله خمس خود و خانواده؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب چیزی زاید بر مؤونه سال داشته باشید خمس دارد.

2. حدود شرعی رفت و آمد اقوام به منزل؟

بسمه تعالی، ورود افراد به منزل در مقدار سهم الارث کبار ورثه منوط به اجازه خودشان است و در مقدار سهم الارث صغیر موقوف بر اجازه ولی شرعی او می باشد.

3. حدود آزادی شرعی خودم؟

بسمه تعالی، با رعایت موازین شرعیه آزاد هستید.

[سؤال 3947] 7103

2. این جانب يك فرد نابینا از دو چشم هستم و تا چند سال پیش قوم و خویشان به این جانب کمک و مساعدت می کردند و حالیه مدت تقریباً چهار سال است در کارخانه ای ماهیانه با دریافت مبلغ 40000 ریال حقوق کار می کنم، آیا به این حقوق دریافتی سر سال خمس و زکات و غیره به این جانب تعلق می گیرد که پرداخت نمایم یا نه؟

بسمه تعالی، از حقوق دریافتی اگر چیزی بر مؤونه سال زیاد بماند خمس دارد.

[سؤال 3948] 2657

6. کسی که حساب داشته و سرمایه او از بین رفته و دوباره از کسب و کار، پولی پیدا کرده، به چه صورت خمس دهد؟

بسمه تعالی، آنچه از ربح، سر سال باقی بماند خمس دارد.

ص: 56

حضور مسئولین محترم دفتر امام

استدعا می شود در صورت امکان به سؤالات شرعی ذیل پاسخ عنایت فرمایید.

1. برای نحوه احتساب خمس راهنمایی لازم مرحمت فرمایید.

بسمه تعالی، ارباح مکاسب در زاید بر مؤونه سال خمس دارد و برای تصفیه حساب به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه شود.

2. متولد یکی از شهرستان ها می باشم که مدت 23 سال است که در تهران اقامت دارم، و فقط سالی یک بار یا بیشتر جهت تجدید دیدار با بستگان به مدت کمتر از ده روز به زادگاهم مسافرت می کنم؛ چون در زادگاه فاقد ملک شخصی و یا موروثی بوده و قصد حتمی جهت مراجعت به موطن خود ندارم. لذا با توجه به عرایض بالا، اعلام فرمایید هنگام مسافرت به محل مورد اشاره نماز به طور کامل باید خوانده شود یا شکسته؟

بسمه تعالی، اگر از وطن اصلی اعراض نکرده اید یعنی قصد نکرده اید که برای سکونت به آن جا برنگردید نماز شما در آن تمام است و حکم وطن باقی است.

3. آیا زن مجاز است برای درمان نازایی توسط پزشک متخصص مرد مورد معاینه قرار گیرد یا خیر؟ در صورت پاسخ خیر، استدعا می شود این مسأله را به نظام پزشکی ابلاغ تا به عنوان تکلیف شرعی به کلیه پزشکان مربوطه ابلاغ شود.

بسمه تعالی، جایز نیست.

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

4. ساختمانی که قبلاً داشته ای حالا- اگر با وام بانکی روی آن را یک طبقه دیگر بسازی به طبقه ای که می سازی خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر برای سکونت شخصی خودش نباشد هر مقدار که قسط بدهی آن از درآمد کسب ادا شده، خمس دارد.

7. شخصی نصف مشاع منزلی را برای سکونت خود می خرد و سپس با شریکش تصالح می کند و سهم خود را جدا می کند و دیواری در میان خانه می کشند و هر نیمه به صورت منزلی مستقل درمی آید. بعد از مدتی نیمه دوم را هم می خرد و داشتن چنین خانه ای - مجموع دو نیمه - زاید بر شأن او هم نیست ولی از نیمه دوم استفاده نمی کند

و پس از مدتی آن را اجاره می دهد آیا باید خمس منزل را بدهد و حج هم بر او واجب می شود؟ و آیا در حکم فرقی هست بین این که احتیاج به مال الاجاره آن داشته باشد و بدین جهت خودش آن را مورد استفاده قرار ندهد و یا فرقی نیست؟

بسمه تعالی، قسمتی که برای سکونت نیست متعلق خمس است ولو این که برای احتیاج به وجه الاجاره آن را اجاره بدهد لیکن در صورت احتیاج به وجه اجاره آن در معیشت استطاعت با آن متحقق نمی شود.

5. درآمد بچه های صغیر من ماهانه مبلغ دو هزار و پانصد تومان اجاره خانه پدری آن ها که در خرم آباد است، می باشد که عموهایش مال الاجاره را دریافت می نمایند و مبلغ دو هزار تومان آن را جهت مخارج ما می فرستند و باقیمانده که ماهانه مبلغ پانصد تومان است، در بانک به حساب بچه ها پس انداز می نمایند و همان طور که عرض کردم، خودم نیز کار می کنم؛ آیا مازاد بر مخارج سهم بچه ها مشمول بدهی خمس می شود یا خیر؟ و جوهی که در بانک پس انداز می شود، خمسش را باید بدهیم یا خیر؟ و چنانچه خمس دارد، نحوه پرداخت را معلوم فرمایید.

بسمه تعالی، احوط آن است که صغار بعد از بلوغ، خمس اضافه درآمد خود را بدهند.

3. آیا باید تمامی وسایل زندگی را برایشان خمس داد و یا فقط آن وسایلی که مورد

استفاده قرار نمی گیرد به مدت يك سال؟

بسمه تعالی، ارباح مکاسب در زاید بر مؤونه سال، خمس دارد.

[سؤال 3954] 1301

4. مال حلالی که ارث به انسان می رسد، آن مال در اثر تجارت و کسب، اضافه می شود. آیا اضافه آن خمس دارد یا ندارد؟

بسمه تعالی، سود تجارت ارث، در زاید بر مؤونه سال خمس دارد.

[سؤال 3955] 1450

2. من از 29 اردیبهشت ماه 1361 وارد دوره احتیاط شده ام و حقوقمان ماهانه 2225 تومان است. آیا اگر در آخر ماه و سال مبلغی اضافه ماند، خمس و زکات تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، هرچه از حقوق و سایر درآمدها، آخر سال زیاد بماند خمس دارد.

[سؤال 3956] 1962

بسمه تعالی

دفتر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

پس از عرض سلام و دعای سلامت و تداوم رهبری امام خمینی و با عرض معذرت؛ مسأله ای را قبلاً سؤال کردم، ولی متأسفانه با جوابی که از آن دفتر دریافت کردم، نتوانستم خمس چند ساله ام را به طور قطعی محاسبه کنم؛ سؤال و جواب به شرح زیر بود:

1. من از سال 56 شرکتی خدماتی تأسیس نموده، تا اوایل سال 58 در آن شرکت کار می کرده ام. نحوه کارها به این صورت بود که با فردی قرارداد می بستم و مقصداری پیش پرداخت می گرفتم، در ضمن کار نیز اقلامی می گرفتم تا کار تمام می شد و تصفیه حساب می کردیم که گاهی چند سال طول می کشید. با توجه به این که تعداد زیادی کار

ص: 59

بود و پولی هم که از مشتری می گرفتم، گاهی بابت کاری بود که سال بعد انجام می دادم و گاهی بابت کاری بود که در ضمن چند سال انجام شده بود و نمی توانستم جزء درآمدهای آن سال به حساب آورم، لذا به ترتیب زیر خمس را محاسبه نموده ام:

الف. پس از پایان هر کار، سود خالص آن کار را محاسبه کرده ام؛ فرضاً سود خالص کار، 70/000 تومان محاسبه می گردید که این پول، ضمن دریافت و پرداخت های چندین سال به این نتیجه رسیده است و ممکن است فرضاً آخرین دریافتی در سال 58 بوده باشد.

ب. نحوه انجام کار را بررسی می کردم؛ مثلاً 40 درصد کار در سال 56 و 60 درصد آن در سال 57 انجام شده بود.

ج. بدون در نظر گرفتن تاریخ دریافت و پرداخت ها، 40 درصد سود را جزء درآمد سال 56 و 60 درصد را جزء درآمد سال 57 محاسبه نموده ام.

آیا این روش محاسبه درست است؟ و اگر نه، چگونه باید محاسبه نمایم؟

علت آن که بر این اساس نتوانستم خمس را حساب کنم این است که مشخص نیست که چه مقدار از دریافتی هر سال، جزء درآمد است و چقدر از آن، بدهی به صاحب کار بابت کارهایی است که در سال بعد باید برای وی انجام داد.

بسمه تعالی، دریافتی هر سال، جزء درآمد همان سال محسوب می شود و سود آن در زاید بر مؤونه خمس دارد.

[سؤال 3957]

2. در سال 1356 مبلغ 140 هزار تومان دریافتی و 60 هزار تومان مخارج ساختمان بوده، بنابراین 80 هزار تومان باقیمانده است که این 80 هزار تومان را به عنوان درآمد سال 1356 نمی توان محاسبه نمود، زیرا از این مبلغ مقداری بابت درآمد است، ولی بقیه بابت مخارجی است که برای ساختمان وی در سال بعد انجام خواهد شد و به عنوان بدهی من به صاحبکار محسوب می شود. از طرف دیگر همان طور که ملاحظه

ص: 60

می فرمایید دریافتی خالص سال 56 یعنی این مبلغ 80 هزار تومان را نمی توان جزء درآمد آن سال در نظر گرفت چون پس از پایان کار در سال 57 ملاحظه می شود که کل عایدی من از این کار فقط 35 هزار تومان بوده است.

نمونه دوم، کار دیگری است که دریافتی ها و مخارج برای صاحب کار به شرح زیر بوده است:

سال - دریافتی از صاحبکار - مخارج انجام شده برای صاحبکار در ساختمان وی

120 1356 هزار تومان 105 هزار تومان

190 1357 هزار تومان 235 هزار تومان

120 1358 هزار تومان 35 هزار تومان

جمع کل 430 هزار تومان 375 هزار تومان

و عایدی من از این کار طی سال های 56 و 57 و 58 برابر با 55 هزار تومان است مسأله مبهم برای من این است که از این مبلغ 55 هزار تومان یا 35 هزار تومان عایدی نمونه قبلی چه مبلغ را جزء درآمد سال 56 به حساب بیاورم و چه مبلغ را جزء درآمد سال 57 یا 58؟

این جانب فعلاً خمس را در سال های 56 تا 58 به طور علی الحساب محاسبه کرده و پرداخته ام تا پس از محاسبه قطعی در صورتی که بدهکار شدم بقیه را بپردازم. در محاسبه خمس به طور علی الحساب چنین عمل کرده ام که بدون توجه به دریافت و پرداخت ها (زیرا دریافت ها همه عنوان درآمد را ندارند و بیشتر صورت بدهی به صاحب کار را داشته است) درآمد کل آن کار را محاسبه کرده ام (یعنی کل دریافتی از صاحب کار در عرض چند سال منهای کل مخارجی که برای صاحب کار به عمل آمده) سپس این درآمد را به نسبت حجم کاری که در هر يك از سال ها برای صاحب کار انجام شده تقسیم کرده و به حساب درآمد همان سال گذاشته ام.

ص: 61

در هر حال مستدعی است که راهنمایی بفرمایید که بر اساس آن بتوانم خمس قطعی این سال ها را حساب نمایم و هرچه زودتر سنگینی بدهی احتمالی که بابت خمس دارم از دوشم برداشته شود.

بسمه تعالی، حکم همان است که قبلاً نوشته شد و چنانچه سر سال بدهی داشته باشید و بدهی برای مؤونه همان سال باشد می توانید مقدار بدهی خود را از موجودی کم نمایید و شما برای تصفیه حساب نزد یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب بروید.

[سؤال 3958] 1963

بسمه تعالی 1361 / 11 / 30

دفتر محترم رهبر انقلاب امام امت، خمینی بت شکن، سلام

پس از آرزوی سلامتی و سعادت و طول عمر امام امت از خداوند متعال؛ از مقام رهبری و مرجع عالی مقام تقلید خواهشمند است راهنمایی بفرمایید راجع به چند مسأله درباره خمس:

ضمناً حسابرسی سال خمسی این جانب مورخه 1361 / 11 / 30 سال روز تولد حضرت زینب علیها السلام می باشد.

1. نقدی 110/000 ریال

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب و حقوق است خمس دارد.

[سؤال 3959]

2. حقوق دریافتی بهمن ماه 28/100 ریال

بسمه تعالی، اگر قبل از رسیدن سر سال دریافت کرده اید خمس دارد.

[سؤال 3960]

3. برنج و حبوبات و قند و تاید و دیگر خوردنی ها، تقریباً 22/000 ریال

بسمه تعالی، باید خمس آن را پردازید.

ص: 62

2. اگر کسی در کسب خود بنا بر این گذاشته است که تمام مازاد بر مخارج سالیانه اش را هرچه باشد به مصرف خیر - از قبیل جبهه و امثال آن - برساند، آیا خمس به آن تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر تا سر سال به مصرف مورد نظر برساند خمس ندارد، ولی اگر پیش از سرآمدن سال به مصرف نرسیده خمس به آن تعلق می گیرد.

قم، دفتر استفتائات حضرت امام خمینی

چهار برادر هستیم که دو نفرمان حقوق بگیر و دو نفر دیگر شغل آزاد دارند، کارشان داشتن موتور لنج است و با آن به کویت می رفتند و در زمان رژیم منحوس پهلوی، قاچاق می کردند. در سال 58 از هم جدا شدیم، دارایی مان به شرح زیر بود:

دو تا خانه و مبلغی پول که هر کس در آمدش پیش خودش بود؛ ولی آن دو برادری که لنج داشتند پول زیادتری داشتند که حدود 000/145 تومان به هر نفر ما دادند. بنده با یک برادرم باز هم پهلوی هم ماندیم و سهمیه ای که قرار بود به من برسد، پهلوی ایشان بود و از این پول و پول خودش و پول یک خانه ای که سهممان بود، خانه دیگری ساخت که الآن در آن زندگی می کنیم. حدود 000/500 تومان و شاید بیشتر ارزش داشته باشد. ولی از این پولی که ایشان تقسیم کردند، مبلغی بدهکار می باشند به شخصی در کویت که اکنون چند برابر شده و مبلغی نیز از پول کسی برداشتند که برایش کار می کردند و این طور توجیه می کردند که در گذشته حقمان را خورده.

ضمناً بنده از سالی که از هم جدا شدیم، خمس پولی را که از حقوق پس انداز کرده بودم، جدا می کنم و با برادرم که خمس نمی دهد تا کنون هم خرج می باشم. اکنون

تکلیف خانه چه می شود؟ تکلیف هم خرج من چه می شود؟ تکلیف پولی که همین طور برادرانم برداشته اند چه می شود که در حدود دویست هزار تومان است؟ خلاصه تکلیف بنده در این میان چیست؟ خداوند به شما توفیق عنایت فرماید.

بسمه تعالی، آنچه از درآمد کسب به دست بیاید و از مخارج و مؤونه سال زیاد بیاید، باید تخمیس شود و اگر مال خمس نداده به کسی هبه شود، باید خمس آن را بدهند.

[سؤال 3963] 1965

بسمه تعالی 1361 / 3 / 21

سلامتی امام امت و موفقیت شما را از درگاه ایزد یکتا مسألت می نمایم.

این جانب دانشجویی هستم که در مدت تعطیلی دانشگاه ها (از مهر 59 تا کنون) به کار در آموزش و پرورش پرداخته ام و از درآمد آن، مقداری پس انداز نموده ام؛ با توجه به این که با باز شدن دانشگاه ها من هم کارم را ترك کرده، در نتیجه منبع درآمد قطع می گردد و در آینده نیاز مادی خواهم داشت، آیا لازم است که خمس پس انداز این مدت را بپردازم؟

بسمه تعالی، از حقوق و درآمد کسب، هر مقدار که زاید بر مؤونه آخر سال باقیمانده خمس دارد.

[سؤال 3964] 1966

بسمه تعالی 1361 / 7 / 29

با تشکر از اعضای محترم دفتر امام، به عرض عالی می رساند:

سؤالی در مورد خمس برای این جانب پیش آمده لازم دانستم با دفتر امام بدین وسیله مطرح نمایم. امیدوارم پاسخ سؤال مطرح شده را برای این جانب ارسال نمایید. خانواده ای هستیم پنج نفری. بدون پدر و دارای مقدار معینی باغ چای. محصول برداشت شده در سال از این زمین کمتر از خرج خانواده بوده و از جای دیگری نیز

ص: 64

درآمدی نداریم. ناگفته نماند که مبلغ پول دریافت شده از محصول باغ کمتر از خرج خانواده من در سال می باشد. با توجه به گفته های فوق، آیا به این خانواده خمس تعلق می گیرد؟ و اگر خمس تعلق می گیرد چگونه است؟

بسمه تعالی، باید حساب سال داشته باشند و در زاید بر مؤونه سال، از درآمد خمس بدهند.

[سؤال 3965] 1967

بسمه تعالی

به نام خدا و درود و سلام بر رهبر کبیر انقلاب اسلامی و رهبر مستضعفان جهان امام خمینی، حضور محترم مسئول دفتر امام در قم، سلام علیکم، مسائلی بود که خواستم به عرض شما برسانم:

1. من پاسدار هستم و قبلاً پول و درآمدی نداشتم، ولی هم اکنون حقوقی دریافت می کنم. اگر خمس به آن تعلق می گیرد آیا به اولین پولی که می خواهم پس انداز کنم تنها خمس تعلق می گیرد یا اگر بعداً هم خواستم پولی به آن اضافه کنم، باید خمس آن را بدهم؟ و آیا به جز خمس زکات هم دارد یا نه؟

بسمه تعالی، از حقوق دریافتی و سایر درآمد کسبی، هر مقدار زاید بر مخارج سال باقی بماند، خمس دارد.

2. آیا کسانی که ماه رمضان را در جبهه باشند و نتوانند روزه بگیرند، قضای آن بعد از جنگ باید گرفته شود یا نه؟ برای مثال: رمضان پارسال و امسال را نتوانسته روزه بگیرد و امکان دارد همه سال را در جبهه باشد و رمضان آینده هم در جنگ باشد. آیا باید قضای 90 روز را بگیرد یا اگر هم شهید شد باید وصیت کند که قضای آن را بگیرند یا نه؟

بسمه تعالی، قضای روزه فوت شده واجب است و نباید تا ماه رمضان سال بعد به تأخیر افتد. و با موت شخص قضا ساقط نمی شود، مگر آن که زمان کافی برای به جا آوردن قضای روزه نداشته باشد.

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم.

ص: 65

برادرم در اوایل ازدواج با فقر و تنگدستی روبه رو بوده، ولی به هر حال تقبل هزینه مخارج دانشگاه را نموده است. بعد از تعطیلی دانشگاه ها در یکی از نهادهای انقلابی ساری مشغول به کار شده و ماهیانه مبلغی را پس انداز نمودم. به پاس زحمت بی دریغ دایی ام در امر خانه سازی، به او کمک نموده و معادل سه ماه حقوقم را به او بخشیدم. اکنون نیز ماهیانه مبلغی به برادرم کمک می نمایم و مبلغی نیز پس انداز می کنم که برای مخارج دانشگاه - بعد از بازگشایی - می باشد. فکر می کنم وقتی يك سال از اشتغال بگذرد، صاحب پس اندازی معادل 80/000 ریال بشوم. حال سؤال این می باشد: که آیا به پولی که از این راه پس انداز می شود - با توجه به این امر که از روی بی نیازی و کثرت سرمایه نمی باشد، بلکه مورد نیاز در این برهه زمانی نمی باشد؛ خمس تعلق می گیرد؟ اگر جواب بلی است، از آن امام تقاضا دارم پاسخ بفرمایند که سال خمس من از تاریخ شروع به کار محسوب می شود یا از زمان دریافت اولین حقوق؟ و در پایان، خمس را باید به چه کسی بدهم تا مصرف نماید، گویا این طور که استنباط نموده ام باید به حاکم شرع سپرد؟ آیا می توان به امام جمعه بسپارم؟

بسمه تعالی، از حقوق دریافتی و درآمد کسب، هر مقدار که از مخارج سال زیاد بماند؛ خمس دارد. و اول سال، زمان دریافت اولین حقوق است. و خمس باید به مرجع تقلید یا وکیل مسلم الوکاله او تسلیم شود.

3. بالکلیه خمس ادا نکردم. الآن متوجه شدم آیا بر تمام اثاثیه بیت خمس واجب است یا صرف نقدی و اشیای خوردنی، وساطت بکنید.

بسمه تعالی، تمام آنچه که از درآمد کسب تهیه شده و سال بر آن گذشته خمس دارد. مگر در مؤونه.

3. آیا داشتن حساب سالیانه برای کارمندانی که حقوق ماهیانه شان زاید بر مخارج خود و خانواده شان نیست، لازم است یا خیر؟ و به حقوق این قبیل کارمندان خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر می داند که زاید بر مؤونه سال چیزی باقی نمی ماند، لازم نیست.

2. مدت 2 سال است که در آموزش و پرورش به طور غیر رسمی خدمت می کنم و حقوقی دریافت می دارم و از طرفی در خانه پدرم زندگی می کنم و قهراً خرج خوراک و مسکن را پدرم تأمین می کند و سایر خرج های مربوط به خود، از درآمد خودم می باشد. در مدت این 2 سال، مقداری پس انداز دارم که جهت خرید وسایلی از جهیزیه خودم (با توجه به این که پدرم توانایی کامل مالی از این جهت ندارد) در بانک گذاشته ام، آیا به این مبلغ پس انداز خمس تعلق می گیرد؟ و اگر جواب مثبت است، خمس این 2 سال را چگونه محاسبه کنم؟

بسمه تعالی، آنچه از حقوق که از مؤونه سال زیاد آمده، باید خمس آن را به مرجع تقلید یا نماینده مسلم الوکاله او برسانید.

4. اگر زن و شوهری هر دو کار می کنند و درآمد دارند آیا به پول زن هم خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، در زاید بر آنچه در بین سال خرج زندگی کرده خمس واجب است.

2. اگر زنی کارمند است و مقداری و یا همه حقوق خود را در اختیار شوهرش

می گذارد و برای زندگی خود خرج می کند، آیا باید از همه حقوق، خمس بدهد و یا از باقیمانده حقوق خود؟

بسمه تعالی، هر مقدار از حقوق هر يك از زن و شوهر از مخارج سال زیاد بیاید صاحب حقوق، مالك آن است و باید خمس آن را بپردازد و چنانچه زن به شوهر بخشیده است و چیزی از آنچه بخشیده شده، زیاد بیاید خمس ندارد.

[سؤال 3972] 1969

بسمه تعالی

محضر حضرت آیت الله العظمی خمینی مدّ ظلّه

کسی که برای دولت کار می کند پول که از دولت می گیرد فوراً خمس و سهم آن را بدهد یا جمع کند از مخارج سالش زیاد شد بدهد؟

بسمه تعالی، مزد در قبال کار حلال ملك کارگر می شود و جزو ارباح مکاسب محسوب است و در زاید بر مؤونه سال خمس دارد.

[سؤال 3973] 1970

بسمه تعالی

محضر مقدس و منور فقیه الفقهاء، مرجع عالی قدر، امام خمینی

با عرض اخلاص و ادب و دست بوسی و دعای خیر برای تندرستی آن مرجع عزیز

1. حقیر دو سال پیش به مدت يك سال در کارخانه معدن مس کرمان مشغول به کار بودم و در تاریخ دهم تیر ماه پنجاه و شش به خدمت اخوی عزیز، جناب آقای پسندیده - حفظه الله تعالی - رسیدم و پس از کسب فیض، چون از آن امام تقلید می کنم مقدار وجهی که خمس به آن تعلق می گرفت، پرداختم. از آن تاریخ چند ماهی بیکار بودم تا این که به شغل معلمی در آموزش و پرورش درآمدم و مبلغی که مخمس شده بود، خرج و تمام شد.

ص: 68

از مهرماه پنجاه و شش حقوق می گیرم و در سال حقوقم تغییر می کند و ثابت نیست؛ چگونه به حساب سالم رسیدگی کنم و ترتیب آن را بدهم؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور آنچه فعلاً از حقوق زیاد آمده، خمس آن را باید بپردازید و وقت ادای آن را مبدأ سال خود قرار دهید و برای تصفیه حساب به وکیل این جانب مراجعه نمایید.

2. در قباله و سند ازدواجمان ثبت شده است که بابت جهیزیه بیست هزار تومان به متعلقه بدهکارم و باید به مرور بپردازم و یا اثاث منزل و مایحتاج زندگی را فراهم نمایم. حال آیا می بایست اول این مبلغ پول و دین را ادا نمایم؟ ناگفته نماند، پیش از این که خمسی داده باشم ازدواج کرده بودم. چنانچه مبلغ جهیزیه را پس انداز نمایم تا بیست هزار تومان تکمیل شود، و این پس انداز در عرض دو سال باشد، خمس به آن تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، طلب زن تا ادا نشده، استثنا نمی شود و اگر پس انداز کنید، باید خمس آن را بدهید.

3. جمعی از معلمان هر روز از وطنشان جمعاً 50 کیلومتر رفت و آمد می کنند، شب بعد از غروب آفتاب بر می گردند. نماز ظهر و عصر آن ها را چه می فرمایید؟ قصر است یا تمام؟ در ضمن دو یا سه سال به همین ترتیب هست.

بسمه تعالی، حکم مسافر را دارند.

[سؤال 3974] 1971

بسمه تعالی

محضر رهبر عزیز، ولی امر مسلمین، نایب الامام، امام خمینی

منظور از نوشتن نامه حاضر به دفتر امام، جواب به چندین سؤال شرعی بود که خواهشمندم جواب فرمایید:

1. این جانب معلم و کارمند دولت اسلامی می باشم و حقوق ماهیانه ام 3700 تومان می باشد و طبعاً درآمد سالانه ام با سال دیگر فرقی ندارد؛ به این مبلغ، خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، از حقوق دریافتی اگر آخرسال، چیزی باقی بماند خمس دارد.

ص: 69

2. اگر مقداری پول قرض کرده باشم برای مخارج ازدواج یا خرید بعضی از وسایل مورد نیاز زندگی و مقداری از حقوقم را در هر ماه بابت این قرض بدهم، باز هم در این مورد خمس به اموال بنده تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، هرچه که در بین سال بابت بدهی مزبور پرداخت شده خمس ندارد.

3. بنده مبلغ 15000 تومان از اداره متبوعم وام گرفتم و این وام را در اختیار یکی از اقوامم که بدان نیازمند بود قرار دادم و طبعاً اداره من ماهانه مبلغ معینی - مثلاً 450 تومان - از حقوق بنده کسر می کند؛ حال به این پولی که بنده در اختیار شخص مذکور قرار داده ام خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، وام اگر از حقوق ماهانه ادا شده و پس از گذشت سال، آن را از طرف، وصول نمودید خمس دارد.

[سؤال 3975]

4. هر چند سال، 100 الی 400 تومان به حقوق ما افزوده می شود، در این صورت، باز خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، از کل حقوق دریافتی، زاید بر مخارج زندگی، هرچه آخر سال باقیمانده خمس دارد.

5. بنده در یکی از روستاهای گیلان غرب که اهالی این روستا اهل حق می باشند با زن و بچه ام زندگی می کنیم، آیا وقتی که مردم این روستا که اهل حق می باشند و اهل نماز و روزه نیستند و نیاز می کنند و نیاز درست هم می کنند و برای ما می آورند، ما می توانیم از این نیاز بخوریم و یا اگر همسایه ما برای ما از غذایی که برای خودش درست کرده است بیاورد، می توانیم استفاده کنیم؟

بسمه تعالی، اگر منکر خدا یا پیغمبر یا یکی از ضروریات دین باشند و در حکم مسلمان نباشند، محکوم به نجاست هستند و چیزی که با رطوبت، به دست و بدن غیر مسلمان تماس پیدا کند نجس می شود.

6. بنده در طول خدمت در روستا گاهی يك هفته در روستا می مانم و آخر هفته به شهری که خودم در آن ساکن هستم - مثلاً باختران - برمی گردم، کیفیت خواندن نماز در این صورت در روستا و در شهر خودم به چه نحو است؟

بسمه تعالی، در وطن، نماز تمام است و در محل خدمت، اگر با وطن به قدر مسافت شرعی فاصله دارد، حکم مسافر دارید.

ص: 70

7. بعضاً - بلکه بیشتر مواقع - بیشتر از هفت روز یا پنج روز تا بیست روز، کمی بیشتر از ده روز در روستا می مانم و بعد از دو یا سه هفته به شهر خودم برمی گردم و در روز در شهر خودم هستم، کیفیت نماز بنده در این صورت به چه نحو است؟ در چه صورت شکسته و در چه صورت بایستی کامل به جا آورم؟ البته ناگفته نماند که فاصله باختران تا روستای محل خدمتم، حدود صد کیلومتر می باشد.

بسمه تعالی، در صورت اقامت ده روز در محل خدمت با قصد، نماز تمام است و گرنه قصر است.

[سؤال 3976] 1972

بسمه تعالی 1361 / 10 / 22

با سلام بر مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و درود بر خمینی

ضمن آرزوی سلامت و طول عمر برای امام امت تا ظهور حضرت قائم (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و درخواست دعا جهت پیروزی قریب رزمندگان اسلام و شفای معلولین و مجروحین جنگ؛ خواهشمندم نظرات امام را در مورد مسائل زیر بیان بفرمایید:

1. آیا به منفعت کسب کسی که شغل موقت دارد خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، خمس به او تعلق می گیرد که بعد از مؤونه سال باید پردازد.

[سؤال 3977]

2. مبلغ شش هزار تومان پول که در طول 5 الی 6 سال به صورت منفعت کسب موجود است و لازم به تذکر است که این مقدار، در دوران صغیری و کبیری به دست آمده که معلوم نیست چه مقدار آن در صغیری است و چه مقداری در کبیری، لذا با توجه به دو مطلب فوق که اولاً مدت 5 الی 6 سال این منفعت به دست آمده و ثانیاً این منفعت، در صغیری و کبیری به دست آمده، لطفاً بفرمایید تکلیف خمس آن چه می شود؟

بسمه تعالی، خمس درآمد بعد از بلوغ و بنا بر احتیاط خمس درآمد قبل از بلوغ را باید پردازد.

3. اگر کسی دارای شغلی است که میزان حقوق آن مشخص است، ولی هر موقع که بخواهد می تواند

ص: 71

آن را دریافت کند، اگر چنانچه شخصی این پول را نگیرد و گرفتن آن را به بعداً محول نماید، اگر چنانچه سال خمسی که او در نظر گرفته به سر آید، آیا باید خمس پولی که نگرفته است را بپردازد یا خیر؟

بسمه تعالی، باید خمس بدهد.

4. شخصی که در آینده نزدیک به پول احتیاج دارد و این پول را ندارد که تأمین نماید - مثلاً جوانی است که می خواهد خانه ای بخرد و ازدواج نماید، ولی در موقع خرید خانه، پول به اندازه کافی ندارد - آیا به منفعت درآمد او فعلاً که به دست می آورد و تصمیم دارد برای خرید خانه آن پول را نگه دارد، خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، پول پس انداز که درآمد کسب و حقوق است، خمس دارد.

5. آیا شخصی که عدالت ظاهری دارد، ولی بنا به گفته خود او، بعضی مواقع گناه کبیره از وی سر می زند ولی قرائت حمد و سوره نماز وی از دیگران صحیح تر است، برای برقراری جماعت می تواند امام جماعت شود؟

بسمه تعالی، کسی که گناه کبیره انجام می دهد عادل نیست و نمی توانند به او اقتدا نمایند.

[سؤال 3978] 1973

بسمه تعالی 3 / 6 / 1361

محضر مبارک رهبر کبیر انقلاب مقدس اسلامی ایران، امام خمینی

محترماً معروض می دارم: این جانب کارگر يك شركتی ام که وابسته به شهرداری تهران می باشد و مدت 20 سال و چند ماه است که کار می کنم و چهار دختر دارم به سنین 14 و 15 و 16 و دو سال و نیم و 2 پسر 9 ساله و 5 ساله و يك باب خانه چهل و هشت متری سه اتاقه دارم و مبلغ بیست هزار تومان پول دارم؛ چنانچه خمس به پولم تعلق می گیرد، مقرر فرمایید به چه طریق تقدیم حضورتان نمایم.

بسمه تعالی، از حقوق دریافتی و سایر درآمد کسبی، هر مقدار که زاید بر مؤونه آخر سال باقی بماند، خمس دارد و بدهی را می توانید به یکی از وکلای مسلم الوكاله این جانب تسلیم کنید و یا به شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

ص: 72

2. اگر من شغلی نداشته باشم ولی مقداری پول داشته باشم، آیا خمس به آن تعلق می‌گیرد یا نه؟ البته گاهی روزی 50 تومان از مغازه خودمان برداشت داشتم.

بسمه تعالی، پول اگر از درآمد کسب باشد و از مصرف سال زیاد بماند، خمس دارد؛ ولی اگر از دخل مغازه بدون اجازه پدر برداشتید، حکم غصب دارد.

بسمه تعالی

من در سال 56 از خدمت شهربانی بازنشسته شدم. ماهیانه مبلغ 3200 تومان حقوق می‌گیرم و مدت 18 ماه بابت بدهکاری قسط خانه به بانک سپه قزوین مبلغ 1326 تومان پرداخت می‌کردم. چون عائله مند و بدهکار بودم، به کمک و یاری دوستان خیر و فروش مقداری از لوازم خانگی، یک دستگاه تاکسی خریدم و مشغول کار شدم؛ تا این که توانستم اقساط بانک را بپردازم.

در این مدت، جنگ تجاوزکارانه حزب بعث عراق به کشور اسلامی ما شروع شد. در این مدت 22 ماه جنگ، تا آن جا که در توان داشتم مبلغی در حدود 22/000 تومان وجه نقد به جبهه جنگ و جنگ زدگان کمک نمودم و حال هم قادر به کار کردن نمی‌باشم و خودم نیز چون مقلد امام عزیز می‌باشم از این نظر سؤال می‌نمایم که آیا کار کردن من اشکال شرعی دارد؟ و آیا وجوهاتی که پرداخت کردم، خمس و زکات آن را هم باید بپردازم؟ و در حال حاضر هم حقوق من زیاد شده؛ مبلغ 4900 تومان می‌باشد. در خاتمه، سلامتی امام امت و پیروزی اسلام عزیز و ریشه کن شدن مخالفین اسلام - اعم از خارجی و داخلی - را از خداوند متان مسألت می‌نمایم.

بسمه تعالی، تاکسی رانی با مراعات مقررات دولت اسلامی اشکال ندارد و از حقوق دریافتی و درآمد کسب، هر مقدار که زاید بر مؤونه در آخر سال باقی بماند خمس دارد.

بسمه تعالی

خواهشمندم این سؤالات را از محضر مبارک حضرت امام مدّ ظلّه العالی بفرمایید:

1. در رساله عملیه جناب عالی در باب خمس آمده است که «کسی که تمام مخارج او را دیگری می پردازد موظف است خمس تمام مالی را که کسب می کند، پردازد». آیا اگر این مخارج را دولت اسلامی پرداخت نماید نیز حکم آن به همان صورت است؟ در صورتی که قسمتی از مخارج پرداخت شود، چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، هر مقدار از درآمد کسب سرسال باقی ماند، باید تخمیس شود.

[سؤال 3982]

2. در صورتی که شخصی که مخارجش را دیگری پرداخت می کند پولی کسب نماید و آن درآمد را جهت تأمین مخارج تحصیل خود در شهری غیر از وطن خود جمع آوری نماید، آیا قبل از گذشتن يك سال آن درآمد، مشمول قانون 20% (خمس) می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس به آن تعلق می گیرد ولی قبل از سال، ادا واجب نیست.

[سؤال 3983] 1976

بسمه تعالی 1361 / 9 / 30

مسئول محترم دفتر امام خمینی

ضمن سلام و توفیق خدمت برای همه مسلمین؛ دو سؤال به نظر این جانب در مورد خمس رسیده که در ذیل ورقه توضیح داده می شود و خواهشمند است جواب آن را برای این جانب بفرستید.

1. بنده مقداری پول در بانک دارم و حدود يك سال از مقدار پولی که در بانک گذاشته ام، می گذرد؛ با توجه به این که این جانب هیچ گونه استفاده ای از این مبلغ پول

نمی نمایم و بانک در این مورد استفاده می کند، آیا بنده باید بعد از گذشت يك سال،

ص: 74

خمس آن را پردازم؟ با توجه به این که بانک از این پول استفاده می کند خواهشمند است در این مورد توضیح دهید.

بسمه تعالی، پول اگر از درآمد کسب ذخیره شده، در سر سال باید خمس آن پرداخت شود.

2. بنده شاغل و در یکی از ادارات دولتی مشغول کار می باشم؛ هر ماه يك روز از حقوق این جانب جهت كمك به رزمندگان اسلام كم می شود. این جانب می توانم يك روز حقوقی را که جهت كمك به رزمندگان، كم می شود به عنوان خمس حساب کنم و به نیت خمس پردازم یا خیر؟ در این مورد نیز توضیح دهید.

بسمه تعالی، شما مجازید حقوق يك روز را که جهت كمك به رزمندگان می پردازید، بابت خمس حساب کنید.

[سؤال 3984] 1977

بسمه تعالی 1361 / 10 / 17

خدمت حضرت امام خمینی، دامت برکاته

پس از عرض سلام؛ معروض می دارد: این جانب مربی تربیتی در منطقه 17 از امور تربیتی، بدین وسیله معروض می دارد که به مقدار حدود سه ماه تابستان از ارگان امور تربیتی وابسته به آموزش و پرورش تهران حدود تقریبی 60/000 ریال حقوق دریافت داشته ام، ولیکن تا کنون مالیات یا خمس یا زکات آن را نپرداخته ام؛ در این مورد چه تکلیفی می باشد؟ من الله التوفیق، والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، هر مقدار آن تا سر سال باقی بماند، باید خمس (1/5) آن داده شود.

[سؤال 3985] 1978

بسمه تعالی

سلام علیکم، پس از عرض سلام؛ سلامتی شما را از خداوند متعال خواستارم.

این جانب ساکن سمنان می باشم. از دفتر استفتانات امام خواهشمندم که به چند

ص: 75

سؤال بنده جواب دهند:

من دارای بیست و دو سال سن هستم که چندین سال پیش پدرم را از دست داده و در يك خانه با برادرانم زندگی می کنم. مقداری پول در ظرف چند سال تهیه کردم، برای نیازهای بعدی؛ مثلاً اگر ازدواج کنم که به وسایل و خانه و چیزهای دیگری که بعداً به آن احتیاج پیدا می کنم و نیازهای بعدی خانواده که مقداری از خرج خانه را من باید بدهم:

1. آیا به این پول، خمس تعلق می گیرد یا نه؟ (اگر خمس آن را خواسته باشم که بدهم، نمی توانم جوابگوی نیازهای بعدی باشم).

بسمه تعالی، پول پس انداز اگر از درآمد کسب بوده خمس دارد.

2. من دارای يك موتور هستم که يك مدتی که در جبهه بودم و يك مدت هم يك مقدار کم، عیب داشت و چون از موتور دایی ام استفاده می کردم، در حدود یکی - دو سال در خانه است، آیا خمس این را باید بدهم یا نه؟

بسمه تعالی، اگر موتور سواری است و در زندگانی خود آن را لازم دارید، خمس ندارد.

3. اگر خمس به این ها تعلق می گیرد، می توانم خمس آن را به خانواده ام - برادرانم و خواهرانم از سادات می باشند - بدهم؟

بسمه تعالی، مجازید سهم سادات خودتان را به سید فقیری که واجب النفقه شما نباشد، بدهید.

4. شك در سجده های نماز چگونه است؟ مثلاً شك می کنم که يك سجده به جا آوردم یا دو سجده؟ هنگام شك در تسییحات اربعه چه کار باید کرد؛ شك در مورد تعداد؟

بسمه تعالی، باید بنا بگذارد که به جا نیاورده است؛ مگر محل آن گذشته باشد.

5. نمازی که در بسیج یا جای دیگر به صورت جماعت خوانده می شود و امام جماعت، غیر معمم می باشد، آیا صحیح است یا باید در جایی که امام جماعت معمم است خوانده شود؟

بسمه تعالی، در صورت دسترسی نداشتن به روحانی و وجود شرایط دیگر مانع ندارد.

6. درباره مسائل اقتصادی مثل خرید و فروش با چند درصد یا چه اندازه سود باید باشد؟ و چیزهایی که ارزان خریداری شده و بعداً گران می شوند، چگونه باید فروخته شوند؟

بسمه تعالی، باید مطابق مقررات عمل شود و اجحاف جایز نیست.

2. ثانیاً چون در حال حاضر توانایی خرید خانه وجود ندارد، مقداری از پول خانه را به دایی ام قرض داده و ایشان بنده را در امر تولید، مشارکت داده اند که خود هم در ساعات فراغت عملاً به ایشان کمک می نمایم. لذا فرض بفرمایید در آخر سال این جانب از محل حقوق و کسب 500/000 ریال یا بیشتر سود ببرم؛ آیا با توجه به این که حتی توانایی خرید خانه اولیه خود را هم ندارم و اگر خانه ای هم بخرم، می باید از وام بانکی هم استفاده نمایم و تا سال ها مقروض باشم، باید خمس سود امسال و سال های دیگر را - اگر که وضع به همین صورت باشد - پرداخت نمایم یا خیر؟

بسمه تعالی، سر سال باید خمس سود تجارت را که باقیمانده، بردارند.

بسمه تعالی

محضر مبارك آیت الله العظمی امام خمینی

1. پشم گوسفند و بره گوسفند پیش از گذشتن دوازده ماه در سر سال یا بعد از گذشتن يك سال که نزد بعضی مردم ضرورت دارد و نزد بعضی ندارد آیا خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر سر سال مانده خمس دارد.

2. سهم امام و سهم سادات را در جبهه جنگ برای مجاهدین اسلام می توان داد یا نه؟

بسمه تعالی، عجالاً بدون اجازه خاصه ندهند.

3. شخصی می خواهد برای پسرش عیالی بیاورد مثل زکات و رد مظالم در ذمه دارد، آیا می تواند عوض شیربهای عروسش بدهد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر پسرش فقیر است می تواند به خود او بدهد که خرج عروسش کند.

بسمه تعالی

محضر محترم رهبر کبیر انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی

این جانب از مهاجرین جنگ تحمیلی قصرشیرین که کلاً دارای نود هزار تومان (نقداً) می باشم و دو عدد فرش 2×3 به قیمت 5/000 تومان و یک تلویزیون و تعدادی چند پتو که دولت داده است، هستم و دیگر از لحاظ مالی و وضع خانوادگی هیچ گونه وسایلی ندارم؛ حالا از رهبر کبیر انقلاب تقاضامندم بفرمایند شرایط خمسی که به بنده تعلق می گیرد چگونه است؟

در ضمن بنده مدت سه سال در باختران مستأجر بوده ام و خواستارم که از لحاظ مال و اثاثیه تکمیل شوم و حالا سؤال بنده این است که آیا بایستی مال و اثاثیه ام را تکمیل نمایم و بعد خمس را بدهم یا این که اول خمس و بعد تکمیل مال و اثاثیه؟
بسمه تعالی، شما باید سال خمسی خود را معین کنید و آنچه از درآمد و حقوق که سر سال زیاد آمده را تخمیس نمایید.

[سؤال 3989] 1981

بسمه تعالی

دفتر معظم حضرت آیت الله، نایب الامام خمینی کبیر

با درود به رهبر کبیر انقلاب، امام خمینی و سلام به رزمندگان حق بر علیه باطل

احتراماً معروض می دارد: به طوری که هر انسان مسلمان که مقلد هر عالمی هست باید از آن عالم فقیه کسب تکلیف شرعی نماید؛ این جانب کارمند بانک کشاورزی، و محل خدمتم شعبه زاغه استان لرستان است، مقلد حضرت امام می باشم.

فدوی دریافتی حقوقم در ماه 67/000 ریال خالص است؛ از این مبلغ هر ماه در حدود 000/7 ریال آن هزینه ایاب و ذهاب تا محل کارم می باشد. متأهل، دارای یک همسر و 6 فرزند هستم که به تحصیل مشغولند. الباقی حقوقم با مکافات و تورم بیش از حد، تکافوی مخارج روزمره زندگی را می نماید. با کمک اداره متبوع خود توانسته ام مسکنی خریداری کنم، مبلغی هم مقروضم، پس اندازی هم ندارم؛ آیا خمس بر این جانب واجب است یا خیر؟ استدعا دارم فدوی را راهنمایی فرمایید.

بسمه تعالی، اگر سر هر سال، زاید بر مخارجی که بین آن سال در زندگی

ص: 78

کرده اید چیزی باقی نمانده، خمس بر شما واجب نیست و در غیر این صورت نزد یکی از وکلای مسلم الوكاله این جانب مراجعه و تصفیه حساب کنید.

[سؤال 3990] 1726

4. آیا می توانم محل مسکونی در تهران را (با اجازه آن مقام محترم و دولت عزیز) اجاره و رهن داده و با همان پول در مشهد منزل مسکونی رهن و اجاره نمایم یا خیر؟ و چنانچه مقدار اجاره تهران بیشتر بود، آیا به اضافی آن خمس و زکات و دیگر وجوهات تعلق می گیرد یا خیر و مبلغ آن چقدر است؟

بسمه تعالی، حکم مسائل قبل را دارد و اضافه، سر سال خمس دارد.

[سؤال 3991] 2648

3. کسانی که با خریدن خانه ای مقدار زیادی بدهکار می شوند، به طوری که سال های متوالی باید این بدهی را بپردازند، برای چنین کسانی مسأله خمس به چه صورت است؟ مثلاً فرض بفرمایید سالی باید 30/000 تومان بدهی بدهد، به مدت مثلاً 15 سال. علاوه بر 30/000 تومان بدهی ممکن است در بعضی از سال ها درآمد او بیشتر باشد از این بدهی؛ مثلاً 15/000 تومان هم برای خودش بماند؛ تکلیف خمس او چگونه است برای این مقداری که درآمد سالیانه او علاوه بر بدهی سالیانه منزل است؟

بسمه تعالی، زاید بر اقساط پرداختی، هر سال اگر زاید بر مؤونه چیزی باقی ماند خمس دارد.

[سؤال 3992] 1982

بسمه تعالی

خدمت رهبر انقلاب اسلامی ایران امام خمینی

ضمن عرض سلام این جانب کارمند ساده می باشم و حقوقی که می گیرم در ماه 2800 تومان می باشد و در پایان سال اضافه ندارم اما از همین مبلغ به صورت اقساط

ص: 79

فرش خریدده ام و قصد دارم به صورت اقساط جنس دیگر بخرم، آیا این جانب همه جنس هایی که تهیه می کنم باید خمس و زکات بدهم، مثلاً اگر در پایان سال از مبلغ حقوقی که می گیرم 1000 تومان اضافه داشته باشم همه خمس و زکات دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از حقوق دریافتی در بین سال صرف هزینه زندگی شود خمس ندارد ولی آنچه از حقوق دریافتی که آخر سال باقی بماند پس از کسر بدهی بابت مؤونه سال خمس دارد.

[سؤال 3993] 1983

بسمه تعالی 10 / 4 / 1361

استدعا دارم به سؤال شرعی پاسخ مرحمت بفرمایند:

1. این جانب مدت 20 سال است که کارمند دولت هستم و همه ماهه به عنوان سهم امام - زکات - و کمک به زیردستان، مبلغی بین 20 تا 200 تومان مرتباً پول می دهم و کمک جنسی هم در حد توانایی به مستحق تقدیم داشته ام.

2. خودم و همسر - همسر 15 سال و خودم 20 سال - حقوق بگیر هستیم و درآمد ماهیانه ما طبق افزایش حقوق از طرف دولت وقت بوده است.

3. دارای سه فرزند محصل هستیم.

4. حقوق ماهیانه از هزار تومان بوده که فعلاً دو نفری جمعاً به مبلغ 10/000 تومان دریافت می داریم. خانه نداریم؛ پس انداز اندکی داریم جهت خرید خانه.

آیا از نظر شرع وجوهاتی به عهده ما که کارمند دولت هستیم قرار می گیرد که در صورت امکان بتوانیم پرداخت نماییم؟

بسمه تعالی، حقوق و سایر درآمدهای کسبی در زاید بر مؤونه سال، خمس دارد که باید به مرجع تقلید یا وکیل مجاز او تحویل شود. برای بررسی و تصفیة حساب به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه نمایید.

ص: 80

5. طلائی که به تبلیغ می روند و بدین جهت وجهی را دریافت می نمایند در صورت پس انداز، خمس و سهم به آن تعلق می گیرد یا خیر؟
بسمه تعالی، خمس زاید بر مؤونه باید داده شود.

3. شوهرم برای حساب خمس، نزد نماینده امام در اصفهان رفته و ایشان او را به نماینده خودش معرفی کرده و ایشان گفته اند که به او خمس تعلق نمی گیرد؛ آیا حتی به اجناس و چیزهای جزئی مانند آبلیمو و امثالهم نیز تعلق نمی گیرد؟
بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب، چیزی در آخر سال به صورت پول نقد یا جنس خریداری شده باقی بماند، خمس دارد.

2. پولی که زن از مخارج خانه اضافه می زند پس انداز می کند، خمس دارد یا خیر؟ اگر به شوهر خود بدهد و شوهر جزء سرمایه حساب کند خمس دارد یا خیر؟
بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب است و زاید بر مؤونه، آخر سال، باقیمانده خمس دارد.

بسمه تعالی

1. آیا کارگر مزرعه که مزد می گیرد باید زکات بدهد؟

بسمه تعالی، زکات ندارد ولی در اضافه بر مؤونه سال خمس دارد.

2. محصولات زراعی غیر از گندم و جو و خرما مثل نخود و لوبیا و عدس و لپه و غیره خمس دارد یا زکات دارد؟

بسمه تعالی، حکم مسأله قبل را دارد.

3. آیا معادن متعلق به عموم مردم است یا متعلق به کسی است که در ملکش پیدا شده است؟ مثلاً معادنی چون نفت و گاز و مس که در يك زمین مشخص نیستند و به جاهای دیگر راه دارند کسی می تواند بگوید چون در ملك من هم هست پس متعلق به من است؟
بسمه تعالی، هر مقدار معدن در ملك شخص باشد ملك او است ولی مقررات دولت اسلامی باید مراعات شود.

4. آیا استعمال سیگار برای کسی که احساس کند که مقداری برای او مضر است حرام است؟
بسمه تعالی، بهتر است نکشد و اگر ضرر به حدی باشد که دفع آن واجب است نباید بکشد.

[سؤال 3999] 1538

3. در موقع بازنشستگی مبلغی را که در مدت 8 سال، هر ماه به عنوان پس انداز کسر کرده بودند، با مبلغی سود - حدود سی و پنج هزار تومان - به من دادند. این پول آیا خمس دارد و چه صورتی دارد؟
بسمه تعالی، هر مقدار که از کسر کردن حقوق زمان خدمت، بعداً به شما پرداخت شده خمس دارد، و مقداری که بابت ربح بر آن اضافه شده، ملك شما نمی شود باید آن را به مالك واقعی برگردانید و اگر از دسترسی به او مأیوس هستید، از طرف او به فقرا صدقه بدهید.

[سؤال 4000] 1538

4. بعد از سی سال که بازنشست شده ام، مبلغ حدود شش هزار تومان به عنوان حقوق بازنشستگی دریافت می نمایم که با تعداد عائله ای که دارم، حقوق و خرج مساوی است. آیا این حقوق خمس دارد یا خیر؟
بسمه تعالی، اگر زاید بر مؤونه سال نباشد خمس ندارد.

[سؤال 4001] 1985

بسمه تعالی

آیا به حقوق بازنشستگی خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، حقوق بازنشستگی اگر از حقوق سابق کسر شده، خمس دارد.

ص: 82

بسمه تعالی

حضور رهبر عظیم الشان انقلاب اسلامی ایران و بزرگ مرجع عالی قدر تشیع

با کمال ادب به پیشگاه محترم عرضه می دارم که بنا بر فتوای جناب عالی (حقوق بازنشستگی باید خمسش پرداخت گردد)؛ لذا به استحضار می رساند که این جانب بازنشسته آموزش و پرورش، چون خود را در این برهه زمان واقعاً مسئول و متعهد می دانم - با این که از نظر مالی در مضیقه می باشم، معدلك - تمام وقت خود را در روز به صورت رایگان در اختیار انقلاب گذاشته و مسئولیت اداره تعاونی مصرف عمومی خیابان پروین اصفهان (مسجد الرسول) را عهده دار شده ام. لذا از پیشگاه محترم استفسار می نمایم: آیا رایگان خدمت کردن در تعاونی مصرف عمومی را می توانم به جای پرداخت خمس حقوق بازنشستگی محسوب نمایم و یا این که از تعاونی که مربوط به مردم می باشد حقوق دریافت نموده و خمس حقوق بازنشستگی را نیز پرداخت نمایم؟ با تقدیم احترامات فائقه

بسمه تعالی، می توانید در برابر انجام کار مزبور حقوق دریافت کنید؛ و حقوق بازنشستگی اگر از حقوق زمان خدمت کسر شده خمس دارد؛ و خدمت ذکر شده بابت خمس مذکور حساب نمی شود.

[سؤال 4003] 2170

5. حقوق بازنشستگی در اثر اجرای مقررات به صندوق بازنشستگی ریخته می شود - لازم است کلاً محاسبه نماید و خمس آن را بدهد یا شرطی ندارد.

بسمه تعالی، تا دریافت نشده خمس آن واجب نیست.

[سؤال 4004] 2050

4. حقوقی که يك نفر بازنشسته می گیرد، يك قسمت از آن بابت مبلغی است که در سابق از حقوق او کم شده و بقیه، از آن بابت نیست، آیا از همه حقوقی که تا آخر عمر

ص: 83

يك نفر بازنشسته می گیرد، باید خمس بدهد؟

بسمه تعالی، فقط آن قسمت که از حقوق او کم شده در زاید بر مؤونه خمس دارد.

[سؤال 4005] 1987

بسمه تعالی 14 / 3 / 1361

دفتر مبارك امام، محترماً معروض می دارد:

این جانب آموزگار بازنشسته ای هستم که چندسال پیش بازنشسته شده ام و از حقوق بازنشستگی استفاده می کنم، اخیراً در روزنامه کیهان دیدم که سؤالی از حضرت امام شده که «آیا به حقوق بازنشستگی خمس تعلق می گیرد؟» جواب مرقوم فرمودند: «اگر از حقوق سابق کسر شده خمس دارد».

این جانب حساب کردم که در مدت سی سال خدمتم، مبلغ بیست و پنج هزار تومان به تدریج از حقوقم کسر کردند، در صورتی که تا کنون بیش از این مبلغ از حقوق بازنشستگی استفاده کرده ام؛ حال سؤال این است:

1. آیا همین مبلغ مذکور خمس دارد یا این که حقوق هر ماه جداگانه خمس دارد؟

بسمه تعالی، هر مقدار از حقوق بازنشستگی که در مقابل کسر حقوق زمان خدمت می دهند خمس دارد و در غیر آن، خمس واجب نیست.

2. اگر خمس مبلغ فوق را باید پردازم، می توانم به تدریج پردازم یا این که باید يك جا پرداخت شود؟

بسمه تعالی، هر مقدار حقوق که بر شما واجب است می توانید به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه و دستگردان نمایید و به تدریج پردازید.

3. سهم امام (علیه السلام) و سهم سادات را باید روی هم پرداخت کرد یا این که می توانم سهم سادات را شخصاً به اهلش پردازم؟ ضمناً متمنی است شماره حسابی که در بانک به همین منظور در نظر گرفته شده مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، مجازید سهم سادات خودتان را به سادات فقیر و متدین پردازید و سهم امام (علیه السلام) را می توانید به شماره هزار مؤسسه تعاونی اسلامی قم حواله نمایید.

2. پدر بنده یکی از کارمندان بازنشسته دولت است که حقوقی معادل 3360 تومان از دولت بابت بازنشستگی می گیرد که این پول کفاف خرج ماهانه منزل را نمی کند و از طریق مغازه ای که دارد و مشغول کار در آن است این کسری بودجه منزل را جبران می کند، ضمناً خمس مغازه را هم الآن به صورت ماهانه می پردازد، لطفاً بفرمایید در رابطه با فتوای اخیر حضرت عالی که در مجله پاسدار اسلام چاپ شده مبنی بر این که «اگر حقوق بازنشستگی از حقوق سابق کسر می شده خمس دارد»، حالا پدرم هم باید خمس بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، حکم همان است که اشاره شد.

بسمه تعالی سوم شوال 1402 ق

دفتر محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، لطفاً بفرمایید:

1. آیا آنچه از حقوق بازنشستگی که از حقوق کم می شود تا در ایام بازنشستگی بدهند، جزء مطالباتی است که مورد تعلق خمس باشد؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، جزء درآمد کسب محسوب است و خمس دارد.

2. اشخاصی که کارشان ایجاب می کند که همه روزه مسافرت کنند، تکلیف نمازشان چیست؟

بسمه تعالی، اگر مقدار مسافت شرعی را طی می کنند و سفر، شغلشان نیست، نماز قصر است.

3. وسایل نقلیه جزء مؤونه است؟

بسمه تعالی، اگر برای احتیاجات زندگی شخصی باشد، نه برای استفاده در کسب و کار، مؤونه محسوب است.

4. زنی که در ماه مبارک برای جلوگیری از عادت، قرص می خورده و اتفاقاً به جهت يك شب قرص نخوردن، لك می بیند و بعد از آن، چند

قرص پی در پی می خورد لذا دیگر خون نمی بیند، در وقت دیدن آن لك چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اگر کمتر از سه روز متوالی باشد حکم حیض ندارد.

5. شخصی قبلاً احتیاج به تلفن داشته، لذا از مخابرات فیش تلفنی خریداری کرده و بعد از مدتی، احتیاجش برطرف می شود؛ آیا می تواند آن فیش را به دیگری به قیمت بازار آزاد بفروشد یا همان طور نگهداری نماید؛ تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، تابع مقررات اداره مخابرات است.

6. زیدی مثلاً برای مصرف مقداری از سهم مبارك امام (علیه السلام) یا سهم سادات، از حضرت امام کسب اجازه می کند، آیا این اجازه برای سال بعد هم هست یا فقط برای همان سال است؟

بسمه تعالی، تابع مفاد اجازه است؛ اگر برای يك سال یا برای مبلغ معینی اجازه داده شده، زاید بر آن محتاج به اجازه جدید است.

[سؤال 4008] 1989

بسمه تعالی

حقوق بازنشستگی که عموماً طبق قرارداد از درآمد سال های قبل کسر شده است و پرداخت آن به زمان بازنشستگی اختصاص یافته، آیا به مجرد دریافت باید خمس آن را بدهند، یا پس از کسر مؤونه و سر سال باید خمس آن پرداخت شود؟

بسمه تعالی، چنانچه طبق قرارداد باید پس از بازنشستگی حقوق را دریافت دارد جزء درآمد سال است و پس از کسر مؤونه، سر سال باید خمس آن را پرداخت کند.

[سؤال 4009] 1990

بسمه تعالی

حضور محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

خواهشمند است جواب این مسائل را برای ما توضیح فرمایید:

1. در صورتی که به حقوق بازنشستگی خمس تعلق می گیرد (از حقوق کسر می شده است) مثلاً اگر کسی 25 سال است که بازنشست شده است و بیشتر اوقات هم که حساب سال می کرده است مقروض بوده است، باید این 25 سال را حساب کند و خمس دهد؟ و اگر بخواهد 25 سال را خمس دهد باید چیزی از وسایل خانه را

ص: 86

بفروشد؛ مثلاً فرش زیر پا را؟ و از این به بعد اگر باید خمس دهد آیا باید تمام حقوق آخر برج را حساب کند و هر برج، خمس دهد یا این که همان مقدار که از حقوق کسر می شده است (با توجه به این که همیشه حساب سال را می کرده)؟
بسمه تعالی، آن مقداری که از حقوق زمان خدمت کسر شده و فعلاً به او داده می شود، خمس دارد.

2. اگر جنسی را در عرض سال (مثلاً چرخ خیاطی یا منزلی) را بفروشد و بخواهد چرخ جدید یا منزل بهتری را بخرد، آیا خمس به آن تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب، پیش از پرداخت خمس به حساب مؤونه تهیه شده، پول فروش آن، خمس دارد؛ مگر آن که در همان سال بفروشد و بخرد.

3. اگر کسی وام گرفته است برای ساختن خانه ای آیا در آخر سال، خمس به آن وام تعلق می گیرد یا خیر؟
بسمه تعالی، خمس ندارد.

4. آیا استعمال ادکلن در نماز اشکال دارد یا خیر و به طور کلی آیا نجس است یا نه؟
بسمه تعالی، محکوم به نجاست نیست و استعمال آن در نماز اشکال ندارد.

[سؤال 4010] 1991

بسمه تعالی

محضر حضرت آیت الله العظمی امام روح الله موسوی خمینی، ارواحنا فداه

محترماً؛ به عرض عالی می رساند: این جانب سرهنگ دوم ارتش جمهوری اسلامی ایران قبلاً مقلد یکی از آیات عظام بودم و در نجف اشرف به حضور مشارالیه شرفیاب و اجازه تصرف در حقوق دریافتی ارتش را جهت مخارج خانواده کسب نمودم و وجوهات خود را به نماینده ایشان در تهران می پرداختم.

اخیراً با بیست و شش سال خدمت، از ارتش بازنشسته گردیده و از محضر آن مرجع عالی قدر تقاضای اجازه تصرف در حقوق بازنشستگی جهت مخارج خود و خانواده ام را دارم. ضمناً ارتش همه ماهه مبلغ سیصد تومان به عنوان پس انداز ثابت از حقوق من کسر و اینک که بازنشسته شده ام مبلغ چهل هزار تومان بابت پس انداز ثابت

ص: 87

به من پرداخته است. حال از بابت خمس و سهم امام (علیه السلام) (1/5) يك پنجم مبلغ فوق را پردازم کافی است و یا نظر به این که مبلغ مزبور در سال های متمادی جمع آوری شده نحوه پرداخت خمس و سهم امام (علیه السلام) به صورت دیگری است؟ جهت تقدیم وجوهات در تهران، مشخصات و آدرس نماینده آن زعیم عالی قدر را معرفی نمایید.

استدعا دارم پاسخ نامه را به نشانی زیر مرقوم بفرمایید؛ قبلاً بی نهایت سپاس گزارم و از دور دست شما را می بوسم.

بسمه تعالی، خمس موجود کافی است و مجازید در حقوق تصرف کنید.

[سؤال 4011] 1273

4. آیا حقوق بازنشستگی خمس دارد یا خیر؟ با توجه به این که حقوقی را که در بازنشستگی می دهند خیلی بیشتر است از آن مقدار که از حقوق ایام خدمت کم می کنند؛ مثلاً حقوق در حدود چهار هزار تومان را فقط چهارصد و پنجاه تومان کم می کنند. و دیگر آن که اگر از خود شخص باشد باید جزء ماترک هم حساب شود، و در این صورت وارث صغیر و کبیر نباید فرق داشته باشد، در صورتی که دولت فقط به فرزندان کمتر از هجده سال می دهد.

بسمه تعالی، حقوق بازنشستگی اگر از حقوق ایام خدمت کم شده خمس دارد و بعد از فوت جزء ترکه محسوب است و تمام ورثه از آن ارث می برند، وگرنه خمس ندارد و تابع مقررات است.

[سؤال 4012] 1890

22. کسی کارمند اداره ای بوده در گذشته، ورثه او حقوق بازنشستگی او را بعد از مرگش می گیرند، آیا این جزء ارث است باید بین ورثه طبق قانون ارث تقسیم شود یا جزء فوایدی است که نصیب ورثه می شود و باید علی فرض زیاده از مؤونه خمس آن را بدهند.

بسمه تعالی، اگر از حقوق کارمند محسوب باشد به ورثه بر طبق قانون ارث

ص: 88

می رسد و قبل از تقسیم باید خمس آن را بدهند و در غیر این صورت به هر نحو به آن ها داده شود مالک می شوند و خمس ندارد.

[سؤال 4013] 6512

3. بهره ای که بانک از وام گیرنده گرفته و بهره ای که بانک به وام گیرنده پرداخت کرده، از بابت همان وام که در حساب پس انداز گذاشته بود، از نظر خمس چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، بیش از آنچه بانک از او می گیرد، حق ندارد از بانک بگیرد و آنچه را به بانک می دهد، مقابل آن خمس دارد.

[سؤال 4014] 2160

2. خمس پول را جدای از بهره آن حساب می کنیم یا همراه آن؟

بسمه تعالی، اگر منظور بهره بانکی است، گرفتن آن جایز نیست و باید خمس اصل پول را اگر از درآمد کسب است بدهد.

[سؤال 4015] 1992

بسمه تعالی 30 / 3 / 1361

برادران مسئول دفتر استفتای امام خمینی، سلام علیکم، امید است که در خدمت به اسلام موفق باشید و لطف و رحمت الهی شامل حال شما باشد. از آن برادران عزیز خواهش می کنم که نظر حضرت امام خمینی را راجع به مسائل شرعی زیر جهت رفع احتیاج این جانب ارسال فرمایید.

1. آیا بر سود پس اندازهای بانکی خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، بهره پول، ربا و حرام است و گرفتن آن جایز نیست و مالک نمی شود؛ باید آن را برگرداند یا به فقرا بدهد.

2. حکم شرعی نشان دادن بازی های فوتبال یا کشتی که مردان با شورت در تلویزیون ظاهر می شوند چیست؟

ص: 89

بسمه تعالی، نشان دادن فیلم‌ها و نظر کردن به آن اشکال ندارد؛ مگر آن که مفسده‌ای بر آن مترتب باشد.

3. آیا نصب عکس امام خمینی یا عکس هر يك از شخصیت‌های روحانی - مثل شهید مظلوم بهشتی رحمه الله و غیره - در مسجد یا در جایی که نماز می‌خوانند اشکال دارد؟ حکم شرعی چیست؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد؛ ولی بهتر است مقابل نمازگزار در حال نماز نباشد و یا آن که در حال نماز روی عکس‌ها را بپوشانند.

[سؤال 4016] 1993

بسمه تعالی

محضر زعیم عالی قدر جهان تشیع حضرت امام خمینی، دام ظلّه العالی

1. پدر من در سال 57 مثلاً ده هزار تومان پس انداز داشته و خمس این مبلغ را ادا کرد و بعد برای کشاورزی در سال 58 از این ده هزار تومان مخمس پنج هزار تومان صرف مخارج خود و کارگر و بذر و سایر مایحتاج نمود و از محصول 58 مثلاً باقیمانده پس انداز ایشان ده هزار تومان است آیا همه این مبلغ (ده هزار تومان) متعلق خمس است یا پنج هزار تومانی که صرف مخارج خود و کشاورزی و حقوق کارگر و امثال آن کرد خمس ندارد یعنی پنج هزار تومان از 58 خمس بدهد؟

بسمه تعالی، خرج کارگر و بذر که از پول مخمس نموده استثنا کند و از بقیه در زاید بر مؤونه سال خمس دارد و آنچه از پول مخمس صرف در مؤونه زندگی کرده استثنا نمی‌شود.

[سؤال 4017]

2. درخت‌هایی کشت می‌کنند و گاهی خودرو در زمین ملکی پیدا می‌شود تربیت می‌کنند که از چوب آن‌ها به عنوان چوب صنعتی و امثال آن استفاده کنند. مثلاً پس از يك سال هر عدد دو قران می‌خرند نمی‌فروشند و پس از پنج سال یا کمتر می‌فروشند و این معامله در سال مالی انجام می‌شود، آیا پس از پایان سال از باقیمانده خمس بدهد و یا مجموع قیمت متعلق خمس است؟

ص: 90

بسمه تعالی، باید تأخیر نیندازند و اضافه بر خمس مجموع خمس نمائاتی که از ارباح سال های قبل است نیز باید داده شود.

3. کشاورزی - مانند برنج کاران - مبدأ سال مالی او مثلاً اول مهر است و برداشت محصول سالیانه در شهریور است یعنی يك ماه مانده به آخر سال محصول به دست آمده، تا اول سال يك دهم فرضاً مصرف شد و بقیه باقی ماند آیا همه این محصول باقیمانده را باید خمس بدهد - در حالی که زندگی یازده ماهه او تقریباً از این محصول اداره می شود - یاخیر از بدست آمدن محصول يك سال باید بگذرد.

بسمه تعالی، تا وقت محصول سال آینده می تواند از حاصل در مؤونه صرف کند و از بقیه خمس بدهد.

[سؤال 4018] 6047

5. اگر شخصی در سر سال خمسی پول خود را که سرمایه اوست داده و سرمایه اش فرضاً ده هزار تومان بوده، در سال دیگر وقت حساب دو هزار تومان کسر دارد، در سال سوم دو هزار تومان از سال دوم کمتر دارد، در سال چهارم موجودی فعلی او به ده هزار تومان رسیده، آیا باید خمس مازاد در سال سوم را که شش هزار تومان است بدهد، یا چون اصل سرمایه اش ده هزار تومان بوده خمس دارد؟

بسمه تعالی، ضرر سال قبل از ربح سال بعد جبران نمی شود و ربح سال بعد در زاید بر مؤونه خمس دارد.

[سؤال 4019] 1994

بسمه تعالی

شخصی پنج میلیون تومان داشته، در وسط سال خود، سه میلیون از آن را به عیال خود بخشیده که بعداً بچه های او بزرگ شدند کم کم جهیزیه برای آن ها هم تهیه نماید؛ ولی فعلاً به عنوان قرض الحسنه از عیال خود سه میلیون را گرفته با دو میلیون خود، مشغول کسب است؛ آیا این سه میلیون خمس دارد یا ندارد؟ چنانچه ممکن است برای این شخص، جوابی مرحمت شود که تکلیفش روشن شود.

بسمه تعالی، به ترتیبی که نوشته اید، مبلغ مزبور خمس دارد.

ص: 91

بسمه تعالی

محضر مبارک زعیم عالی قدر حضرت آیت الله امام خمینی، دام ظلّه

محترماً؛ به عرض عالی می‌رسانم: قطعه زمینی است که برای تأمین منزل خریداری شده، و فعلاً تصمیم گرفته ایم این زمین را بفروشیم جهت خرید منزل؛ ولی این پول به مقدار خرید منزل نیست. آیا می‌توانیم تا هنوز سال مالی ما نرسیده پول زمین یا خود زمین را به همسر یا فرزندان هبه کنیم یا نه؟ نظر مبارکتان را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، هبه مانع ندارد. ولی اگر زمین از درآمد و حقوق بدون دادن خمس تهیه شده، با فروش، خمس پول آن را باید پردازید و همچنین اگر هبه خود زمین زاید بر شأن یا برای فرار از خمس باشد باید خمس زمین داده شود.

[سؤال 4021] 2311

3. شخصی از نظر نداشتن منزل مسکونی در مشقت است؛ ارباح به دست آمده خود را قبل از فرا رسیدن سال به زوجه خود می‌بخشد تا چنانچه به حد کافی رسید منزل مورد نیاز خود را بتواند تهیه نماید. بفرمایید در این مورد، اشکالی هم وارد است یا خیر؟ و آیا خمس به زوجه یا زوج تعلق می‌گیرد یا نمی‌گیرد؟

بسمه تعالی، در فرض مزبور باید خمس بدهد.

[سؤال 4022] 1996

بسمه تعالی

قم، دفتر حضرت امام خمینی مدّ ظلّه العالی، سلام علیکم

احتراماً نظر و فتوای حضرت امام را در مسائل زیر بیان فرمایید.

1. اگر خمس مقداری پول داده شود و این پول تا شش ماه در بانک باقی بماند و سپس خرج شود آیا می‌توان آن‌ها را از حساب سال آینده کسر نمود و به عبارت دیگر

ص: 92

می توان آن را به عنوان پول مخمس از سود و سرمایه سال بعد حساب کرد؟

بسمه تعالی، پول مخمس خرج شده از سود سال کسر نمی شود.

2. اگر خمس گوساله ای داده شود که مثلاً آن گوساله 20000 ریال ارزش دارد و در سال آینده که گوساله بزرگ می شود و به صورت گاو در می آید و قیمت آن 50000 ریال می شود، آیا باید خمس زیادی قیمت گوساله را پرداخت کرد یا به طور کلی گوساله دیگر خمس ندارد؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم اگر برای فروش نباشد نمو عین و ترقی قیمت خمس ندارد.

3. تخم مرغ مرغ نجاست خوار در موقع نجاست خواری آن پاك است یا نجس؟ همچنین در آن سه روز که غذای پاك به او داده می شود تخم مرغ آن چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، حکم مرغ نجاست خوار را دارد و حرام است، ولی نجس نیست.

4. تدریس قرآن توسط مرد به زن یا زن به مرد جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد ولی رعایت حجاب واجب لازم است.

5. اگر چند نهال بکاریم و خمس آن ها را بدهیم سال بعد که به صورت باغ بزرگی در می آید و قیمت آن خیلی بالا می رود آیا زیادی قیمت خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم خمس ندارد.

6. اگر کسی عقیده داشته باشد که تمام کارهایی که در دنیا انجام می گیرد همه به اذن خدا می باشد و همه مقدر از طرف ذات احدیت می باشند و آنچه را که انسان انجام می دهد در انجام آن مختار است و فاعل فعل خود می باشد، ولی این عملی که انجام می دهد در حد يك وظیفه است که اگر وظیفه اش را خوب انجام دهد خوب و اگر بد انجام دهد بد می باشد. و ضمناً به عبارت دیگر تمام کارها اعم از خوب و بد تقدیر است از طرف خدا، یعنی معین است کما این که انسان در انجام آن ها مجبور نیست و با اختیار خود آن ها را انجام می دهد این عقیده چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، در این گونه امور اعتقاد تفصیلی لازم نیست و چنانچه به نحو اجمال اعتقاد بما هو الواقع داشته باشد کافی است.

[سؤال 4023] 1997

بسمه تعالی 1361 / 1 / 26

دفتر محترم حضرت آیت الله العظمی نایب الامام خمینی ائده الله، سلام علیکم

حدود دو ماه قبل نامه ای با پست سفارشی از شیراز خدمت حضرت امام فرستادم

و تا به حال جوابی دریافت نکرده ام. خواهشمند است در این مورد تحقیق فرمایید، ضمناً نامه مزبور حاوی يك مسأله شرعی و دو موضوع مهم دیگر است که مسأله اول آن با يك توضیح اضافی ذکر می گردد.

من که مقلد شما هستم و حقوق دولتی می گیرم در مسأله خمس به فتوای حضرت آیت الله العظمی آقای حکیم به این صورت عمل می کنم که اگر سال اول مثلاً 2000 تومان موجودی دارم 400 تومان آن را خمس می دهم و 1600 تومان بقیه معمولاً با درآمد ماه های دیگر مخلوط می شود و در سال بعد اگر موجودی مثلاً 3000 تومان باشد، موجودی مخمس سال قبل (1600 تومان) را از آن کسر نموده و از باقیمانده آن خمس می دهم. آیا با فتوای آیت الله حکیم این عمل صحیح است یا خیر؟ و چنانچه صحیح نیست نسبت به آنچه تا به حال عمل کرده ام تکلیف چیست؟ ضمناً نظر مبارك خودتان را نیز در این موارد بفرمایید. «توضیح دیگر: گاهی در بین سال چنین پیش آمده که در آخر يك ماه حقوق مربوط به همان ماه هنوز دریافت نشده و مبلغ دیگری هم از موجودی مخمس آن سال در دست نیست».

بسمه تعالی، در این فرض نمی تواند کسر کند و برای تصفیه حساب به یکی از وکلای مسلم الوكاله این جانب مراجعه کنند و مطلب را با او بگویند.

[سؤال 4024] 2191

3. يك نفر مقداری پول دارد و خمس آن ها را داده است. این پول را تا مدتی از سال یعنی شش ماه در اختیار دارد و سپس آن پول را خرج می کند و در آخر سال از درآمد خود مقداری پول پس انداز می کند، آیا می تواند پول مخمس سال قبل را از آن کسر کرده و خمس مابقی را بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، نمی تواند کسر کند و باید خمس پس انداز را بدهد.

[سؤال 4025] 5501

3. زارعی اول سال او موقع تصفیه محصولات است. مثلاً در این موقع 50 خروار

ص: 94

جنس دارد که 10 خروار آن خمس است و می دهد و بقیه را هم فرضاً مصرف می کند. در سال آینده چنین روزی از سال گذشته چیزی ندارد؛ ولی محصول جدید را دارد. اکنون باز هم باید خمس موجود را بدهد و همچنین است در سال های بعد، یا این که آن مقدار که سال گذشته تخمیس شده بود خمس ندارد؟ اگر چیزی زیادت از سال گذشته دارد، خمس دارد؟

بسمه تعالی، هرچه در آخر سال اضافه بماند خمس دارد.

[سؤال 4026] 1998

بسمه تعالی

محضر مبارک حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

1. اگر چنانچه کسی مثلاً ده هزار تومان پول دارد و خمس و زکات آن را داده است، اگر محتاج به این ده هزار تومان شد و برداشت خرج کرد و در وسط سال، این ده هزار تومان را سرجایش گذاشت، آیا این پول، خمس و زکات دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر پول جدید، از درآمد کسب و حقوق است، باید خمس آن را بدهد.

2. اگر کسی در رکعت سوم یا چهارم عمداً تسبیحات اربعه را دو مرتبه بگوید، آیا نمازش چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

[سؤال 4027] 2182

3. مقداری شیء مخمس را با همان مقدار از محصول تازه تعویض می کند. (هر دو مال خودش است) آیا عوض، مخمس محسوب است یا خیر؟

بسمه تعالی، آنچه از مخارج سال، از درآمد و محصول زیاد بیاید، باید تخمیس شود.

ص: 95

بسمه تعالی

دفتر امام خمینی مدّ ظلّه العالی

احتراماً؛ صندوق قرض الحسنه سازمان قند و شکر از اردیبهشت ماه 60 فعالیت خود را برای مدت نامحدودی آغاز نموده و به موجب اساسنامه، جهت تأمین هزینه های خود و بالا بردن توان مالی صندوق می تواند فعالیت انتفاعی داشته باشد. در يك سال گذشته، از محل تأسیس فروشگاه درآمدی حاصل شده که تماماً به حساب سرمایه (اندوخته) صندوق منظور گردیده است و به موجب اساس نامه، هنگام انحلال دارایی صندوق با تصویب هیأت امانا در اختیار یکی از مراجع مشهور تقلید قرار خواهد گرفت و یا با نظر مرجع مذکور، تمام یا قسمتی از آن به یکی از مراکز خیریه داخل کشور واگذار خواهد شد. لذا خواهشمند است نظر آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی را در مورد سؤالات زیر استفتا و اعلام فرمایید:

1. آیا خمس بر درآمد پس از کسر تمام مخارج حاصل از فعالیت انتفاعی تعمیم پیدا می کند؟

2. در صورت تعمیم، محل مصرف آن را تعیین فرمایید؟

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم.

بسمه تعالی، اگر صندوق مذکور مطابق شرع عمل کند و از کسب حلال نفع ببرد، باید خمس منافع را بپردازد و می تواند خمس را به حساب شماره هزار مؤسسه تعاونی اسلامی قم حواله نمایند.

[سؤال 4029] 6931

4. بر فرض عدم اشکال تصرف و کفایت، آیا سود پیدا شده از پول های امانتی خمس دارد؟

بسمه تعالی، بنا بر احتیاط واجب باید تخمیس شود.

ص: 96

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

صندوق های قرض الحسنه ای که معاملات تجاری انجام می دهند، در رأس سال پس از وضع مخارج، آیا مانده سودشان خمس دارد یا خیر؟ در صورتی که سهام نیست که مربوط به اشخاص باشد، بلکه سرمایه صندوق افزایش می یابد.

بسمه تعالی، با مراجعه به حاکم شرع باید خمس آن داده شود.

3. کسی که تا کنون حساب سال نداشته و می خواهد حساب سال باز کند، آیا خمس به لوازمات زندگی او از قبیل خانه و یخچال یا زمین جهت احداث خانه و... تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر نمی داند که از ربح بین سال تهیه کرده، باید با حاکم شرع مصالحه کند.

4. آیا برای تعیین سال (جهت محاسبه و پرداخت همیشگی خمس و سهم امام) در ابتدا لازم است تمام وسایل زندگی را از نظر قیمت محاسبه کرده و جمعاً مشخص شود؟ در این مورد، قیمت خرید اجناس باید حساب شود یا قیمت فعلی آن ها؟ در هر دو صورت، ممکن است انسان تسلط نداشته باشد و دقیقاً مشخص نشود، زیاد یا کم شود؛ به هر حال، آیا ایجاد اشکال می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، آنچه در زاید بر مصارف زندگی در بین سال، سر سال باقی بماند خمس دارد و می توانند نزد یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب حساب کنند.

2. راننده ای که تا به حال حساب سال نداشته و ماشینی دارد که روی آن کار می کند و معیشتش از این راه اداره می شود، حالا که می خواهد حساب نماید و خمسش را بپردازد، آیا باید به قیمت فعلی اش حساب کند و یا پولی که موقع خرید پرداخته؟

بسمه تعالی، اگر حاکم شرع، معامله را نسبت به مقدار خمس امضا نماید، میزان قیمت فعلی است.

بسمه تعالی

این جانب دبیر دبیرستان، هشتم و 13 سال است که در آموزش و پرورش خدمت می کنم ولی متأسفانه تا به حال موفق به پرداختن خمس نشده ام خواهشمند است خمس این جانب را حساب کرده و دستور فرمایید آن را به چه وسیله و یا به چه حسابی بپردازم. مایملک من به شرح زیر می باشد:

ده هزار تومان قالی که مورد استفاده خانواده ام هست.

ده هزار تومان ماشین

صد و بیست هزار تومان وجه نقد

هزار و ششصد و سی تومان طلا که قیمت امروز آن ها را نمی دانم ولی قیمت امروز آن را حساب خواهم کرد و به نحوی که معین خواهید کرد خواهم پرداخت.

خواهشمندم هرچه زودتر خمس دارایی این جانب را محاسبه کرده، ارسال فرمایید.

بسمه تعالی، هر مقدار از ارباح که سر سال باقیمانده و صرف در مؤونه سال نشده باید تخمیس شود و آنچه از مؤونه است و معلوم نیست که از ربح سال تهیه شده یا از ربح سال قبل باید با حاکم شرع یا وکیل او مصالحه شود و برای تصفیه حساب به یکی از وکلای مسلم الوكاله این جانب مراجعه و حساب کنید.

بسمه تعالی

محضر حضرت آیت الله العظمی خمینی مدّ ظلّه

1. کسی برای خود سال معلوم کند، تا حالا سال نداشته، باید لباس بدن و زیور زنانه و فرش خانه و ظرف خانه را هم قیمت کند، یا این که لوازم منزل را نباید قیمت کند چیزهای زیادی که دارد قیمت کند و خمس آن را بدهد؟

بسمه تعالی، هر مقدار که یقین دارد از ربح کسب بدون دادن خمس تهیه کرده و یقین ندارد که از مؤونه سال بوده باید خمس آن داده شود.

2. ارباب ظالم که همیشه رعیت را جریمه می کند به ناحق مال رعیت را غصب می کند، حالا هر رعیتی که مالش غصب شده آیا می تواند از ارباب غاصب اندازه مال خود از مال او دزدی کند؟

بسمه تعالی، اگر تمکن ندارد که مال خود را از او بگیرد می تواند به مقدار آن از مال او تقاصّ کند.

3. بعضی از وکیل های مجتهد می آید در دهات ها با قریه دار یا داروغه می سازد و می رود به خانه های مردم می گوید بیا خمس خود را بده، صاحب خانه می گوید من خمس دادم، یک چیزی کم مانده به شما می دهم، آن ها قبول نمی کنند، به زور، خود مال خمس داده نداده را هم قیمت می کند خمس آن ها را به دست خود می گیرند و از همان پول سهم امام (علیه السلام) به داروغه و قریه دار رشوه می دهد وکیل به آن ها، که شما با من کمک کردید آیا این عمل جایز است؟

بسمه تعالی، در صورتی که به زور از مردم پول می گیرند در حالی که آن ها بدهکار نیستند جایز نیست.

4. کسی محتاج به پول است باید قرض کند ولی صاحب به غیر ربا پول نمی دهد، جایز است پول بگیرند ربا بدهند؟

بسمه تعالی، اگر نیت دادن ربا نکند جایز است و در هر صورت قرض صحیح است و اگر در دادن زیاده مجبور باشد حرمت هم ندارد.

بسمه تعالی 13 / 5 / 1361

محضر مبارك حضرت آیت الله امام خمینی، مرجع عالی قدر شیعیان

پس از اهدای سلام و درخواست سلامتی و طول عمر شما از درگاه ایزد متعال تا ظهور حضرت حجت، سلام الله علیه، احتراماً به عرض می‌رسد که اگر کسی مدت ده سال مشغول به کسب و کار مشروع بوده باشد و الآن که حساب می‌کند، حدود یک میلیون تومان مازاد بر مخارج خود به صورت نقدی و جنسی و محل کسب دارا باشد و تا کنون وجهی بابت حقوق شرعیه نپرداخته باشد، چه مقدار از این دارایی بابت سهمین و حقوق شرعیه بدهکار می‌باشد؟ و آیا می‌توان مطابق با مرقومه پیوست که به نام سخنان شما مابین فقهای شورای نگهبان نوشته‌اند، عمل نمود؟ و آن بدین شرح است: «کسی که حقوق مالی خود را پرداخت نکرده است، سهمی که می‌بایست پرداخت کند به صورت مشاع در دست او است و در صورت عدم پرداخت، به صورت تصاعدی افزایش پیدا می‌کند تا آن جا که اگر کلیه اموالشان را هم بدهند، باز بدهکارند».

بسمه تعالی، باید به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه و تصفیه حساب کند و گاهی به نحو تصاعد، خمس افزایش پیدا می‌کند.

[سؤال 4037] 2004

بسمه تعالی 1361 / 10 / 28

پس از اهداء سلام معروض می‌دارم:

این جانب متولد 1340، جوانی هستم 21 ساله که پس از فارغ التحصیل شدن از دبیرستان، در یکی از ارگان‌های انقلابی مشغول خدمت هستم، می‌خواستم از حالا خمس پولم را حساب کنم تا در آینده دچار مشکل نشوم؛ دو سال پیش یعنی از سال 1359 تا 61 / 1 / 19 تقریباً چهارده هزار تومان پول در بانک داشتم؛ در این مدت محصل بوده‌ام و با کار کردن در روزهای تعطیل، این پول را به دست آوردم؛ بعد از تاریخ 61 / 2 / 6 تا به این تاریخ (61 / 10 / 28)، پنج هزار تومان به این پول‌ها اضافه شده؛ البته با حقوقی که در این مدت گرفتم، خرج مراسم عقد و یک عدد فرش و مقداری از شیربها را پرداخت کرده‌ام، ولی هنوز 11550 تومان به خانواده زخم مقروض هستم که باید در همین روزها بپردازم.

ص: 100

سؤال: آیا این پول ها که از تاریخ 6 / 2 / 61 جمع آوری و مقداری از آن ها خرج عقد و فرش و شیربها شده و يك سال هم به او نگشته، آیا به این پول و اثاثیه، خمس تعلق می گیرد؟

آیا به پول اول (چهارده هزار تومان) که دو سال به آن گشته، چقدر خمس تعلق می گیرد؟ در حال حاضر جمعاً نوزده هزار تومان پول نقد دارم و 11550 تومان شیربها مقروض هستم.

بسمه تعالی، مقداری از حقوق که سال بر آن گذشته خمس دارد، هر چند بعد از سال آن را خرج کرده باشید؛ و دین اگر برای مؤونه سال نبوده استثنا نمی شود.

[سؤال 4038] 2005

بسمه تعالی

خدمت رهبر عظیم الشان انقلاب اسلامی ایران سلام عرض می کنم.

کسی که از اول تکلیف خمس نداده؛ آیا باید خمس تمام اموال و دارایی اش را بدهد؟ اجناسی که به آن ها خمس تعلق می گیرد و از اثاث منزل است. باید قیمت موقع خرید را حساب کند یا قیمت فعلی را؟

الآن که در بین سال می باشد می شود حساب کند؟

در صورت حساب کردن و آماده شدن، چگونه به آن جناب تقدیم کند؟

بسمه تعالی، اموال و دارایی اگر از درآمد سرمایه غیر مخمس تهیه شده، تماماً به قیمت عادلۀ روز خمس دارد و برای بررسی و تصفیۀ حساب به یکی از وکلای مجاز این جانب مراجعه نماید.

[سؤال 4039] 1524

2. کسی که تا کنون اصلاً خمس نداده، برای دادن خمس چگونه باید عمل کند؟ آیا خمس تمام وسایل و لوازمات ضروری که دارد، مثلاً مانند موتور، ماشین، یخچال،

ص: 101

خانه، و غیره را نیز باید بدهد؟ و اگر باید بدهد، آیا باید خمس همان قیمت خرید را بدهد یا خمس قیمت فعلی را که ممکن است گران تر یا ارزان تر شده باشد؟

بسمه تعالی، به قیمت فعلی باید خمس بدهد و برای تصفیه حساب، مصالحه لازم است که باید به یکی از وکلای مسلم الوکالة این جانب مراجعه نماید.

[سؤال 4040] 2398

2. کشاورزی که سال خمسی نگرفته و تازه می خواهد خمس بدهد، آیا وسایل کشاورزی او (گاو و وسایل دیگر) و اثاث خانه و خود منزل او خمس دارد؟ آیا ملکی که در آن کشاورزی می کند - در صورتی که خریده باشد - خمس دارد؟ اگر دارد باید خمس پولی که خریده بدهد یا قیمت کنونی؟

بسمه تعالی، چنانچه از ربح کسب تهیه شده باید خمس آن را به قیمت فعلی بدهید، ولی آنچه از ربح قبل از گذشتن سال در مؤونه صرف شده خمس ندارد.

[سؤال 4041] 6941

2. کسانی که هیچ گاه وجوه شرعی خود را پرداخت نکرده اند و در حالی که با اموال خود کسب نموده و در آن تصرف کرده اند. محاسبه دقیق بدهی برای آن ها بسیار مشکل یا غیر ممکن است، تکلیف شرعی چنین افرادی چیست؟

بسمه تعالی، باید برای تصحیح معاملات به مرجع یا وکیل او مراجعه کنند و پس از تحصیل اجازه، خمس مقدار متیقن را بدهند و در موارد مشکوک مصالحه نمایند.

[سؤال 4042] 1641

4. کسی که از 40 سال قبل حساب سال نداشته و هرچه هم وجوهات داده ننوشته و در خلال این مدت، چندین خانه و اثاث البیت و مغازه و ماشین و غیره خریده که در

ص: 102

آن زمان مثلاً 50 هزار تومان بوده اند و اینک پنج میلیون تومان شده اند، لطفاً بفرمایید:

اولاً: از چه مبلغی باید خمس بدهد؟

ثانیاً: وضع مخارج و هزینه های این چند ساله چیست و نماز و غسل و روزه اش چگونه است؟

بسمه تعالی، به یکی از نمایندگان مجاز این جانب مراجعه کند و اگر مقدار بدهی معلوم نیست مصالحه نماید و در موقع نماز و غسل و وضو اگر علم به بدهی شرعی و حکم آن نداشته، عمل گذشته محکوم به صحت است.

[سؤال 4043] 2006

بسمه تعالی 1361 / 7 / 22

محضر مقدس رهبر انقلاب و مرجع عالی قدر جهان، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، پس از تقدیم عرض سلام؛ خواهشمند است نظر مبارک را در این مسائل بیان فرمایید:

1. شخصی تا حال حساب سال ندارد و زمین کشاورزی با چاه آب و موتور با اقساط خریداری کرده و بعضی از اقساط را پرداخته و بعضی باقی است، می خواهد خمس مال خود را بدهد؛ از طرفی، قیمت فعلی زمین و چاه و موتور مذکور با قیمت موقع خرید خیلی فرق دارد، الآن چند برابر است؛ آیا می تواند خرید را حساب کند و اقساط پرداخته، خمسش را حساب کند یا قیمت فعلی را که ترقی کرده باید حساب کند؛ یعنی قیمت فعلی زمین کشاورزی و چاه و موتور را باید حساب کند؟

بسمه تعالی، هر مقدار که اقساط آن پرداخت شده، در صورت اجازه حاکم شرع، به قیمت فعلی خمس دارد.

2. بین بعضی از شهرها تا شهر دیگر یا مثلاً بین يك شهر تا يك روستا، معروف بوده که هشت فرسخ شرعی می باشد و الآن که وسایل پیشرفته مثل کیلومتر ماشین و غیره هست اگر از آخر شهر یا روستای سابق حساب شود، مسافت شرعی است ولی اگر از آخر خانه های اطراف جاده حساب شود، مسافت شرعی نیست؛ با در نظر گرفتن این که اصولاً خانه ها را اطراف جاده، یکی پس از دیگری، قریب 2 تا 3

ص: 103

کیلومتر و یا بیشتر از این ساخته اند، آیا حد ترخص آخر این خانه ها است و یا آخر شهر، ولو خانه هایی یکی پس از دیگری اطراف جاده باشد که این خانه ها به حساب نیاید؟

بسمه تعالی، اگر خانه ها جزو شهر یا روستا محسوب است، مسافت از آخر خانه ها حساب می شود.

3. پدری مدت 50 یا 60 سال نماز نخوانده و روزه نگرفته، با این که می توانسته نمازهایش را بخواند و روزه ها را بگیرد ولی نافرمانی کرده؛ از طرفی برای نماز و روزه های خود هم وجهی معین نکرده؛ آیا بعد از مرگش همه نماز و روزه ها را باید پسر بزرگ تر به جا بیاورد، با این که این شخص اصلاً مدت تکلیف نماز نخوانده و روزه نگرفته است؟ یا این که شخصی نماز می خوانده و روزه می گرفته ولی احیاناً بعضی از نمازها و روزه ها ترك شده - سهواً یا عمدتاً - کدام صورت بر پسر بزرگ تر واجب است بعد از مرگ پدر به جا بیاورد؟

بسمه تعالی، نماز و روزه که بر گردن پدر است، بر پسر بزرگ تر واجب است آن را قضا کند؛ مگر آن که پدر از روی طغیان و سرکشی ترك کرده باشد.

4. شخصی زن خود را طلاق می دهد، در صورتی که شوهر از زن خود مدتی جدا است - مثلاً يك سال است شوهر در خانه خود یا شهر خود، و زن او هم در خانه پدر مثلاً، و این مدت يك سال هیچ گونه زناشویی نداشته اند - آیا بعد از طلاق، زن عده دارد یا خیر؟
بسمه تعالی، اگر زن مدخول بها باشد عده دارد.

5. در بعضی از بلاد مسلمین زن های شیعه را سنتی طلاق می دهد، در صورتی که شرایط طلاق شیعه - مثل حضور عدلین و غیره - مراعات نمی شود، این طلاق چه صورتی دارد؟ و اگر زن احیاناً شوهر کرد، با جهل به مسأله، در هر دو صورت تکلیف چیست؟
بسمه تعالی، طلاق اگر با شرایط مقرر نباشد باطل است و زوجیت به قوت خود باقی است و چنانچه زن پس از چنین طلاقی شوهر کند ازدواج دوم باطل و حرام است، باید فوراً از مرد دوم کناره گیری کند.

6. در معامله سلف، خریدار از اول شرط کند اگر جنس را به موقع تحویل نداد، فروشنده قیمت جنس را موقع تحویل بدهد، در صورتی که جنس در موقع تحویل چند برابر است آیا این شرط درست است یا خیر؟
بسمه تعالی، اگر حيله برای گرفتن ربا نباشد اشکال ندارد.

7. کسانی که ماه مبارك رمضان را مسافرنند - مثل برادران رزمنده در جبهه های جنگ - اگر چند روز

مانده به آخر ماه رمضان شهید شود یا مسافر بمیرد یا مثلاً بعد از ماه مبارک، قبل از آن که به وطن مراجعت کند یا قصد ده روز کند، شهید شود یا بمیرد آیا روزه های آن ها را باید قضا کرد یا واجب نیست؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، قضا واجب است.

[سؤال 4044] 2007

بسمه تعالی

محضر مبارک رهبر عالی قدر ملت ایران و مرجع تقلید مسلمین جهان امام خمینی

احتراماً به عرض می رساند: این جانب ساکن دزفول، سال ها است که از آن امام واجب الطاعة تقلید می نمایم، ولی به سبب این که چیزی از مال دنیا نداشته ام، لذا خمسی نداده ام. اما بحمدالله از برکت آن امام، من به مال و منالی رسیده ام؛ از جمله دارای يك باب خانه به قیمت تقریبی فعلی يك میلیون ریال (اما قبلاً که آن را ساخته ام بیست هزار تومان خرج برداشته است) و دارای يك دستگاه کامیون ماك 18 چرخ به مبلغ چهار میلیون و ششصد هزار ریال و نیز دارای موجودی نقدی در بانک به مبلغ دو میلیون ریال و اثاث البیت خانه هم به مبلغ پانصد هزار ریال که جمعاً هشت میلیون و يك صد هزار ریال ثروت دارم که می خواهم مال الله را از آن ها اخراج نمایم؛ چون که تا کنون خمس و سهم امام نداده ام و به تناوب، از چند سال قبل تا کنون این سرمایه و ثروت برایم جمع شده. حال چون می خواهم خمس و سهم امام را از اموال خارج سازم، بنابراین استدعا دارد مبلغ خمس و سهم امام را برایم تعیین و امر فرمایید که به چه جا و چه کسی که نماینده تام الاختیار آن امام عزیز است، تقدیم نمایم و اگر هم شماره حسابی برای خمس و سهم امام به نام آن امام عزیز است، به من اعلام، تا به آن واریز کنم.

بسمه تعالی، خمس تمام سرمایه و خمس آنچه که با ربح سرمایه غیر مخمس تهیه شده باید پرداخت شود و می توانید سهمین را به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

ص: 105

3. فرموده اید احتیاط واجب در اموالی که نمی داند مکلف که در بین سال تهیه نموده یا بعد از گذشتن سال صلح با حاکم شرع است آیا کسی که سال نداشته در غیر سال اول به چه نحو می تواند بین سال و آخر سال را تمیز بدهد و اصولاً تعیین سال را برای تاجر و کاسب و امثال این ها واجب می دانید؟ یا خیر؟

بسمه تعالی، کسی که سال نداشته و اجمالاً می داند به او خمس تعلق گرفته با او به طور مصالحه انجام دهید و سال را از همان وقت مصالحه قرار دهید.

4. شخصی تا به حال حساب سال پرداخت نکرده و مدت 10 سال است کارمند دولت می باشد که حقوق اول استخدام مشاژ الیه با حقوق فعلیش مغایرت دارد؛ یعنی سالانه مبلغی به حقوقش اضافه شده. حالیه که قصد حساب کردن مال خودش را دارد آیا موجودی فعلی خودش را بایستی تخمیس کند یا مخارجی را هم که در این مدت نموده - اعم از لباس و مسافرت و لوازم منزلی که موجود دارد - بایستی حساب کند و از اولین حقوق استخدامش حساب شود یا همین موجودی فعلی را محسوب نماید؟

بسمه تعالی، موجودی فعلی را حساب کند و آنچه در زندگی صرف کرده و معلوم نیست که از ریح بین سال بوده را با حاکم شرع مصالحه کند.

2. این جانب يك دستگاه خانه مسكونی دارم که چند سال قبل دادم به اجاره درست کنند و پولی را که دادم به اجاره کننده خمس آن مبلغ را داده بودم و شما بفرمایید که الآن که می خواهم برای خود سال قرار بدهم این يك دستگاه خانه که از آن استفاده می کنم خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر پولی که سال بر آن گذشته باشد صرف در آن نکرده باشید خمس ندارد.

3. ما درآمدمان به اندازه خرجمان می باشد. فقط ممکن است در طول سال، از ربّ گوجه فرنگی یا از پارچه و برنج، چیزی اضافه آید و من برای خودمان روز اول مهر را سال قرار داده ام؛ حالا- به من می گویند که در آن روز اگر دفترچه برای بچه ها و یا میوه هم در منزل داری خمس تعلق می گیرد، با وجودی که می دانم تا قبل از سال دیگر تمام می شود. خواهشمندم توضیح بفرمایید. لطفاً شماره حساب خمس را بفرمایید تا واریز نمایم.

بسمه تعالی، احتیاطاً آن ها را حساب کنید و می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاونی اسلامی قم حواله کنید.

محضر مبارک رهبر عالی قدر آیت الله العظمی امام خمینی مدّ ظلّه العالی، پس از مراسم دعاگویی به شرف عرض عالی می رساند:

1. این جانب مقلد حضرت عالی هستم و سال خمسی نداشتم. در بین سال چهار هزار تومان خرج يك باغ لیمو کرده ام که عین آن باقی باشد و از میوه آن استفاده کنم. حال باغ چهارصد هزار تومان ارزش دارد. آیا خمس به همه باغ تعلق می گیرد یا به میوه آن؟ جواب مرقوم فرمایید.

2. آیا پول مجهول المالك و رد مظلّمه به سید می رسد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس باغ را باید بدهید و دادن مظالم و مجهول المالك به سید فقیر مانع ندارد.

4. اگر زنی از طلائی که زینت خود او است فروخته و فرشی خریده - و به طور مرتب استفاده نمی نماید - لازم است خمس آن را محاسبه نماید یا نه؟

بسمه تعالی، اگر زن از درآمد کسب خود بدون دادن خمس تهیه نموده و در سال های بعد فروخته خمس آن واجب است و در غیر این صورت واجب نیست.

[سؤال 4051] 6512

4. اگر وام گیرنده به عللی نتوانسته باشد که آن وام را برای خرید یا تعمیر منزل خرج کند و به مصرف برساند و با آن وام، تعدادی سکه طلا - مثل بهار آزادی یا سکه هایی که در زمان طاغوت به علل مختلف ضرب می شد - خریداری نماید و با توجه به این که هر ماه اقساط وام را از حقوق یا از درآمد کسب پرداخت می کند، سر سال از نظر خمس و زکات چه مسأله ای دارد؟

بسمه تعالی، گذشت که هر مقدار از وام را ادا کرد، مقدار مقابل آن خمس دارد و با وجود شرایط، زکات هم تعلق می گیرد.

[سؤال 4052]

الف. آیا به سکه های طلا که در رابطه با وام فوق خریداری شده، خمس یا زکات تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، سکه ها نسبت به مقداری از وام که ادا شده خمس دارد و با وجود شرایط، زکات هم دارد.

[سؤال 4053]

ب. اگر تعلق می گیرد، بر مبنای خرید سکه باید خمس و زکات داده شود یا به قیمت روز؟

بسمه تعالی، به قیمت روز.

[سؤال 4054]

ج. آیا می تواند سکه های فوق را به بچه های خود ببخشد؟

ص: 108

بسمه تعالی، مانع ندارد؛ ولی اگر زاید بر شؤون یا برای فرار از خمس باشد خمس ساقط نمی شود.

[سؤال 4055]

د. اگر سکه ها را به بچه های خود ببخشد، با توجه به سؤال قبلی، وضع او از نظر خمس و زکات چه می شود؟ (چون بدهی به بانک را جزو بدهی کل حساب کرده، ولی با پولی که جزو دارایی بود، سکه خریده و به بچه های خود بخشیده).

بسمه تعالی، گذشت که اگر برای فرار از خمس بخشیده یا بخشش زاید بر شؤون او باشد، باید خمس بدهد.

[سؤال 4056] 2009

بسمه تعالی

ضمن سلام و آرزوی توفیق هرچه بیشتر شما جهت کسب رضای خداوند بزرگ

خواهشمند است که در رابطه با سؤالات ذیل جواب لازم را مرقوم دارید.

1. در سال 1358 (اوایل سال) تنها دارایی خود را که يك ماشین پیکان بود فروخته، پول آن را به انضمام مقدار پول دیگر که روی هم رفته چهل هزار تومان می شد، برای کمک به وضع بانک های جمهوری اسلامی، نه برای بهره، در بانک قرار دادم. نظر به تعویض مسکن ناچار پول ها را پس از مدتی از آن بانک گرفته و به بانک دیگری بردم؛ البته در این میان، بانک حدود 900 تومان از مبلغ اصلی بیشتر داد که پس از این که از یکی از برادران راجع به وضع آن بهره پرسیدم، گفت: چون از اول قصد بهره نداشته ای مانعی ندارد.

به هر حال، تنها پس از يك سال، دوهزار تومان آن را به عنوان خمس به افراد مستضعفی داده ام و بقیه را به عنوان قرض، به پدر خویش دادم و پس از مدتی پس گرفته و به یکی از فامیل های خویش که بسیار نیازمند بود و جهت راه اندازی شغلش نیاز داشت، به عنوان قرض الحسنه داده ام.

ص: 109

حال با توجه به نیاز شدید به این پول در نظر دارم که این پول را پس گرفته و خرج زندگی خانوادگی خویش کنم. خواهشمند است که چنانچه از پول فوق می بایستی که خمس بدهم، مشخص و چگونگی پرداخت را نیز اعلام دارید.

بسمه تعالی، اگر پیکان فروخته شده را از درآمد کسب و حقوق تهیه کرده اید - نه از راه بخشش و ارث و نظیر آن - پول فروش آن خمس دارد؛ و همچنین پولی که به آن اضافه کرده اید، اگر از درآمد و حقوق بوده خمس دارد؛ و آنچه به عنوان خمس داده اید، قبول است ان شاء الله موفق باشید.

2. مبلغ حدود 40 هزار تومان که از فروش ماشین خود به دست آوردم، جهت کمک به وضع اقتصادی مملکت اسلامی در بانک قرار دادم که پس از تقریباً دو سال که خواستم پول را از بانک بگیرم، مبلغ سه هزار تومان از آن اضافه تر دادند، آیا این پول را می توانم از بانک بگیرم و خرج کنم؟ آیا این پول را می توانم به جای خمس پردازم؟ با توجه به این که پول فوق، از نیازهای این جانب بوده و برای خرید خانه یا ماشین لازم داشته و دارم، آیا خمس به آن تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، بهره پول را نباید بگیرید و اگر گرفتید، با یأس از شناختن صاحب آن، از طرف او به فقیر صدقه دهید و پولی که به بانک داده اید، اگر از درآمد کسب و حقوق بوده خمس دارد.

3. از اوایل سال 58 که از شهرستان به تهران آمدم، اولاً در نظر داشتم تا موقعی که انقلاب نیاز دارد در تهران بمانم و اصولاً خیال برگشت نداشتم و تا مدتی که حدوداً یک سال شد، طبق فتوای قبلی امام امت، نماز تمام می خوانده و روزه می گرفتم؛ یعنی اگر ده روز قصد ماندن داشتم، نماز کامل و روزه می گرفتم تا پس از یک سال - تقریباً - که فتوای امام را راجع به بلاد کبیره متوجه شدم؛ با توجه به این که در تهران ازدواج کرده ام و قصد زندگی در تهران را داشتم تا آن جا که مقدور باشد، قصد ماندن در تهران را کرده و نماز خود را کامل می خواندم و البته نمازهای قبلی را تا شش ماه، به صورت شکسته خواندم. با سؤالی که از بیت امام امت در تهران پرسیدم، گفتند که اگر مطمئن نیستی، می بایستی که نمازت را شکسته بخوانی. با توجه به صحبت های زیادی که در این مورد شده است، خواهشمند است که نظر امام امت را اعلام دارید؛ چه در مورد نمازهای گذشته با توجه به این که در مورد انتخاب وطن، بیت امام در تهران، چیزی در مورد اجاره بودن خانه نگفتند و گفتند که اشکال ندارد؛ اگر قصد ماندن در تهران را کنی، نمازت کامل است.

بسمه تعالی، بدون قصد ماندن دائم در يك محله تهران، حکم وطن مترتب نمی شود و در فرض مسأله، بدون قصد ماندن ده روز در يك محله، نماز شما شکسته است.

4. در اوایل سن بلوغ مدتی در خواندن نماز سستی کرده ام و مدت دقیق آن مشخص نیست، چه باید کرد؟

بسمه تعالی، مقداری که یقین دارید نماز از شما فوت شده را باید قضا کنید.

[سؤال 4057] 2033

10. مالکی اتاقی اجاره داده؛ مستأجر هر ماه اجاره که می پردازد، جهت ماه بعد است؛ آیا اگر مالک مثلاً پنج روز مانده به سالش، اجاره ماه بعد را بگیرد، جزو مؤونه سال جدید حساب می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، مقداری که بابت اجرت سال بعد است، جزو درآمد سال بعد محسوب است.

[سؤال 4058] 2010

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی آقا حاج آقا روح الله موسوی خمینی ادام الله ظله العالی

1. من با برادرم يك منزل دو طبقه ساختیم که اجاره بدهیم برادرم يك طبقه را اجاره داد و من در يك طبقه که مالک بودم نشستم و این طبقه 240/000 تومان تمام شد که خمس آن را دادم و يك منزل مسکونی در دست ساختمان داشتم که اراده داشتم زمانی که ساختمان تمام شد بروم سکونت کنم اکنون يك سال است آن منزل تمام شده و چون دو طبقه است از سکونت آن منصرف شده ام و خیال دارم آن را بفروشم و يك منزل يك طبقه درست کنم و در آن زندگی کنم اکنون آن منزلی که يك طبقه آن متعلق به من می باشد و خمس آن را داده ام يك میلیون تومان ارزش دارد و منزلی که قصد سکونت داشته ام و يك سال معطل مانده و اکنون اراده دارم بفروشم و يك منزل يك طبقه درست کنم از نظر خمس چه صورت دارند؟ کدام يك از این دو منزل سرمایه من حساب می شود؟

ص: 111

بسمه تعالی، خمس خانه ای که معطل مانده در صورتی که از ارباح مکاسب تهیه شده باید داده شود.

2. کارگری از بابت طلبش يك چك 5000 تومان گرفت از صاحب کار و این چك مدت دار بوده و از خود صاحب کار نبوده، از دیگری بوده، اکنون صاحب کار از دنیا رفته است و کارگر چك را به بانک برده وصول نشده و برگشت زده اند به صاحب چك مراجعه کرده گفته است صاحب کار از بابت ربا این چك را گرفته و من این پول را نمی دهم. زیدی چك را از کارگر گرفته که پیش صاحب چك برود و به او نصیحت کند که پول را بدهد چك را زید گم کرده است اکنون مدیون است زید یا نه؟

بسمه تعالی، مدیون نیست.

[سؤال 4059] 769

5. من كان عنده مقدار من سهم الإمام وقد مضى عليه سنة فهل يجب إخراج خمسة؟

بسم الله تعالی، نعم يجب عليه تخميسه إلا إذا كان أمانة من غيره لديه أو كان ممّا قد أخذهُ للصرف في حاجته وكان مجازاً في ذلك من قبل من يرجع إليه في أمر سهم الإمام.

[سؤال 4060] 2011

بسمه تعالی 1361 / 12 / 10

محضر مقدس حضرت امام خمینی، مرجع و رهبر عالی قدر، مدّ ظلّه، سلام علیکم

از راه دور و کنار مرقد مقدس حضرت رضا (علیه السلام) دست مبارکتان را می بوسم. متمنّی است نظر مبارک را در مورد دو سؤال زیر مرقوم فرمایید:

1. این جانب برای پسرانم خانه خریده ام و دو دختر شوهر کرده دارم، برای این که در حق آن ها ظلم نشود، متصل به محل کسب خودم، محلی را برای این دو دختر جمعاً به مبلغ پانصد هزار تومان خریده و سند ثبتی آن را هم به نام آن ها کرده ام و در حال حاضر، محل مذکور در اختیار و مورد استفاده این جانب است؛ آیا این مبلغ که در بین سال بوده، باید خمس بدهم یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

ص: 112

2. برادرم که پزشك است اخيراً دو سال در امریکا بوده و حساب سالش تأخیر گردیده، بنده از پول خود ایشان و با اجازه ایشان مبلغی به جبهه و مستحقین كمك کرده ام؛ اجازه می فرمایید بابت سهم حساب نمایند؟

بسمه تعالی، محسوب نمی شود.

[سؤال 4061] 2012

بسمه تعالی 1361 / 7 / 10

دفتر امام خمینی، سلام علیکم

با آرزوی سلامتی و طول عمر حضرت امام خمینی، مدّ ظلّه

با تقدیم احترام و عرض ادب؛ استدعا می شود به دو مسأله زیر پاسخ فرمایند تا اقدامی که واجب شرعی است انجام شود:

1. خانه ای 3 طبقه خریده شده که در حال حاضر دو طبقه آن مورد استفاده خانواده خودم، و طبقه سوم به اجاره غیر واگذار شده است؛ آیا نسبت به ارزش (1/3) خانه که در اجاره غیر است خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

2. به قصد سهم الارث به دو تا از دخترهایم که ازدواج نموده اند برای هر کدام 1/750/000 ریال جهت خرید خانه و رهایی از مستأجری و گشایش در امر زندگی آن ها، به حساب پس انداز مسکن - که به نامشان افتتاح شده - از محل وجوه پس انداز شده، واریز کرده ام؛ آیا به مبالغ فوق که به عنوان سهم الارث پرداخت شده است خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، پیش از سرآمدن سال، اگر مبلغ مزبور را به آن ها تمليك نمودید خمس ندارد.

[سؤال 4062] 2013

بسمه تعالی

به شرف عرض رهبر عالی قدر حضرت آیت الله امام خمینی می رساند:

1. این جانب اهل و ساکن شهرستان قزوین در موقع اجراء قانون اصلاحات اراضی ملکی داشتم در یکی از دهستان های قزوین که طبق مقررات واگذار نموده ام به

ص: 113

زارع محل که مدت ده سال قیمت آن به اقساط دریافت شود و آن اقساط را هم بانک کشاورزی می پردازد که يك مقدار آن اخذ شده و بقیه را هم بایستی به همان صورت دریافت نمایم، اینک استدعا می شود معین فرمایید که این وجوه مأخوذه و آن وجوهی که بعداً اخذ می شود مورد تعلق وجوه خمس و سهم امام می باشد یا خیر.

بسمه تعالی، اگر به عنوان اجرة المثل زمین حساب می کنید در زاید بر مؤونه خمس دارد و اگر راضی به معامله شده اید و به عنوان قسط ثمن می گیرید در صورتی خمس دارد که عین مال از درآمد کسب و غیر مخمس باشد.

[سؤال 4063]

2. این جانب طبق معمول تدریجاً مبلغی به عنوان پس انداز به بانک ملی تسلیم داشته ام و موقع لزوم هم مبلغی دریافت می دارم که این عمل پرداخت و دریافت، سنواتی است جریان دارد، در انقضاء هر سال خود بانک مطابق معمول بانکی در مورد وجوه پس انداز، بهره و نفعی به آن موجودی به نام این جانب اضافه می نماید. آیا در این مبلغ اضافه خمس و سهم امام تعلق می گیرد یا خیر و مشروعیت این بهره و نفع به فتوای حضرت عالی چه حکمی دارد؟ چون این جانب رشته تقلید آن آیت الله را افتخاراً به عهده دارم.

بسمه تعالی، بهره مال شما نیست و خمس ندارد.

[سؤال 4064] 2014

بسمه تعالی

زمینی که متعلق خمس بوده پدر داماد مهریه عروس خود نموده و به عروس در موقع عقد نگفته اند. بعد از وقوع عقد، آن زمین را وکیل عروس فروخته است بعد از فروختن، پدر داماد گفته: «من خمس این زمین را نداده ام». بنابراین خمس این زمین که فروخته شده به عهده پدر داماد است یا به عهده خود عروس؟ بر فرض این که بر

ص: 114

عهدہ عروس باشد؛ آیا پدر داماد نسبت به آن مقدار از زمین که خمس بوده، ضامن است و باید به عروس خود بدهد، چون عقد بر تمام زمین واقع شده یا خیر؟ در هر صورت خمس به قیمت فروش لازم است یا قیمت خرید؟

بسمه تعالی، پدر داماد ضامن خمس است و بر فرض ثبوت صدق او، قرارداد مهر و معامله مترتبه، موقوف به اجازه حاکم شرع است، اگر اجازه دهد، پول فروش خمس دارد و اگر اجازه نکنند، خمس به قیمت فعلی باید داده شود. و هر کس ید بر مال مورد خمس پیدا کرده نیز ضامن است، و پدر داماد ضامن مهریه نیست و چنانچه مهریه اجازه نشود، زن حق فسخ مهریه خود را دارد و در صورت فسخ، مهرالمثل ثابت است.

[سؤال 4065] 2237

2. شخص نام برده بالا يك قطعه زمین از درآمد بین سال خرید و پس از چند سال به دو نفر از فرزندان خود می بخشد که برای خود خانه بسازند و ازدواج کنند، آیا زمین نامبرده را پدر باید خمس بدهد؟ و بر فرض وجوب خمس، به قیمت خرید باید خمس پردازد یا به قیمت امروز؟

بسمه تعالی، اگر زمین را برای تهیه منزل نخریده، به قیمت فعلی خمس دارد و پدر باید خمس آن را بدهد و تا خمس نداده، فرزندان نمی توانند در آن تصرف کنند؛ مگر با اجازه حاکم شرع خودشان خمس را پردازند.

[سؤال 4066] 1524

3. کسی که ارثی به او می رسد و می داند که خمس آن داده نشده و نیز می داند که این ارث، مخلوط به حرام نیز هست. برای دادن خمس آن چگونه باید عمل کند؟ آیا $(1/5)$ آن کافی است یا بیشتر باید بدهد؟

بسمه تعالی، باید دو خمس بدهد در صورتی که شرایط حلال شدن مال مخلوط به حرام، با تخمیس موجود باشد.

ص: 115

5. فردی می میرد و از خود مقداری زمین و پول باقی می گذارد، همسر این شخص، با پول باقیمانده خانه ای می سازد و قصد می کند که این خانه برای دخترانش باشد، تا وقتی بزرگ شدند از آن ها جهیزیه تهیه نماید. در صورتی که این فرد خمس نمی داده، آیا جهیزیه دختر خمس دارد یا نه؟ اگر خمس دارد، باید خمس پول مانده بعد از مرگ شخص را بدهند یا قیمت فروش خانه را؟

بسمه تعالی، اگر یقین دارند که در مالی که به آن ها رسیده خمس هست باید ادا کنند و در صورت تبدیل به چیز دیگر، با مراجعه به حاکم شرع، به قیمت فعلی خمس بدهند.

4. آیا اگر احتمالاً پدرم چیزی به من بخشید گرفتن آن اشکال ندارد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد، ولی اگر یقین دارید که در آن خمس هست باید خمس آن را بدهید.

بسمه تعالی

خدمت حضرت امام خمینی مدّ ظلّه العالی، محترماً به مسأله زیر پاسخ دهید.

کسی که خمس مالش را نمی دهد، اگر به کسی از اقوام نزدیکش مثل دامادش کادویی ببخشد (مثل يك دست مبلمان) و بعد از مدتی همین مال بخشیده شده (مبلمان) را بفروشد، کسی که پول گرفته لازم است خمس دهد یا خیر؟

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، خمس پول بر او واجب نیست ولی اگر یقین دارد که مبلمان مورد خمس بوده و خمس آن داده نشده خمس پول آن را مالک نشده است، بلی، اگر حاکم شرع معامله را اجازه کند خمس پول را بدهد.

بسمه تعالی

زمینی زراعتی به يك نفر مجاناً واگذار شده، ولی از آن جا که او کشاورز نبوده و کار او نجاری است، زمین را فروخته و از پول آن ماشینی برای کارگران خود خریده است؛ آیا این پول خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، زمین اگر جزء درآمد کسب نبوده و با آن تهیه نشده، پول فروش آن خمس ندارد.

[سؤال 4071] 2121

3. کسی که برای خود سال قرار می دهد، آیا باید سر سال خمس هرچه دارد را بدهد؟ به عنوان مثال مواد غذایی (फल، ادویه، لیمو...) یا چیزهایی که نیاز خانه اش است خمس ندارد و اگر در سر سال خود مقداری پول داشته باشد و مقداری هم قرض بدهکار باشد و مقداری هم قرض داده باشد و بستانکار باشد و فرد قرض گیرنده هم الآن ندارد به او بدهد، وضع این شخص چگونه است؟ به عنوان مثال: خود من از يك فردی 75000 ریال می خواهم، ولی ایشان خیلی گرفتار است و ندارد به من بدهد و خودم هم 130000 ریال (سیزده هزار تومان) قرض دارم و سر سال هم مصادف با سر برج من است که حقوق گرفته ام و این حقوق را برای يك ماه آینده نیاز دارم. الآن به فرض این که سر سال باشد تکلیف من چیست؟

بسمه تعالی، راجع به مسائل اخیر به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه شود.

[سؤال 4072] 4674

3. خانه ای خریداری شده به مبلغ 150 هزار تومان؛ ولی خمس صد تومان آن داده شده و بقیه خمس مانده است؛ در موقع فروش به چه صورت عمل بشود؟

بسمه تعالی، نسبت به مقداری که خمس آن داده نشده، پول فروش خانه خمس دارد.

ص: 117

5. شخصی پولی را از دولت طلب دارد و دولت می خواهد پول را یکجا به ایشان بپردازد؛ اگر شخص بخواهد پول را در کارهای خیر مثل تعمیر مساجد یا قبرستان یا جبهه خرج کند، آیا باید خمس آن را بپردازد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب و حقوق است، باید خمس آن را بپردازد. مگر آن که در بین سال صرف خیرات شود.

2. این شخص با همان پول و پول هایی دیگر، منزلی سه طبقه می سازد که يك طبقه آن کاملاً مطابق شأن او بوده و دو طبقه دیگر را به اجاره داده، حال خمس سه طبقه را بپردازد یا دو طبقه اضافی آن متعلق خمس است.

بسمه تعالی، اگر از پول متعلق خمس تهیه شده، باید خمس تمام داده شود.

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، دامت برکاته

همسر بنده مقداری طلا داشتند که قیمت آن از موقع خریدش بالا رفته بود، بفرمایید آیا خمس آن را باید داد یا نه؟ اگر جواب مثبت است، تکلیف با فرض زیر چیست: مقداری از پول آن را ماشینی خریدیم و مقداری از آن را خرج دخترمان کردیم که مریض بود؛ با توجه به این که ما حکم خمس آن را نمی دانستیم و فکر می کردیم خمس ندارد.

بسمه تعالی، اگر ملك زن بوده و از درآمد کسب خود، آن را تهیه نکرده، خمس ندارد؛ ولی اگر از درآمد کسب خود آن را تهیه کرده و یا ملك شوهر بوده و از درآمد کسب تهیه شده و سال بر آن گذشته، پول فروش آن خمس دارد.

حضرت آیت الله امام خمینی، لطفاً به چند سؤال زیر پاسخ فرمایید:

1. کسانی که برای خود سال قرار می دهند و در سر سال حساب می کنند و سرمایه آن ها مبلغ ده هزار تومان پول نقد می شود و دو هزار تومان آن را خمس می دهند، باقیمانده (مبلغ 8000 تومان) را از نظر شرع اشکال ندارد که سرمایه خود قرار داده و در سال دیگر آن را از درآمد این سال وضع نمایند؟

بسمه تعالی، در آخر سال بعد، سرمایه مخمس از مجموع موجودی کسر می شود، باقیمانده - هر مقدار باشد - ربح محسوب است و خمس دارد.

2. کسانی که در مسافرت هستند یا در جبهه ها و یا در شهرستان ها مشغول به خدمت هستند و نماز آن ها شکسته است و نمی توانند قصد کنند و نماز قضا هم دارند و هم قضای نماز شکسته و هم قضای نماز تمام، آیا می توانند در موقعی که در پادگان و یا در جبهه در سنگرها هستند، نمازهای قضای خود را به جا آورند؟

بسمه تعالی، نماز قضا را در هر کجا به جا بیاورد مانع ندارد.

3. معمولاً در اطراف توابع قرا و محل ها، اراضی مشاعی وجود دارد و هیچ گونه درآمدی هم ندارد و فقط جهت خواب گاه گوسفند استفاده می شود و ملک فردی خاص هم نمی باشد؛ و از طرفی جمعیت رو به ازدیاد است و تهیه مسکن هم برای همه مردم ضروری است و همه مردم هم وضع یکسان ندارند و اراضی ملکی هم گران قیمت است و جایی هم که برای تهیه مسکن باشد خیلی کم است چون جنوب این روستا روی تپه قرار گرفته است و برای تهیه مسکن خوب نیست و مشرق هم زیر دشت آب قنات محل است که از نظر آب سیل خطر دارد و غرب این محل، رودخانه است؛ سمت راست رودخانه، قبرستان مسلمین است و خرمن گاه محل است که برای جمع آوری گندم استفاده می کنند و شمال محل، زمین موقوفه است؛ در شمال غربی این محل، مقداری زمین مشاعی است که برای تهیه مسکن خیلی خوب است. آیا از نظر شرعی اجازه می فرمایید که اراضی مشاع اطراف محل را به کسانی که نیازمند به تهیه مسکن هستند واگذار نماییم و پول آن را هر طور که جناب عالی اجازه می فرمایید عمل نماییم؟

بسمه تعالی، اگر ملک شخص یا اشخاصی نیست، با رضایت تمام اهالی محل و اجازه مقامات مسئول اشکال ندارد.

4. مقداری از همین زمین مشاعی در سال 1356، پیش از انقلاب خرید و فروش شده است که تعداد آن

8 تا حیاط است و از سال 1356 تا کنون زحمت زیاد کشیده شده است و خانه بسیار درست کرده اند که بعضی از این افراد، همه سرمایه آن ها همان يك حیاط است و مدت 5 سال هم در خانه زندگانی می کنند و پول این زمین مشاعی را هم مصرف تعمیرات حمام و توالت عمومی و غسل خانه کرده اند. از نظر شرعی این خانه چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اگر ملك شخص یا اشخاصی بوده و از مالك شرعی خریده اند و یا اگر حریم قریه بوده، با رضایت تمام اهالی قریه و اجازه مقامات مسئول تصرف نمودند، اشکال ندارد.

[سؤال 4077] 2085

4. میوه ها و زراعت هایی که هنگام سال خمسی وقت چیدن آن ها نرسیده است، آیا در هنگام سال خمسی، خمس به آن ها تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، باید به همان قیمت سر سال خمس آن را بدهد.

[سؤال 4078] 647

9. اگر مقداری از خمس پولی را داده و قبل از دادن بقیه خمس آن، پول را تماماً انفاق کند، آیا خمس بقیه پول را باید داد یا نه؟

بسمه تعالی، پولی که خمس به آن تعلق گرفته باید خمس آن پرداخت شود.

[سؤال 4079] 147

3. شخصی چند کرت و باغ انگوری جهت نیازش خریده و بعداً خودش هم باغ انگوری غرس نمود؛ یکی از دو باغ برای مصرف کافی است، آیا خمس باغ ابتیاعی واجب است؟ و به قیمت فعلی باید حساب کند یا قیمت خرید؟

بسمه تعالی، هر دو باغ خمس دارد به قیمت فعلی.

[سؤال 4080] 399

7. اگر مردی مقداری طلای زنان را خریداری کند و نگهدارد خمس به آن تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب تهیه کرده و مورد حاجت نیست خمس دارد.

ص: 120

3. شخصی منزلی را در بیست سال قبل به ده هزار تومان خریده و سپس چند سال قبل، از درآمد وسط سال، طبقه دوم را ساخته. ضمناً از درآمد وسط سال، یک قطعه زمین به قیمت ارزان خریده؛ آن گاه زمین گران شده و آن زمین را فروخته و زمین دیگری خریده؛ آن گاه آن زمین را به قیمت بیشتری فروخته و زمین دیگری خریده جهت ساختمان منزل؛ چون منزل قبلی کوچک بوده. ضمناً منزل قبلی را به چهارصد هزار تومان فروخته و در زمین جدید، ساختمان نموده و مقداری هم مقروض هست و کاسبی وی - که یک کاسب جزء می باشد - خیلی کساد می باشد. تکلیف خمس وی چه می شود؟ ضمناً از پانزده سال قبل، حساب سال داشته و از پول زمین فروخته شده، ماشینی خریده و پس از مدتی فروخته و خرج منزل جدید نموده. آیا ماشین ایشان خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، باید خمس بدهید و برای حساب، به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه نمایید.

محضر مقدس اسوة الفقهاء والمجتهدین آیت الله العظمی الامام خمینی دامت برکاته العالی

1. شخصی منزل مسکونی خود را در تهران فروخته و قطعه زمینی در منطقه دیگر از پول آن خریده، یک طبقه تحتانی تجاری با پنج باب مغازه ساخته و یک طبقه فوقانی مسکونی از باقیمانده پول منزل و فروش سرقتی دو باب از مغازه ها ساخته، خواهشمند است فتوای شریف را بابت خمس آن مرقوم فرمایید که پس از فروش منزل تمام پول را خمس بدهد؟ و یا پول فروش سرقتی را؟ یا سه باب مغازه ها را که خودش در آن کسب می نماید؟

بسمه تعالی، اگر خانه فروخته شده مخمس بوده یا خمس نداشته، طبقه

مسکونی ساخته شده خمس ندارد، ولی سرقتی و مخارج صرف شده در دکان ها خمس دارد.

2. زیدی از منافع کسب قطعه ای زمین خریده و می خواهد به فرزندانش ببخشد و نیز ماشین وانت بار هم برای وسیله زندگانی خود دارد، آیا پس از رسیدن سال خود باید خمس زمین و ماشین را پردازد؟ و اگر سال معین نداشته و چند سال گذشته به قیمت خرید خمس پردازد یا به قیمت روز؟

بسمه تعالی، خمس دارد و میزان قیمت فعلی است.

عدم وجوب خمس در منافی مثل: هبه، ارث، قرض، مهریه و...

[سؤال 4083] 2020

بسمه تعالی 1361 / 2 / 20

1. افرادی که هنوز شغلی ندارند و از پدر خود خرجی دریافت می کنند آیا باید خمس پردازند یا خیر؟ (در صورتی که این پول را پس انداز کنند) و یا اگر گاهی شغلی به دست می آورند و بعد از دست می دهند و پدر دوباره خرجی شان را می دهد چگونه؟

بسمه تعالی، پولی که پدر به انسان می دهد خمس ندارد.

2. در چه صورت نباید از مرجعی که فوت کرده تقلید کرد و در چه صورت از مرجع مرده باید تقلید

نمود؟

بسمه تعالی، مسائل تقلید در رساله مذکور است.

3. اگر کسی از حد ترخص خارج شود و دوباره به حد ترخص داخل شود (یعنی به سه فرسنگی منزلش برگردد)، آیا موقعی که به سه فرسنگی رسید، نمازش چگونه است؟

بسمه تعالی، اگر از منزل به قصد مسافت حرکت نکرده و منزل، وطن یا محل اقامه او است، مسافر نشده و نمازش تمام است و اگر به قصد مسافت بوده و قصد دارد مسافت را تا منزل تکمیل کند شکسته بخواند.

[سؤال 4084] 3900

3. وجوهی که به فرزندان داده می شود در قلم یا در بانک ها در حساب پس انداز نگهداری می شود، آخر سال خمس به آن تعلق می گیرد یا خیر؟

ص: 122

بسمه تعالی، چنانچه از ملك خود خارج و در ملك فرزندان وارد کند خمس ندارد.

[سؤال 4085] 2694

4. پولی که به نام فرزندش پس انداز می کند در صورت احتیاج از آن پول برداشته و دوباره به حساب فرزند می گذارد؛ آیا باید خمس آن را بپردازد؟

بسمه تعالی، اگر مناسب شأن خود به فرزند بخشیده خمس ندارد.

[سؤال 4086] 2021

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

پس از سلام و درود فراوان، سؤالاتی از آن امام بزرگوار دارم.

1. پولی را که دولت به عنوان ارز دانشجویان به والدین آن ها اجازه می دهد تا برای مخارج آن ها بفرستند، خمس دارد یا نه؟ و اگر دارد به چه صورت است؟ یعنی باید مثل کسی که تمام مخارج او را کسی دیگر می دهد، خمس آن را (از قراری که از مسأله 1757 رساله شریف متوجه شده ام) قبل از خرج کردن آن بدهد و یا باید در پایان سال، هرچه از خرج سالش زیاد آمد، خمس آن را بدهد؟

بسمه تعالی، پولی که پدر به فرزند می دهد خمس ندارد.

2. مردی که نماز جمعه نخوانده و می خواهد نماز ظهر روز جمعه را بخواند، آیا مستحب است و یا اصلاً جایز است که حمد و سوره را بلند بخواند؟

بسمه تعالی، در نماز ظهر جمعه، بلند خواندن قرائت مستحب است؛ اگر چه احتیاط در آهسته خواندن است.

3. بعضی برادران در این جا از این حقیر خواسته اند تا در بعضی از امتحاناتشان که تشریف نداشته اند، علی الخصوص ریاضیات، برایشان بروم و امتحان بدهم؛ آیا جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، این عمل خلاف است و جایز نیست.

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم.

ص: 123

5. شخصی برای فرزندش زنی اختیار نموده و برای سکونت او خانه ای خریده است، خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، خانه خمس ندارد؛ ولی اگر با پولی که سال بر آن گذشته بدون دادن خمس خریده؛ باید خمس بدهد.

4. پسری که هنوز ازدواج نکرده است، پدر پولی یا اشیایی یا زمینی به پسر می بخشد و پسر موقعی که ازدواج کرد آیا این اشیا که بخشیده شده است خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، بخشش خمس ندارد.

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی

کانون صندوق های قرض الحسنه با سرمایه قرار دادن قسمتی از وام های دریافتی، درآمدی کسب می نماید که طبق اساسنامه درآمد مزبور به مصرف امور خیریه می رسد گاهی قبل از مصرف شدن آن مبلغ یا قسمتی از آن، سال از آن می گذرد، با توجه به این که طبق اساسنامه هیچ یک از اعضای کانون مالک این درآمد نیستند و در صورت انحلال کانون موجودی درآمد متعلق به ولی فقیه است، آیا با توجه به نکات فوق به مبلغ مذکور خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، در فرض مزبور که درآمد، مالک خاصی ندارد و متعلق به عنوان و جهت است خمس به آن تعلق نمی گیرد.

8. کسی که از اول تکلیف خمس مالش را نداده و لوازم خانه خریده یا افراد فامیل

یا دوستان لوازم خانه را به عنوان کادو آورده اند آیا به این لوازم خانه خمس تعلق می گیرد یا خیر؟ توضیح فرمایید.

بسمه تعالی، کادو خمس ندارد و نیز لوازمی که خریده اگر از درآمد بین سال خریده خمس ندارد.

[سؤال 4091] 27

2. آیا هدیه ای که برای انسان می آورند، اگر سال از آن بگذرد، خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4092] 6792

3. سوغاتی که برای زن و فرزند خود از جایی آورده باشد، آیا بعد از گذشت يك یا چند سالی خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر دیگران برای او هدیه آوردند خمس ندارد، ولی اگر خودش از درآمد کسب تهیه کرده خمس دارد.

[سؤال 4093] 5429

3. شخصی ازدواج کرده و برایش هدیه و چشم روشنی آورده اند؛ مثلاً يك دست ظرف چینی و يك دست ظرف استیل؛ و مورد احتیاج من نشده است و کنار گذاشته ام و چند سال گذشته، آیا خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4094] 4926

4. آنچه را که هدیه گرفته و مشروط به عوض ناچیزی باشد و یا مورد صلح، مشابه این مشمول خمس است؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

ص: 125

5. آیا مبلغی که علی المعمول هنگام تسلیم وجوهات به اشخاص بر می گردانید به عنوان هدیه یا حق السعی است یا عنوان دیگری و به هر حال اگر در آخر سال چیزی از آن باقی ماند باید تخمیس شود یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

3. طلایی که زن به صورت بخشش دریافت کرده، البته نه از شوهر بلکه از مادر یا خواهرش، آیا این طلا خمس دارد؟

بسمه تعالی، بخشش خمس ندارد.

3. آیا به آنچه که اقوام و دوستان به عنوان چشم روشنی به منزل شخصی می آورند، خمس و غیره تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، هبه و هدیه خمس ندارد.

محضر حضرت آیت الله العظمی حاج سید روح الله خمینی، روحی له الفداء

این جانب ساکن ورامین پس از تحصیل به مغازه پدرم آمدم، پدرم مبلغ دویست هزار تومان به انضمام يك باب مغازه خود را به این جانب بخشیده است ولی چون آخر سالش بوده و جوه دویست هزار تومان او مخمس نشده است، آیا در چنین شرایط این جانب باید جوه مبلغ فوق یا جوه سرقفلی مغازه را باید پرداخت نمایم یا خیر؟ ضمناً بیست و هفت هزار تومان هم جوه که از طرف همسرم به عنوان چشم روشنی و عیدی داده اند به این جانب واگذار شده است، آیا خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، بخشش و چشم روشنی و عیدی خمس ندارد.

بسمه تعالی

محضر مبارک رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه الوارف

1. در تحریر الوسیله در رابطه با مسأله خمس هبات و امثالها فرموده اید: «لا ینبغی ترک الاحتیاط» که ظهور در احتیاط و جویی برای پرداخت دارد، لکن در حاشیه عروة الوثقی می فرمایید: «... وعلی هذا لا یتعلّق بنحو الهبات وما تتلوها...»؛ به کدام نظریه عمل شود؟
بسمه تعالی، هبه خمس ندارد.

2. اشخاصی مطالباتی از مردم دارند و آخر سال خمسی آن ها، آن مطالبات دریافت نمی شود و بعضی از مدیونین احتمال دارد که چهار الی پنج سال دین خود را نپردازند. در رابطه با ادای خمس آن مطالبات، چه می فرمایید؟
بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب قرض داده، هر وقت وصول شده همان موقع خمس دارد و اگر جنس را نسویه فروخته و در سال های بعد وصول می شود، وصولی جزو درآمد سال وصول محسوب است.

[سؤال 4100] 5729

2. آیا به ظرف یا لباسی که برای انسان هدیه می آورند خمس تعلق می گیرد؟ (از زمانی که آورده اند آیا باید سال قرار دهند؟)
بسمه تعالی، هدیه خمس ندارد.

[سؤال 4101] 2025

بسمه تعالی 11 / 2 / 1361

محضر مقدس آیت الله العظمی آقای خمینی - دام بقاؤه الشریف - معروض می دارد: اگر کسی تقلید مرجعی نمود که در هبه پدر املاکی را به فرزندان خود، خمس را واجب می دانست، بعد بر حسب تکلیف شرعی به مرجعی رجوع نمود که در هبه

ص: 127

لازم نمی داند، آیا خمس هبه های گذشته را باید بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، در هبه خمس نیست.

[سؤال 4102] 2026

بسمه تعالی

در افغانستان ما چنین مرسوم است که پدر بعد از آن که فرزندش را کدخدا می کند، مدت چند سال با هم يك جا زندگی می کنند و بعداً با يك مقدار اثاث خانه و لوازم خانگی - از قبیل فرش و ظرف و گاو و گوسفند و غیره - پسرش را با زوجه او از خودش جدا می سازد؛ آیا به این لوازم خانگی و اثاثیه خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد؛ مگر آن که مال خودش و از درآمد کسب خودش باشد و سال بر آن گذشته باشد که در این صورت خمس دارد.

[سؤال 4103] 2027

بسمه تعالی 1361 / 12 / 10

مسئولان محترم دفتر امام خمینی مدّ ظلّه العالی

لطفاً جواب مسأله زیر را تعیین و محبت فرموده ارسال دارید:

قطعه زمینی محصور - تقریباً سه هزار متر بیشتر یا کمتر از 4 هزار متر واقع در قریه ای می باشد، پدرم در زمان حیاتش به بنده بخشیده است؛ تا کنون قریب به 16 سال می گذرد. منزل شخصی خود را به زیدی فروختم، آن حیاط در قسمت غربی آن واقع و متصل بدان است؛ به طور امانت به وی تحویل و مدت ده سال زراعت نموده، چیزی به بنده نداده و چند سال است زمین مزبور افتاده و يك یا دو نفر از بستگانم آن را کشت نموده و این زمین قیمت به هم رسانیده، اگر به فروش برسد ساختمان منزل می شود. تصمیم دارم مقداری از آن را بفروشم، بقیه را بین فرزندانم قسمت کنم؛ آیا خمس به این زمین تعلق می گیرد یا خیر؟ یا هرگاه به فروش

ص: 128

برسد وجه خمس آن داده شود؟ چه می فرمایید؟

بسمه تعالی، در مالی که به طور هبه و بخشش به کسی داده شده، خمس ندارد و همچنین پول آن بعد از فروش.

[سؤال 4104] 2028

بسمه تعالی 1361/2/1

جماران، ریاست محترم دفتر امام خمینی

محترماً مقام عالی را آگاه می سازم: اخیراً مقداری طلا از قبیل النگو و غیره که مربوط به همسر و دخترم بوده را به مبلغ 261/000 ریال به منظور خرید آپارتمانی فروخته ام که مبلغ هجده هزار تومان از ارزش مبلغ طلای فروخته شده، دائماً و به طور مستمر مورد استفاده خانواده ام بوده و بقیه آن بیش از یک سال است که مورد استفاده قرار نگرفته است؛ با توجه به این که کل طلاهای خریداری شده، قبل از زمان داشتن حساب سال (خمس) - در طول مدت خدمت هجده ساله - خریداری شده، لطفاً امر و مقرر فرمایند:

1. آیا باید خمس کل مبلغ طلاهای فروخته شده را پرداخت نمود؟

2. آیا باید خمس آن مقدار از طلاهای فروخته شده که بیش از یک سال مورد استفاده قرار نگرفته را پرداخت نمود؟

3. یا با توجه به موارد اشاره شده به منظور خرید خانه اصلاً خمس تعلق نمی گیرد؟

به طور کلی استدعا دارم وضعیت مبلغ طلاهای فروخته شده را روشن نمایند تا تکلیفم را بدانم. التماس دعا دارم.

بسمه تعالی، اگر طلاها به همسر و دخترتان بخشیده شده، یا از مهریه ایشان بوده، پول فروش آن خمس ندارد. مگر این که با پول غیر مخمس تهیه شده باشد.

ص: 129

بسمه تعالی

آیا عیدی و پاداشی که دولت به کارمندان می دهد و به صورت پول نقد و یا سکه آزادی است، خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4106] 4031

8. همان گونه که بیان شد که وضع قبل از انقلاب چه بوده (سال 1356 ازدواج کردم) لذا تا کنون متأسفانه خمس نداده ام؛ البته بیشتر وسایل را کادو آورده اند و بعضی را که خریده ام مصرف می کنم، وضع خمس زندگی ام چگونه است و چطور حساب کنم و بپردازم؟
بسمه تعالی، کادو و هدایا خمس ندارد. برای بررسی حساب به یکی از وکلای مسلّم الوکالۀ این جانب مراجعه نمایید.

[سؤال 4107] 4173

3. راکد ماندن آن هدایا طی این چندین سال و تا کنون چه حکمی دارد؟ و آیا مثلاً خمسی به نحوی به آن ها تعلق می گیرد؟ و اصولاً راکد ماندن البسۀ شخصی انسان در بیش از یک سال چه حکمی دارد؟
بسمه تعالی، در فرض مرقوم، خمس ندارد.

[سؤال 4108] 934

4. اگر فردی که درآمد او حلال نیست به انسان هدیه ای بدهد:

الف. آیا این هدیه، حلال است یا خیر؟ ضمناً نمی دانیم که او درآمد حلال دیگری داشته یا نه؟

ب. اگر حلال بودن هدیه مشروط به این است که درآمد حلال دیگری داشته باشد، آیا لازم است برای این که بفهمیم وی درآمد دیگری داشته یا نه، در زندگی وی

تفحص و جست و جو کنیم؟

بسمه تعالی، تحقیق لازم نیست و خمس ندارد. و محکوم به حلّیت است.

[سؤال 4109] 2268

5. خانم خانه داری چند پارچه دارد که یا خریده و یا سوغات برایش آوردند، بر این ها چیزی تعلق می گیرد و یا چقدر که باشد دارد؟

بسمه تعالی، اگر با پول شوهر یا هدیه خریده یا سوغات است خمس ندارد.

[سؤال 4110] 2030

بسمه تعالی

خواهشمندم به چند سؤال من جواب بدهید:

1. من دانش آموزی هستم 16 ساله که سه سال است از ماهیانه ای که مادرم به من می دهد (که ماهی 200 تومان است؛ و پدرم هم فوت کرده) 7/000 تومان جمع کرده ام و يك سال است که این پول را به عنوان قرض الحسنه به برادرم قرض دادم و قرار است در عرض چند ماه به من پس بدهد، آیا به این پس انداز من خمس واجب است یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. آیا به مقدار جهیزیه لازم برای زندگی يك پسر و يك دختر که در خانواده خریداری شده خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، جهیزیه خمس ندارد.

[سؤال 4111] 2031

بسمه تعالی 2 / 12 / 1361

دفتر حضرت نایب الامام (علیه السلام)، امام خمینی متّع الله المسلمین بطول بقائه الشریف

شخصی شرعاً می بایست خمس پرداخت نماید. حال اگر بخشی از اموال خود را قبل از پرداخت خمس به فرزند کوچک یا همسر خود واگذار نماید و آنان نیز خمس

ص: 131

را هنوز نپرداخته اند. احتمال می رود این واگذاری برای فرار از پرداخت خمس یا فرار از مالیات و غیره باشد. سؤال این است که: پرداخت خمس مال واگذار شده به عهده کیست؟ پدر یا فرزند و همسر؟

بسمه تعالی، اگر در مال مورد بخشش خمس باشد، بخشش نسبت به مقدار خمس فضولی است. و چنانچه تحویل داده شده، کسانی که بر آن ید پیدا کرده اند ضامن هستند، ولی مکلف به ادای خمس، بخشنده است.

[سؤال 4112] 2032

بسمه تعالی

محضر مبارک حضرت امام خمینی، نایب حضرت مهدی، صلوات الله و سلامه علیه، خواهشمندم جواب این چند مسأله را مرقوم فرمایید:

1. اگر خانمی که نان و خوراک و دیگر وسایل زندگی مورد نیازش را شوهر تأمین می کند، درآمد داشته باشد و از پول درآمد کار خود، فرش و دیگر وسایل مورد نیاز تهیه می کند که مورد نیاز خود و شوهر و فرزندان می باشد، آیا متعلق خمس می باشد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر بین سال صرف در مؤونه نموده، خمس ندارد.

2. آیا فرزند پسر که از زن اول می باشد، با مادر زن دوم محرم است یا نه؟ و آیا به همین فرض می تواند با خواهر زن پدر خود ازدواج کند؟

بسمه تعالی، در فرض اول، محرم نیست؛ و در فرض دوم، ازدواج مانع ندارد.

3. اگر شخصی شك بین سه و چهار کرده و بنا را به چهار گذاشت و عمل به وظیفه خود نمود و از راهی یقین پیدا کرد سه رکعت خوانده، آیا احتیاج به اعاده دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر بعد از نماز احتیاط فهمیده اعاده ندارد.

4. اگر نمازگزار بی اطلاع ماند تا امام، هر دو سجده را به جا آورد و مأموم هنوز سجده اول را تمام نکرده، در اتمام سجده دوم و در وجوب متابعت از امام تکلیفش چیست؟

بسمه تعالی، سجده دوم را به جا آورد و متابعت نماید.

5. در سپاه، بعضی از برادران راننده از اداره های مختلف، به عنوان مأمور به خدمت - دو یا سه یا چهار

ماه - مشغولند که جمعاً کمتر از شش ماه راننده سپاه است. در سفر بیشتر از هشت فرسخ، نماز و روزه اش چه صورت پیدا می کند؟

بسمه تعالی، اگر در مسافت شرعی رانندگی نماید، نمازش تمام است.

6. آیا تکلیف برای نماز و روزه، سال قمری است و یا شمسی و یا این که فرد در انتخاب هر کدام، اختیار دارد؟ و اگر بچه هایی که در سن

9 سالگی می باشند، با زحمت فراوان و گاهی دیده شده که مبتلا به مریضی می شوند، تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، قمری است؛ و اگر روزه بر آن ها ضرر دارد نباید بگیرند.

7. آیا کسانی که در شهری غیر از وطن مسئولیت دارند و احياناً تا چند سال نمی توانند جایی قصد اقامه کنند، برای روزه های خود چه

کنند؟

بسمه تعالی، حکم مسافر دارند.

[سؤال 4113] 2033

بسمه تعالی

1. زن و شوهری که مقلد حضرت آیت اللهی هستند و زندگی شان مشترك است، یعنی شوهر درآمد خود را به دست زن می دهد و زن هم از جهت درس دادن قرآن و تجوید و مقداری عربی که می داند، برای عده ای درس می دهد و آن ها هم حقی به او می دهند و این زن برای خود در سال، يك روز قرار داده، ولی شوهر سال ندارد، در صورتی که پس از فرا رسیدن سال زن، اضافه درآمد خود و شوهر را حساب کند و تخمیس نماید، صحیح است یا خیر؟ چون زن، نفقه خور شوهر است آیا باید هر وقت درآمدش به دستش رسید خمسش را بدهد و شوهر هم جداگانه برای خود سال قرار دهد؟

بسمه تعالی، زن اگر بخواهد از درآمد خود، خرج خود و خانواده - مطابق شئونات خود - بنماید اشکال ندارد و مبالغ مصرف شده، متعلق خمس نمی شود و مانع ندارد زن و شوهر با هم يك سر سال داشته باشند.

2. زنی که مقلد حضرت آیت اللهی است، در وقت مریضی نذر کرده که در هفته، يك نوبت درس مجانی به افراد بدهد؛ البته صیغه نذر را هم جاری کرده و بعد، ادای نذر را نکرده و برای حضرت آیت

ص: 133

اللہی نامہ فرستاده؛ در جواب نامہ دستور فرمودید کہ باید کفارہ بدهد. چون این زن مریض است و نمی تواند روزها را روزہ بگیرد، آیا با دادن کفارہ، بری الذمہ می شود یا خیر بعداً ہم هفته ای یک نوبت درس را بہ افراد بدهد؟

بسمہ تعالی، در کفارۃ حنث نذر، مخیر است بین روزہ گرفتن و اطعام فقیر و اگر نمی تواند روزہ بگیرد، نوبت بہ اطعام شصت فقیر می رسد و اگر یک نذر بوده و حنث شدہ، دیگر وجوب وفا ندارد.

3. دختری از سن 8 سالگی با جہل بہ حکم و بہ موضوع، عمل استمناء انجام می دادہ تا زمان شوہرداری؛ بعداً وارد بہ مسألہ شدہ و یک غسل جنب از حرام انجام دادہ و توبہ ہم البتہ کردہ. آیا این شخص، نمازها و روزہ هایی کہ انجام می دادہ، قضا دارد یا کفارہ یا ہیچ کدام؟ بسمہ تعالی، نمازهایی کہ در حال جنابت خواندہ، باید قضا نماید.

4. زن و شوہری کہ زندگی شان مشترک است و ہر دو درآمد دارند و درآمد بہ دست زن است و زن ہم سال دارد، اگر قبل از رسیدن سال زن مقداری پس انداز کند و بنا بہ فتوای حضرت آیت اللہی کہ بخشش خمس ندارد، بہ شوہر خود ببخشد بہ این شرط کہ شوہر چون قبلاً مستطیع بودہ و بہ حج مشرف نشدہ، با این پول برنامه حجش را انجام دہد و شوہر ہم این کار را کردہ، آیا اشکال دارد این بخشش یا خیر و برنامه حج شوہر چہ می شود؟

بسمہ تعالی، اشکال ندارد و شوہر اگر مستطیع بودہ باید بہ حج برود.

[سؤال 4114]

5. زنی کہ مسئولیت خرج زندگی را تقبل نمودہ کہ انجام بدهد، در صورتی کہ درآمد خود و شوہر را قبل از رسیدن سال خود، مقداری کہ اضافہ آمدہ، ببخشد بہ شوہر، ہم جہت فرار از خمس، ہم بہ نیت این کہ شوہر ہر چہ احتیاج دارد برای خود تہیہ کند، آیا تکلیف چیست؟ ضمناً پولی را کہ بہ شوہر بخشیدہ، در سال بعد شوہر خرج همان زندگی کردہ. البتہ ہر دو مقلد حضرت آیت اللہی ہستند؟ بسمہ تعالی، اشکال ندارد و پول بخشش خمس ندارد.

6. کسی کہ جاہل بہ مسألہ بودہ، روزہ هایی کہ خوردہ در زمان جاہلیت، کفارہ دارد یا قضا؟

بسمہ تعالی، قضا دارد و اگر جاہل بودہ بہ حدی کہ در ذہنش خطور نمی کردہ کہ عمل او اشکال داشتہ باشد، کفارہ ندارد.

ص: 134

7. کسی که مدتی نمازها را صحیح خوانده، ولی در مخرج (ظ) اشتباه تلفظ می کرده، مثلاً (سبحان ربی العظیم) را با (مخرج ذ) تلفظ می کرده، آیا اعاده دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، نمازها صحیح است و اعاده ندارد.

8. کسی که وارد به مسأله بوده، ولی در عروة الوثقی مسأله جوراب متنجس را مطالعه کرده که در نماز اشکال ندارد و این شخص در صورتی که مؤثت باشد، نمازها را گاهی با جوراب متنجس خوانده؛ اعاده دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، نماز صحیح است، اعاده ندارد.

9. خمس را از پول غیر مخمس می شود داد یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد ولی مقدار خمس موجود در آن، به جای خودش حساب می شود؛ مثلاً اگر بیست تومان بدهکار باشد و از پول غیر مخمس خواست بدهد، باید بیست و پنج تومان بدهد.

10. مالکی اتافی اجاره داده؛ مستأجر هر ماه اجاره که می پردازد، جهت ماه بعد است؛ آیا اگر مالک مثلاً پنج روز مانده به سالش، اجاره ماه بعد را بگیرد، جزو مؤونه سال جدید حساب می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، مقداری که بابت اجرت سال بعد است، جزو درآمد سال بعد محسوب است.

[سؤال 4115] 2034

بسمه تعالی

حضور محترم رهبر کبیر انقلاب امام خمینی، دام ظلّه

آیا اگر کسی چیزی ببخشد به يك نفر و آن کس آن را به نیت عروسی خود نگه دارد و يك سال از آن بگذرد، باید سر سال حساب کند که خمسش را بدهد یا نه؟ من که سالم اول عید است، پرسیدم از يك روحانی و گفت که خمس نمی خواهد و من سال گذشته خمسش را نداده ام، اگر شما می فرمایید که خمسش را باید بدهید حالا چه باید بکنم؟ و در ضمن آن وقت قیمتش حدود چهارصد تومان بوده است، ولی الآن قیمتش را که سؤال کرده ام (البته در بازار آزاد) 3500 تومان است، حالا این جنس را به قیمت آن وقت باید حساب کنم یا این وقت؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، خمس ندارد.

ص: 135

بسمه تعالی

حضور محترم رهبر کبیر انقلاب امام خمینی، دام ظلّه

1. دو سال پیش که مادرم به حج رفته بود برای من يك چمدان آورد که گفت این را برای عروسی ات گرفته ام و من هم آن را گذاشتم و استفاده نکردم. سر سالم که شد که باید خمس بدهم آن را حساب نکردم و پرسیدم از چند روحانی محل، فرمودند که خمس نمی خواهد و من حسابش نکردم؛ ولی الآن که دومین سال است باز هم پرسیدم، ولی این دفعه بعضی از آقایان روحانی فرمودند که خمس دارد؛ الآن من چه باید بکنم؟

2. اگر باید خمسش را بدهم قیمت آن روز - که تقریباً 4500 ریال بود - بدهم یا این که قیمت الآن - که حدود 35000 ریال است - باید حساب کنم؟

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، چمدانی که به شما هدیه شده خمس ندارد و هدایا کلیتاً خمس ندارد.

بسم الله الرحمن الرحيم

قال تعالی: «وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ...» صدق الله العلی العظیم.

تحية الإيمان والإسلام من قلب اهتدى بنور الإسلام والحقّ وساره على طريق الأنبياء والأئمة الأطهار. وها نحن نسير تحت مظلة الإمام الخميني، دامت بركاته، الذي قادنا إلى سفينة النجاة، ونسأل الله - عزّ وجلّ - أن يحفظ إمامنا وقائدنا حتّى تحرير أرض الحسينية (عليه السلام) من سلطة العفالقطة وطاغوت العراق، وحتّى ظهور الإمام المهدي (عجل الله تعالی فرجه الشريف)، أرواحنا له الفداء.

إني من مقلّدي الإمام الخميني - حفظه الله - ومن المهاجرين العراقيين والسائرين

على نهجه. وعند ما عرفت الإسلام بكلّ جوانبه وواجباته، أدركت الواجب الذي يتحتّم عليّ. وكنا في العراق نعرف القليل.

حالتنا الاجتماعية والمادية في العراق كانت رديئة وغير جيّدة؛ وكنا لم نعرف واجب الخمس الذي أوجبه الله - عزّ وجلّ - علينا. وكان لنا بيت في العراق، وكانت أكثر النقود من الأقرباء لشراء البيت وكذلك الغراض؛ أي كنا بحالة غير جيّدة.

ولحدّ الآن نخمس أيّ شيء وعرفنا الواجب وأريد أن أعرف كيف نخمس الآن النقود وبعض الغراض لدينا في الجمهورية الإسلامية؛ أي لأوّل مرّة؟ وما هو حكم السابق في العراق من ناحية الخمس؟

بسمه تعالى، لا خمس في ما ملك بالهبة ونحوها، وإنّما الخمس في الأرباح المستحصلة بالكسب والاتّجار فيما إذا زاد عن مؤونة السنة وحلّ عليه الحول.

[سؤال 4118] 4031

6. حدود دو سال قبل برای اجاره منزلی که پول پیش می خواستند طلاجات همسرم را فروختیم که کادو بود و حدود شش هزار و پانصد تومان شد و پول روی آن گذاشتیم تا نه هزار تومان و دادیم به صاحب خانه، بعد از يك سال و چند ماهی که از آن جا بلند شدیم پول را در بانک گذاشتیم و حدود دو ماه بعد منزل دیگری پیدا کردیم و صاحب خانه بیست و پنج هزار تومان پول می خواست، با وام گرفتن ده هزار تومان از کمیته امداد امام خمینی (که هنوز قسط آن را می دهیم) بیست و پنج هزار تومان جور شد و به صاحب خانه دادم و اکنون هم که يك سال می گذرد پول دست صاحب خانه است؛ وضع خمس این پول چگونه و چقدر است؟

بسمه تعالى، مقداری که از فروش طلاي همسر تهیه شده خمس ندارد و مبلغی که با وام تهیه شده اگر قسط وام از درآمد کسب پرداخت شده هر وقت پول از دست صاحب خانه برگشته خمس دارد.

ص: 137

6. چون من و همسر من عازم زیارت خانه خدا هستیم مبلغ 25 هزار تومان از طرف پدر همسر من به وی بخشیده شده و چون تنها مایل به این سفر نبود لذا من مبلغ 12 هزار تومان قرض کردم تا اقساطی پرداخت نمایم و این مبلغ مدت یک سال است که در بانک است و خود این جانب یک کارمند دولت هستم و غیر از این مبلغ بدهی های دیگری دارم آیا به این پول که سال گذشته خمس تعلق می گیرد یا خیر، منتظر جواب و راهنمایی شما هستم.

بسمه تعالی، خمس ندارد.

3. شخصی حدود سی سال قبل پدرش فوت کرده و ارثی که به این شخص رسیده تعدادی گوسفند و مبلغ ده هزار تومان پول آن زمان بوده. این پول را از آن زمان به معامله زده و به مرور زمان فعلاً دارای دو کامیون، گوسفند و فرش نایینی می باشد و مقداری ملک هم خریده. حال می خواهد خمس مالش را بدهد آیا باید به غیر از ده هزار تومان سهم ارث بقیه را حساب نماید که اضافه شده و قیمت آن بالا رفته است یا خیر؟ جواب را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، آنچه بر مقدار ارث اضافه شده و سود برده در زاید بر مؤونه سال باید حساب شود.

بسمه تعالی 1361 / 10 / 6

محضر مبارک رهبر انقلاب اسلامی و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران حضرت امام خمینی، پس از تقدیم مراتب احترام از راه دور دست حضرت عالی را می بوسم. خواهشمند است پاسخ فرمایید:

1. آیا به ارثی که قبل از تقسیم، خمس را جدا کرده اند وراثت مجدداً پس از تقسیم

باید خمس ارث را بدهند؟

بسمه تعالی، مجدداً خمس ندارد.

2. کسی که برای خریدن خانه بدهکار بانک می باشد و روزی را سال نگهداشته و اقساط بانک همه ماهه باید پرداخت شود، سر سال وضعیت خمسش چگونه است، با توجه به این که به بانک بدهکار است ولی ممکن است علاوه بر پرداخت یکی از اقساط مبلغی نقد برایش بماند.

بسمه تعالی، هر مقدار از اقساط که در بین سال پرداخت شده جزء مؤونه همان سال محسوب است و خمس ندارد.

3. با توکل و خواست خداوند در خرمن شهر خانه ای خریدم و به برادرم مقروض شدم برای این که بتوانم مبلغ قابلی را به برادر بدهم مبلغی پس انداز کردم در نتیجه سر سال به علت بدهکاری خمس خود را رد نکردم با جنگ تحمیلی و هجوم صدام کافر همه چیز از بین رفت حتی زیورهای خانواده ام که ان شاء الله در راه خدا بوده. برادر نیز در کمک رسانی جانش را نثار اسلام کرد. مدتی وضعیت ورثه معلوم نبود، پرداخت پول هم به ورثه و هم برای ادای خمس به علت نداشتن و بدهکاری تأخیر افتاده خواهشمند است مرا از نگرانی نجات دهید و ارشاد فرمایید.

برای از بین رفتن زندگی چندین ساله ام نه خود و نه خانواده ام ناراحت نیستیم، اما معلق ماندن وضعیت خمس مرا نگران کرده است.

بسمه تعالی، هر مقدار از درآمد کسب که پس انداز شده و سال بر آن گذشته خمس دارد ولی اگر نگهداشتن خمس از روی عمد و تقصیر نبوده و بدون تعدی و تفریط تلف شده شما ضامن نیستید.

4. جوهری که بانک های ایران به پس انداز افراد پرداخت می نمایند حلال است و اگر حرام است وجوه مورد نظر را چه باید بکنند؟

بسمه تعالی، بهره پول ربا و حرام است گرفتن آن جایز نیست اگر گرفت و از برگرداندن به صاحبش مأیوس است از طرف او به فقرا صدقه بدهد.

5. آیا اجازه می فرمایید که خمس را خودم به سادات و سهم امام (علیه السلام) را به یکی از برادرانم که ذاکر سیدالشهدا (علیه السلام) می باشد و بینایی چندانی ندارد بپردازم؟

بسمه تعالی، سهم سادات را مجازید به سادات فقیر عقیف متدین بدهید و سهم مبارك امام را به یکی از وکلای مسلم الوكاله این جانب تسلیم نمایید.

4. منزلی که به ارث رسیده و قبل از تقسیم ارث قیمت آن چند برابر شده آیا همه آن خمس دارد یا ما به التفاوت قیمت امروز با قیمت سابق، یا اصلاً خمس ندارد؟

بسمه تعالی، چیزی که به ارث رسیده خمس ندارد هر چند قیمت آن ترقی کرده باشد.

4. املاکی به عنوان ارث از پدر به شخص رسیده و با علم به این که در حال حیات، خمس آن داده شده است، آیا فعلاً خمس به آن تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، ارثیه در فرض مرقوم، خمس ندارد.

2. در صورتی که مال این جوان مرحوم، ارث پدرش بوده است که به او رسیده است، آیا به همین مال خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

3. آیا خانه و مغازه و یا دیگر اشیا که موروثی باشد، اگر فروخت متعلق خمس است؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

5. آیا جهیزیه ام، جزء ارثی است که به من می رسد؟ اگر نیست، آیا باید من جداگانه از ارث پدر جهیزیه ببرم؟ اگر هست، آن مقدار جهیزیه ای که در زمان پدرم تهیه شده، جزء جهیزیه ارثی ام هست یا نه؟ آیا کادوها و هدیه ها هم جزء آن هست یا نه؟ چرا که

مادرم از مخارج ماهانه و با پول ما همه - صغیرها و کبیرها - تهیه نموده. وضع و تکلیف ما چگونه است؟

بسمه تعالی، جهیزیه را اگر به شما بخشیدند و تحویل گرفتید، مختص به شما است و جزء ارث نیست. کادو و هدیه خمس ندارد.

[سؤال 4127] 2038

بسمه تعالی

حضور محترم دفتر امام

این جانب بیوه زنی هستم که با پسر خودم زندگی می‌کنم؛ اخیراً امام فتوا داده اند کسانی که از حقوق بازنشستگی استفاده می‌کنند خمس بدهند و خمس بر آن‌ها واجب می‌شود؛ من سیزده سال است که از حقوق بازنشستگی پدرم استفاده می‌کنم که اول 240 تومان بود و اکنون 1700 تومان شده و این پول کفاف زندگی ما را نمی‌کند؛ بلکه برادرم هم کمک می‌کند. آیا ما هم باید خمس بدهیم و باید خمس این سیزده سال را بدهیم؟ چطور و به کی بدهیم؟

ضمناً برادرم کرایه نشین است و می‌خواهد خانه بخرد و مقداری پس انداز دارد و از حقوق خودش پس انداز می‌کند؛ آیا خمس شامل آن‌ها می‌شود یا نه؟ خواهشمندم توضیح بفرمایید.

بسمه تعالی، با فرض این که بعد از مردن پدر شما، حقوق او را به شما می‌دهند خمس ندارد و حقوقی که برادرتان از خودش پس انداز می‌کند خمس دارد.

[سؤال 4128] 6630

2. ملکی که به کسی میراث می‌رسد پشت در پشت مانده، معلوم نیست خمس داده شده یا نه، این زمین خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

ص: 141

4. اگر به شخصی ارثی برسد و از پول آن ارث، خانه ای تهیه کند، آیا بر وی خمس واجب است یا خیر؟

بسمه تعالی، ارثیه خمس ندارد.

بسمه تعالی 1361 / 3 / 5

دفتر رهبر انقلاب امام خمینی، مدّ ظلّه، با سلام و تبریک پیروزی رزمندگان، خصوصاً آزادی خرمشهر، به محضر آن امام معظم؛ مراتب ذیل را امر و مقرر فرمایید:

1. به سهم الارث از فروش خانه موروثی خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. خمس را به کدام حساب و بانک پردازیم؟

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

2. مبلغ فوق که از فروش ملك موروثی خانه به دست آمده آیا به آن خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. به زمین های سابقاً مزروعی (پدرم در آن ها کشت می کرده) در حومه شهر، که به قصد خرید زمین و ساختن خانه فروخته ایم و پولش را هم مدتی (قسمتی بیش از يك سال) در بانک نگه داشته ایم، آیا خمس تعلق می گیرد یا خیر؟ و اگر خمس تعلق می گیرد، بر چه مبنایی محاسبه می شود؟

بسمه تعالی، ارث و پول فروش آن خمس ندارد.

بسمه تعالی

به یاد خدا؛ و با آرزوی سلامتی رهبر انقلاب اسلامی، امام خمینی

این جانب در 20 سال پیش شوهرم 300 متر زمین در نیرو هوایی 9 هزار تومان به اسم بنده خرید و پول نقد، آن روز دو هزار تومان بود و بقیه را از بانک عمران وام گرفتیم و خانه را شروع به ساختن کردیم؛ آن هم همه به قرض. خانه خشت گلی بود که در آن منزل کردیم و بعد از چند وقت که قرضمان کم شد، خمس دو هزار تومان پول روز اول را دادیم و 16 سال مسکن ما بود. در انقلاب آن روز که کلاتتری ها را می گرفتند شوهرم از وحشت سگته کرد و مرد. بچه ها برای پدرشان ناراحت بودند.

58 / 3 / 24 منزل را فروختیم 900 هزار تومان و آن را به امر امام گذاشتم بانک. دیگر نشد خانه بخرم و بنده بچه ها را بردم در منزل داماد بزرگم و با آن پول، دخترم را

شوهر دادم و پسرم را هم زن دادم. در ضمن، شوهر بنده يك حياط كوچك در شوش داشت و کمی از آن پول را هم به اولادهای بزرگم دادم تا آن خانه كوچك را نفروشند، تا بچه ها اسیر نشوند و الآن هم مجوز دارم و بنده در منزل داماد هستم، در ضمن 500 هزار تومان دیگر بیشتر ندارم. بنده رفتم پیش آقا، فرموده 180 هزار تومان باید خمس بدهید؛ دستور بفرمایید خمس بنده چقدر می شود؟ در ضمن 20 هزار تومان برای مکه دادم، 63 اسم بنده در آمده.

بسمه تعالی، خانه موروثی و پول فروش آن خمس ندارد؛ بلی اگر معلوم باشد که با پولی تهیه شده که خمس در آن بوده و بعد از سال، صرف در خانه شده نسبت به آن مقدار، خمس واجب است و شما برای تصفیه حساب و رسیدگی به خصوصیات مسأله به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه نمایید.

ص: 143

بسمه تعالی

قم، حضور محترم دفتر استفتائات امام خمینی

1. این جانب خدمتگزار آموزش و پرورش، با حقوق حداقل برای زندگی و کرایه نشین هستم؛ اگر پس اندازی داشته باشم باید خمس بپردازم؟ در ضمن، سی هزار تومان از سهمیه منزل پدرم به من رسیده، تکلیف چیست؟ لطفاً جواب فرمایید.

بسمه تعالی، سهم الارث خمس ندارد.

[سؤال 4135]

2. پانزده هزار تومان از اداره مربوط وام گرفته ام که در آینده برای خرید مسکن استفاده کنم؛ در مورد خمس این پول بفرمایید.

بسمه تعالی، وام خمس ندارد.

[سؤال 4136] 2042

بسمه تعالی

ریاست محترم دفتر امام، احتراماً؛ به استحضار می رساند:

این جانب خواهر شهید هستم. پدرم در زمان حیات خود چون کشاورز بود، مقداری زمین داشت که می کاشت تا این که در سال 1342 تقسیم اراضی آمد و زمین ها را تقسیم کرد و پولش را هم گرفت. بعد از وفات پدرم چهار ساله بود که مادرم هم شوهر کرد و ما زمین را می کاشتیم، تا این که دولت در سال 1356 زمین ها را برای ساخت گرفت و مبلغ 635800 ریال بابت زمین به ما تحویل داد. ما چهار خواهر و یک برادر بودیم که سه تا شوهر کرده و برادرمان هم محصل بود و پیش یکی از فامیل ها زندگی می کرد. خواهر کوچکمان هم پیش خودمان بود. تا این که برادرم دیپلم را گرفت و به خدمت سربازی اعزام شد و در تاریخ 11 / 6 / 1360 در جبهه بستان به شرف شهادت نائل آمد.

ص: 144

چون غير از آن زمين، ما مال پدری نداشتيم، مبلغ 300/000 ريال را برای برادرمان خرج کردیم و مبلغ 300/000 ريال موجود در بانک می باشد. چون خواهر کوچکمان هم الآن پیش خودمان است و خرج و مخارج احتیاج دارد، خواهشمند است دستور فرمایید که مبلغ مذکور خمس دارد یا نه؟ خیلی از لطف شما متشکریم

بسمه تعالی، در مفروض سؤال خمس واجب نیست.

[سؤال 4137] 3877

3. ضمناً نسبت به پول ماشین اگر مال فرزند باشد مکه و خمس به آن مبلغ 1300000 ريال تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر فرزند در حال حیات مستطیع نبوده و اموال او متعلق خمس نشده به ترکه خمس تعلق نمی گیرد و خریدن حج با ترکه لازم نیست.

[سؤال 4138] 6408

3. آیا به ماترك متوفی خمس و زکات تعلق می گیرد یا خیر؟ با توجه به این که مبلغ نقدی به جا مانده، 12 هزار تومان بوده است. و به این خانه باقیمانده از وی خمس و زکات تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، خانه خمس ندارد و موجودی نقدی اگر از درآمد کسب بوده خمس دارد.

[سؤال 4139] 7139

4. کسی که نمی داند مرحوم پدرش اهل وجوهات بوده یا خیر، آیا موظف به پرداخت خمس ارثی که به او می رسد می باشد؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم چیزی بر فرزند نیست.

[سؤال 4140] 3892

3. مبلغ پنجاه هزار تومان آب و زمين و خانه از پدر ارث رسیده که نمی دانم

ص: 145

وجوهات آن پرداخت شده یا خیر آیا معافم یا باید پردازم؟

بسمه تعالی، اگر یقین به وجود خمس در آن ندارید چیزی بر شما نیست.

[سؤال 4141] 2043

بسمه تعالی 1361 / 10 / 21

جماران، دفتر حضرت امام خمینی، رهبر انقلاب

پس از سلام؛ به استحضار می رساند: پدری فوت گردیده و دارای دو دختر و یک پسر می باشد که هر سه فرزند صغیر هستند؛ قیّم آن ها مادرشان می باشد؛ مبلغ صد هزار تومان پول نقد داشته اند. آیا پس از فوت پدر، باید خمس آن را می دادند یا نه؟ چنانچه باید پردازند، اجازه فرمایند به طور اقساط پرداخت شود. پدر سه سال است فوت نموده و در زمان حیات، اهل حساب بوده است.

بسمه تعالی، اگر یقین ندارند که خمس پول مزبور را در حیات خود نداده است، لازم نیست خمس بدهند.

[سؤال 4142] 2044

بسمه تعالی

حوزه استفتای حضرت امام خمینی، روحی له الفداء

1. مالی که به ارث می رسد خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4143]

الف: ماترک، خانه ای است که به تدریج ساخته شده و در آن سکونت داشته ایم. و خانه مسکونی متوفی بوده است.

بسمه تعالی، خمس ندارد.

ص: 146

ب: ماترك، طلايی است که متوفی از ذخيره و هبه ها مجموعاً تهيه کرده؛ ولی خود تحت تکفل بوده و احتمالاً از پولی تهيه کرده که از درآمدش نبوده است.

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. سرمایه کارگاهی که خمس آن پرداخت شده؛ پس از فروش اگر اضافه قیمت (سود) داشته باشد،

برای اضافه قیمت باید خمس پرداخت نمود یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر مال التجاره نیست، اضافه قیمت، خمس ندارد.

3. مال میراث که خمس ندارد اگر ملك باشد بفروشنند مخلوط شود به مال غیر از میراث و سال بگذرد و نمی داند از کدام مال است آیا از مجموع خمس بدهد و یا مال میراث را تخمین بزند که فی الجمله خمس نداشته باشد؟

بسمه تعالی، نسبت به مقداری که از فروش مال ارث به دست آمده خمس واجب نیست.

9. آیا کسی که حساب سال ندارد، بعد از مرگ در بدهی اموال باید حق امام (علیه السلام) و سادات را از اصل مال گرفت یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر اموالی از او باقیمانده که متعلق خمس بوده و پرداخت نکرده، باید خمس آن اموال را ورثه بدهند.

بسمه تعالی 1361 / 8 / 20

محضر مبارک امام امت، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت بقاءه

مسأله ای پیش آمده که بدین وسیله استفتا می نمایم:

شخصی بوده که معتقد به مبانی اسلامی بوده است و تا سال 50، خمس خود را

پرداخت می کرده و در سال 51 به علت فعالیت در سازمان امریکایی مجاهدین، به زندان می افتد و پس از سه سال و نیم از زندان آزاد می گردد؛ تا بعد از انقلاب، باز هم در فرقه منافقین بود که عقیده اش را دربارهٔ خمس و احکام اسلامی نمی دانیم، ولی نماز و روزه را می خواند و می گرفت.

در سال 60 دستگیر و زندانی می شود و پس از چندی، به دستور حاکم شرع اسلامی محکوم به اعدام گردید و تیرباران شده.

در وصیت ایشان که در زندان نموده، اسمی از این که خمس بدهکار هستم نیاورده؛ لذا ما هم نمی دانیم که ایشان آیا خمس مال خود را داده است یا خیر؟ و اکنون مایملک او را بین وراثت می خواهند تقسیم کنند، آیا خمس باید بدهیم یا خیر؟ در صورتی که خمس باید بدهیم، با توجه به موضوع فوق که ایشان اهل خمس بوده، تا قبل از 1350، به چه مقدار از مال مانده او را باید خمس بدهیم؟

ضمناً چهار فرزند صغیر و کبیر دارد و عیال و پدر و مادر هم دارد و اصلاً دفتری هم ندارد که معلوم گردد چه مقدار خمس داده و یا چه مقدار از مال او بدون خمس است.

بسمه تعالی، اگر معلوم نیست که بدهکار خمس است، تمام ترکه به ورثه می رسد.

[سؤال 4148] 2046

بسمه تعالی

محضر مبارک حضرت آیت الله العظمی امام الخمينی، دام ظلّه

1. شخصی مبلغی قرض نموده جهت خرید ماشین سواری یا درست نمودن منزل مسکونی. قبل از خرید، سال خمس وی می رسد و نفس پول باقی است؛ آیا به چنین پولی خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. شخصی از ارباب، کولر یا یخچال جهت مؤونه می خرد و در حین سال مورد استفاده قرار نمی گیرد،

ص: 148

آیا خمس دارد یا خیر؟ و به فرض این که خمس داشته باشد آیا قیمت فعلی مناط است یا قیمت خرید؟

بسمه تعالی، در صورت احتیاج، از مؤونه محسوب است و خمس ندارد.

3. افرادی حلقه های نامزدی که مشهور است به پلاتین در دست دارند، آیا حکم طلا دارد و در دست نمودن حرام است یا خیر؟

بسمه تعالی، پلاتین اشکال ندارد.

[سؤال 4149] 2047

بسمه تعالی

کسی که سرمایه خود را با قرض تهیه کرده است، آیا خمس آن را از اول باید پرداخت نماید؟

بسمه تعالی، تا قرض سرمایه را ادا نکرده است، مقدار قرض خمس ندارد.

[سؤال 4150] 7384

3. پولی که به عنوان وام از بانک یا جایی دیگر جهت انجام معامله و یا راه اندازی کارگاه گرفته شده باشد، به آن خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، وام خمس ندارد.

[سؤال 4151] 2289

2. مبلغ پانصد هزار ریال قرض کردم که اکنون 350000 ریال نزد این جانب می باشد بقیه مال زمین خالی بدهکار هستم.

بسمه تعالی، قرض خمس ندارد و پول اضافه اگر از درآمد کسب و حقوق است خمس دارد.

[سؤال 4152] 2048

بسمه تعالی 1361 / 4 / 17

ضمن سلام به محضر با سعادت رهبر کبیر انقلاب اسلامی جهان، امام خمینی

این جانب مبلغ پنجاه هزار تومان از برادری قرض می کنم و آن را نزد بانک مسکن

ص: 149

برای خرید خانه - که ندارم - جهت اخذ وام قرار می دهم؛ آیا پولی را که جهت استفاده از مزایای بانک مسکن در آن بانک موجود است، جزو دارایی اضافی (نقدی) بنده محسوب می شود و خمس برایش تعلق می گیرد یا نه؟ و آیا در موقع اتمام سال مالی مبلغ مذکور را جزو بدهی خود قرار دهم و از وجهی که دارم کسر نمایم یا خیر، با موجودی بانک پر به پر خواهد شد؟

بسمه تعالی، پولی که قرض کرده خمس ندارد و بدهی بابت آن، از درآمد سال کسر نمی شود.

[سؤال 4153] 2049

بسمه تعالی 11 / 11 / 1362

ساحت مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، زید عَزَّ

با عرض سلام، به عرض عالی می رساند: کسانی که از بانک جهت مسکن، وام برداشته اند و باید تدریجاً پرداخت نمایند، آیا پولی که از بانک دریافت شده خمسی دارد یا نه؟ لطفاً مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، پولی را که قرض کرده اند خمس ندارد.

[سؤال 4154] 2050

بسمه تعالی 3 / 5 / 1361

دفتر محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

لطفاً هرچه زودتر جواب مسائل ذیل را مرقوم فرمایید که مورد احتیاج است:

1. اگر از عین چیزی که قرض نموده، آخر سال باقی بماند و هنوز دین خود را ادا ننموده، خمس دارد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. کسی که هر سال مبلغی در بانک پس انداز می کند و خمس پس انداز همان سال را می پردازد، کفایت می کند؟ و همچنین کسی که از طلب خود، سال اول خمس داده و سال بعد هم مبلغی دیگر به همان مدیون اول قرض داده؟

ص: 150

بسمه تعالی، کفایت می کند و پول مخمس دوباره خمس ندارد.

3. کسی که درآمد خود را در بانک می گذارد (یا در صندوقی) و هرچه هم لازم دارد از آن می گیرد و آخر سال، خمس باقیمانده را می پردازد و سال های بعد هم به همین ترتیب عمل می کند و آخر هر سال، خمس تفاوت موجودی آن سال را با سال قبل می پردازد آیا کفایت می کند؟

بسمه تعالی، عمل به نحو مزبور کافی است.

4. حقوقی که يك نفر بازنشسته می گیرد، يك قسمت از آن بابت مبلغی است که در سابق از حقوق او کم شده و بقیه، از آن بابت نیست، آیا از همه حقوقی که تا آخر عمر يك نفر بازنشسته می گیرد، باید خمس بدهد؟

بسمه تعالی، فقط آن قسمت که از حقوق او کم شده در زاید بر مؤونه خمس دارد.

[سؤال 4155] 1990

3. اگر کسی وام گرفته است برای ساختن خانه ای آیا در آخر سال، خمس به آن وام تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4156] 2694

13. شخصی مقداری وام دریافت نموده و مقداری از آن را بابت خرید خانه و یا پرداخت قرض به دیگران صرف نموده؛ مقداری دیگر که مانده، آیا سر سال باید خمس آن را حساب نموده و پردازد، در صورتی که بابت وام دریافتی قسط می پردازد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4157] 3337

4. اگر سال خمسی شخصی برسد در حالی که پولی که در دست دارد و با آن خرج زندگی، از جمله همسرش را تأمین می کند از همسر خود قرض نموده باشد، آیا به چنین پولی خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، پول قرض خمس ندارد.

ص: 151

محضر مبارک امام خمینی، رهبر عظیم الشان و مرجع عالی قدر، مدّ ظلّه

1. آیا به وجوهی که پدر همسرم به همسرم بخشیده اند و این جانب به نام خودم و بچه هایم در بانک پس انداز کرده ام، به اصل و سود آن، خمس تعلق می گیرد؟

2. قسمتی از محل وام اعطایی بانک که به مصرف نرسیده، در حساب پس انداز به ودیعه گذاشته شده است؛ با عنایت به این که همواره بدهی به بانک از بابت وام های دریافتی، از مبلغ پس انداز مذکور (از محل وام های دریافتی) بیشتر است، آیا به اصل و

سود آن، خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اصل پس انداز در هیچ يك از دو سؤال خمس ندارد و سود پول را نباید بگیرید و حکم ربا دارد.

4. اگر شخصی مبلغی - مثلاً ده هزار تومان - از اداره یا بانک وام بگیرد و این پول را عیناً به شخصی که احتیاج داشته قرض الحسنه بدهد و او هم قادر نیست يك جا این پول را بپردازد و فعلاً این پول نزد شخص دوم است، آیا شخص اولی که وام گرفته و قرض داده، باید خمس آن پول را بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس آن واجب نیست.

بسمه تعالی

وامی که از بانک برای تکمیل خانه با چهار درصد کارمزد گرفته ام، موجود دارم و خانه را هم تکمیل کرده ام، می توانم با پول، معامله ای انجام دهم یا باید پول را به بانک برگردانم؟ اصل پول خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، می توانید با آن معامله کنید و اصل آن خمس ندارد.

دفتر امام خمینی

پس از عرض سلام؛ محترماً معروض می دارد: این جانب برای خود تا این سال - که 36 سال دارم - سال قرار نداده و اموال خود را از نظر خمس حلال نکرده ام و حال برای خود می خواهم سال قرار بدهم، به پیشنهاد مسجد المهدی واقع در شهرک فردیس کرج مراجعه کردم و ایشان گفت: چون شما سال ندارید به تمام اموال شما از قبیل خانه مسکونی، اثاثیه خانه، اتومبیل شخصی، باقیمت روز خمس می خورد و بعضی از روحانی ها می گویند: به خانه مسکونی و اثاثیه خمس نمی خورد؛ این جانب در دوراهی مانده ام، خواهشمندم سؤال این جانب را از امام عزیز فتوا بگیرید و ارسال دارید.

و در ضمن، این جانب صبح در اداره مشغول کار بودم و بعد از ظهر تا ده شب با تاکسی کار می کردم؛ مقداری پس انداز کردم و سند باغ مادرم و خاله ام و فرش پسرعمه خود را در رهن بانک گذاشتم و پول گرفتم و زمین این ساختمان مسکونی را که دارم، خریدم و با فعالیت و قرض از اقوام، یک خانه مسکونی به مساحت 140 متر زمین و 100 متر زیربنا ساختم و با وامی که از اداره گرفتم، سواری شخصی خریدم.

بسمه تعالی، خانه مسکونی اگر با قرض تهیه شده و پول قرضی از درآمد کسبی که خمس به آن تعلق نگرفته، پرداخت شده، خمس ندارد و برای بررسی و تصفیة حساب به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه نمایید.

بسمه تعالی

با درود به امام امت، رهبر کبیر انقلاب، این قلب تپنده مستضعفان و با سلام به شما برادران در دفتر امام

1. بنده دختری هستم کارمند آموزش و پرورش که خرج مادر و خواهر دانشجوییم

ص: 153

به عهده ام می باشد. تا به حال خمسی پرداخت نموده و سالی برای خود تعیین نکرده ام؛ پرسش هایی که نمودم، گفته اند: چون سال نداشته ام، به کلیه آنچه وسایل زندگی داریم خمس تعلق می گیرد؛ لذا صورت وسایل زندگی که همه را قبلاً خریداری یا داشته ایم، به شرح زیر به اطلاع می رسانم:

الف. چند تخته فرش، مقداری رختخواب، سه تخته پتو، وسایل آشپزخانه (یخچال، گاز و چرخ گوشت و...)، پرده و مقداری وسایل لازم زندگی.

ب. خانه ای جهت سکونت خودم و برادرم با خانواده اش که با هم خریداری نمودیم؛ به این صورت که قبلاً 60000 تومان در بانک رهنی گذاشتیم و 110000 تومان یک جا و 25000 تومان یک جا وام گرفتیم و مبلغ 10000 تومان در بانک صادرات گذاشته ایم و مبلغ 20000 تومان وام گرفته ایم، که در حال حاضر من و برادرم هر ماهه مبلغی بابت قسط این وام ها می پردازیم. سال گذشته نیز با گذاشتن مبلغ 10000 تومان در بانک صادرات، 20000 تومان دیگر جهت تعمیر گرفته ایم.

خواهشمندم با این اطلاعات که در اختیار شما گذاشتم، چون من مقلد امام هستم، طبق فتوای ایشان برای من روشن بفرمایید: چه مبلغی باید خمس بپردازم؟

بسمه تعالی، اگر اجناس مذکوره را از حقوق در وسط سال تهیه کرده اید و به قدر شأن و نیاز باشد، خمس واجب نیست و همچنین آنچه به واسطه وام تهیه شده و از مایحتاج زندگی باشد، از قبیل خانه و تعمیر آن خمس ندارد.

2. آیا می توانم ماهیانه به طور قسط؛ خمس را بپردازم؟ چون می دانم برایم امکان این که یک جا بپردازم نیست.

بسمه تعالی، به یکی از نمایندگان این جانب مراجعه و با دستگردان کردن خمس با او تدریجاً بپردازید.

3. آیا سالی که تعیین می کنم، هر وقت باشد می شود یا باید ماه مشخصی از سال باشد؟

بسمه تعالی، سال از وقتی شروع می شود که اول حقوق به شما رسیده و پایان سال، گذشت یک سال کامل از آن وقت می باشد.

4. اگر کسی را بشناسیم که سید باشد و احتیاج داشته باشد، می توانیم خودمان خمس را به او بدهیم یا این که باید به حاکم شرع داد که پرداخت کند؟

بسمه تعالی، سهم سادات (نصف خمس) خود را مجازید به سید فقیر بدهید.

5. حاکم شرع اگر خودش مقلد امام نباشد می توان به او خمس داد؟

بسمه تعالی، خمس باید به مرجع تقلید و یا نمایندگان او برسد، که از طرف او اجازه در وجوه شرعیه دارند.

6. كفارة روزه را به کسی که مقلد امام نیست داده ام که از طرف من وکالت داشته باشد به مستحق پردازد. آیا مورد قبول هست یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر اطمینان دارید که به طوری که در شرع مقرر است به مصرف رسانده، کافی است.

7. وسایلی که صورت داده شده، قبلاً خریداری شده. آیا خمس را به قیمت قبلاً باید بدهم یا قیمت کنونی؟

بسمه تعالی، هرچه متعلق خمس است، باید به قیمت فعلی حساب شود.

8. این جانب چون نمی توانستم برای خواهرم يك جا جهیزیه خریداری کنم، کم کم خریداری کرده و نگه داشته ام. آیا به وسایل

خریداری شده جهت جهیزیه خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس واجب نیست؛ مگر بدانید که از پولی که سال بر او گذشته تهیه شده.

[سؤال 4163] 1928

2. يك ماشین خریدم ام که البته در زندگی لازم دارم؛ پول آن را به این صورت تهیه کرده ام که مقداری وام از محل کارم گرفته ام و مقداری

هم از پدرم قرض گرفته ام و مقداری هم از پول چشم روشنی که مردم برایم آورده اند، و الآن حدوداً قیمت آن را بدهکارم؛ آیا به این ماشین

خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، ماشین مرقوم، خمس ندارد.

[سؤال 4164] 7135

2. اگر پولی را که از يك مؤسسه و یا فردی قرض الحسنه گرفته به دیگری قرض دهد در رأس سال خمس به عهده اش می آید یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

ص: 155

2. شخصی فرضاً برای منزل از بانك وام گرفته و اتفاقاً يك سال در نزد او ماند. آیا وام (قرض) خمس دارد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

5. قطعه ملك در حال حاضر جزء صداق و مهریه لاوصولی عیال دائمی شخصی می باشد که عندالمطالبه ادا نماید، ولی زوجه تقاضای وصول آن را ننموده است، آیا خمس به بهای ملك فرض است یا خیر؟

بسمه تعالی، ملك اگر در وقت صداق قرار دادن متعلق خمس نبوده، خمس ندارد.

3. زن هایی که پول از صیغه پیدا می کنند آیا خمس دارد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

3. خانه ای را مهر زن قرار می دهند که صد هزار تومان قیمت داشت؛ بعد از مدتی زن خانه را به دو بیست هزار تومان می فروشد. آیا زیادی آن خمس دارد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. رفتم جبهه برای ارشاد، وقتی برگشتم مبلغی پول به من دادند، اگر هم نمی دادند درخواست نمی کردم، آیا این پول خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر در مقابل کار نداده اند خمس ندارد و در فرض مرقوم، احتیاط استجابی در دادن خمس است.

2. آیا به مبلغ پولی که دولت به خانواده شهید پرداخت می نماید خمس و زکات تعلق می گیرد یا خیر؟ و آیا روی سالانه شخص گیرنده حساب می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس به آن تعلق نمی گیرد.

حضرت آیت الله العظمی و الزعیم الکبری، الامام الخمینی، مدّ ظلّه العالی

فدایت شوم چه می فرمایید در این مسأله شرعی که زید در راه اسلام شهید شده و پیش از شهادت و در زمان شهادت، دارایی و مال نداشته و دارای عیال و اولاد صغیر می باشد که از مال دنیا برای آن ها ماترکی نگذاشته است؛ دولت جمهوری اسلامی برای کمک به خانواده شهید، مبلغی به عنوان ضرر و زیان مالی و جانی می پردازد. بنا به فتوای آن مرجع عالی قدر اعلام فرمایید که اولاً، طلبکاران شهید می توانند طلب خود را وصول نمایند؟ یعنی بر ولی یا قیم صغیر شهید واجب است که بدهی های زمان حیات شهید را از کمک دریافتی صغیر از دولت جمهوری اسلامی، پردازند یا خیر؟

ثانیاً، پس از گذشتن یک سال شمسی از تاریخ دریافت کمک دولت، باقیمانده پول که به صغیر داده شده مورد تعلق وجوهات شرعی است یا نه؟ و ولی یا قیم می تواند از موجودی صغیر، حقوق شرعی را پردازد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر شهید، ترکه ندارد بر خانواده شهید واجب نیست بدهی او را از مال خودشان ادا نمایند و از کمک دولت به خانواده شهید اگر چیزی زاید بر مصرفشان باقی بماند خمس ندارد.

2. مبلغی که بنیاد شهید و ارتش به خانواده شهید می پردازند، آیا خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

5. آیا پولی که به بازماندگان شهدا می دهند قابل تخمیس هست یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از حقوق زمان حیات شهید نباشد خمس ندارد.

[سؤال 4174] 2056

بسمه تعالی 1362 / 4 / 28

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی و رهبر بزرگوار انقلاب اسلامی ایران، جناب آقای خمینی، مدّ ظلّه العالی، با تقدیم احترامات عالیّه به عرض می رساند:

1. مبلغ دویست هزار تومان یا بیشتر، دولت اسلامی به بازماندگان هر يك از سربازهای شهید می دهد، آیا خمس دارد یا خیر؟ و در صورت تعلق خمس، آیا باید حین دریافت یا بعد از گذشتن سال پردازد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. شخصی اهل و جوهرات است و مبلغ چهل هزار تومان وسط سال به منظور زیارت بیت الله الحرام

برای خودش و همسرش به بانک پرداخته و اما حرکت به مکه معظمه یکی یا دو ماه بعد از گذشت سال است، آیا باید خمس پول مزبور را پردازد یا خیر؟ و آیا در این مسأله، فرقی بین حج واجب یا استحبابی می باشد یا خیر؟

بسمه تعالی، در صورتی که حج، قبلاً واجب شده باشد، در فرض سؤال، خمس واجب نیست.

[سؤال 4175] 1956

2. این جانب همان طور که گفتم سرباز بودم و در جبهه مجروح شدم و به خاطر مجروح شدنم، از طرف ارتش و بنیاد شهید به عنوان غرامت برای مجروح شدنم، مقداری پول می دهند و من با خدا عهد کرده ام که هرچه از طرف ارتش و بنیاد شهید به عنوان غرامت به من تعلق گیرد، همه آن پول را به عنوان قرض الحسنه یا به مردم نیازمند بدهم و یا این که در صندوق های قرض الحسنه بگذارم و تا آخر عمر این پول به عنوان قرض الحسنه استفاده شود. البته از این پول، خودم نیز به عنوان قرض الحسنه وقتی که قدرت پرداخت آن را داشته باشم، استفاده می کنم؛ می خواستم بدانم

آیا به این پول خمس تعلق می‌گیرد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4176] 2057

بسمه تعالی

پیشگاه معظم حضرت امام خمینی، روحی له الفداء

علت مزاحمت این بود که چند مسأله از حضور مبارکتان استفتا نمایم.

1. این جانب فرزندی داشتم که در ارتش، گروهبان یکم بود؛ 18 ماه پیش، در جنگ علیه کفار عراق مفقودالاثرا شد و ارتش او را شهید قلمداد کرد و مبلغ دویست هزار تومان به فدوی داد و بنده هم چون خودم در جنگ، در قصر شیرین معلول شدم و تمام زندگیم در آن جا از بین رفت، با مبلغی از این پول و پول های دیگری که به او تعلق گرفت، وسایل مختصری برای بچه هایم و یک خانه پنجاه متری در اسلام آباد غرب خریداری نمودم و مابقی پول که در بانک موجود است را برای جناب آقای منتظری فرستادم. ایشان فرموده بود که چون ارتش پول را تبرعاً به شما داده، خمس ندارد. آیا این پول همیشه خمس ندارد یا فقط سال اول خمس ندارد؟ و اگر آن را سرمایه قرار بدهم، در هر سال بر اضافه آن، خمس تعلق می‌گیرد؟

بسمه تعالی، پول ذکر شده خمس ندارد، ولو این که چند سال در نزد شما بماند؛ ولی اگر با آن کسب نمایید، درآمد کسب، در زاید بر مخارج سال خمس دارد.

2. چنانچه اگر خمس به آن تعلق گرفت، می‌توانم از سهم امام به بستگان فقیر مستحق بدهم یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر بابت سهمین چیزی به مال شما تعلق گرفت، مجازید سهم سادات را به سادات فقیر عقیف متدین بدهید. ان شاء الله موفق باشید.

3. فدوی مدت 22 ماه است که از وطن خویش - قصر شیرین - آواره ام. تا مدتی که در باختران، در بیمارستان و در خانه بودم، قصد ده روز کردم و نماز را تمام می‌خواندم؛ ولی این مدت یک سالی که به اسلام آباد غرب آمده ام با این که یک خانه محقر هم دارم، ولی هر آن که قصر شیرین آزاد شود بر می‌گردم

ص: 159

و قصد توطن در این جا را نکردم و فعلاً کارم هم طوری می باشد که نمی توانم ده روز در خانه بمانم. آیا نماز و روزه این جانب در این صورت چگونه خواهد بود؟

بسمه تعالی، در غیر وطن، بدون قصد ماندن ده روز در يك محل، نماز شکسته است و روزه صحیح نیست.

4. چون این پول فعلاً از پسرم به من رسیده ولی تکلیف او روشن نیست که زنده باشد و اسیر و برگردد یا از بین رفته باشد، چنانچه از بین رفته باشد و این پول مال بنده بشود، فدوی مستطیع می شوم و حج به فدوی واجب می شود. در این صورت، تکلیفم چه خواهد بود؟

بسمه تعالی، اگر زاید بر لوازم زندگی و وسیله امرار معاش دربرگشت، مصارف رفت و برگشت سفر حج را داشته باشید مستطیع هستید.

[سؤال 4177] 2058

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دامت برکاته، پس از عرض سلام:

1. طلبه که مخارجش از شهریه حوزه علمیه قم (که سهم امام (علیه السلام) می باشد) تأمین بشود در آخر سال بر او خمس واجب می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس واجب نیست.

[سؤال 4178]

2. اگر کسی (طلبه ای که) از بانک اسلامی مثلاً مؤسسه تعاون اسلامی قم یا خیریه توحیدیه قم یا دیگر صندوق قرض الحسنه مبلغ حدود بیست هزار تومان (200/000 ریال) وام برای مسافرت خارج از کشور یا برای ازدواج گرفته است و اقساط این وام از شهریه حوزه علمیه قم که سهم امام (علیه السلام) می باشد پرداخت خواهد شد، بعد از رسیدن تاریخ خمس بر این وام (بیست هزار تومان) خمس واجب می شود یا نه؟

بسمه تعالی، واجب نیست.

3. اگر طلبه از بانک اسلامی مبلغ بیست هزار تومان (200/000 ریال) قرض گرفته که برای مخارج حج

ص: 160

تقریباً کافی است حج واجب می شود یا نه؟ در این صورت که اقساط وام از شهریه پرداخت خواهد شد و وام را برای ازدواج گرفته بود که وقت حج رسیده.

بسمه تعالی، در فرض مسأله حج واجب نمی شود.

[سؤال 4179]

4. برای خریدن لوازم خانگی (بعد از ازدواج) از شخصی قرض گرفته، بعداً برای ادا کردن این قرض از صندوق قرض الحسنه یا از بانک اسلامی وام گرفته که اقساط آن ها را از شهریه می دهد. مقداری پول برای ادای قرض شخصی و مقداری پول برای ادا کردن قرض بانک دیگر داشت که همان وقت تاریخ خمس رسید، ادا کردن قرض شخصی یا اقساط بانک دیگر واجب است یا خمس؟

بسمه تعالی، خمس واجب نیست.

[سؤال 4180] 5410

4. مدرّسی به طلاب درس می دهد و هر ماه مبلغی شهریه می گیرد و امورات او از شهریه است که مدرسه های مختلف درس می دهد آیا سر سال خمسی اش که رسید و مقداری پول زیاد آورد خمس تعلق می گیرد، آیا منفعت کسب است؟

بسمه تعالی، اگر شهریه ای است که در حوزه های علمیه داده می شود خمس ندارد و اگر حقوق می گیرد در زاید بر مؤونه سال باید خمس بدهد.

[سؤال 4181] 2059

بسمه تعالی 1361 / 9 / 13

محضر مبارک رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

محترماً؛ به عرض می رساند زمینی را صاحب آن به من داده که از بابت سهم مبارک امام بوده و مقداری پول هم از بعضی اشخاص گرفتم که آن هم از سهم مبارک امام (علیه السلام) بوده و منزلی درست کرده ام و بعد از آن بر اثر مشکلات خانوادگی آن را به 000/205 تومان فروخته ام و بدهکاری ام را پرداخته و باقی آن که مبلغ 125/000 تومان می باشد

ص: 161

نزد بانك است و حال شك دارم در اين مسأله كه آيا سهم سادات به آن تعلق مي گيرد يا نه؟ و بدون كسب اجازه از محضر شما، مقداری هم از بابت سهم سادات پرداخت کرده ام، لذا تقاضا دارم كه اگر سهمی تعلق می گیرد، این جانب را راهنمایی فرمایید. خدا به شما طول عمر عنایت فرماید و رزمندگانمان را هرچه سریع تر پیروز نماید.

بسمه تعالی، در فرض مسأله، خمس واجب نیست و آنچه در موردش داده اید قبول است و از این به بعد اجازه بگیرید.

[سؤال 4182] 4997

3. أنا طالب بعثة أي أخذ أموالی من حكومة. هل يجب علی أن أخمس هذه الأموال؟

بسمه تعالی، لا خمس فيه.

[سؤال 4183] 34

3. بعضی از طلاب و ائمه جماعت از مرحمتی امام و شهریه، سر سالشان زیاد می آید؛ آیا خمس زیادی لازم است؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4184] 1617

3. پولی كه از طریق سهمین جمع آوری شده و سال بر آن ها گذشته، خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4185] 3021

4. المال المأخوذ من الخمس هل یخمس؟ وعلیه ما یكون بالنسبة لمال طلبة العلوم الدينية، المعلوم مصدرها أو المشكوك به؟

بسم الله الرحمن الرحيم، لا خمس في ما ملك بالخمس.

ص: 162

5. شخصی يك قطعه زمینی که حدوداً 900 متر بود، در منطقه شه میرزاد به يك طلبه ای به عنوان سهم شریف امام (علیه السلام) داده و طلبه هم زمین را آباد کرده و درختکاری نموده و بعد از چند سال، فروخت به 28 هزار تومان برای ساختمان و خریدن ماشین پیکان. حالا وظیفه این طلبه چیست؟ آیا باید این پول را به حوزه بدهد یا نباید بدهد؟ و در صورت اول، چقدر باید بدهد؟ آیا همان ده هزار تومان را یا بیست و هشت هزار تومان را باید بدهد؟

بسمه تعالی، نسبت به مقدار سهم امام، خمس واجب نیست و بقیه، اگر از ارباح است خمس دارد.

3. فرد طلبه ای که شهریه می گیرد و مصرف می کند، سال خمسی اش می رسد؛ مقداری پول زیاد آمده؛ آیا باید خمس آن پول را بدهد؟ آیا اگر در بین سال از آن، کتاب یا اشیای دیگر خریده و مورد نیازش نبود تا سال دیگر، تکلیفش چیست؟

بسمه تعالی، شهریه خمس ندارد.

2. اگر پول شهریه (پولی که ماهانه به طلاب داده می شود و بنا بر فتوای امام بعد از گذشتن يك سال به آن خمس تعلق نمی گیرد) با پول تبلیغ (پولی که طلبه ها در هنگام تبلیغ دریافت می کنند) مخلوط شود در صورتی که مبلغ مشخص است مثلاً پول شهریه سه هزار تومان و پول تبلیغ چهار هزار تومان، آیا بعد از گذشتن يك سال خمس تعلق می گیرد به همه پول؟ یا فقط تعلق می گیرد به همان مقدار پول تبلیغی؟ ایضاً این پول شهریه و تبلیغی که مخلوط شده و قدرشان مشخص است آیا قصد و نیت کافی است در جدا کردن آن پول تبلیغی از شهریه یا نه؟

بسمه تعالی، به پول شهریه حوزه خمس تعلق نمی گیرد و در صورت

مخلوط شدن، به پولی که از تبلیغ به دست می آید خمس تعلق می گیرد و قصد و نیت کافی است در جدا کردن.

[سؤال 4189] 709

2. در صورت اختلاط پول تبلیغ و شهریه طلاب، کیفیت خمس دادن چگونه است؟

بسمه تعالی، باید نسبت به مقداری که یقین دارند که از تبلیغ است خمس بدهند.

[سؤال 4190] 4417

5. آیا شهریه ای که طلاب می گیرند، خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4191] 86

4. از ارتش ماهانه یا سالانه چیزهایی از جمله لباس، پارچه، حوله، ملحفه، پوتین و غیره می دهند، آیا اگر از سر سال خودم گذشت و

مورد مصرف واقع نشد خمس دارد یا نه؟ و اگر خمس دارد به قیمت روز یا به قیمت خریداری شده؟

بسمه تعالی، اگر در مقابل کار نمی دهند خمس ندارد.

[سؤال 4192] 3900

2. وجوهی که بابت باز خرید حقوق کارمندی که به خدمت مشارالیه خاتمه داده شده پرداخت گردیده، آیا خمس به آن تعلق می گیرد یا

خیر؟

بسمه تعالی، اگر حق شرعی ادامه کار ندارد، پول باز خرید ادامه خدمت خمس ندارد.

[سؤال 4193] 2060

بسمه تعالی 1361 / 11 / 10

قم، دفتر امام، شورای استفتا، سلام علیکم

نظر به این که حضرت امام وجوهات را در ارباح مکاسب می دانند، مستدعی است

ص: 164

در موضوع زیر نظر حضرت امام را مرقوم فرمایید.

این جانب از اول سال 55 در شرکت پخش سیمان با سمت حسابداری، مشغول به کار شدم و پس از پیروزی انقلاب، یکی از مدیران شرکت را به نام حاجی طرخانی، گروه فرقان ترور نمود؛ در نتیجه شرکت نتوانست به کار خود آن طوری که شاید و باید ادامه دهد. در اول سال 60 مدیران شرکت تصمیم گرفتند که کارمندان را کم کنند و لذا چند نفر را باز خرید نمودند؛ از جمله بنده هم جزء باز خرید شدگان بودم و مزایایی به ما پرداختند که در اصل قرارداد نبود و حتی مطابق قانون هم نبود. برای 5 سال کار در حدود 120/000 تومان به بنده پرداختند؛ آیا این مبلغ در آخر سال مالی بنده، به باقیمانده اش وجوهات تعلق می گیرد یا نه؟ والسلام علی من اتبع الهدی

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، خمس ندارد.

[سؤال 4194] 2061

بسمه تعالی

دفتر حضرت آیت الله العظمی و رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، امام خمینی، دام بقاؤه، محترماً؛ با عرض سلام و امید به سلامت و دوام عمر رهبر عظیم الشان ایران تا ظهور حضرت قائم آل محمد (علیه السلام) خواهشمند است بفرمایید:

1. نسبت به مبلغ باز خرید کارمندان اخراجی که از طرف کارفرمای بخش خصوصی به آن ها پرداخت می گردد تا سرمایه کسب قرار داده و زندگی آینده خود را اداره نمایند، خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. مبلغ خمس باید به چه حسابی پرداخت گردد؟

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

3. از مبلغ سهم امام (علیه السلام) چه مبلغی پرداخت کننده خمس می تواند و مجاز است برای فامیل مستحق خود نگه داشته و به آن ها پردازد؟

بسمه تعالی، با تعیین مقدار و خصوصیات، استجازه نمایید.

ص: 165

خدمت حضرت امام خمینی، دامت برکاته، با عرض سلام

معروض می دارد: این جانب دانشجوی مدرسه عالی کامپیوتر که در حال حاضر در ارگان امور تربیتی وابسته به وزارت آموزش و پرورش منطقه 17 تهران به عنوان مربی تربیتی مشغول هستم، در اثر خرید و فروش مقداری کارت و قرآن و بلیط نمایش فیلم و... در مدرسه توسط خود دانش آموزان که مسئول نگهداری اند درآمد و سود و سرمایه 7000 ریال در صندوق کتابخانه مدرسه داریم، در مورد مالیات و خمس و زکات این سود چه تکلیفی می باشد؟

لازم به تذکر است که سرمایه، مقداری از آن در دست دانش آموزان می باشد و همین طور مقداری از جنس ها، مانند کارت (بسم الله الرحمن الرحیم) و قرآن و... در دست دانش آموزان - که تعدادی بالغ و تعدادی نابالغ هستند - می باشد.

بسمه تعالی، اگر مالک ندارد و مربوط به مدرسه است، وجوه شرعیه به آن تعلق نمی گیرد.

محضر مقدس رهبر عالی قدر و مرجع تقلید شیعیان جهان، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت افاضاته

با عرض سلام و تهنیت به عرض عالی می رساند: اتحادیه آرایشگران تهران دارای چندین هزار نفر عضو می باشد که هر عضو در سال، مبلغی به عنوان حق عضویت می پردازد که از این عضویت ها حقوق کارمندان و هزینه آب و برق و سایر مصارف قانونی و مشروع پرداخت می گردد. احتمالاً در پایان هر سال، مبلغی اضافه از خرج خواهد ماند؛ خواهشمند است نظر شریفتان را نسبت به مسائل ذیل مرقوم فرمایید:

1. آیا این مانده مشمول خمس می گردد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. چنانچه از این مانده، محلی برای استفاده اداری اتحادیه خریداری شده باشد جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، با صلاح دید مسئولین مربوطه مانع ندارد.

3. اتحادیه برای رفاه اعضای خود تشکیل شرکت تعاونی مصرف صنفی داده است که با پول سهمی که

به اعضا فروخته شده است، تشکیل گردیده و هیأت مدیره شرکت با آن پول، خرید و فروش می نماید و اجناس خود را با حداقل سود به اعضای صنف و سهام داران می فروشد که در پایان هر سال باید ترازنامه خود را به مراجع صلاحیت دار تسلیم دارد؛ لذا مرقوم فرمایید که مانده پس از پرداخت مخارج، مشمول خمس می گردد یا خیر؟ (البته آنچه که سود بماند به نسبت خرید بین سهام داران تقسیم می گردد).

بسمه تعالی، سود تجارت باقیمانده در آخر سال خمس دارد.

4. ممکن است اتحادیه پول بیکاری در حساب جاری بانک خود داشته باشد، آیا می تواند از آن پول به عنوان قرض الحسنه به تعاونی مصرف صنف خود وام بدهد که برای رفاه اعضا، جنس بخرد و به قیمت ارزان به آن ها بفروشد؟ چنانچه بلامانع است مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، مانع ندارد.

5. امر و مقرر فرمایید آیا اتحادیه می تواند از مازاد اتاق های خانه خود که در اختیار دارد به طور رایگان در اختیار شرکت تعاونی قرار دهد یا خیر؟ با توجه به این نکته که اتحادیه تشکیلات و مقررات و هیئت مدیره جداگانه و شرکت تعاونی هیئت مدیره و مقررات و تشکیلات جداگانه و دارای درآمدی هم می باشد که بتواند مال الاجاره بدهد.

بسمه تعالی، با صلاح دید مسئولین مربوطه مانع ندارد.

[سؤال 4197] 2064

بسمه تعالی جمادی الاولی 1395 ق

با عرض سلام و تحیات وافره؛ دوام ظل مبارك را از پروردگار متعال مسألت دارم و ملتتمس دعا از وجود شریف هستم.

لطفاً مسائل ذیل را جواب مرقوم فرمایید، جزاکم الله عن الاسلام و اهله خیراً.

ص: 167

1. زوجه ای در خانه شوهر است و درآمد هم دارد و چیزهایی برای منزل از قبیل فرش و یخچال و غیره تهیه نموده که اگر او نمی خرید بالاخره زوج او آن ها را تهیه می کرد. در چنین صورتی آیا لازم است آن ها را تخمیس نماید یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از لوازم زندگی او است و از درآمد بین سال تهیه کرده خمس ندارد.

2. شخص کثیرالسفر مثل معلمی که هر روز از وطنش مسافت شرعی و بیشتر را طی کرده و برمی گردد نماز و روزه اش چگونه است؟ نقل شده که فرموده اید: «شکسته است».

بسمه تعالی، قصر و افطار است.

3. دارو فروشی مقداری از داروهایش به واسطه مخلوط بودن با الکل متنجس بوده و فروخته است و به اسم شیشه و امثال ذلك هم پول نگرفته و سالیانی کارش این بوده است؛ آیا به عنوان مظالم هم چیزی باید رد کند یا خیر و اگر لازم باشد چه مقدار بدهد؟ اقل یا اکثر؟

بسمه تعالی، الکل نجس نیست؛ مگر ثابت شود که مسکر مایع بالاصاله است و در این صورت، بیع جایز نیست و ثمن آن به ملک صاحبش باقی است که اگر او را نمی شناسد باید از طرف او صدقه بدهد به اذن حاکم، علی الاحوط.

4. اگر وجهی را مالک ندانست به عنوان مظالم باید بدهد یا خمس؟ چه کند؟

بسمه تعالی، باید به حاکم شرع بدهد یا با اجازه او به مصرفی که مورد هر دو جهت است برساند.

[سؤال 4198] 2065

بسمه تعالی

حضور محترم آیت الله العظمی امام خمینی

1. شخصی که اخیراً مقلد شما شده است و قبلاً از کسی تقلید نمی کرده است، از سال 50 تا سال 58 از پول هایی که به عنوان خرجی به او داده شده است در بانک نگهداری کرده است. در این مدت، مبلغ 149/000 ریال (چهارده هزار و نهصد تومان) پس انداز شده است، ولی در سال 59، 100/000 ریال (ده هزار تومان) از آن پول برداشته شده و خرج شده است و بانک در این مدت 37/000 ریال (سه هزار و

ص: 168

هفت صد تومان) بهره داده است. حال با باقیمانده این پول چه باید کرد؟ چه مقدار خمس تعلق می گیرد؟

در صورتی که پدر و مادر این شخص سید باشند و مقروض، چه مقدار از این خمس را می تواند به پدر و مادر خود بدهد؟ خانواده ما شش نفر و از حقوق بازنشستگی پدرم زندگی می کنیم. ما به عموی خود مقروض هستیم، ولی او فشاری به ما برای پرداخت قرض خودمان نمی آورد.

بسمه تعالی، پولی که به عنوان خرجی به او دادند و پس انداز کرده خمس ندارد و بهره پول، ربا و حرام است؛ گرفتن آن جایز نیست.

[سؤال 4199]

2. در صورتی که مدت يك سال در يك فروشگاه کار کرده باشد و حقوق خود را به پدر و مادر خود داده باشد که خرج کنند و آن ها مقدار 5/000 تومان را پس انداز کرده باشند و به این شخص بدهند و باز او این مقدار را هم به آن ها بعد از سه ماه بدهد، چه مقدار خمس راجع به آن باید بدهد؟ و آیا اصلاً خمس تعلق گرفته است به آن یا نه؟

بسمه تعالی، حقوق دریافتی اگر قبل از گذشت يك سال بر آن، به والدین بخشیده شده خمس ندارد.

3. در مدتی که در آن مغازه کار کرده ام به يك مشتری ضرر زده ام (روکش ماشین او را سوراخ کرده ام) و بعد، آن شخص به صاحب مغازه مراجعه کرده و گفت که ضرر او مبلغ شش صد تومان بوده است، ولی بعد از صحبت هایی که با هم کردند، صاحب مغازه از پول خود صد تومان به آن شخص داد و او رفت؛ آیا من نسبت به آن فرد مدیون هستم؟ اگر هستم چه باید بکنم؟

بسمه تعالی، اگر صاحب ماشین گذشت کرده، چیزی بر شما نیست.

[سؤال 4200] 1875

4. در بعضی از مراکز آموزشی دولتی، به بعضی از دانشجویان ماهیانه مبلغی به عنوان کمک هزینه تحصیلی پرداخت می شود، مشروط بر این که پس از پایان تحصیل

ص: 169

به مدت معینی در استخدام دولت باشند، و در زمان استخدام هم حقوق این افراد با کسانی که بدون چنین تعهدی استخدام می شوند، تفاوت نمی کند؛ آیا عمل به این شرط لازم است یا نه؟ و در صورتی که می تواند به این تعهد عمل نکند، آیا اخذ مبلغ مزبور جایز است یا نه؟ و در صورت جواز، خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، دریافت کمک تحصیلی مانع ندارد و مجرد تعهد مزبور، الزام آور نیست و وجه ذکر شده خمس ندارد.

[سؤال 4201] 1059

5. به سربازانی که مزایا و حقوق می دهند، آیا این مزایا خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر در مقابل کار به آن ها داده نمی شود خمس ندارد.

[سؤال 4202] 2066

بسمه تعالی 20 جمادی الثانی 1403 ق

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دام ظلّه الوارف، السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

شخصی اشتغال به عمل نجاری دارد. در وسط سال تیشه یا ابزار کار دیگر او تلف می شود و در عوض از محل ارباح وسط سال تیشه دیگری خریداری می کند. آیا باید تیشه جدید تخمیس شود؟

و در صورت تبدیل بعضی اجزای دستگاه، مانند تبدیل بعض مهره های يك چرخ چه حکمی دارد؟ و آیا در صورت عدم تلف بعضی اجزا و آلات ولی مستهلك شدن آن به مقدار مساوی با ارزش آلات جدید خریداری شده چه حکمی دارد؟

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، آنچه برای جبران تلف یا استهلاك و اصلاح ابزار و آلات از ارباح در وسط سال مصرف می شود تخمیس آن واجب نیست.

ص: 170

حضور مبارك حضرت آیت العظمی آقای حاج سید روح الله الموسوی الخمینی، زعیم عالی قدر متّعنا الله وجميع المسلمين بطول بقائه

با ابلاغ سلام و اهداء تحیات و دعاگویی مصدّع خاطر مبارك در استدعای جواب مسأله ذیل می گردد. شخصی با پولی که خمس آن را پرداخته قطعه زمینی خریده و معلوم نیست که به قصد تجارت بوده یا خیر بعداً قیمت زمین ها بالا رفته است قسمت هایی از زمین ها را در زمان حیات خودش فروخته و خمس آن را پرداخته بقیه زمین ها بعد از فوت به ورثه منتقل شده، آیا به این زمین های باقیمانده خمس تعلق می گیرد یا خیر، در صورت تعلق آیا خمس بر ذمه میت است یا بر ذمه ورثه و قیمت زمین ها بعد از فوت ثابت نمانده و در حال تغییر بوده به قیمت کدام زمان تعلق می گیرد، از شخص میت خانه مسکونی و دکان و سرقفلی نیز باقیمانده، آیا به آن ها هم خمس تعلق می گیرد یا خیر؟ ضمناً در وصیت نامه از پرداخت خمس ذکری به میان نیامده ولی تأکید کرده که زمین ها را بفروشید و ثلث قیمت آن ها را به مصرف ساختمان مسجدی که خودش زمین آن را وقف کرده برسانند، حال چنانچه دولت این زمین ها را تصرف کند تکلیف وصی چیست و آیا اصولاً جایز است حکومت اسلامی این زمین ها را تصرف کند به خصوص که در تاریخ 28 / 3 / 1358 در حدود ششصد هزار تومان مالیات بر ارث آن ها را پرداخته ایم با عرض احترام و ادعیه خالصانه

بسمه تعالی، اگر معلوم نیست که خرید زمین ها برای تجارت بوده ترقی آن خمس ندارد، بلی اگر برای تجارت بوده باید ورثه خمس ترقی قیمت را بدهند و میزان قیمت زمان ارث است و اگر ورثه خمس را ندهند و ترقی نماید ترقی نسبت به مقدار خمس را هم باید بدهند مگر آن که بعد از ترقی

باز تنزل کرده باشد که در این صورت خمس ترقی را ضامن نیستند و باید قیمت یوم الارث را بدهند، خانه مسکونی خمس ندارد و دکان و سرقفلی حکم مال التجاره را دارد و در صورتی که ورثه احتمال بدهند که متوفی خمس آن ها را داده است بر آن ها واجب نیست خمس بدهند و در صورت امکان وصی باید بر طبق وصیت عمل کند.

[سؤال 4204] 2243

2. کسانی که زمینی را می خرند و خانه می سازند و می فروشند به آن ها به اصطلاح، بساز و بفروش می گویند، یا پاساژ و سرا می سازند و مغازه های آن را به عنوان سرقفلی می فروشند و در رأس سال خمسی، این خانه ها یا مغازه ها را از آن ها می خرند و مالک برای این که گران تر بفروشد نمی فروشد و بعد از گذشتن سال خمسی قیمت تنزل می نماید، بفرمایید: آیا این هم مثل اجناس تجارتي است و قیمت ربح قبل از سال را باید خمس بدهد یا هر وقت فروخت، خمس سود را بدهد؟

بسمه تعالی، با مراجعه به حاکم شرع و اجازه فروش مذکور، نسبت به قیمت فروش خمس بدهد.

[سؤال 4205] 2137

3. کسانی که سال قرار دادند و زمینی می خرند برای درست کردن خانه و مبلغی که به زمین می دهند پاك است و فعلاً دیگر پولی ندارند که خانه بسازند شاید يك سال هم بماند، شما بفرمایید که خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4206] 2068

بسمه تعالی

1. زمینی که با پول غیر مخمس خریداری شده با زمینی که از عوائد بین سال خریداری شده جهت استفاده، آیا آخر سال که قیمت آن ترقی نموده است باید قیمت

ص: 172

وقت خرید حساب شود، یا قیمت آخر سال و آیا این دو مورد مثل هم است یا فرق دارد؟

بسمه تعالی، زمین خریده شده با پول غیر مخمس در صورتی که حاکم شرع معامله را اجازه کند به قیمت فعلی متعلق خمس است، و در مورد دوم اگر برای تجارت است ترقی قیمت در آخر سال خمس دارد.

2. افرادی سال ها به حج مشرف شده و با توجه به اختلاف يك روز بین مثلاً ایران و حجاز در مناسك در مسائل تقیّه - هیچ وقت قطع به مخالفت حاصل نمی شود... - اعمالی را در روزهای معلوم به متابعت آن ها انجام داده و حال متوجه شده که می فرمایید در اعمال منی تقیّه نیست و باید وظیفه دیگری انجام دهد حقیقت را روشن و معلوم بدارید که وظیفه نسبت به گذشته چیست مخصوصاً در صورتی که حج نیابتی بوده است چه کند؟

بسمه تعالی، اعمالی را که می توانست در وقت مقرر بدون تقیّه انجام دهد اگر پیش از وقت انجام داده صحیح نیست و باید در همان سال و اگر وقت گذشت در سال بعد اعاده کند، ولی اگر در حین عمل به توهم آن که وقت است با قصد قربت انجام داده و بعداً شك کرده که در وقت

بوده یا پیش از وقت محکوم به صحت است.

3. ذبح در مذبح جدید و رمی در قسمت فوقانی جمرات به نظر مبارك صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر ذبح در منی میسور نباشد در مکان فعلی با رعایت الاقرب فالاقرب صحیح و مجزی است و رمی از طبقه فوقانی اگر بلندی مفرط نباشد مجزی است.

4. مسأله گویی به حجاج گفته که در بیتوته در منی وظیفه این است که یا اول شب تا نصف شب در منی باشید، یا از نصف شب تا صبح و اتفاقاً خودش و جمعی چند سال چنین عمل می کردند، عصر عید مکه می آمدند و تا اعمال را انجام می دادند و مراجعت می کردند به منی همین قدر می شد که نصف شب نشده وارد منی می شدند و حال متوجه شده که نظر مبارك شما نسبت به این قسم احتیاط دادن كفاره است. آیا اولاً این كفاره لازم است یا خیر؟ و ثانیاً تکلیف مسأله گو با دیگران چیست و آیا رجوع به غیر شما در این گونه موارد مسقط كفاره می شود یا نه؟

بسمه تعالی، در مفروض سؤال احتیاط واجب دادن كفاره است و مسأله گو ضامن كفاره دیگران نیست لیکن باید مسأله را برای کسانی که اشتباه برای آن ها نقل کرده بیان کند و رجوع بعد از عمل مسقط كفاره نیست.

5. کسانی که نایب می شوند در اعمال حج، اگر به واسطه بی مبالاتی های اعراب مخصوصاً با آلودگی هایی که در اطراف مسجد الحرام برخورد می کنند منطبق و عقیده شان این باشد که مسجد آلوده است و چون چاره نیست من هم با همین آلودگی و نجاست 99 درصد اعمال را انجام می دهم وگرنه به عقیده خود پاك نمی دانم، آیا چنین کسی می تواند نیابت کند و یا نیابت این افراد جایز نیست بر فرض عدم جواز نسبت به اعمال گذشته و اجرتی که گرفته است چیست؟

بسمه تعالی، از وسواس باید اجتناب نماید و احراز طهارت بر وفق موازین شرعیه کافی است و عمل محکوم به صحت و مجزی است لیکن اگر یقین دارد که عمل مشروط به طهارت را بدون طهارت انجام داده محکوم به بطلان است و استحقاق اجرت ندارد و در فرض یقین به عدم تمکن از عمل صحیح نمی تواند نایب شود.

6. اگر کسی مسأله ای را اشتباهاً گفته که انجام آن مستلزم كفاره است، حال كفاره بر گوینده واجب است یا عمل کننده یا برخی یا اصلاً كفاره ندارد مطلقاً.

بسمه تعالی، مسأله گوضامن كفاره نیست.

7. تقلید اغلب مؤمنین بدون تحقیق و تشخیص اعلم است مثلاً در ماه مبارك يك مبلغی وارد دهی می شود و به مردم فتوای مرجعی را می گوید و یا رسماً او را بین جامعه معرفی می کند، مردم هم به واسطه حسن نیت از او قبول نموده از آن مرجع تقلید می کنند، آیا این گونه تقلیدها ثمری دارد یا خیر؟ و آیا لازم است بیدار نمودن آن ها که وظیفه چیست یا چون تقلید از غیر اعلم می کند و معلوم نیست مخالف با فتوای اعلم باشد اشکالی ندارد؟

بسمه تعالی، حکم شرعی باید بیان شود لیکن آگاه کردن اشخاص بالخصوص لازم نیست و تقلید اگر از روی موازین شرعیه نباشد صحیح نیست.

8. کسانی که به انتخاب حمله داران جزء و عضو کاروان محسوب می شوند از قبیل روحانی و دکتر و آشپز و غیره، ولی طبق قانون اوقاف باید هر کاروانی مشتمل بر چند نفر باشد، این هم به نظر مبارك شما اشکال دارد یا فقط باید منصوب از طرف اوقاف نباشد؟ این مسأله با این که کراراً سؤال شده مع ذلك بعضی مورد حمله واقع شده اند مستدعی است توضیح بدهید.

بسمه تعالی، همراه کاروان اوقاف به مکه مکرمه مشرف شدن اگر موجب تأیید دستگاه نباشد اشکال ندارد ولی روحانی نباید از طریق نصب اوقاف همراه شود ولی با انتخاب حمله دار مانع ندارد.

9. رسم است در عروسی ها برای داماد چشم روشنی و هدیه می برند و یا مثلاً مبلغی پول می دهند،

ولی خوب که دقت شده احسان کننده متقابلاً منتظر است در اوقات مناسبه طرف به او برگرداند، آیا این ها هم جزء بدهکاری هایی است که باید وصیت به ادای آن کرد یا خیر؟ و هکذا هدایایی که جهت ساختمان جدید می آورند.

بسمه تعالی، جزء بدهی محسوب نیست.

10. کسی که حساب سال دارد از نظر تخمیس اموال مثلاً روز آخر سال که می شود، می بیند هزار تومان از زید طلب دارد. و پانصد تومان از عمرو، اگر از عمرو مطالبه کند می دهد ولی زید یا ندارد که طلب را ادا کند، یا آدم بد معامله ای است که به زودی حاضر نمی شود دین خود را ادا کند، استفاده از تحریر چنین می شود که طلب عمرو باید تخمیس شود، ولی از زید هر وقت وصول شد جزء عوائد سال وصول است و خمس ندارد مگر چیزی بعد از وصول باقی بماند که آخر سال آینده تخمیس گردد، آیا مسأله همین طور است که استفاده می شود یا بعد از وصول باید تخمیس گردد، هر چند تا آخر سال باقی نماند.

بسمه تعالی، طلب هر وقت وصول شد باید در مورد تعلق خمس همان وقت تخمیس شود و آنچه که در کتاب تحریر الوسیله مسطور است راجع به ترقی قیمت مال التجاره ای است که از مردم طلب دارد.

11. آیا تکلیف مبلغین در قراء تقسیم اراضی شده از نظر نماز و غیره چیست و وظیفه مردم چگونه است؟

بسمه تعالی، تصرفات در ملک غیر موقوف بر اجازه مالک است و اگر علم به مالک بودن غیر ذی الید ندارد با اجازه ذی الید تصرف اشکال ندارد و توقف در مرافق عامه مانند مساجد و تکایا در صورتی که علم به غصبیت در بین نباشد مانع ندارد.

12. سردفتری که مدت سی سال است دارای دفتر ازدواج است در ده، هر چند در مدت يك سال شش ماه آن به واسطه مسافرت تعطیل و شش ماه دیگر هم شاید ماهی مثلاً چهار یا پنج فقره عقد به ثبت برساند، ولی در عین حال آیا داشتن این دفتر برای آن شخص جایز است یا نه؟ بر فرض جواز فرق دارد داشتن چنین دفتری با فعلاً درخواست دادن و گرفتن دفتر در زمان حاضر یا خیر؟ آیا این موجب سلب عدالت می شود اگر عادلش بداند یا نه؟ ضمناً دولت حقّ التحریر و ثبتي تعیین نموده که هر مقدار مهر زیادتر باشد حقّ سردفتر زیادتر ولی آن ها اکتفا به این حقّ تعیین شده نمی کنند و خود يك متعارف و معمولی دارند که آن را می گیرند آیا آن زیادی حلال است یا خیر؟ چون گاهی می شود برای يك عقد باید از جایی به جای دیگر برود يك روز یا نصف روز وقتش برای این عقد صرف می شود لذا آن زیادی

را به نظر خود صرف کردن وقت زیاد می گیرد بر فرض که اخذ زیاد جایز و حلال باشد اگر قبلاً نگفته چه مبلغ می گیرم آیا بعد از انجام عمل دریافت آن چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، با رعایت موازین شرعیه و اجتناب از تأیید و قبول قوانین ضد اسلامی اشکال ندارد و در مقدار حقّ الزحمه منوط به تراضی طرفین است و در صورتی که قرارداد سابق نباشد استحقاق اجره المثل دارد.

13. کسانی که عمره مشرف می شوند می توانند از جده یا از یکی از مواقیت عمره مانند تنعیم و جعرانه مثلاً محرم شوند یا لازم است از میقات عمره تمتع محرم شوند هر چند بعد از تشرف به مکه میقات عمره مفرده را فرموده اید می شود از تنعیم و جعرانه و یا یکی از مواقیت عمره تمتع محرم شد. لذا عده ای بدون احرام از مواقیت عمره تمتع رفته اند در مسجد تنعیم محرم شده و خیال کرده اند که مخیرند بین مواقیت در احرام مطلقاً.

بسمه تعالی، از خارج اگر خواست وارد مکه شود باید از یکی از مواقیت محرم شود و عبور از میقات بدون احرام جایز نیست و در حال اختیار احرام از جده صحیح نیست بلکه باید برود به یکی از مواقیت ولی اگر نمی تواند، احرام از جده مانع ندارد و احوط در این صورت آن است که با نذر باشد.

14. در اعراض از وطن آیا اعراض عملی کافی است مانند کسی که مثلاً سی سال است در شهری ساکن و به وطن خود نرفته ولی باز خود را اهل آن وطن می داند یا در اعراض قصد معتبر است و اصولاً بیان فرمایید معنی اعراض را.

بسمه تعالی، در فرض سؤال اعراض متحقق نیست مگر آنکه قاصد عدم عود باشد و در تحقق اعراض باید علاوه بر قصد عملاً هم از آن محل خارج شود.

15. بچه های صغیری که در صفوف جماعات می گردند و مردم به آن ها کمک می کنند گاهی مثلاً يك تومان به آن بچه می دهند و پنج قران از دست او می گیرند تا پنج ریال کمک کرده باشند، آیا گرفتن پول به این قصد از دست صغار جایز است یا نه؟ بر فرض عدم، حال که گرفته می تواند برگرداند یا باید به ولی آن طفل برساند.

بسمه تعالی، در مورد سؤال اگر ممیز باشد تصرفات مزبوره از او نافذ است و در غیر ممیز منوط به اجازه ولی شرعی است و اگر از او چیزی گرفته اند باید به ولی او پردازند.

16. مردی با زن خود از وطن اتخاذی هر دو به وطن اصلی خود می رود و بنا دارد کمتر از ده روز بماند آیا زن هم تابع شوهر است یا وظیفه زن قصر است؟

بسمه تعالی، در مورد سؤال زن تابع شوهر نیست و وطن شوهر اگر وطن زن نبوده نماز او قصر است.

17. پولی که سلمانی بابت تراشیدن صورت می گیرد حلال است یا حرام، بر فرض حرمت اگر مخلوط با پول های حلالش باشد و بخواهد در مقام تخمیس اموال برآید لازم است دوبار تخمیس کند یا خیر؟

بسمه تعالی، با اجرت ریش تراشی علی الأحوط معامله پول حرام می شود و در مورد اختلاط احوط تخمیس است و پول حلال در بین که از درآمد کسب و متعلق خمس است جداگانه خمس دارد و ترتیب هر يك در كتاب تحرير الوسيله مسطور است.

18. معلمی که در دبستان یا دبیرستان دخترانه یا مختلط درس می گوید آیا حقوقی که در قبال این عمل می گیرد حلال است یا حرام؟

بسمه تعالی، در صورت تصدی تدریس مطالب مباحه حقوق را مالك می شود لیکن اگر تدریس در آن مدرسه برای او مفسد دینی و اخلاقی داشته باشد جایز نیست.

19. زیدی وطن اصلی او مثلاً شیراز است و مدت مثلاً سی سال است که قم را وطن اتخاذی خود قرار داده و زندگی می کند آیا بچه های زید هنگامی که به شیراز می روند چنانچه قصد اقامه نکنند می توانند نماز خود را تمام بخوانند یا وظیفه آن ها قصر است چون در قم متولد شده اند؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال وطن اصلی پدر وطن اولاد محسوب نیست.

20. بعضی از طلاب که تقریباً متجاوز از بیست سال است که در قم به قدر امکان مشغول تحصیل بوده اند، فعلاً از يك طرف به جهت اقامه جماعت در مسجد و از طرف دیگر به واسطه اشتغال به منبر و غالباً به علت مراجعات مردم در امور مذهبی اگر چه به درس آقایان اساتید شرکت می کنند، ولی نه وقت مطالعه دارند و نه فرصت نوشتن و این امور موجب شبهه شده در اخذ شهریه و سهم امام (علیه السلام) و چنانچه شهریه منوط به درس خواندن باشد بین خود و خدا خود را اهل نمی دانند در اخذ آن، حال بیان فرمایید این طلاب می توانند شهریه و سهم قبول کنند یا خیر؟ و بیان فرمایید که آیا طلابی که در انجام وظایف خود تقصیر می کنند مدیون حضرت ولی عصر (علیه السلام) می باشند یا فردای قیامت طلبکارشان مردم است؟

بسمه تعالی، کسانی که در حوزات علمیه متصدی مشاغل حوزه یا سایر خدمات دینی و مذهبی هستند اشکال ندارد از راتب مقرر استفاده کنند و در مورد عدم استحقاق مدیون ولی امر سهم مبارك هستند.

21. ساعاتی که برای نماز در قطار اعلام می شود معمولاً آن ها که اهل نمازند با اطمینان به وقت نماز

می خوانند، ولی برای بعضی ها که معمولاً در تشخیص وقت دقت داشته اند مورد شك واقع می شود، مخصوصاً برای نماز صبح رعایت احتیاط هم مقدر نیست چون قطار حرکت می کند آیا نماز بخواند ولو با شك در دخول وقت یا صبر کند یقین حاصل شود و در قطار در حال حرکت بخواند؟

بسمه تعالی، با شك در دخول وقت نماز مجزی نیست لیکن بهتر آن است که جمع کند بین نماز در توقف گاه با شك در وقت و بین نماز در بین راه بعد از یقین به وقت.

22. در بین وضو پیشامدی شد که باید احتیاطاً وضو را از سر بگیرد آیا برای به هم خوردن وضو جفاف لازم است یا تجفیف هم جایز است و آیا فرو بردن صورت و بازو مثلاً در میان آب موجب ابطال آن می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، فرو بردن صورت و بازو موجب ابطال نمی شود و در عمل به احتیاط می تواند همان وضو را اتمام کند و ثانیاً احتیاطاً استیناف نماید.

23. در هدیه منبر اگر دعوت کنندگان از سهم امام (علیه السلام) که مجازند بدهند یا سید از سهم سادات بدون کسب اجازه از منبری که آیا رضایت دارد یا ندارد ببری الذمه می شوند یا لازم است بدون اجازه قبلی از غیر وجوه بدهند.

بسمه تعالی، در مورد قرارداد اجرت یا استحقاق اجرة المثل و همچنین در مواردی که متعارف است به منبری اجرت می دهند نمی تواند سهم مبارك یا سهم سادات را بابت آن حساب کند.

24. جوان متدینی سؤال کرد که در این چند سال اخیر با انتشار کتب آقای علی شریعتی و شهید جاوید و کتب سید ابوالفضل برقی و اختلافاتی که بین طرفداران و مخالفین این کتب پیدا شده در هر دو طرف افراد متدین و وزینی قرار گرفته اند که نمی توان قضاوت کرد حق با کدام دسته و جمعیت است و این موضوع نهایت موجب تحیر و سرگردانی ما در امر دین شده است، آیا در این مشکلات چه باید کرد؟ راهنمایی بفرمایید؟

بسمه تعالی، لازم است مسلمین از اختلافات که به دست سازمان ها در بین آن ها حادث می شود خودداری کنند.

25. آیا حقوق بازنشستگی افراد اداری هم مانند ماترك آن ها بعد از فوتشان بین تمام ورثه تقسیم می شود یا نه چون طبق قانون دولتی به بعضی وراث داده نمی شود.

بسمه تعالی، اگر از حقوق زمان خدمت کم شده و در وقت بازنشستگی پرداخت می شود جزو ترکه است و به تمام ورثه می رسد و اگر از طرف خود اداره پرداخت می شود به هر کس بدهند به او اختصاص دارد.

26. افرادی که کارشان در سفر واقع شده مانند معلمین که مرتباً مثلاً از تهران به کرج می روند تدریس می کنند و شب به تهران برمی گردند می فرمایید هر روز مسافرنند چون در تمام خواندن نماز و گرفتن روزه شغل سفری مناط است نه کثیرالسفر بودن استدعا دارند اگر می شود اجازه بفرمایید در این مسأله رجوع به غیر کنند که کثیرالسفر را کافی می دانند برای اتمام.

بسمه تعالی، مورد سؤال از موارد رجوع به غیر نیست.

27. مجاز از طرف حاکم شرعی در مداخله امور صغار برای تسهیل امر بازماندگان با رعایت صرفه صغار چنین می کند: تمام اموالی که از بچه های صغیر در معرض استعمال است مانند منزل و لوازم آن و غیره تصرف در آن ها را با مادر بچه ها مصالحه می کند در مدت مثلاً تا ده سال که نفر آخر هم به حد بلوغ برسد به همان زحماتی که مادر برای بچه ها می کشد مثلاً اگر تصرفاتی در اموال سالی دو هزار تومان اجرت دارد مادر هم اجرت زحماتش دو هزار تومان و اگر بیشتر است بیشتر و کمتر است کمتر و مادر بچه ها هم قبول می کند، آیا به نظر مبارك شما این مصالحه در رفع اشکال تصرف در مال صغیر کافی است یا راه دیگری دارد؟

بسمه تعالی، مصالحه مزبوره نسبت به اموال هر صغیری تا زمان بلوغ او اگر مقرون به مصلحت او باشد اشکال ندارد.

متع الله المسلمین بطول بقائکم الشریف

[سؤال 4207] 2069

بسمه تعالی

1. اشخاصی که با پول غیر مخمس زمین و یا جنس دیگری خریده اند و قیمت آن در ظرف چند سال ترقی کرده و بعد از ترقی، تنزل کرده و فعلاً می خواهند خمس مال را بدهند، بعد از امضای آن باید خمس اعلی القیم را بدهند یا این که باید خمس قیمت فعلی که تنزل کرده بدهند؟

بسمه تعالی، بعد از رجوع به حاکم شرع و اجازه معامله نسبت به مقدار خمس، احتیاط آن است که خمس زمین را به قیمت اعلای آن بدهد گر چه به قیمت فعلی بعید نیست کفایت کند.

2. طلاهای مسكوك، مثل اشرفی طلا و يك پهلوی ها که در این زمان به عنوان متاع و مثنی خرید و

ص: 179

فروش می شود اگر به حد نصاب برسد زکات دارد یا خیر؟ همچنین پول نقره مسکوکی که پنجاه سال یا شصت سال قبل در مملکت رایج بوده زکات دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، زکات دارد.

3. اگر کسی تبرعاً به نیابت چند نفر برای عمره مفرده محرم شد و اعمال عمره را انجام داد این عمره برای تمام چند نفر واقع شده یا این که برای يك نفر آن ها واقع شده یا این که برای هیچ کدام واقع نشده؟ در صورتی که برای هیچ کدام واقع نشده باشد، این شخص هنوز محرم است یا خیر؟

بسمه تعالی، در عمره استحبایی نیابت از چند نفر مانع ندارد.

[سؤال 4208]

4. شخصی اداری ماشین برای رفتن سر کار اداری خود می خرد. آیا آن ماشین خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر فقط برای رفتن به محل کار خود مورد حاجت است، خمس دارد.

[سؤال 4209] 2070

بسمه تعالی 1358/7/9

محضر مقدس استاد بزرگوار، نایب الامام (علیه السلام)، امام خمینی دامت برکاته، السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

1. از جناب مستطاب عالی نقل شده که کسی که از پول خمس نداده چیزی خریده و تنزل کرده است موقعی که خمس قیمت فعلی آن چیز را بدهد ذمه اش بری می شود اطلاق نقل می گیرد صورتی را که بعد از گذشتن سال از تعلق خمس این کار را کرده باشد چه سال برای خمس تعیین کرده باشد و چه سال قرار نداده باشد آیا صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر بعد از سال با ربح غیر مخمس چیزی بخرد معامله نسبت به مقدار خمس فضولی و موقوف است به اجازه حاکم شرع اگر اجازه کند خمس قیمت فعلی زمین را باید داد و اگر اجازه نکند خمس پولی که سال

ص: 180

بر آن گذشته باید داده شود و اجازه وکلا باید روی موازین باشد.

2. تپه ای است که جزء مرتع روستا می باشد و مالکی ندارد، شخصی دست به حفاری برده و قطعه هایی از سفال و ظروف عتیقه در آن تپه پیدا نموده، شرعاً فروش و یا تصرف آن ها که قیمت ارزنده هم دارد چه صورت دارد لطفاً جهت حل این مسأله که اکنون اختلاف ایجاد کرده جواب مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، اگر مالکی برای آن پیدا نشود ملك واجد است ولی باید خمس آن را بدهد و چنانچه دولت اسلامی مقرراتی در این باب دارد واجب است مراعات شود.

[سؤال 4210] 2071

بسمه تعالی

1. سرقتی با شرایط شرعی که دکان دار به عنوان محل کسب با پول مخمس تهیه می نماید و قیمت سوقی آن در ترقی و تنزل است، آیا در رأس هر سال خمسی - مثل سایر اجناس مغازه - به قیمت روز حساب سال حساب شود و تخمیس شود یا این که حکم زمین زراعتی برای زارع را دارد؛ هر وقت سرقتی را فروخت و سود کرد باید خمس بدهد؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، تا نفروخته خمس ندارد.

2. در رساله عملیه حضرت آیت اللهی آمده است: «مرکبی که از ریح کسب تهیه می شود برای این که سوار شود و به تجارتخانه یا مزرعه یا دکان یا محل کار خود برود، بدون آن که جنس تجارت با آن حمل نماید»، فرموده اید: «باید خمس آن را بدهد» و در استفتائات جدید فرموده اید: «مرکب مورد احتیاج برای رسیدن به محل کار و کسب خمس ندارد»، توضیح مطلب چگونه است؟

بسمه تعالی، مرکب اگر فقط برای رفتن به محل کار مورد نیاز است خمس دارد و اگر در زندگی شخصی خود و عایله اش به آن حاجت دارد، خمس ندارد.

[سؤال 4211]

3. تاکسی و اتوبوس و مینی بوس و وانت بار و ماشین های شرکت های خصوصی که برای حمل اجناس تجارتمی می باشد و با پول مخمس تهیه شده اند و قیمت سوقی آن ها در ترقی و تنزل است، آیا در رأس هر سال خمسی باید به قیمت عادله

ص: 181

روز حساب شود و تخمیس شود یا بعد از فروش اگر سود کرده خمس آن ها داده شود؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال، تا نفروخته خمس ندارد. و همچنین بعد از فروش مگر آن را سرمایه تجارت قرار دهد.

4. در رساله عملیه حضرت آیت اللهی آمده است: «هرگاه چیزی برای مؤونه از ریح سال تهیه کنند و آن را در سال بعد بفروشند، واجب است خمس آن را فوراً بدهند و اگر در فروش، ریح به دست آمده، ریح آن جزء درآمد سال فروش محسوب می شود»، بفرمایید اگر این مؤونه را به عنوان تعویض بفروشد، یعنی مثلاً فرش را می فروشد که فرش دیگری تهیه نماید، آیا به طریق مذکور باید خمس ادا نماید یا چون سلب احتیاج نشده، حکم دیگری دارد؟

بسمه تعالی، اگر مؤونه را به مؤونه دیگر تبدیل کند خمس ندارد، ولی اگر بعد از سال، مؤونه را بفروشد، پول فروش آن، بدون انتظار سر سال خمس دارد.

[سؤال 4212] 2072

بسمه تعالی

محضر مبارک رهبر کبیر انقلاب، نایب الامام، آیت الله العظمی حضرت امام خمینی، دامت برکاته، تقاضامندم چند مسأله ای که مورد ابتلا است، جواب مرقوم فرمایید:

1. کسی که ماشینی از پول خمس داده، خریده برای این که از درآمد آن استفاده نماید و بعد از مدتی می فروشد و از آن ریح می برد، آیا به ریحش خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. راننده ای که تا به حال حساب سال نداشته و ماشینی دارد که روی آن کار می کند و معیشتش از این راه اداره می شود، حالا که می خواهد حساب نماید و خمسش را بپردازد، آیا باید به قیمت فعلی اش حساب کند و یا پولی که موقع خرید پرداخته؟

بسمه تعالی، اگر حاکم شرع، معامله را نسبت به مقدار خمس امضا نماید، میزان قیمت فعلی است.

ص: 182

3. دهی است که مسجد دارد ولی به خاطر دوری راه، می خواهند مسجد دیگری را بسازند، آیا اجازه می فرمایید که از سهم مبارك امام (علیه السلام) صرف نمایند.

بسمه تعالی، با تعیین مقدار، تحصیل اجازه نمایید.

[سؤال 4213] 2073

بسمه تعالی

محضر مبارك آیت الله العظمی امام خمینی دام ظلّه

1. اگر شخصی پولی به دست آورد و در بین سال، خمس آن پول را رد کرد و بعد ملکی خرید و آن ملک قیمتش بالا رفت بدون آن که ملک را بفروشد، آیا خمس به عین آن تعلق گرفته است یا نه؟

بسمه تعالی، عین ملک متعلق خمس نیست و اگر برای تجارت بوده، ترقی قیمت آن خمس دارد.

2. کارگرهایی که در خارج از کشور هستند وقتی می خواهند بیایند ایران، گمرک اثاثی را که همراه دارند می گیرد و بعد آن ها را می فروشند؛ آیا دیگران می توانند آن اشیا را بخرند یا نه؟

بسمه تعالی، اگر احتمال دهند که روی موازین شرعی و قانونی فروخته می شود، می توانند بخرند.

3. شخصی دارای دو خانه است در دو شهر؛ گاهی زن و بچه هایش داخل آن خانه زندگی می کنند و گاهی داخل آن خانه دیگر؛ آیا هر دو خانه هایش جزء مؤونه حساب می شود یا نه؟ به طور واضح، نظریه خود را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، اگر به هر دو خانه برای زندگی نیاز دارد، از مؤونه هستند.

[سؤال 4214] 2074

بسمه تعالی

اگر کسی خانه مسکونی خود را بفروشد، در صورتی که آن را با پول مخمس خریده باشد، آیا مازاد قیمت آن خمس دارد یا نه؟ و اگر از ربح سال خریده است چه مقدار و در چه صورتی باید خمس بدهد؟

بسمه تعالی، اگر خانه را با ربح مخمس تهیه کرده است، پول فروش آن

خمس ندارد؛ هر چند قیمت آن ترقی کرده باشد، و چنانچه با درآمد کسب و حقوق بدون پرداخت خمس تهیه کرده است، هر چند از مؤونه بوده، تمام پول فروش آن بدون مراعات سرسال خمس دارد.

[سؤال 4215] 934

3. اگر شخصی که خمس خود را می داده خانه ای بخرد که مبلغ زیادی مقروض گردد و به واسطه آن قرض، خمس از او ساقط گردد و پس از دو یا سه سال خانه ای را که خریده، به صاحبش بازگرداند و قرض او نیز مرتفع گردد، این شخص چگونه باید خمس دهد؟

الف. آیا مالی را که قبلاً (قبل از معامله) داشته و خمس آن را داده، باید کسر کند و بعد، باقیمانده را خمس دهد؟

ب. کلیه اموال را - چه آن که خمس آن را قبلاً داده یا نداده - حساب نماید و خمس دهد؟

بسمه تعالی، مقداری که خمس آن داده شده و ترقی قیمت نسبت به آن مقدار استثنا می شود.

[سؤال 4216] 6646

2. منزلی فروخته و خمس آن را داده اند و با پول آن، زمینی خریده اند. بعد از مدتی، با مبلغی منفعت، آن زمین را فروخته اند، ولی خمس منفعت را نداده و بلافاصله خانه ای خریده اند. آیا آن منفعت خمس داشته یا نه، در صورتی که کسی که چنین کاری کرده، فاقد خانه بوده است؟

بسمه تعالی، اگر برای تجارت نبوده، ترقی قیمت خمس ندارد.

[سؤال 4217] 1466

3. اگر قیمت سوقیه افزایش یافته، نه این که گوسفند چاق شده، آیا افزایش قیمت هم نما است و باید خمس بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر مال التجاره نیست، ترقی قیمت آن خمس ندارد.

ص: 184

2. در صورتی که فردی سال داشته باشد و زمین درخت داری را برای امرار معاش، با پول قرضی به مبلغ دو هزار و پانصد تومان می خرد و پس از چند سال، خمس پول اصل زمین را می دهد و پس از پانزده سال، آن را به دوازده هزار تومان می فروشد. آیا خمس ترقی و اصل آن زمین بر او واجب است؟

بسمه تعالی، اگر ترقی قیمت بعد از ادای خمس حاصل شده، خمس آن واجب نیست.

2. اگر کسی خانه مسکونی خود را بفروشد در صورتی که آن را با پول مخمس خریده باشد آیا مازاد قیمت آن خمس دارد یا نه و اگر از ربح سال خریده است چه مقدار و در چه صورتی باید خمس بدهد؟

بسمه تعالی، اگر خانه را با ربح مخمس تهیه کرده است پول فروش آن خمس ندارد.

با عرض سلام به حضور محترم رهبر کبیر انقلاب و یاران و کارگزاران راستینش، خواهشمند است چند مسائلی از محضر امام امت سؤال گردد.

1. خانه ای چند سال قبل به قیمت 6 هزار تومان که وجوهات آن داده شده بود خریداری گردیده و در طول انقلاب این خانه فروخته شده به قیمت 200 هزار تومان و چون معاملات خرید و فروش از طرف دولت اسلامی ممنوع بوده نتوانسته خانه ای بخرد در نتیجه مبلغ 200 هزار تومان به مدت دو سال یا بیشتر راکد مانده است حالا این پول از نظر وجوهات چگونه است؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. گفته می شود که اگر کسی 3 روز تظاهر به روزه خواری بکند و علنی روزه خود را بخورد قتلش واجب است، آیا این مطلب مورد تأیید می باشد؟ راه توبه برای این چنین فردی باز است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر جدّاً توبه کند قبول است و تا نزد حاکم شرع ثابت نشده حد ندارد و مسأله به این نحو که ذکر شد خلاف واقع است.

[سؤال 4221] 4045

10. اگر در چند سال قبل خانه ای که خریده ایم تخمیس شده، اما حالا قیمتش دو برابر شده، آیا اینک اضافه قیمت آن را باید تخمیس کرد؟

بسمه تعالی، اگر خانه برای فروش نبوده، اضافه قیمت در فرض مرقوم، خمس ندارد.

[سؤال 4222] 2076

بسمه تعالی 29 رمضان 1402 ق

محضر شریف حضرت مستطاب، آیت الله العظمی الامام الخمینی، مدّ ظلّه العالی

معروض می دارد: شخصی زمینی خریداری نموده به مبلغ 10/000 تومان که خمس آن را داده است؛ بعد از مدتی زمین را به مبلغ 30/000 تومان می فروشد و مکّه مکرمه مشرف می شود. از ربح کسب (زمین) بابت خمس چیزی نمی پردازد؛ سه سال از این مدت می گذرد؛ آیا سود فروش همان سال را پردازد یا سود سه سال را با فرض این که ده هزار تومان سود نموده باشد؟

بسمه تعالی، اگر زمین را برای فروش تهیه کرده، خمس اضافه پول فروش و ارباح بعدی را باید بدهد.

[سؤال 4223] 2077

بسمه تعالی 8 / 9 / 1359

محضر مقدس آیت الله العظمی امام خمینی متع الله المسلمین بطول بقائه

پس از اهدای تحیت و سلام، به عرض عالی می رساند: کسی که شغل طلا فروشی

ص: 186

دارد و سال قبل تقریباً 9 کیلو طلا داشته حساب کرده و خمس آن را داده، ولی فعلاً تقریباً هفت کیلو طلا دارد، که از جهت وزن کمتر شده، ولی قیمت آن بیشتر از سال قبل است، به چه نحو باید حساب کند؟ والسلام علیکم ورحمة الله بسمه تعالی، با فرض این که شغل او خرید و فروش طلا است، باید قیمت ملاحظه شود.

[سؤال 4224] 961

3. شخصی اتومبیل سواری تخمیس شده خود را می فروشد و اتومبیل جدیدی با قیمت بیشتر در بین سال می خرد و بعد هم به قیمت آن افزوده می شود؛ سر سال چه مقدار باید خمس آن را بدهد؟ قیمت خریده شده یا قیمت روز؟ بسمه تعالی، به نسبت پول غیر مخمس که برای آن داده، به قیمت روز خمس دارد.

[سؤال 4225] 1408

4. منزل مسکونی خود را فروخته ام و زمینی خریده و مشغول ساختمان آن می باشم. آیا وجوهات به همه آن تعلق می گیرد یا بر باقیمانده آن تعلق خواهد گرفت چون در شهرستان که بودم در زمان مرحوم آیت الله شاهرودی رحمه الله منزل مسکونیم به حساب سال آمده بود. بسمه تعالی، منزل مسکونی اگر قبلاً تخمیس شده، پول فروش آن خمس ندارد.

[سؤال 4226] 2044

2. سرمایه کارگاهی که خمس آن پرداخت شده؛ پس از فروش اگر اضافه قیمت (سود) داشته باشد، برای اضافه قیمت باید خمس پرداخت نمود یا خیر؟ بسمه تعالی، اگر مال التجاره نیست، اضافه قیمت، خمس ندارد.

ص: 187

3. اشیایی که برای استفاده جهت امرار معاش - مثل گوسفند یا گاو یا نخل - می خرد، از وجه خمس داده و در ضمن سال، به سببی از اسباب، بعضی از آن ها را می فروشد، اگر زیادی قیمت داشته باشد جزء سایر ارباح است تا آخر سال حساب کند یا فوری خمس آن را بدهد؟

بسمه تعالی، اگر برای خرید و فروش و تجارت نبوده، زیادی خمس ندارد.

بسمه تعالی 10 / 12 / 1360

محضر مبارك رهبر عالی قدر، حضرت امام خمینی

بعد التّحیة و الثّناء، لطفاً فتوای خود را در این مسأله بیان فرمایید:

اگر شخصی زمین بایری را آباد و چاه عمیق و آنچه که مورد نیاز آبادی زمین است، احداث نماید و خمس آن ملک را پرداخت نماید و هر ساله که سررسید حساب سال دارد، خمس محصول و درختکاری و غیره را حساب و پرداخت نماید و بعد از مدتی صاحب ملک اراده نماید که در بین سال، زمین خود را بفروشد و با پول حاصله، ملک دیگری را خریداری نماید، سؤال ما این است که آیا این شخص باید اول سال که شد خمس پولی را که ملک خریده، دوباره سر سال پرداخت نماید یا خیر؟ چون بعضی ها می گویند: ملک، مخمس شده و دیگر خمس ندارد و بعضی می گویند: باید پولی که خرج ملک اول نموده و خمس آن را داده کسر نماید و بقیه را که منافع ملک اول شده، حساب کند و بدهد؛ نظر مبارك حضرت عالی در این مورد چیست؟

بسمه تعالی، اگر خمس ملک را داده، پول فروش آن خمس ندارد.

2. اگر ابزار کسب و کار - که به فتوای شما خمس دارد - خمسش را داده، حالا قیمت آن ها زیاد شده است؛ آیا سر سال که حساب می کند، باید آن زیاده قیمت ابزار

و دکان را هم حساب کند یا نه؟

بسمه تعالی، ترقی قیمت آن، خمس ندارد.

[سؤال 4230] 7135

6. تراکتوری که جهت کار خرید شده مبلغ یکصد هزار تومان، اگر بعد از چند ماه فروخته شود مبلغ یکصد و پنجاه هزار تومان و این مبلغ را بعد از گذشت یک سال جهت ساختمان خرج نماید، در صورتی که پول اولیه تراکتور محمس باشد، آیا ارتفاع قیمت و گذشت یک سال در وجوب خمس اثر دارد؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال ترقی قیمت خمس ندارد.

[سؤال 4231] 1996

5. اگر چند نهال بکاریم و خمس آن ها را بدهیم سال بعد که به صورت باغ بزرگی در می آید و قیمت آن خیلی بالا می رود، آیا زیادی قیمت خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم خمس ندارد.

[سؤال 4232] 1996

2. اگر خمس گوساله ای داده شود که مثلاً آن گوساله 20000 ریال ارزش دارد و در سال آینده که گوساله بزرگ می شود و به صورت گاو در می آید و قیمت آن 50000 ریال می شود، آیا باید خمس زیادی قیمت گوساله را پرداخت کرد یا به طور کلی گوساله دیگر خمس ندارد؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم اگر برای فروش نباشد نمو عین و ترقی قیمت خمس ندارد.

[سؤال 4233] 2079

بسمه تعالی 1362 / 1 / 7

محضر مقدس رهبر عالی قدر، امید مستضعفان جهان، مرجع معظّم، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته، سلام علیکم

ص: 189

با عرض تبریک سال نو و امید این که سال جدید، سال پیروزی نهایی رزمندگان عزیز اسلام بر قوای کفر جهانی باشد؛ خاطر مبارک را به سؤالی شرعی معطوف داشته، استدعا می نماید تکلیف شرعی در این خصوص را روشن فرمایند:

با خرید خانه ای با استفاده از وام بانکی، به علت دوری محل کار تا منزل، تصمیم به تعویض این منزل تا نزدیکی محل کار گرفتم و پس از فروش خانه قبلی، با کسر مبلغ وام (بدهی بانکی) مابقی بهای خانه فروخته شده را از خریدار وصول و سپس درصدد تهیه منزل دیگر برآمدم. حالا نظر می دهند که به مابقی پولی که نقد دست آمده خمس تعلق می گیرد و اگر قبل از وصول پول مذکور، خانه دیگری می خریدی و خود را بدهکار می نمودی خمسی تعلق نمی گرفت. با توجه به این که این مسأله را در زمان معامله نمی دانستم و پس از فروش خانه و دریافت پول، به آن صورتی که گفته شد این نظر را می دهند، بفرمایند:

1. اصلاً خمسی از این بابت به این جانب تعلق می گیرد یا خیر؟

2. اگر خمسی تعلق می گیرد، بر کل بهای خانه فروخته شده تعلق می گیرد یا فقط به وجه نقدی که پس از کسر میزان وام به دستم رسیده است؟

بسمه تعالی، اگر خانه را با وام تهیه کرده اید و قبل از پرداخت وام، آن را فروخته اید، به پول فروش خانه خمس تعلق نمی گیرد؛ حتی در اضافه بر مقدار وام.

[سؤال 4234] 2657

4. کسی که خانه ای محقر داشته و آن را به فروش رسانده و خمس آن پول را داده و با آن پول، خانه دیگری خریده و دوباره به مقدار زیادتری آن را به فروش رسانده، با این که خود فروشنده خانه مسکونی ندارد، با این پول خانه ای را برای سکونت خریده آیا خمس مازاد را پرداخت کند؟

بسمه تعالی، در فرض مسأله، خمس زیاده واجب نیست.

ص: 190

بسمه تعالی

محضر مبارک رهبر کبیر انقلاب، امام امت، خمینی بت شکن

خانه ای مسکونی داشته ام به بهای شصت هزار ریال که چندین سال قبل خمس آن را پرداخته ام. مدتی پیش خانه فوق را به یکی از بستگان خود فروخته و با پول آن شروع به ساختن ساختمانی جدید نموده ام. اینک با توجه به این که سال مالی جدیدم فرا رسیده و ساختمان جدید نیز به پایان نرسیده، ولی مبلغ هفت صد و ده هزار ریال از پول ساختمان فروخته شده برایم باقیمانده، خواهشمند است پاسخ فرمایند که نسبت به آن چگونه باید عمل نمایم؟ والسلام

بسمه تعالی، در فرض سؤال، پول فروش خانه خمس ندارد.

بسمه تعالی 1361 / 2 / 11

مدیریت دفتر محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دام ظلّه العالی

این جانب دبیر مدرسه راهنمایی شهرستان سراب که دو سال پیش به این شهرستان انتقال یافته‌ام خانه ام را فروخته ام و با پول آن خانه تا کنون نتوانستم در این شهرستان خانه ای مناسب بخرم، اکنون که مدت نزدیک دو سال از فروش خانه می گذرد آیا به پولی که در نزد من می باشد خمس تعلق می گیرد یا نه؟ البته مقداری پول خمس داده شده داشتم و مقداری هم وام گرفته بودم و از پول آن ها خانه ساخته بودم. خمس به این پول (یعنی فروش خانه) چگونه تعلق می گیرد؟ خواهشمندم توضیح فرمایید، ضمناً در صورت تعلق خمس نحوه پرداخت آن را اشاره فرمایید؟ و آیا اجازه می فرمایید سهم سادات و هم چنین مقداری از سهم امام را خودم بپردازم؟ و آیا می توان سهم امام و سهم سادات را به حساب جنگ زدگان و دیگر حساب های دولتی واریز کرد؟

بسمه تعالی، پول فروش خانه نسبت به مقداری که خمس آن را داده اید خمس ندارد و نسبت به مقدار وام اگر وام را از درآمد و حقوق داده اید خمس دارد و می توانید به حساب شماره هزار تعاون اسلامی قم حواله کنید و مجازید سهم سادات خودتان را به سید فقیر و متدین پردازید، موفق باشید.

[سؤال 4237] 2082

بسمه تعالی

حضور محترم رهبر کبیر انقلاب اسلامی و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران حضرت امام خمینی، سلام علیکم، پس از عرض سلام و ادب، مستدعی است پاسخ دو سؤال زیر را به این حقیر ابلاغ فرمایند:

1. در سال 58، محل خدمت حقیر شهر سمنان بود و در آن جا با استفاده از مبلغ 2/900/000 ریال وام از بانک ملی و مقداری قرض الحسنه از برادران دینی و مقداری پس انداز خودم، خانه ای به مبلغ 4/650/000 ریال خریداری نمودم. ضمناً این حقیر از روزی که صاحب درآمدی شده ام، سال برای خود داشته و هر ساله خمس متعلقه را به نمایندگان آن حضرت تقدیم نموده ام. اینک از سمنان به کرج انتقال یافته ام آن خانه را در سمنان فروخته و پس از بازپرداخت و استرداد وام دریافتی و مالیات های متعلقه و سایر هزینه های آن، مبلغی حدود 7/000/000 ریال برایم مانده که می خواهم در کرج خانه ای خریداری و با خانواده ام در آن سکونت کنم و غیر از این مبلغ وجه دیگری ندارم و امکان وصول وام مجدد در کرج برایم نیست. آیا مبلغ مذکور خمس دارد یا خیر و اگر دارد چگونه و پس از گذشت چه مدت؟

بسمه تعالی، اگر بعد از فروش خانه وام آن را ادا کرده اید و پولی که داده اید از همان پول فروش خانه بوده خمس واجب نیست.

2. کسی است که از ابتدا تا کنون خمس پرداخت نکرده است، آیا می شود در منزل او و روی فرش او

ص: 192

وارد شد و نماز خواند و از غذای او استفاده کرد و آیا غسل های او درست است؟

بسمه تعالی، اگر یقین به بودن خمس در منزل و فرش نباشد، تصرف و نماز در آن مانع ندارد و اگر آب مباح باشد غسل صحیح است.

[سؤال 4238] 6446

3. اگر شخصی خانه ای که جزء مؤونه اش نبود، خرید و از اجاره آن خانه صرف تعمیر و رنگ کاری او کرد و ممکن است به واسطه رنگ و تعمیر آن، تا اندازه ای قیمت خانه اضافه شده باشد - و البته آن خانه را نمی خواهد بفروشد - آیا خمس آن مقداری که خرج کرده، آخر سال خودش بدهد یا با آن مقداری که قیمت خانه اضافه شده است؟

بسمه تعالی، باید خمس قیمت اضافی را بدهد.

[سؤال 4239] 2083

بسمه تعالی

پس از سلام؛ محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی مرجع تقلید و رهبر عظیم الشان، امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

خانه ای داشتم که در آن ساکن بودم و مقداری پول مخمس و مقداری هم که هنوز خمس تعلق نگرفته بود، داشتم و چند هزار تومان هم قرض گرفتم و به آن اضافه کردم و 60 متر مربع زمین خریدم و در آن 2 تا اتاق احداث کردم و قصدم این بود وقتی که عمارت قیمتش کمی بالا رفت، بفروشم و قرض خود را ادا کنم و استفاده ای هم کرده باشم. بعد از 5 یا 6 ماه که قیمت عمارت کمی بالا رفت اتفاقاً خانه ای که قبلاً داشتم، فروختم و خمس آن را هم دادم و قبل از مَضیّ سال به خانه تازه احداث شده احتیاج شدید پیدا کردم و فعلاً در آن ساکنم، آیا این خانه خمس دارد؟ و در صورتی که دارد، خمس قیمت تمام شده یا خمس قیمت فعلی واجب است؟ و مقداری هم بعد از سکونت دوباره خرج کرده ام؛ حکم آن چگونه است؟

بسمه تعالی، نسبت به مقداری که وام ادا نشده یا از غیر درآمد کسب صرف

ص: 193

شده خمس ندارد و نسبت به بقیه باید تخمیس شود و نسبت به آنچه خمس آن داده شده، دو مرتبه خمس ندارد.

[سؤال 4240] 511

2. آیا جهیزیه و یا قباله را اگر فروخت، مازاد بر قیمت اول را سر سال خود چه کند؟ ترقی جهیزیه و قباله که روزی صد تومان و اکنون يك صد هزار تومان گردیده، خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس ندارد؛ مگر آن که از پولی تهیه شده باشد که باید خمس آن را بدهد.

[سؤال 4241] 2084

بسمه تعالی

1. منزلی از پدرم به من ارث رسید؛ در موقع فوت پدر، قیمت منزل يك هزار تومان بوده و بعد از مدتی قیمت آن به ده هزار تومان رسیده و آن را فروختم؛ آیا آن 9 هزار تومان خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. زنی از زنا حمل پیدا کرد و طفل را بعد از مدت 6 ماه عمداً سقط جنین نمود، دیه این فرزند را چه کسی باید بدهد؟

بسمه تعالی، اگر خود مادر مباشر سقط بوده باید بدهد.

3. زن به واسطهٔ مریض بودن، در ماه رمضان روزه نگرفت یا آن که عسیاناً روزه خود را خورده است و تا ماه رمضان ثانی روزه نگرفت و تمکن بر کفاره ندارد، غیر از مهریه ای که از شوهر طلبکار است، آیا واجب است که به اندازهٔ کفاره از مهریه از شوهر خود گرفته و ادای کفاره نماید یا خیر؟

بسمه تعالی، کفاره واجب است ولو این که از مهریه بگیرد و بپردازد.

4. دختر در خانه پدر نذر کرده به جهت حاجت شرعی، و حاجت برآمد، اما به نذر عمل ننمود و تمکن بر کفاره ندارد، غیر از گوشواره طلا و دستبند طلا، آیا واجب است که آن ها را فروخته و ادای کفاره نماید یا خیر؟

ص: 194

بسمه تعالی، گوشواره و دستبند اگر ملك خود او است و نذر با صیغۀ شرعی بوده، لازم است كفاره بدهد ولو به فروش آن ها و در غیر این صورت، فروش لازم نیست.

[سؤال 4242] 6799

2. در جواب سؤالی راجع به این که اگر مالی را که به ارث مالك شده بفروشد، فرموده اید: «خمس ندارد» و در بعضی چاپ ها توضیح دارد: «اگر ارث را بفروشند، از ترقی آن باید خمس بدهد»؛ تکلیف واقعی چیست؟

بسمه تعالی، ترقی آن خمس ندارد؛ حتی بعد از فروش.

[سؤال 4243] 5316

2. مال ارث را اگر وارث بفروشد و قیمت روز فروش زیادتر از روز انتقال باشد سابقاً می فرمودید این زیاده جزء ربح مکاسب است و اگر از مؤونه زیاد بیاید خمس دارد، فعلاً نقل شده که حضرت عالی فرموده اید خمس ندارد، از محضر مبارك تقاضا می شود فتوای فعلی را مرقوم فرمایید و همچنین در هبه.

بسمه تعالی، خمس ندارد و خمس به ربح تجارت تعلق می گیرد و این جا صدق نمی کند.

[سؤال 4244] 2085

بسمه تعالی

حضور محترم شورای استفتانات دفتر امام

1. اگر کسی مالی را که به ارث برده است، بفروشد، خمس به آن تعلق می گیرد یا نه؟ و در صورت تعلق، آیا به قیمت اضافی آن تعلق می گیرد یا به تمام ارزش آن؟ و در هبه با فرض همین مسأله چگونه؟

بسمه تعالی، در میراث و موهوب خمس واجب نیست؛ حتی بعد از فروش.

ص: 195

2. کسی که تا به حال خمس نداده است آیا تمام دارایی اش را باید حساب کند یا مخارج عرفی استثنا می شود؟ و زمین و باغی که قیمت آن ترقی کرده است ولیکن هنوز آن را نفروخته، آیا خمس قیمت اولیه آن را باید بدهد یا قیمت امروز آن را، اگر چه نفروخته باشد؟

بسمه تعالی، باید خمس به قیمت فعلی بدهد و برای تعیین مقدار و مورد تعلق خمس باید به حاکم شرع مراجعه نماید.

3. اگر کسی پولی را جهت مؤونه، مثلاً پولی را به بتا می دهد که برایش مصالح بیاورد و کار کند و پرداخت پول قبل از سال خمسی باشد، لکن در هنگام سال خمسی بتا مصالح را آورده است و هنوز کار نکرده، آیا خمس به این مصالح کار نشده که مورد نیاز است و پول پرداخت شده نزد بتا که هنوز کار نکرده است، تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

4. میوه ها و زراعت هایی که هنگام سال خمسی وقت چیدن آن ها نرسیده است، آیا در هنگام سال خمسی، خمس به آن ها تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، باید به همان قیمت سر سال خمس آن را بدهد.

5. این که فتوای حضرت امام در تحریر و حاشیه عروه بر احتیاط واجب است که ابتدای شستن صورت

و دست ها باید از اعلی به اسفل باشد، آیا در همه دست کشیدن ها باید از بالا دست بکشد؟ و اگر کسی مثلاً از وسط دست کشید، در عین حال که بالا را شسته است، آیا اشکال دارد و در عین حالی که از اسفل به اعلی نشسته است؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

6. سرودهایی که معمولاً رادیو می گذارد و همراه با آهنگ است چه حکمی دارند؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک اشکال ندارد.

بسمه تعالی

1. زمینی را برای زراعت به عنوان سرمایه خریداری کرده و خمس آن را داده است. بعداً که ترقی قیمت پیدا می کند آن را با زمین دیگری معاوضه می کند. آیا در این

صورت ترقی قیمت آن خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، زمین اگر برای تجارت و فروش خریداری شده، حکم مال التجاره بر آن مترتب است و ترقی قیمت در آخر سال، اگر امکان فروش داشته ولو آن که نفروخته باشد، خمس دارد؛ ولی اگر زمین را برای زراعت کردن خریده که در آن زراعت کند تا نفروخته، ترقی قیمت خمس ندارد.

2. شخصی ماشین می خرد که با آن کرایه کشی کند. بعد از این که دو یا سه سفر مسافرت کرد و نمازش را تمام خواند، دو سه ماهی را به کمتر از مسافت شرعی کرایه کشی و رفت و آمد می کند. در این صورت اگر بعد از دو سه ماه مجدداً برای همان شغل سابق به حد مسافت شرعی مسافرت کند آیا باید نماز را تمام بخواند یا این که به هم خورده و باید در سفر اول قصر و در سفر دوم تمام بخواند؟ حکمش را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، با فرض دوام شغل، ولو در کمتر از مقدار مسافت، حکم عملیت سفر به حال خود باقی است.

3. اگر میت را سهواً بر خلاف ترتیب اغسال ثلاثه غسل دادند و دفن کردند و بعد متوجه شدند؛ آیا برای مراعات ترتیب، نبش قبر لازم است یا نه؟

بسمه تعالی، در مثل مفروض، مسأله جواز نبش مشکل است؛ گرچه خالی از وجه نیست اگر مخالف احترام میت نباشد.

[سؤال 4247] 2087

بسمه تعالی

شخصی زمینی را خریده برای فروش و مدت ده سال نگه داشته؛ اکنون به چندین برابر قیمت خرید می تواند بفروشد و قیمت زمین در طول ده سال بالا و پایین رفته، یا همه بالا رفته است؛ آیا خمس سود فعلی را باید بدهد، یا اهل خمس در سال اول، به لحاظ ارتفاع قیمت شریک شده اند و خمس به طور تصاعدی بالا-رفته است؟ لطفاً حکم مسأله را در دو صورت خرید زمین از پول مخمس و غیر مخمس بیان فرمایید.

ص: 197

بسمه تعالی، چنانچه در طی آن مدت، تنزل قیمت پیدا نکرده باشد، در صورتی که زمین از پول مخمس تهیه شده، يك خمس برای ترقی قیمت به قیمت فعلی کافی است؛ و اگر از پول غیر مخمس بوده، علاوه بر خمس زمین به قیمت فعلی، باید خمس ترقی قیمت چهار خمس دیگر را نیز به قیمت فعلی بدهد؛ و اگر در اثنای آن مدت، تنزل قیمت نیز حاصل شده، احتیاطاً خمس ترقی سال قبل و ترقی سال بعد را باید بدهد.

[سؤال 4248] 6990

3. در مورد جمع آوری تمبر: اگر تمبرهای پستی را به قصد فروش خریده و بعد از مدتی به قیمت گران تر بفروشیم اشکالی دارد؟ و آیا به نگهداری تمبر، خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، مانع ندارد و خمس دارد.

[سؤال 4249] 4886

2. آیا به تمبرهای یادگاری که از طرف وزارت پست و تلگراف نشر شده یا می شود و بعد از گذشت مدتی بر اثر بورس بازی، قیمت آن تا چندین برابر قیمت اصلی می رسد، خمس تعلق می گیرد یا نه؟ در ثانی، بعد از گذشت مدتی و پرداخت خمس، مجدداً قیمت آن تغییر بکند، باز هم باید خمس مابه التفاوت آن را پرداخت یا نه؟

بسمه تعالی، اگر برای تجارت تهیه نشده و قبلاً خمس آن داده شده، ترقی قیمت خمس ندارد. و آلبوم در حد شأن بدون قصد تجارت خمس ندارد.

[سؤال 4250] 2050

2. کسی که هر سال مبلغی در بانک پس انداز می کند و خمس پس انداز همان سال را می پردازد، کفایت می کند؟ و همچنین کسی که از طلب خود، سال اول خمس داده و

ص: 198

سال بعد هم مبلغی دیگر به همان مدیون اول قرض داده؟

بسمه تعالی، کفایت می کند و پول مخمس دویاره خمس ندارد.

[سؤال 4251] 2619

2. چنانچه خمس طلا و مسكوك طلا قبلاً پرداخت شده باشد، آیا مجدداً در پایان هر سال نیز خمس آن باید محاسبه و پرداخت گردد؟

بسمه تعالی، چیزی که خمس آن داده شده، دویاره خمس ندارد.

[سؤال 4252] 2601

2. اگر جسمی را که يك سال از آن استفاده نشده خمس آن را بپردازند ولی باز هم به علت عدم احتیاج، مورد استفاده قرار نگیرد، باز هم در سال های بعد خمس به آن تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، دو مرتبه خمس ندارد.

[سؤال 4253] 2088

بسمه تعالی 1362 / 1 / 9

محضر مقدس حضرت آیت الله خمینی، سلام علیکم

مغازه داری جنسی را که از طرف صنف به آن ها داده می شود به طور معمول مصرف می کند. سر سال که می شود مقداری از این جنس زیاد می آید، که ممکن است زیادی را به مصرف سال آینده دکان یا به مصرف زن و فرزند خود برساند و ممکن است به قیمت آزاد بفروشد. باتوجه به این که قیمت آزاد با قیمت صنف تفاوت دارد، در هر سه صورت، تکلیف خمس این شخص چه می شود؟

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، در هر سه صورت، خمس واجب است و میزان قیمتی است که به آن فروخته یا برابر مقررات می تواند بفروشد.

ص: 199

[سؤال 4254] 2089

بسمه تعالی

محضر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی و اسأل الله توفیقه

1. پولی را که تخمیس شده، به مدت چند ماه یا یک سال به دیگری قرض می دهد و یا چندین سال در بانک به عنوان قرض الحسنه می ماند؛ آیا بعد از پس گرفتن باز هم باید تخمیس کند یا خیر؟ و اگر نداند پولی را که مدیون می دهد تخمیس شده یا نه، می شود تصرف کرد یا خیر؟

بسمه تعالی، دو مرتبه خمس ندارد و در فرض جهل، تصرف مانع ندارد.

2. پولی را از ارباح مکاسب وسط سال و غیره مثلاً قرض گرفته خرج وسایل قالیبافی برای فروش می کند؛ بعد از یک سال و چند ماه قالی بافته می شود؛ طریقه تخمیس پول قالی چگونه است؟ در ضمن پولی را که قرض گرفته، به اقساط در چند ماه می پردازد.

بسمه تعالی، سر هر سال باید موجودی قالی را حساب کند و زاید بر مقداری که راجع به آن بدهکار است و مقداری که قبلاً خمس آن داده شده را تخمیس نماید.

3. پولی را که تخمیس نشده، تبدیل به مصالح قالی بافی می کند؛ بعد از فروش، تخمیس آن چگونه است؟

بسمه تعالی، هر مقدار از قالی که بافته می شود، باید علاوه بر خمس آن، خمس چهار خمس دیگر را حساب کند.

[سؤال 4255] 2090

بسمه تعالی 1361 / 1 / 29

محضر مقدس رهبر کبیر انقلاب اسلامی و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران و امید مستضعفان جهان، حضرت آیت الله العظمی و مولانا الاعظم، الامام خمینی، متّع الله المسلمین بطول بقاء وجوده الشریف

احتراماً؛ به عرض می رساند که جواب چند مسأله ذیل را مرقوم فرمایید:

1. کسی که مقلد مجتهدی بوده و برای خود حساب سال درست کرده و تمامی

ص: 200

بدهکاری خود را هم داده است و بعد از مدتی، با دلیل و برهان تغییر مجتهد داده؛ برنامه حساب سال او چطور است؟ آیا دوباره حساب کند یا نه؟

بسمه تعالی، بدهی بابت سهمین را اگر بر طبق وظیفه شرعی به مصارف مقررہ رسانده، دوباره حساب کردن لازم نیست.

2. آیا سهم سادات و سهم مبارك امام (علیه السلام) را می شود برای یاری رزمندگان اسلام و جنگ زدگان داد یا نه؟

بسمه تعالی، عجالتاً، اجازه نمی دهم.

[سؤال 4256] 195

4. اگر مقداری پول در آخر سالی داشته باشیم و خمس آن را پردازیم و در سال بعدی، همان پول را داشته باشیم، آیا دوباره باید خمس آن پول را پرداخت؟

بسمه تعالی، دوباره خمس ندارد.

[سؤال 4257] 2545

2. نحن لدينا رأس سنة؛ وعند بلوغ السنة المالية نحسب مقدار الحقوق - و كما حدث في العام الماضي - ثم تحويلها، ثم تصرفنا في المبلغ الذي أخرجنا الحقوق منه وعند بلوغ السنة المالية الجديدة، عرفنا أن لدينا زيادة على المبلغ الذي أخرجنا خمسه؛ فهل الحقوق الشرعية لهذا العام متعلقة بالزيادة، أم في كل المبلغ؛ علماً أن الزيادة هي من أجرنا لهذا العام؟

بسمه تعالی، لا يجب تخميس المال المخمس ثانياً. وبعد إعطاء خمس الأصل يجب تخميس ما يحصل فيه من الأرباح في كل سنة.

[سؤال 4258] 2567

2. پولی که خمس آن داده شده آیا پس از گذشت يك سال، باز خمس به آن تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، دو مرتبه خمس ندارد.

ص: 201

بسم الله الرحمن الرحيم 25 صفر 1403 ق

سماحة إمام الأمة، السيد الخميني، حفظه الله وأبقاه عزّاً للإسلام والمسلمين، وأجرى على يديه الخير لهذه الأمة، وجعلها ذات عزّ ورفعة.

سيدي! نرجو الإجابة على هذه الأسئلة، جزاكم الله خيراً، مع العلم أننا أرسلنا رسالة سابقة إلى طهران ولم نحصل على جواب:

1. المال المخمس في العام الماضي، هل يُعاد إخراج الخمس منه ثانية لهذا العام؟ والمال هو نقود في البنك، أضيف إليها ما وقّره هذا العام.

بسمه تعالى، المال المخمس لا يخمس ثانياً.

2. هل يجوز صرف حقّ الإمام علي: الف. العمل الاسلامي في العراق أو إيران، ب. المساجد في الجزائر، ج. شراء كتب إسلامية، د. فقراء في هذا البلد (الجزائر)؟

بسمه تعالى، أمر سهم الإمام والسادة المباركين بيد الحاكم الشرعي، ويحتاج صرفه في الموارد إلى الإجازة الخاصة منه، مع تعيين قدر الحقوق.

3. هل يجوز صرف حقّ السادة على الفقراء السادة في العراق، وفي إيران؟

بسمه تعالى، ظهر حكم هذه المسألة من المسألة السابقة.

4. نرجو أن تبعثوا لنا رقم الحساب الخاص بكم في طهران أو في فرنسا (وهو أسهل علينا في الجزائر) حتى نستطيع بعث الحقوق إليكم.

بسمه تعالى، مع الإمكان يجوز الحوالة إلى حساب رقم ألف لمؤسسة التعاوني الإسلامي في قم المقدّسة.

2. آیا پارچه ای که به مدت يك سال از آن استفاده نشده و خمس آن داده شد، سال دوم هم باز دوباره باید خمس آن پرداخت شود؟

بسمه تعالى، مالی که خمس آن داده شده، دو مرتبه خمس ندارد.

8. به فتوای حضرت عالی آیا از خواروبار سالیانه منزل که يك مرتبه خمس آن

پرداخت شده، در سال های بعد، چنانچه مقدار آن کم یا زیاد شد، باید برای مقدار اضافه آن، خمس پرداخت گردد؟

بسمه تعالی، آنچه که يك بار خمس آن داده شده، دوباره خمس ندارد.

[سؤال 4262] 2092

بسمه تعالی 1362 / 3 / 9

آستان مقدس دفتر امام خمینی، مدّ ظلّه، رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران

استدعا دارم به دو سؤال مذهبی در رابطه با خمس پاسخ فرمایید:

1. آیا لوازم منزل مازاد احتیاج و همچنین کتاب های قرائت شده و همچنین فرش هایی که به عنوان پس انداز خریداری شده و اضافه است که فرضاً در روز نیاز ممکن است فروخته شود و از پول آن در جایی استفاده گردد، اگر در پایان سال، حساب شد و خمس و سهم امام آن ها پرداخت گردید، سال های دیگر هم باید محاسبه و خمس آن ها داده شود یا همان سال اول کافی است؟

بسمه تعالی، همان سال اول کافی است و دومرتبه خمس ندارد.

2. قبول دعوت افرادی که خمس نمی دهند و به گردن دارند و خوردن غذا در منزل آن ها و خواندن نماز در خانه آن ها و قبول هدیه ای از طرف آن ها مثلاً لباس و پوشیدن آن در هنگام نماز، از نظر شرعی چگونه است؟

بسمه تعالی، اگر یقین به بودن خمس در مالی که مورد ابتلای او واقع می شود، ندارد اشکال ندارد.

خمس دیونی که وصول نشده

[سؤال 4263] 2093

بسمه تعالی 28 محرم 1403 ق

مقام منیع حضرت آیت الله العظمی امام خمینی مدّ ظلّه، سلام علیکم

اگر بین سال از درآمد که هنوز متعلق خمس نشده، به کسی قرض بدهم که نیاز به

ص: 203

قرض داشته و تا آخر سال قدرت بر پرداخت نیافت آیا باید سر سال خمس آن را بدهم هر چند وصول نشده؟ یا پس از وصول بلافاصله بدهم؟ یا از درآمد سال وصول حساب می شود؟ ادام الله ظلکم العالی

بسمه تعالی، هر وقت وصول شد فوراً خمس آن را بدهید.

[سؤال 4264] 2094

بسمه تعالی

محضر مقدس امام خمینی، مدّ ظلّه، محترماً؛ به عرض می رساند که:

1. مبلغ نقدی از درآمد کسبم در بین سال وام داده ام و تا آخر سال وصول نکرده ام (با این که می توانستم وصول نمایم) و سال کسبم گذشته است، اگر آن پول را دریافت کنم از ربح سال وصول محسوب است که اگر صرف مؤونه کردم خمس نداشته باشد و یا آن که باید خمس آن را بدهم؛ چون از سال آن گذشته است؟

بسمه تعالی، باید خمس آن را بدهید و ربح سال قبل است، نه سال وصول.

2. از درآمد کسبم فرشی خریده ام که در سال های بعد احتیاج به آن دارم برای زندگی، آیا از مؤونه امسال که خریده ام محسوب می شود که خمس نداشته باشد و یا این که باید خمس آن را بدهم؟

بسمه تعالی، اگر طوری است که باید فعلاً آن را تهیه کنید خمس ندارد.

3. اگر خانواده ای خمس و زکات را نپرداخته باشد، عبادات فرزندان آن شخص (نماز و روزه و...)

چگونه خواهد بود؟ و تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، عبادات فرزندان صحیح است؛ مگر آن که علم داشته باشند که فرش یا مکانی که روی آن نماز می خوانند خمس داشته و پرداخت نشده است که در این صورت، بدون مراجعه به حاکم شرع و اجازه او، نماز روی آن اشکال دارد.

[سؤال 4265] 2068

10. کسی که حساب سال دارد از نظر تخمیس اموال مثلاً روز آخر سال که می شود می بیند هزار تومان از زید طلب دارد. و پانصد تومان از عمرو، اگر از عمرو مطالبه کند

ص: 204

می دهد ولی زید یا ندارد که طلب را ادا کند یا آدم بد معامله ای است که به زودی حاضر نمی شود دین خود را ادا کند، استفاده از تحریر چنین می شود که طلب عمرو باید تخمیس شود ولی از زید هر وقت وصول شد جزء عوائد سال وصول است و خمس ندارد مگر چیزی بعد از وصول باقی بماند که آخر سال آینده تخمیس گردد، آیا مسأله همین طور است که استفاده می شود، یا بعد از وصول باید تخمیس گردد هر چند تا آخر سال باقی نماند.

بسمه تعالی، طلب هر وقت وصول شد باید در مورد تعلق خمس همان وقت تخمیس شود و آنچه که در کتاب تحریر الوسيله مسطور است راجع به ترقی قیمت مال التجاره ای است که از مردم طلب دارد.

[سؤال 4266] 4990

2. اگر کسی پولی به کسی قرض داد و يك سال یا بیشتر از آن پول گذشت و آن طرف پول را پس نداد، آیا پولش خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، هر وقت پول را وصول کرد خمس بدهد.

[سؤال 4267] 4990

3. اگر کسی خانه ای را مثلاً 60000 تومان رهن کند تا يك سال، آیا بعد از يك سال پولش خمس دارد؟

بسمه تعالی، حکم مسأله قبل را دارد.

[سؤال 4268] 2121

2. آیا پولی را که انسان قرض داده و طرف مقابل بعد از گذشت يك سال هم ندارد که بدهی خود را بپردازد، آیا این پول - که در اصل الآن در اختیار صاحب مال نیست - خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر پول از درآمد کسب بوده، پس از وصول آن باید خمس آن داده شود.

ص: 205

2. اشخاصی مطالباتی از مردم دارند و آخر سال خمسی آن ها، آن مطالبات دریافت نمی شود و بعضی از مدیونین احتمال دارد که چهار الی پنج سال دین خود را نپردازند. در رابطه با ادای خمس آن مطالبات، چه می فرمایید؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب قرض داده، هر وقت وصول شده همان موقع خمس دارد و اگر جنس را نسیه فروخته و در سال های بعد وصول می شود، وصولی جزو درآمد سال وصول محسوب است.

3. بنده مبلغ 15000 تومان از اداره متبوعم وام گرفتم و این وام را در اختیار یکی از اقوامم که بدان نیازمند بود قرار دادم و طبعاً اداره من ماهانه مبلغ معینی - مثلاً 450

تومان - از حقوق بنده کسر می کند؛ حال به این پولی که بنده در اختیار شخص مذکور قرار داده ام خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، وام اگر از حقوق ماهانه ادا شده و پس از گذشت سال، آن را از طرف، وصول نمودید خمس دارد.

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی رهبر کبیر انقلاب، امام خمینی، ادام الله ظلله علی رؤوس الانام، جعلت فداکم؛ مستدعی است به جواب مسائل زیر مفتخرم فرمایید:

1. در خصوص اخراج خمس و سهم امام (علیه السلام) اگر وجوهی از اشخاصی طلب دارم آیا باید امسال محاسبه شود یا پس از دریافت؟

بسمه تعالی، اگر سر سال امکان وصول باشد باید همان سر سال حساب کنید و الا پس از دریافت، خمس آن را بدهید.

2. پس از حلول سال برای کسی که حساب سر سال نگاه داشته، اگر بعضی از مطالبات را بخواهد ببخشد آیا از محاسبه معاف است یا اخراج لازم است؟

بسمه تعالی، اگر امکان وصول مطالبات داشته خمس آن را ضامن است.

3. پدری در سال گذشته از درآمد همان سال، مقداری سرمایه به فرزندانش داده برای او کار کنند، آیا محاسبه آن هم لازم است؟

بسمه تعالی، اگر به آن ها بخشیده و بخشش از شوون او بوده خمس ندارد وگرنه باید خمس بدهد.

4. کتاب هایی در سال های متمادی خریداری شده است برای مطالعه یا درس، آیا اخراج خمس آن ها لازم است؟

بسمه تعالی، اگر مورد لزوم است خمس ندارد.

5. ودیعه سفر حج که سال گذشته در بانک گذاشته شده است آیا از مؤونه حساب می شود یا خمس آن باید اخراج شود؟

بسمه تعالی، اگر طوری است که تا این پول را ندهد، نمی تواند به حج برود و حج بر او واجب است، از مؤونه محسوب است.

6. شخصی در نظر داشت خانه خریداری کند و با قولنامه، خانه خریده و تحویل گرفته و بدین منظور چند قطعه فرش خریداری کرده، ولی چون مجوز خرید نگرفته، نتوانسته منتقل شود، آیا خمس به فرش ها تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر در زندگی به آن ها نیاز دارد از مؤونه است و لازم نیست خمس آن ها را بدهد.

7. در چه شرایطی شخص می تواند خمس را به اقساط پردازد؟ اگر يك جا بخواهد پردازد تا اندازه ای در کسبش اختلال پیدا می شود و آیا کسی که برای اولین بار می خواهد خمس پردازد، با آن که در حد نصاب، مال داشته آیا می شود مقداری از مالش، به عنوان سرمایه، از اخراج خمس معاف باشد؟

بسمه تعالی، معاف نیست و تأخیر باید با اجازه باشد.

8. در تقلید اعلم که شرط شده «در صورت تعدد اعلم، اورع و اتقی را مقدم بدارد» آیا این شرط برای اولین بار است یا چنانچه پس از تعیین مقلد و تقلید از او برای چندی، تشخیص داد که اعلم دیگری از او اتقی و اورع است، آیا واجب است به دومی عدول کند؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور، عدول لازم است علی الاحوط.

9. واسطه و دلال در معاملات به واسطه وساطت، اصولاً در صدی يك - مثلاً- از فروشنده حق العمل می گیرد، عرف بازار فروشنده را ملزم می داند که حق واسطه را باید بدهد، آیا شرعاً هم همین طور است؟ و آیا اگر دلال عملی انجام نداده، فقط يك مرتبه همراه فروشنده به ملاقات خریدار رفته است برای معرفی طرفین، آیا مستحق حق العمل است؟ و اگر فروشنده نخواهد حق او را بدهد مشغول الذمه است؟ بسمه تعالی، اگر به همان نحو متعارف اقدام کرده اند، دلال حق متعارف خود را دارد.

[سؤال 4273] 2096

بسمه تعالی

دفتر امام خمینی مدّ ظلّه العالی

1. کسی که پولی را به قرض می دهد و مدت يك سال هم بیشتر دستش می ماند آیا باید صاحب پول خمسش را بدهد یا کسی که استفاده می کند؟

بسمه تعالی، کسی که قرض گرفته لازم نیست خمس بدهد و کسی که قرض داده هر وقت آن را وصول کرد خمس بدهد.

2. کسی که نمی داند در بانک ها سود می گیرند، اگر وامی بگیرد و بعداً بفهمد که سود می گیرند، آیا این سود را حساب می شود یا نه؟

بسمه تعالی، بهره پول، ربا و حرام است ولی آنچه را قرض گرفته مالک شده است.

3. کسی که برای تهیه مسکن، پولی را جمع کند و مدت يك سال هم بگذرد، آیا خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد و حقوق جمع کرده، خمس دارد.

[سؤال 4274] 2097

بسمه تعالی

1. پولی که انسان به کسی قرض داده و يك سال بر آن گذشته و دریافت ننموده آیا خمس به آن تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب بوده و خمس آن داده نشده خمس دارد.

2. کسی که در محلی قصد اقامت ده روز را کرده بدون در نظر داشتن این که ممکن است در بین ده روز

ص: 208

سفرهایی کمتر از سفر شرعی برایش پیش آید نماز و روزه او قبل و بعد از سفرهای پیش آمده چه حکمی دارد؟ و اگر از اول بخواهد در بین این ده روز سفرهای بیشتر از حد ترخص کند نماز و روزه او چه حکمی دارد؟ والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، اگر قصد اقامت ده روز با شرایط آن متحقق شده تا سفر شرعی جدید پیش نیامده حکم اقامت باقی است و اگر از اول قصد خروج از محل اقامت بیش از یکی دو ساعت دارد قصد اقامت محقق نشده است.

[سؤال 4275] 1972

3. اگر کسی دارای شغلی است که میزان حقوق آن مشخص است، ولی هر موقع که بخواهد می تواند آن را دریافت کند، اگر چنانچه شخصی این پول را نگیرد و گرفتن آن را به بعداً محول نماید، اگر چنانچه سال خمسی که او در نظر گرفته به سر آید، آیا باید خمس پولی را که نگرفته است بپردازد یا خیر؟

بسمه تعالی، باید خمس بدهد.

[سؤال 4276] 2098

بسمه تعالی

حضور محترم فقهای عظیم الشان دفتر استفتائات امام، با سلام

سؤالاتی را که برای این جانب پیش آمده مطرح و مصدع اوقات شریف آن حضرات آیات عظام و حجج اسلام می شوم.

1. درباره خمس: کسی که مقروض و خود نیز قبل از رد قرض خود، مقداری پول - مثلاً ده هزار تومان - قرض الحسنه می دهد، آیا این پول خمس دارد یا خیر؟ و اگر کسی خمس این را داد با این که خود مقروض بوده، اگر بعداً ده هزار تومان به دست آورد و سال بر آن مال گذشت، با فرض این که مبلغ اول خمس نداشته باشد، آیا مبلغ پرداختی، به جای خمس وجه دوم محسوب می شود یا خیر؟ یا اصلاً قرض الحسنه خمس دارد یا خیر؟

ص: 209

بسمه تعالی، پولی که قرض داده شده، وقت وصول باید خمس آن را بدهد و پولی که قرض گرفته شده، خمس ندارد.

2. مبلغی که بنیاد شهید و ارتش به خانواده شهدا می پردازند، آیا خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

3. شهیدی که به علت تغییر مکان در جبهه روزه اش مانده، آیا روزه اش باید گرفته شود یا خیر؟ یا اگر باید گرفته شود، از خانواده شهید، از کسان وی می توانند روزه اش را بگیرند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر پسر بزرگ تر دارد، بر عهده او است و در هر صورت، خانواده او می توانند روزه های او را بگیرند.

[سؤال 4277] 2099

بسمه تعالی 18 / 9 / 1361

پس از عرض سلام و دعا خدمت رهبر عزیز ملت ایران. استدعا دارم جواب مسأله زیر را مرقوم فرمایید.

مبلغ 200/000 تومان طلبکار بودم که چندین سال گذشته است. امسال 100/000 تومان آن را دریافت و 100/000 تومان دیگر را هر ماهه 10/000 تومان دریافت می دارم. از نظر خمس چه باید کرد؟ آیا می شود جزو درآمد سالیانه حساب کرد یا باید خمس آن را حالا بدهم؟ با توجه به این که وقت حساب سالیانه خودم 15 شعبان هر سال است و مبلغ در حدود 43/000 تومان هم به بانک بدهکار هستم.

استدعای جواب فوری دارم.

بسمه تعالی، هر وقت وصول کردید خمس مبلغ وصول شده را فوراً بدهید.

[سؤال 4278] 1517

3. پولی که سال از آن گذشته باشد و به کسی قرض داده باشند، جریان خمسش چگونه می شود؟

بسمه تعالی، خمس دارد، ولی اگر نمی تواند از طرف بگیرد، هر وقت گرفت باید فوری خمس آن را بدهد.

ص: 210

[سؤال 4279] 2499

3. کسانی که مبلغی پول به عنوان قرض الحسنه به مدت 3 یا 5 یا 7 سال به دولت اسلامی پرداخته اند و در این مدت نسبت به وجه فوق ممنوع التصرف می باشند، آیا در سر سال خمسی، مبلغ پرداختی به دولت را باید جزء موجودی سال خود حساب نمایند؟
بسمه تعالی، اگر امکان وصول در سر سال ندارد، هر وقت وصول شد خمس آن را بدهند.

[سؤال 4280] 784

3. از درآمد وسط سال خمسی، پولی را به صندوق قرض الحسنه می پردازد و صندوق قرض می دهد به افراد و صندوق قرض را گرفته و دوباره به دیگری قرض می دهد و این عمل تکرار می شود. چه وقت باید خمس آن را بپردازد؟
بسمه تعالی، اگر سر سال، وصول آن امکان دارد باید سر سال خمس بدهد و در غیر این صورت هر وقت وصول کرد خمس بدهد.

[سؤال 4281] 1012

3. مبلغی که به عنوان رهن می دهیم، اگر سر سال رسید، خمس دارد یا نه؟
بسمه تعالی، تا وصول نشده، پرداخت خمس آن واجب نیست.

[سؤال 4282] 2100

بسمه تعالی 13 / 10 / 1361

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، السلام علیکم

1. اگر مبلغی نزد شخصی به طور امانت و یا رهن برای اجاره منزل نزد صاحب خانه بسپارد، آیا با توجه به این که از این پول به عنوان يك وسیله استفاده

ص: 211

می شود، وجوهات به این پول تعلق می گیرد؟ و اگر تعلق می گیرد، لطفاً حکم شرعی را بیان فرمایید.

بسمه تعالی، خمس دارد و هر وقت امکان وصول آن باشد، باید خمس آن را بدهد.

2. يك خانواده سه یا چهار نفری آیا چند دست رختخواب که جزو ضروریات اولیه منزل می باشد، می تواند داشته باشد؟ لطفاً حکم شرعی را بیان فرمایید.

بسمه تعالی، اشخاص مختلفند و میزان، نیاز عرفی و مراعات شؤون است.

3. اگر اموالی که وجوهات به آن تعلق می گیرد، از راه قناعت و صرفه جویی جمع شده باشد، آیا تخفیف هم دارد؟ و اگر دارد، لطفاً به طور واضح بیان فرمایید.

بسمه تعالی، تخفیف ندارد و باید آنچه سر سال زیاد آمده، تخمیس شود.

4. طلایی که مورد استفاده قرار می گیرد، حکم آن چگونه است؟

بسمه تعالی، اگر مورد حاجت باشد از مؤونه است.

[سؤال 4283] 4710

5. فردی از منافع و درآمد خود پولی را به عنوان قرض می دهد و خانه ای را برای نشستن رهن می کند و سر سال خمس او می رسد؛ آیا این پولی را که قرض داده، باید خمسش را بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، هر وقت وصول کرد، خمس بدهد.

[سؤال 4284] 2101

بسمه تعالی 1361 / 11 / 1

دفتر محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

پس از تقدیم عرض سلام؛ خواهشمند است اعلام فرمایید: این جانب کارمند بازنشسته بانک صادرات که تعدادی از سهام بانک را قبلاً دارا بوده ام (تعدادی از آن را بانک به صورت پاداش و تعدادی هم با پرداخت وجه آن از طرف خودم که البته تعداد خریداری شده با پول پرداختی خیلی کمتر از تعداد اهدایی می باشد) و در زمان بعد از

ص: 212

انقلاب به علت ملی شدن بانک ها، دولت بانک ها را ملی اعلام و از پرداخت وجه بهای سهام خودداری نمود، در صورتی که اگر حداقل ارزش اسمی سهم ها را پرداخت می نمودند بیش از یک میلیون تومان، ارزش سهام بود؛ مرقوم فرمایید به مبلغ پولی که خودم از محل حقوق و مزایای دیگر بانک در زمان های گذشته پرداخت نموده ام، وجوهاتی تعلق می گیرد یا خیر؟ توضیح این که مبلغ پرداختی به هیچ وجه برایم مشخص نیست.

بسمه تعالی، هر وقت بهای سهام خرید شده به شما رسید، باید خمس آن را بدهید؛ بلی اگر در دادن خمس کوتاهی کرده باشید، باید فوراً خمس بدهید.

مبدأ سال در پرداخت خمس

[سؤال 4285] 2102

بسمه تعالی

تعیین مبدأ سال برای پرداخت خمس، چگونه انجام می گیرد؟

بسمه تعالی، کسانی که درآمد تدریجی روزانه دارند، مبدأ سالشان روز شروع به کسب و کار است؛ و کسانی که درآمد کارشان در زمان معینی به دست می آید، مبدأ سالشان روزی است که درآمد در اختیارشان قرار می گیرد؛ مانند کارمند وقتی که اولین حقوق به حسابش واریز می شود، و کشاورز هنگام جمع آوری محصول، و باغدار در زمان چیدن میوه.

[سؤال 4286] 1876

6. کارمندی که هر ماه مقداری پول در بانک می گذارد، حتی اگر یادداشت نماید که هر ماه چقدر در بانک گذاشته است، باز هم سر سال نمی تواند خمس آن را حساب نماید؛ چون در طی سال مقدار پولی را که برداشت می نماید مشخص نیست که متعلق

ص: 213

به کدام ماه بوده است تا از خمس آن مقدار پول معاف شود، اگر سر سال هر چقدر پول که پس انداز کرده است خمس آن را حساب نماید، پول ها در زمان های مختلفی پس انداز شده و تاریخ تعلق گرفتن خمس به آن ها متفاوت است، پس چگونه باید خمس آن را حساب نماید؟

بسمه تعالی، از وقتی اولین حقوق به حساب او ریخته شده را اول سال قرار دهد و آخر آن سال، خمس تمام پس انداز بین این سال را بپردازد.

[سؤال 4287] 2103

بسمه تعالی

باتوجه به این که سال کارمندان از اولین روزی که حقوق می گیرند آغاز می شود، آیا در سال بعد، در همان روز که کارمند حقوق ماه را می گیرد باید خمس همه آن را بپردازد یا آن حقوق، جزء سال بعد به حساب می آید؛ باتوجه به این که غالب کارمندان و کارگران به سختی با حقوق خود، ماه را می گذرانند و اگر خمس آن را از اول ماه بپردازند، به سختی بیشتری می افتند؟

بسمه تعالی، اگر از وقتی که در سال اول، حقوق گرفته يك سال گذشته و بعد حقوقی گرفته است، از درآمد سال بعد محسوب می شود.

[سؤال 4288] 2104

بسمه تعالی

پس از سلام و دعای طول عمر آن حضرت؛ به عرض عالی می رساند که:

1. این جانب کارمند اداری هستم که از تاریخ 1360/7/9 استخدام شده و در تاریخ 1360/11/19 حقوق يك جا به من داده اند که از آن تاریخ به بعد تا این زمان پس انداز کرده ام؛ البته در حساب بانك مسکن برای تقاضای وام سپرده ام. ضمناً بنده فردی مجرد هستم که منزل و ماشین نیز ندارم و خرجی من را پدرم می دهد. لطفاً تکلیف این حقیر را از تاریخی که باید سال بگیرم مشخص فرمایید.

ص: 214

ضمناً آیا خمس و سهم امام به من تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، مبدأ سال شما وقتی است که حقوق گرفته اید و پس انداز خمس دارد.

2. چون در چند نذر به من لازم شده مقداری خرما بگیرم و تقسیم کنم، آیا اجازه می فرمایید وجه آن را به جنگ زدگان یا جبهه واریز نمایم؟

بسمه تعالی، اگر در نذر، صیغه مخصوص به نذر را نخوانده اید اختیار دارید.

[سؤال 4289] 1957

2. خمس از چه موقعی بر انسان واجب می شود؟

بسمه تعالی، مکلف از موقعی که شروع به پیدا کردن درآمد می کند تا سر سال، اگر از درآمد چیزی باقی ماند خمس دارد.

[سؤال 4290] 2105

بسمه تعالی 1361 / 9 / 26

بعد از عرض سلام و آرزوی موفقیت هرچه تمام تر نسبت به وظایف محوله برای شما برادران عزیز، خواهشمندم که به سؤالات این جانب پاسخ دهید:

1. این جانب در سپاه مشغول انجام پاسداری هستم و ماهیانه مبلغ 2000 تومان حقوق دریافت می دارم و هر ماه مبلغ 1000 الی 1500 تومان آن را در بانک می گذارم و سال گذشته خمس آن را پرداختم ولی امسال که مسأله آن را از بعضی ها پرسیدم، گفتند که چون شما سال مالی مشخص نکرده اید و قصد ازدواج نیز دارید، خمس به آن تعلق نمی گیرد؛ لطفاً پاسخ دهید که به موجودی حساب من، با توجه به شرایط فوق، خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، شروع سال مالی از وقتی است که اول حقوق و درآمد به دست شما می رسد و چنانچه از آن وقت تا يك سال از درآمد کسب چیزی زیاد بیاید باید خمس آن داده شود.

ص: 215

2. اگر فرد روزه داری در ماه رمضان عملی را انجام دهد که نداند آن عمل روزه را باطل می کند یا نه و بعداً بفهمد که آن عمل روزه را باطل می کند، تکلیف او چیست؟

بسمه تعالی، اگر جاهل غیر ملتفت به سؤال باشد کفاره ندارد و چنانچه کوتاهی در یادگرفتن حکم و سؤال نموده، کفاره جمع در افطار به حرام و یکی از شقوق کفاره تخیری در افطار به غیر حرام باید بدهد.

3. آیا به کتاب هایی که در طول سال برای مطالعه خریداری می شود (اعم از مرجع یا...) خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، چنانچه مورد احتیاج بوده، خمس واجب نیست.

4. این جانب مدت تقریباً يك سالی است که از سپاه اراك به تهران رفته ام و هر هفته روزهای پنج شنبه و جمعه را در اراك به سر می برم و در ضمن، قصد برگشت نیز به اراك ندارم؛ آیا تهران وطن دوم من محسوب می شود و می توانم نماز و روزه را در آن جا درست بخوانم یا نه؟

بسمه تعالی، وطن محسوب نیست؛ مگر این که يك محله از محلات تهران را محل سکونت دائم قرار داده باشید.

5. استعفا از سپاه به قصد ادامه تحصیل، آیا از لحاظ شرعی اشکال دارد یا نه؟ (این جانب دانشجو می باشم)

بسمه تعالی، چنانچه مخالف مقررات سپاه نباشد اختیار با خود شما است.

[سؤال 4291] 2054

3. آیا سالی که تعیین می کنم، هروقت باشد می شود یا باید ماه مشخصی از سال باشد؟

بسمه تعالی، سال از وقتی شروع می شود که اول حقوق به شما رسیده و پایان سال، گذشت يك سال کامل از آن وقت می باشد.

[سؤال 4292] 2106

بسمه تعالی 1361 / 12 / 5

با سلام و امید تندرستی برای شما و امام، سؤالی داشتم لطفاً پاسخ بفرمایید.

آیا يك کارمند با سطح حقوق 2500 تا 3500 تومان در ماه، اگر آخر سال مقداری

ص: 216

از آذوقه در خانه اش ذخیره بماند، خمس دارد؟ با فرض این که آن آذوقه، مازاد نمی تواند باشد؛ چون با این حقوق سطح پایین، چیزی مازاد نمی ماند و در واقع آن، احتیاج ماه های بعد است. با علم به این که کارمند جماعت در انتهای ماه که به اول ماه بعد وصل می شود، آذوقه ماه بعد را يك جا خریداری کرده و در ماه بعد از آن استفاده می کند؛ مثل برنج و امثالهم. حالا اگر در آخر اسفند ماه چنین آذوقه ای تهیه و خریداری شد تا در ماه های بعد فروردین، اردیبهشت و خرداد مورد استفاده قرار گیرد، این آذوقه آیا مازاد محسوب می شود و خمس دارد؟ و اصولاً آذوقه مازاد بر احتیاجات سال، چگونه قابل تشخیص است؟

بسمه تعالی، مبدأ سال، وقت شروع به کار و گرفتن حقوق است و آنچه در بین سال در مؤونه صرف شد خمس ندارد و هرچه سر سال زیاد باشد، باید تخمیس شود؛ هرچند در ماه های آینده صرف شود.

[سؤال 4293] 2107

بسمه تعالی

دفتر حضرت امام، خواهشمند است نظر مبارك قائد اعظم و مرجع عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، ایده الله تعالی را درباره سؤال های ذیل مرحمت فرمایید:

1. طرز محاسبه خمس، برای کارمند دولت و یا هر فردی که مانند او، حقوق و یا مزدی ماهانه دریافت می دارد، چگونه است؟

بسمه تعالی، مبدأ سال وقتی است که حقوق خود را می گیرد و آخر سال او، وقتی است که دوازده ماه کامل از آن بگذرد.

2. اگر کارمند با وجود درآمد جدید (حقوق ماهانه) و یا به فرض که هنوز اجرتی دریافت نکرده، از پول مخمس شده، برای نیازمندی های روزانه استفاده نماید، می تواند در آخر سال از مازاد به جای آن ها بگذارد؟

بسمه تعالی، از درآمد سال، جبران مخارجی را که با پول دیگر صرف کرده، جایز نیست.

ص: 217

3. می توان ارزاق منزل، مانند روغن، نان و... را به طور تقریبی به قیمت درآورد و پول آن ها را حساب کند؟

بسمه تعالی، جایز است.

4. اگر اجناس خوراکی مخمس شده را به تدریج مصرف نماید، آیا می تواند معادل آن ها را در آخر سال از اجناسی که خریده، کنار بگذارد یا پول آن ها را از مازاد سال کم نماید؟

بسمه تعالی، حکم مسأله دوم را دارد.

[سؤال 4294] 2108

بسمه تعالی

مبدأ سال کسی که تازه حقوق بگیر شده چه زمانی است؟ و اگر به خاطر تأمین آینده زندگی خود با قناعت مخارجش را به حداقل برساند تا پس اندازی داشته باشد آیا به آن خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، مبدأ سال اولین زمانی است که حقوق می گیرد و اگر از حقوق پس انداز کند سر سال خمس پس انداز را باید بدهد.

[سؤال 4295] 4899

3. شنیدم که خمس را می توان به این صورت داد که آخر ماه پول اضافه را یادداشت کرده و بگذاریم سال آینده، آخر همان ماه، خمس پولی که سال گذشته اضافه بود، را بدهیم. آیا می شود این کار را کرد؟

بسمه تعالی، اگر بین سال صرف در مؤونه نشده مانع ندارد؛ ولی برای سال، مبدأ آن را زمان گرفتن اولین حقوق قرار دهند و تا يك سال از آن تاریخ آنچه از مؤونه زیاد آمده را تخمیس نمایند.

[سؤال 4296] 5159

2. در حساب سال خمس، مناط سال شمسی است یا قمری؟

بسمه تعالی، می تواند سال شمسی قرار دهد و میزان سال شمسی است.

ص: 218

محضر مقدس یگانه مرجع عالی قدر ملت شیعه، حضرت آیت الله العظمی روح الله الموسوی الخمینی، دام ظلّه العالی

به شرف عرض می رساند: در موضوع سه مسأله که ذیلاً به عرض می رسد، استدعای بیان حکم می نماید.

1. به طوری که در افواه مردم شایع شده است، گویا احتساب سال با حساب شمسی، برای اخراج خمس از ارباح مکاسب، در نظر آن حضرت مورد اشکال می باشد؛ لذا از مقام آن مرجع عالی قدر تقاضای بیان حکم می نماید.

بسمه تعالی، سال خمس شمسی است.

2. در مورد صرف سهم امام (علیه السلام) چون بعضی اوقات ضرورتی پیش می آید که کسب اجازه از مرجع، به فوریت امکان پذیر نیست، شخص تا چه حد اجازه دارد بدون اجازه پردازد؟

بسمه تعالی، باید اجازه بگیرند.

3. طبق دستور صریح علمای اعلام، کثر الله امثالهم، باید وقوع طلاق در محضر عدلین انجام گیرد. آیا محرز بودن عدالت عدلین برای ازدواج و طلاق دهنده لازم است یا خیر؟ در صورت لزوم، طلاق هایی که فعلاً در محاضر رسمی انجام می گیرد، زوج نه صاحب دفتر را می شناسد و نه از وجود عدلین اطلاع دارد، چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، اگر عدالت نزد مجری صیغه طلاق محرز است؛ آثار طلاق صحیح، مترتب است، مگر یقین داشته باشند که شاهد عادل نبوده است.

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

آیا سال خمس باید سال شمسی باشد یا سال قمری؟

بسمه تعالی، سال را شمسی قرار دهید اگرچه قمری هم مانع ندارد.

بسمه تعالی

آیا ملاك سال برای پرداخت خمس، شمسی است یا قمری؟

بسمه تعالی، میزان، سال شمسی است.

4. صاحبان اغنام و احشام که در کوهستان ها به سر می برند دیده شده بعضی سال خمس خود را اول فروردین قرار داده اند، در حالی که گاه و علفی که تهیه نموده اند تا اول خرداد مثلاً باید به صرف آن حیوانات برسانند، آیا به نظر حضرت آیت الله از این قبیل اشیا جزء مؤونه سال قبل محسوب می شود، یا ملاك همان اضافه و مازاد است در آخر سال کیف کان.

بسمه تعالی، در آخر سال باید خمس بدهند.

بسمه تعالی

1. زارع که اول سال خمس او موقع تصفیة غله است، آخر سال او موقعی است که يك سال از اول سال او بگذرد یا این که موقع تصفیة غله سال دوم است؟ در هر صورت آخر سال خمسش که می شود محصولاتی از قبیل سبز موجود در صحرا دارد که مثلاً دو ماه بعد ثمره آن به دست می آید و گندم و جویی که مثلاً نزدیک چیدن آن ها رسیده یا این که چیده اند و هنوز تصفیة نشده، آیا تمام حاصل های موجود در صحرا را باید حساب کند و خمس آن ها را بدهد یا این که این ها جزء منافع سال بعد است و آیا فرقی بین حاصل سبز و حاصل به ثمر رسیده هست یا خیر؟

بسمه تعالی، میزان گذشتن يك سال است و بعید نیست سال شمسی باشد و مقداری از ثمر که موجود است باید تخمیس شود و آنچه بعداً به ثمر می رسد از ارباح سال بعد است.

2. کسی که در دهی قصد اقامه می کند و قصد دارد که در ده دیگر هم در ضمن مدت اقامت برود در

صورتی که فاصله بین این دو ده کمتر از حد ترخص باشد آیا مضر به قصد اقامت هست یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر دو محل است قصد اقامه محقق نشده است.

[سؤال 4302] 1993

3. کشاورزی - مانند برنج کاران - مبدأ سال مالی او مثلاً اول مهر است و برداشت محصول سالیانه در شهریور است؛ یعنی يك ماه مانده به آخر سال محصول به دست آمده، تا اول سال يك دهم فرضاً مصرف شد و بقیه باقی ماند آیا همه این محصول باقیمانده را باید خمس بدهد - در حالی که زندگی یازده ماهه او تقریباً از این محصول اداره می شود - یا خیر از به دست آمدن محصول يك سال باید بگذرد؟

بسمه تعالی، تا وقت محصول سال آینده می تواند از حاصل در مؤونه صرف کند و از بقیه خمس بدهد.

[سؤال 4303] 2189

3. سال زراعتی در صورتی که موقع تصفیۀ گندم یا جو باشد، هرگاه تصفیه در سال های بعد دیرتر یا زودتر انجام شد - مثلاً اگر اول مرداد تصفیه گندم شد برای زیدی و سال بعد تصفیه گندم او دهم مرداد شد - آیا آنچه موجودی دارد از امسال، خمس ندارد؟ یا اگر بیستم تیر شد، هرچه فواید سال جاری هم بوده، باید خمسش را بدهد؟ در هر صورت، لطفاً توضیح دهید که زارع چگونه حساب کند تا از محصول های سال گذشته و پول آن ها فقط اول مرداد خمس بدهد.

بسمه تعالی، دیرشدن وقت تصفیه یا زود شدن، ربطی به سال خمسی که سال شمسی است ندارد و باید تمام مال را در هر حالی که هست حساب کند و خمس بدهد.

[سؤال 4304] 2113

بسمه تعالی 1361 / 10 / 20

محضر مبارك حضرت امام خمینی مدّ ظلّه العالی

ص: 221

1. بنده از اول، حساب خمس مال خود را اول ماه محرم سال هجری قمری قرار داده ام، اگر از نظر شرعی اشکالی ندارد بفرمایید و اگر سال شمسی باید باشد به چه نحو تغییر دهم؟

بسمه تعالی، سال خمس، شمسی است و اگر ضرر ارباب خمس نشود، مانع ندارد تغییر دهید.

2. خمس مال خود را به آقای پسندیده توسط بانک ارسال داشته ام، اگر از نظر شرعی اشکالی ندارد بفرمایید.

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

3. آیا ردّ مظالم را هم باید به آقای پسندیده بدهم یا به هر مجتهدی می شود داد؟ و نیز آیا خودم می توانم به فقرا بدهم؟

بسمه تعالی، باید به فقیر صدقه داده شود.

[سؤال 4305] 2089

2. پولی را از ارباب مکاسب وسط سال و غیره مثلاً قرض گرفته خرج وسایل قالیبافی برای فروش می کند؛ بعد از يك سال و چند ماه قالی بافته می شود؛ طریقه تخمیس پول قالی چگونه است؟ در ضمن پولی را که قرض گرفته، به اقساط در چند ماه می پردازد.

بسمه تعالی، سر هر سال باید موجودی قالی را حساب کند و زاید بر مقداری که راجع به آن بدهکار است و مقداری که قبلاً خمس آن داده شده را تخمیس نماید.

[سؤال 4306] 2657

5. خریدن وسایل سواری - اعم از موتورسیکلت و یا ماشین - برای کسی که حساب سال ندارد جزو مؤونه است؟

بسمه تعالی، باید سال قرار دهد و بعد تصرف کند.

ص: 222

[سؤال 4307] 2182

4. درخت بید را که چندین سال بر آن رفته است، يك جا و به هنگام كندن تخميس كند، آیا بری ءالذمه است؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

مؤونه و موارد آن

[سؤال 4308] 2114

بسمه تعالی 17 / 7 / 1360

دفتر امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

پس از عرض سلام خدمت امام امت و گردانندگان دفتر؛ می خواستم در مورد این که آیا برای کتبی که اهل مطالعه و مخصوصاً طلاب علوم دینی برای خود تهیه می کنند خمس لازم است و یا نه؟ از امام امت بخواهید که جواب تفصیلی مرحمت فرمایند.

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، کتب مورد حاجت و مطابق شأن، خمس ندارد.

[سؤال 4309] 3406

4. کتاب هایی که انسان می خرد تا در آینده از آن ها استفاده نماید، اما در حال حاضر از آن ها استفاده نمی کند آیا خمس به آن ها تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر داشتن آن ها از شؤون شخص باشد خمس ندارد.

[سؤال 4310] 2095

4. کتاب هایی در سال های متمادی خریداری شده است برای مطالعه یا درس، آیا اخراج خمس آن ها لازم است؟

بسمه تعالی، اگر مورد لزوم است خمس ندارد.

ص: 223

بسمه تعالی

لطفاً جواب مسائل زیر را مرحمت بفرمایید:

1. آیا به کتاب هایی که انسان می خرد تا مطالعه کند، اما بدون مطالعه سالی از آن می گذرد، خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، کتاب ها اگر از شئون او باشند خمس ندارند.

2. کسی که مقروض است و پول جمع می کند تا قرض خود را بدهد، اگر از این پولی که جمع می کند

سال بگذرد آیا خمس به آن تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، پولی که جمع می کند سرسال خمس دارد، مگر این که قرض برای مؤونه همان سال باشد.

3. اگر هنگام دفن جسدی خاک کم بیاید و برای پوشاندن آن از خاک قبر دیگری استفاده شود از نظر شرعی چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، اگر موجب نبش یا اهانت به قبر دیگر نباشد مانع ندارد.

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم.

[سؤال 4312] 1686

3. کتاب ها و البسه و وسایلی که انسان در طول سال می خرد، آیا به آن ها خمس تعلق می گیرد یا نه؛ مخصوصاً کتاب هایی که انسان به

قصد مطالعه می خرد و چه بسا به علت فراموشی آن را نمی خواند؟

بسمه تعالی، اگر به قدر احتیاج خریده، خمس آن واجب نیست.

[سؤال 4313] 4417

8. آیا کتابی که خریده شده و هنوز مورد استفاده قرار نگرفته، پس از يك سال خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر عرفاً از مؤونه باشد، خمس ندارد.

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، مدّ ظله العالى

با كمال ادب، خاطر خطير را مستحضر مى دارد كه بعضى اشخاص در داخل منزلشان كتابخانه شخصى جهت مطالعه خود و خانواده شان تشكيل مى دهند و تعداد زيادى از كتب مختلفه - اعم از تفسير، لغت، علمى و ساير كتب مذهبى و غير مذهبى - را در آن جا گرد مى آورند و در طول سال به مطالعه همه آن ها نمى رسند و ممكن است بعضى از آن ها يك سال كامل و يا بيشتر از يك سال بر آن بگذرد و مطالعه نشود و بعضى ديگر را انسان گاهى با آن سر و كار دارد و به مقدار رفع نياز فوري مطالعه مى كند - مانند كتب لغت - و از بعضى ديگر فقط چند صفحه از آن را مطالعه کرده، آن هم در موقع خريدن و يا پس از آن؛ آيا بايد خمس همه آن ها را بدهد يا بعضى و يا هيچ کدام؟ حكم الله را بيان فرماييد.

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، اگر به مقدار شئون او باشد خمس ندارد.

حضور رهبر عظیم الشان و مرجع کبیر شیعیان جهان، امام خمینی، دامت افاضاته

احتراماً؛ کرامت فرمایید به سؤال شرعی این جانب پاسخ دهید:

این جانب مقدار زيادى كتاب به طور پراکنده تهیه نموده ام و با توجه به احتیاجاتی كه جهت مطالعه به كتاب دارم، نمى توانم خمس كتاب را از كتاب بدهم و اكثر كتاب ها را نیز از كتابفروشى های اسلامى با تخفیف خریده ام و تمكّن مالی ندارم كه بتوانم خمس آن را بدهم؛ خواهشمند است دستور فرمایید چگونه مى توانم خمس آن را بدهم و با توجه به این كه بعضى از كتب مال چندین سال قبل است، حكم شرعی

درباره آن چگونه است. ملتمس دعا

بسمه تعالی، کتاب ها اگر مورد نیاز و در حدود شؤن شما باشد خمس ندارد.

[سؤال 4316] 2118

بسمه تعالی 1362 / 1 / 15

1. به کتاب های موجود در کتابخانه شخصی که برای پاسخ گویی به دشمنان اسلام تهیه نموده است، خمس تعلق می گیرد یا خیر؟ و در صورت تعلق گرفتن، به قیمت خرید باید حساب شود یا به قیمت امروز؟

بسمه تعالی، اگر مورد نیاز و از شؤن شخص باشد خمس ندارد.

2. در حال حاضر نگاه کردن به فیلم های تلویزیونی که گاهی زن های بی حجاب نیز دارد و گوش دادن به صدای تاری که نواخته می شود چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، نظر به فیلم اجنبیه که صاحبش را نمی شناسد و ریبه و فساد در آن نیست، اشکال ندارد و موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 4317] 1940

3. يك طلبه که تدریجاً سالی يك مقدار کتاب از پول شهریه می خرد، آیا به این ها خمس تعلق می گیرد یا نه؟ (البته کتاب ها فعلاً مورد استفاده نیست ولی در آینده استفاده خواهد شد).

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4318] 827

3. کتاب های مذهبی و اسلامی را خریده ام به منظور این که خود یا دیگران از آن استفاده نمایم. اکنون که يك سال از مدت خرید گذشته، باید حساب خمس آن را بکنم یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر کتاب ها مورد نیاز او و به مقدار شؤن او باشد خمس ندارد.

ص: 226

5. شخصی مقداری کتاب خریده و هنوز همه کتاب ها را مطالعه نکرده است و به مرور زمان مطالعه می کند. اگر سر سال رسید، خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر تهیه آن، جزء احتیاجات او محسوب می شود و مورد حاجت است، خمس ندارد.

2. محصلینی که کتاب می خرند بعد مورد استفاده آن ها نیست و یا در سر سال آن ها، به مانند دفتر و وسایل تحصیل، زیاد می آید، آیا به این ها خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، در کتب و وسایل تحصیل مورد نیاز خمس واجب نیست.

4. محصلی که کتاب هایی خریده ولی نمی تواند همه اش را در يك سال مطالعه کند آیا خمس دارد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

3. آیا به کتاب، خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، به مقدار شئون خمس ندارد.

بسمه تعالی

محضر مقدس مرجع عالی قدر، قائد عظیم الشأن و رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی، دام عزّه و ظلّه

کتبی مورد نیاز آینده طلبه است و خریداری می نماید؛ لکن در مدت يك سال

مورد مطالعه قرار نمی دهد؛ آیا خمس دارد یا خیر؟ والسلام علیکم ورحمة الله

بسمه تعالی، اگر موقع خرید مورد نیاز است و یا آن که برای تأمین نیاز آینده، لازم است از قبل تهیه شود، خمس ندارد.

[سؤال 4324] 2120

بسمه تعالی

خدمت شریف حضرت امام خمینی، دامت افاضاته العالیه، پس از سلام و ارادت بندگی؛ چه می فرمایید در جواب مسائل زیر:

1. کتاب هایی که يك طلبه تدریجاً می خرد و فعلاً مورد نیازش نیست آیا خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر با شهریه خریده یا به مقدار شأن او است خمس ندارد.

2. شخصی است که از پدرش يك حیاط کهنه ارث به او رسیده است (البته خمس حیاط را پدرش داده بود) و آن شخص ده - دوازده سال است که کسب و کار کرده و مقداری پول جمع کرده است که می خواهد آن حیاط را تعمیر کند یا حیاط دیگری بخرد (البته آن مقدار پول دارد که حداکثر می تواند يك حیاط معمولی بخرد) آیا بر این پول ها خمس تعلق پیدا می کند یا نه؟

بسمه تعالی، پولی که از کسب و کار تهیه کرده و سال بر آن گذشته خمس دارد.

[سؤال 4325] 769

4. الكتب التي يقتنيها طالب العلم ويمرّ عليها الحول قبل المطالعة والبحث فيها فهل يجب عليه إخراج خمسها؟

بسم الله تعالی، إذا اقتناها لحاجته وتعدّ من مؤنّته لا يجب عليه إخراج خمسها.

[سؤال 4326] 1743

6. حضرت عالی در تحریر الوسیله از جمله چیزهایی که خمس به آن ها تعلق می گیرد، کتاب را فرموده اید. خواهشمند است اعلام فرمایید که شامل چه کتاب هایی می باشد و در صورتی که شامل همه کتاب ها باشد، آیا شخص خودش می تواند

ص: 228

تعدادی از کتاب ها را با محاسبه مبلغ خمس، به کتابخانه های مساجد تحویل دهد؟ آیا باید با نظر نماینده حضرت عالی باشد یا خیر؟
بسمه تعالی، اگر خمس دارد و کتاب ها مورد نیاز نیست، باید با اجازه حاکم شرع عمل کند.

[سؤال 4327] 2105

3. آیا به کتاب هایی که در طول سال برای مطالعه خریداری می شود (اعم از مرجع یا...) خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، چنانچه مورد احتیاج بوده، خمس واجب نیست.

[سؤال 4328] 1363

4. شخصی مقداری کتاب برای کتابخانه شخصی خود خریده که همه آن ها را مطالعه نکرده، ولی سال او رسیده. آیا خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، کتاب ها اگر مورد حاجت و مطابق شئون شخص بوده خمس ندارد.

[سؤال 4329] 2121

بسمه تعالی

مسئول محترم دفتر استفتانات حضرت امام خمینی

1. آیا کتابی که انسان برای خواندن خریده و احیاناً تا يك سال نمی تواند مطالعه کند، به این کتاب خمس تعلق می گیرد یا نه؟ و آیا این جزء دارایی محسوب است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر داشتن این کتاب از شئون شخص است خمس ندارد.

2. آیا پولی را که انسان قرض داده و طرف مقابل بعد از گذشت يك سال هم ندارد که بدهی خود را بپردازد، آیا این پول - که در اصل الآن در اختیار صاحب مال نیست - خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر پول از درآمد کسب بوده، پس از وصول آن باید خمس آن داده شود.

3. کسی که برای خود سال قرار می دهد، آیا باید سر سال خمس هرچه دارد را بدهد؟ به عنوان مثال

ص: 229

مواد غذایی (फल، ادویه، لیمو...) یا چیزهایی که نیاز خانه اش است خمس ندارد و اگر در سر سال خود مقداری پول داشته باشد و مقداری هم قرض بدهکار باشد و مقداری هم قرض داده باشد و بستانکار باشد و فرد قرض گیرنده هم الآن ندارد به او بدهد، وضع این شخص چگونه است؟ به عنوان مثال: خود من از يك فردی 75000 ریال می خواهم، ولی ایشان خیلی گرفتار است و ندارد به من بدهد و خودم هم 130000 ریال (سیزده هزار تومان) قرض دارم و سر سال هم مصادف با سر برج من است که حقوق گرفته ام و این حقوق را برای يك ماه آینده نیاز دارم. الآن به فرض این که سر سال باشد تکلیف من چیست؟

بسمه تعالی، راجع به مسائل اخیر به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه شود.

[سؤال 4330] 2524

2. کتابخانه ای برای منزل تهیه و از سال های قبل تا کنون حدود یکصد جلد کتاب دینی جهت مطالعه خود و فرزندان خریداری کرده ام و در آینده نیز به تدریج ممکن است خریداری شود، آیا به کتابخانه و کتب خریداری شده و یا کتبی که در آینده خریداری شود خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، در زاید بر احتیاج و شؤون خمس واجب است.

[سؤال 4331] 2095

6. شخصی در نظر داشت خانه خریداری کند و با قولنامه، خانه خریده و تحویل گرفته و بدین منظور چند قطعه فرش خریداری کرده، ولی چون مجوز خرید نگرفته، نتوانسته منتقل شود، آیا خمس به فرش ها تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر در زندگی به آن ها نیاز دارد از مؤونه است و لازم نیست خمس آن ها را بدهد.

[سؤال 4332] 2122

بسمه تعالی 1358 / 11 / 2

محضر زعیم عالی قدر و مرجع بزرگوار آیت الله العظمی امام خمینی ادام الله برکاته

پس از سلام و تحیات لازمه محترماً، به عرض می رساند: این بنده چند سال است

ص: 230

که در ارتش خدمت می‌کنم. نظر بر این که جاهل به مسأله بودم و در رژیم سابق که حقوق می‌گرفتم از همان حقوق تدریجاً پس‌انداز کرده، برای خودم منزل درست کرده‌ام و همچنین اثاث منزل گرفته‌ام در حدود يك صد هزار تومان قیمت منزل، و در حدود هفتاد و پنج هزار تومان اثاث منزل با قیمت آن زمان، که البته فعلاً قیمت ترقی کرده است و در آن زمان به هیچ وجه با عنوان شرعی خرج نکرده‌ام و حقوقم را تخمیس نکرده‌ام. فعلاً خواهشمندم نسبت به منزل و اثاث منزل بنده تکلیف شرعی را بیان فرمایید تا برایم مباح و حلال باشد و بنده خودم و خانواده‌ام مقلد آیت‌اللهی هستیم و همچنین نسبت به حقوق پس از انقلاب بنده که فعلاً از دولت اسلامی می‌گیرم تکلیفم را بیان فرمایید.

بسمه تعالی، حقوقی که می‌گیرید حلال است و هر مقدار از اثاث منزل و خود منزل که با حقوق بین سال یا بر ذمه تهیه شده و با حقوق اقساط آن پرداخت گردیده، خمس ندارد.

[سؤال 4333] 2123

بسمه تعالی 1361 / 1 / 14

محضر محترم حضرت امام خمینی

بعد از عرض سلام، مستحضر می‌دارم آن امام را که آیا به يك عدد تلویزیون و يك عدد ویدئو که جهت استفاده مذهبی يك خانواده می‌باشد، خمس تعلق می‌گیرد یا جزء ضرورات زندگی است؟

بسمه تعالی، اگر تلویزیون به مقدار شأن او است خمس ندارد و غیر آن را باید تخمیس کند. مگر این که از شئون او محسوب شود.

[سؤال 4334] 2073

3. شخصی دارای دو خانه است در دو شهر؛ گاهی زن و بچه‌هایش داخل آن خانه زندگی می‌کنند و گاهی داخل آن خانه دیگر؛ آیا هر دو خانه‌هایش جزء مؤونه حساب

ص: 231

می شود یا نه؟ به طور واضح، نظریه خود را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، اگر به هر دو خانه برای زندگی نیاز دارد، از مؤونه هستند.

[سؤال 4335] 2100

2. يك خانواده سه یا چهار نفری آیا چند دست رختخواب که جزو ضروریات اولیه منزل می باشد، می تواند داشته باشد؟ لطفاً حکم شرعی را بیان فرمایید.

بسمه تعالی، اشخاص مختلفند و میزان، نیاز عرفی و مراعات شؤون است.

[سؤال 4336] 2124

بسمه تعالی 2 / 12 / 1361

محضر محترم دفتر امام خمینی مدّ ظلّه العالی

خانه ای دارم 80 متری دارای 3 اتاق و لوازم زندگی به اندازه يك خانواده که بتوانند زندگی کنند و البته مقدار 90 هزار تومان نیز به دیگران بدهکار هستم که هر ماهه مبلغی بابت قسط می پردازم.

لطفاً مرا راهنمایی فرمایید که چه مقدار خمس به بنده تعلق می گیرد که دین خود را به اسلام و جمهوری اسلامی عزیز ادا کرده باشم؟

بسمه تعالی، اگر خانه را از پس اندازی که سال بر آن گذشته تهیه نکرده باشید چیزی بر شما نیست.

[سؤال 4337] 5619

5. شخصی شغلش خدمتگزاری و فزّاش مدرسه است. خانه ای شخصی داشت که در آن زندگی می کرد. بعد از مدتی او را سرایدار کردند و او از منزل شخصی به مدرسه تغییر مسکن داد. او می داند که بعد از پنج سال یا بیشتر او را از مدرسه بیرون می کنند و بالاخره باید به خانه اش برگردد. بعد از مدتی از سرایداری خلع می شود و به منزلش برمی گردد. حالا آیا منزل که پنج سال محل زندگی او نبوده خمس داشته یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، منزل مسکونی خمس ندارد.

ص: 232

بسمه تعالی

حضور محترم حضرت آیت الله العظمی آقای روح الله خمینی، دام ظلّه

استدعا دارم به سؤالات ذیل پاسخ فرمایید:

1. اگر کسی که سال خمسی دارد، زمینی را برای احداث ساختمان خرید و منزل مسکونی خود را در آن بنا کرد، با این شرط که پول زمین را قسطی پردازد، باید خمس زمین را بدهد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. اگر کسی که سال خمسی دارد تراکتوری را با شرکت دیگری برای کسب بخرد، در حالی که نیمی از سهم خود را بدهکار است، باید خمس تراکتور را بدهد؟ و آیا نمی تواند از منفعت سالانه خود برای پرداخت بدهی استفاده کند؟

بسمه تعالی، نسبت به مقداری که مالک شده و بدهی ندارد باید خمس بدهد و می تواند از منفعت سال، بدهی را بدهد؛ لکن باید خمس آن را هم پردازد.

3. اگر کسی که سال خمسی دارد منزل مسکونی خود را بفروشد تا منزل مناسب و لازم دیگری بخرد، پولی که بابت فروش منزل اول اخذ می کند خمس دارد؟

بسمه تعالی، اگر منزل را از درآمد کسب، بدون دادن خمس تهیه کرده، پول فروش آن خمس دارد.

بسمه تعالی 1361 / 5 / 24

به علت آشنا نبودن به مسأله خمس و نداشتن سال مالی در سال های پیش، مقداری لوازم و اجناس ضروری و مورد نیاز زندگی - از قبیل یخچال، قالیچه، اجاق گاز، رادیو، ماشین رخت شویی، اتو برقی، چرخ خیاطی، جاذرفی، جاکتایی، تلویزیون و تعدادی لوازم ارزان قیمت که جنبه تزئینی دارد - به تدریج در طول حدود 11 سال گذشته تا کنون خریداری نموده ام، لذا استدعا دارم در این باره نظر آن

ص: 233

حضرت اعلام تا به خواست خداوند عمل نمایم.

ضمناً یادآوری می شود که در اوایل فروردین سال 1361 با تعیین سال مالی، کلیه حساب ها و مطالبات و بدهی، ارزاق اضافی و وسایل و لوازمی که خمس به آن تعلق می گرفت (به استثنای وسایلی که نام برده شد) رسیدگی و مبلغ چهارصد تومان بابت خمس به دفتر امام خمینی ارسال و قبض دریافت نمودم.

بسمه تعالی، اشیای مذکوره اگر در بین سال از درآمد کسب تهیه شده و مورد حاجت زندگی بوده خمس ندارد.

[سؤال 4340] 2127

بسمه تعالی 1361 / 10 / 18

محضر رهبر کبیر انقلاب، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

این جانب دو منزل مسکونی داشتم و چند سال قبل سرمایه ام را حساب کردم و یک منزل، و نصف از منزل دیگر را فروختم و خمس آن را حساب کردم و نصف یک منزل را کارگاه قالی بافی درست کردم و مجموع پول فروش یک منزل و نصف منزل را - که هشت صد هزار تومان است - در جای دیگر، منزل بزرگ تر ساختم که دو میلیون تومان خرج شده است. حالا از نظر وجوهات شرعیه خمس به پولی که صرف این خانه مسکونی شده تعلق می گیرد یا نه؟ جواب را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، اگر منزل برای سکونت و مناسب شأن شما است خمس ندارد؛ مگر آن که بر پولی که خرج شده سال گذشته باشد.

[سؤال 4341] 2648

5. پسر جوانی که تا قبل از ازدواج، سه دانگ منزلی را داشته و با پدر و مادرش شریک بوده و در موقع ازدواج، این منزل را به دلیل نیاز آن ها، به آن ها واگذار نموده (البته نه با سند، بلکه استفاده از منزل را) و خود رفته یک منزل به اندازه نیازش خریده و زیر بار بدهی زیادی رفته است تا پدر و مادر خود را خانه به دوش نکند. آیا این

ص: 234

وضعیت به منزله داشتن دو خانه برای این جوان محسوب می شود یا این که در حقیقت، مسکن مورد نیاز محسوب می شود که نیاز به پرداخت خمس آن نمی باشد؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال، خمس واجب نیست.

[سؤال 4342] 2128

بسمه تعالی

شخصی منزلی برای سکنا دارد. بعداً که بچه هایش بزرگ می شوند این منزل را در اختیار بچه هایش می گذارد که آن ها در آن منزل بنشینند و خودش منزل دیگری از ربح مکاسب برای خودش تهیه می کند. البته منزل اول را به بچه ها نمی بخشد. بچه هایش هم فقیر نیستند؛ اما همین طور از جهت علاقه پدر و فرزندی یا مادر و فرزندی می گوید: فعلاً شما در این منزل بمانید. آیا با این وصف، منزل اول از مؤونه او خارج است و متعلق خمس خواهد بود یا این که هنوز به مؤونه باقی است و خمس ندارد؟ آیا فرق است بین این که منزل مزبور را در اختیار بچه ها گذاشته باشد یا این که هنوز در اختیار آن ها نگذاشته؛ ولی می گوید: من محتاجم به این که این منزل را در اختیار بچه هایم بگذارم و همچنین آیا فرق است بین فقر بچه ها یا غنای آن ها یا خیر؟

بسمه تعالی، مسکن در اختیار فرزند قرار دادن اگر از شؤون لایق به حال شخص باشد به نحوی که ترك آن با فرض تمکن عیب و وهن بر او محسوب شود و مسکن را پس از استغناى شخص خودش در اختیار فرزند گذاشته باشد، خمس ندارد وگرنه خمس دارد و در هر دو صورت، فقر و غنای فرزند میزان نیست.

[سؤال 4343] 2304

3. شخصی با وام بانکی، منزلی را خریداری نموده و اکنون منزل او با نرخ روز بیش از يك ميليون تومان ارزش دارد ولی سیصد هزار تومان به بانک بدهکار است و از درآمد ماهیانه در عرض سال مثلاً بیست هزار تومان پس انداز کرده الف. آیا به خانه او

ص: 235

خمس تعلق می گیرد یا نه؟ ب. پولی که پس انداز کرده، باید بابت بدهی حساب کند یا خمس او را بدهد؟

بسمه تعالی، خانه اگر مناسب شأن او باشد خمس دادن واجب نیست و چنانچه سر سال از اقساط گذشته چیزی داده نشده، می تواند از پس انداز کسر نماید؛ ولی اقساط سال آینده را نمی توان کسر نمود.

[سؤال 4344] 4781

2. آیا عمارت و خانه مسکونی و اثاث البیت معمولی از دادن خمس مستثنا است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد بین سال تهیه شده، تا مدتی که جزو مؤونه محسوب است خمس ندارد.

[سؤال 4345] 1175

4. شخصی خانه مسکونی دارد لکن برای توسعه بیشتر و استراحت بهتر در بین سال از ارباح مکاسب مشغول تهیه خانه دیگری می شود، آیا خمس این خانه که می خواهد تهیه کند باید پردازد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس خانه ای که برای توسعه تهیه نموده است باید پردازد.

[سؤال 4346] 2651

2. خرید تلویزیون و رادیو و ضبط صوت و تعمیرات آن ها و غیره را می توان جزء مخارج سال به حساب آورد؟

بسمه تعالی، به مقدار شأن از مؤونه است.

[سؤال 4347] 2129

بسمه تعالی 14 / 1 / 1362

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی الامام خمینی، مدّ ظلّكم العالی علی رؤوس المسلمین، ضمن عرض سلام، متمنی است نظر مبارك آیت اللهی را در مورد

ص: 236

مسأله ذیل بیان فرمایید که محل حاجت است:

شخصی يك دستگاہ آبگرمکن جهت ساختن حمام شخصی در منزلش به منظور استفاده خود و عائله اش خریداری می کند، ولی به علت فقر و نداشتن امکان مادی، موفق به ساختن حمام نمی شود و يك سال کامل و بیشتر از يك سال بر آن می گذرد. آیا دادن خمس پول آن واجب است یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال، خمس ندارد.

[سؤال 4348] 2085

3. اگر کسی پولی را جهت مؤونه، مثلاً پولی را به بتا می دهد که برایش مصالح بیاورد و کار کند و پرداخت پول قبل از سال خمسی باشد، لکن در هنگام سال خمسی بتا مصالح را آورده است و هنوز کار نکرده، آیا خمس به این مصالح کار نشده که مورد نیاز است و پول پرداخت شده نزد بتا که هنوز کار نکرده است، تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4349] 3279

3. شخصی خانه می سازد در تهران و خودش همیشه در قم می نشیند، يك منزل برای بعضی امورات لازم، مثلاً بچه ها را می فرستد برای درس و تحصیل علم، و بعضی اوقات برای کارهای لازم خودش هم. لازم به ذکر است پولی که مصرف منزل کرده در داخل سال قبل از تعلق خمس ساخته شده، حال اگر کار ضروری پیش آمد و قصد کرد خانه را بفروشد یا اجاره بدهد آیا خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر منزل مورد حاجت برای سکونت شخص یا فرزندانش باشد و از درآمد بین سال تهیه شود خمس ندارد وگرنه خمس دارد.

[سؤال 4350] 2046

2. شخصی از ارباب، کولر یا یخچال جهت مؤونه می خرد و در حین سال مورد

ص: 237

استفاده قرار نمی گیرد، آیا خمس دارد یا خیر؟ و به فرض این که خمس داشته باشد آیا قیمت فعلی مناط است یا قیمت خرید؟

بسمه تعالی، در صورت احتیاج، از مؤونه محسوب است و خمس ندارد.

[سؤال 4351] 2130

بسمه تعالی

يك نفر خانه ای دارد که از ارباح مکاسب تهیه کرده بعد از چند سال به خانه بهتر و وسیع تری احتیاج پیدا می کند که از ارباح مکاسب خانه دوم را تهیه می کند آخر سال خمسی او که می شود هنوز آن خانه دوم تمام و تکمیل نشده لذا هنوز در خانه اول نشسته الآن باید خمس خانه اول را بدهد یا صبر کند هر وقت خانه اول را ترک کرد و در خانه دوم نشست و اولی از مؤونه خارج شد خمس بدهد و آیا خانه دوم که الآن تمام نشده و مورد استفاده قرار نگرفته فعلاً خمس دارد یا چون مؤونه آینده است خمس ندارد؟

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، بعد از گذشتن سال باید خمس خانه دوم را بدهد.

[سؤال 4352] 2761

3. منزلی را دو برادر ابتدائاً به قصد فروش ساخته اند؛ ولی بعداً خودشان در آن سکونت کردند و مازاد بر احتیاج نیست، و منزل قبلی را به پدر و مادر خود واگذار کردند که نصف آن خالی است. کدام يك متعلق خمس است؟

بسمه تعالی، اگر بعد از سال، منتقل به منزل جدید شده اند، خمس آن را باید بدهند؛ و اگر واگذاری منزل قدیم به پدر و مادر از شوون فرزند باشد، به نحوی که مؤونه صدق کند، خمس ندارد؛ و الاً خمس منزل قدیم را هم باید بدهند.

ص: 238

مسئول محترم پاسخ به سؤالات شرعی دفتر امام

ضمن عرض سلام؛ این جانب آموزگار متأهل ساکن قم هستم و پدرم در یکی از روستاهای اطراف قم مشغول کار کشاورزی می باشد. با توجه به این که ایشان در اثر کهولت سن نمی توانند کارهای خود را به تنهایی انجام دهند، هر ساله در تعطیلات تابستان و همچنین در بین سال تحصیلی به منظور کمک به کار کشاورزی به ده می روم؛ ولی در آن جا از نظر مسکن در مضیقه هستم. لذا به منظور ساختن خانه در ده، حدود شصت هزار تومان وام گرفتم و صرف خرید زمین و ساختمان آن نمودم.

با توجه به مطالب فوق، آیا پس از پرداخت اقساط این وام و مبالغ دیگری که در آن بنا خرج می شود تا رفع نیاز شود، خمس به آن ها تعلق می گیرد یا خیر؟ (البته در شهر منزل شخصی دارم) لطفاً این مسأله را کاملاً روشن نمایید.

بسمه تعالی، اگر بر پولی که در خانه صرف می کنید سال نگذرد خمس ندارد.

از حضور مقام رفیع رهبر کبیر انقلاب و مرجع تقلید و ولایت فقیه، امام خمینی، مدّ ظلّه العالی استدعا می گردد که به مسائل زیر عنایت و امر به پاسخ گویی فرمایند:

1. آیا به خانه مسکونی و اشجار در چهار دیواری خانه - که در شهرهای کوچک معمولاً بزرگ می باشد - وجوهات شرعی تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، خانه مسکونی مورد حاجت جزء مؤونه است و خمس ندارد و اشجار اگر پس از رسیدن وقت بریدن آن، صرف مؤونه شود خمس ندارد و گرنه خمس دارد.

2. آیا به وسایل شخصی، از جمله مرکب که فعلاً اتومبیل می باشد، وجوهات شرعیه تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر برای استفاده شخصی است و مطابق شئون شخص است، خمس ندارد.

3. ساختن مدرسه و کمک به ساختن مساجد و بقاع متبرکه و کمک به بیمارستان ها و مریض های بی بضاعت و سادات و وجوه واریز شده به حساب 100 و دیگر حساب ها، به جای وجوهات شرعیه محسوب می شود؟

بسمه تعالی، موقوف بر اجازه است.

4. مالیات بر ارث و مالیات مزروعی و اصلاحات ارضی (آب و زمین) که بدون اخذ بها به دهقانان داده شده، آیا به جای وجوهات شرعیه محسوب می شود؟

بسمه تعالی، مالیات، بابت سهمین شریفین محسوب نیست.

5. مالی که ارث می باشد و بیش از دو سال است از تصرف صاحب مال گرفته شده، همچنان که حق مداخله و منافع از مالک سلب است، وجوهات شرعیه به آن مال تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، وجوهی که قبلاً بر آن مال تعلق گرفته بر عهده مالک است. که بعد از رفع منع پردازد و اگر قبلاً وجوهی به آن متعلق نبوده خمس ندارد.

6. مالی که ارثاً از جد به پدر و از پدر به پسر رسیده، پس از 140 سال، آیا می توان آن مال را بدون مدرک، مخلوط به حرام دانست و دو خمس و یک زکات (پنجاه درصد از کل) برای آن قائل شد؟

بسمه تعالی، گرچه به ظاهر ید، قول ذی الید پذیرفته است ولی نزاع باید در محکمه شرعیه حل و فصل شود.

[سؤال 4356] 2657

3. خانه ای را که در خور شأن کسی نیست به چه صورت خمسش پرداخت شود؟

بسمه تعالی، مقدار زاید بر شأن باید تخمیس شود.

[سؤال 4357] 2094

2. از درآمد کسبم فرشی خریدم ام که در سال های بعد احتیاج به آن دارم برای

زندگی، آیا از مؤونه امسال که خریده ام محسوب می شود که خمس نداشته باشد و یا این که باید خمس آن را بدهم؟

بسمه تعالی، اگر طوری است که باید فعلاً آن را تهیه کنید خمس ندارد.

[سؤال 4358] 2358

3. شخصی هر سال، روز اول ماه مبارك رمضان خمس سال خود را می داده است. امسال اول صبح، فرشی مورد احتیاج بوده، خرید و بعد از ظهر همان روز، حساب مالش را کرده؛ آیا

این فرشی که جزء لوازم زندگی او است باید خمس آن را بدهد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس آن واجب نیست.

[سؤال 4359] 2567

4. اگر پول را به صورت جنس - مثلاً فرش - نگهداری و پس از فروش، احتیاجات را تهیه نمایم در این صورت وظیفه شرعی چیست؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 4360] 2133

بسمه تعالی 8 ربیع الاول 1403 ق

محضر مبارك حضرت مستطاب آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

1. کارمندی که از طرف دولت یا يك شركتی به او موقتاً مسکن داده می شود و تا مدتی که از منزل مسکونی خود منتقل به این منزل می شود منزل خود را اجاره داده از مال الاجاره استفاده می کند آیا در این مدت چند سال که احتیاج به خانه خود ندارد باید تخمیس کند یا باز هم جزء مؤونه است و خمس ندارد؟

بسمه تعالی، در صورتی که داشتن منزل ملکی از شؤون او نباشد و احتیاج هم ندارد خمس واجب است.

2. آیا هنوز وقت نماز نشده می شود برای آن نماز وضو گرفت یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

ص: 241

3. آیا تلویزیون و رادیو ضبط و ویدئو خمس دارد؟

بسمه تعالی، خمس دارد، مگر از مخارج زندگی محسوب شود و از شوون او باشد.

بسمه تعالی

با عرض سلام، سؤالاتی در مورد خمس داشتم که احتراماً به عرض می رسانم:

1. آیا به منزل مسکونی انسان خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. آیا اگر کسی علاوه بر منزل مسکونی خویش منزلی برای سکونت افراد تحت تکفل خویش - مثلاً مادرش - داشته باشد به آن خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

3. آیا به اتومبیل سواری که برای رفاه خانواده از آن استفاده می شود و وسیله درآمد نیست خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

4. آیا کسی که چند قالی در خانه خویش برای پوشش خانه دارد و از آن ها استفاده می کند، باید خمس آن ها را پردازد؟

بسمه تعالی، به مقدار شوون خمس ندارد.

5. آیا به طلاهایی که مورد استفاده قرار می گیرد خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد، مگر در زاید شأن.

6. آیا خمس به اجناسی که قیمت آن ها بسیار پایین است نیز تعلق می گیرد؟ مثلاً اگر يك بسته آدامس و یا چند عدد گچ بیشتر از يك سال بلااستفاده بماند باید خمس آن ها را پرداخت؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

7. آیا لوازم آرایشی که مورد استفاده قرار می گیرد مثلاً ماتیکی که از آن استفاده می شود، اگر بعد از يك سال مقداری از آن در ته قوطی بماند به آن مقدار باقیمانده خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

8. در خاتمه، اگر کسی خمس مالش را محاسبه کند و بخواهد آن را پردازد، آیا می تواند آن را به آدرس دفتر امام (آدرسی که این نامه به آن جا فرستاده می شود) بفرستد؟ در غیر این صورت اگر ممکن است آدرسی را که می توان سهم امام را به آن جا فرستاد (با ذکر این مطلب که او مقلد امام خمینی است) ذکر بفرمایید. و نیز اگر می توان سهم سادات فقیر را نیز به آن آدرس یا آدرس دیگری فرستاد که مطمئن برای پرداخت این سهم باشد ذکر بفرمایید.

بسمه تعالی، مجازید سهم سادات خود را به سید فقیر متدین بدهید و سهم مبارك امام را به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

[سؤال 4367] 2135

بسمه تعالی 3 / 11 / 1361

محضر مقدس قائد عظیم الشأن، مؤسس و بنیان گذار جمهوری اسلامی، آزاد مرد تاریخ، فقیه عادل و کامل، حضرت آیت الله العظمی حاج آقا روح الله الموسوی الخمینی مدّ ظلّه العالی علی رؤوس المسلمین

ضمن آرزوی سلامت و طول عمر با کفایت برای آن رهبر عزیز پاسخ چهار مسأله شرعی و اسلامی را مطابق فتوایتان عنایت فرمایید.

1. اثاث منزل که به قدر لزوم هر شخصی و به اندازه شأن او است آیا باید مخمس شود یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد سال تهیه شود خمس ندارد.

ص: 243

2. زمین زراعتی و باغ و سایر اعیانی که انسان به آن تأمین معاش بنماید خمس آن را باید از عین پرداخت کند یا از درآمد آن ها؟ و چنانچه باید از عین آن ها باید پرداخت کند چون قیمت آن ها بالا است تکلیف چه می شود؟
بسمه تعالی، خمس به عین تعلق می گیرد و می تواند قیمت فعلی را پردازد.

3. زمین کشاورزی و یا باغی است که ملك مالك بوده در رژیم گذشته و با اصلاحات ارضی نصف آن را به کشاورز داده اند. حال، کشاورزی که کلاً امورات زندگی او به این قسمت زمین تأمین می شود چه باید بکند؟
بسمه تعالی، موکول به دولت اسلامی است.

4. افرادی به نام سادات و به لباس سادات در روستاها دوار و سیارند و از این باب مستمری هر ساله می گیرند و ما نه یقین به اصل سیادت آن ها داریم و نه یقین به استحقاق ایشان، اگر پولی به این قبیل افراد داده شود بابت خمس و سهم سادات محسوب و اسقاط ذمه انسان می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، محسوب نمی شود.

[سؤال 4368] 2136

بسمه تعالی

محضر مبارك امام خمینی، دام عمره و عزّته

پس از عرض سلام؛ مستدعی است مسائل زیر را پاسخ فرمایید:

1. اگر شخصی مقداری سنگ یا بلوک در عرض سال از درآمد خود تهیه و خریداری کرده تا برای ساختمان منزلش که احتیاج دارد مصرف کند، سر سال جزو درآمد باید حساب کند یا جزء مخارج سالیانه محسوب بشود؟ همچنین اگر زمینی برای خانه مسکونی خریداری کند، خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض مسأله، جزء مؤونه محسوب است و خمس واجب نیست.

2. شخصی انگشتر طلا نذر حضرت عباس کرده، به چه طریق آن را مصرف کند؟

بسمه تعالی، باید در عزاداری آن بزرگوار و یا مطلق امور خیریه به قصد اهدای ثواب به آن حضرت، صرف شود.

ص: 244

3. شخصی مبلغی به يك نفر بدهی دارد، طلبکار، مدت ها است ناپدید شده، ولی یقین به فوت او ندارد، فقط از او، فرزند برادرش موجود می باشد؛ تکلیف شخص بدهکار چیست؟ به که پردازد؟
بسمه تعالی، باید حفظ شود تا وضع طلبکار روشن گردد.

[سؤال 4369] 822

6. در روستاها گاه گاه مستضعفین با دست رنج خود خانه و حیاط درست می کنند برای سکونت خانواده اش، در سال، تخمیس این حیاط از مؤونه می باشد یا باید خمسش را بدهد.

بسمه تعالی، اگر با پولی که سال بر آن گذشته خانه را تهیه نکرده باشد خمس ندارد.

[سؤال 4370] 2137

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر عالی قدر اسلام امام خمینی

امیدوارم که ان شاء الله حالتان خوب بوده باشد، ذیل چند سؤالی که برای این جانب ضروری می باشد، لطف فرموده جواب آن ها را مرقوم فرمایید:

1. این جانب برای خود سالی تعیین نکرده بودم و هر محصولی را در وقتش خمس آن را می دادم و هر وسایلی که می خریدم کنار می گذاشتم خمس آن را می دادم و الآن می بینم که سال قرار دادن برایم مفیدتر می باشد، شما بفرمایید که چراغ والر و چرخ خیاطی و چیزهای لوازم خانوادگی که از آن استفاده می شود خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد سال تهیه شده خمس ندارد.

2. این جانب يك دستگاه خانه مسکونی دارم که چند سال قبل دادم به اجاره درست کنند و پولی را که دادم به اجاره کننده خمس آن مبلغ را داده بودم و شما بفرمایید که الآن که می خواهم برای خود سال قرار بدهم این يك دستگاه خانه که از آن استفاده می کنم خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر پولی که سال بر آن گذشته باشد صرف در آن نکرده باشید خمس ندارد.

3. کسانی که سال قرار دادند و زمینی می خرند برای درست کردن خانه و مبلغی که به زمین می دهند

ص: 245

پاك است و فعلاً ديگر پولی ندارند كه خانه بسازند شايد يك سال هم بماند، شما بفرماييد كه خمس دارد يا خير؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

4. پسری كه هنوز ازدواج نكرده است پدر پولی یا اشیایی یا زمینی به پسر می بخشد و پسر موقعی كه ازدواج كرد آیا این اشیا كه بخشیده شده است خمس دارد یا خير؟

بسمه تعالی، بخشش خمس ندارد.

[سؤال 4371] 2138

بسمه تعالی 1361 / 10 / 28

حضور محترم رهبر كبير انقلاب و مرجع تقليد شيعيان جهان، روح الله الموسوی الخمينی حفظه الله تعالی، محترماً به محضر گرامی عرضه می دارد:

این جانب كه يك فرد كارگر می باشم و مدت بيست و يك سال است كه در كارخانه ای كار می كنم و با حقوق هفت تومان شروع به كار كردم تا الآن كه به 7339 تومان ثابت رسیده ام. در سال 1357 وجوهاتم را داده ام و به مكه رفته ام و بعد از این تاريخ 200 هزار تومان خرج كردم و يك خانه در دهات ساختم برای خودم و می خواهم خانه ای را كه در تهران دارم واگذار كنم به پسرم كه به سن بلوغ رسیده است و پسر و دخترم دم بخت هستند. آیا خمس آن را بايد بدهم یا برای پسر و دخترم خرج كنم؟

بسمه تعالی، خانه ای كه فعلاً مورد سكونت نيست اگر از ربح تهيه شده بايد خمس آن را بدهيد.

[سؤال 4372] 2139

بسمه تعالی

شخصی نصف مشاع منزل را برای سكونت خود می خرد و سپس با شريكش مصالحه می كند، و سهم خود را جدا می كند، و ديوارى در میان خانه می كشند، و هر

ص: 246

نیمه به صورت منزلی مستقل در می آید. بعد از مدتی، نیمه دوم را هم می خرد (و داشتن چنین خانه ای - مجموعه دو نیمه - زاید بر شأن او هم نیست) ولی از نیمه دوم استفاده نمی کند، پس از مدتی آن را اجاره می دهد، آیا باید خمس منزل را بدهد و حج هم بر او واجب می شود؟ و آیا در حکم فرقی هست بین این که احتیاج به مال الاجاره آن داشته باشد و بدین جهت خودش آن را مورد استفاده قرار ندهد و یا فرقی نیست؟

بسمه تعالی، قسمتی که فعلاً در آن سکونت نمی کند ولی داشتن مجموعه به حسب شأن مؤونه او محسوب است متعلق خمس نیست، و لو این که به سبب احتیاج آن را اجاره بدهد، لیکن در صورت احتیاج به مال الاجاره آن در معیشت، استطاعت با آن محقق نمی شود.

[سؤال 4373] 796

2. از ربح سال پول می دهد که ماشین سواری بخرد؛ ولی ماشین را در سال بعد تحویل می دهند. آخر سال پولی که برای ماشین به شرکت داده خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، ماشین اگر مورد حاجت شخصی است و از مؤونه محسوب است، مقدار پولی که باید قبلاً پرداخت شود جزو مصارف سال پرداخت محسوب می شود.

[سؤال 4374] 2140

بسمه تعالی 1361 / 11 / 5

محضر محترم مرجع تقلید بزرگوار حضرت امام خمینی، دامت برکاته

چند سؤال شرعی:

1. کسی که از درآمد کارش، وسایلی از قبیل ماشین سواری، یخچال، تلویزیون یا لوازم زندگی دیگر که در این زمان مورد استفاده قرار می گیرد، تهیه کند، خمس این ها چگونه می باشد؟

ص: 247

بسمه تعالی، اگر از درآمد بین سال تهیه کرده خمس ندارد، مگر آن که در زندگی احتیاج به آن نداشته باشد و از شوون او نباشد.

2. آیا شنیدن موسیقی و یا سرودهایی که از صدا و سیمای جمهوری اسلامی پخش می شود اشکالی ندارد؟ بعضی مواقع از رادیو مشهد، موسیقی محلی به ترانه انقلابی پخش می شود؛ شنیدن آن چگونه می باشد؟ خواهشمندم توضیح بیشتر دهید.

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهاى مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 4375] 1879

2. در سؤالات جدید که در آخر توضیح المسائل مرقوم شده، آمده: مرکبی که از ربح کسب تهیه می شود، خمس دارد. مراد از مرکب چیست؟ آیا شامل ماشین سواری هم می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، ماشین سواری، اگر مورد نیاز در زندگی و مطابق شوون شخص باشد، خمس ندارد.

[سؤال 4376] 1879

3. در مسائل اخیر که در جراید انتشار یافته، مرقوم شده: ماشین سواری اگر مورد احتیاج باشد، خمس ندارد. منظور از احتیاج، تا چه اندازه است؟ ولو این که هفته ای، یک یا دو بار مورد استفاده قرار گیرد و مع ذلك می تواند این يك یا دو دفعه را هم از وسایل عمومی استفاده کند؟

بسمه تعالی، اگر در طول هفته یا ماه و سال، چند بار مورد استفاده واقع شود و مطابق شوون شخص باشد، مؤونه محسوب می شود.

[سؤال 4377] 2299

4. ماشین مخصوص سواری و رادیو ضبط و تلویزیون از مؤونه است یا خمس دارد؟

بسمه تعالی، در حد شأن و نیاز از مؤونه محسوب است.

ص: 248

2. اشخاصی که ماشین شخصی دارند آیا خمس به آن تعلق می‌گیرد یا خیر و چنانچه با این وسیله شخصی گاهی کار کند آیا خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر وسیله کسب تنها نیست و در زندگی به آن نیاز دارد، خمس ندارد.

4. در توضیح المسائل آن حضرت سؤال شده از کسی که ماشین سواری می‌خرد که به تجارتخانه یا مزرعه خود یا هر شغلی دارد به سر شغل خود برود و این ماشین را از ریح وسط سال می‌خرد، آیا خمس آن را باید بدهد یا نه؟ فرموده اید که «باید خمس آن را بدهد»، اما افواهاً شنیده می‌شود که فرموده اید: «این طور ماشین‌ها خمس ندارد»، خواهشمند است بفرمایید که باید خمس بدهد یا نه؟

بسمه تعالی، وسیله سواری اگر برای رسیدن به شغل مورد حاجت است خمس دارد.

2. قبلاً اشخاصی که ماشین می‌خریدند هم برای کسب و هم برای سواری خانوادگی فرموده شده بود که آن مقدار که برای کسب است خمس دارد بعداً از حضرت آیت‌اللهی نقل فرمودند که همه ماشین خمس ندارد بنابراین اشخاصی که فعلاً طبق فتوای سابق با ما حساب کرده‌اند و دستگردان کرده‌اند فعلاً که فتوا عوض شده آنچه سابق دستگردان شده بدهکارند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر در استفاده شخصی به نحوی باشد که مورد حاجت صدق می‌کند خمس ندارد و در مواردی که به حساب بدهی دستگردان نمودند و بعداً معلوم شد بدهکار نیستند و خوب ادا ندارد.

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، مدّ ظله العالى

با احترام به استحضار مى رساند كه در يكي از مسائلى كه جزء سؤال و جواب هاى ضميمه رساله عمليه آن جناب است، در مورد خمس، سؤال به اين صورت طرح گرديده: «مركبى كه از ربح كسب تهيه مى شود براى اين كه سوار شود و به تجارت خانه يا مزرعه يا دكان يا محل كار خود برود، بدون آن كه جنس تجارت با آن حمل نمايد، خمسش واجب است يا نه؟»

و حضرت عالى در جواب مرقوم فرموده ايد: «بايد خمس آن را بدهد». حال اگر مركب سواري، اختصاص به امورى كه فوقاً ذكر گرديده نداشت، بلكه به منظور خلاص شدن از پياده روى و مطلق اياب و ذهاب خود خريده - از قبيل مسافرت، زيارت، عيادت و ديدن دوستان، صله رحم، بردن عائله به تفريح در ايام تعطيل و انجام ساير كارهاى شخصى كه در داخل شهر و روستا دارد - و ضمناً براى امور مذكوره فوق هم استفاده كرد، آيا دادن خمس آن واجب است يا خير؟

بسمه تعالى، در صورت مرقوم، خمس واجب نيست.

محضر مقدس رهبر كبير انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، نایب الامام، امام خمینی،

حفظكم الله تعالى، السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

شخصى هستم كارگر كه از طريق كارگرى امرار معاش مى كنم و سال خمسى هم دارم، چند مسأله برايم پيش آمده، با عرض معذرت به حضورتان عرض مى كنم و استدعا از محضر مبارك دارم راهنمايى فرماييد:

1. وسيله اى خودرو جهت خود و خانواده ام قسطى تهيه كردم كه بعد از چند سال،

قسط آن تمام می شود؛ این وسیله خودرو وقتی قسطش تمام شد خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4383]

2. خانه ای در محل دارم و در آن زندگی می کنم و در اثر ادامه تحصیل فرزندانم، در محلی که از نظر امکانات خوب است زمینی خریدم و می خواهم خانه بسازم؛ پولی که در این مدت چند سال خرج زمین و ساختن منزل می شود بعد از ساختن خانه خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

3. مقدار کمی زمین (که تقریباً 40×80 متر می شود) را می خواهم به وسیله موتور پمپ آباد کنم، پولی که بهای موتور و تعمیر زمین و درخت کاشتن می شود خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

4. با این بدهکاری که تا آخر سال یا تا چند سال دیگر دارم، آیا لازم است آخر سال به حساب رسیدگی شود؟

بسمه تعالی، لازم است و بدهی بر مؤونه سال کسر می شود.

[سؤال 4384]

5. وسایل خانه - مثل پنکه، کولر، تلویزیون - در بین سال خرید شده، امکان آمدن برق هست که مورد استفاده قرار گیرد، آیا این وسایل خمس دارد؟

بسمه تعالی، اگر داشتن آن از شؤون شخص است خمس ندارد.

[سؤال 4385]

6. شخصی در اثر گرفتاری زندگی، خانه خود را ترك کرده و در جای دیگری خانه خریده، آیا این خانه ای که خریده خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر نیاز به يك خانه بیشتر ندارد، باید خمس یکی از خانه ها را بدهد؛ به شرط آن که از ارباح مکاسب، بدون دادن خمس تهیه کرده باشد.

ص: 251

بسمه تعالی

مسئولان محترم دفتر امام خمینی

خواهشمند است از امام سؤال شود که آیا کسی اتومبیل سواری شخصی داشته باشد، البته این اتومبیل جهت رفت و آمد از منزل به اداره و رساندن بچه ها به مدرسه است - آیا این نوع اتومبیل خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر جزو احتیاجات شخصی محسوب باشد خمس ندارد.

بسمه تعالی

محضر مقدس آیت الله العظمی امام خمینی، متّع الله المسلمین بطول بقائه الشریف

1. چون این مسأله مورد حرف و بحث شده، سؤال می شود؛ اگر شخصی کارمند یا کارگر، ماشین سواری و یا موتور و دوچرخه می خرد برای رفتن سر کار و ضمناً زن و بچه اش را تقریح و غیر آن می برد، آیا چنین کسی خمس این مرکب را باید بدهد یا نه؟
- بسمه تعالی، چنانچه در زندگی احتیاج به وسیله مذکور دارد و از شئون او محسوب می شود خمس واجب نیست.
2. در طواف واجب اگر از محدوده بیست و شش ذراع بیرون رود، با توجه به کثرت جمعیت و عدم اختیار، خصوصاً در طرف حجر اسماعیل، آیا طواف او صحیح است یا نه؟
- بسمه تعالی، در فرض سؤال، طواف صحیح است.
3. اگر معلم ناچار باشد که در يك اتاق، يك زن را درس بدهد و بالعکس (البته با رعایت جهات شرعی) جایز است یا نه؟
- بسمه تعالی، با نبود مفسده و مراعات موازین شرعی اشکال ندارد و خلوت با اجنبیه جایز نیست.
4. اگر طلبه ای درس می خواند و درس می دهد و در فرهنگ هم هست، ولی حقوق او خیلی نیست؛ برای تتمیم معاش خود می تواند از سهم امام (علیه السلام) استفاده کند؟
- بسمه تعالی، استفاده از سهم امام (علیه السلام) منوط به اجازه خاص است.

2. آیا به ماشین خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر جزو مایحتاج زندگی محسوب می شود خمس ندارد.

3. وسایل نقلیه جزء مؤونه است؟

بسمه تعالی، اگر برای احتیاجات زندگی شخصی باشد نه برای استفاده در کسب و کار، مؤونه محسوب است.

بسمه تعالی 8 / 3 / 1362

محضر مبارک رهبر انقلاب، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

ضمن تقدیم عرض سلام و ارادت، محترماً؛ تقاضا می شود در مورد دو مسأله به شرح زیر جواب مرقوم فرمایند:

1. شخصی کارمند آموزش و پرورش، وسیله سواری تا محل کار خود را از ربح بین سال خریداری نموده، بایستی خمس آن را بپردازد یا از پرداخت آن معاف می باشد؟

بسمه تعالی، اگر در زندگانی خود به آن احتیاج دارد، خمس ندارد.

2. شخصی منزل مسکونی دارد، قصد فروش آن را نموده تا منزل بزرگ تری خریداری نماید، قبل از فروش منزل، منزلی نسبی به عنوان قرض خریداری کرده تا پس از فروش منزل قبلی، وجه خرید منزل نسبی را بپردازد؛ تکلیف این شخص را در مورد خمس آن معین فرمایید.

بسمه تعالی، اگر منزل را از درآمد کسب و حقوق، بدون دادن خمس تهیه کرده، پول فروش آن خمس دارد.

بسمه تعالی 14 / 12 / 1361

دفتر امام خمینی، سلام علیکم

با آرزوی سلامتی و طول عمر برای امام امت، لطفاً به سؤالات زیر پاسخ دهید:

1. اگر کسی در اواسط سال خمس می اش یک عدد ماشین سواری جهت مصارف شخصی اش بخرد ولی تحویل آن به بعد از پایان سال خمس می اش موکول شود، آیا می بایستی خمس آن را پرداخت یا خیر؟
بسمه تعالی، لازم نیست خمس بدهد.

[سؤال 4392]

2. اگر کسی در اواسط سال خمس می اش یک فرش بخرد ولی تا پایان سال خمس می اش آن را استفاده ننماید، آیا خمس آن لازم است یا خیر؟
بسمه تعالی، اگر زاید بر حاجت و شؤون او است باید تخمیس شود.

[سؤال 4393]

3. در سؤالات فوق آیا معیار جهت معافیت خمس، استفاده کردن از آن ها تا فاصله یک سال از تاریخ خرید است و یا استفاده کردن از آن ها تا سررسید سال خمس؟
بسمه تعالی، استفاده میزان نیست و معیار، نیاز فعلی و شؤون است.

[سؤال 4394] 2147

بسمه تعالی

با سلام و درود به حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و ارواحنا له الفداء و نایب بر حقش خمینی کبیر و به امید پیروزی رزمندگان اسلام در سراسر جهان

چند مسأله شرعی است که به عرض آن امام بزرگوار می رسد که ایشان این چند مسأله را برای روشن شدن ما پاسخ گویند.

1. آیا ماشین خمس دارد یا خیر؟ (شخصی و عمومی مانند تاکسی)

2. اگر ماشین شخصی خمس دارد، به قیمت خریداری شده یا به قیمت روز؟

بسمه تعالی، خمس دارد به قیمت روز؛ مگر در ماشین شخصی مورد نیاز در زندگی.

3. شما در فتوا فرموده بودید که در بلاد کبیره - مانند تهران - میزان مسافت شرعی (رفت و برگشت،

ص: 254

هشت فرسخ شرعی)، از درب منزل حساب می شود و در فتوای دیگری فرموده اید: از موقعی که این بلاد، صغیره بوده اند، از آن محدوده حساب می شود. خواهشمند است که فتوای صحیح را بفرمایید؟

بسمه تعالی، مسافت، از منزل حساب می شود؛ ولی کسانی که تهران قبل از کبیره شدن و طنشان بوده، در صورتی نمازشان شکسته می شود که از محدوده بیرون روند و از مبدأ مسافت - که منزل است - طی مسافت شرعی نمایند.

[سؤال 4395] 2071

2. در رساله عملیه حضرت آیت اللهی آمده است: «مرکبی که از ربح کسب تهیه می شود برای این که سوار شود و به تجارت خانه یا مزرعه یا دکان یا محل کار خود برود، بدون آن که جنس تجارت با آن حمل نماید»، فرموده اید: «باید خمس آن را بدهد» و در استفتائات جدید فرموده اید: «مرکب مورد احتیاج برای رسیدن به محل کار و کسب خمس ندارد»، توضیح مطلب چگونه است؟

بسمه تعالی، مرکب اگر فقط برای رفتن به محل کار مورد نیاز است خمس دارد و اگر در زندگی شخصی خود و عائله اش به آن حاجت دارد، خمس ندارد.

[سؤال 4396] 2148

بسمه تعالی 1361 / 2 / 30

لطفاً پس از آن که سلام ناقابل ما را به امام امت رسانده و در صورت امکان از طرف ما دست ایشان را بیوسید و از ایشان مسأله ذیل را سؤال نموده و جواب را برای ما بفرستید.

مسأله بدین صورت است که در آخر کتاب رساله امام، در قسمت «سوالاتی از امام»، در قسمت خمس مسأله ای است به این صورت: «مرکبی که از ربح کسب تهیه می شود برای این که سوار شود و به تجارت خانه یا مزرعه یا دکان یا محل کار خود برود، بدون آن که جنس تجارت با او حمل نماید، خمسش واجب است یا نه؟ ج: باید خمس آن را بدهد».

ص: 255

از طرفی در متن رساله، مسأله ای است که گفته اند: «اگر شخص در طی سال، اثاثیه و وسیله ای که در شأن او می باشد خریداری نماید، از خرج سالش حساب می شود». تطبیق این دو مسأله را لطفاً شرح دهید و بفرمایید: آیا دوچرخه، موتورسیکلت و ماشین شخصی خمس دارد یا خیر؟ و اگر دارد، آیا قیمت اصلی یا قیمت بازار را باید خمس داد؟ فرض کنید موتورسیکلتی که کارخانه ده هزار تومان می دهد، در بازار آزاد، هفده هزار تومان به فروش می رسد؛ حال خمس کدام پول را باید داد؟ و آیا لازم است سال آن بگذرد یا به محض خرید باید خمس آن پرداخت گردد؟ و اگر شخصی ماشین یا موتورسیکلت یا دوچرخه ای قبلاً خریده و خمس آن را نداده، آیا باید خمس قیمت فعلی آن داده شود یا قیمت روز خرید؟ و اگر وسیله ای داشته و فروخته؛ فرض کنید دوچرخه ای داشته که چند سال سوار شده و فروخته، آیا لازم است خمس آن را بدهد یا خیر؟ و در صورتی که باید بدهد، آیا خمس خرید را باید بدهد یا فروش را؟

بسمه تعالی، اگر وسایل مذکوره فقط برای رفتن به محل کار مورد نیاز است، به قیمت فعلی خمس دارد؛ و چنانچه از طرف دولت، ممنوع از فروش در بازار باشند، به قیمت دولتی آن باید تخمیس شود.

[سؤال 4397] 2149

بسمه تعالی

اگر شخصی برای رفت و آمد خود وسیله نقلیه ای بخرد؛ آیا لازم است که خمس آن را بدهد، یا از مخارج سالیانه محسوب می شود؟

بسمه تعالی، اگر در زندگی احتیاج به آن دارد و فقط برای کار و کسبش نیست، خمس ندارد.

[سؤال 4398] 2272

2. کارمندی که با پس انداز کردن و قناعت نمودن، اتومبیلی برای رفتن به سر کار و اداره اش و همچنین برای رفاه زندگی خانواده اش و تفریح و بردن بچه ها به مدرسه و

ص: 256

سایر احتیاجات خریده است و از آن، استفاده کرایه کشی نمی کند؛ نظر حضرت عالی درباره خمس آن چیست؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور خمس ندارد، ولی پول هایی که سال بر آن گذشته است، خمس دارد اگر از کسب باشد.

[سؤال 4399] 2698

9. طلبه معمولی ای که شغلش درس در حوزه است و در بین سال و خصوصاً ایام تبلیغی تبلیغ می رود به محل خود، آیا ماشین جزء مؤونه او است یا نه؟ خصوصاً اگر مسافت بین محل فرد با قم زیاد باشد مثل اصفهان و غیره. با توجه به این که مسافت با ماشین های عمومی با زن و بچه برای طلاب مشکل است یا این که منزل او بیرون قم است و اگر ماشین شخصی نباشد، هر روز ساعاتی را باید صرف رفت و آمد کند. البته اکثر طلاب ماشین ندارند و با ماشینهای عمومی مسافرت می کنند، آیا ماشین جزء مؤونه است در مورد حج و خمس یا نه؟

بسمه تعالی، اشخاص مختلفند و میزان احتیاج و شؤون است.

[سؤال 4400] 3939

4. برادری دارای يك دستگاه اتومبیل است که از وام بانک خریداری کرده است این اتومبیل را برای رفت و آمد خود و خانواده اش استفاده می کند، آیا به این اتومبیل

خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اتومبیل اگر برای استفاده شخصی است و به مقدار شؤون شخص است خمس ندارد.

[سؤال 4401] 2657

7. خریدن وسایلی که جزء ابزار کار نیست، مثل این که کسی ماشینی را برای سواری خودش بخرد، خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، از مؤونه است.

ص: 257

محضر مبارك امام خمینی، با سلام و آرزوی طول عمر برای آن رهبر بزرگ

شخصی است کارمند دولت که از محل سکونت تا محل کارش مقدار 20 کیلومتر راه می باشد که هر روز رفت و آمد می کند و دارای حساب سال نیز می باشد. با توجه به این که برای رفتن این مسیر از وسایل نقلیه عمومی استفاده می کند اگر در وسط سال اتومبیل سواری شخصی برای رفت و آمد و کارهای شخصی خویش بخرد باید تخمیس کند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر در کارهای شخصی و زندگیش به آن احتیاج دارد خمس ندارد.

[سؤال 4403] 1890

11. کسانی که از منافع سال ماشین سواری یا ماده گاو و گوسفند برای زندگی خود یا دکان ملکی برای کسب می خرند با فرض احتیاج، یا نه بلکه برای این که در رفاه باشند آیا جزء مؤونه محسوب می شود مطلقاً، یا نه مطلقاً، یا تفصیل است.

بسمه تعالی، ماشین سواری اگر در زندگی شخص مورد حاجت باشد از مؤونه است و خمس ندارد وگرنه خمس آن باید داده شود و گاو و گوسفند و دکان خمس دارند و از مؤونه نیستند.

[سؤال 4404] 1978

2. من دارای يك موتور هستم که يك مدتی که در جبهه بودم و يك مدت هم يك مقدار کم، عیب داشت و چون از موتور دایی ام استفاده می کردم، در حدود یکی - دو سال در خانه است، آیا خمس این را باید بدهم یا نه؟

بسمه تعالی، اگر موتور سواری است و در زندگانی خود آن را لازم دارید، خمس ندارد.

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

اگر کسی مرکبی از ربح کسب تهیه نماید برای این که سوار شود و به آن مرکب احتیاج داشته باشد و به مزرعه یا دکان و یا محل کار خود برود، مثلاً موتور سیکلتی باشد که به وسیله آن از منزل به اداره می رود، با شرط احتیاج و ضروری بودن، آیا باید خمس آن را بدهد یا خیر؟ والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، اگر در زندگانی خود به آن حاجت دارد از مؤونه است و خمس ندارد.

بسمه تعالی

بنده پاسدار هستم و از حقوق خویش يك موتور سیکلت خریداری نموده ام تا به درسهای متفرقه حوزه جهت تحصیل بروم و سایر نیازها و حوائج خود را که با وسیله نقلیه حل می شود با وسیله مذکور برآورم آیا به این وسیله خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

بسمه تعالی 1361 / 1 / 5

مدیر محترم دفتر استفتائات امام امت

لطفاً پاسخ دو سؤال ذیل را از محضر حضرت امام استفتا نمایید:

1. از درآمد بین سال، يك دستگاه موتور سیکلت و يك دستگاه دوچرخه خریداری می شود (جهت سوار شدن و استفاده عمومی؛ از قبیل رفتن به محل کار و منزل و غیره) و از هر دو تای این دو مرکب، در مواقع مختلف استفاده می شود، آیا این

ص: 259

دو مرکب از لوازم زندگی و مؤونه سال حساب می شود و خمس ندارد یا باید خمس آن را بدهد؟ لطفاً توضیحاً جواب مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. در سال 60 برای سفر حج بیت الله ثبت نام کرده ام و مبلغ بیست هزار تومان در بانک گذاشته ام. نوبت اعزام سفر به سال 62، یعنی پس از پایان سال خمسی خودم، افتاده است؛ ضمناً متذکر می شود که در سال 58 که در آن موقع هم ثبت نام می شد، در واقع مستطیع بوده ام و لکن غفلتاً توجهی به استطاعت خود نداشته ام و خود را مستطیع نمی دانسته ام، لذا در آن سال ثبت نام نکرده ام، آیا پولی که اکنون در بانک برای سفر حج در سال 62 موجود است خمس دارد یا نه؟ با توجه به استطاعت واقعی در سال 58 مستدعی است توضیحاً جواب مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، اگر از درآمد بین سال به بانک داده اید، در فرض مسأله خمس ندارد.

[سؤال 4408] 2154

بسمه تعالی

دفتر استفتائات امام:

این جانب مدت دو سال و اندی است که در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی افتخار خدمت را دارم. پس از گذشت چند ماه، جهت انجام کارهای شخصی و رفت و آمد و غیره، از سپاه يك دستگاه موتورسیکلت خریداری نمودم، ولی زمانی آن را تحویل دادند که جنگ بین ایران و عراق شروع شده بود و از طرف سپاه جهت انجام وظیفه در مناطق غربی کشور اعزام شده بودم. به ناچار موتور را در منزل نگهداری نمودم تا این که مأموریت من بعد از يك سال و اندی پایان یافت و مجدداً به تهران آمدم و موتورسیکلت را که باز هم به آن نیاز داشتم، مورد استفاده قرار دادم، ولی این موتور در زمان مأموریت، یعنی حدود يك سال و دوماه بدون استفاده در منزل مانده بود. سؤال من این است که آیا باید خمس این موتور را بپردازم یا خیر؟ و اگر باید خمس آن را بپردازم، آیا به قیمتی که خریده ام حساب کنم، یا قیمتی که هم اکنون سپاه در اختیار افراد قرار می دهد، یا قیمتی که در بازار سپاه معامله می شود؟ لازم به توضیح

ص: 260

است که موتورسیکلت فوق را به قیمت 89000 ریال خریداری نمودم و الآن با قیمت حدود 125000 ریال فروخته می شود و قیمت آن در بازار سیاه حدود 350000 ریال می باشد.

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، خمس واجب نیست.

[سؤال 4409] 2155

بسمه تعالی

دفتر حوزه استفتای حضرت امام روحی فداه

1. این جانب از پولی که در يك سال جمع آوری نمودم، در همان سال، يك موتور از نهادی که در آن می باشم خریداری کرده ام. الآن که وقت دادن خمس می باشد نمی دانم پول این موتور که پرداخت کرده ام جزء مازاد بر احتیاج است و به آن خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، چنانچه در امور زندگی خود به موتور احتیاج داشته اید، سال بر پول او نگذشته، خمس واجب نیست.

2. این جانب از طرف همان نهادی که در آن مشغول به کار می باشم مشرف به زیارت خانه خدا شدم. در آن جا متوجه شدم که سال مالی ام رسیده، لذا با روحانی کاروان در میان گذاشتم و ایشان گفتند بنده مبلغی که فکر می کنم خمس می شود را حساب کرده و از ایشان قرض بگیرم و به عنوان خمس پردازم و بعد در تهران به دفتر امام بدهم. در آن جا مبلغ مورد نظر را 80/000 ریال در نظر گرفتم. ولی وقتی به تهران مراجعت نمودم فهمیدم که خمس حقیر 35/000 ریال می شود و این مبلغ را به دفتر امام

پرداخت کردم. الآن می خواهم بدانم می بایست آن مبلغ مذکور را که در مدینه فکر می کردم بدهم و یا این مبلغی که در تهران پس از حساب و کتاب به دست آوردم؟

بسمه تعالی، دادن مبلغی که واقعاً بدهکار هستید کافی است.

3. حقیر در لباس احرام در اثر دست کشیدن به سر، 20 عدد از موهایم افتاد. می خواهم بدانم کفاره آن چقدر می شود؟ و در ضمن در این جا به کجا می توانم بدهم؟

بسمه تعالی، بنا بر احتیاط برای هر دفعه که دست کشیده اید و يك یا چند مو افتاده يك کف طعام (گندم) به فقیر بدهید.

ص: 261

4. در لباس احرام حقیر می خواستم حمام بروم. گفتند روحانی کاروان گفته مصرف صابون اشکال ندارد، و بنده هم استفاده کردم. چند روز بعد روحانی کاروان گفت شك دارد که این مسأله یعنی بودار بودن صابون درست است یا نه، تکلیف بنده در این مورد چیست؟ یعنی می بایست يك گوسفند قربانی بنمایم؟ و اگر این چنین است من مبلغ آن را به کجا بدهم؟ و در ضمن مبلغ آن چقدر است؟
بسمه تعالی، در فرض مسأله تکلیفی بر شما نیست.

5. بعد از این که حقیر در منی حلق سر نمودم، آمدم و سر برادران دیگر را حلق نمودم که یکی از برادران گفت: چند تا مو در سرم مانده و دوباره حلق نمودم. حالا می خواهم بدانم این عمل کفاره دارد یا خیر؟ یعنی بودن چند تار مو و در همان حال حلق سر چند برادر را انجام دادن؟ و اگر کفاره دارد مبلغ آن چقدر است و به کجا باید پردازم؟
بسمه تعالی، کفاره بر شما واجب نیست.

6. حقیر در اولین طواف، نماز آن را پشت مقام به علت کثرت جمعیت و شلوغ بودن، دورتر از مقام خواندم. البته در اولین مکان مناسب شروع به خواندن نمودم. اما بعد از اتمام اعمال حج شك دارم آیا این نماز از نظر فاصله اشکال داشته یا خیر؟
بسمه تعالی، در فرض مسأله اشکال ندارد.

[سؤال 4410] 2100

4. طلایی که مورد استفاده قرار می گیرد، حکم آن چگونه است؟
بسمه تعالی، اگر مورد حاجت باشد از مؤونه است.

[سؤال 4411] 2279

2. طلایی که مرد برای زن خود می خرد آیا باید خمسش را بدهد یا نه؟
بسمه تعالی، اگر به مقدار شؤون باشد خمس ندارد.

[سؤال 4412] 2197

2. مبلغ 400/81 تومان زینت آلات طلا دارد که گاهی از آن استفاده می شود (56 مثقال) آیا خمس دارد؟
بسمه تعالی، خمس ندارد.

ص: 262

بسمه تعالی

حضور محترم رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، امام خمینی، مدّ ظلّه

پس از درود و سلام به آن رهبر گرامی معروض می دارم که این جانب مقداری جواهر و پارچه برای مراسم عقدم خریدم (در وسط سال) و یک سال بعد همسرم از من جدا شد (عقد کرده بودیم ولی عروسی نکرده بودیم) حال همان وسایل خرید شده را گذاشته ام که ان شاء الله ازدواج کنم و از آن ها استفاده نمایم، می خواستم از محضر حضرت عالی سؤال کنم که آیا به این وسایل خمس تعلق می گیرد؟ و در ضمن یک عدد موکت دوازده متری هم خریده ام که بعداً که ازدواج کردم از آن استفاده کنم ولی هنوز از آن استفاده نکرده ام و سال بر آن گذشته است می خواستم از حضورتان سؤال کنم که آیا به این موکت هم خمس تعلق می گیرد یا نه؟

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، اگر چیزهایی که خریده اید برای ازدواج شما مورد لزوم است خمس ندارد.

[سؤال 4414] 2267

2. خمس در مورد زینت آلات و طلا و نقره چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اگر زاید بر شوون باشد، خمس دارد.

[سؤال 4415] 399

5. اگر زنی مقداری طلا که برای زینت به کار می رود، خریداری کند ولی از آن ها استفاده نکند آیا باید خمس آن را بپردازد؟

بسمه تعالی، چنانچه از درآمد کسب تهیه کرده و مورد حاجت نیست خمس دارد.

ص: 263

6. اگر شوهر نداشته باشد و بی جهت (نه برای غیر) از آن ها برای زینت استفاده نماید چگونه؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

3. اگر زنی مقداری زینت آلات خریده و در اثر سهل انگاری و یا بی توجهی مرتب از آن استفاده ننماید - ولی تصرف در آن نموده - آیا باید خمس آن را محاسبه نماید یا نه؟

بسمه تعالی، اگر مطابق شأن اوست خمس واجب نیست.

2. سوغاتی که زائرین از مکه و کربلا برای اقارب و دوستان می گیرند چنانچه تا وقت رساندن به آن ها چند ماهی از سال خمسشان بگذرد آیا از مؤونه سال قبل است که سفر کرده یا باید تخمیس گردد؟

بسمه تعالی، باید تخمیس شود.

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت امام خمینی، دام عزّه العالی

1. اگر در آینده انسان به چیزی احتیاج دارد و احتمال می دهد که نتواند در آینده بخرد و الآن آن چیز را خریداری کند؛ آیا به این چیز خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر طوری است که به نظر عرف تهیه آن فعلاً لازم باشد، خمس ندارد.

2. اشخاصی هستند که سال گذشته برای مکه پول دادند؛ ولی نرفتند و پول آن ها در اوقاف ماند که

امسال ان شاء الله بروند - البته اگر پول را از اوقاف مطالبه کنند می دهند. ولی بعد از گرفتن پول معلوم نیست که آن ها را در سال آینده مکه ببرند - در این صورت این پول جزء مؤونه است یا این که خمس دارد؟ بر فرض عدم وجوب خمس، اگر سال گذشته پول سپردند، ولی اسم آن ها در نیامد و به آن ها گفته شد که اگر پول خود را نگیرید سال آینده ممکن است که با قرعه اسم شما بیرون بیاید و بروید مکه. البته احتمال دارد که در سال آینده هم اسامی آن ها بیرون نیاید. در این صورت هم خمس واجب نیست و آن پول جزء مؤونه است یا این که خمس باید بدهد؟

بسمه تعالی، بنا بر احتیاط خمس بدهند.

3. شخصی که سال گذشته مستطیع شده از جهت پولی، و در اثر پیش آمد جنگ تحمیلی به جای دیگر رفته، اگر امسال قبل از رسیدن موسم حج آن پول را صرف ساختمان منزل مسکونی کند که به آن منزل احتیاج دارد و در موسم حج دیگر استطاعت مالی نداشته باشد حج از او ساقط است یا خیر؟ و آیا فرق است بین این که منزل همین امسال مورد احتیاج باشد و بین این که فعلاً محتاج نیست ولی در آینده مثلاً دو سال دیگر محتاج است به منزل؟ چون فعلاً شغل او در محلی است که دولت منزل با اجاره کم به او داده ولی می خواهد بعد از دو سال دیگر از آن محل برگردد به محل خود و در آن محل معلوم نیست که دولت منزل کم اجاره به او بدهد.

بسمه تعالی، اگر در زندگی احتیاج به آن منزل دارد مستطیع نیست.

4. اشخاصی که در بین سال برای مؤونه زندگی قرض می کنند و در آخر سال که می شود مبلغی استفاده کرده اند که به اندازه قرضی است که کرده اند یا بیشتر اولاً به اندازه قرض را می شود وضع کرد و خمس آن را ندهد یا خیر و بر فرض جواز وضع و عدم وجوب خمس در سال بعد اگر از ربح همان سال بعد آن قرض سال گذشته را بدهد بدون دادن خمس با این که آن مبلغ که در سال قبل استفاده کرده بود و چون در مقابل آن قرض داشت خمس نداده بود موجود است و مصرف نکرده یا این که در این صورت باید خمس آن مبلغ که قرض سال گذشته را داده بدهد یا خمس آن مبلغ که از سال قبل مانده و خمس آن را نداده.

بسمه تعالی، قرض بر مؤونه از ربح استثنا می شود و اگر بعد از استثنا از ربح سال بعد دین را ادا کرد باید خمس آنچه را استثنا کرده فوراً بدهد.

[سؤال 4420] 2344

5. پسری کارگر از درآمد کسب، لوازم زندگی برای زمان ازدواج تهیه می کند؛ آیا با

ص: 265

سالگرد شدن لوازم خمس تعلق می گیرد یا خیر چون در آینده لازم می شود خمس ندارد؟

بسمه تعالی، اگر مورد نیاز او است که تهیه آن فعلاً از مؤونه محسوب شود، خمس ندارد.

[سؤال 4421] 2158

بسمه تعالی 17 / 9 / 1361

حضور رهبر گرامی سلام عرض می کنم، بعد از سلام، موفقیت روز افزون و سلامتی شما را از خداوند بزرگ خواستارم. از حضور محترم چند سؤال دارم:

1. حدود 4 سال پیش پیراهنی خریده ام که تا به حال از آن استفاده نکرده ام. البته بعد از گذشت بیش از یک سال، یک بار آن را مورد استفاده قرار داده ام؛ پول آن را هم هنوز نداده ام؛ آیا خمس به آن تعلق می گیرد؟

2. دو سال پیش نیز دفتری خریداری کرده ام که رویدادهای روزانه را در آن یادداشت کنم، ولی به علت امروز و فردا کردن، هنوز از آن استفاده نکرده ام، آیا خمس به آن تعلق می گیرد یا نه؟

و اگر به این پیراهن و دفتر خمسی تعلق می گیرد، برای جدا کردن خمس آیا باید قیمت امروز آن ها را در نظر بگیرم یا قیمتی که در روز خرید داشته اند؟

این را هم بگویم که من درآمدی از خود ندارم. البته سال گذشته به مدت 8 الی 9 ماه کار کرده ام. اگر خمسی به پیراهن و دفتر تعلق می گیرد به عهده من است یا به عهده پدرم؟ و آیا لازم است که این موضوع را به پدرم بگویم یا نه؟

بسمه تعالی، 1 و 2. خمس واجب نیست.

3. اگر کسی بعد از سر برداشتن از سجده، شك کند یا فراموش کند سجده اول بوده یا دوم و بعد از فکر کردن، یادش نیاید که سجده اول بوده است یا سجده دوم، چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، باید سجده دوم را به جا آورد.

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزومندم.

ص: 266

4. آیا می‌تواند با این درآمدهای بیش از بدهی برای خود امکانات زندگی تهیه نماید یا این که باید اول همه بدهی‌ها را بپردازد، بعد به ایجاد امکانات بعدی بپردازد؟

بسمه تعالی، چنانچه مورد حاجت باشد از مؤونه محسوب است و اشکال ندارد.

5. شهریه ای که در جمهوری اسلامی به کارمند دولت پرداخت می‌شود اجر العمل است یا حق نفقه؟ و چنان که این وجه به طور مساوی میان نان خوران منزل به وسیله کارمند توزیع شود، با علم به این که تارك واجبات شرعیه هستند، از بابت تخمیس وجوه متعلقه به آنان، مسئولیتی به عهده مالك اجر العمل مفروض هست؟

بسمه تعالی، بابت مزد کار است و مقداری که خرج عائله می‌شود مؤونه محسوب است و خمس ندارد.

بسمه تعالی

1. طبق مسأله 1757 از رساله امام، «کسی که دیگری مخارج او را می‌دهد، باید خمس تمام مالی را که به دست می‌آورد بدهد، ولی اگر مقداری از آن را خرج زیارت و مانند آن کرده باشد فقط باید خمس باقیمانده را بدهد».

اگر کسی مخارج خورد و خوراك و پوشاکش به عهده کس دیگری (پدر) است، آیا مخارج رفت و آمد، خرید کتاب و نوار برای مطالعه و تحقیق و... را که از درآمد خود مصرف می‌نماید و همچنین زینت آلات، عطریات و... که برای خودش از مالی که از راه - مثلاً - معلمی کسب می‌نماید، آیا خمس این خرج‌ها را هم باید - علاوه بر باقیمانده - بدهد یا فقط خمس باقیمانده را بپردازد؟

بسمه تعالی، هرگونه مصرفی که جزو احتیاجات شخص بر حسب شؤون

وی محسوب شود، جزء مؤونه است و خمس ندارد.

2. اگر کسی در يك خانواده مسلمان متولد شده باشد ولی به علت نداشتن شناخت کافی از مسائل دین و یا بعضاً با آگاهی به مسائل، ولی به علت بی توجهی، چند سالی عبادات خود را (نماز و روزه) به جا نیاورده باشد، آیا باید تمام آن ها را بعد از آگاهی - حتی پس از ده سال - قضا نمایید؟ و آیا باید كفارة روزه هایی را که نگرفته است نیز بدهد یا خیر؟ و در ضمن، كفارة يك روز روزه که عمداً خورده است چقدر می باشد؟

بسمه تعالی، تمام نمازها و روزه های فوت شده قضا دارد و روزه اگر عمداً و با توجه به حکم آن فوت شده، علاوه بر قضا، كفاره هم دارد؛ ولی اگر جاهل به حکم بوده، در حدی که احتمال

و جوب هم نمی داده، كفاره ساقط است.

3. اگر فردی که از دولت حقوق می گیرد، بنا به عللی، حقوق يك ماه و یا قسمتی از حقوق او پرداخت نشود و در اثر يك اشتباه، در لیست، در جای دیگری پولی اضافه به این فرد پرداخت شود، آیا این فرد می تواند این پول را به حساب آن مقدار قبلی که از دولت دریافت ننموده، حساب نماید و تصرف کند و دیگر به دنبال آن پول پرداخت نشده نرود یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر طلب ثابت باشد و نتواند وصول کند، مانع ندارد به عنوان تقاص بابت طلب خود از پولی که به دستش آمده بردارد.

4. آیا ردّ مظالم را می توان به حساب جنگ زدگان ریخت یا خیر؟

بسمه تعالی، باید از طرف مالک واقعی آن به فقرا صدقه بدهد.

[سؤال 4425] 32

2. اشیایی از قبیل لباس و کتاب و کاغذ و دفترچه که مقداری از آن ها استفاده شده، اگر يك سال بدون استفاده بماند، آیا خمس به آن ها تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر چیزهایی است که مورد حاجت و جزو شؤون شخص است، خمس ندارد وگرنه باید خمس آن داده شود.

[سؤال 4426] 2694

9. لباس و پارچه ای که برای زن و فرزندش خریده خمس به آن تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر مورد نیاز بوده و در وسط سال خریده شده خمس آن واجب نیست.

ص: 268

3. کسی به چیزی که نیاز دارد تهیه نموده مثل این که پارچه خریده ولی لباس هنوز نندوخته یا در تحویل خیاط است یا مثل عینک در مغازه عینک سازی است، سال خمسی سر رسیده آیا خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال، خمس واجب نیست.

بسمه تعالی

با عرض سلام و آرزوی توفیق روزافزونتان در ترویج احکام اسلام تقاضامندم به مسائل من پاسخ دهید:

1. پیراهنی را گلدوزی می کردم که مدت يك سال و اندی اتمام آن طول کشید؛ آیا به این لباس خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. خمس پول را جدای از بهره آن حساب می کنیم یا همراه آن؟

بسمه تعالی، اگر منظور بهره بانکی است، گرفتن آن جایز نیست و باید خمس اصل پول را اگر از درآمد کسب است بدهد.

3. استفاده از شمایل در موقع نماز اگر مکروه است با انداختن آن به زیر لباس آیا کراهت آن از بین می رود؟

بسمه تعالی، سؤال مفهوم نشد.

4. در خیابان، آقایان با لباس های آستین کوتاه و یقه باز هستند. اگر ناخودآگاه نگاهمان به آن ها بیفتد آیا حرام است؟

بسمه تعالی، نظر غیر عمدی اشکال ندارد.

3. من مقداری آلبوم تمبر دارم که ارزش آن ها حدوداً 8 تا 10 هزار تومان می شود و سالیانه، ارزش آن ها اضافه می شود. آیا بر آن ها خمس و زکات تعلق می گیرد؟ و اصولاً

جمع آوری تمبر - به صورت سرگرمی - از نظر شرعی صحیح است یا نه؟ و همچنین مقداری وسایل آزمایشگاهی دارم. آیا بر آن ها تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، جمع آوری تمبر برای غرض عقلایی اشکال ندارد و اگر چه بهتر است از صرف مال در مثل چنین کارهایی خودداری شود؛ و در هر صورت اگر از درآمد کسب تهیه شده و خارج از شؤون متعارفی شخص است، خمس دارد و گرنه خمس ندارد.

[سؤال 4430] 2871

3. اشیایی از قبیل آلبوم که از آن برای حفظ و نگهداری عکس استفاده می شود، اگر سال بر آن بگذرد خمس به آن تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، چنانچه از احتیاجات شخص محسوب باشد خمس ندارد.

[سؤال 4431] 2161

بسمه تعالی 13 رمضان 1402 ق

حضور خاک پای مبارك، حضرت آیت الله امام خمینی، زید عمره و سلامته

محترماً با عرض سلام و دست بوسی برای چند مسأله شرعی ناچار به مزاحمت شدم.

1. حضرت آیت الله، فدوی سال 1355 که به پابوسی حضرت امام رضا (علیه السلام) مشرف شده بودم، از مشهد مقدس برای خودم کفنی ابتیاع نمودم و طبق معمول یک شب بالای ضریح مقدس ماند و تهران آوردم؛ تا کنون یک بار هم نپوشیده ام. لطفاً اظهار لطف فرموده معلوم فرمایید به کفن مزبور، که به مبلغ شصت تومان بود خمس تعلق می گیرد یا زکات و چه مبلغی به کدام شخص یا محل باید پرداخت؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب تهیه شده خمس دارد.

2. در ماه مبارك رمضان، وقت افطار بعد از شنیدن کلمه مقدس الله اکبر، مسلمان مجاز است روزه را بشکند یا تا تمام شدن اذان باید صبر کند؟ همچنین وقت سحری به شنیدن کلمه مقدس الله اکبر، باید

ص: 270

امساک کند یا تا آخر اذان می تواند خوردن را ادامه دهد؟

بسمه تعالی، در آخر روز تا حصول اطمینان به داخل شدن شب باید صبر کند و در آخر شب تا یقین به صبح حاصل نشده، امساک لازم نیست.

3. در مورد نماز اول ماه اگر مسلمان نزدیک صبح خواب مانده و قریب طلوع آفتاب بیدار شود، نماز اول ماه را می تواند به جای نماز صبح هم محسوب بدارد یا خیر؟

بسمه تعالی، نماز صبح و نماز اول ماه جای یکدیگر محسوب نمی شود.

[سؤال 4432] 2162

بسمه تعالی 1361 / 3 / 27

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی

محترماً؛ پس از تقدیم عرض سلام، سلامتی آن وجود شریف را از درگاه ایزد منان خواستارم و تقاضا دارم به چند سؤال درباره احکام خمس که در توضیح المسائل حضرت امام برای بنده روشن نیست، جواب روشنی مبذول فرمایید.

1. مبلغ بیست هزار تومان هزینه سفر حج و مبلغ همراه به عربستان سعودی، خمس دارد یا جزو خرج سال می باشد؟

2. مخارج میهمانی مکه، جزء خرج سال است یا خیر؟

3. لباس برای فامیل در شأن شخص، خمس دارد یا خیر؟

4. اتومبیل سواری معمولی که برای استفاده خانواده ده نفری می باشد، خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، مخارج سفر حج و مخارج مهمانی و پول سوغاتی و اتومبیل که در حدود شئون شخص برای استفاده خانوادگی است جزو مؤونه سال است و خمس ندارد.

5. کسی که کارگر دولتی می باشد و ماهیانه حقوق می گیرد، اگر به مرور زمان مقداری ابزار کار تهیه نماید و یک دکان تعمیرکار اتومبیل باز نماید، که بعد از زمان اداری - که بعد از ظهرها می باشد - برای بهبود زندگی خود و خانواده کار نماید، که بحمد الله نتیجه مطلوب بوده، آیا این ابزارها خمس دارند یا خیر؟

ص: 271

بسمه تعالی، در حکم سرمایه است و خمس دارد.

6. طلا آلات زن که به وسیله شوهرش فروخته شده و حالا می خواهد دینش را ادا نماید، باید مطابق وزن طلاها که در چند سال پیش فروخته شده، برایش طلا بخرد یا مطابق نرخ امروز بخرد، یا مطابق سالی که فروخته شده اند؟

بسمه تعالی، اگر طلا را قرض گرفته و فروخته، باید مثل همان را برگرداند، ولی اگر با اذن زن فروخته و پول را قرض برداشته، همان قیمت فروش را باید برگرداند.

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزومندم.

[سؤال 4433] 2163

بسمه تعالی 1361 / 11 / 6

دفتر محترم حضرت امام خمینی

لطفاً به سؤال های ذیل جواب مرقوم فرمایید:

1. پولی که در زیارت خانه خدا و یا سایر زیارتگاه ها و مسافرت به داخل کشور - مانند تعطیلات تابستانی - خرج می شود، خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. پول خمس را می شود به حساب جبهه جنگ و یا آوارگان داد؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

3. پول خمس را با چه وسیله ای می شود خدمت امام تقدیم کرد؟

بسمه تعالی، می توانند به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنند.

4. چون آذوقه شهروندان، يك جا خریداری نمی شود، وقت حساب سال، مازاد آن، وجوهات دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 4434]

5. آیا پولی که پدر از مال خود به عنوان جهیزیه برای دخترش خرج می کند خمس دارد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

6. خرج عروسی پسر خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4436] 2164

بسمه تعالی 4 / 11 / 1358

حضور مبارك حضرت آیت الله العظمی حاج آقا روح الله الموسوی الخمینی، مدّ ظلّه، امیدوارم از جمیع آلام روحی و جسمی مصون باشید.

شخصی حساب سال ندارد؛ در ضمن از منافع هر سالی برای دخترش طبق معمول محل، جهیزیه تهیه می کند. آیا این جهیزیه وجوهات دارد؛ یعنی خمس و سهم این اجناس را باید بدهد یا خمس و سهم ندارد؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور خمس ندارد.

[سؤال 4437] 2222

4. اسباب و اثاثیه ای که زن با خودش به عنوان جهیزیه از خانه پدرش می آورد خانه شوهر، آیا این ها هم خمس و زکات دارد یا خیر؟ و همچنین اثاثیه کسانی که به جبهه می روند و بلااستفاده می ماند چگونه است؟ (البته آنچه که به خود یا همسرشان تعلق دارد) توضیح بفرمایید.

بسمه تعالی، جهیزیه خمس ندارد. لوازم زندگی تا از مورد حاجت بودن خارج نشده خمس ندارد.

[سؤال 4438] 1877

2. آیا خمس، بر وسایلی که دختر برای زندگی آینده اش (جهیزیه) تهیه می کند، تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر مورد نیاز او است و باید آن را به تدریج تهیه کند، خمس ندارد.

3. مسأله فوق، در رابطه با پسر چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، حکم مسأله قبل را دارد و اگر تهیه کردن بر او لازم نیست، خمس دارد.

4. دختری کارمند اداره است یا در خانه کار می کند و از درآمدش به تدریج برای خودش ظرف چند سال جهیزیه تهیه می کند؛ آیا در تعلق نگرفتن خمس مثل جهیزیه ای می باشد که پدر تهیه می کند؟

بسمه تعالی، فرق نمی کند.

بسمه تعالی

آیا به وسایلی (جهیزیه) که دختر با درآمد کارش برای زندگی آینده تهیه می کند و ممکن است تا چندین سال مورد استفاده قرار نگیرد، خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر مورد نیاز او است و باید آن را تدریجاً تهیه کند، خمس ندارد.

بسمه تعالی

درود بر امام امت و ملت مسلمان و شهیدپرور دختری هستم که ازدواج نکرده ام. و تقریباً نزدیک دو - سه سال است که جهاز گرفته ام. از آن وسایل هم، تا کنون استفاده ای نکرده ام. و با پولی هم که خودم تهیه کرده ام جهاز خریده ام. و قبلاً خمس پولم را هم نداده ام. می خواستم بدانم: آیا این جهاز که دو - سه سالی از تهیه آن می گذرد، باید خمسش را پرداخت یا این که جهاز خمس ندارد؟

بسمه تعالی، اگر احتیاج به آن دارید و از درآمد بین سال تهیه کرده اید، خمس ندارد.

[سؤال 4443] 2030

2. آیا به مقدار جهیزیه لازم برای زندگی يك پسر و يك دختر که در خانواده خریداری شده، خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، جهیزیه خمس ندارد.

[سؤال 4444] 2167

بسمه تعالی

1. خانمی که شوهر ایشان در جنگ به مدت 2 سال است که مفقود شده و ایشان در این مدت در منزل والد خود زندگی می کند، آیا به جهیزیه ایشان در این مدت و بعد از آن (بعد از این دو سال) خمس تعلق می گیرد یا خیر؟ در ضمن، گاهی اوقات هم از این وسایل استفاده کرده است.

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. آیا خانم ها در نمایشنامه، از لباس مردان (مثل لباس ارتشی و یا پاسداری) می توانند استفاده کنند یا خیر؟ در صورتی که این لباس متعلق به محارم باشد چطور؟

بسمه تعالی، از لباسی که فقط مردان می پوشند باید اجتناب نمایند.

3. سحر و جادوگری از گناهان کبیره است؛ اگر خانمی شوهرش مفقود شده باشد می تواند توسط این امور از وضع او آگاه شود؟

بسمه تعالی، به سحر و جادو نمی تواند متوسل شود.

4. شیئی را که شخصی پیدا کرده (قلم ماژیک) احتمال دارد این گفته او صادق یا کاذب باشد، آیا می توان این شیء را از او گرفت؟ در ضمن این خانم، دانش آموز است و اولیای مدرسه قصد استفاده از آن را دارند؛ آیا جایز است؟

بسمه تعالی، نمی توانند از او بگیرند و او با یأس از شناسایی صاحبش، از طرف او به فقیر صدقه دهد.

ص: 275

2. بنده مدت يك سال است که ازدواج کرده ام و در این مدت يك سال هیچ حسابی برای خمس خود نداشته ام و چیزی هم از خودم ندارم که بخواهم خمس آن را بدهم؛ اکثر چیزهایی که دارم همه بخشیدنی است. وسایلی که دارم به شرح زیر است.

الف. مقداری جهیزیه که پدر همسرم به من بخشیده است و در ضمن، مقدار حدوداً 10 هزار تومان از من به عنوان شیربها گرفته است که همین وسایل جهیزیه را خریداری نموده است.

ب. تازگی ها يك ضبط صوت دست دوم و يك پنکه خریده ام که آن ها جزو وسایل خانه مان است. این دو جنس را به قیمت 2150 تومان خریده ام.

بسمه تعالی، جهیزیه خمس ندارد و همچنین سایر وسایل زندگی، به شرط آن که در بین سال تهیه شود.

بسمه تعالی 15 / 10 / 1361

محضر شریف رهبر و سرور عزیزم، حضرت امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

امیدوارم مسائل زیر را جواب مرقوم فرمایید و از دعای خیر، حقیر روسیاه را فراموش نفرمایید.

1. چنانچه در بین سال برای دختر جهیزیه خریداری شود، خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. حساب تخمیس شده - اعمّ از جنسی و نقدی - چنانچه بعد از حساب، صرف و خرج شد و به طور کلی چیزی از آن نماند، آیا سال آینده، شخصی که حساب سال دارد می تواند حساب جنسی و نقدی خرج و صرف شده را از جمع حساب سال آینده کسر کند یا خیر؟

بسمه تعالی، نمی تواند کسر نماید.

3. فرزندی از يك خانواده مدت چهار ماه در جبهه بوده، که بابت خدمتش مبلغی به او داده اند؛ آیا خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، احتیاطاً حساب کند.

4. شخصی تا به حال حساب سال پرداخت نکرده و مدت 10 سال است کارمند دولت می باشد که حقوق اول استخدام مشارّالیه با حقوق فعلیش مغایرت دارد؛ یعنی سالانه مبلغی به حقوقش اضافه شده. حالیه که قصد حساب کردن مال خودش را دارد آیا موجودی فعلی خودش را بایستی تخمیس کند یا مخارجی را هم که در این مدت نموده - اعمّ از لباس و مسافرت و لوازم منزلی که موجود دارد - بایستی حساب کند و از اولین حقوق استخدامش حساب شود یا همین موجودی فعلی را محسوب نماید؟

بسمه تعالی، موجودی فعلی را حساب کند و آنچه در زندگی صرف کرده و معلوم نیست که از ریح بین سال بوده را با حاکم شرع مصالحه کند.

[سؤال 4447] 2169

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی، رهبر کبیر انقلاب، امام خمینی، مدّ ظله

1. مردی که سال برای خودش قرار داده است و از ارباح مکاسب در بین سال، وسایل و لوازم زندگی برای دختر یا دخترانش به عنوان جهیزیه تهیه می کند. با توجه به مسأله توضیح المسائل معلوم است که بر پدر خمس واجب نیست، ولی با توجه به این که چند سال این وسایل که مال دختر است، در خانه پدرش می ماند تا بعد از آن که دختر را عروس می کنند، وسایل را با خود به خانه شوهر برده و در زندگی به کار زده و مصرف می کند. آیا خمس وسایل و لوازم که در خانه پدر دختر سال بر آن گذشته است، بر دختر واجب است یا واجب نیست؟ و اگر وسایل را از مال مخمس بخرد و سال بر آن بگذرد، آیا باز هم بر دختر لازم است خمس آن را بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، واجب نیست.

2. زنی که طلا آلات داشته و آن را می پوشیده است و مال دیگری غیر از آن ندارد، ولی اگر آن ها را بفروشد، توانایی رفتن حج را دارد. آیا زیورآلات زن مستثنا از استطاعت است یا به وسیله آن ها زن مستطیع می گردد و باید آن ها را فروخته و به حج برود؟ و چنانچه مرده باشد، آیا باید برای او نایب بگیرند؟

ص: 277

بسمه تعالی، اگر داشتن زیورآلات برای او لازم نیست و نداشتن آن عیب نیست، مستطیع است و باید به حج برود.

3. آیا عقد دختر بدون اجازه پدر و بدون اطلاع او، باطل است یا صحیح؟

بسمه تعالی، صحیح نیست، مگر آن که پدر دختر آن را اجازه دهد.

[سؤال 4448] 2694

12. هر سال مقداری جهیزیه برای دختر می خرنند تا زمانی که می خواهد شوهر کند؛ آیا باید خمس آن ها را پردازند؟

بسمه تعالی، واجب نیست.

[سؤال 4449] 2223

2. اگر شخصی صاحب دختر باشد و از چند سال قبل از شوهر دادن دختر، مقداری وسایل منزل و طلا و پارچه و غیره جهت نامبرده تهیه کند، آیا به این ها هم خمس تعلق می گیرد؟ و به چه نحو باید عمل شود؟

بسمه تعالی، اگر احتیاج دارد و لازم است به همین ترتیب تهیه شود خمس ندارد.

[سؤال 4450] 2054

8. این جانب چون نمی توانستم برای خواهرم يك جا جهیزیه خریداری کنم، کم کم خریداری کرده و نگه داشته ام. آیا به وسایل خریداری شده جهت جهیزیه خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس واجب نیست؛ مگر بدانید که از پولی که سال بر او گذشته تهیه شده.

[سؤال 4451] 2170

بسمه تعالی

محضر مبارك امام و رهبر عالی مقام، روح الله موسوی خمینی دامت برکاته

ص: 278

ضمن سلام و آرزوی سلامت و موفقیت برای جناب عالی و با دعای طول عمر با برکت برای شما و به امید پیروزی رزمندگان اسلام بر کفار بعثی و شیطان بزرگ، مسائلی چند که این جانب با آن برخورد نموده ام و استدعا می شود نظر مبارك آن مرجع را مرقوم فرمایید تا شاید بدانیم و به وظیفه شرعی خود عمل نماییم.

1. این جانب خدمتگزار آموزش و پرورش می باشم و با وجود کمی درآمد چون دارای دختری می باشم و در این شهرستان مرسوم است که به مرور جهیزیه آماده نمایند بدون احتساب سال، من مقداری وسیله تهیه نموده ام، آیا لازم است که در حساب سال محاسبه نمایم یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس واجب نیست.

2. به طور کلی در حساب سال آیا قیمت جنس خریده شده ملاک حساب است یا قیمت روز؟

بسمه تعالی، اگر جنسی متعلق خمس باشد باید به قیمت عادله روز حساب شود.

3. اگر زنی مقداری زینت آلات خریده و در اثر سهل انگاری و یا بی توجهی مرتب از آن استفاده ننماید - ولی تصرف در آن نموده - آیا باید خمس آن را محاسبه نماید یا نه؟

بسمه تعالی، اگر مطابق شأن اوست خمس واجب نیست.

4. اگر زنی از طلائی که زینت خود او است فروخته و فرشی خریده - و به طور مرتب استفاده نمی نماید - لازم است خمس آن را محاسبه نماید یا نه؟

بسمه تعالی، اگر زن از درآمد کسب خود بدون دادن خمس تهیه نموده و در سال های بعد فروخته خمس آن واجب است و در غیر این صورت واجب نیست.

5. حقوق بازنشستگی در اثر اجرای مقررات به صندوق بازنشستگی ریخته می شود، لازم است کلاً محاسبه نماید و خمس آن را بدهد یا شرطی ندارد.

بسمه تعالی، تا دریافت نشده خمس آن واجب نیست.

[سؤال 4452] 2171

بسمه تعالی

کسانی که ازدواج نکرده اند و مبلغی پول دارند و به خاطر این که این مبلغ پولی که دارند در راه های بیهوده مصرف نشود لوازم خانگی می خرند کنار می گذارند که وقتی

ازدواج کردند از آن ها استفاده کنند بفرمایید که خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر آنچه تهیه کرده اند مورد حاجت آن ها است و در وقت لزوم نمی توانند تهیه نمایند و از درآمد سال تهیه شده خمس ندارد.

[سؤال 4453] 1890

13. برای دخترها پدر و مادر از پول خود یا پول کار دختر لوازم زندگی به عنوان جهیزیه در طی چند سال تهیه می کنند آیا مقداری که تهیه شده جزء مؤونه و جهیزیه حساب می شود و خمس ندارد یا جهیزیه سالی که دختر می رود به خانه شوهر جزء مؤونه است؟

بسمه تعالی، اگر طوری باشد که در سال آخر يك دفعه نتواند تهیه کند و باید آن را به تدریج تهیه نماید مقدار متعارف آن جزء مؤونه است و خمس ندارد.

[سؤال 4454] 2347

2. آیا مخارج حج استحبایی جزء مؤونه محسوب است یا خیر؟

بسمه تعالی، از مؤونه محسوب است.

[سؤال 4455] 2347

3. خرج حج واجب عیال که شخصاً مستطیع است اما نقداً ندارد که مخارج خود را بپردازد، اگر شوهرش بپردازد جزء مؤونه حساب است؟

بسمه تعالی، تحمل مصارف حج زوجه، اگر مطابق شأن زوج باشد، جزء مؤونه محسوب است.

[سؤال 4456] 2172

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر عالی قدر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دام ظلّه العالی

اشخاصی که آخر سال خمسی آن ها مصادف می شود با هشتم ذی الحجّه یا دهم

ص: 280

ذی الحجّه، آیا پولی که برای مصرف رفتن و برگشتن به حمله دار می دهند یا این که خودشان با خود برمی دارند تمام جزء مؤونه است حتی مخارجی که بعد از تمام شدن سال می کنند از قبیل کرایه طیاره و مخارج راه و هدایا یا این که باید هرچه بعد از تمام شدن سال تا مراجعت به وطن خرج می کنند در صورتی که از منافع سال قبل بوده خمسش را بدهند؟

بسمه تعالی، آنچه را قبل از سال مصرف کرده اند خمس ندارد و آنچه بعد از سال صرف می شود باید خمس آن را بدهند.

[سؤال 4457] 2033

4. زن و شوهری که زندگی شان مشترك است و هر دو درآمد دارند و درآمد به دست زن است و زن هم سال دارد، اگر قبل از رسیدن سال زن مقداری پس انداز کند و بنا به فتوای حضرت آیت اللهی که بخشش خمس ندارد، به شوهر خود ببخشد به این شرط که شوهر چون قبلاً مستطیع بوده و به حج مشرف نشده، با این پول برنامه حجش را انجام دهد و شوهر هم این کار را کرده، آیا اشکال دارد این بخشش یا خیر و برنامه حج شوهر چه می شود؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد و شوهر اگر مستطیع بوده باید به حج برود.

[سؤال 4458] 3274

3. آیا به این گونه وسایل (گیتار، سه تار و...) خمس تعلق می گیرد؟ و قاطی کردن خمس این وسایل با دیگر چیزها اشکال ندارد؟

بسمه تعالی، باید خمس پولی که صرف در خرید آن شده، داده شود.

[سؤال 4459] 2173

بسمه تعالی

شخصی که منزلی دارد به اندازه احتیاج خود ولی چون برای معاش روزانه خود کمبود دارد ناچار خود را در مضیقه می گذارد و بعضی از اتاق های منزل را اجاره

ص: 281

می دهد در این صورت این بعضی اتاق ها که اجاره داده خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، موارد مختلف است اگر به نحوی باشد که عرفاً از مؤونه خارج و تبدیل به سرمایه شده خمس دارد.

[سؤال 4460] 2174

بسمه تعالی

اشخاصی که در قم یا جای دیگر منزل دارند و خودشان طبق وظایف شرعیه، در یکی از ارگان ها در تهران اشتغال دارند و بعضی از اتاق های منزل خود در قم یا جای دیگر را دست مستأجر داده اند، ولی انگیزه برای حفظ منزل است و البته مختصر اجاره ای هم می گیرند. آیا این مقدار از منزل که دست مستأجر است با وصف مرقوم، خروج از مؤونه است و خمس دارد یا خیر؟ توضیح آن که این اجاره دادن موقت است تا وقتی که به آن وظیفه اشتغال دارند، یعنی هر وقت اشتغال آن ها تمام شد، قصد دارند که برگردند و تمام منزل را در اختیار و تصرف خود درآورند.

بسمه تعالی، در فرض مسأله، خمس واجب نیست.

[سؤال 4461] 2651

3. پرداخت حق بیمه منزل و خانه و اثاثیه و ماشین جزء مخارج سال حساب می شود؟

بسمه تعالی، اگر بیمه اجباری و یا پرداخت آن به مقدار متعارف و از شئون باشد از مؤونه است.

[سؤال 4462] 2388

3. آیا چهارپایانی را که برای نیاز زندگی و مصرف خویش نگهداری می کنند خمس دارد؟

بسمه تعالی، اگر از شئون او باشد که حیوانات مذکور را داشته باشد خمس ندارد، و الاً باید خمس آن ها را بدهد.

ص: 282

بسمه تعالی

اشخاصی که يك باغ برای این که از میوه آن استفاده کنند یا یکی دو تا گوسفند برای به اصطلاح کاسه دوشی در منزل خود نگهداری می کنند که از شیر آن ها استفاده کنند می فرمایید که اگر در محل آن ها عیب باشد که کسی باغ نداشته باشد یا گوسفند کاسه دوشی نداشته باشد خمس ندارد، آیا این حکم مختص اشخاصی است که فقط يك باغ یا یکی دو تا گوسفند دارند، یا این که اگر کسی ده باغ یا گوسفند زیادی دارد به اندازه ای که برای دیگران مؤونه است از این چند باغ و یا چند گوسفند مستثنا است و خمس بقیه را باید بدهد.

بسمه تعالی، با فرض این که دو گوسفند یا يك باغ از مؤونه است در فرض مذکور نیز استثنا می شود و از بقیه خمس بدهد.

[سؤال 4464] 2012

2. به قصد سهم الارث به دو تا از دخترهایم که ازدواج نموده اند برای هر کدام 1/750/000 ریال جهت خرید خانه و رهایی از مستأجری و گشایش در امر زندگی آن ها، به حساب پس انداز مسکن - که به نامشان افتتاح شده - از محل وجوه پس انداز شده، واریز کرده ام؛ آیا به مبالغ فوق که به عنوان سهم الارث پرداخت شده است خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، پیش از سرآمدن سال، اگر مبلغ مزبور را به آن ها تمليك نمودید خمس ندارد.

[سؤال 4465] 2176

بسمه تعالی 1361 / 5 / 23

دفتر محترم امام خمینی

با احترام و درود به رهبر کبیر انقلاب؛ نظر به این که حقیر مقلد امام هستم، به همین

ص: 283

جهت وجوهات شرعیه را تحت نظر دفتر محترم، حسب دستور آیت الله پسندیده، با راهنمایی روحانیت مبارز و مورد اعتماد محل، محاسبه و پرداخت نموده ام، حال ادامه این مسأله برایم مبهم است؛ ذیلاً به موارد ابهام اشاره نموده، تقاضا دارم حقیر را ارشاد فرمایید:

1. مهریه همسر را در طول سال به ایشان پرداخت نموده ام، با توجه به این که آن مبلغ در حساب بانکی نامبرده است، بایستی خمس آن را پرداخت نمایم یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، خمس ندارد و اصولاً مهریه خمس ندارد.

2. مبلغ 380/000 ریال بابت ثبت نام خود و همسر به منظور تشرّف به خانه خدا به حساب بانکی واریز نموده ام که تا سال 1365 سعادت زیارت نداریم؛ بایستی خمس آن را پرداخت نمایم یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از سال های قبل مستطیع بوده و رفتن به سفر حج واجب نیاز دارد که پول در بانک بماند، خمس ندارد وگرنه خمس دارد.

[سؤال 4466]

3. مبلغی جزئی به حساب فرزندانم و حساب قرض الحسنه واریز نموده ام؛ بایستی خمس آن را پرداخت نمایم یا خیر؟

بسمه تعالی، مبلغ واریز شده به حساب فرزندان اگر به ملک آن ها درآمده و از ملک شما خارج شده، خمس ندارد و پس انداز شما خمس دارد.

4. بدهی های شرعی (خمس) را می شود به حساب جنگ زدگان و غیره واریز نمود؟ آیا قابل قبولند یا خیر؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 4467] 3894

3. کسی که همه مخارجش به عهده خانواده نیست، باید از همه درآمدی که دارد خمس بدهد؟

بسمه تعالی، هر مقدار که آخر سال زیاد بماند خمس دارد. ان شاء الله موفق باشید.

ص: 284

3. پدری در سال گذشته از درآمد همان سال، مقداری سرمایه به فرزندانش داده برای او کار کنند، آیا محاسبه آن هم لازم است؟

بسمه تعالی، اگر به آن ها بخشیده و بخشش از شوون او بوده خمس ندارد وگرنه باید خمس بدهد.

بسمه تعالی

با درود بر رهبر بت شکن امام خمینی؛ سلام و درود خدا و بندگان خدا بر تو ای امام!

این جانب زن جوانی هستم که در مهر ماه سال پیش زندگی مشترکم را با شوهرم آغاز کردیم. در حال حاضر خانه ای هم نداریم و از نظر لوازمات زندگی در حد متوسطی هستیم و در ضمن در يك اتاق در منزل پدرم زندگی می کنیم.

با توجه به موارد ذکر شده از امام و مرجع بزرگ شیعیان جهان تقاضا دارد که ما را در مورد فریضه های خمس و زکات و سهم امام راهنمایی فرمایید و بفرمایید که آیا ما که هنوز خانه ای نداریم و کل دارایی هایمان؛ از قبیل فرش و جواهرات و پس انداز نقدیمان در حدود صد و پنجاه هزار تومان است. آیا خمس و زکات به ما تعلق می گیرد یا خیر؟ و اگر تعلق می گیرد، بفرمایید به پس انداز نقدیمان تعلق می گیرد یا به قالی ای که تا شده و گوشه اتاق گذاشته شده یا به جواهرات؟ البته از جواهراتم استفاده می کنم.

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزومندم.

بسمه تعالی، پس انداز نقدی اگر از حقوق و درآمد کسب است خمس دارد و مقداری که در بین سال صرف در مایحتاج زندگی شود خمس ندارد.

[سؤال 4470] 2178

بسمه تعالی 1361 / 11 / 10

محضر مبارك مرجع عالی قدر و رهبر کبیر انقلاب ایران امام خمینی

ضمن سلام از خداوند بزرگ خواستاریم که وجود مبارکت را در پناه خودش و امام زمانش محفوظ بفرماید.

باری، این جانبان کشاورزان لامیان از قراء تویسرکان از مقلدین حضرت عالی هستیم، ما سر سال مان اول تیر ماه می باشد، ولی در بین سال از محصول گندم و جو زکات داده شده و تراکتور و موتور آب و چاه نیمه عمیق - که نهایت احتیاج به آن ها داریم و بدون آن ها کشاورزی در این زمان مشکل است - خریداری شده، آیا آن ها خمس دارند یا خیر؟ و نیز اگر قسمتی از پول آن ها را از فروش فرش زیر پا که خامه آن مخمس شده و خودمان آن را بافته ایم خریداری شود آیا آن تراکتور و موتور آب خمس دارد یا خیر؟ بیان فرمایید.

بسمه تعالی، خمس دارند و فرقی بین دو فرض ذکر شده نیست. بلی، اگر از فروش فرش که خامه آن تخمیس شده تراکتور و موتور تهیه شود نسبت به این مقدار خمس واجب نیست، یعنی به مقدار ارزش خامه.

[سؤال 4471] 2179

بسمه تعالی

خدمت حضرت آیت الله العظمی حاج آقا روح الله دامت برکاته

1. کسی چند اصله درخت می خرد و در زمینی که به ارث به او رسیده می کارد و این درخت ها هم تا چند سال دیگر درآمدی ندارد. اگر اکنون پول خرید درخت را حساب کند و خمس آن را بدهد کافی است یا این که باید نمو درخت را هم حساب

ص: 286

کند؟ البته اگر در موقع بار گرفتن از مخارج سال زیاد بیاید خمس آن را خواهد داد.

بسمه تعالی، اگر با ربح قبل از ادای خمس درختان را خریده، خمس آن ها را باید بدهد و نمو درختان میوه دار خمس ندارد؛ مگر بعد از فروش.

2. اگر کسی کسی دارد که زندگی او را کفایت می کند و یک خانه دارد که مقداری از آن را می تواند کرایه بدهد و یا رهن بدهد و بعداً هم برای از رهن خارج کردن آن ناراحت نخواهد شد و می تواند به خوبی با پول رهن مکه برود؛ آیا این شخص واجب الحج است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر به فروش آن مستطیع نمی شود، اجازه دادن و رهن دادن آن لازم نیست.

3. مقداری سرمایه دادیم به یک سید که زندگی خود را با آن اداره کند؛ اما اکنون اگر بخواهیم سرمایه را از او بگیریم زندگی او مختل می شود. اجازه می فرمایید آنچه به او دادیم خمس حساب کنیم یا خیر؟

بسمه تعالی، نمی توانید خمس حساب کنید.

4. پول خمس و یا سهم را تا چه مقدار می شود خرج مسجد کرد و اگر بدانیم کسی پول سهم را خرج مسجد می کند آیا مقلدین شما می توانند سهم خود را به او بدهند و یا باید به دیگری رد کنند و در صورتی که پول داده باشند چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، خمس را نباید صرف مسجد کنند و سهم امام (علیه السلام) محتاج به اجازه خصوصی است و اگر کسی بی اجازه صرف می کند، مقلدین سهم مبارک را به او ندهند و مقلدین این جانب به هر کس سهم مبارک می دهند مطالبه قبض وصول نمایند.

[سؤال 4472] 2180

بسمه تعالی

چه می فرمایید در مورد مسائل ذیل:

1. کسی درخت سفیده و امثال آن را می کارد و قصد خاصی به امر معاش یا تجارت ندارد و بعد از بزرگ شدن آن ها، بدون تخمیس از نمو متصله آن، بعضی را به مصرف خود، مثل ساختن خانه رسانده، یا فروخته به مصرف دیگر می رساند و گاهی به دوستان یا به امور خیریه مساعده می دهد. آیا در صور ما ذکر، خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر خمس اصل داده شده یا متعلق خمس نبوده، در فرض مذکور نمو متصل خمس ندارد، مگر آن را بفروشد که در این صورت مقداری که در مقابل نمو است، از ارباح سال فروش است.

ص: 287

[سؤال 4473]

2. انعام ثلاثه مثل گوسفند و شتر و گاو نگاه داری می کند و بعد از چند سال که موقع استفاده آن ها است، بعضی را می فروشد یا به دیگران هبه می کند و یا نمو و عین آن را در امور خیریه صرف می کند. آیا به این موارد خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از ارباح مکاسب تهیه شده، خمس دارد.

[سؤال 4474]

3. درخت مثمره، مثل زردآلو و سیب و گلابی و گردو و امثال این ها از وقتی که نشانیده الی ثمر دادن، چند سال طول می کشد، آیا نمو و عین آن ها خمس دارد؟

بسمه تعالی، حکم این مسأله از دو مسأله قبل معلوم می شود.

[سؤال 4475] 5992

2. اگر شخصی از عواید بین سال زمین موروثی را باغ کرد به قصد این که از میوه اش استفاده کند، نه به قصد تجارت، آیا نمو درختان و زیادی قیمت باغ خمس دارد یا نه؟ در صورتی که در توضیح المسائل مسأله 1771 مرقوم فرموده اید: فقط باید خمس میوه را بدهد.

بسمه تعالی، درختانی که از عواید تهیه شده و میوه در زاید بر مؤونه سال خمس دارد.

[سؤال 4476] 2181

بسمه تعالی

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

محضر شریف حضرت مستطاب، حجت الاسلام والمسلمین، سید العلماء والمجتهدین، رئیس الملة والدین، عمدة الفقهاء والمتبحرین، رهبر عظیم الشأن، بنیان گذار جمهوری اسلامی، حاج آقا روح الله الموسوی، ادام الله ظلّه علی رؤوس المسلمین

ص: 288

در مسأله 1771 توضیح المسائل مرقوم فرمودید: «اگر باغی احداث کند برای آن که بعد از بالا رفتن قیمتش بفروشد باید خمس میوه و نموّ درخت ها و زیادی قیمت باغ را بدهد، ولی اگر قصدش این باشد که از میوه آن استفاده کند فقط باید خمس میوه را بدهد». آیا همان ساعت که باغ را فروخت یا میوه آن را برای استفاده کردن چید بایستی خمس آن را بدهد یا در آخر سال زیاده از خرج سال آنچه ماند بدهد منتظر جواب هستم.

بسمه تعالی، منظور این است که نموّ و زیادی قیمت فقط در صورت اول خمس دارد ولی خمس میوه در زاید بر مؤونه سال لازم است و اصل درختان چنانچه از مال غیر مخمس تهیه شده خمس دارد حتی در صورت دوم.

[سؤال 4477] 3279

4. کسی زمین را باغ درست می کند و درخت كوچك می كارد آیا بر این درخت ها خمس تعلق می گیرد یا خیر؟ بنابراین که درخت ها سال به سال بزرگ می شود و منفعتش هم زیاد می شود در این صورت حکمش چیست خمس تعلق می گیرد یا خیر؟ و نیز آیا این درختهای مذکور که برای زندگی و معیشت ضروری خود صاحب می باشد، یعنی زاید از سرمایه نیست خمس به آن ها تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر نهال ها مخمس باشد هر مقدار از درخت ها که پس از رسیدن وقت استفاده از آن صرف مؤونه شده خمس ندارد و بقیه خمس دارد و اگر نهال ها مخمس نبوده تمام درختها خمس دارد.

[سؤال 4478] 2182

بسمه تعالی

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، حفظه الله للأمة حتى ظهور المهدي (عجل الله تعالی فرجه الشریف)

به جواب مسائل ذیل نیاز افتاده است.

ص: 289

1. درخت میوه ای را برای مصرف خویش و نیز فروش کاشته است. در صورتی که اصل زمین مخمس است، حکم خود درخت را از حیث خمس بیان فرمایید.

بسمه تعالی، در فرض مسأله، رشد و نمو درخت خمس ندارد.

2. آب رو (آب باران) خانه ای از درون خانه ای است. صاحب خانه دوم می تواند جلوگیری کند؟

بسمه تعالی، با فرض این که حق آب رو برای اولی ثابت است، دومی حق جلوگیری ندارد.

3. مقداری شیء مخمس را با همان مقدار از محصول تازه تعویض می کند. (هر دو مال خودش است) آیا عوض مخمس محسوب است یا خیر؟

بسمه تعالی، آنچه از مخارج سال، از درآمد و محصول زیاد بیاید، باید تخمیس شود.

4. درخت بید را که چندین سال بر آن رفته است، يك جا و به هنگام کندن تخمیس کند، آیا بریء الذمه است؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

5. در کنار ساختمان پدری اش محوطه ای است که نه معبر عام و نه ملك کسی است و بر این محوطه، ساختمانی بنا کرده است؛ آیا تصرف در این ساختمان دوم، شرعی است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر مزاحمت با حق کسی ندارد، تصرف جایز است.

[سؤال 4479]

6. وسایل و ابزار کشاورزی را نسبت به اصل خرید و استهلاك آن در رابطه با خمس چگونه ملاحظه کنند؟

بسمه تعالی، از سرمایه محسوب است، ولی بعد از تخمیس اصل آن، در ترقی قیمت آن خمس نیست و جبران استهلاك آن، از درآمد کسب اشکال ندارد.

[سؤال 4480] 2183

بسمه تعالی 17 / 7 / 1358

محضر مبارك حضرت مستطاب، آیت الله العظمی، یگانه رهبر انقلاب اسلامی، الامام خمینی، ادام الله عمره الشریف

بعد از تقدیم سلام و ادای احترام به عرض می رساند:

ص: 290

مقداری زمین مزروعی از پدر حقیر ارث به این جانب رسیده و مقداری خودم به واسطه تحجیر مالک شده ام و مقدار دیگری هم خریده ام يك قسمت از اراضی مذکوره لیمو و پرتقال و نخل غرس نموده ام و باقی را جو و گندم زراعت می نمایم زکات جو و گندم را سر خرمن رو می کنم. در موضوع درخت ها آیا خمس به محصول آن ها تعلق دارد یا به اصل زمین و یا به بوته های اشجار و نمو آن ها، لطفاً با عبارتی روشن و واضح که عوام بفهمند مرقوم دارید و تکلیف حقیر را روشن فرمایید. در صورتی که خمس به اصل زمین و درخت ها و نمو آن ها تعلق می گیرد کسی را تعیین فرمایید که درخت ها را جدا سازد یا قیمت نماید تا پنج يك ملك را تحویل به آن شخص نمایم. در خاتمه دوام عمر آن رهبر انقلاب را از خداوند خواستارم.

بسمه تعالی، آنچه به ارث رسیده خمس ندارد و زمینی که به احیای ملك شده یا خریداری کرده اید جهت زراعت یا احداث باغ خمس دارد و نیز اصل درختان و زرع باید تخمیس شود و نماتات آن ها در زاید بر مؤونه سال خمس دارد.

[سؤال 4481] 2184

بسمه تعالی 1361 / 9 / 22

محضر مقدس زعیم عالی قدر و قائد عظیم الشأن، امام امت، حضرت آیت الله العظمی، آقای حاج آقا روح الله الموسوی الخمینی، مدّ ظله؛ تقاضا می شود مسأله زیر را پاسخ کتبی عنایت فرمایید:

خمس ابزار کشاورزی از قبیل: 1. تیلر کشاورزی؛ 2. تراکتور کشاورزی؛ 3. گاو کشاورزی؛ 4. موتورسیکلت برای کارهای کشاورزی.

خمس ابزارهای فوق الذکر باید داده شود یا داده نشود؟ خواهشمندیم که مسأله را خیلی ساده و روشن پاسخ بفرمایید.

بسمه تعالی، مذکورات خمس دارند.

ص: 291

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

پس از سلام؛ پدر این جانب اموالی با وضع و کیفیت مشروحه ذیل دارد که به این جانب هبه نموده و در مقابل، قرار بر این شده که تا زنده است کلیه خرج و مخارج پدر و مادرم را این جانب تأمین نمایم و خرج دفن و کفن و به جا آوردن حج پدرم را انجام دهم؛ ضمناً از 13 سال پیش تا کنون مخارج آن ها را داده ام:

1. یک جریب زمین زراعتی مشجر (مویستان) که طبق مدارک موجود در سال 1331 هجری شمسی به مبلغ 1400 تومان خریداری نموده؛ قیمت فعلی زمین حدود دویست هزار تومان می باشد.

2. 4/1 جریب زمین زراعتی که در سال 1327 شمسی به مبلغ هزار تومان خریداری نموده؛ قیمت فعلی آن حدود یک صد و دوازده هزار تومان می باشد.

3. حدود یک جریب زمین زراعتی که در سال 1300 شمسی به مبلغ هزار تومان خریداری نموده؛ قیمت فعلی آن حدود پنجاه و چهار هزار تومان می باشد.

4. چهار دانگ یک باب خانه خشت و گلی که از پدرش به ارث رسیده و یک باب مغازه به مساحت حدود 24 متر مربع که در سال 1328 شمسی به مبلغ هشتاد تومان خریداری و به خانه فوق الذکر اضافه نموده؛ قیمت فعلی آن زمین و مغازه حدود بیست هزار تومان می باشد.

منظور از طرح چهار مورد بالا این است که در موقع خرید زمین های فوق الذکر که به نیت کمک در امر معیشت بوده، احتمال این که پول ربا جزء پول آن شده باشد، هست ولی موقعی که از پدرم سؤال می شود که چنین است یا نه؟ اظهار می دارد که نه، من هر وقت پولی به شخصی به عنوان قرض می دادم، به نیت ربا نمی دادم ولی خود آن شخص یا اشخاص، به میل و رغبت، اگر پولی اضافه می دادند می گرفتم؛ لذا تقاضا

می شود تعیین فرمایند که وجوهات آن از چه قرار است و اگر خمسی به آن تعلق می گیرد، قیمت اولیه، مورد محاسبه قرار می گیرد یا نه؟
بسمه تعالی، اگر زمین ها را با درآمد کسب و زراعت، بدون دادن خمس تهیه کرده، باید خمس آن ها داده شود و شما برای حساب و معلوم شدن خصوصیات مسأله به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه نمایید.

[سؤال 4483] 3261

2. بذر مخمس را در سال بعد می تواند استثنا کند و خمس بقیه را بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، مقدار بذر استثنا می شود و خمس به بقیه تعلق می گیرد.

[سؤال 4484] 2186

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

1. اصل زمین های زراعی که موات بوده و احیا کرده اند و با آن کشاورزی می کنند؛ آیا خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 4485]

2. باغی را (مثلاً انگور) احداث کرده تا هم از میوه آن برای مؤونه شخصی استفاده کند و هم مقدار اضافی را برای امرار معاش بفروشد؛ آیا اصل درخت های میوه خمس دارد یا نه و آیا جزء رأس المال هست یا نه؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 4486]

3. باغی را خریده هم برای استفاده شخصی از میوه آن، و هم مقدار اضافی را برای

ص: 293

امرار معاش بفروشد. لطفاً مسأله خمس اصل باغ و میوه های آن را بیان فرمایید.

بسمه تعالی، اصل باغ خمس دارد و میوه در زاید بر مؤونه خمس دارد.

[سؤال 4487]

4. زمین هایی را خریده برای کشاورزی آیا اصل زمین و ترقی قیمت آن خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 4488] 2187

بسمه تعالی

هرگاه املاك زراعتی را برای زراعت با عین پول غیر مخمس خریده؛ آیا اجاره چند سال آن را که خمسش را نداده نیز باید به اضافه خمس عین پردازد؟

بسمه تعالی، اجاره را هم باید بدهد.

[سؤال 4489] 6630

3. کسی درخت کاشته میوه دار و غیر میوه دار این ها اگر به ثمر رسید خمس دارد یا نه؟ شما بیان فرمایید.

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 4490] 2188

بسمه تعالی

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، رهبر انقلاب اسلامی و امید مستضعفان جهان - مدّ ظلّه العالی - از حضور مبارک استدعا دارد جواب مسائل زیر را مرقوم فرمایید:

1. شخصی برای تأمین معاش خود، باغی را احداث می کند و از درآمد باغ، اقدام به حصارکشی و ساختمان یکی - دو باب اتاق جهت نگاهداری ابزار کار و استراحت

ص: 294

کارگران و غیره می نمایند. آیا هزینه های متعلقه شامل خمس می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 4491]

2. آیا مخارج خاکریزی و حفر کوره جهت درختکاری، خمس دارد؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

3. آیا بهره هایی را که بانک ها به حساب پس اندازهای معمولی می پردازند، می توان برای بازسازی مناطق جنگ زده پرداخت نمود؟ و در صورت پرداخت، آیا رفع ذمه از شخص می شود؟ در صورتی که نتوان جهت بازسازی مناطق جنگ زده اختصاص داد، راه برائت از آن چیست؟ آیا می توان به مصرف ضعفا رسانید؟

بسمه تعالی، بهره پول ربا و حرام است، گرفتن آن جایز نیست، و اگر بهره را گرفت و از برگرداندن به صاحب واقعی آن مأیوس است، باید از طرف او به فقرا، صدقه بدهد.

[سؤال 4492] 2142

3. مقدار کمی زمین (که تقریباً 40×80 متر می شود) را می خواهیم به وسیله موتور پمپ آباد کنم، پولی که بهای موتور و تعمیر زمین و درخت کاشتن می شود خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 4493] 2189

بسمه تعالی

محضر مقدس آیت الله العظمی نایب الامام، امام خمینی، دام بقاؤه

1. زیدی زمین زراعتی را از فواید بین سال خریداری نموده برای زراعت هایی که خودش به آن احتیاج دارد، مانند سیب زمینی و خیار و گوجه و گندم، آیا این زمین خمس دارد یا خیر؟

2. و در صورت عدم وجوب خمس، تا چه حد چنین زمین هایی خمس ندارد؟

بسمه تعالی، 1 و 2، خمس دارد.

ص: 295

3. سال زراعتی در صورتی که موقع تصفیه گندم یا جو باشد، هرگاه تصفیه در سال های بعد دیرتر یا زودتر انجام شد - مثلاً اگر اول مرداد تصفیه گندم شد برای زیدی و سال بعد تصفیه گندم او دهم مرداد شد - آیا آنچه موجودی دارد از امسال، خمس ندارد؟ یا اگر بیستم تیر شد، هرچه فواید سال جاری هم بوده، باید خمسش را بدهد؟ در هر صورت، لطفاً توضیح دهید که زارع چگونه حساب کند تا از محصول های سال گذشته و پول آن ها فقط اول مرداد خمس بدهد.

بسمه تعالی، دیر شدن وقت تصفیه یا زود شدن، ربطی به سال خمسی که سال شمسی است ندارد و باید تمام مال را در هر حالی که هست حساب کند و خمس بدهد.

[سؤال 4494] 2190

بسمه تعالی

حضرت مستطاب آیت الله العظمی، رهبر عظیم الشان انقلاب، امام خمینی، مدّ ظلّه

پس از ابلاغ سلام، این جانبان کشاورز هستیم و با وامی که دولت به ما می دهد و اقساط سال به سال آن را می پردازیم، چاه عمیق حفر می کنیم و سال حساب خمس داریم. آیا این چاه عمیق و موتور آب آن جزو سرمایه زراعت است که در بین هر سال که از اقساط وام آن می دهیم، سر سال باید آن را حساب نموده و خمس آن را بدهیم، یا پس از تمام شدن اقساط، مجموع آن را حساب نموده خمس آن را بدهیم و یا اصلاً سرمایه زراعت نیست و خمس به آن تعلق نمی گیرد؟ مرقوم فرمایید و همچنین زمین زراعت که خریداری می کنیم و در بین سال قیمت آن را می دهیم سر سال آن زمین را حساب نموده و خمس آن را بدهیم یا نه؟

بسمه تعالی، زمین و چاه آب و موتور حکم سرمایه دارد، هر مقدار از آن که قسط آن تا سر سال پرداخت شده، خمس دارد.

[سؤال 4495] 2125

2. اگر کسی که سال خمسی دارد تراکتوری را با شرکت دیگری برای کسب بخرد، در حالی که نیمی از سهم خود را بدهکار است، باید خمس تراکتور را بدهد؟ و آیا نمی تواند از منفعت سالانه خود برای پرداخت بدهی استفاده کند؟

ص: 296

بسمه تعالی، نسبت به مقداری که مالک شده و بدهی ندارد باید خمس بدهد و می تواند از منفعت سال، بدهی را بدهد؛ لکن باید خمس آن را هم پردازد.

[سؤال 4496] 3821

2. باغی است که زمین آن به ارث به ما رسیده و آن زمین مال مادرم بوده و پدرم برداشته آن را به صورت باغی احداث کرده و ما به او می گوئیم که خمس درخت های آن را داده ای یا نه، می گوید: من سر سال که می شد مقدار 2/000 تومان هم بدهکار می شدم؛ چیزی برایم نمی ماند. آیا این درخت ها و دیوار باغ که آن را ساخته خمس دارد و به چه صورت باید خمس آن را رد کنیم یا خمس ندارد؟
بسمه تعالی، خمس دارد و چنانچه (1/5) قیمت آن را بدهید کفایت می کند.

[سؤال 4497] 887

2. اشخاصی که کارگر بوده اند و از مزد کارگری زمینی برای زراعت خریده اند و به تدریج پول او را داده اند ولی تا حال حساب خمس نداشته و نداده اند فعلاً زمین مذکور را به قیمت خرید باید تخمیس کنند یا قیمت فعلی؟
بسمه تعالی، قیمت فعلی.

[سؤال 4498] 2191

بسمه تعالی 1361 / 11 / 19

قم، دفتر امام خمینی، سلام علیکم

احتراماً تقاضا می شود که فتوای حضرت امام خمینی دامت برکاته را در مورد سؤالات زیر بیان فرمایید.

1. اگر خمس گوساله ای را که هفت هزار ریال قیمت دارد بدهند و سال بعد که گاو شده است قیمت آن سی هزار ریال است آیا زیادی آن خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس ندارد، مگر آن که کار او گاو فروشی باشد و آن را

ص: 297

برای فروش بزرگ کرده باشد.

2. نهال هایی جهت درخت کاری غرس شده است و قیمت آن ها در حدود سی هزار ریال می باشد. در سال آینده که باغی بزرگ می شود و درخت ها بزرگ می گردند قیمت آن ها ده برابر می شود. خمس زیادی را چگونه باید داد؟

بسمه تعالی، خمس آن ها را به قیمت فعلی باید بدهد.

3. يك نفر مقداری پول دارد و خمس آن ها را داده است. این پول را تا مدتی از سال یعنی شش ماه در اختیار دارد و سپس آن پول را خرج می کند و در آخر سال از درآمد خود مقداری پول پس انداز می کند، آیا می تواند پول مخمس سال قبل را از آن کسر کرده و خمس مابقی را بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، نمی تواند کسر کند و باید خمس پس انداز را بدهد.

4. اگر کسی خمس به او تعلق بگیرد و خمس ندهد آیا می شود به مهمانی او رفت یا احیاناً هدیه ای را از او پذیرفت یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر یقین نداشته باشید که در مال مورد ابتلاء شما خمس است، اشکال ندارد.

5. آیا قرآن درس دادن مرد به زن چگونه است؟ در صورت جواب مثبت اگر زن پیش مرد جهت یادگیری قرآن بخواند چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، با نبود مفسده مانع ندارد.

[سؤال 4499] 2517

5. شخصی گاو خود را که برای استفاده، از آن محافظت می نمود، پس از چند سال آن را فروخته و پول آن را برای خرج ازدواج پسر خود صرف نموده، آیا خمس آن را بدهکار می باشد؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً خمس آن را داده، دیگر خمس ندارد.

[سؤال 4500] 147

2. روستانشین، گاو شیرده و چند رأس گوسفند هم دارد؛ برای مؤونه لبنیاتی اش مثلاً گاو کافی است، لیکن جهت پختن نان و گرم کردن منزل در فصل سرما به سوخت حاصل از گوسفندان احتیاج دارد؛ خمس گوسفندان واجب است یا خیر؟ و در صورت وجوب، گوسفندان قیمتشان اگر بیش از گاو باشد مختار است که هر کدام را

ص: 298

مؤونه قرار دهد، یا چون گاو شیرش بیش از چندین رأس گوسفند است و رفع نیاز را می کند خمس گوسفندان را بدهد؟

بسمه تعالی، گاو و گوسفند که برای استفاده از شیر و پشم و فضلات آن نگهداری می کند، حکم سرمایه دارد و باید تخمیس شود.

[سؤال 4501] 2318

4. شخصی به مقدار مصرف لبنیات منزل خود گاو و گوسفند دارد. آیا تخمیس آن ها هم مثل سرمایه اش لازم است یا خیر؟

بسمه تعالی، حکم سرمایه دارد.

[سؤال 4502] 2192

بسمه تعالی

سؤال از محضر مبارك حضرت مستطاب آیت الله العظمی خمینی، دام ظلّه العالی

1. شخصی روستایی که حساب سالیانه نداشته، تعدادی گوسفند دارد و برای اعاشه خود و عیالاتش احتیاج به شیر و دوغ آن ها دارد. آیا در موقع حساب دارایی خود باید خمس آن حیوان ها را بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، باید خمس آن ها را بدهد.

2. شخصی به کارگری و قرض، خانه ای برای سکونت خود ساخته است. حالیه می خواهد آن خانه را بفروشد و منزل دیگری تهیه نماید. پول به غیر هم مقروض است به جهت ساختن آن خانه. آیا باید خمس قیمت آن خانه را بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، باید نسبت به زاید بر مقداری که در خانه فروخته شده قرض دارد، خمس بدهد و در مقدار قرض، خمس واجب نیست. و در ترقی قیمت هم بالنسبه حساب می شود.

[سؤال 4503] 2358

2. شخصی دو عدد میش گرفته است که شیر او را به مصرف خانواده می رساند، آیا خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

ص: 299

محضر مبارك رهبر عظیم الشان، حضرت امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، پس از ابلاغ عرض سلام محترماً، به استحضار جناب عالی می‌رساند:

1. اشخاصی که دامدار می‌باشند و دارای گوسفندانی هستند و تا به حال سال برای خودشان تعیین ننموده‌اند، حال می‌خواهند سال تعیین نمایند، آیا بر گوسفندان آن‌ها هم خمس تعلق می‌گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، گوسفندان اگر از درآمد کسب تهیه شده، خمس دارد و همچنین اگر از نتاج گوسفند ارثی یا نتاج گوسفند بخششی باشد، خمس دارد.

[سؤال 4505]

2. اشخاصی که کشاورز می‌باشند و جهت کشاورزی خود ملکی خریده‌اند و آن ملک ابزار کار آن‌ها می‌باشد، آیا به آن ملک هم خمس تعلق می‌گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، زمین زراعتی و ابزار کشاورزی در حکم سرمایه است و خمس دارد.

[سؤال 4506] 2194

محضر مبارك رهبر عالی قدر آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

پس از مراسم دعاگویی به شرف عرض عالی می‌رساند:

این جانب مقلد حضرت عالی می‌باشم. می‌خواهم سرمایه‌ام را که قریب 120 رأس گوسفند است خمس و سهم امامش را بدهم. آیا به همه گوسفندها خمس و سهم امام تعلق می‌گیرد یا قابل تخفیف است؟ غیر از این سرمایه دیگری هم ندارم. جواب مرقوم فرماید.

بسمه تعالی، سرمایه خمس دارد؛ مگر در صورتی که اگر خمس آن را بدهد نتواند زندگانی خود را اداره کند.

[سؤال 4507] 2645

2. شخصی دو صد رأس گوسفند دارد و دو صد هزار تومان املاک زراعی جهت مخارج خود خریده تا به حال ابداً وجوهات نداده و فعلاً می خواهد اموالش را حساب کند اما محصول تمام این دارایی مخارج اقتصادی او را کفاف نمی کند می شود نصف اموالش را حساب کرد و نصف دیگرش جهت مخارجاتش حساب نکرد یا خیر باید تمام دارایی او را حساب کرد؟

بسمه تعالی، باید خمس همه را بدهد، بلی اگر واقعاً وضع او طوری باشد که به دادن خمس زندگی مناسب با حالش را نتواند ادامه دهد واجب نیست خمس بدهد.

[سؤال 4508] 2195

بسمه تعالی

کسی که با قرض، سرمایه ای را تهیه کرده است، پس از تحصیل سود و گذشت سال، از چه زمانی خمس بر او واجب است؟ و چگونه با پرداخت قرض، سرمایه مخمسی خواهد داشت؟

بسمه تعالی، اگر از سود، قرض سرمایه را ادا می کند، باید خمس بدهد و چنانچه در بین سال، قرض را ادا کرده، سر سال خمس دارد و در این صورت سرمایه مخمسی دارد.

[سؤال 4509] 2196

بسمه تعالی

در عروة الوثقی دارد که اگر استفاده برد و خواست سرمایه قرار دهد یجب الخمس ثم الاتجار، مراد این است که در آخر سال خمسی اش خمس سرمایه را بدهد، یا این که

ص: 301

به مجرد سرمایه قرار دادن آن باید خمس آن را بدهد؟

بسمه تعالی، باید در ابتدا پیش از به کارگیری سرمایه خمس آن را بپردازد.

[سؤال 4510] 2197

بسمه تعالی

دفتر محترم امام خمینی

پس از سلام؛ شخصی حساب اموالش را کرده و خمس آن مبلغ 1/318/025 تومان می باشد؛ لطفاً مسائل زیر را روشن فرمایید:

1. زمینی را سال های پیش خریده که قیمت فعلی آن 250/000 تومان است که به عنوان سرمایه در آینده بهره برداری می شود، آیا این قلم را باید حساب کرد و خمس دارد؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

2. مبلغ 400/81 تومان زینت آلات طلا دارد که گاهی از آن استفاده می شود (56 مثقال) آیا خمس دارد؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

3. آیا می توانید به خاطر پدر، پسر و عمه و اقوام فقیر دیگر، مقداری از مبلغ فوق را به نامبرده ببخشید؟

بسمه تعالی، سهم سادات را می تواند به سادات فقیر عقیف متدین بدهد.

[سؤال 4511] 2198

بسمه تعالی

خدمت برادران بزرگوار و متعهد و خادم به اسلام و مسلمین، سلام علیکم

این جانب قطعه زمینی را که وارث مالک هم گامی در جهت آباد کردن آن برنداشتند بود گرفته و آن را آباد نمودم و مبلغ حدود دویست هزار تومان در این محل خرج کردم و برای آن برق سه فاز گرفتم و الآن به صورت کارگاهی می باشد که حدود پنج سال است که از آن جا بهره برداری می کنیم. پولی را که در آن جا خرج کردم نمی دانم که به آن خمس تعلق می گرفته یا خیر؟ و همچنین آیا جهت زمین پولی باید به

حاکم شرع

ص: 302

پرداخت یا خیر؟ خلاصه این که بنده از جهت وجوهات شرعیه و رد آن تکلیف خود را نمی دانم.

لازم به ذکر است که وراثت مالك مدت قریب به دو سال است که از ایران متواری شده اند و در موقعی هم که بودند از موقوف فوق الذکر مطلع بودند و از این جانب مطالبه وجه و یا به من اعتراضی نکردند.

بسمه تعالی، اگر زمین را شرعاً مالك شده اید زمین احیا شده خمس دارد، وگرنه پولی که صرف کرده اید را باید تخمیس کنید.

[سؤال 4512] 2467

4. شخصی دو کوره آجرپزی دارد دو ماشین برای آجرکشی خریده است. بفرمایید خمس دارد یا ممکن است برای رفع حاجت باشد؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 4513] 2199

بسمه تعالی 1361 / 12 / 10

حضور مبارك رهبر كبير انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی، امام خمینی بزرگ، متع الله المسلمین بطول بقائه

شخصی قبلاً حساب سال نداشته، حالا می خواهد حساب سال درست کند؛ يك ماشین دارد که به مبلغ پنجاه هزار تومان خریده که ده هزار تومان از خودش است که وجوهات این ده هزار تومان را نداده بود و مبلغ چهل هزار تومان را قرض کرده؛ البته این ماشین سرمایه کار او است که کار می کند و زندگی او از پول کرایه این ماشین تأمین می شود و سرمایه دیگر هم ندارد. حالا در موقع حساب کردن، آیا اصل این پنجاه هزار تومان وجوهات دارد؟ یا این که همان ده هزار تومان خودش وجوهات دارد؟ یا این که چهل هزار تومانی که قرض کرده وجوهات دارد؟

علاوه، در موقع خریدن، قیمت ماشین پنجاه هزار تومان بود، الآن که باید سال

ص: 303

بگیرد، ماشین قیمتش يك صد و پنجاه هزار است، آیا باید همان پنجاه هزار تومان قیمت زمان خریدن را حساب کند یا باید قیمت الآن را که يك صد و پنجاه هزار تومان است حساب کند؟

بسمه تعالی، در صورتی که ده هزار تومان از درآمد کسب بوده و قرض هم از درآمد کسب ادا شده، باید خمس آن را بدهد و میزان، قیمت فعلی است.

[سؤال 4514] 2237

3. شخص نام برده فوق از درآمد بین سال - که شاید سال هم نداشته است - برای امرار معاش خود، ماشین وانت باری می خرد و از حمل بار و مسافر و دریافت کرایه آن استفاده می کند، آیا ماشین، جزء سرمایه است و باید خمس آن را بدهد یا نه؟
بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 4515] 2200

بسمه تعالی 20 ربيع الثاني 1403 ق

حضور مبارك حضرت مستطاب آيت الله العظمى امام خمينى دامت برکاته العالی

محترماً عرض می شود يك نفر کامیون بنزده تن دارد و اقساط هم ندارد و درآمد دیگر از هیچ راه شرعی ندارد و خودش از اضطرار راننده است و منافع ماشین پس از کسر مخارج آن زاید بر مخارج خود و واجب النفقه نیست، آیا این چنین ماشین خمس و سهم امام دارد یا ندارد؟ ممتنی است جواب فوری مرقوم فرمایید و در تحریر الوسیله اشاره شده است ولی مشروحاً نفرموده اند.

بسمه تعالی، ماشین به هر اندازه که از اقساط آن پرداخت شده خمس دارد و می توانید به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه نمایید و خمس واجب را دستگردان کنید تا به تدریج هر وقت توانستید بپردازید.

ص: 304

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، دام ظلّه العالى

اگر كسى يك ماشين كاميون دارد كه با آن كار مى كند و زندگى خود را اداره مى كند. آيا بايد خمس اين ماشين را هم بدهد يا نه؟

بسمه تعالی، ماشين كار در حكم سرمايه است و خمس دارد.

3. وسايل نقلیه ای كه وسیله كار و كسب است - مانند كاميون ها - آيا خمس دارد يا نه؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

بسمه تعالی

محضر مقدس رهبر عالی قدر شیعیان جهان حضرت امام روح الله الموسوی الخمينی دامت برکاته

1. دو ماشين (يك مدل و قيمت يکى) با هر دوی آن ها كار مى كنند. يکى تاکسى شهری و دیگری ویژه. تاکسى به غير از قيمت اصلی يك امتياز دارد مثلاً صد هزار تومان، يعنى اگر قيمت هر دو صد هزار تومان باشد قيمت تاکسى با امتياز دويست هزار تومان است. صاحبان هر دوی آن ها مى خواهند سال قرار بدهند، آيا صاحب تاکسى كه ماشينش امتياز دارد بايستی خمس امتياز را هم بدهد يا اين كه قيمت اصلی را وجوهات بدهد؟

بسمه تعالی، تاکسى با حق امتيازش خمس دارد.

2. شخصی مى خواهد سال قرار بدهد يك بنز ده تن دارد. قيمت اين ماشين به نرخ دولتی مبلغ چهارصد و پنجاه هزار تومان، و در بازار آزاد مبلغ يك ميليون يا زيادتر است. آيا اين شخص به قيمتی

که دولت می دهد باید حساب کند یا قیمت بازار آزاد تا خمس را بدهد؟

بسمه تعالی، به قیمتی که عادلانه و مطابق مقررات باشد خمس دارد.

3. پیمانکاری با شرکت نفت قرارداد بسته که نفت و بنزین و گازوییل به دست مردم برساند. شرکت نفت بیست هزار تومان از این پیمانکار در بانک تهران دریافت کرده که اگر اتفاقی افتاد یا ضرری از طرف این پیمانکار به شرکت نفت وارد آمد شرکت نفت ضرر خود را از این پول برداشت نماید. آیا به چنین پولی وجوهات تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

4. ماشینی مثل نیسان یا بنز خاور کرایه کش در تاریخ چهار سال پیش سال 1358 به مبلغ صد هزار تومان خریداری شده است و اکنون بازار سیاه چهارصد هزار تومان به فروش می رسد. خواهشمند است بفرمایید کدام قیمت برای خمس ملاک است؟

بسمه تعالی، خمس به قیمت عادلانه روز حساب می شود.

5. اگر شخصی برای خودش سال قرار بدهد ده هزار تومان داشته دو هزار تومان آن را خمس داده، هشت هزار تومان مانده، سر سال دو هزار تومان اضافه شده است. آیا خمس آن را باید بدهد؟

بسمه تعالی، باید خمس آن دو هزار تومان را بدهد.

[سؤال 4519] 2658

3. يك موتور سیکلت خریده ام به قیمت 7000 تومان که اختصاص دارد برای آمدن به سر خدمت و برگشتن به خانه؛ چون در بیراهه قرار گرفته ایم و وسیله عمومی کم است.

بسمه تعالی، موتور سیکلت در صورتی که برای زندگی محل احتیاج نبوده و برای شغلستان که رفتن به محل کار است بوده خمس آن واجب است.

[سؤال 4520] 3479

4. شخصی فرش نیمه بافی دارد و جای آن در منزل او با زیلو یا موکت فرش شده آیا خمس آن فرش نیمه کاره واجب است؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

ص: 306

4. اصناف بازار در سر سال خمس خود قسمتی از سرمایه شان جنسی است که به نسیه آورده اند که باید بعداً بفروشند تا این بدهی سرمایه را بدهند آیا این قسمت از سرمایه خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، نسبت به مقدار بدهی خمس واجب نیست و بقیه باید حساب شود.

بسمه تعالی 1361 / 11 / 6

محضر مبارك مرجع عظیم الشان، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، روحی فداه، سلام الله علیکم

1. مستأجر مبلغی به عنوان سپرده، معروف به سرقتلی به موجر پرداخت نموده؛ اگر موجر در مدت مال الاجاره از سپرده استفاده نماید و یا ننماید، خمس به آن تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، سرقتلی ملك گیرنده می شود و جزء سرمایه و درآمد است و خمس به آن تعلق می گیرد؛ ولی اگر پول امانت یا قرض نزد او باشد، خمس ندارد.

2. اگر موجر به اداره دارایی جمهوری اسلامی مالیات سپرده را به اندازه خمس بپردازد، وظیفه الهی او در این صورت چه می باشد؟

بسمه تعالی، مالیات کفایت از خمس نمی کند.

بسمه تعالی 1361 / 4 / 2

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، رهبر انقلاب اسلامی

این جانب از آن جناب تقلید می نمایم، به استحضار می رساند که دارای يك مغازه الكتريكي بوده که سرقتلی آن به مبلغ 380/000 تومان فروخته شده و مغازه دیگری از

مسجد جعفری گیشا سرقفلی آن را به مبلغ 850/000 تومان خریداری نموده ام. اینک با داشتن 5 فرزند از 12 ساله تا 2 ساله که یکی دختر و 4 دیگر پسر است و در خانه اجاره ای نشسته ام و ماهیانه با آب و برق مبلغ 2500 تومان کرایه می دهم؛ استدعا دارم در صورتی که تفاوت بین 380 تا 850 هزار تومان سرقفلی جدید (500/000 تومان) خمس به آن تعلق می گیرد مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، سرقفلی در حکم سرمایه است و خمس دارد.

[سؤال 4524] 1171

3. بعضی از کسبه، محل کار خود (مغازه) را به عنوان سرقفلی خریداری نموده؛ مثلاً در ده سال قبل مغازه ای به مبلغ 50000 تومان خریداری نموده و الآن بیشتر از 200000 تومان می خرند؛ البته نظر فروش ندارد لکن می خواهد وضع خمسش را روشن کند؛ اولاً بفرمایید سرقفلی خمس دارد یا خیر؟ بر فرض وجوب خمس، آیا قیمت خرید باید محسوس شود در صورت عدم فروش، یا قیمت فعلی بر تقدیر سابق؟

بسمه تعالی، به قیمت فعلی خمس دارد.

[سؤال 4525] 2286

4. سرقفلی مشروع جزء سرمایه است یا خیر به عبارت دیگر زید مبلغ پانصد هزار تومان به مالک دکان در عرض سال خمسی سرقفلی می دهد آیا موقع حساب خمس، مبلغ نامبرده از مؤونه محسوب است یا خیر؟ بر فرض عدم مؤونه سالیانه ترقی و تنزل آن را باید حساب کرد یا خیر؟

بسمه تعالی، جزء سرمایه است و باید تخمیس شود و در صورت تخمیس ترقی آن خمس ندارد.

[سؤال 4526] 6727

2. در صورتی که خود مالک محل را با مدت طولانی اجاره دهد و سرقفلی هم بگیرد، ولی مستأجر با مالک شرط نکند که بعد از تمام شدن مدت، اگر مالک خودش

ص: 308

خواست ملک را تحویل بگیرد، مستأجر حق داشته باشد از مالک سرقتی بگیرد؛ در این صورت سرقتی ای که اول به مالک داده خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 4527] 2205

بسمه تعالی

1. زیدی منزل کوچکی داشته که از ارباب مکاسبش ساخته و تخمیس نموده بوده چون مورد شبهه بوده سپس با داشتن آن منزل منزل دیگری وسیع تر و بهتر مطابق شأنش ساخته؛ ولی قسمت فوقانی آن در مدت دو سال است که ساخته شده مورد نیاز بوده - پیش بینی برای ازدواج پسرها بوده که شاید یکی بعد از شش ماه دیگر مثلاً ازدواج کند - آیا دستگاه فوقانی مؤونه و مستثنا است یا باید تخمیس شود و هکذا جنب همین ساختمان مغازه ای است که بچه هایش کاسبی می کنند آیا مبلغی که خرج مغازه از نظر ساختمان نموده باید تخمیس شود یا خیر؟

بسمه تعالی، مغازه ها باید تخمیس شود و قسمت فوقانی اگر در موقع ساختن مورد حاجت نبوده باید تخمیس گردد.

2. کسانی که برای عمره مفرده به مکه مشرف می شوند آیا می توانند عمداً از یکی از مواقیع عمره تمتع محرم نشوند و از مسجد تنعیم یا جعرانه مثلاً محرم شوند یا نه، لازم است که از میقات عمره تمتع محرم شوند.

بسمه تعالی، تجاوز از میقات بدون احرام جایز نیست و در صورت تجاوز واجب است برگردد به میقات و اگر نتوانست برگردد هر جا که هست محرم شود.

3. عده ای هستند که حج به نیابت دیگری اجیراً یا تبرعاً انجام می دهند و چون صحیح العمل هستند وقتی خودشان نماز طواف خواندند باز از باب احتیاط نایب می گیرند آیا این نیابت جایز است یا نه؟ بر فرض جواز باید نماز را به نیابت نایب انجام داد یا از طرف منوب عنه و اصلاً چنین کسی می تواند نیابت کند یا خیر؟

بسمه تعالی، کسی که نمی تواند اعمال حج و از جمله نماز طواف را صحیح انجام دهد صحیح نیست اجیر شود برای حج و نماز طواف را هر کسی باید خودش بخواند و احتیاط مانع ندارد و

ص: 309

در نیابت باید به قصد منوب عنه باشد.

4. اگر بعد از محرم شدن واقعاً انسان نتوانسته باشد وظیفه ای انجام داده باشد که محل شده باشد طریقه احلال چیست؟

بسمه تعالی، اگر داخل در مصدود یا محصور است باید به وظیفه آن ها عمل نماید وگرنه تا مناسک مقرر را انجام ندهد از احرام خارج نمی شود.

5. حج به نیابت حضرت ولی عصر ارواحنا له الفداء چون در موسم تشریف دارند جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

6. آیا می شود يك عمره مفرده برای چند نفر انجام داد یا باید به طریق اهدای ثواب باشد؟

بسمه تعالی، به هر دو طریق مانع ندارد.

7. آیا کسی که حجش فاسد شد لازم است به حال احرام باقی بماند تا سال آینده قضا کند یا از باب عسر و حرج بعضی از محرّمات احرام را مانند مباشرت با زن و نحو ذلك می تواند انجام بدهد؟

بسمه تعالی، با انجام اعمال مقرر از احرام خارج می شود یعنی باید حج فاسد را تمام کند در این صورت از احرام خارج می شود.

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزومندم.

[سؤال 4528] 2206

بسمه تعالی 10 / 8 / 1361

محضر مبارك زعيم عالی قدر مذهب تشیع، امام خمینی، دام ظلّه العالی

این جانب در ایام زندگانی، سال برای خود تعیین نموده و در ضمن سال خود، ملکی برای تهیه معاش خود خریداری نموده ام، خرید املاک در حدود هشتاد و پنج هزار و پانصد تومان می باشد و حدود بیست و پنج هزار تومان از دولت قرض نموده ام، و درآمد زیادی ندارم؛ آیا در ملک نامبرده وجوه قرار می گیرد یا خیر؟ جواب مرقوم بفرمایید.

بسمه تعالی، در زاید بر مقدار قرض، خمس واجب است و چنانچه قرض را ادا نمایید، مقدار قرض هم خمس دارد.

ص: 310

3. مغازه ای که شخص در آن کسب می کند و احتیاج هم به آن دارد، آیا این مغازه خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

3. شخصی زمین خریده، در وقت ساختن حیاط، يك عدد دکان هم ساخته از پول کارگری، و توی آن دکان اجناس هم ریخته، به خود آن دکان خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، دکان به قیمت فعلی خمس دارد.

2. اگر در ضمن سال خمسی، اموالی که مورد معامله و کسب است به سرقت رفت یا تلف غیر عمدی شد، آیا در آخر سال، مجموع موجودی فعلی را نسبت به موجودی مخمس اول سال ملاحظه کند یا این که باید از مخمس سال گذشته، قیمت اموال سرقت شده یا تلف را کسر کند (در حالی که در اول سال، عین آن اموال شاید نبوده است یا بعضی بوده) و بعد ملاحظه نسبت را بکند تا اضافه را خمس دهد؟ و اگر مقدار سرقت شده را کاملاً نمی داند چگونه محاسبه کند؟ (در عروه و توضیح المسائل اختلافی در مسأله تلف به چشم می خورد)

بسمه تعالی، اگر سرمایه یا مال التجاره، قسمتی در وسط سال تلف شود و یا آن که در معامله ای زیان پیدا شود، از بقیه درآمد همان رشته کسب جبران می شود و در آخر سال، باقیمانده درآمد پس از کسر تمام خسارات حساب می شود.

3. در محل کسب ملك شخصی یا اجاره ای مخارجی می کند که بعضی مربوط به

کسب می شود و بعضی مربوط به کاسب، مانند تلفن و برق و آب و تهویه هوا، و بعضی مخارج اثری در کسب ندارد، مانند مخارج بنایی و کارگری یا تعمیرات و تزئینات مثل سنگ فرش و در و پیکر مغازه. اگر همه این ها خمس دارد چگونه قیمت گذاری کند در حالی که بعضی نایاب شده و چندین برابر قیمت پیدا کرده، مثل تلفن و وسایل تهویه آب؟

بسمه تعالی، هرگونه مخارجی که مربوط به محل کسب یا مربوط به احتیاجات شخص به حساب کسب و محل کسب می شود خمس دارد. مگر این که عین آن تلف شده و صرف آن برای کسب به مورد بوده است.

[سؤال 4533] 2222

2. يك باب مغازه كوچك بدون اثاث (خالی) به صورت شریکی با دامادمان خریده ام به مبلغ 90 هزار تومان که مبلغ 45 هزار تومان آن را من داده ام، آیا به این

مغازه خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، مغازه اگر پول خرید آن از درآمد کسب بوده خمس دارد.

[سؤال 4534] 2207

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی، نایب الامام سید روح الله الموسوی الخمینی، حفظه الله تعالی

پس از عرض سلام؛ ماشین تزریقی که اتصالات پی. وی. سی تولید می نماید پارسال قبل از پایان سال 1361 خریداری نموده ام، بفرمایید خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب و حقوق تهیه کرده اید خمس دارد.

[سؤال 4535] 2208

بسمه تعالی 12 ذی حجه 1402 ق

محضر منور آیت الله العظمی خمینی را معروض سلام هستم، جعلت فداك، فبعد:

ص: 312

1. راجع به امر وجوه مغازه که محل کسب است و احتیاج مفروض به او دارد، و کذا ابزار کسب را باید حساب کند یا جزء مؤونه است؟

بسمه تعالی، مغازه و ابزار کسب خمس دارند.

2. زیدی با حالت إحرام عمره تمتع، شرطی های حجاز به سر او زدند و او را مراجعت داده اند به ایران؛ در بیمارستان است. البته محصور بوده و هدی را برای مکه نفرستاده و فعلاً قدرت ندارد به مکه بفرستد؛ می تواند در محل، قربانی کند و از احرام بیرون آید؟ و اگر نمی تواند، چه کند؟

بسمه تعالی، می تواند در محل، قربانی کند و به احتیاط واجب قدری از مو یا ناخن را بگیرد.

3. زیدی عادت کرده که گاهی شیر از پستان زوجه خود می خورد، آیا جزء خبائث و حرام است یا نه؟

بسمه تعالی، این عمل را ترك کند.

[سؤال 4536] 5987

4. اگر فردی ابزار کار خریده و می خواهد با آن امرار معاش نماید، آیا این ابزارها سر سال خمس دارند یا خیر؟

بسمه تعالی، ابزار کار، در حکم سرمایه است و خمس دارد.

[سؤال 4537] 2778

3. اشخاصی ابزاری دارند که از پول غیر مخمس خریده اند مثل اره نجار و ماله بتا و امثالهما، آیا کسانی که به وسیله این ابزار کار می کنند و مزد می گیرند و به تدریج از آن مزد مؤونه زندگی خود را تهیه می کنند مزد آن ها خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4538] 2492

2. بنده از چند سال پیش به مرور زمان، مغازه ای جهت کسب ساخته ام که بعد از دو سال به اتمام رسیده و اکنون در آن جا مشغول کسب می باشم؛ آیا مغازه کسب، خمس دارد یا خیر؟ و اگر دارد، باید به نرخ تمام شده در چند سال پیش پرداخت کنم یا به نرخ روز که ارزش دارد؟

بسمه تعالی، به قیمت فعلی خمس دارد.

ص: 313

محضر محترم مسئولین دفتر امام خمینی، مدّ ظلّه، سلام علیکم

خواهشمندم به این مسائل پاسخ بفرمایید:

1. مغازه شیشه بری دارم که 30/000 تومان سرمایه آن می باشد که با آن امرار معاش می کنم. در ضمن خود نیز از صبح تا ظهر در صندوق قرض الحسنه این بخش کار می کنم و ماهیانه دو هزار تومان دریافت می کنم و دارای 8 نفر عائله و یک حیاط با چند

اتاق گلی هستم و حساب بقیه منزل را قبلاً نموده و حساب سالم 24 محرم می باشد، ولی دو سه سال بوده به علت کمی سرمایه نتوانستم حساب کنم و یا این مسأله پیش می آمد که شاید حساب سرمایه مغازه طور دیگر می باشد. ناگفته نماند که این سرمایه ای که در فوق ذکر شد اگر مثلاً خمسش را بدهیم برای راه اندازی مغازه باید همان مبلغ را قرض نموده تا بتوانیم کار کنیم. اکنون بفرمایید که چقدر خمس بدهکار می باشم؟

بسمه تعالی، سرمایه خمس دارد و برای تصفیه حساب به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه کنید.

[سؤال 4540]

2. قفسه ای دارم در این مغازه که خریده شده و همچنین وسایل دیگری که لازمه این مغازه می باشند، جمعاً مبلغ 1500 تومان قیمت دارد، تکلیف این ها را نیز ذکر بفرمایید.

بسمه تعالی، خمس دارد.

3. با مشخصات فوق، خود نیز 34 ساله می باشم، حدود 10 سال است که به یک بیماری تنگی نفس - که اخیراً بهتر شده، ولی موقع حرکات زیاد به من رنج می دهد - دچار هستم؛ نظر به فرمایش امام مبنی بر اعزام به جبهه، تکلیف بنده چیست؟

بسمه تعالی، اگر معذور هستید لازم نیست بروید.

محضر مقدس حضرت امام، دامت برکاته

این جانب زندگی را از صفر شروع کرده و با پول قرضی، مقداری لوازم کار خریداری کرده و بعداً از بانک تعاونی وجه را قرض نموده و با آن محل کار خود یعنی مغازه را خریداری کرده و هنوز تقریباً بیست هزار تومان بدهی از بابت مغازه و تقریباً یک صد و نود هزار تومان بدهی از جهت خرید خانه دارم و در حال حاضر با محاصره اقتصادی و نداشتن وسایل اولیه کار، خرجی یومیه هم به طور دلخواه از کار در نمی آید؛ لذا اگر بخواهم خمس مغازه و وسایل کار را بدهم، زندگی ام فلج خواهد شد؛ خواهشمند است تکلیف خمس وسایل کار و مغازه این جانب را که جزو سرمایه است تعیین فرمایید.

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، لازم نیست خمس آن را بدهید.

5. کسی که کارگر دولتی می باشد و ماهیانه حقوق می گیرد، اگر به مرور زمان مقداری ابزار کار تهیه نماید و یک دکان تعمیرکار اتومبیل باز نماید، که بعد از زمان اداری - که بعد از ظهرها می باشد - برای بهبود زندگی خود و خانواده کار نماید، که بحمد الله نتیجه مطلوب بوده، آیا این ابزارها خمس دارند یا خیر؟

بسمه تعالی، در حکم سرمایه است و خمس دارد.

4. آیا به تمام سرمایه خمس تعلق می گیرد یا فقط به مقدار سود به دست آمده تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، سرمایه هم اگر از درآمد کسب و حقوق تهیه شده خمس دارد.

بسمه تعالی

به عرض می‌رساند:

1. شخصی مثلاً مبلغ پنجاه هزار تومان از بانک قرض نموده است به احتمال این که ممکن است لازم شود و قرض مبلغ مزبور را به قسط حقوقی خود می‌پردازد، آیا به این مبلغ هم خمس تعلق می‌گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، هر مقدار از قرض را که پرداخت، در برابر آن مقدار که جزء سرمایه و درآمد سالیانه او محسوب می‌شود، خمس بدهکار می‌شود و بقیه را که بدهکار است خمس ندارد.

2. اخیراً در سرخس، شخصی مدعی شد که مثلاً در مکانی امام امیر المؤمنین علی (علیه السلام) را در خواب دیده است و عده ای از ضعفا و مردمانی که به این مطالب زود می‌گروند، به محلی که خواب دیده شده بود مراجعه و به تدریج صندوقی در آن جا گذارده شده بود؛ با این که از طرف این جانب چند مرتبه تذکر داده شد که چنین کاری نکنند ولی توجه نکردند. و موجودی صندوق مزبور شمرده شده که مبلغی در حدود بیست هزار تومان دارد؛ خواهشمند است مرقوم دارند که در چه مورد وجه مزبور مخارج شود؟

بسمه تعالی، اگر مصرف خاصی برای پول واریز شده تعیین نکرده اند، می‌توانید به نیت آن حضرت (علیه السلام) به مصارف امور خیریه برسانید. ان شاء الله موفق باشید.

بسمه تعالی

اشخاصی کاسب و تاجر که آخر سال اموال موجودی خود را تخمیس می‌کنند چهار خمس اموال از مال التجاره که برای خودشان می‌ماند اعم از پول نقد و جنس با ارباح سال بعد مخلوط می‌شود و قهراً مقداری از آن‌ها مصرف مؤونه آن‌ها می‌شود در آخر سال بعد به مقداری که آخر سال قبل تخمیس کرده بود اگر منها کند و خمس بقیه را بدهد کافی است یا این که چون معلوم یا محتمل است بعضی از آن پول یا جنس‌ها که تخمیس شده بود مصرف مؤونه شده باشد باید احتیاط کنند و آن مقدار که معلوم یا

محتمل است از آن پول و جنس ها مصرف مؤونه شده باشد منها نکند و خمس همه آن ها را بدهد.

بسمه تعالی، مقدار زاید بر سرمایه مخمس باید تخمیس شود و در بیش از آن مقدار خمس واجب نیست مگر نسبت به مقداری که یقین کنند از سرمایه در مؤونه صرف شده و از ربح بین سال باقیمانده است.

[سؤال 4546] 2213

بسمه تعالی

محضر مبارك امام امت خمینی کبیر دام ظلله العالی، السلام علیکم

1. اگر شخصی حساب خمس سال را کرده باشد، مثلاً از 100 تومان 20 تومان خمس داده باشد سال آینده 80 تومان باقیمانده از درآمد آن سال کم می شود و بقیه درآمد خمس داده می شود یا 80 تومان را با درآمد سال باید دو مرتبه حساب کنیم و خمس دهیم یا نه؟

بسمه تعالی، اگر مالی که خمس آن داده شده سرمایه بوده یا عین آن باقی است دو مرتبه خمس ندارد.

2. اگر زن جوراب بپوشد که ساق پای او مشخص باشد، نامحرم ببیند اشکال دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اشکال دارد.

3. زن در حال استحاضه در موقع نماز که باید خود را واری کند که چه نوع استحاضه ای است چگونه می باشد؟ ممکن است از صبح تا ظهر روی هم استحاضه کثیره باشد و اگر در همان موقع واری کند قلیله باشد تکلیف او چیست؟ خواهشمند است توضیحاً شرح نمایید.

بسمه تعالی، در فرض مسأله نسبت به نماز ظهر که اولین نماز است وظیفه کثیره را باید انجام دهد و نسبت به نمازهای بعد به هر نحو باقی بماند وظیفه همان را دارد.

[سؤال 4547] 7179

2. فردی با 5000 تومان سر سالش رسیده و خمس آن هزار تومان می شود. باقی می ماند 4000. این 4000 تومان نیز خرج می شود. حال تا آخر سال 10000 سرمایه به

ص: 317

دست می آوریم؛ آیا می توانیم این 4000 تومان را از آن وضع نماییم؟

بسمه تعالی، اگر پولی که خمس آن را داده در ضمن سرمایه هست، کسر کند و خمس باقیمانده را بدهد.

[سؤال 4548] 2778

2. اشخاصی که با پول غیر مخمس چیزی خریده اند و آن چیز از قیمت خرید خیلی تنزل کرده الان که می خواهند حساب کنند و خمس بدهند اگر وکیل حاکم معامله را امضا کند فرموده اید به قیمت فعلی باید خمس بدهد، در این گونه موارد که تفاوت روز خرید با روزی که می خواهند حساب کنند زیاد است و امضا موجب تقویت مقدار زیادی می شود برای وکیل جایز است امضا یا خیر؟

بسمه تعالی، موارد مختلف است و موازین باید مراعات شود.

[سؤال 4549] 2089

3. پولی را که تخمیس نشده، تبدیل به مصالح قالیبافی می کند؛ بعد از فروش، تخمیس آن چگونه است؟

بسمه تعالی، هر مقدار از قالی که بافته می شود، باید علاوه بر خمس آن، خمس چهار خمس دیگر را حساب کند.

[سؤال 4550] 2214

بسمه تعالی 15 / 10 / 1361

اشخاصی که سرمایه اول آن ها متعلق خمس بوده و خمس آن را نداده اند و چندین سال با همین سرمایه غیر مخمس کسب کرده اند، و در ظرف این چند سال از منافع همان سرمایه، منزل و لوازم منزل، از قبیل فرش و ظرف و سایر مؤونه زندگی خود را تهیه کرده اند. آیا این گونه مؤونه ها خمس دارد یا خیر؟ و بر فرض وجوب خمس، به قیمت خرید باید بدهند یا به قیمت فعلی؟ و در صورت وجوب خمس به قیمت فعلی، به قیمت کمیته باید بدهد و یا به قیمت بازار آزاد؟ زیرا بعضی از اجناس به

ص: 318

قیمتی که کمیته می دهد با قیمت آزاد خیلی تفاوت دارد.

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، خمس آن ها را باید به قیمت عادلۀ روز بدهد.

[سؤال 4551] 2215

بسمه تعالی

1. اشخاصی که با سرمایه غیر مخمس کسب کرده اند، می فرمایید که «باید هرچه از این سرمایه به دست آورده اند تخمیس شود، حتی آنچه از این اموال تلف شده باشد باید خمس آن را بدهند». بنابراین این اشخاص موقعی که می آیند برای حساب و دادن خمس، آیا فقط خمس اموال را از آن ها بگیریم کافی است یا این که باید خمس آن چهار خمس باقیمانده را هم بدهند؟

بسمه تعالی، پس از اخراج خمس مجموع و کسر مقدار مخمس سرمایه از چهار خمس باقیمانده، باید خمس بقیه را بدهد و مقدار تالف را ضامن است.

2. در سؤال فوق، در خمس اول قصد قربت لازم است یا خیر؟

بسمه تعالی، در خمس قصد قربت معتبر است.

3. طلبه که شهریه می گیرد اگر غنی باشد باز هم جایز است بگیرد یا خیر؟ به طور کلی مجوز اخذ شهریه فقر است یا اشتغال به تحصیل یا هر دو؟

بسمه تعالی، فقر شرط نیست و باید رعایت مقررات شهریه بشود.

[سؤال 4552] 1281

2. سرمایه که اگر بخواهند تخمیس کنند باید به شغل نازل تری پردازند و فرموده اید خمس ندارد اگر این سرمایه در ظرف چندین سال جمع شد که بعد از چندین سال که جمع شد می خواهد سرمایه قرار دهد، در این صورت آن هم خمس ندارد، یا این تفصیل فقط مال سرمایه ای است که در ظرف يك سال جمع شده باشد؟

بسمه تعالی، اگر پول جمع کرده و از ارباب مکاسب بوده و سال بر آن گذشته باید خمس بدهد.

ص: 319

بسمه تعالی

محضر شریف رهبر کبیر، حضرت آیت الله العظمی مفتی عصر نایب الامام، امام خمینی ادام الله تعالی ظلله العالی مشرف شود:

1. آیا سرمایه دکاکین باید مخمس باشد یا خیر؟

بسمه تعالی، سرمایه خمس دارد.

2. آیا تعلق زکات به گوسفندان و گاوها هر ساله در تعداد مادرها با بچه ها است؟

بسمه تعالی، در مسأله صور و تفصیلی است که در کتاب تحریر ذکر شده است.

[سؤال 4554]

3. آیا از قیمت ماشین سواری و ماشین اجاری و موتورآلات زراعتی باید خمس داده شود؟

بسمه تعالی، ماشین اجاری و موتورآلات زراعتی خمس دارد و ماشین سواری در صورتی که مورد نیاز و به مقدار شئون باشد خمس ندارد؛ ولی اگر آن را بفروشد پول فروش آن خمس دارد.

4. آیا از سهمین می شود کمک به جنگ زدگان و مجاهدین فی سبیل الله داد؟

بسمه تعالی، موقوف است به اجازه خاصه از مرجع تقلید.

[سؤال 4555] 2217

بسمه تعالی

کسی با سختی سرمایه ای را تهیه کرده است که اگر خمس آن را بدهد، با بقیه آن نمی تواند کاری که با آن می خواهد امرار معاش کند شروع نماید؛ چه وقت باید خمس این سرمایه را بدهد؟

بسمه تعالی، اگر با دادن خمس نمی تواند امرار معاش نماید، خمس ندارد.

ص: 320

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب اسلامي، حضرت آيت الله العظمى امام خميني، دامت برکاته، با احترام و ابلاغ تحييت و سلام و آرزوی طول عمر و عزت و سلامت آن مرجع والا مقام؛ استفتای ذیل محتاج نظر مبارك است:

این جانب طبق تکلیف شرع مقدس، حساب سالیانه خمس آل عبا را در سالی محاسبه کرده و مبلغی بدهکار اهل خمس شدم و در سال دوم نیز به همین منوال محاسبه کردم، حساب را کمتر از سال قبل یافتم و بدهکار نشدم و سپس سال سوم را ملاحظه کردم و در این سال، سرمایه ای کمتر از سال اول و بیشتر از سال دوم حاصل دیدم؛ با این حساب آیا خمس با این وجه در این سال بدهکار هستم یا خیر؟ در صورتی که بدهکار هستم، آیا اگر چندین سال سرمایه ای به دست نیاوردم، می باید در اولین فرصتی که سرمایه در اول سال به دست می آید، آن را بدون نظر به پرداختی های سال های قبل باید حساب نمایم و یا این که توجهی به یکی از سال های قبل که متعلق خمس بودم بیندازم؟ خواهشمند است نظر مبارك را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، در هر سال، مقدار اضافه بر مخارج از درآمد سالانه باید تخمیس شود؛ بنابراین سرمایه هر سال باید در آخر سال منظور شود، اگر چیزی اضافه باشد باید خمس آن را داد.

سماحة آيت الله العظمى الإمام الخميني، دام ظلّه الوارف

پس از اهدای سلام؛ به استحضار حضرت عالی می رساند که عده ای از صنف زرگر اظهار می دارند که سرمایه ما، مثلاً در سال اول پنج کیلو طلا است که قیمت آن يك صد هزار تومان بوده، ولی سال بعد پنج کیلو به 4 کیلو کاهش یافته، اما قیمت دو برابر سال

قبل است؛ حال آیا مناظ در پرداخت خمس، طلا است یا قیمت آن؟ خلاصه این که به حساب طلا سودی نبرده، بلکه ضرر هم نموده، ولی از نظر قیمت بیش از سال قبل دارد.

بسمه تعالی، اگر سرمایه اصلی پول بوده که تبدیل به طلا به حساب مال التجاره شده، میزان، قیمت طلا در آخر سال است و همچنین اگر طلا به عنوان قیمت آن سرمایه بوده.

[سؤال 4558] 3894

2. پولی که در مضاربه قرار دارد جزو مخارج سالیانه است؟

بسمه تعالی، پول مضاربه مؤونه نیست، بلکه سرمایه کسب است.

[سؤال 4559] 3683

2. برای پرداختن خمسی که زرگر می پردازد وزن طلا را باید در نظر بگیرد و یا مبلغ را؟ مثلاً اگر سال گذشته بیست مثقال طلا داشته باشیم به قیمت بیست هزار تومان و خمس آن را پردازیم، سال بعد این طلا از نظر وزن افزوده و یا کاسته و از نظر قیمت هر مثقال ترقی و یا تنزل کرده باشد؛ حال باید چگونه به این مسأله رسید؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور، میزان قیمت آن جنس است.

[سؤال 4560] 18

4. این جانب شغلم زرگری می باشد. هم اکنون مدت يك سال است که کسب ما به کلی راکد بوده و از سرمایه مصرف شده و نسبت به سال قبل وزن طلای موجود کمتر شده، ولی ارزش آن بیشتر گردیده و مرتباً هم در حال نوسان می باشد و قیمت ثابتی ندارد. من باب مثال، هفته قبل قیمت طلا مثقالی 120 تومان تنزل کرده است. لذا تقاضا دارم که روشن فرمایید از نظر وجوهات در موقع حساب سال، وزن طلا یا ارزش طلا را نسبت به سال قبل مینا قرار دهیم.

بسمه تعالی، در فرض مذکور میزان ارزش طلا است.

ص: 322

بسمه تعالی

محضر مبارك آيت الله العظمى آقاى خمينى، مدّ ظلّه العالى، بعد از عرض سلام

قبلاً مسأله، مورد سؤال واقع شده، چون نیاز به توضیح زیادتري داشته، مجدداً تصدیع می دهم:

1. اشخاصی که شغل آن ها خرید و فروش مسکوکات است، آیا خمس آن را باید روی عدد مسکوک حساب کند یا روی قیمت؟ مثلاً حساب کند سال قبل صد عدد داشته، امسال نود عدد یا این که قیمت بازار چند برابر گردیده؛ اگر روی عدد باشد، خمس ندارد چون کسر شده و اگر روی قیمت باشد، باید خمس دهد؛ چگونه حساب کند؟

بسمه تعالی، میزان، سرمایه است؛ اگر سرمایه، قیمت مسکوکات بوده، در آخر سال باید قیمت را حساب کند.

2. کسی که روی پا مسح می کشد آیا می تواند در حال مسح کردن، دست را بردارد و بگذارد یا آن که باید استمرار دهد؟ و همچنین اگر در ضمن مسح، شك کرد مثلاً قسمتی آب نگرفته و تر نشده، از همان محل شك، دو مرتبه مسح کند یا آن که باید تمام قسمت روی پا را خشك کند و از سر انگشت ها مسح کشد؟

بسمه تعالی، مانع ندارد و از سر گرفتن لازم نیست.

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

2. آیا آن مقدار از منزل مسکونی که مورد احتیاج نیست - مثلاً نصف یا ثلث - و به اجاره داده شده، متعلق خمس می باشد یا خیر؟ و در صورت اول، اگر به اجاره آن جهت امرار معاش احتیاج داشته باشد، باز هم به او خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 4563] 1616

4. کسی است که دو محل درآمد یا چند محل درآمد دارد؛ مثلاً حقوق دولتی می گیرد و ماشین هم به کرایه می دهد، یا دو مغازه دارد که هر يك دخل و خرجش و ربح و خسراش جدا است و مخارجش را از یکی تأمین می کند، مگر آن که مضطر به دیگری شود؛ و شروع به کسب دوم در ضمن سال خمسی کسب اول است. آیا می تواند دو سال خمسی قرار دهد یا الزاماً يك سال باید قرار دهد که همان سال کسب اول است؟

بسمه تعالی، می تواند برای هر يك، سال جداگانه قرار دهد ولی در فرض سؤال، زیان در یکی از سود در دیگری جبران نمی شود.

[سؤال 4564] 2313

9. پدر و پسری است که در زندگی نسبت به همدیگر نهایت احترام قائل می شوند و يك جا تا به حال زندگی نموده اما تا حدی حساب مداخل هر يك در دست خود می باشد و سال خمس هر دو هم به نحو اشتراك يك روز بوده، آیا در آخر سال دخل هر کدام را با قرض دیگری می شود کسر و انکسار کرد یا هر کدام مداخل و قروضشان مربوط به خودشان است.

بسمه تعالی، اگر شرکت نداشته اند هر کدام دخل و خرجشان علی حده است.

خمس آذوقه مازاد، فروش خانه و آنچه از مؤونه بودن خارج شده

[سؤال 4565] 2221

بسمه تعالی 24 رجب 1407 ق

حضور مبارك رهبر عالی قدر انقلاب اسلامی، آیت الله العظمی خمینی، متع الله المسلمین بطول بقائه

ص: 324

پس از تقدیم مراتب دعاگویی به شرف عرض حضرت قبله گاهی می‌رساند درباره اشیا‌یی که قبلاً مورد احتیاج شخص بوده و از حکم خمس «ارباح» استثنا شده، ولی فعلاً مورد نیاز نیست در «عروه» مسأله 67 از کتاب خمس، احتیاط وجوبی شده است. در حاشیه چنین مرقوم فرموده‌اید:

«و الأقوی عدم الوجوب إذا استغنی عنها بعد عام الربح و کذا فی الحلی» و در «تحریر الوسیله» مسأله شانزده مطابق «عروه» احتیاط وجوبی فرموده‌اید.

نظر مبارک فعلاً در این مسأله با کدامیک موافق است؟ و همچنین کسی در اثنای سال ربح مؤونه ای را تحصیل کرده و بعد از گذشتن سال، مؤونه را فروخته تا بعداً مؤونه دیگری را تهیه کند.

آیا بعد از تبدیل مؤونه به پول، تخمیس پول لازم است یا لازم نیست، و یا بعد از خروج سال پول دوم تخمیس واجب است؟

سید موسی شبیری زنجانی

بسمه تعالی، در هر دو مورد و موارد شبیه پس از خروج مؤونه باید خمس ما خرج را بدهد، بلی اگر بین سال ربح از مؤونه خارج شد تا پس از سال لازم نیست. چنانچه اگر تبدیل کند مؤونه ای را به مؤونه دیگر باز خمس ندارد. و اکنون نظر این جانب این است و مسأله احتیاطی نیست. توفیق و تأیید جناب عالی را خواهانم و ملتسم دعا هستم. والسلام علیکم ورحمة الله.

[سؤال 4566] 6047

4. اشیا‌یی که از قبیل فرش و غیره مورد احتیاج شخص بوده و تهیه کرده ولی پس از چند بار مصرف دیگر احتیاجی به آن نیست آیا خمس آن را باید پرداخت کند یا نه؟

بسمه تعالی، اگر از ارباح مکاسب به حساب مؤونه تهیه شده هر موقع که از مؤونه بودن خارج شده خمس دارد.

ص: 325

محضر مبارك رهبر عالی قدر انقلاب اسلامی، امام خمینی، سلام علیکم

امام عزیز: نمی خواستم وقت مبارکتان را بگیرم؛ اما حسب وظیفه شرعی مجبور شدم اقدام کنم. علت مزاحمت این است که تا به حال حساب سالم را نکرده ام و از آن امام بزرگوار خواستارم که طبق دستورات الهی این جانب را راهنمایی نمایید.

این جانب 22 سال سن دارم. در تاریخ 14 / 1 / 1360 ازدواج نمودم (به عنوان نامزد) و پس از مدتی در شهربانی به عنوان پاسیار مشغول انجام وظیفه شدم. در خرداد 1359 يك باب منزل مسکونی خریدم به قیمت دویست هزار تومان که از این مبلغ، 25 هزار تومان آن را فقط خودم داشتم و 30 هزار تومان از بانک و 32 هزار تومان از خواهرم و 40 تومان از مادرم و 70 هزار تومان هم از پدرم قرض گرفتم که پدرم این مبلغ - یعنی 70 هزار تومان - را به من بخشید و مادرم هم مبلغی بخشید تا این که با حقوقی که می گرفتم کم کم بقیه قروضم را پرداختم و اکنون مبلغ 14 هزار تومان دیگر بدهکارم. در تاریخ 1 / 7 / 1360 بنا به عللی از شهربانی استعفا نمودم و در تاریخ 9 / 7 / 1360 عروسی کردم و پس از سه روز بنا به پیشنهاد یکی از برادران از شهر قم به سنندج رفتم و پس از ده روز به قم برگشتم و همسر را به این جا - سنندج - آوردم و اثاثیه همسر را که جهیزیه او است جمع کردم و در خانه روی هم گذاشتم. حالا در این جا شنیده ام که چون از آن ها استفاده نمی کنم لذا خمس به آن ها تعلق می گیرد. حالا از این موضوع نگرانم و از حضرت عالی تقاضای رسیدگی به این وضع را دارم که به کدامیک خمس تعلق می گیرد؟

1. اموالی که به خودم تعلق دارد عبارتند از:

الف. يك تخته فرش ماشینی 9 متری که قبلاً 2700 تومان خریدم.

ب. يك دستگاہ موتور هوندا که پارسال 15 هزار تومان خریدم و تا کنون مورد

استفاده ام قرار داشته و اکنون قصد فروش آن را جهت پرداخت قروضم دارم.

ج. يك عدد حلقه الماس (طلای سفید) که آن را شکسته ام و دست نمی کنم.

د. يك باب خانه مسکونی جهت سکونت که اکنون که در این جا - سنندج - هستم به یکی از برادران پاسدار اجاره دادم به مبلغ يك هزار تومان و يك اتاقش را هم اثاثم را گذاشته ام و شرح حالش کاملاً به عرض مبارکتان رسید.

بسمه تعالی، فرش و خانه و لوازم زندگی تا از مورد حاجت بودن خارج نشده خمس ندارد؛ ولی اگر از مورد حاجت سالانه بودن خارج شده، در صورتی که از درآمد کسب تهیه شده باشد خمس دارد و گرنه خمس ندارد.

2. يك باب مغازه كوچك بدون اثاث (خالی) به صورت شریکی با دامادمان خریده ام به مبلغ 90 هزار تومان که مبلغ 45 هزار تومان آن را من داده ام، آیا به این مغازه خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، مغازه اگر پول خرید آن از درآمد کسب بوده خمس دارد.

لازم به یادآوری است که اکنون دو هزار تومان پول نقد دارم که از حقوق این ماهم است و 14 هزار تومان هم قرض.

3. آیا به آنچه که اقوام و دوستان به عنوان چشم روشنی به منزل شخصی می آورند، خمس و غیره تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، هبه و هدیه خمس ندارد.

4. اسباب و اثاثیه ای که زن با خودش به عنوان جهیزیه از خانه پدرش می آورد خانه شوهر، آیا این ها هم خمس و زکات دارد یا خیر؟ و همچنین اثاثیه کسانی که به جبهه می روند و بلااستفاده می ماند چگونه است؟ (البته آنچه که به خود یا همسرشان تعلق دارد) توضیح بفرمایید.

بسمه تعالی، جهیزیه خمس ندارد. لوازم زندگی تا از مورد حاجت بودن خارج نشده خمس ندارد.

5. همان طور که به اطلاع امام رسانیدم، ما و برادران دیگری که به این جا آمده اند، به علت این که با خودشان اسباب و وسایل زندگی نیاورده اند - بنا به عللی - از وسایل بیت المال مثل پتو و احیاناً یخچال، دسته جمعی استفاده می کنند. آیا این شرعاً اشکالی ندارد؟ اگر با اجازه مقام مسئول باشد چطور؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

6. آیا می شود از تلفن اداره به شهرستان خود تلفن کرد و پول آن را به حساب اداره پرداخت با اجازه مسئول اداره؟

بسمه تعالی، اگر خلاف مقررات دولتی نباشد، با اجازه مسئولین مربوطه استفاده مانع ندارد.

7. نذری که انسان می کند، آیا می شود به جای آن پولش را به جبهه پرداخت و از این دین رها شد؟ مثلاً نذر می کند که در فلان امامزاده گوسفندی را بکشد و به مردم بدهد؛ آیا می شود پول این گوسفند را به جبهه داد؟

بسمه تعالی، اگر صیغه شرعی نذر را نخوانده اختیار با خودش است.

8. همسر مقداری طلا دارد که مربوط به خودش است. تا 7 ماه پیش از یکی از مراجع، تقلید می کرده است و در رساله، ایشان نظراتی را مرقوم فرموده اند که با فتوای حضرت عالی فرق دارد. آیا اکنون که به شما رجوع کرده اند باید طبق رساله شما در این موضوع عمل کنند یا این که به دستور مجتهد قبلی؟ (با توجه به این که از رساله ایشان اطلاع داشته اند قبل از مراجعه به شما)

بسمه تعالی، بر طبق رساله عمل نمایند.

9. اگر کسی کوپن موتورش را بفروشد واضح است که طبق مقررات قانون جمهوری اسلامی عمل نکرده؛ آیا پس از این موضوع می تواند پول آن کوپن را به حساب دولت یا جبهه بپردازد و دیگر از این کارها نکند؟ یا این که بدون پرداختن آن پول هم می تواند توبه کند و از این کار کناره بگیرد؟

بسمه تعالی، پول فروش کوپن را مالک نیست باید به خریدار برگرداند و اگر او را نمی شناسد از طرف او به فقرا صدقه بدهد.

[سؤال 4568] 3051

7. من كان له ثوب استعمله مدة، ثم تركه لمدة سنة لاستغناؤه عنه أو لبعده عنه مع احتياجه إليه، فهل يجب الخمس في صورتين؟

بسمه تعالی، لا يجب تخميسه مع الاحتياج إليه ويجب مع الاستغناء عنه.

[سؤال 4569] 2223

بسمه تعالی 1361 / 10 / 29

به حضور محترم حضرت آیت الله العظمی روح الله الموسوی الخمینی، رهبر عزیز انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، روحی
له الفداء

ص: 328

این جانب در ذیل این مرقومه، مسائلی را که به نظرم و برابیم مشکل آمده از حضور آن امام محترم و معظم تقاضا دارم جواب آن ها را با دست خط مبارکشان جهت تبرک مرقوم فرمایند. ضمناً چندی قبل پیشنهادی راجع به تأمین آب یزد و طرح های تولید و کشاورزی تا مرز خودکفایی - ان شاء الله - ارائه داده بودم که جواب نیامد:

1. آیا به وسایل اضافی منزل - از قبیل فرش، پنکه، کولر، ظروف چینی و غیر چینی و غیره - خمس تعلق می گیرد؟ و اگر می گیرد، به چه نحو؟

بسمه تعالی، اگر مورد حاجت نیست و از درآمد کسب تهیه شده خمس دارد و میزان، قیمت فعلی آن است.

2. اگر شخصی صاحب دختر باشد و از چند سال قبل از شوهر دادن دختر، مقداری وسایل منزل و طلا و پارچه و غیره جهت نامبرده تهیه کند، آیا به این ها هم خمس تعلق می گیرد؟ و به چه نحو باید عمل شود؟

بسمه تعالی، اگر احتیاج دارد و لازم است به همین ترتیب تهیه شود خمس ندارد.

3. اگر شخصی مثلاً 6 سال قبل ازدواج کرده و مهریه زنش را نوشته اند يك هزار سکه طلا (آن روز سکه در حدود 200 تومان یا کمتر بوده است) اگر حالا بخواهند از هم جدا شوند یا این که شوهر بخواهد مهریه عیالش را بپردازد (و حالا سکه در حدود 4/000 تومان است) در این مورد به خصوص تکلیف چیست؟ و در صورتی که شوهر وُسع مالی هم نداشته باشد چطور؟

بسمه تعالی، همان سکه ها که مهر شده را ضامن است و تبدیل به قیمت، مربوط به رضایت طرفین است.

4. اگر شخصی در اصفهان ساکن باشد ولی زادگاهش یزد و پدر و مادر و سایر بستگان هم در یزد باشند و هر چندگاه يك دفعه به یزد برود و مدتی نامعین بماند، تکلیف نماز و روزه اش چه می شود؟

بسمه تعالی، تا از وطن اعراض نکرده اید، نماز شما در آن تمام است.

5. اگر شخصی ساکن اصفهان باشد، هر روز از منزل تا محل کارش 23 کیلومتر فاصله باشد، اگر قبل یا بعد از ظهر به منزل برگردد، تکلیف نماز و روزه اش چیست؟

بسمه تعالی، اگر از آخر اصفهان کمتر از مسافت می رود و در اصفهان مسافر نیست، نمازش شکسته نمی شود.

6. اگر شخصی در بانک خون بیمارستانی کار می کند و جهت بیماری 5 واحد خون پیش بینی و رزرو

می شود و او از بستگان بیمار، همان تعداد خون پیش بینی شده را بالاجبار طبق قانون بیمارستان گرفت؛ ولی بعد يك واحد آن مصرف شد و هیچ گونه خرید و فروشی هم در کار نباشد و بقیه خون ها به بیماران دیگری تزریق شد، تکلیف شخصی که در بانک خون کار می کند چیست؟ و آیا در روز واپسین جواب دارد یا نه؟ و اگر دارد، جواب و مسئولیت با سرپرست آن مرکز است یا کسی که خون را گرفته؟
بسمه تعالی، باید رضایت صاحبان خون تحصیل شود.

7. اگر ظرفی که محتوی آب کمتر از گُر باشد و با خون یا فرآورده های خونی نجس شده باشد و به جوش بیاید، آیا بخار آن پاك است یا خیر؟ و آیا فرآورده های خونی - مثل پلاسما و سرم - هم نجس است؟

8. اگر با همین شرایط سؤال 7، به جای خون، ادرار باشد آیا بخار آن پاك است یا نجس؟

بسمه تعالی، 7 و 8. بخار پاك است ولی سرمی که از فرآورده های خون است، نجس است؛ مگر در صورتی که صدق خون به آن نشود.

9. اگر مستخدم محل کار، شخصی ارمنی و پای بند به هیچ کدام از قوانین دین خود هم نباشد و مثلاً چای یا چیز دیگری به انسان بدهد یا از او چیزی بگیریم، جایز است یا نه؟ و آیا پاك است یا خیر؟

بسمه تعالی، غیر مسلمان نجس است و تا علم به ملاقات با رطوبت نباشد، حکم به نجاست نمی شود.

[سؤال 4570] 4191

2. اگر کسی چیزی را که جزء مؤونه حساب می شود خریداری کند - مانند خانه و فرش و امثال آن - و بعد از چند سال احتیاجش برطرف شد، و قیمت آن از موقع خرید زیادتر شده، آیا زیادی آن خمس دارد؟

بسمه تعالی، اگر با پول غیر مخمس خریده، موقعی که احتیاج برطرف شد، به قیمت فعلی خمس دارد.

[سؤال 4571] 2871

4. مجله و روزنامه که پس از خواندن بایگانی می شود خمس به آن تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر از مورد حاجت بودن خارج شود و دارای ارزش باشد خمس دارد.

ص: 330

بسمه تعالی

1. در باب خمس راجع به چیزی که بعد از سال ربح از آن بی نیاز شده، در حاشیه عروه می فرماید: «الأقوی عدم الوجوب إذا استغنی عنها بعد عام الربح»، حالا زیاد شنیده شده که نظر مبارك تغییر نموده و در فرض مسأله، قائل به وجوب شده اید، آیا صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، چیزی که از ربح کسب به حساب مؤونه تهیه شده، اگر بعد از سال کسب از مؤونه بودن خارج شده، در همان موقع خروج از مورد حاجت، باید تخمیس شود.

[سؤال 4573]

2. و نیز به حضرت مستطاب عالی نسبت می دهند که اگر کسی خانه اش را فروخت که تبدیل به خانه دیگر نماید (بدل و مبدل منه در زمینه احتیاج و مؤونه بودن است) که فرموده اید: به مجرد این که خانه پول شد، از حکم مؤونه خارج شده، اول باید خمس آن داده شود، بعداً تبدیل شود. آیا این نسبت هم صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، منزل مسکونی اگر از ربح کسب تهیه شده، در صورت فروش آن بعد از سال کسب، وجه فروش آن باید تخمیس شود ولو آن که بخواهد آن وجه را در خرید مسکن مورد حاجت صرف کند، ولی اگر منزل مسکونی را به منزل دیگر مورد حاجت تبدیل کند، خمس ندارد.

[سؤال 4574] 2071

4. در رساله عملیه حضرت آیت اللهی آمده است: «هرگاه چیزی برای مؤونه از ربح سال تهیه کنند و آن را در سال بعد بفروشند، واجب است خمس آن را فوراً بدهند و اگر در فروش، ربح به دست آمده، ربح آن جزء درآمد سال فروش محسوب می شود»، بفرمایید اگر این مؤونه را به عنوان تعویض بفروشند، یعنی مثلاً فرش را

ص: 331

می فروشد که فرش دیگری تهیه نماید، آیا به طریق مذکور باید خمس ادا نماید یا چون سلب احتیاج نشده، حکم دیگری دارد؟

بسمه تعالی، اگر مؤونه را به مؤونه دیگر تبدیل کند خمس ندارد، ولی اگر بعد از سال، مؤونه را بفروشد، پول فروش آن، بدون انتظار سرسال خمس دارد.

[سؤال 4575] 271

6. آیا اشیایی که قبلاً مورد استفاده و از مؤونه بوده بعداً از استفاده خارج شده، آیا تا فروخته نشده مشمول خمس می گردد مجدداً یا خیر؟
بسمه تعالی، اگر از ارباح مکاسب باشد خمس دارد.

[سؤال 4576] 1614

2. در سال 54 زمین مختصری را که تقریباً 95 متر می باشد از طرف یکی از مراجع تقلید به عنوان سهم امام به ما دادند و ما نیز چون خانه نداشتیم، مقداری از اثاثیه منزل را فروخته و مبلغی نیز قرض کردیم تا آن را به صورت خانه درآوردیم و مدتی نیز در آن منزل سکونت داشتیم و بعداً به مدت دو - سه سال اعزام به شهرستانی شدیم و در آن جا به تبلیغ مشغول بودیم و این خانه در عرض این مدت خالی بود؛ آیا چنین منزلی متعلق خمس قرار می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، زمین آن خمس ندارد و مابقی اگر از ارباح مکاسب، بدون دادن خمس، در آن صرف شده با خروج از محل حاجت، خمس دارد و اگر محل حاجت است ولو به این که بعداً باید به آن خانه برگردید خمس ندارد.

[سؤال 4577] 2225

بسمه تعالی

طبق جواب استفتایی سابقاً مرقوم فرموده اید: «اگر مؤونه را بعد از يك سال فروختند و بخواهند تبدیل به مؤونه دیگری کنند که احتیاج دارند، اگر چه بعد از

ص: 332

تخمیس از بقیه پول نتواند مؤونه لازم را تهیه کند، خمس ساقط نیست» و فعلاً نقل فرمودند که فتوا به عدم وجوب خمس داده شده؛ نظر مبارك در این موضوع تغییر کرده یا جهت دیگری دارد؟

بسمه تعالی، اگر با پرداخت خمس پول فروش مؤونه نمی تواند آن مؤونه مورد حاجت را با بقیه پول تهیه کند، پرداخت خمس در این صورت لازم نیست.

[سؤال 4578] 1247

2. شخصی خانه کوچکی دارد و به خانه بزرگ تر نیازمند است؛ وی اول، خانه بزرگ تر را قولنامه می کند و بعداً خانه قبلی را می فروشد و بدهی خانه ای را که قباله کرده می پردازد. آیا به پول وصول شده خانه کوچک تر خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر خانه کوچک، از درآمد کسب و حقوق، بدون دادن خمس تهیه شده، پول فروش آن خمس دارد.

[سؤال 4579] 2226

بسمه تعالی

حضور محترم رهبر عالی قدر امام خمینی

با نهایت احترام به عرض می رساند: این جانب يك باب منزل مسكونی داشتم، آن را به علت دور بودن به محل کارم به مبلغ 67000 تومان فروختم، ولی با این پول در نزدیکی محل کارم نتوانستم منزلی تهیه نمایم؛ خانه ای در نزدیکی محل کارم اجاره کردم و این مبلغ را در بانک مسکن گذاشتم تا پس از مدتی، مقداری وام بگیرم و منزلی تهیه نمایم؛ آیا به این پول پس از گذشت سال، خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، منزل اگر از درآمد کسب تهیه شده و پول خرید آن مخمس نبوده، پول فروش آن خمس دارد.

ص: 333

3. کسی که در عرض سال خانه مسکونی خود را می فروشد که خانه جدید خریداری کند وجه خانه را در جریان معامله می اندازد استفاده هم می برد در همان سال یا سال آینده خمس خود ربح و استفاده را باید بدهد یا وجه اصل خانه و استفاده آن؟
بسمه تعالی، اگر خانه فروخته شده از درآمد کسب تهیه شده و خمس آن داده نشده پول خانه هم خمس دارد.

3. شخصی خانه ای داشته، فروخته است و خانه ای کوچک تر خریده و از پول خانه برای رفتن حج در بانک گذارده است. بفرمایید خمس دارد یا خیر؟
بسمه تعالی، اگر خانه را از درآمد و حقوق بدون دادن خمس تهیه کرده، پول فروش آن خمس دارد.

بسمه تعالی

1. منزل یا مؤونه دیگری که از ارباح مکاسب تهیه شده و بعد از چند سال می فروشند، به قیمت روز فروش خمس دارد یا به قیمت خرید، و بر فرض قیمت فروش اگر از قیمت خرید تنزل کرده باشد و کمتر شده باشد اگر به قیمت روز فروش خمس بدهد، کافی است یا مقداری که از قیمت خرید تنزل کرد ضامن است؟
بسمه تعالی، میزان قیمت روز فروش است ولو کمتر از قیمت خرید باشد.

2. برای حمام عمومی محل از آب قنات که صغار یا مجانین در آن شريك هستند جایز است استفاده کرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر صغار و مجانین شريك ملك هستند اجازه ولی آنان شرط است.

3. نماز خوف فقط در موقع جنگ و میدان جنگ است یا این که اگر موارد دیگری هم باشد مثل حمله کردن دزد یا سباع و درندگان و امثال این ها وظیفه نماز خوف است و آیا شرط صحت این نماز، جماعت است یا فرادا هم می شود خواند و اگر شخص مصلی، مقیم یا متوطن در آن محل باشد قصر بخواند یا تمام؟

بسمه تعالی، مسأله محل خلاف و اشکال است.

4. بیتی که قبرستان بوده ولی وقف بودن آن معلوم نیست و فعلاً هم متروکه شده جایز است که آن را جزء مسجد یا امامزاده همجوار آن زمین یا حسینیه یا مرکز دیگری از مراکز خیریه قرار داد یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور مانع ندارد.

[سؤال 4583] 2228

بسمه تعالی 1361 / 1 / 22

دفتر امام مدّ ظلّه، با اهدای سلام؛ معروض می دارد: نظر مبارک امام - دامت برکاته - را درباره مسائل زیر بیان فرمایید:

1. زیدی مبلغ چهار هزار تومان پس انداز نموده است؛ سپس با مبلغی قرض الحسنه خانه ای خریداری نموده و بعد از چند سال به مبلغ دویست و چهل و هفت هزار تومان فروخت و از آن مبلغ، به اضافه مبلغ دیگر، خانه ای خریداری نموده؛ آیا به

مبلغ دویست و چهل و هفت هزار تومان که بنای حساب سال گذاشته، خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، مبلغ پس انداز و پولی که بابت ادای بدهی داده اگر از درآمد کسب بوده، پول فروش خانه خمس دارد.

2. زیدی مبلغ نهصد تومان از یهودی ضد انقلاب در زمان طاغوت گرفته بود، آیا فعلاً باید مبلغ فوق را به آن یهودی پرداخت کند یا خیر؟

بسمه تعالی، بدهی را باید ادا کند.

3. کارگری با عذر شرعی، روزی غیبت نموده؛ مدیر عامل علاوه بر حذف حقوق، جریمه هم می کند؛ آیا صحیح است؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دولت اسلامی است.

ص: 335

حضور محترم رهبر کبیر انقلاب و زعیم عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

مسأله ای در باب خمس داشتم که می خواستم سؤال نمایم؛ از بابت سال مالی، بحمدالله سال به سال حساب نموده و تصفیه کرده ام. در 10 سال پیش منزلی به مبلغ 90/000 تومان خریده و پس از صرف مخارج، به مبلغ 124/000 تومان تمام شد. چون از نظر جا و محل در مضیقه بودم، تصمیم داشتم که منزل را معاوضه نمایم، تا این که بعد از پیروزی انقلاب منزل را به مبلغ 405/000 تومان فروختم؛ پول آن را در بانک گذاشته که بتوانم وام گرفته، منزلی بخرم، چون وضع خرید منزل کمی مشکل شد، موفق نشدم - که بلکه ان شاء الله زمینه مساعد شود - در سال گذشته توسط برادرم مقداری طلا خریده شد که پس از فروش، مبلغ 30/000 تومان استفاده نمودم، البته درصدد تهیه منزل هم می باشم و فعلاً در محلی اجاره می دهم. در ضمن کارمند آموزش و پرورش می باشم.

حال در سال جدید، حساب خمس پول منزل چه صورتی پیدا می نماید؟ و چگونه باید حساب خمس را بنمایم؟ لطفاً جواب را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، منزل سابق اگر از حقوق کارمندی و درآمد کسب تهیه شده، پول فروش آن خمس دارد.

دفتر استفتای امام؛ سلام، پس از عرض سلام، خواهشمند است به سؤالات زیر جواب مقتضی مرقوم فرمایید:

1. اگر خانه مسکونی که از طریق دریافت وام خریداری شده، اکنون به قصد

پرداخت قروض و تعویض محل زندگی - و نه به قصد سودجویی - فروخته شود تا در محلی دیگر خانه ای خریداری شود، آیا پول موجود که از فروش خانه در دست می باشد، حتی اگر سال خمسی بر آن نگذشته باشد، مشمول پرداخت خمس می شود یا خیر؟ اگر مشمول پرداخت خمس می شود، ممکن است با پول باقیمانده نتوان خانه برای سکونت خرید، در این صورت باز هم باید خمس پرداخت شود؟ یا این که اصولاً خانه مسکونی موجود را نباید فروخت که در این صورت، زندگی در محل فعلی مشکل است (از جهات رعایت بعضی مسائل شرعی)؟

بسمه تعالی، نسبت به هر مقدار که قرض خانه از درآمد کسب و حقوق پرداخت شده، پول فروش خانه خمس دارد.

2. اگر کسی که قصد داشته باشد ده روز در محلی غیر از وطن بماند اگر از آن جا به محله های دیگر همان شهر و یا روستاهای اطراف همان شهر رفت و آمد کند، در صورتی که فاصله آن محله ها و روستاها تا محل قصد اقامت کمتر از 22 کیلومتر باشد، آیا نماز و روزه چنین شخصی قصر است؟ و اگر مجبور باشد برای انجام کارش هر روز بین دو محل و یا بین شهر و روستا که فاصله اش کمتر از 22 کیلومتر باشد، رفت و آمد نماید چطور؛ باز هم نماز و روزه قصر می شود؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، حکم مسافر دارید. بلی در صورتی که قصد ماندن ده روز در يك محل نمایید و بعد از آن، به کمتر از مسافت بروید، نماز شکسته نمی شود.

3. آیا دية سقط جنین عمدی باید به حاکم شرع پرداخت شود یا به وارث جنین.

بسمه تعالی، به وارث می رسد و اگر کسی از ورثه، مباشر سقط است به او نمی رسد.

[سؤال 4586] 2316

3. شخصی خانه ای را در پانزده سال پیش تهیه کرده و مسلم می داند که خمس بدهکار نیست و پول زمین خانه را خمسش را پرداخته است و هر وقت از خرج سال زیادتر داشته، خمس پرداخت نموده، ولی حالا فراموش کرده که آیا آنچه در خلال سال تهیه نموده خمس داده یا جزء مؤونه به حساب آورده؛ اکنون می خواهد خانه را - چون در جوار حمام است و زیاد ناراحت هستند خانواده اش - بفروشد و خانه دیگری تهیه کند؛ آیا به مجرد فروش باید خمس بدهد ولو این که این پول را گرفته و به

ص: 337

فاصله چند روز بابت بهای خانه جدید پرداخت می نماید؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، باید پول فروش خانه را احتیاطاً بپردازد.

[سؤال 4587] 2145

2. شخصی منزل مسکونی دارد، قصد فروش آن را نموده تا منزل بزرگ تری خریداری نماید، قبل از فروش منزل، منزلی نسبی به عنوان قرض خریداری کرده تا پس از فروش منزل قبلی، وجه خرید منزل نسبی را بپردازد؛ تکلیف این شخص را در مورد خمس آن معین فرمایید.

بسمه تعالی، اگر منزل را از درآمد کسب و حقوق، بدون دادن خمس تهیه کرده، پول فروش آن خمس دارد.

[سؤال 4588] 1553

4. جنسی «مثلاً فرش» برای منزل خریداری شده و حالا به علت نیاز می خواهند آن را بفروشند. تکلیف پولی که در این مدت به قیمت فرش اضافه شده چیست؟

بسمه تعالی، اگر پول خرید فرش از درآمد کسب، غیر مخمس بوده، تمام پول فروش آن خمس دارد.

[سؤال 4589] 3337

3. اگر چیزی از لوازم زندگی - مانند فرش - بعد از چند سال استفاده، فروخته شود، آیا به مبلغ فروش خمس تعلق می گیرد؟ در صورت عدم تعلق خمس، اگر بیش از مبلغ خرید، فروخته باشد نسبت به درآمد حاصله چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب و حقوق تهیه شده بدون دادن خمس، پول فروش آن خمس دارد.

[سؤال 4590] 4032

2. آیا اگر خانه خود را که منحصر به فرد است و خانه دیگری ندارم، بفروشم و

ص: 338

وجه نقد آن را به بانک بسپارم به عنوان پس انداز و مقدار وجه پس انداز را دریافت کنم، آیا این عمل درست است؟ و با توجه به نداشتن واحد شخصی مسکونی در این حالت آیا وجه حاصل از فروش منزل مسکونی را می توانم تصرف کنم یا به آن خمس تعلق می گیرد؟
بسمه تعالی، اگر خانه از درآمد کسب و حقوق، بدون دادن خمس، تهیه شده، پول فروش آن خمس دارد.

[سؤال 4591] 2231

بسمه تعالی

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه

1. شخصی حیاطش را فروخته سیصد هزار تومان و صد هزار تومان هم گذاشته روی سیصد هزار تومان، یک حیاط دیگر خریده چهارصد هزار تومان، حالا به آن سیصد هزار تومان که حیاط قبل را فروخته خمس تعلق می گیرد یا نه؟

2. شخصی حیاط خودش را فروخته، بعد از یک سال یک مقدار گذاشته روی آن پول، حیاط دیگر خریده، آیا خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، 1 و 2. اگر منزل قبلی را از درآمد کار بدون دادن خمس تهیه کرده و در سال بعد فروخته، خمس پول را باید بدهد.

3. شخصی زمین خریده، در وقت ساختن حیاط، یک عدد دکان هم ساخته از پول کارگری و توی آن دکان اجناس هم ریخته، به خود آن دکان خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، دکان به قیمت فعلی خمس دارد.

[سؤال 4592]

4. شخصی ماشین خریده برای سوار شدن خود و عیالش، حالا ماشین قبلی را فروخته و ماشین تویوتا گرفته برای کار کردن، آیا به ماشین قبلی که پیکان بوده خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر در سال بعد فروخته خمس دارد.

ص: 339

بسمه تعالی

حضور محترم قائد اعظم آیت الله العظمی آقای خمینی، مدّ ظلّه العالی

مدت بیست سال با حقوق کارگری، زمینی برای منزل تهیه کردم - البته با داشتن سال که هر سال، مازاد اضافی درآمد خود را حساب می کردم - در مدت این بیست سال هم آن زمین را به صورت ساختمانی در آوردم؛ البته باید عرض کنم چون عائله من زیاد شد و احتیاج به منزلی بزرگ تر پیدا نمودم، آن منزل را فروختم و منزلی بزرگ تر تهیه نمودم و مقداری روی پول آن منزل قبلی گذاشتم و آن منزل را تهیه کردم؛ استدعا دارم نسبت به پرداخت وجوهات، این جانب را آگاه فرمایید؟

بسمه تعالی، به ترتیبی که نوشته اید منزلی را که فروخته اید باید خمس آن را بپردازید و چنانچه نقداً ندارید، می توانید تدریجاً و هر وقت داشتید بپردازید. ان شاء الله موفق باشید.

بسمه تعالی 1361 / 11 / 5

محضر مبارک رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه، پس از سلام:

1. شخصی منزل مسکونی خویش را فروخته و قبل از فرارسیدن سال خمسی با آن پول، خانه می سازد، آیا این پول متعلق خمس است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر منزل فروخته شده از درآمد کسب، بدون دادن خمس تهیه شده و در سال بعد فروخته شده، باید پول آن تخمیس شود.

2. این شخص با همان پول و پول هایی دیگر، منزلی سه طبقه می سازد که يك طبقه آن کاملاً مطابق شأن او بوده و دو طبقه دیگر را به اجاره داده، حال خمس سه طبقه را بپردازد یا دو طبقه اضافی آن متعلق خمس است.

بسمه تعالی، اگر از پول متعلق خمس تهیه شده، باید خمس تمام داده شود.

3. در صورتی که این منزل برای فروختن ساخته نشده آیا خمس یوم البناء را بپردازد یا قیمت سوقیه امروز را بدهکار است؟

بسمه تعالی، در صورت تهیه منزل از پول متعلق خمس، به قیمت فعلی خمس دارد.

[سؤال 4595] 2234

بسمه تعالی 1361 / 10 / 6

حضور مبارك حضرت امام خمینی مدّ ظلّه، احتراماً درخواست می گردد پاسخ سؤال ذیل را مرقوم فرموده و به مهر مبارك ممهور فرماید:

اگر شخصی تنها خانه ای را که دارد و برای زندگی او و اهل او کوچک می باشد، بفروشد و در نظر داشته باشد پول آن را به همراه مقدار پولی که ذخیره کرده است و خمس آن را داده، جمعاً برای خرید يك خانه بزرگ تر به مصرف برساند، آیا خمس به پول خانه فروخته شده تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر خانه را از درآمد کسب و حقوق بدون دادن خمس تهیه کرده، پول فروش آن خمس دارد.

[سؤال 4596] 2235

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر بزرگ و مرجع تقلید عزیز، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت توفیقاته، پس از تقدیم سلام مخلصانه و ارادتمندی؛ امیدوارم خداوند تبارك و تعالی وجود نازنین شما را به سلامت بدارد.

بنده مقلد شما هستم و خیلی معذرت می خواهم که وقت شریف شما را می گیرم؛ چند مسأله شرعی دارم از شما استفتا می نمایم:

1. خانه ای داشتم قدیمی، سال 59 فروختم به مبلغ 200 هزار تومان، وجه آن را به بانك گذاشتم که بانك هم مقداری وام به بنده بدهد تا این که خانه بخرم و لکن به قدری وضع خانه بالا و گران است که هنوز هم ما بی خانمانیم و نتوانستیم خانه بخریم،

ص: 341

آیا واجب است بنده خمس پول خانه را بدهم؟

بسمه تعالی، اگر خانه از درآمد کسب بدون دادن خمس تهیه شده، باید خمس پول آن داده شود، پس از اجازه فقیه.

2. بنده سر سال برای حساب به خدمت یکی از آقایان قزوین، غیر از آقای امام جمعه عزیزمان، رفتم و به ایشان گفتم که بنده مقلد امام خمینی هستم، آیا وجوهاتی که بنده به ایشان داده ام صحیح است؟

بسمه تعالی، اگر شخص مشارالیه وکالت از این جانب دارد و بر طبق اجازه عمل می نماید قبول است.

3. وجهی بنده در بانک سپه به دفترچه گذاشتم - طبق فرموده آیت الله منتظری و آقای رفسنجانی - سر سال، مبلغی اضافه شده، شما جایز می دانید وجه اضافی را بنده بگیرم و یا این که آن را بگیرم و در جای خیری مصرف نمایم؟

بسمه تعالی، بهره پول، ربا و حرام است و گرفتن آن جایز نیست.

4. اگر بنده برای توسعه کسبم از کسی مبلغ 100 هزار تومان به عنوان مضاربه بگیرم و بعد با او مصالحه نمایم که سهم و شرکت خود را به بنده بفروشد به ماهی 3 هزار تومان و هر دو هم راضی باشیم اشکالی ندارد؟

بسمه تعالی، هر نحو معامله که برای فرار از ربا انجام شود محکوم به حکم ربا و باطل است.

5. این زمین هایی که مدت 2 سال است اداره عمران قزوین - که چند نفر جوان از اداره ثبت و شهرداری و سایر ادارات آن جا هستند - به این برادران ما داده اند که اغلب آن ها هم با ما به نماز جمعه می آیند، آن زمین ها جایز است؛ و حال این که نه حاکم شرع و نه امام جمعه آن جا نماینده ندارند؟

بسمه تعالی، اگر احتمال داده شود که به وجه شرعی واگذار شده تصرف در آن جایز است.

[سؤال 4597] 2236

بسمه تعالی 1361 / 10 / 9

دفتر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی مدّ ظلّه العالی

ضمن سلام؛ این جانب حیاط مسکونی خود را در اثر عدم تکافؤ به نیازهای شخصی در مقابل 230/000 تومان فروخته و بلافاصله منزل دیگری در مقابل چهارصد هزار تومان خریده و در قبال حیاط خریده شده، مبلغ 145/000 تومان به

ص: 342

بانك مسكن و دوتا مؤمن بدهكارم و از مال دنيا چيز ديگري هم ندارم، آيا به مبلغ حياط فروخته شده خمس تعلق مي گيرد يا نه؟
خواهشمند است فتواي امام امت را در مورد ياد شده مرقوم فرماييد. اجرکم عندالله

بسمه تعالی، اگر حياط فروخته شده را از درآمد كسب و حقوق، بدون دادن خمس، تهيه کرده ايد پول فروش آن خمس دارد.

[سؤال 4598] 2237

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمی امام خمینی دامت برکاته، احيا کننده اسلام و سنت خاتم الانبياء

1. شخصی از درآمد بين سال، خانه ای در تهران خریده و پس از چند سال سکونت، آن را فروخته، در منطقه ديگر زمینی خریده از پول آن و دو طبقه ساختمان ساخته؛ طبقه تحتانی به صورت مغازه و دو باب از پنج مغازه نامبرده را به مبلغ يك صد و ده هزار تومان به عنوان سرقفلی فروخته و دو قسمت طبقه فوقانی را جهت سکونت خود ساخته است و سه باب مغازه را هم خودش در آن ها كسب می کند؛ آيا پول ساختمان اول خمس دارد؟ و مغازه ها و سرمایه آن جزء سرمایه است و بايد خمس بدهد يا نه؟

بسمه تعالی، پول ساختمان اول خمس دارد و آنچه با آن پول، بدون دادن خمس، تهيه شده بايد تخميس شود.

2. شخص نام برده بالا يك قطعه زمین از درآمد بين سال خریده و پس از چند سال به دو نفر از فرزندان خود می بخشد که برای خود خانه بسازند و ازدواج کنند، آيا زمین نامبرده را پدر بايد خمس بدهد؟ و بر فرض وجوب خمس، به قيمت خرید بايد خمس پردازد يا به قيمت امروز؟

بسمه تعالی، اگر زمین را برای تهيه منزل نخريده، به قيمت فعلی خمس دارد و پدر بايد خمس آن را بدهد و تا خمس نداده، فرزندان نمی توانند در آن تصرف کنند؛ مگر با اجازه حاکم شرع خودشان خمس را پردازند.

ص: 343

3. شخص نام برده فوق از درآمد بین سال - که شاید سال هم نداشته است - برای امرار معاش خود، ماشین وانت باری می خرد و از حمل بار و مسافر و دریافت کرایه آن استفاده می کند، آیا ماشین، جزء سرمایه است و باید خمس آن را بدهد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 4599] 2238

بسمه تعالی

اشخاصی که مؤونه خود را مثل منزل و فرش و غیرهما را از منافع بین سال خود تهیه کرده و بعد از يك سال یا چند سال می فروشند که مؤونه دیگری تحصیل کنند که لازم است در جواب بعضی استفتاها مرقوم فرموده شد که به مجرد فروش باید تخمیس شود، بنابراین خمس قیمت فروش یا روز خروج از مؤونه را باید بدهد یا خمس روز خرید چون در جواب بعضی استفتاها مرقوم فرموده شده که خمس قیمت روز فروش واجب است و از جواب بعضی استفتاها استفاده می شود خمس روز خرید واجب فوری است و زاید آن جزو منافع سال فروش است که تا آخر سال وقت دارد.

بسمه تعالی، خمس قیمت فروش را فوراً باید بدهد.

[سؤال 4600] 1753

6. اگر کسی در بین سال از منافع و درآمد خود منزلی بسازد یا فرشی تهیه کند و بعد از يك سال یا بیشتر آن منزل را بفروشد و هنوز آخر سال خمسش نرسیده - یا اگر سال نداشته قبل از گذشتن يك سال از فروش آن - منزل دیگری که محتاج بوده خریده باید تخمیس گردد یا منزلی که خریده تخمیس شود یا چون مؤونه صرف در مؤونه شده و در بین سال هم بوده خمس ندارد؟

بسمه تعالی، پول فروش خانه اول خمس دارد و اگر بدون تخمیس خانه دیگر خریده باید به حاکم شرع مراجعه کند.

ص: 344

دفتر محترم حضرت امام خمینی، پس از درود فراوان به امام زمان (علیه السلام) و نایب برحقش امام خمینی؛ جواب مسائل ذیل را خواستارم:

1. این جانب تا قبل از انقلاب محل کارم در اصفهان بوده و در اصفهان خانه ای برای سکونت خریداری نمودم که خمس پول آن را نداده ام؛ به علاوه زمینی نیز خریداری نمودم که با پول خمس داده بوده است. اکنون که پس از پیروزی انقلاب به اردکان یزد منتقل شده ام، برای تهیه منزل مسکونی، خانه و زمین اصفهان را فروخته و با پول آن دو، منزلی تهیه نموده ام و مقداری از پول آن دو (زمین و خانه) زیاد آمده است؛ خواهشمند است تکلیف این جانب را نسبت به مازاد پول تعیین نمایید.

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، تمام پول فروش خانه خمس دارد.

2. آیا می توان با پول خمس و سهم امام به کمیته امداد امام خمینی کمک نمود یا خیر؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

محضر محترم امام امت، رهبر عالی قدر جهان تشیع، آیت الله العظمی امام خمینی، متّع الله المسلمین بطول بقائه، بعد التّحیة والسلام، به طور اختصار مشکلاتی را جهت دریافت راه حلّی به نظر حضرت عالی می رساند:

1. با توجه به فتوای حضرت عالی در مورد شخصی که حیاط مسکونی خود را در بین سال خمس می فروشد تا حیاط بزرگ تری تهیه نماید که ظاهراً می فرماید: به محض تبدیل شدن به وجه نقد، خمس همه آن را باید بدهد و با توجه به این که ممکن است موقع باز کردن حساب سال، آن حیاط مصالحه شده باشد و از طرفی هم معمولاً

همه پول حیاط یا بیشتر را صرف در خریداری حیاط جدید می کند، آیا راهی برای تخفیف این طور اشخاص وجود دارد و اجازه می فرمایید مقداری به ایشان بخشیده شود یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر خانه مسکونی از درآمد کسب تهیه شده، پول فروش آن خمس دارد و چنانچه خمس خانه را داده یا با او مصالحه شده، پول فروش آن خمس ندارد.

2. بعضی از مؤمنین سؤال می کنند: جاهایی به میهمانی دعوت می شویم که یقین داریم حساب سال ندارد؛ غذا خوردن و بقیه تصرفات ما در منزل این طور اشخاص چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اگر وجود خمس در غذا و چیزهای دیگری که مورد استفاده است معلوم نباشد جایز است.

3. یکی از مسائلی که زیاد سؤال می کنند، مسأله بهره بانکی است؛ با توجه به این که در شرایط فعلی اکثراً جهت رواج بیشتر بانک های دولت جمهوری اسلامی، به عنوان يك وظیفه، پول های خود را در بانک ها به حساب پس انداز می گذارند و از طرفی با فتوای حضرت عالی بهره نمی گیرند و بانک ها می گویند: ما وظیفه داریم در حساب شما بگذاریم و بگیرند، به چه مصرفی برسانند؟ راه حلی جهت تسهیل کار مؤمنین مرقوم بفرمایید.

بسمه تعالی، بهره پول ربا و حرام است و نباید بگیرند؛ و برداشت صاحب حساب به مقداری که پول به حساب ریخته حلال است.

[سؤال 4603] 1889

2. کسی که خانه مسکونی خود را می فروشد، اگر خمس آن را بدهد نمی تواند با بقیه آن خانه دیگری که لازم دارد تهیه کند و ناچار باید قرض کند تا بتواند خانه مناسب حال خود و همچنین سایر شؤون را تهیه کند. در این صورت خمس لازم است یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس واجب است و می تواند دستگردان کند تا به تدریج ادا نماید.

ص: 346

محضر شریف رهبر عظیم الشان، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، ادام الله ظلکم الشریف علی رؤوس الأنام

1. محترماً پس از ادای وظیفه دعاگویی، معروض می دارد این که فرموده اید که «اگر کسی خانه مسکونی خود را که از درآمد سال های قبل خریده است، برای تبدیل به احسن بفروشد، باید خمس آن را بدهد». حال اگر بخواهد خمس را بپردازد، دیگر نمی تواند خانه ای که در خور شأن او است تهیه کند؛ آیا در این صورت نیز باید خمس را بپردازد یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، دادن خمس لازم نیست.

2. اگر افرادی کسی را مجرم شناخته اند، آیا خود آن ها بدون حکم قاضی شرع یا دادگاه دولت اسلامی می توانند او را مورد ضرب و شتم قرار دهند؟ و یا به نام حزبی او را محکوم به اعدام نمایند یا نه؟

بسمه تعالی، جایز نیست؛ باید دادخواه به دادگاه مراجعه کند و بدون اجازه حق ندارد متعرض دیگران شود.

بسمه تعالی

1. شخصی منزلش را برای تهیه منزلی دیگر - به دلایلی - فروخته؛ در صورتی که خانه فروخته شده را از منافع بین سال قبل تهیه کرده باشد، آیا باید خمس آن را بدهد یا خیر؟ و در صورتی که خانه را از پول تخمیس شده خریده باشد و موقع فروش، استفاده برده باشد، با توجه به این که خانه ای دیگر ندارد و مجبور است خانه بخرد، باید خمس سود حاصل از فروش خانه را بپردازد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد سال، بدون پرداخت خمس تهیه شده، پول فروش آن خمس دارد وگرنه خمس ندارد.

2. چنانچه کسی فرش و یا وسیله نقلیه شخصی و یا غیر از آن ها را از منافع بین سال خریده باشد، اگر در سال های بعد برای تعویض و یا تهیه وسیله مورد نیاز دیگر آن را بفروشد، آیا باید خمس آن را بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، پول فروش مذکورات در فرض سؤال، خمس دارد.

[سؤال 4607] 2243

بسمه تعالی

1. کارگر یا کاسب جزء، خانه را به مبلغ مثلاً بیست هزار تومان به اقساط می خرد؛ پس از چند سال، این خانه را در اثر ترقی محل به مبلغ دویست هزار تومان در بین سال خمس می فروشد و بلافاصله خانه دیگری که يك اتاق اضافه دارد و مورد احتیاج او است، به مبلغ سیصد هزار تومان می خرد و صد هزار تومان هم از بانک و غیره قرض می نماید و به اقساط می پردازد. بفرمایید: با این گونه نقل و انتقال در بین سال خمس، در صورتی که سلب احتیاج او از خانه مسکونی نشده، آیا این گونه ترقیات سوقیه و خرید و فروش در بین سال موجب پرداخت خمس می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر اقساط خانه را از درآمد کسب و حقوق پرداخته اید، پول فروش خانه خمس دارد.

2. کسانی که زمینی را می خردند و خانه می سازند و می فروشند به آن ها به اصطلاح، بساز و بفروش می گویند، یا پاساژ و سرا می سازند و مغازه های آن را به عنوان سرقفلی می فروشند و در رأس سال خمس، این خانه ها یا مغازه ها را از آن ها می خردند و مالک برای این که گران تر بفروشد نمی فروشد و بعد از گذشتن سال خمس قیمت تنزل می نماید، بفرمایید: آیا این هم مثل اجناس تجارتي است و قیمت ربح قبل از سال را باید خمس بدهد یا هر وقت فروخت، خمس سود را بدهد؟

بسمه تعالی، با مراجعه به حاکم شرع و اجازه فروش مذکور، نسبت به قیمت فروش خمس بدهد.

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

پس از ابلاغ سلام؛ چه می فرمایید درباره کسی که خانه خود را فروخته و نصف خانه را قبلاً به عیال خود بابت مهریه واگذار کرده و اکنون نمی تواند با قیمت نصف خانه که مال خود او است، خانه دیگری مانند خانه اول تهیه نماید؛ آیا این شخص باید خمس سهم خود را پس از فروختن بپردازد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر خانه را از درآمد کسب و حقوق قبل از ادای خمس تهیه کرده، نسبت به نصف خودش باید خمس بدهد.

بسمه تعالی

حضور مبارك آیت الله العظمی امام خمینی

پس از سلام؛ لطفاً بفرمایید: اگر کسی خانه اش را بفروشد و خانه ای دیگر بخرد یا بسازد، به طوری که هنوز هم مقداری روی آن خانه بدهکار است، آیا پول خانه فروخته شده خمس دارد یا نه؛ اگر چه بر آن پول، سال نگذرد؟

بسمه تعالی، اگر خانه فروخته شده، از ارباح مکاسب و حقوق و درآمد بدون دادن خمس تهیه شده، پول فروش آن فوراً خمس دارد.

بسمه تعالی 14 / 11 / 1361

1. اشخاصی که منزل مسکونی خود را می فروشند برای این که منزل دیگری که احتیاج دارند بخرند سابقاً فتوای حضرت آیت اللهی این بود که باید فوری به قیمت فروش خمس آن را بدهند، بعداً از حضرت آیت اللهی نقل فرمودند که اگر به دادن خمس نتوانند با بقیه، منزل مورد احتیاج خود را بخرند خمس ندارد، بنابراین اگر

می توانند فعلاً قرض کنند و منزل را بخرند و بعد از مدتی قرض خود را از درآمد شغل خود بدهند در این صورت هم خمس ندارد یا این که فقط عدم وجوب خمس منحصر است به این که اگر خمس منزل فروخته شده را بدهند برای آن ها هیچ امکانی نداشته باشد منزل دیگری تهیه کنند و در هر صورت این حکم مختص منزل است یا این که کلیه مؤونه زندگی حکم آن ها با منزل یکی است.

بسمه تعالی، اگر قرض کردن میسر باشد در این صورت باید خمس مؤونه فروخته شده را بپردازد و حکم فروش مؤونه برای تهیه همان نوع فروخته شده حکم فروش مسکن برای تهیه مسکن است.

2. قبلاً اشخاصی که ماشین می خریدند هم برای کسب و هم برای سواری خانوادگی فرموده شده بود که آن مقدار که برای کسب است خمس دارد، بعداً از حضرت آیت اللهی نقل فرمودند که همه ماشین خمس ندارد، بنابراین اشخاصی که فعلاً طبق فتوای سابق با ما حساب کرده اند و دستگردان کرده اند، فعلاً که فتوا عوض شده آنچه سابق دستگردان شده بدهکارند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر در استفاده شخصی به نحوی باشد که مورد حاجت صدق می کند خمس ندارد و در مواردی که به حساب بدهی دستگردان نمودند و بعداً معلوم شد بدهکار نیستند وجوب ادا

ندارد.

[سؤال 4611] 1171

2. اشخاصی منزل مسکونی خود را به علت کوچکی یا جهات دیگر می فروشند که منزل دیگری خریداری کنند؛ ممکن است پول منزل تا خرید منزل ثانی چند ماه بلکه تا یک سال طول بکشد، آیا در هر دو صورت باید مخمس شود یا در صورت دوم؟ و آیا فرقی بین عاجز (کسی که خمس را بدهد نمی تواند منزل مناسبی بخرد) و قادر هست یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر خانه فروخته شده از درآمد کسب و حقوق تهیه شده باشد، پول فروش آن خمس دارد و اگر نمی تواند با دادن خمس، خانه تهیه کند بعداً بپردازد.

ص: 350

2. خانه ای را فروختیم که بعد از مدتی جست و جو نتوانستیم خانه ای تهیه نماییم و سال مالی سر رسید که در این مدت با این پول، هیچ معامله انجام نشده، آیا خمس یا سهم امام (علیه السلام) به آن تعلق می گیرد؟ مقصود از سال مالی، حساب سال است.

بسمه تعالی، خانه اگر از درآمد کسب تهیه شده پول فروش آن خمس دارد؛ مگر آن که با پرداخت خمس، نتواند خانه مناسب مورد حاجت با بقیه پول تهیه کند.

[سؤال 4613] 2247

بسمه تعالی 1361 / 10 / 2

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، رهبر بزرگوار و عزیز

با سلام و آرزوی طول عمر برای آن امام بزرگوار و پوزش از تصدیع، نکاتی ذیلاً به استحضار می رسد؛ استدعا دارد دستور فرمایند پاسخ لازم ابلاغ شود:

این جانب در حدود سال 48 خانه ای را به قیمت 27/000 تومان در تبریز خریداری نمودم که البته 15/000 تومان آن را به طور وام از بانک مسکن و بقیه را با کمک ابوی و فروش اموال تهیه و پرداخت نمودم.

دو سال بعد با فروش این منزل، خانه ای را در تهران به قیمت 47/000 تومان به مساحت 63 متر خریداری نمودم که 15/000 تومان از این پول را از محل وام و 24/000 تومان آن را از محل فروش حیاط تبریز و بقیه را با قرض الحسنه تأمین و پرداخت نمودم.

در سال 1356 خانه مذکور را به دلیل تبدیل به احسن و دارای اولاد شدن به قیمت 315/000 تومان فروختم و خانه ای را به قیمت 350/000 تومان خریداری نمودم به مساحت 83 متر که دارای سه اتاق در ارتفاع بود؛ البته از اول هم خرید این خانه با عجله و سرعت و علی رغم میل خریداری شد و در این مدت، همسرم به علت

ص: 351

مريضی، مبتلا به دیسک کمر شد و رفتن از پله، مخصوصاً در این ساختمان که پله ها ارتفاعش از حد معمول بیشتر بود، از طرف دکتر منع شد و ما ناچار خانه را علی رغم حدود 40/000 تومان خرج به قیمت خریداری شده، فروختیم و پول را در بانک مسکن به مدت يك سال به طور سپرده گذاشتیم تا به امید خدا پس از يك سال، با اعتبار پول سپرده و اخذ وام، خانه ای بهتر بخرم که در این فاصله، مسأله مجوز مسکن مطرح و متعاقب آن، خانه ها به شدت گران شد، به طوری که الآن همان خانه به هشت صد هزار تومان معامله می شود و من هم تا کنون موفق به اخذ مجوز نشده ام. تازه اگر مجوز هم بگیرم، دیگر حتی صاحب همان خانه فروخته شده نخواهم شد.

البته می بخشید که عرایض طولانی شد، منظور از این عرایض، طرح سؤال های زیرین است:

1. آیا با توجه به عرایض بالا، حقوق شرعی به گردن حقیر است یا خیر؟ و اگر هست، چگونه باید تأدیه نمایم؟

بسمه تعالی، آنچه از مبلغ مذکور که از درآمد کسب باشد خمس دارد.

2. آیا اکنون که می خواهم این سپرده را بگیرم تا به طور ودیعه در اختیار موجر قرار دهم، می توانم بهره ای را که تعلق می گیرد، دریافت دارم یا خیر؟ البته همان طوری که عرض شد این پول به طور سپرده بود و به آن بهره ای تعلق نمی گیرد ولیکن اگر وامی گرفته نشود، بانک حسب معمول بهره به آن پول می دهد.

بسمه تعالی، بهره پول، ربا و حرام است.

3. آیا پرداخت ودیعه اصولاً از دیدگاه شرع مقدس و نظر آن حضرت صحیح است یا خیر؟ و باید عرض کنم که چون اجاره ها بیشتر است و حقیر نمی تواند از محل حقوق دریافتی، اجاره پرداخت نماید و از این گذشته از پولی که دارم، نمی توانم استفاده ای نمایم و نمی توانم با این قیمت فعلی خانه ای بخرم، آیا می توانم به طور ودیعه این پول را به موجر بدهم مبلغی از اجاره کم کند.

بسمه تعالی، کم کردن مال الاجاره اگر به حساب پولی باشد که به موجر سپرده اید، حکم ربا را

دارد.

ص: 352

بسمه تعالی

1. منزلی را از منافع کسب خریده ام برای سکنا، بعد از چند سال فروختم چهارصد هزار تومان، خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

2. مغازه ای اجاره کردم، بعد از مدتی که هنوز مدت اجاره اولی باقی بود، صاحب مغازه فوت کرد؛ بعد از مدت اجاره از یکی از ورثه صاحب مغازه اجاره کردم یک ساله و قبل از تمام شدن یک سال، این مغازه را دادم به شخص دیگری و مبلغ پانصد هزار تومان سرقفلی گرفتم؛ این سرقفلی حلال است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر حق واگذاری به غیر را داشته اید سرقفلی مذکور حلال است.

[سؤال 4615]

3. چون فاقد منزل بودم با همین پول، خانه خریده ام و مبلغ شش صد هزار تومان مقروض هستم.

بسمه تعالی، خمس را ضامن هستید.

[سؤال 4616] 2249

بسمه تعالی 12 / 2 / 1361

محضر امام امت، آیت الله العظمی خمینی بت شکن، پس از عرض ادب و سلام

این جانب منزلی را با گرفتن وام قرض الحسنه و کمک دوستان خریداری کرده و بدهکاری ها را نیز پرداخت نموده ام، آن گاه به جهت مسائل اخلاقی بچه ها، منزل را فروخته به 300 هزار تومان، که مبلغ مذکور را در بانک مسکن، جهت دریافت وام و خریدن مسکنی مناسب تر، به ودیعت سپرده ام.

استفتا این است که آیا این مبلغ، خمس دارد و چنانچه بخواهم خمس آن را يك جا بدهم، می توان گفت که مسأله خرید منزل منتفی می شود. ضمناً سپرده را حتماً باید يك سال تمام در بانک مسکن بگذارم. لطفاً راهنمایی فرمایید چه باید کرد؟

ص: 353

بسمه تعالی، در فرض سؤال، بدهی اگر از درآمد کسب پرداخت شده، پول فروش منزل خمس دارد. می توانید با یکی از وکلای مسلم
الوکاله این جانب دستگردان نمایید و به تدریج پردازید.

[سؤال 4617] 2250

بسمه تعالی 1360/7/17

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی، امام خمینی، دامت برکاته

محترماً، استفتا می گردد: شخصی برای سکونت خود، در مدت چند سال خانه ای ساخته و چندین سال هم در آن سکونت نموده، و بعد
از فروش، با پول آن خانه ای دیگر برای سکونت خود ساخته است. آیا به پول خانه فروخته شده، خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، خانه مزبور، اگر از ارباح مکاسب تهیه کرده، خمس آن را بعد از فروختن بدهد.

[سؤال 4618] 2251

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی علی رؤوس المسلمین، بعد السلام و التحیات

1. از آن جناب نقل شده که اگر کسی خانه یا ماشینی به ذمه بخرد و سپس ماشین یا خانه قبلی خود را بفروشد و دین خویش را ادا کند، مع
ذلك خمس قیمت خانه و ماشین فروخته شده را باید پردازد. این نقل، صحت دارد؟

بسمه تعالی، چیزی که به حساب مؤونه بودن، از درآمد کسب تهیه شده، اگر بعد از سال خرید آن را بفروشد، پول فروش آن خمس دارد.

2. گروه های عملیاتی سپاه پاسداران در شهرستان ها که همه وقت منتظر دستور مأموریت و گشت، در سطح شهرستان هستند و همچنین
مأمورین پاسگاه های ژاندارمری - سرباز و درجه دار - که باید به

ص: 354

شکایات مردم روستاها رسیدگی کنند و هیچ وقت نمی توانند در پایگاه خود قصد عشره بکنند، نمازشان قصر است یا تمام؟

بسمه تعالی، اگر شغلشان به نحو دوره گردی در مقدار مسافت شرعی باشد، نمازشان در سفر شغلی تمام است؛ و گرنه در غیر وطن، حکم مسافر دارند.

[سؤال 4619] 2252

بسمه تعالی

استفتا می شود رأی امام امت در مسائل زیر:

1. کسی که منزل مسکونی خویش را اضطراراً برای خرید منزل مسکونی ضروری در محل انتقال جدید می فروشد، آیا در فاصله ایام بیع و شرا وجه بهای منزل فروخته شده مشمول خمس می شود؟ و با فرض مشمولیت خمس و عدم پرداختش، در منزل مسکونی ابتیاعی جدید از وجه تخمیس نشده، نماز و تصرفات دیگر جایز است؟

بسمه تعالی، منزل سابق اگر از درآمد کسب غیر مخمس تهیه شده پول فروش آن خمس دارد و تصرف در منزل ابتیاعی با آن پول، موقوف بر اجازه حاکم شرع و پرداخت خمس است.

2. کسی که شغلش مسافرت نیست ولی تمام سال در سفر است تکلیف قضای روزه اش چیست؟ آیا می تواند به سال بعد تعویق اندازد؟

بسمه تعالی، تأخیر قضا تا ماه رمضان سال بعد جایز نیست و اگر تأخیر افتاد باید علاوه بر قضا، برای هر روز يك مد طعام (ده سیر) به فقیر بدهد.

3. کسی که از مبادرت وی به اعمال استحبابی (چون شرکت در نماز جمعه و تشییع) گروهی از مسلمین ضعیف الایمان به تداعی افترابی مبتلا به غیبت می شوند، ترکش اولی است یا اعتنا نکند؟ و در فرض سؤال مطروحه، ترك فرد ترور شخصیت شده تصدی ارگانی انقلابی یا امامت جماعت را به قصد حفظ پایگاه مردمی آن اولی است یا جایز نیست؟

بسمه تعالی، به حرف دیگران اعتنا نکند و هر فرد مکلف است بدون توجه به حرف دیگران به وظیفه خود عمل کند.

4. رادیوی جمهوری اسلامی و مساجد شهر، اذان صبح را اعلام می دارند؛ شخص عازم صیام می تواند

ص: 355

بر ملاك وقت شناسی شخصی، مثلاً يك ربع ساعت دیگر را آغاز امساك خودش قرار دهد؟

بسمه تعالی، میزان، اطمینان و تشخیص شخص مکلف است.

5. شهریه ای که در جمهوری اسلامی به کارمند دولت پرداخت می شود اجر العمل است یا حق نفقه؟ و چنان که این وجه به طور مساوی میان نان خوران منزل به وسیله کارمند توزیع شود، با علم به این که تارك واجبات شرعیه هستند، از بابت تخمیس وجوه متعلقه به آنان، مسئولیتی به عهده مالك اجر العمل مفروض هست؟

بسمه تعالی، بابت مزد کار است و مقداری که خرج عائله می شود مؤونه محسوب است و خمس ندارد.

[سؤال 4620] 1990

2. اگر جنسی را در عرض سال (مثلاً چرخ خیاطی یا منزلی) را بفروشد و بخواهد چرخ جدید یا منزل بهتری را بخرد، آیا خمس به آن تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب، پیش از پرداخت خمس به حساب مؤونه تهیه شده، پول فروش آن، خمس دارد؛ مگر آن که در همان سال بفروشد و بخرد.

[سؤال 4621] 2253

بسمه تعالی

دفتر حضرت امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

احتراماً؛ این جانب از سال 1342 مقلد حضرت امام بوده و پیوسته آخر هر سال مالی، خمس خود را به نماینده های امام پرداخته و رسید دریافت داشته ام. در رساله قدیمی امام که با زحمت و رنج فراوان به دست آورده و با نگرانی و مواظبت فراوان آن را نگهداری می کردم، چنین فتوایی نبود که «اگر انسان خانه یا ماشینی بفروشد باید ما به التفاوت قیمت آن را خمس بدهد». عید گذشته من به چنین فتوای امام که در رساله های جدید ایشان آمده، برخوردم.

در طول مدت 18 سال گذشته، من سه خانه خریده ام که با قرض از بانک رهنی و

ص: 356

بعد از اتمام قرض، اولی را فروخته و خانه بزرگ تری خریدم و بعد از ادای قرض آن و منتقل شدن از شهری به شهر دیگر، خانه دوم را فروختم و اکنون در خانه سوم نشسته ام. همچنین 2 ماشین خریده ام و بعد از مدتی نگهداری و مقداری خرج و تعمیر و استفاده، آن ها را فروخته ام و ماشین سومین را اکنون سوار می شوم.

اینک خرید و فروش و خرج دقیق هیچ يك از آن ها را بلد نیستم. همچنین با توجه به این که مرتب تورّم بوده و ارزش پول کم می شود و اجناس و خانه ها گران و گران تر شده اند، حالا طبق فتوای امام، من از کجا بیاورم ده ها هزار تومان خمس بدهم؟ من يك معلم هستم. تکلیف مرا از حضرت امام پیرسید؛ زیرا خیلی ناراحتم.

همچنین من در خانه ای نشسته ام که يك نفر کارمند نیروی هوایی نشسته و دین درستی ندارد و با تسلطی که خانه اش روی خانه من دارد مرتباً مزاحم ما هستند و تذکرات سودی نبخشیده و مجبورم خانه ام را بفروشم و خانه دیگری بخرم. این خانه از سه سال پیش که خریداری شده تا حالا بیش از 4 برابر قیمت ها زیاد شده و اگر خانه را بفروشم و ما به التفاوت قیمتش را خمس بدهم، دیگر نمی شود خانه ای قابل نشستن بخرم. فوری جواب مرا بدهید، متشکرم

بسمه تعالی، ملکی که از درآمد کسب غیر مخمس تهیه شده خمس دارد و برای بررسی حساب به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه نمایید.

[سؤال 4622] 2254

بسمه تعالی

دفتر محترم امام امت ایده‌م الله

1. شخصی در بین سال فروش هایی تهیه کرده و بعد از چند سال برای تعویض فروخته که فرش جدیدی بخرد و در اثر بالا رفتن قیمت فرش نتوانسته مجدداً خریداری نماید وی مقداری از پول فرش ها را در بین سال برای ادای دین و مقداری

ص: 357

را هم برای خرج روزانه صرف نموده است و کمی هم از آن پول ها تا سر سال باقیمانده است. حالا بفرمایید، آیا خمس به او تعلق گرفته است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب تهیه شده و خمس آن ادا نشده به مجرد فروش باید تخمیس شود.

2. شخصی برای اولین مرتبه اموالش را حساب کرده که خمس آن را رد کند و مقداری هم مدیون است که باید از حالا تا يك سال به تدریج بپردازد آیا این بدهی را می تواند از اصل سرمایه کم کند یا خیر؟

بسمه تعالی، در صورتی که دین مربوط به سرمایه یا مؤونه همان سال باشد، می تواند کسر نماید.

[سؤال 4623] 3459

6. اگر کسی يك خانه بیشتر ندارد و آن خانه را فروخت و پول نقد به دست آورد و خواست خانه وسیع تر مورد نیاز برای خود تهیه کند در سال مقرر خمس و وجوهاتش، آیا با احتیاج به آن وجه برای خرید خانه جدید، خمس بر او واجب است یا خیر؟

بسمه تعالی، خانه اگر از درآمد کسب غیر مخمس تهیه شده، پول فروش آن خمس دارد؛ مگر آن که در صورت تخمیس نتواند با باقیمانده پول، خانه مورد لزوم را تهیه کند که در این صورت مجاز است تخمیس نکند.

[سؤال 4624] 2347

5. شخصی قبل از فروش خانه مسکونی خود، خانه ای دیگر خریده و قیمت آن را عمدتاً به اعتبار فروش خانه اولیه اش نسیه گذارده است، اگر پس از فروش خانه اولیه باز هم مبلغی کسر بیاورد و مجبور گردد مبلغی وام بگیرد آیا بر قیمت فروش خانه اولیه خمس تعلق می گیرد؟ آیا بر پولی که از بانک قرض گرفته خمس تعلق می گیرد؟ اگر تمام یا قسمتی از وام دریافتی تا سر سال خمسی او موجود باشد مشمول خمس

ص: 358

می باشد؟ آیا می تواند کل مبلغ وام را به حساب مؤونه این سال خود محسوب نماید؛ هر چند قسمتی مهم از اقساط آن مربوط به سال های آتیه باشد؟

بسمه تعالی، اگر خانه فروخته شده را از درآمد کسب بدون دادن خمس تهیه کرده، پول فروش آن خمس دارد و وام خمس ندارد و هر مقدار از اقساط آن که بین سال پرداخت شود به حساب مؤونه سال کسر می شود.

[سؤال 4625] 2255

بسمه تعالی

محضر مبارك مرجع عالی قدر، حضرت امام امت، مدّ ظلّه العالی

با اهدای سلام و تحیات، حسب ضرورت مصدع اوقات شریف شده، استدعا دارد نظر مبارك را در مورد مسأله ذیل مرقوم فرمایند:

با مختصر اندوخته ای (حدود بیست و چند هزار تومان) که سال مالی بر آن نگذشته بوده، به اضافه حدود سی هزار تومان پول قرضی، اتومبیلی به مبلغ حدود شصت هزار تومان خریداری، و پس از چند ماه، اتومبیل به مبلغ حدود 150 هزار تومان فروخته شد، که به اضافه مقداری اندوخته که سال مالی بر آن نگذشته، جمعاً سیصد هزار تومان تهیه و به منظور خرید خانه، به بنیاد مسکن پرداخت شد، ولی پس از حدود دو سال سیصد هزار تومان را عیناً مسترد، و با مبلغ مذکور زمینی قولنامه کرده که پس از چند ماه قولنامه فسخ گردید و با مبلغ فوق (سیصد هزار تومان)، به اضافه مقداری اندوخته که سال مالی بر آن نگذشته و مبالغی قرض، سه دانگ خانه به مبلغ يك میلیون تومان خریداری شد و پس از حدود دو سال، به مبلغ يك میلیون و دویست هزار تومان فروخته شد و به اضافه مقداری قرض و اندوخته که سال مالی بر آن نگذشته، زمینی به مبلغ 1/5 میلیون تومان خریداری و به صورت خانه مسکونی درآمد و در حال حاضر مورد استفاده می باشد. از نظر تعلق خمس از حضور

ص: 359

امام جمعه محترم موقت اصفهان مسأله فوق استفسار شد، ایشان اعلام داشتند بخشوده است. از باب تبرک و تیمن چنانچه در این مورد نظر دیگری هست، مرقوم فرمایند.

بسمه تعالی، به ترتیبی که نوشته اید، خمس بر وجوه مصرف شده واجب نیست.

[سؤال 4626] 42

3. بنده منزل مسکونی خود را فروختم که منزل دیگری بخرم و در صدد خریدن منزل بودم که اول سالم شد و منزل خریده نشد. آیا این وجه منزل خمس دارد یا خیر؟ در صورتی که وجوه منزل اولم را داده بودم.

بسمه تعالی، خمس ندارد.

[سؤال 4627] 2192

2. شخصی به کارگری و قرض، خانه برای برای سکونت خود ساخته است. حالیه می خواهد آن خانه را بفروشد و منزل دیگری تهیه نماید. پول به غیر هم مقروض است به جهت ساختن آن خانه. آیا باید خمس قیمت آن خانه را بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، باید نسبت به زاید بر مقداری که در خانه فروخته شده قرض دارد، خمس بدهد و در مقدار قرض، خمس واجب نیست. و در ترقی قیمت هم بالنسبه حساب می شود.

[سؤال 4628] 2125

3. اگر کسی که سال خمسی دارد منزل مسکونی خود را بفروشد تا منزل مناسب و لازم دیگری بخرد، پولی که بابت فروش منزل اول اخذ می کند خمس دارد؟

بسمه تعالی، اگر منزل را از درآمد کسب، بدون دادن خمس تهیه کرده، پول فروش آن خمس دارد.

ص: 360

بسمه تعالی

دفتر محترم حضرت امام خمینی، خواهشمندم به سؤالات زیر پاسخ فرمایید.

1. چنانچه شخصی از روی اجبار و قرض داشتن، منزل مسکونی خودش را بفروشد و پس از پرداخت دیون، منزل دیگری که ارزان تر است را جهت سکونت بخرد و سال هم داشته باشد و این معاملات هم در بین سال انجام شود، تکلیفش از نظر پرداخت خمس چیست؟
- بسمه تعالی، اگر منزل اول را از ربح کسب بدون دادن خمس تهیه نکرده، در فرض مسأله، خمس واجب نیست.

[سؤال 4630]

2. اگر همین شخص قبل از این که منزل محل سکونتش را بفروشد، منزلی را که می خواهد بخرد قولنامه کرده و وجه پیش پرداخت آن را از محل فروش يك تخته قالی مورد استفاده در منزل و اتومبیل سواری مورد لزومش داده باشد و پس از آن، منزلش را فروخته و بدهی خود را از بابت منزل خریداری شده بدهد، باتوجه به این که منزل خریداری شده احتیاج به تعمیر دارد، آیا می تواند وجوهات را پس از تهیه قالی و اتومبیل مشابه و انجام تعمیرات پرداخت نماید؟

بسمه تعالی، اگر سال بر آن گذشته، باید اول خمس بدهد.

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

[سؤال 4631] 2322

2. چنانچه منزلی که دارم برای نیاز به منزلی بزرگ تر می خواهم بفروشم، تفاوت قیمت خرید را باید فی المجلس خمسش را بدهم یا باید بگذارم سر سال مالی، چنانچه اضافه درآمدی بود، مانده را خمس بدهم؟ در حالی که به علت نیاز به منزلی بزرگ تر، مقداری پول وام گرفته ام تا منزل جدیدی خریداری کنم.

ص: 361

بسمه تعالی، اگر وام خانه یا بعض آن پرداخت شده، بعد از فروش، نسبت به مقدار پرداخت شده خمس واجب است فعلاً.

[سؤال 4632] 2257

بسمه تعالی

محضر مبارک رهبر عالی قدر، امام خمینی، دامت برکاته

کارگری از درآمد کاری و پرداخت وامی که از بانک گرفته، منزلی جهت سکونت شخصی تهیه کرده و سپس فروخته تا تبدیل به منزل دیگر نماید. چون تا به حال حساب سال نداشته و هم اکنون برای خود حساب سال ترتیب داده است؛ آیا نسبت به موجودی فعلی که از آن جمله پول همان خانه است، خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، نسبت به مقداری که فعلاً بدهکار است خمس ندارد و نسبت به بقیه اگر از ارباح مکاسب بوده و سال گذشته خمس واجب است.

[سؤال 4633] 2258

بسمه تعالی 1361 / 2 / 26

حضور مبارک زعیم اعظم و مرجع معظم، رهبر انقلاب اسلامی، آیت الله العظمی امام خمینی، ادام الله ظلله الشریف

1. شایع شده که فرموده اید: «هر کسی خانه ای یا فرشی و غیره بفروشد، و لو احتیاج دارد و می خواهد تبدیل کند، خمس دارد». عده ای کثیر خصوصاً از طلاب به این مسأله مبتلا شده اند. اگر فردی قرض کند و یک خانه بخرد و بخواهد بفروشد و قرض خود را بدهد یا تبدیل به احسن بکند. به محض فروش خمس دارد؟ متمنی است جواب مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، اگر پول خانه قرض است یا از شهریه و وجوه شرعیه داده شده، خمس واجب نیست. و مورد مسأله جایی است که خانه با ربح کسب تهیه شده بدون دادن خمس.

ص: 362

2. در صورتی که خمس نداد، چنان که وضو گرفتن و غسل کردن در مال غیر مثل خانه و حمام و غیره بدون اجازه جایز نیست، این جا هم همین حکم را دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر آب مباح باشد وضو و غسل صحیح است.

3. در چیزی که توقیف شده، مثل خانه و حمام و غیره، تصرف اشخاص جایز است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر توقیف از طرف دولت اسلامی است میزان مقررات آن است.

[سؤال 4634] 2259

بسمه تعالی

محترماً؛ عرض می شود که:

1. زیدی تا کنون سالی نداشته و فقط مقدار چهار هزار تومان پول سالگرد داشته و با گرفتن وام، شروع کرده خانه ای ساخته و پس از چند سال، خانه را فروخته، زمین دیگری خریده و ساختمان دیگری ساخته؛ وظیفه ایشان راجع به خمس چیست؟ و اگر با داشتن سال، چنین عملی انجام داده، چگونه است؟

بسمه تعالی، در صورتی که وام مذکور را از درآمد کسب و حقوق ادا کرده، پول فروش خانه خمس دارد و در غیر این صورت نسبت به مقدار وام، خمس واجب نیست.

[سؤال 4635]

2. يك نفر روضه خوان، هم ماشین دارد، هم موتور و از هر دو استفاده می کند، وظیفه او راجع به خمس چیست؟

بسمه تعالی، اگر در زندگی به بیش از یکی از آن ها نیاز ندارد، خمس آن که زاید بر حاجت است را باید بدهد.

3. پولی را در بانک برای محفوظ ماندن و کمک به اقتصاد مملکت گذاشتم، پس از مدتی برای گرفتن پول رفتم، می بینم نوشته: «جایزه سال 1360، 800 تومان»؛ آیا گرفتن این مبلغ جایز است؟

بسمه تعالی، اگر بهره پول است نباید بگیرید و جایزه مانع ندارد.

ص: 363

به عرض مبارك می رساند فدوی مقیم تهران برای کهولت چندی است بازنشسته شدم، دو سال قبل منزلی خریدم فروختم بعداً ترقی فاحش کرد استطاعت خرید نشد، وجهش را بانك گذاشتم، منزل محقر دو نفری کرایه کرده ام، آیا باید خمس بپردازم.

بسمه تعالی، اگر خانه ای که فروخته اید را با درآمد کسب و حقوق بدون دادن خمس تهیه کرده اید پول فروش آن بدون انتظار سر سال خمس دارد.

محضر مبارك نایب امام (علیه السلام) امام خمینی، دامت برکاته

محترماً به عرض عالی می رسانم: مبنی بر این که بنده در حدود چهار سال متوالی با کمک حقوق کارگری خودم و فروش طلاهای زنم و اجرت بافتن قالی و با کمی بدهکاری که فعلاً از فروش همین خانه پرداختم. تصمیم دارم منزل بزرگ تری برای رفاهیت خانواده ام تهیه نمایم. البته با پول فروش همین خانه، زمینی خریداری و به مرور زمان چون خودم بتأ هستم خانه مورد نظر را بسازم.

لذا از حضور حضرت عالی استدعایم نسبت به فروش خانه و خرید زمین جهت تهیه خانه مورد نظر نسبت به خمس و بدهی شرعی ام امر مقرر فرمایید.

بسمه تعالی، پول فروش خانه نسبت به آنچه از درآمد کسب و حقوق صرف تهیه آن کرده اید یا قرض آن را پرداخته اید، خمس دارد.

محضر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی دام عمره، السلام علیکم ورحمة الله

این جانب در تاریخ 1354 منزلی به مبلغ 435/000 تومان خریدم و در حدود چند سال در منزل مزبور سکونت کردم. در سال 61 به علت تراکم جمعیت فرزندان و اهل و عیال، خانه مزبور را به مبلغ 950/000 تومان فروختم و در طی همین سال بدون گذشت سال از مبلغ نامبرده سه باب خانه جهت خود و برادرانم ابتیاع نمودم و در حدود پانصد هزار تومان هم از بابت هزینه ساختمانی مدیون هستم که بنا شده است اقساطی در آینده پرداخت کنم، آیا دربارهٔ مازاد و ربیحه که مبلغ 435/000 تومان تعلق گرفته است خمس تعلق می گیرد یا نه؟ با توجه به این که بدون تجاوز سال از همان پول خانه مسکونی خریده ام. اطال الله بقائکم علی رؤوس المسلمین

بسمه تعالی، اگر خانه اول را با درآمد غیر مخمس تهیه کرده، پول فروش آن خمس دارد و خانه هایی که با آن تهیه کرده باید حساب شود.

[سؤال 4639] 2263

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی مدّ ظلّه

1. شخصی خانه مسکونی اش را به واسطه ضیق فروخته و پول قرض گرفته و به ضمیمه آن خانه دیگری خریده، بعد از چند سال به واسطه کثرت عائله باز آن را فروخته و به ضمیمه قرض یا ارباح همان سال خانه دیگری خریده، آیا خمس به ثمن آن خانه ها تعلق می گیرد یا نه؟ به عبارت دیگر حالا به واسطه معاملات این خانه ها خمس بدهکار است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر خانه از ارباح مکاسب تهیه شده بدون دادن خمس، پول فروش آن خمس دارد.

2. سودی که عائد شخص می شود از حساب پس انداز چه کارش باید بکند؟

بسمه تعالی، بهره پول ربا و حرام است و نباید بگیرد و چنانچه گرفته باید از جانب صاحب واقعی به فقیر صدقه دهد.

ص: 365

حضور محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مرجع شیعیان جهان

پس از تقدیم سلام؛ در خصوص دو سؤال، از حضرت امام درخواست دارم که این جانب را راهنمایی فرمایند:

سؤال اول: این جانب به شراکت، منزلی را خریده بودیم؛ ولی به علت تنگی مکان، خانه را فروختیم و این جانب سهم خود را که مبلغ 000/500/1 ریال بود (یک صد و پنجاه هزار تومان) به بانک مسکن، به عنوان سپرده وام، به مدت یک سال گذاشتم تا پس از یک سال، خانه خریداری کنم. می خواستم از حضرت امام بفرمایند که آیا حج و یا خمس، بر این پول واجب است یا نه؟

سؤال دوم: این جانب، مدت سه سال است که ازدواج نموده و سال برای خود قرار نداده و خمس نپرداخته ام. به چه صورت می توانم بپردازم و در این رابطه به چه کسی مراجعه کنم؟ خواهشمندم راهنمایی فرمایید.

بسمه تعالی، اگر خانه ای را که فروخته اید، از درآمد و حقوق بدون دادن خمس تهیه کرده اید، پول فروش آن خمس دارد؛ و با فرض نیاز به خانه ملکی، در صورتی حج بر شما واجب می شود که پول خانه را هم داشته باشید؛ و شما برای حساب، به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه کنید.

حضور مبارك رهبر كبير انقلاب، امام خمینی

این جانبان دو برادر می باشیم که دارای يك باب حیاط مسکونی بوده، به علت تنگی جا و بودن دو خانوار چند نفری، هرکدام به تنهایی قادر به خرید خانه نبودیم، لذا تصمیم به فروش آن شد که با گرفتن مبلغی قرض الحسنه و پول ساختمان قبلی خانه

مناسب تری خریداری نماییم. با توجه به این که سال برای خود تعیین نموده ایم، آیا به پول خانه ای که فروخته شده خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، اگر خانه فروخته شده را از درآمد کسب خود تهیه کرده اید، خمس پول فروش را باید بدهید و اگر از درآمد کسب نبوده خمس ندارد.

[سؤال 4642] 4920

4. چیزهایی که برای مؤونه زندگی می خرنند مثل منزل و فرش و غیره بعد از چند سال آن ها را می فروشند که از پول آن ها منزل یا فرش دیگری که از مؤونه زندگی است بخرند، آیا بعد از فروش پول آن ها متعلق خمس است یا خیر؟ و در صورتی که تخمیس واجب باشد به مجرد فروش باید تخمیس شود یا این که اگر تا آخر سال از آن پول مؤونه لازم را نخرید بعد از تمام شدن سال باید خمس آن ها را بدهد.

بسمه تعالی، خمس پول را بدون استثنای مؤونه سال باید بدهند.

[سؤال 4643] 3939

5. همین شخص ساختمان دو طبقه ای خریداری کرده که کلاً از وام بانک بوده منتها در دو مرحله؛ یعنی اول حدود نود هزار تومان وام گرفته و خانه ای به این مبلغ خریده، پس از چند سال این خانه را فروخته به 267 هزار تومان و وام تازه ای به مبلغ 520 هزار تومان هم از بانک گرفته و خانه دو طبقه ای به مبلغ 660 هزار تومان خریده که طبقه دوم آن را به اجاره واگذار کرده و مبلغ سه هزار تومان ماهانه اجاره می گیرد و در برابر ماهانه چیزی بیشتر از این مبلغ قسط وام خانه را می دهد، و در طبقه اول خود این برادر و خانواده اش سکونت دارد، مستدعی است وضع خمس این خانه را معین فرمایید.

بسمه تعالی، پول فروش خانه قبلی خمس دارد و خانه دوم به مقداری که مورد حاجت و استفاده خودش است خمس ندارد و مقداری که زاید بر

ص: 367

حاجت است و به اجاره واگذار نموده خمس دارد که هر مقدار از قسط آن پرداخت شده باید خمس آن را بپردازد.

[سؤال 4644] 2266

بسمه تعالی 1361 / 3 / 5

مسئول محترم پاسخ دهنده به استفتائات حضرت امام، مدّ ظلّه

پس از آرزوی موفقیت؛ به عرض می‌رساند آنچه که در نامه ضمیمه (1) پاسخ به

ص: 368

1- . بسمه تعالی 10 / 1 / 1361 حضور مبارك حضرت حجت الاسلام آقای رسولی، دام عزّه پس از سلام و آرزوی موفقیت؛ نسبت به دو مسأله زیر، نظر مبارك حضرت امام خمینی مورد نیاز است و چون شنیدم که جناب عالی در جریان مسأله اول آن می‌باشید، از این جهت مصدّع اوقات شدم: فی عروة الوثقی، کتاب الخمس، مسأله 53: «إذا كان عنده من الأعيان التي لم يتعلّق بها الخمس، أو تعلقّ بها لكنّه أدّاه، فتمت وزادت زيادةً متصلةً أو منفصلةً، وجب الخمس في ذلك النماء2، وأمّا لو ارتفعت قيمتها السوقية من غير زيادة عينية، لم يجب خمس تلك الزيادة؛ لعدم صدق التكبّب، ولا صدق حصول الفائدة. نعم، لو باعها لم يبعد (4) وجوب خمس تلك الزيادة من الثمن، هذا إذا لم تكن تلك العين من مال التجارة ورأس مالها...» إلى آخر المسأله. (2) إذا كان الاستيفاء للاكتساب بنمائها. (خمینی) (4) بل لا یبعد عدم الوجوب. (خمینی) 1. اکنون مطابق مسأله فوق و فتوای حضرت امام خمینی، کسی که منزل مسکونی خود را با پول مخمس شده مثلاً به ده تومان خریده جهت سکونت و بعد از گذشت چند سال، در اواسط سال یا انتهای سال خانه فوق الذکر را به پانزده تومان فروخته و با این پول خانه دیگری جهت سکونت خود خریده، این شخص خمس این مبلغ زیادی را که فروخته - یعنی پنج تومان - بهره فوق را نباید خمس آن را بدهد و مورد خمس قرار نمی‌گیرد. ولی به طوری که نقل شده، فتوای حضرت امام خمینی در مورد مسأله فوق تغییر کرده و چنین کسی باید خمس این زیادی در فروش را پرداخت نماید؛ لطف فرموده جواب مرقوم دارید. بسمه تعالی، اگر خانه را از ارباح مکاسب، بدون دادن خمس، ولو در بین سال خریده پس از فروش، خمس پول آن را باید بپردازد و منافی مسأله فوق الذکر نیست. 2. کسی که خانه مسکونی خود را که در شرف خراب است، خراب نموده جهت تجدید بنا، و منافع کسبی امسال را جهت تجدید بنای خانه مسکونی خود اختصاص داده، هنوز بنا ناقص و ناتمام است که سال جدید او فرا می‌رسد، آیا مقداری که از منافع در دست او باقیمانده - با این که بایستی این منافع در تکمیل خانه مسکونی او صرف شود - خمس به او تعلق می‌گیرد یا خیر؟ بسمه تعالی، باید خمس آنچه مصرف نشده، داده شود.

مسأله شماره 1 مرقوم فرموده اید مطلبی است روشن و معلوم؛ منظور از طرح مسأله شماره 1 این پاسخ نبود، بلکه فرض مسأله در آن موردی است که شخص، از مال خمس داده خانه را خریده باشد.

لطف فرموده، با مطالعه مسأله عروة الوثقی و مورد سؤال شده زیر آن پاسخ مسأله را مرحمت نمایید. مزید تشکر است بسمه تعالی، در فرض مرقوم، خمس واجب نیست و فتوا تغییر نکرده است.

[سؤال 4645] 2452

2. زیدی از ارباح کسب یا حقوق، ماشین سواری خرید؛ پس از گذشت مدتی با سود مختصری می فروشد و بعد ماشین دیگری می خرد. آیا با فروختن باید خمس بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، باید خمس بدهد.

[سؤال 4646] 1917

2. اتومبیلی را دو سال پیش از پول خمس نداده خریده ایم و حال می فروشیم، آیا باید بلافاصله قبل از این که سال برسد خمس خرید آن داده شود یا می توان تا رسیدن سال صبر کرد؟ و چنانچه سودی برده باشیم و بلافاصله اتومبیل دیگری بخریم و هنوز سال نرسیده بفروشیم آیا باید بلافاصله خمس تفاوت قیمت خرید دو اتومبیل را قبل از رسیدن سال پرداخت نمود؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال پول فروش آن بلافاصله خمس دارد.

[سؤال 4647] 2267

بسمه تعالی

با درود به امام کبیر امت و سلام بر شهیدان گلگون کفن

1. آیا در روزی که به عنوان سال خمس تعیین شده، اگر گوشت و میوه و چیزهایی

ص: 369

از این قبیل در خانه باشد، به آن ها خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، احتیاط کنید.

2. خمس در مورد زینت آلات و طلا و نقره چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اگر زاید بر شوون باشد، خمس دارد.

3. جهیزیه ای که برای دختر کنار گذاشته می شود و یا پولی که برای خرید جهیزیه کنار گذاشته می شود، خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر پول کنار بگذارد، خمس دارد.

4. آیا ترك صلۀ رحم به دلیل بی ایمانی و بی حجابی، جایز است یا نه؟ (توضیح: زن برادرم بی حجاب است و ما به همین دلیل، با آن ها قطع رابطه کرده ایم. حتی وقتی که آن ها در خانه مادرم هستند، نمی رویم و فقط تلفنی صحبت می کنم). آیا نشستن در جایی که انسان مجبور نباشد و بی حجاب در آن جا باشد، معصیت دارد یا نه؟

بسمه تعالی، قطع رحم نکنید.

5. اگر بخواهیم نماز قضای شخص مرده را بخوانیم، آیا اشکالی ندارد که تسبیحات اربعه را يك بار بخوانیم؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

6. اقتدا کردن زن به شوهر عادل در صورتی که بخواهند دو نفری نماز جماعت بخوانند، اشکالی دارد یا خیر؟ و اصولاً خواندن نماز جماعت حداقل با چند نفر جایز است؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

7. مبلغ 20000 تومان که خمس آن داده شده بود، از پدرم قرض گرفته ایم و برای شرکت در قرعه کشی ماشین به حساب مشخص شده، واریز نموده ایم. الآن يك ماه به روز تعیین خمس سالمان باقی است. 20000 تومان اضافه نسبت به سال گذشته داریم. آیا می توانیم قرضمان را پس بدهیم و آیا برای این 20000 تومان باید خمسی بدهیم یا نه؟ پدرم چگونه؟

بسمه تعالی، اگر زاید بر 20000 تومان که قرض کرده اید، پول دیگری دارید باید خمس بدهید و بر پدر شما که يك بار خمس آن را داده، دو مرتبه خمس واجب نیست.

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزو مندیم.

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی

خدمت سروران محترم و یاوران اسلام، سلام علیکم

چند مسأله را خدمت شما عرض می کنم؛ امیدوارم که به طور واضح جواب دهید:

1. اگر در خانه مقداری مواد خوراکی - مثل برنج یا عدس و یا لوبیا و نخود - از چیزهایی که برای معاش روزانه است نگهداری می شود، اگر سالی بگذرد و مقداری باقی بماند، خمس و سهم امام دارد یا ندارد؟ و چه مقدار که باشد دارد؟

2. اگر کسی مقداری قند یا برنج و روغن برای احتیاط در خانه نگهداری می کند - مثل ده کیلو قند و یا بیست کیلو برنج و یا یک پنج کیلو روغن - و سال بگذرد، خمس و سهم امام دارد یا ندارد؟

بسمه تعالی، 1 و 2. اگر از مصارف سال زیاد آمده، احتیاطاً حساب کنید و خمس آن ها را هم پردازید.

[سؤال 4649]

3. در روستاها مردم همه باغ دارند و دام مثل گوسفند و گاو؛ از انگور و انار باغ، شیره و زُب درست می کنند و این ها سال می گذرد، گاهی دو سال یا کمتر و بیشتر می ماند؛ بر آن چیزی تعلق می گیرد یا نه؟ و چه مقدار که باشد تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، در زاید بر مصارف بین سال، خمس دارد هر چند کم باشد.

[سؤال 4650]

4. از گوسفند، روغن و کشک درست می کنند و می گذارند که بخورند و سال بر آن می گذرد، چیزی بر آن تعلق می گیرد یا نه؟ و چه مقدار که باشد دارد؟

بسمه تعالی، حکم مسائل قبل را دارد.

5. خانم خانه داری چند پارچه دارد که یا خریده و یا سوغات برایش آوردند، بر این ها چیزی تعلق می گیرد و یا چقدر که باشد دارد؟

بسمه تعالی، اگر با پول شوهر یا هدیه خریده یا سوغات است خمس ندارد.

ص: 371

بسمه تعالی

محضر مبارك مستطاب مرجع عالی قدر شیعیان جهان و رهبر انقلاب اسلامی ایران، آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی

چه می فرمایید در باره این مسأله؛ به طور تفصیلاً جواب فرمایید:

در بعضی بلاد رسم شده است که وقتی کسی بمیرد تمام اهل بلد را اطعام می دهند و بعضی اشخاص را ممکن نیست، ممکن است طی دو یا سه سال غله و روغن و غیره جمع نموده و به مصرف برساند آیا با تمام شدن و فراهم نمودن - سال گذشته - خمس تعلق می گیرد یا خیر مؤونه می باشد، تفصیلاً جواب فرمایید. أفتونا مأجورین أحرکم علی الله

بسمه تعالی، خمس دارد.

2. بعضی اشخاص دو سه گوسفند دارند و پشم آن بعد از چند سال کفایت لباس بافتن می شود خمس تعلق می گیرد یا نه؟ جواب فرمایید. ولکم الشکر والجزیل

بسمه تعالی، اگر طوری است که لباس خود را باید به این راه تهیه کند خمس ندارد.

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزو مندم.

3. به مواد غذایی روزانه که به صورت عادی و اندک در منزل وجود دارد، مانند برنج و روغن و حبوبات و امثالهم نیز خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر سر سال زیاد بیاید، باید خمس آن را بدهند.

4. چون آذوقه شهروندان، يك جا خریداری نمی شود، وقت حساب سال، مازاد آن وجوهات دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

10. جنسی را که برای خانه خریده - مانند خوراك و پوشاك - باید سر سال خمسی اش حساب نمود یا که يك سال از زمان خرید آن ها بگذرد؟

بسمه تعالی، سر سال خمسی باید حساب شود.

6. آیا خمس به اجناسی که قیمت آن ها بسیار پایین است نیز تعلق می گیرد؟ مثلاً اگر يك بسته آدامس و یا چند عدد گچ بیشتر از يك سال بلااستفاده بماند باید خمس آن ها را پرداخت؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

6. اگر زنی طلائی زینتی خود را که بدان نیز احتیاج دارد برای رفع نیازمندی های مؤونه زندگی بفروشد و در سال مصرف کند آیا متعلق خمس است یا نه؟

چنانچه پولش تا اتمام سال به مصرف نرسید و مانند برای سال دیگر آیا خمس دارد یا خیر؟

و در هر صورت، سال های بعد چون نیاز به زینت دارد اگر بخواهد دو مرتبه از درآمد کار، طلائی بخرد باید خمس آن را بدهد یا نه؟

بسمه تعالی، طلا اگر از درآمد کسب پیش از پرداخت خمس تهیه شده و در سال بعد به فروش رسیده، پول فروش آن خمس دارد و بعد اگر خواست از درآمد کسب به مقدار شئون خود، زینت آلات تهیه کند، از مؤونه محسوب است و خمس ندارد.

7. اگر زنی از وقت زینت کردنش گذشته، بفرماید که اگر زینت آلاتش را بفروشد، باید خمس بدهد یا اگر بفروشد هم، خمس به عین آن تعلق می گردد؟

بسمه تعالی، اگر خمس آن ها را نداده و فعلاً نیاز به زینت ندارد، باید خمس آن ها را بدهد - ولو آن ها را نفروشد - به شرط آن که اصل آن ها از درآمد کسب و حقوق باشد؛ وگرنه خمس ندارد.

[سؤال 4658] 2270

بسمه تعالی

حضور محترم دفتر امام خمینی

مقداری طلا در حدود 18 مثقال داشته ام؛ موقعی که فروختم 21800 تومان شد و 20000 تومان آن را برای اسم نویسی مکه برداشتم؛ طبق قرعه کشی بایستی به سال 1365 بروم ولی چون فرزندم شهید شده ممکن است که امسال بروم؛ بعضی گفته اند که این پول خمس دارد. می خواستم بدانم آیا صحیح است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر طلاها از درآمد کسب و حقوق شما تهیه شده، پول فروش آن خمس دارد و اگر بخشش و مثل آن بوده خمس ندارد.

[سؤال 4659] 2331

2. طلاهایی که زن ها به عنوان زیور داشته اند که لازم و نزد آن ها بوده اند، اگر آن ها را بفروشد - در حالی که از آن ها مستغنی نشده اند - برای رفتن مکه، خمس به پول آن ها تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، استطاعت به واسطه طلا آلات مذکور که مورد حاجت است و پول آن، حاصل نمی شود؛ ولی اگر فروخته شد باید خمس آن داده شود در صورتی که آن ها را از درآمد کسب تهیه کرده باشد.

[سؤال 4660] 2271

بسمه تعالی

اشخاصی که حساب سال خمسی نداشته اند و از حقوق اداری یا از کارگری، بدون این که پول را يك سال نگه دارند، مؤونه خود را تهیه کرده اند که برای آن ها معلوم

ص: 374

نیست که واقعاً تمام این مؤونه در بین سال خمسسی او داده شده یا تمام آن از منافع سال قبل بوده و در سال بعد خرج مؤونه کرده که در نتیجه، آنچه را برای او مشکوک است حاکم با آن ها مصالحه می کند، بعد از چند مدت که آن مؤونه را فروختند فقط همان مقدار که فی علم الله معلوم بوده که در خارج سال خرج شده خمس ندارد یا تمام آن - ولو این که واقعاً در بین سال خمسسی واقع شده بود که واقعاً مستثنا بوده و مؤونه بوده - خمس ندارد ولو بفروشد یا این که بعد از فروش باز احتیاج به مصالحه با حاکم دارد؟

بسمه تعالی، نسبت به هر مقدار که خمس آن ادا شده یا با او مصالحه شده خمس ندارد و نسبت به مقداری که خمس آن داده نشده و به حساب صرف در مؤونه استثنا شده، باید تخمیس شود.

[سؤال 4661] 2272

بسمه تعالی 3 / 10 / 1358

حضور حضرت آیت الله، نایب الامام خمینی، سلام

1. اگر شخصی برای زندگی خود مؤونه ای کنار گذاشته باشد و پس از گذشت سال، چون کهنه شده، آن را بفروشد، به قصد این که به جای آن نوبخرد، و یا مؤونه دیگری که بیشتر مورد احتیاج می باشد، بگیرد. نظر حضرت عالی درباره خمس آن مؤونه فروخته شده، چیست؟
بسمه تعالی، خمس دارد.

2. کارمندی که با پس انداز کردن و قناعت نمودن، اتومبیلی برای رفتن به سر کار و اداره اش و همچنین برای رفاه زندگی خانواده اش و تفریح و بردن بچه ها به مدرسه و سایر احتیاجات خریده است و از آن، استفاده کرایه کشی نمی کند؛ نظر حضرت عالی درباره خمس آن چیست؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور خمس ندارد، ولی پول هایی که سال بر آن گذشته است، خمس دارد اگر از کسب باشد.

3. در مسأله 66 توضیح المسائل مرقوم فرموده اید: «مخرج بول با غیر آب پاك نمی شود و مردها اگر

ص: 375

بعد از برطرف شدن بول، يك مرتبه بشویند کافی است».

خواهشمند است توضیح فرموده که منظور از برطرف شدن یعنی چه؟ (اتمام بول، یا با آب اول پاك نمایند).

بسمه تعالی، مراد زوال عین نجاست است، به هر نحو که شده.

[سؤال 4662] 6176

3. اشخاصی که مؤونه خود را بعد از يك سال می فروشند و احتیاج دارند که پول آن را تبدیل به مؤونه دیگری که محتاج هستند بکنند، اگر بخواهند خمس آن را بدهند آن چهار خمس بقیه برای تحصیل مؤونه ای که لازم و احتیاج دارند وافی نیست و ناچار باید قرض کنند. در این صورت خمس ساقط است یا خیر؟

بسمه تعالی، ساقط نیست.

[سؤال 4663] 2273

بسمه تعالی

جهیزیه که برای اولاد تهیه می کنند می فرمایید خمس ندارد، چنانچه قبل از ازدواج بعضی از آن ها را بفروشند و چیز دیگری برای جهیزیه بخرند به مجرد فروش پول آن باید تخمیس شود یا خیر؟

بسمه تعالی، باید تخمیس شود.

[سؤال 4664] 2134

7. آیا لوازم آرایشی که مورد استفاده قرار می گیرد مثلاً ماتیکی که از آن استفاده می شود، اگر بعد از يك سال مقداری از آن در ته قوطی بماند به آن مقدار باقیمانده خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 4665] 2694

5. مقدار مصالح ساختمانی که از بنایی زیاد آمده و سال بر آن گذشته،

ص: 376

حال می خواهد بفروشد یا مورد استفاده مجدد قرار دهد، خمس به آن تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب تهیه شده باید تخمیس شود.

خمس پس انداز جهت تهیه مؤونه مثل خانه و جهیزیه و...

[سؤال 4666] 2274

بسمه تعالی 8 / 11 / 1361

ریاست محترم دفتر امام خمینی

محترماً مقام عالی را آگاه می سازم: این جانب جهت احداث ساختمان، جواهرات همسرم را فروختم و به بانک مسکن شیراز سپردم و سپس متناوب با پس انداز کردن و افزودن به حساب بانک مسکن، پس از مدت دو سال و نیم به مبلغ 187 هزار تومان رسید، و مبلغ سیصد هزار تومان هم از بانک مسکن شیراز جهت ساختمان وام گرفتم، که جمعاً با وام دریافتی مبلغ 478 هزار تومان گردید که در حال ساختمان کردن می باشم.

1. چه مقدار خمس به مبلغ فوق شرعاً تعلق می گیرد که باید پرداخت نمایم؟

بسمه تعالی، مبلغی که از حقوق و درآمد کسب پس انداز شده و سال بر آن گذشته، خمس دارد.

2. مبلغ بیست و یک هزار تومان جهت کاشی کاری مسجد المهدی در شیراز پرداخت کرده ام و مبلغ پنج هزار تومان به خانواده یکی از سربازانم که در جبهه شهید شد پرداخت نموده ام؛ می خواهم بدانم که امام امت اجازه می دهند مبلغ 26 هزار تومان که پرداخت نموده ام، از خمس این جانب کسر گردد و بقیه آن را بپردازم و یا این که قبول نیست و باید تمام بدهی خمس که تعیین می فرمایید پرداخت نمایم؟ مستدعی است جواب را زودتر ارسال دارید.

بسمه تعالی، اگر در موقع پرداخت، وجه مزبور را بابت سهمین تسلیم نمودید قبول است. ان شاء الله موفق باشید.

ص: 377

بسمه تعالی

محضر مبارك بزرگ مرجع تقلید رهبر کبیر انقلاب آیت الله العظمی امام خمینی ادام الله عمره الشریف

1. عده ای هستند که وضع مادی خوبی ندارند و با سختی و مشقت سال ها از حقوق یا درآمد خود برای خرید منزل، مقداری پول پس انداز کرده اند و چنانچه بخواهند خمس این پول را بدهند، نمی توانند خانه بخرند. با در نظر گرفتن احتیاج چنین افرادی به داشتن خانه مسکونی، آیا واجب است خمس این پول را بدهند؟

بسمه تعالی، واجب است و می توانند با حاکم شرع دستگردان کنند و از او مهلت بگیرند.

[سؤال 4668]

2. کسی که منزل خود را می فروشد، اگر بخواهد خمس آن را بدهد، دیگر نمی تواند خانه بخرد. آیا پرداخت خمس برای او لازم است؟

بسمه تعالی، حکم مسأله سابق را دارد.

[سؤال 4669] 2276

بسمه تعالی

با عرض سلام خدمت کسانی که تمام زندگی خود را در راه خدا گذاشته و به این امت مظلوم کمک می کنند.

مشکلی برای ما پیش آمده است و نمی دانیم چه کار کنیم، لطفاً پاسخ دهید. من يك کارگر هستم و در اصل، شغلم روزنامه فروشی می باشد؛ از پولی که در می آوردم کمتر خرج می کردیم، هر بار مقدار خیلی کمی جمع می شد که البته خرجی خانه بود، به بانک گذاشتیم. بعد از مدت يك سال و نیم پول به مقدار 100/000 تومان رسید. پس از مدتی روی این پول وام گرفتیم و خانه ای خریداری کردیم و حال نمی دانیم که این

ص: 378

پول که در بانک به عنوان وام مسکن بود خمس دارد؟ و این خمس چقدر می باشد؟ با توجه به این که ماهیانه قسط به بانک می دهیم و قادر به پرداخت خمس نیستیم.

بسمه تعالی، اگر پول از درآمد کسب بوده و پس انداز شده و سال بر آن گذشته، خمس دارد.

[سؤال 4670] 827

2. این جانب مستأجرم و خانه ندارم. از پولی که ماهانه خود و همسرم دریافت می کنیم، مقداری هر ماه در بانک مسکن پس انداز کرده ایم؛ فقط به منظور این که مسکنی به دست آوریم؛ پس از گذشت چندین سال، به تناسب مقدار پس انداز، به آن وام تعلق می گیرد، تا از آن وام، جهت خرید زمین یا خانه استفاده کنیم و بعد قسط آن را بپردازیم. آیا اکنون که یک سال از مدت آن پس انداز گذشته است، باید خمس آن را بدهیم یا خیر؟

بسمه تعالی، پول پس انداز اگر از درآمد کسب و حقوق بوده خمس دارد.

[سؤال 4671] 2277

بسمه تعالی

اگر شخصی پولی را که به دلیل قَلت، امکان خرید خانه با آن نمی باشد در بانک مسکن بگذارد تا پس از مدتی با استفاده از وام مسکن بتواند خانه ضروری اش را بخرد، آیا باید پول مزبور را به عنوان پس انداز محسوب نماید و خمس آن را بپردازد و یا خیر، پول پس انداز شده به این طریق عملاً در حکم مصرف می باشد؟

بسمه تعالی، در حکم مصرف نیست و خمس دارد.

[سؤال 4672] 2278

بسمه تعالی

شورای استفتای امام خمینی مدّ ظلّه العالی

چنانچه فردی هر ساله مبلغی را به منظور خرید خانه مسکونی که احتیاج دارد،

ص: 379

پس انداز کند و راه دیگری هم برای خرید خانه نداشته باشد، به نظر حضرت امام آیا این پس انداز جزء مؤونه سال او است یا مازاد بر مخارج است و باید خمس آن را پردازد؟

بسمه تعالی، از مؤونه محسوب نیست و چنانچه از درآمد کسب و حقوق پس انداز کرده، باید خمس آن را پردازد.

[سؤال 4673] 2279

بسمه تعالی

مسئول محترم دفتر استفتانات امام خمینی، دام ظلّه

با عرض سلام؛ امیدوارم که در پیش برد انقلاب اسلامی و رضایت خداوند متعال موفق و مؤید باشید.

چند سؤال شرعی حضورتان عرضه می دارم، لطفاً پاسخ بفرمایید:

1. اگر کسی منزل شخصی نداشته باشد و با درآمد خود، پول پس انداز می کند تا در آینده بتواند برای خود خانه ای تهیه کند، آیا این پس انداز خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، پس انداز مزبور خمس دارد.

2. طلایی که مرد برای زن خود می خرد آیا باید خمسش را بدهد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر به مقدار شوون باشد خمس ندارد.

3. طلایی که زن به صورت بخشش دریافت کرده، البته نه از شوهر بلکه از مادر یا خواهرش، آیا این طلا خمس دارد؟

بسمه تعالی، بخشش خمس ندارد.

4. اگر زن و شوهری هر دو کار می کنند و درآمد دارند آیا به پول زن هم خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، در زاید بر آنچه در بین سال خرج زندگی کرده خمس واجب است.

5. اگر کسی مقلد امام باشد آیا می تواند خمس را به نماینده امام در شهر خودش تحویل دهد؟

بسمه تعالی، اگر وکالت گرفتن وجوه شرعیه داشته باشد مانع ندارد.

6. اگر کسی يك روز روزه خواری کرد و بعد كفاره بدهد آیا قضای آن روز هم بر او واجب است؟

بسمه تعالی، قضای روزه واجب است.

7. اگر کسی در سابق روزه خواری می کرده و اکنون می خواهد کفاره بدهد و آن همه فقیر را هم سراغ ندارد، آیا می تواند کفاره را به صورت پول به جبهه ها کمک کند؟

بسمه تعالی، دادن پول کافی نیست و باید به شصت فقیر اطعام کند و می تواند کفاره چند روز را به شصت فقیر تکرار کند.

8. اگر زنی به اختیار خودش مهریه اش را که بسیار سنگین است به شوهرش ببخشد و حلال کند ولی این مطلب جایی ثبت نشده و این بخشش بدون اجبار شوهر باشد، آیا در روز قیامت بخشش به این صورت ملاک است یا باید در دفتر ثبت اسناد قید گردد؟

بسمه تعالی، ثبت لازم نیست و بخشش صحیح است.

[سؤال 4674] 650

3. کسی که در چندین سال پولی جمع کند که خانه تهیه نماید، آیا به آن پول، خمس تعلق می گیرد؟ و اگر پول نقد نبوده است بلکه به صورت زمین بوده یا مصالح چطور؟ و آیا می توان خمس را در چند سال پرداخت نمود؟

بسمه تعالی، پول جمع شده را اگر از درآمد کسب و حقوق تهیه کرده خمس دارد و اگر در بین سال پول را در مصالح صرف کرده خمس واجب نیست.

[سؤال 4675] 2280

بسمه تعالی 1361 / 9 / 15

بعد از عرض سلام محضر مبارك رهبر كبير انقلاب حضرت امام خمینی، دام ظلّه

این جانب حدود دو سال قبل، از سود ویژه کارخانه مبلغ 29/000 تومان پس انداز نموده ام برای خرید منزل و مبلغ 51/000 تومان دیگر هم بعد از يك سال پس انداز نموده ام که آن مبلغ 29/000 تومان، دو سال در بانک مانده و مبلغ 51/000 تومان يك سال و اگر این پس انداز را نمی کردم، نمی توانستم منزل بخرم و حال با این پول منزل خریده ام؛ حکم شرعی من از نظر خمس این دو پول چه می شود؟ و علاوه بر این، الآن بقیه پول منزل را وام گرفته ام و الآن ندارم که خمس متعلق به آن پول را بدهم و خودم

ص: 381

کارگر هستم و بقیه پول منزل را قرض نموده ام، آیا این خمس به خودم تعلق می گیرد؟ لطفاً وظیفه شرعی من را مشخص نمایید.

بسمه تعالی، پول پس انداز خمس دارد و چنانچه بدون دادن خمس، منزل خریده اید به یکی از وکلای این جانب مراجعه نمایید.

[سؤال 4676] 4215

2. در سال 1358 منزل نداشتم؛ تقریباً چهل هزار تومان پول داشتم که ایام ماه ذی حجه رسید؛ در همین ایام، منزل نیمه تمامی را به هفتاد هزار تومان خریدم. آیا مستطیع شدم یا خیر؟ ضمناً این منزل نیمه تمام را خرده خرده درست کردم؛ موقع سال خمس بنده رسید، ولی هنوز منزل تمام نشده بود که داخل حیاط بروم. آیا خمس تعلق گرفته است یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال، خمس منزل لازم نیست؛ بلی اگر 40000 تومان مرقوم از درآمد کسب بوده و بعد از سال بدون دادن خمس صرف در خرید منزل شده، از قیمت فعلی، نسبت به آن باید خمس داده شود.

[سؤال 4677] 2281

بسمه تعالی

امام عزیز سلام، قطعه زمینی را در سال 56 خریداری نموده ام به مساحت 250 متر مربع، که نصف قیمتش را نقد و مابقی آن را اقساط پرداخته ام و حالا- مبلغی وام گرفته ام و در حال ساخت است؛ این جانب درجه دار نیروی هوایی هستم و منزل سازمانی دارم و به خاطر این که بومی منطقه می باشم، قصد دارم در خانه ای که می سازم زندگی کنم و منزل سازمانی را به کسی که از شهر دیگر می آید بدهم تا استفاده نماید. آیا خانه مذکور خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر پول نقدی که برای خانه پرداخته اید، از درآمد کسب و حقوق بوده و پس انداز کرده اید تا سال بر آن گذشته، نسبت به آن مقدار،

ص: 382

زمین خمس دارد و مابقی زمین و ساختمان خمس ندارد، به شرط آن که خانه ملکی مورد نیاز شما باشد.

[سؤال 4678] 2282

بسمه تعالی

جناب مستطاب آیت الله امام خمینی

سلامتی وجود مقدس قائد اعظم را از درگاه قادر مَنَّان خواستارم؛ از مرحمت بی شائبه ای که نسبت به جامعه اسلامی دارید امیدوارم که موفق باشید و خدا، عمر طولانی عطا فرماید و از عمر ما بکاهد و به عمر شما جهت نجات اسلام و هدایت مردم مسلمان بیفزاید.

1. این جانب کارگری هستم که در اداره ای مشغول انجام وظیفه هستم؛ منزل جهت سکونت ندارم و مبلغی پول پس انداز کرده ام که اگر بتوانم در آینده، منزل برای سکونت خود بخرم و در حال حاضر نمی توانم، آیا به این پول پس انداز من که در بانک جهت گرفتن منزل است، خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، از درآمد کسب و حقوق، هر مقدار که سال بر آن بگذرد برای يك بار خمس دارد.

[سؤال 4679]

2. اگر هر سال مقداری جهت گرفتن خانه کنار بگذارم، برای گرفتن خانه خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، از درآمد کسب و حقوق، هر مبلغ که پس انداز شده آخر سال خمس دارد.

3. آیا اگر پول داشته باشم، باید اول منزل برای زندگی ام بخرم یا مهریه زن را باید بدهم؟ هر کدام برایم مقدم تر است بنویسید، مزید تشکر است.

بسمه تعالی، اگر طلبکار مطالبه می نماید، ادای بدهی مقدم است.

ص: 383

دفتر امام خمینی، با سلام به امام بزرگوار و آرزوی موفقیت برای خدمتگزاران اسلام؛ خواهشمند است نظر مبارک امام را در مورد سؤال زیر استفسار نمایید:

اگر شخصی با احتمال این که سند زمینی افراز شود، مقداری پول - اعم از پس انداز و قرض - تهیه و سپس آن را نزد بانک مسکن به ودیعه (بدون دریافت بهره) جهت دریافت وام به منظور ساختن منزل مسکونی مورد نیاز خانواده اش، قرار دهد، در طول سال مالی اگر سند زمین مزبور درست نگردد و نامبرده نتواند خانه را بسازد، وضعیت خمس پول وی به چه صورت خواهد بود؟ و آیا در رابطه با وامی که از محل دیگر تهیه و در بانک مسکن به ودیعه گذاشته و تا کنون قسط آن تمام نشده، تخمیس لازم است یا نه؟

بسمه تعالی، پول پس انداز شده اگر از حقوق یا سایر درآمدهای کسی باشد، در پایان سال خمس دارد.

خدمت رهبر و مرجع عظیم الشان، روح الله الموسوی الخمینی، مدّ ظلّه

بنابر مسأله (1752) «هرگاه انسان از تجارت یا صنعت یا کسب های دیگر، مالی به دست آورد و چنانچه از مخارج سال خود او و عیالاتش زیاد بیاید، خمس آن را طبق دستور بدهد».

1. آیا جوانی که قصد ازدواج دارد و برای شروع زندگی احتیاج به حداقل 15 الی 20 هزار تومان دارد و این پول را باید در چندین سال جمع نماید، آیا در این چند سال که پولش را ذخیره می کند تا بتواند ازدواج نماید، باید خمس آن را بپردازد و یا این که آن پول، جزء مخارجش می گردد؟ و یا خانواده ای با 5 عائله که مستأجر می باشند و

نیاز مبرمی به خانه دارند تا از وضع فلاکت بار مستأجری نجات یابند و برای این کار باید با قناعت زیاد، سالیانه پولی را کنار بگذارند، آیا زیادی پول را که برای تهیه خانه ذخیره می نمایند، مشمول خمس می شود و یا این که آن پول جزء مخارجش محسوب می گردد؟

و یا خانواده ای در خانه ای که مخروبه است و احتیاج به تجدید بنا دارد، زندگی می نماید، برای ساختن خانه باید چندین سال پول خود را ذخیره بنمایند، آیا در این مدتی که پول خود را ذخیره می نمایند باید خمس آن را پرداخت نمایند یا این که پول های ذخیره شده برای رفع نیازشان که خانه مناسب زندگی است، جزء مخارجشان محسوب گردیده و مشمول خمس نمی گردد؟

بسمه تعالی، هرچه از درآمد کسب و حقوق، از مخارج سال زیاد بیاید، باید خمس آن را داد و تا مصرف نشده مؤونه سال محسوب نیست.

2. امروزه معاملات زیادی در بازارها به وسیله تجار صورت می گیرد که گاهی بدون دیدن جنس و حتی نقل و انتقال آن، با تلفن انجام می گیرد و در این گونه معاملات، میلیون میلیون ریال سود می برند؛ آیا با دادن خمس، این گونه سودهای کلان و این پول ها برای آنان حلال می باشد؟

بسمه تعالی، هر معامله ای که طبق موازین شرعی انجام گرفته باشد، سود حاصل از آن با دادن خمس، در زاید بر مؤونه سال حلال است، ولی نباید مخالف مقررات دولت اسلامی باشد.

[سؤال 4682] 1972

4. شخصی که در آینده نزدیک به پول احتیاج دارد و این پول را ندارد که تأمین نماید - مثلاً جوانی است که می خواهد خانه ای بخرد و ازدواج نماید، ولی در موقع خرید خانه، پول به اندازه کافی ندارد - آیا به منفعت درآمد او فعلاً که به دست می آورد و تصمیم دارد برای خرید خانه آن پول را نگه دارد، خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، پول پس انداز که درآمد کسب و حقوق است، خمس دارد.

ص: 385

دفتر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

محترماً به عرض می‌رساند: این جانب تا سال 1354 سر سال داشته‌ام و وجوهات شرعی را پرداخت می‌نمودم، از آن به بعد تا حال پرداخت نشده است؛ وجوهات شرعی را پرداخته و حسابرسی ننموده‌ام. در خلال این چند سال يك باب منزل مسکونی خریده‌ام و مقداری تعمیرات داخل انجام داده‌ام. حالیه تقاضای بیان حکم مسأله را دارم؛ مرقوم فرمایید این باب منزل مورد احتیاج متعلق خمس می‌باشد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر معلوم است که از ربح بین سال صرف در مؤونه کرده اید خمس ندارد والا باید به یکی از وکلای مسلّم این جانب مراجعه و در مورد شك، مصالحه کنید.

بسمه تعالی

1. کسی که تدریجاً خانه مسکونی ساخته از پول غیر مخمس، حال می‌خواهد خمس بدهد، همان پول خرج شده باید خمس دهد، یا قیمت امروز؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال باید به قیمت روز تخمیس شود و اگر از ربح بین سال صرف کرده خمس ندارد.

2. مظنه در عدد رکعات حکم یقین دارد یا خیر و کذا مظنه در افعال؟

بسمه تعالی، در رکعات حکم یقین دارد و در افعال اگر ظن بر خلاف وظیفه شك بود احتیاط کند.

3. کسی که در عرض سال خانه مسکونی خود را می‌فروشد که خانه جدید خریداری کند، وجه خانه را در جریان معامله می‌اندازد استفاده هم می‌برد، در همان سال یا سال آینده خمس خود ربح و استفاده را باید بدهد یا وجه اصل خانه و استفاده آن؟

بسمه تعالی، اگر خانه فروخته شده از درآمد کسب تهیه شده و خمس آن داده نشده پول خانه هم خمس دارد.

4. سرقلمی مشروع جزء سرمایه است یا خیر به عبارت دیگر زید مبلغ پانصد هزار تومان به مالک دکان در عرض سال خمسی سرقلمی می دهد آیا موقع حساب خمس، مبلغ نامبرده از مؤونه محسوب است یا خیر؟ بر فرض عدم مؤونه سالیانه ترقی و تنزل آن را باید حساب کرد یا خیر؟

بسمه تعالی، جزء سرمایه است و باید تخمیس شود و در صورت تخمیس ترقی آن خمس ندارد.

[سؤال 4685] 2096

3. کسی که برای تهیه مسکن، پولی را جمع کند و مدت يك سال هم بگذرد، آیا خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد و حقوق جمع کرده، خمس دارد.

[سؤال 4686] 1069

4. داشتن منزل مسکونی از احتیاجات و ضروریات اولیه هر کس می باشد و از طرفی برای افراد تمکن خرید يك مرتبه نیست و باید از طریقی برای خرید خانه پس انداز کنند و یا به صورت حساب سپرده ثابت در بانک بگذارند تا پس از يك سال دو برابر آن را وام بگیرند، حال این پول خمس دارد یا نه؟ و در صورت مثبت بودن جواب آیا طریقه ای وجود دارد که بتوان ضمن نگهداری سرمایه و حفظ آن برای خرید خانه، از خمس دادن معذور باشد؟

بسمه تعالی، پس انداز اگر از حقوق است خمس دارد.

[سؤال 4687] 2287

بسمه تعالی 1361 / 7 / 27

حضور حضرت امام، نور چشم مسلمانان و مستضعفین جهان

با ابراز درود و سلام؛ امیدوارم ما را از دعای خیر خود محروم نفرمایید و شما را به ائمه معصومین قسم می دهم که در آخرت، شفیع ما در بارگاه حضرت حق گردید.

ص: 387

من کارمند دولتم و به مرور زمان و با قناعت، مقداری پول جمع کردم تا برای خود و فرزندانم خانه ای بسازم؛ بر مقداری از این پول ها مدت يك سال گذشته و مقداری هم هنوز به سال نرسیده اند. در ضمن حدود 60/000 تومان قرض کرده و همه را در بانک مسکن گذاشته تا پس از 18 ماه وام بگیرم. حال این سؤالات مطرح است:

1. آیا به آن مقداری که حدود بیش از يك سال در دست من بوده خمس تعلق می گیرد؟

2. حدود سی هزار تومانی که هنوز يك سال از جمع آوری و پس انداز آن نگذشته و با توجه به این که الآن در بانک هست، باز خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، نسبت به مقداری که از حقوق و درآمد کسب، پس انداز کرده و سال بر آن گذشته خمس دارد و در بقیه ارباح، سر سال خمس واجب است و در قرض، خمس واجب نیست.

[سؤال 4688] 2288

بسمه تعالی 1361 / 11 / 30

بنده يك مقدار پول در بین سال جمع کرده ام تا خانه بخرم، ولی متأسفانه این قدر پولی نیست تا بشود يك خانه خرید. برده ام گذاشته ام در بانک مسکن تا بعد از يك سال وام بدهند تا خانه بخرم. حالا سر سال هم از آن می گذرد. آیا به این پول خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر از کسب جمع شده، خمس دارد.

[سؤال 4689] 2289

بسمه تعالی

1. زمینی به اندازه هزار متر، از قرار متری صد و پنجاه ریال، خریداری کردم. تا کنون آن را نفروخته و کلاً به قصد خانه دار شدن خریداری کردم، ولی موفق به ساختن آن و خانه دار شدن، نشده ام.

ص: 388

بسمه تعالی، اگر از درآمد بین سال تهیه شده خمس ندارد.

2. مبلغ پانصد هزار ریال قرض کردم که اکنون 350/000 ریال نزد این جانب می باشد بقیه را بدهکار هستم.

بسمه تعالی، قرض خمس ندارد و پول اضافه اگر از درآمد کسب و حقوق است خمس دارد.

3. همسر مبلغ 240000 ریال از کار خود در مدرسه، در بانک پس انداز دارد.

بسمه تعالی، باید خمس این مبلغ را بدهند. و در هر صورت شما برای تصفیة حساب، نزد یکی از وکلای این جانب مراجعه نمایید.

[سؤال 4690] 2290

بسمه تعالی 1361 / 2 / 31

به حضور رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی مدّ ظلّه سلام عرض می شود، ضمن آرزوی سلامت و طول عمر مراتب زیر به عرض می رسد.

این جانب يك کارمند جزء می باشم مدت يك سال پیش به جهت خرید خانه فرشی داشتم فروختم و بعد به جهتی خانه خریده نشد، مقدار پول را که حدود سی هزار تومان می باشد در بانک گذاشتم و هر ماهه نیز بابت پس انداز از جهت خرید خانه مبلغی به پول مذکور اضافه نمودم که جمع پول سی و پنج هزار تومان در حال حاضر می باشد، نظر به این که مستأجر بودم شخصی خیر مرا به خانه خود آورد و هیچگونه کرایه از من دریافت نمی کند، بلکه از اعتبار خود مبلغ سی هزار تومان برایم بابت خرید خانه وام دریافت کرد که به مبلغ سی و پنج هزار تومان اضافه گردید و جمعاً شصت و پنج هزار تومان می باشد، در بانک سپرده است و حال مدت يك سال است در خانه همین شخص خیر نشسته ام - و از من هیچ گونه کرایه دریافت نمی کند - و چون این جانب تصمیم دارم به جهت رفع زحمت این شخص خیر برای خودم خانه ای رهن نمایم و برای رهن خانه ناچارم همه پول را که در بالا ذکر شده بابت رهن بپردازم و چون این پول خمس تعلق می گیرد، لذا نظر حضرت امام را خواهانم که بفرمایند چقدر خمس تعلق می گیرد با شرایط فوق، با توجه به این که اگر پول خمس از

ص: 389

مبلغ فوق کم شود ناچارم پول دیگری قرض نمایم تا جهت رهن خانه بپردازم و از طرفی دارای زن و دو فرزند می باشم با مبلغ 45/000 ریال حقوق ماهیانه، بهتر است زحمت را کم کنم و فتوای حضرت امام را در موارد فوق خواهانم.

ضمناً از مبلغ سی هزار تومان وام که شخص خیر برایم دریافت نموده 10 قسط آن را هر قسط 1400 تومان پرداخت نمودم و 14 قسط دیگر مانده است که باید هر ماهه بپردازم. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، به یکی از نمایندگان مسلم الوکاله این جانب مراجعه و تصفیه حساب کنید.

[سؤال 4691] 2398

3. کسی که برای خریدن منزل مقداری پول پس انداز کرده، آیا این پول خمس دارد؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 4692] 854

2. آیا جوانانی که در صدد ازدواج می باشند و ضمناً مشغول جمع کردن پول جهت تهیه منزل و لوازم ضروری تشکیل زندگی می باشند به پولی که جمع کرده اند و می کنند خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد و حقوق جمع می کنند سر سال باید خمس بدهند.

[سؤال 4693] 2567

3. جوانی هستم در شرف ازدواج، آیا با اجازه حضرت عالی می توانم پولم را جمع کرده، خانه و احتیاجات زندگی را در شأن خودم تهیه نمایم؟ در این صورت، خمس به پول جمع شده تعلق خواهد گرفت؟

بسمه تعالی، پس انداز اگر از درآمد کسب و حقوق باشد خمس دارد.

ص: 390

4. من از سن 18 سالگی که خودم مشغول کار شدم شروع کردم به پس انداز جهت ازدواج و خرید يك منزل جهت زندگی. هم اکنون به لطف خدا هم خانه دارم و هم دارای زن و فرزند و مبلغ دویست هزار تومان به بانک مقروض هستم و هیچ پول نقد هم ندارم. هر دفعه که راجع به خمس سؤال کردم گفته اند خمس به من تعلق نمی گیرد و فقط اضافه آذوقه و چیزهای دیگر را هر سال حساب می کنم و خمس آن را پرداخت می کنم، آیا تا به حال این روش درست بوده، و اگر اشکال دارد راه درست چیست؟

بسمه تعالی، آنچه از سود پس انداز نمودید و سال بر آن گذشته خمس دارد اگر چه صرف در مؤونه زندگی کرده باشید.

3. جهیزیه ای که برای دختر کنار گذاشته می شود و یا پولی که برای خرید جهیزیه کنار گذاشته می شود، خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر پول کنار بگذارد، خمس دارد.

3. پولی که برای جهیزیه دختر کم کنار می گذارند، باید خمس آن را داد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از ارباح مکاسب است، خمس دارد.

2. طبق فتوا، پدر جهیزیه ای که برای دخترش در طول سال و از مخارج سالانه اش تهیه می کند خمس ندارد. پدری است که ضمن تهیه جهیزیه برای دخترش، وسایلی نیز برای پسرش می خرد تا موقع شروع زندگی خود در آینده سختی نکشد. آیا برای این وسایل خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر مرسوم و متعارف نیست، خمس آن را بدهد.

3. آیا می توان از الآن برای دختر 3 ساله پول و یا سکه به عنوان جهیزیه پس انداز کرد؟ آیا به این پس انداز خمس تعلق می گیرد؟ و اگر يك سال خمس بدهیم کافی است یا باید هر سال خمس بدهیم؟

بسمه تعالی، اگر در وسط سال به او بخشیده خمس ندارد و گذشت که مالی که خمس آن داده شده، دوباره خمس ندارد.

بسمه تعالی

با درود و سلام بر رزمندگان دلیر اسلام و شهیدان همیشه زنده تاریخ؛ سلام بر رهبر کبیر انقلاب امام خمینی. امام جان در این جا می خواستم چند سؤال را مطرح کنم؛ عبارتند از:

1. خمس و زکات هر 1000 تومان پول چقدر می شود؟

2. آیا می توان خمس و زکات را برای پاك سازی شهرها یا برای رزمندگان فرستاد؟

3. آیا جهیزیه دختر خمس و زکات دارد؟ و اگر دارد، به چه صورت است؟

بسمه تعالی، جهیزیه اگر از درآمد سال های قبل تهیه نشده باشد خمس ندارد و خمس را باید به مرجع تقلید یا وکیل او داد و خمس هزار تومان، دویست تومان است.

5. بعضی از دختر خانم های آموزگار، حقوق دریافتی شان را کلاً پس انداز می کنند و چون فعلاً در خانه پدر و مادر هستند احتیاجی به خرج کردن پول ندارند؛ از طرفی قصد تهیه خانه هم ندارند و فقط مقداری از این پول را جهیزیه تهیه می کنند؛ آیا این ها هم باید سال مالی داشته باشند یا خیر؟ آیا به پس انداز آن ها یا جهیزیه شان خمس و سهم امام تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر در بین سال جهیزیه تهیه کرده باشند خمس ندارد، ولی اگر پول پس انداز نموده، باید خمس آن را بدهد.

[سؤال 4701] 2356

2. شخصی که دختر دارد و قدرت جهیزیه گرفتن ندارد يك قالی می زند که در عرض پنج، شش سال بافته می شود، می تواند هر سال هر مقدار آن که بافته شده را برای جهیزیه قرار دهد و به طور کلی قالی هر قدر تمام می شود برای جهیزیه باشد؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال مانع ندارد.

[سؤال 4702] 3479

3. شخصی خانه مورد احتیاجش را ساخته و از آن استفاده می کند و لیکن برای تکمیل و توسعه آن مقداری مصالح خریده مثلاً گچ یا نرده و سیمان و تا سر سال مصرف نشده آیا خمس مصالح را باید بدهد یا نه؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور خمس دارد.

[سؤال 4703] 3165

3. آیا به پول یا مالی که انسان جهت مثلاً ازدواج و یا تحصیل کنار بگذارد، خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب باشد و سال بر آن بگذرد، خمس دارد.

[سؤال 4704] 2292

بسمه تعالی 13 / 4 / 1361

قم، دفتر امام خمینی، سلام عرض می کنم؛ امید است که ان شاء الله موفق و تندرست باشید تا بتوانید به این مملکت اسلامی هرچه بیشتر خدمت کنید.

1. این جانب دختری هستم دبیر که هر ماهه مقداری از حقوق خود را جهت خرید وسایل یا به عنوان پیش قسطی برای خانه در بانک می گذارم و الآن حدود 60/000

ص: 393

تومان پول در بانک دارم، آیا خمس تعلق می گیرد یا نه؟ اگر می گیرد، مقدارش را برایم بنویسید.

بسمه تعالی، آنچه سر سال موجودی دارید، پنج يك آن را باید بدهید.

2. در ضمن، پول من قبلاً در بانک ملی بود و هر ساله مقداری بهره یا جایزه به آن تعلق می گرفت، آیا این بهره که امام خود فرمودند «جایزه است»، حرام است یا حلال؟ آیا به عنوان خمس یا زکات می توان از آن استفاده کرد یا نه؟ در ضمن، من پول را به بانک رهنی که اصلاً به آن بهره تعلق نمی گیرد، گذاشتم جهت گرفتن وام برای خانه.

بسمه تعالی، بهره پول، ربا و حرام است.

[سؤال 4705] 667

7. این که گفته شده است اگر قناعت کنی و پولی جمع کنی، سر سال به آن خمس تعلق می گیرد، اگر قصد کاری را داشته باشی که احتیاج به پول زیاد دارد و کم کم آن را جمع کنی و به این ترتیب، خمس به آن تعلق گیرد، چگونه می توانی کاری را که احتیاج به پول زیاد دارد و این پول را کم کم جمع می کنی، صورت دهی؟

بسمه تعالی، هرچه از درآمد سال، زیاد بماند خمس دارد.

[سؤال 4706] 2293

بسمه تعالی 1361 / 10 / 11

محضر مقدس و منور قائد عظیم الشان و رهبر کبیر انقلاب اسلامی، نایب الامام، امام خمینی، دامت برکاته، با سلام

احتراماً به عرض می رساند: اگر فردی که مجرد است و در نظر دارد ازدواج کند و برای همین امر، مقداری پول جمع کرده، آیا باید سر سال خمس آن را بدهد یا با آن پول می تواند ازدواج کند و دادن خمس لازم نیست؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب و حقوق، پول جمع کرده باید خمس بدهد.

[سؤال 4707] 5515

3. اگر کسی در بیرون از خانه کار کند و از حقوقی که می گیرد پس اندازی نماید که

ص: 394

در آینده ازدواج نماید و یا از آن پس انداز ماشین بخرد و یا با آن پس انداز برای ادامه تحصیل به خارج برود، آیا خمس تعلق می گیرد یا نه؟
بسمه تعالی، اگر سال بر آن بگذرد خمس دارد.

[سؤال 4708] 2294

بسمه تعالی

دفتر امام خمینی

1. خانم خانه داری هستم که خودم مقداری درآمد شخصی دارم و روز معینی هم در سال به حساب پس انداز خودم می رسم. دختر و پسری دارم که هر دو وقت ازدواجشان است؛ ولی به جهت پیدا نشدن هم کفو از نظر اسلامی، در این سال مقدار پولی که برای خرج ازدواج این ها کنار گذاشته بودم، باقیمانده و روز معین سال هم رسیده است. حالا وظیفه من در این باره چیست؟ آیا خمس این پول را باید بدهم یا این که چون به منظور این خرج است و تعلق به این پسر و دختر پیدا می کند نباید خمس بدهم؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

2. مسأله صیغه محرمیت بین نمازخوان ها غالباً رواج دارد و یکی از زنان مؤمن با داشتن شوهر، برای محرم شدن بچه کوچک خود را به مرد جوانی صیغه کرده و خود که زن جوانی است به آن مرد جوان محرم گردیده، به طوری که کاملاً با روی باز رویه روی این آقا می نشیند. آیا این عمل شرعی است؟

بسمه تعالی، اگر متصدی عقد، پدر یا جدّ پدری صغیره باشد و با شرایط عقد شود، محرمیت می آورد.

[سؤال 4709] 2295

بسمه تعالی 1361 / 4 / 26

سلام این جانب را حضور محترم امام امت، نایب به حق امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف)، رهبر جهان اسلام برسانید. چند سؤال در مورد مسائل دینی دارم که خواهش می کنم جواب آن را لطف فرمایید.

ص: 395

1. این جانب 30 ساله، دیپلمه، کارمند سازمان انتقال خون، تا پایان سال 60 مبلغی در حدود 25 هزار تومان در بانک، به عنوان پس انداز دارم؛ از این مبلغ، یک سال می گذرد؛ آن را برای خرج های ضروری و مخصوصاً برای عروسی خودم پس انداز کرده ام و خانه شخصی ندارم و در خانه ای رهنی با مادرم زندگی می کنم و مخارج مادرم نیز به عهده من می باشد و وضع مالی خوبی هم ندارم. لطفاً بفرمایید: با شرایطی

که من دارم، به پول من خمس تعلق می گیرد یا نه؟ و اگر 20% آن را باید بپردازم، آیا سال دیگر هم باید 20% دیگر از 25 هزار تومان پس انداز را به عنوان خمس بپردازم؟

بنده، خانواده ای سادات و فقیر و یتیم را سراغ دارم که می توان سهم سادات آن را به آن ها بدهم؛ لطفاً بگویید: چند درصد، سهم سادات می باشد؟ و آیا می توان سهم امام را هم به آن ها داد؟ و در غیر این صورت، به کجا می توان پرداخت؟ بنده رساله امام را مطالعه کردم و جواب صریحی نیافتم.

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، خمس دارد و نسبت به سال های دیگر، نسبت به مال مخمس، خمس ندارد و سهم سادات، نصف خمس است و مجازید به سادات فقیر بدهید.

2. پنج سال پیش، ما خانه ای در مقابل دادن 60 هزار تومان رهن کردیم. شرایط آن این بود که هر وقت، صاحب خانه، خانه را خواست، به او بدهیم و پول خود را دریافت کنیم و اجاره نیز بپردازیم. اکنون صاحب خانه، خانه اش را می خواهد و ما با این 60 هزار تومان نه می توانیم خانه بخریم و نه قدرت پرداختن اجاره داریم؛ و شما می دانید که 60 هزار تومان حالا با 5 سال پیش تفاوت دارد؛ یعنی قیمت هر چیز، نسبت به 5 سال پیش، حداقل دو برابر تا ده برابر افزایش یافته است. حال اگر ما به جای 60 هزار تومان، 100 هزار تومان مطالبه کنیم، آیا اضافه پول حلال است یا نه؟ و اگر صاحب خانه مبلغی اضافی بر 60 هزار تومان به ما بدهد و ظاهراً بگوید: من راضی هستم، این مبلغ اضافی حلال است یا نه؟

بسمه تعالی، گرفتن مبلغ اضافی جایز نیست.

3. می گویند بنا به فتوای امام، هر کس مبلغ 20 هزار تومان داشته باشد، واجب الحج می شود. آیا با شرایط بالا، این جانب واجب الحج می باشم یا نه؟

بسمه تعالی، شما مستطیع نیستید.

محضر مبارک مرجع عالی قدر تقلید و رهبر عظیم الشان انقلاب اسلامی، امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، مستدعی است در مورد مسائل زیر ما را ارشاد فرمایید:

1. معمولاً کسانی که می خواهند ماشین تهیه کنند، باید از مدتی قبل مبلغی را به بانک واریز نموده تا آنان را در قرعه کشی شرکت دهند؛ حال چنانچه کسی در بین سال خمسی خود، مبلغی را به بانک واریز نماید و تا آخر سال پول او در بانک بماند و قرعه کشی انجام نگیرد، آیا باید خمس آن مبلغ را ادا نماید یا خیر؟

بسمه تعالی، باید خمس آن را بدهد.

[سؤال 4711]

2. اگر کسی در بین سال خود، مبلغی را به منظور سفر به سوریه یا مکه معظمه به بانک واریز نماید و تا بعد از انقضای سال، نوبت او اعلام نگردد و پول او همچنان در بانک باشد، آیا خمس آن واجب است یا خیر؟ و نیز اگر نوبت او برای سال های بعد اعلام گردد، تکلیف او چیست؟

بسمه تعالی، نسبت به سفر سوریه باید خمس مبلغ را بدهد و نسبت به سفر مکه اگر سال اول استطاعت او نباشد خمس ندارد.

3. اگر کسی در شش ماهه اول سال خود، درآمدی نداشته باشد و از سرمایه خود در مؤونه صرف کند و در شش ماهه بعد مقداری ربح حاصل گردد آیا می تواند با آن مقدار ربح، سرمایه خود را ترمیم کند، بدون آن که خمس آن مقدار را بدهد یا باید خمس آن ربح حاصله را بعد از گذشت سال ادا نماید؟

بسمه تعالی، اگر سرمایه او در جریان کسب است می تواند از ربح نقص سرمایه را ترمیم کند.

[سؤال 4712] 2452

3. زیدی احتیاج به ماشین سواری دارد؛ مبلغ سیصد هزار ریال به حساب دولت گذاشته تا به قید قرعه - معلوم نیست که چه زمان - به او تحویل داده شود؛ در این بین،

سال خمسی می رسد؛ آیا آن مبلغ باید مخمس بشود یا خیر؟

بسمه تعالی، باید حساب شود.

[سؤال 4713] 2269

2. بعضی اشخاص دو سه گوسفند دارند و پشم آن بعد از چند سال کفایت لباس بافتن می شود، خمس تعلق می گیرد یا نه؟ جواب فرمایید.

بسمه تعالی، اگر طوری است که لباس خود را باید به این راه تهیه کند خمس ندارد.

[سؤال 4714] 3435

3. آیا خریداران این نوع زمین ها موظف به تخمیس قیمت آن هستند؟

بسمه تعالی، برفرض صحت معامله، اگر زمین جهت منزل مورد سکونت نیست، باید تخمیس شود.

کسر نشدن مالی که خمس ندارد - ولی در مؤونه صرف شده - از درآمد سال

[سؤال 4715] 2297

بسمه تعالی

دفتر استفتانات حضرت امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

احتراماً به سؤالات زیر پاسخ بفرمایید:

1. از پول نقدی که از سال قبل تخمیس شده و جداگانه نگه داشته ام، مبلغی خرج کرده ام و یا به کسی قرض داده ام. در صورتی که همزمان با آن، پول دیگری از درآمد سال برای خرج در حساب بانکی داشته ام که مقدر و فرصت نبوده از آن برداشت کنم. اکنون از موجودی درآمد سال که هنوز تخمیس نشده می توانم معادل مبلغ خرج شده به جای وجه خمس داده شده بگذارم؟ و نیز پول خمس داده شده ای را که قرض داده بودم و مسترد نموده اند، ولی با پول درآمد سال مخلوط و خرج شده است

ص: 398

می توانم از محل درآمد سال به جای آن بگذارم؟

بسمه تعالی، پول مخمس خرج مؤونه سال شده از درآمد سال کسر نمی شود، بلکه از درآمد سال هرچه آخر سال زیاد مانده خمس دارد.

2. چنانچه شخصی که خمس نمی دهد و یا اعتقاد ندارد و یا شخصی که اصلاً مسلمان نیست دعوت به صرف غذایی بنماید و مدعو ناگزیر از قبول دعوت باشد، در صورت خوردن غذای وی بایستی خمس غذای صرف شده را بدهد؟

بسمه تعالی، دادن خمس در صور ذکر شده لازم نیست، مگر در صورتی که صاحب غذا معتقد به وجوب خمس باشد و یقین به وجود خمس در غذا داشته باشید.

3. پولی را که شخص برای نگهداری و خرج نکردن (نه به نیت سود و بهره) و یا پولی را که از کسی نزد ماست، و می خواهیم تلف نشود در بانک می گذاریم. بانک نیز طبق مقررات خود در پایان سال درصدی به عنوان بهره به آن افزوده می کند. آیا تصرف آن مبلغ بهره بلا مانع است؟

بسمه تعالی، بهره پول ربا و حرام است، گرفتن آن جایز نیست.

[سؤال 4716]

4. به موجودی پایان سال که شامل نقدی و جنسی (منظور از جنسی مازاد کالایی است که جهت مصرف خانگی از قبیل خواروبار و غیره در ظرف سال خریداری شده اند یا از سال های قبل در منزل باقیمانده اند) است، خمس تعلق گرفته است و قاعداً مازاد موجودی نقدی و جنسی بعد از پرداخت خمس جزء موجودی تخمیس شده محسوب می شود. آیا معادل بهای موجودی جنسی را می توان از درآمد سال بعد (سال جاری) پول برداشته و به موجودی نقدی تخمیس شده واریز نمود؟

بسمه تعالی، معادل قیمت کالای مصرفی مخمس، از درآمد سال بعد کسر نمی شود ولی می تواند آن را بفروشد و از درآمد سال، کالای مصرفی مورد حاجت را دوباره تهیه کند.

5. شخصی در ظرف سال به تدریج وجوهاتی بابت خمس و یا سهم امام (علیه السلام) پرداخته است ولی در پایان سال خمسی محاسبه کرده و فهمیده که بیشتر از مبلغ متعلقه شرعیه پرداخته است. آیا مبلغ مازاد

ص: 399

را می توان به حساب بدهکاری شرعیه سال بعد منظور و محسوب نمود؟

بسمه تعالی، پرداختی زاید را نمی توان برای بدهی سال بعد که پیش می آید منظور نمود.

[سؤال 4717] 7135

3. کسی که حساب سال خود را کرده و مبلغ ده هزار تومان پول مخمس دارد، در ضمن سال که احتیاجش به این مبلغ افتاد در زندگی خرج و صرف کند و در اواخر سال يك منفعتی ببرد آیا می تواند به مقدار پول مخمس را که خرج نموده از منفعت کسر کند و باقی را حساب نماید؟

بسمه تعالی، نمی تواند از منفعت کسر کند.

[سؤال 4718] 2298

بسمه تعالی

در توضیح المسائل از مسأله 1785 استفاده می شود که اگر غیر از سرمایه چیزهای دیگری مثل خوراکی دارد، که در سال قبل خمس آن ها را داده و در سال بعد آن ها را به مصارف روزانه خود مثل خوردن و غیره می رساند، نمی تواند از منافع سال بعد به همان مقدار کسر کند و خمس منافع را فقط بدهد بلکه تمام خمس دارد و در یکی از استفتاهایی که از محضر مبارك حضرت آیت اللهی شد، چنین آمده بود که می شود کسر کرد و خمس ندارد. تقاضا می شود که فتوای فعلی را امر بفرمایید مرقوم فرمایند.

بسمه تعالی، در فرض مذکور کسر نمی شود و باید خمس بدهد.

[سؤال 4719] 2168

2. حساب تخمیس شده - اعم از جنسی و نقدی - چنانچه بعد از حساب، صرف و خرج شد و به طور کلی چیزی از آن نماند، آیا سال آینده، شخصی که حساب سال دارد می تواند حساب جنسی و نقدی خرج و صرف شده را از جمع حساب سال آینده کسر کند یا خیر؟

بسمه تعالی، نمی تواند کسر نماید.

ص: 400

2. اگر کارمند با وجود درآمد جدید (حقوق ماهانه) و یا به فرض که هنوز اجرتی دریافت نکرده، از پول مخمس شده، برای نیازمندی های روزانه استفاده نماید، می تواند در آخر سال از مازاد به جای آن ها بگذارد؟

بسمه تعالی، از درآمد سال، جبران مخارجی را که با پول دیگر صرف کرده، جایز نیست.

4. اگر اجناس خوراکی مخمس شده را به تدریج مصرف نماید، آیا می تواند معادل آن ها را در آخر سال از اجناسی که خریده، کنار بگذارد یا پول آن ها را از مازاد سال کم نماید؟

بسمه تعالی، حکم مسأله دوم را دارد.

بسمه تعالی

دفتر محترم حضرت آیت الله العظمی رهبر عظیم الشأن امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

1. سابقاً علی المعمول، حساب سال اشخاصی را می کردیم مثلاً تمام مازاد او از نقد و طلب و خواروبار و غیره ده هزار تومان می شد دو تومان آن را بابت خمس می گرفتیم و هشت تومان آن را به نام سرمایه برای او قرار می دادیم و سال بعد از کلیه تخمیس شده سال قبل با عواید سال بعد ده تومان می شد هشت تومان آن را به عنوان سرمایه از باقی منها کرده و خمس آن دو تومان را می گرفتیم آیا رأی حضرت رهبر بر خلاف این است؟ بیان فرمایید.

بسمه تعالی، نسبت به کسانی که سرمایه آن ها در گردش کسب و تجارت است حکم همان است؛ ولی اشخاصی که مزد و حقوق ماهانه می گیرند در صورتی حکم مذکور جاری است که مبلغ تخمیس شده خرج نشده باشد.

2. کسی که مقداری از ساختمانش اضافه از حاجت بوده و حساب کرده و خمس آن را داده و باقی آن را جزو سرمایه قرار داده بعداً بعضی از اتاق های اضافی، مورد نیازش شده؛ نسبت به آن چه تکلیفی دارد؛ آیا قیمت آن را از سرمایه کسر کند یا نه؟
بسمه تعالی، سؤال مفهوم نشد.

3. کسی به چیزی که نیاز دارد تهیه نموده مثل این که پارچه خریده، ولی لباس هنوز نندوخته یا در تحویل خیاط است یا مثل عینک در مغازه عینک سازی است، سال خمسی سر رسیده آیا خمس دارد یا نه؟
بسمه تعالی، در فرض سؤال، خمس واجب نیست.

4. ماشین مخصوص سواری و رادیو ضبط و تلویزیون از مؤونه است یا خمس دارد؟
بسمه تعالی، در حد شأن و نیاز از مؤونه محسوب است.

5. پولی که به بانک ریخته جهت حج یا زیارت دیگر و هنوز نوبت نرسیده سال خمسی رسیده، خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، پول زیارت در فرض، خمس دارد و همچنین پول حج در صورتی که در سال اول استطاعت اقدام کرده و در آن سال نوبه به او داده نشده.

6. با داشتن قرض اقساطی در صورت استطاعت، حج واجب است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر علاوه بر مخارج حج بتواند بعد از برگشتن مخارج خود را به اضافه دادن اقساط وام، از درآمد کسب تأمین نماید، حج واجب است.

7. پهلوی زن را می شکافند و بچه را می گیرند؛ خونی که از همان شکاف بیرون آمده نفاس است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر خون ولادت است نه مربوط به عمل جراحی، نفاس محسوب است.

[سؤال 4723] 31

3. سال گذشته شش هزار تومان (بابت سی هزار تومان مازاد) خمس و وجوهات پرداخت نموده بودم؛ آیا مازاد موجودی فعلی بنده باید نسبت به سی هزار تومان حساب شود یا نسبت به 24000 تومان؟

بسمه تعالی، هر مقدار که بعد از تخمیس باقیمانده و سر سال موجود است، استثنا می شود و مازاد بر آن خمس دارد.

3. کسی که درآمد خود را در بانک می گذارد (یا در صندوقی) و هرچه هم لازم دارد از آن می گیرد و آخر سال، خمس باقیمانده را می پردازد و سال های بعد هم به همین ترتیب عمل می کند و آخر هر سال، خمس تفاوت موجودی آن سال را با سال قبل می پردازد آیا کفایت می کند؟

بسمه تعالی، عمل به نحو مزبور کافی است.

3. در رساله جناب عالی مذکور است: «اگر چنانچه شخصی دو مال یکی مخمس و دیگری غیر مخمس داشته باشد، می تواند مخارج سال خود را فقط از مال غیر مخمس بپردازد». در این صورت بفرمایید آیا به صرف نیت، این دو مال جدا می شوند یا خیر؟ و در صورت منفی بودن جواب، راه جدا کردن این دو مال در صورتی که مخلوط شده باشند که البته مقدارشان معلوم است، چیست؟

بسمه تعالی، مالک می تواند مال مخمس خود را جدا بگذارد و مؤونه خود را از درآمد وسط سال صرف نماید و مجرد نیت کافی نیست.

2. من ده هزار تومان پول دارم که خمس آن را پرداخته ام و هم اکنون آن را در بانک قرض الحسنه قرار داده ام و در کنار آن از درآمد سالانه ام پولی که درمی آورم مقداری خرج می کنم و بقیه اش را پس انداز می کنم. حال آیا می شود بر این نیت باشم که سر سال خمس پولی را بدهم که هم از آن خرج کرده ام و هم جدای ده هزار تومان پس انداز کرده ام و منظورم کلاً این است که در طی سال خرجی را که می کنم و خمسی که می خواهم سر سال بدهم از ده هزار تومان نباشد؛ آیا چنین چیزی ممکن است؟ و خواهش می کنم که اگر این کار را نکنم بهتر است، بفرمایید.

بسمه تعالی، امکان دارد و با نیت می تواند تعیین کند.

[سؤال 4727] 2300

بسمه تعالی 3 / 12 / 1361

این جانب دو سال پیش خانه ای به وسیله وام از بانک خریده ام و چون در آن موقع پول کم داشتم پدرم هم مبلغ پنجاه هزار تومان به این جانب کمک نمود، البته بدون شرط پرداخت، یعنی این که به من نگفت که باید حتماً پولم را پس بدهی، یا این که مثلاً سعی کن تا فلان وقت پولم را پس بدهی، البته این را هم نگفت که پولم را نمی خواهم، تقریباً کمک بلا-عوض نمود، ولی حالا- در هنگام محاسبه سال، ایشان به من می گوید که تو باید پولی را که من به تو داده ام جزء قرض هایت به حساب بیاوری و من به ایشان گفته ام که این جانب قصد ندارم پول شما را پس بدهم و به همین دلیل نمی توانم آن را جزء قرض هایم به حساب بیاورم و اگر شما واقعاً می خواهید پولتان را پس بگیرید بگویید تا خرده خرده آن را به شما بدهم. ایشان می گویند نه، ولی تو باید آن را به عنوان قرض حساب کنی؛ چون هر وقت به آن پول احتیاج داشتم آن را از تو پس می گیرم و بنابر این در موقع حساب سال آن را جزء قروضات خود به حساب بیاور. اکنون تکلیف این جانب چیست؟ آیا می توانم پولی را که پدرم به من داده جزء قرض هایم حساب کنم؟ و من الله التوفیق

بسمه تعالی، با فرض این که دو سال قبل پول از پدرتان گرفته اید از درآمد این سال که حساب می کنید کسر نمی شود.

[سؤال 4728] 3807

2. شرکت نفت مبلغی برای خرید خانه به کارگران وام می دهد؛ آیا وجوهات شرعیه شامل این وام که به تدریج از حقوقمان کسر می شود می گردد؟ ضمناً بعضی از کارگران که منزل سازمانی از طرف شرکت دارند خانه خریداری شده با وام را به

ص: 404

دیگران نیز اجاره می دهند؛ حکم آن چیست؟

بسمه تعالی، اگر وام را در مؤونه صرف کنند، خمس ندارد. و در غیر این صورت هر مقدار قسط آن ادا شده خمس دارد.

[سؤال 4729] 2301

بسمه تعالی

آقایان کارگر که از افغانستان به خارج برای کار و کسب می آیند و در وطن مدیون هستند و بعد از ایشان، عیالشان قرض نموده به مصرف رسانیده اند و آقایان در مدت 3 سال که این جا هستند پولی که کار کرده اند، سهم و خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر دین برای مؤونه سال باشد از درآمد سال کسر می شود.

[سؤال 4730] 2302

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

احتراماً به عرض عالی می رسانم: این جانب با داشتن تاریخ سال مبلغ 30/000 تومان در تهیه عمارت مقروض هستم، 6/000 تومان دارم، از سر سالم چند روزی می گذرد و حقوق آخر سال است و قبل از سال ندانستم به قرض خود بدهم، آیا مجازم آن مبلغ را به قرض خود بپردازم یا دادن خمس آن ضروری است؟ خواهشمند است جواب مرقوم و به مهر شریف مزین فرمایید. سایه عالی مستدام

بسمه تعالی، اگر همان سال قرض کرده اید یا برای ساختمان منزل بدهکار شده اید می توانید خمس مبلغ مرقوم را ندهید.

[سؤال 4731] 2254

2. شخصی برای اولین مرتبه اموالش را حساب کرده که خمس آن را رد کند و مقداری هم مدیون است که باید از حالا تا يك سال به تدریج بپردازد، آیا این بدهی را می تواند از اصل سرمایه کم کند یا خیر؟

ص: 405

بسمه تعالی، در صورتی که دین مربوط به سرمایه یا مؤونه همان سال باشد، می تواند کسر نماید.

[سؤال 4732] 2303

بسمه تعالی

حضور مبارك حضرت مستطاب حجت الاسلام والمسلمين آيت الله العظمى خميني مدّ ظلّه الشريف، با تقدیم سلام و تحیات وافره

شخصی از راه کار مقداری سرمایه تحصیل نموده و مقداری هم زمین موروثی دارد و در مقابل هم مقداری مقروض است و حسابی هم نداشته؛ آیا در مقابل آنچه مقروض است از سرمایه کسر کند و تتمه ای اگر باشد تخمیس کند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر دین بر سرمایه یا مؤونه زندگی در همان سال بوده، استثنا می شود و در غیر این صورت اگر ادا نکرده کسر نمی شود و باید خمس تمام آنچه از راه کسب به دست آورده و سر سال موجود است را بدهد.

[سؤال 4733] 2304

بسمه تعالی

با عرض سلام به امام امت و ملت شهیدپرور ایران و درود بر شهیدان اسلام؛ استدعا دارم جواب چند مسأله زیر را برای ما به آدرس روی پاکت ارسال فرمایید که برای تعدادی از ما که شك داریم، روشن شود.

1. شخصی خمس مال خود را داده و در بین سال برای مایحتاج زندگی خود، مبلغی از اشخاص و یا مغازه قرض نموده است؛ از طرفی در بانک هم مبلغی پول موجود داشته که یا دسترسی نداشته یا نخواسته آن را بردارد؛ الآن تاریخ سال خمسی او فرا رسیده، آیا به همه پولی که در بانک دارد خمس تعلق می گیرد یا باید پولی را که در بین سال برای مخارج زندگی قرض نموده از آن پول کسر و به بقیه موجودی خمس پردازد؟

ص: 406

بسمه تعالی، قرضی را که برای مخارج گرفته، می تواند سر سال از درآمد اضافی کم کرده و بقیه را تخمیس نماید.

[سؤال 4734]

2. به طوری که استحضار دارند در دهات، خرج سالیانه خود را غلات (گندم - جو) نگهداری می نمایند. شخصی که مقداری گندم برای خرج سالیانه خود نگه داشته و در عرض سال، احتیاج به بعضی از وسایل و مایحتاج زندگی دارد و برای احتیاط (مبادا این که قبل از خرمن که سال خمس او می باشد، خرجی وی تمام بشود یا سال آینده محصولات وی کفاف خرجی وی را ندهد) از فروختن گندم مازاد صرف نظر نموده و مقداری، از اشخاص و یا مغازه ها برای مخارج روزمره خود قرض می کند، وقتی که سال خمسی وی فرا رسید، مثلاً 2 خروار گندم در منزل اضافه بر خرجی سالیانه موجود مانده و در مقابل، مبلغی در حدود مثلاً 15/000 ریال به مغازه ها بدهکار است، آیا به همه گندم مازاد، خمس تعلق می گیرد یا بایستی مبلغ بدهی را از او کسر نماید؟

بسمه تعالی، می تواند مبلغ بدهی خود را از مازاد کسر نماید.

3. شخصی با وام بانکی، منزلی را خریداری نموده و اکنون منزل او با نرخ روز بیش از یک میلیون تومان ارزش دارد ولی سیصد هزار تومان به بانک بدهکار است و از درآمد ماهیانه در عرض سال مثلاً بیست هزار تومان پس انداز کرده الف. آیا به خانه او خمس تعلق می گیرد یا نه؟ ب. پولی که پس انداز کرده، باید بابت بدهی حساب کند یا خمس او را بدهد؟

بسمه تعالی، خانه اگر مناسب شأن او باشد خمس دادن واجب نیست و چنانچه سر سال از اقساط گذشته چیزی داده نشده، می تواند از پس انداز کسر نماید؛ ولی اقساط سال آینده را نمی توان کسر نمود.

4. اگر شخصی مبلغی - مثلاً ده هزار تومان - از اداره یا بانک وام بگیرد و این پول را عیناً به شخصی که احتیاج داشته قرض الحسنه بدهد و او هم قادر نیست یک جا این پول را بپردازد و فعلاً این پول نزد شخص دوم است، آیا شخص اولی که وام گرفته و قرض داده، باید خمس آن پول را بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، خمس آن واجب نیست.

ص: 407

5. شخصی کار دولتی دارد و ماهیانه حقوق و مزایای خود را دریافت می نماید و از طرفی وانت بار نمره کرایه هم دارد که ماهیانه، سهمیه بنزین آن را دریافت می کند و این بنزین را یا به مصرف کارهای شخصی خود می رساند یا اضافی بنزین را با قیمت بالا می فروشد، حکم این چگونه است؟

بسمه تعالی، مخالفت با مقررات دولت اسلامی جایز نیست.

6. شخص 75 ساله ای از کار افتاده، دارای يك زن مریض 70 ساله است و قبلاً در نزد شخصی دیگر کار می کرده و اینک به علت این که قادر به هیچ کاری نیست او را از کار برکنار نموده و مبلغی به عنوان باز خرید خدمت به او داده است. الآن موجودی این شخص شامل مبلغی است که قبلاً موجود داشته و مبلغی که از وسایل اضافی منزل فروخته، به اضافه پول باز خریدی، جمعاً مبلغی در حدود 150/000 تومان نقد در بانک دارد که خرجی این خانواده است تا مادامی که زنده هستند و از این پول، ماهیانه 1500 یا 2000 تومان بر می دارند و خرج می کنند و نان آور یا درآمد دیگری هم ندارند؛ آیا در آخر سال به باقیمانده پول این شخص، خمس تعلق می گیرد یا حکم آن چگونه است؟

بسمه تعالی، بهره پول، ربا و حرام است و چنانچه پول موجود در بانک از درآمد کسب بوده یا از فروش وسایل تهیه شده از درآمد کسب باشد و خمس آن داده نشده، باید تخمیس شود.

[سؤال 4735] 2305

بسمه تعالی

اگر سر سال خمس شخصی رسید و سرمایه او (اعم از موجودی و مطالبات) مثلاً ده هزار تومان بود. از طرفی پنج هزار تومان مدیون است؛ مثلاً می گوید: این ده توپ پارچه را نسیه از تهران خریدم و بابت آن ها هزار تومان به بزاز تهران بدهکارم. (این قسمت را از مرحوم آیت الله بروجردی سؤال کردیم؛ نوشته شده بود که از سرمایه مستثنا می شود). و هزار تومان به خباز بدهکاریم و هکذا. آیا پنج هزار تومان برابر دین خمس دارد یا نه؟ فرض مسأله جایی است که دین خود را ادا نکرده تا سال او رسیده است.

بسمه تعالی، قرض هایی که برای مخارج سال خمس بوده و قرض هایی که در کسب حاصل شده است، باید استثنا شود. و خمس به آن ها تعلق نمی گیرد. و تفصیل در رساله های عملیه مذکور است.

ص: 408

7. مبلغ 20000 تومان که خمس آن داده شده بود، از پدرم قرض گرفته ایم و برای شرکت در قرعه کشی ماشین به حساب مشخص شده، واریز نموده ایم. الآن يك ماه به روز تعیین خمس سالمان باقی است. 20000 تومان اضافه نسبت به سال گذشته داریم. آیا می توانیم قرضمان را پس بدهیم و آیا برای این 20000 تومان باید خمسی بدهیم یا نه؟ پدرم چگونه؟

بسمه تعالی، اگر زاید بر 20000 تومان که قرض کرده اید، پول دیگری دارید باید خمس بدهید و بر پدر شما که يك بار خمس آن را داده، دو مرتبه خمس واجب نیست.

4. اشخاصی که در بین سال برای مؤونه زندگی قرض می کنند و در آخر سال که می شود مبلغی استفاده کرده اند که به اندازه قرضی است که کرده اند یا بیشتر اولاً به اندازه قرض را می شود وضع کرد و خمس آن را ندهد یا خیر؟ و بر فرض جواز وضع و عدم وجوب خمس در سال بعد اگر از ربح همان سال بعد آن قرض سال گذشته را بدهد بدون دادن خمس با این که آن مبلغ که در سال قبل استفاده کرده بود و چون در مقابل آن قرض داشت خمس نداده بود موجود است و مصرف نکرده یا این که در این صورت باید خمس آن مبلغ که قرض سال گذشته را داده بدهد یا خمس آن مبلغ که از سال قبل مانده و خمس آن را نداده.

بسمه تعالی، قرض بر مؤونه از ربح استثناء می شود و اگر بعد از استثناء از ربح سال بعد دین را اداء کرد باید خمس آنچه را استثناء کرده فوراً بدهد.

4. با این بدهکاری که تا آخر سال یا تا چند سال دیگر دارم، آیا لازم است آخر سال به حساب رسیدگی شود؟

بسمه تعالی، لازم است و بدهی بر مؤونه سال کسر می شود.

بسمه تعالی

1. شخصی که برای مؤونه خود قرض می کرد و آخر سال نمی آید حساب کند چند روزی یا يك ماهی تأخیر می اندازد موقع حساب می تواند به مقدار مؤونه که قرض گرفته از منافع همان سال وضع کند یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

2. در كفاره تأخیر، اطعام كفایت می کند یا تسلیم مدّ، معین است؟

بسمه تعالی، مدّ طعام باید داد.

4. شخصی که حساب سال نگه نداشته و اموالی را - اعم از منقول و غیر منقول - خریده و از بابت خرید آن ها مبالغی هم بدهکار شده است، در حال حاضر تکلیفش چیست؟ آیا می تواند بدهکاری خود را جزء مؤونه حساب کند؟

بسمه تعالی، بدهی اگر برای خود آن اموال است از آن کسر می شود.

بسمه تعالی

اگر کسی مقروض باشد آیا به مواد غذایی و غیره که در عرض سال خریده و اضافه آمده است خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر دین بر مؤونه سال باشد، می تواند از آنچه از درآمد کسب و حقوق سر سال باقیمانده کسر نماید.

بسمه تعالی 4 / 3 / 1362

جناب مستطاب حجت الاسلام و المسلمین، حاج آقای رسولی؛ سلام علیکم

لطفاً این چند مسأله سؤال شود:

1. شخصی از بانك وامی گرفته جهت منزل یا كسب و غیره به مدت 15 سال؛ يك سال از تاریخ گرفتن گذشته و هنوز مصرف نكرده، آیا این پول خمس دارد یا نه؟
بسمه تعالی، خمس ندارد.

2. شخصی زمینی را از دیوانه ای خریده و سپس آن را به دیگری فروخته، تكلیف چیست؟
بسمه تعالی، معامله باطل است.

[سؤال 4743] 2309

بسمه تعالی

1. اگر کسی حساب سال خمسی دارد، در بین سال مقداری وام بگیرد، سر سال مقداری از آنچه وام گرفته زیاد بیاید، آیا خمس دارد یا نه؟ و در سال بعد آیا می تواند بدهکاری خود را که از سال قبل مانده از مؤونه بپردازد؟
بسمه تعالی، خمس ندارد و می تواند از ربح بین سال بپردازد.

2. بنا بر آنچه در تحریر آمده است «در مال مجهول المالك على الاحوط اجازة از حاكم شرع می خواهد» خواهش دارم اجازة پرداخت مال مجهول المالك به فقیر بدهید؟
بسمه تعالی، شما مجازید اگر مال مجهول المالکی دارید به فقیر صدقه دهید.

3. اگر بعد از سی روز تردید در مسافرت تمام باید خواند، حالا آیا اگر به جهت دیگر شكسته می خوانده - مثل این که بیش از يك ساعت و دو ساعت از حد ترخص هر روز بیرون می رفته - آیا بعد از سی روز هم باید تمام بخواند؟
بسمه تعالی، حکم مذکور در صورتی است که در يك محل، سی روز متراً بماند.

[سؤال 4744] 2310

بسمه تعالی 1361 / 10 / 28

حضرت امام خمینی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی

محترماً این جانب مبلغی به طور قرض الحسنه به مدت يك سال از کسی دریافت نموده ام، که این مبلغ را کم کم در جایی پس انداز نموده تا در سررسید، يك جا کل مبلغ

ص: 411

را پرداخت نمایم؛ لذا اعلام فرمایید که آیا برای مبلغ پس انداز شده، در پایان سال مالی خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر قرض را پس انداز کرده اید خمس ندارد؛ ولی اگر از حقوق پس انداز کرده اید، در صورتی که قرض برای مؤونه سال باشد، به مقدار آن خمس ندارد.

[سؤال 4745] 2311

بسمه تعالی

محضر مبارك مرجع عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی حاج آقا روح الله الموسوی الخمینی، ادام الله ظلكم العالی علی رؤوس المسلمین

مستدعی است مسائل ذیل را جواب مرحمت فرمایید.

1. شخصی وسایلی از قبیل فرش و یا یخچال و یا سایر چیزهایی که جزء مؤونه حساب می شود خریداری می نماید ولی پول آن ها را در رأس سال نپرداخته و بدهکار است؛ آیا می تواند بدهکاری خود را از ربح آن سال کسر و استثنا کند و یا خیر؟

در ثانی، چنانچه اجناس خریداری شده را مدت دار خریده و باید در سال آتی پرداخت نماید ولی چون از مؤونه امسال است، در این صورت می تواند از ربح سال استثنا و کسر نماید و یا نمی تواند و باید ربح به دست آمده کلاً تخمیس شود توضیحاً بیان فرمایید.

بسمه تعالی، بدهی بر مؤونه سال از ربح بین سال کسر می شود ولی چنانچه بدهی را باید به اقساط پردازد، اقساط هر سال از مؤونه آن سال محسوب می شود.

[سؤال 4746]

2. شخصی مبلغی از بانک قرض کرده و در مؤونه مصرف کرده ولی این پول را باید در سال های بعد به بانک پردازد. آیا در رأس سال، این شخص می تواند مبلغی را

ص: 412

که برای مؤونه قرض کرده، از ربح به دست آمده در همان سال، کسر و استثنا نماید و یا نمی تواند؟

بسمه تعالی، در این سال نمی تواند کسر کند و از ربح سالی که قرض را باید ادا کند کسر می شود.

3. شخصی از نظر نداشتن منزل مسکونی در مشقت است؛ ارباح به دست آمده خود را قبل از فرا رسیدن سال به زوجه خود می بخشد تا چنانچه به حد کافی رسید منزل مورد نیاز خود را بتواند تهیه نماید. بفرمایید در این مورد، اشکالی هم وارد است یا خیر؟ و آیا خمس به زوجه یا زوج تعلق می گیرد یا نمی گیرد؟

بسمه تعالی، در فرض مزبور باید خمس بدهد.

4. آیا می تواند انسان در نماز و روزه مقلد دو نفر بوده باشد؛ به این معنا که نمازش را در محل کار شکسته بخواند و روزه اش را به فتوای مرجع دیگر بگیرد؟

بسمه تعالی، با علم به این که یکی از دو فتوا صحیح نیست نمی تواند به این دو فتوا عمل کند و باید تقلید از اعلم یا محتمل الاعلمیه نماید و اگر ممکن نیست، به فتوای یکی عمل کند.

5. چنانچه انسان نذر کند برای برآمدن حاجتش پولی را به فقیر بدهد، آیا بعد از برآمدن حاجتش

می تواند این پول را به واجب النفقه فقیر خود بدهد - مثل پدر و مادر و یا غیره - و یا نمی تواند.

بسمه تعالی، اگر در غیر نفقه واجب صرف شود مانع ندارد.

[سؤال 4747] 2312

بسمه تعالی

خدمت حضرت مستطاب حجت الاسلام والمسلمین، آیت الله العظمی خمینی، مدّ ظلّه الشریف، با تقدیم سلام و تحیات، معروض است:

شخصی مقداری زمین موروثی دارد و مقداری هم مقروض می باشد؛ آیا وقت تخمیس لازم است زمین در مقابل قرض قرارداد شود و بقیه اموال او تخمیس گردد و یا از بقیه اموال قرض را پرداخت و یا کسر کند و بقیه باقیمانده را تخمیس نماید.

بسمه تعالی، قرض اگر از برای مؤونه سال بوده، می تواند از ارباح کسر و خمس بقیه را بدهد.

ص: 413

بسمه تعالی

1. زیدی در آخر هر سال که به حساب مازاد خود رسیدگی می کرد مثلاً اگر از نقد و جنس هزار تومان داشت و پانصد تومان مثلاً مقروض بوده، فقط خمس پانصد تومان را می داد، آیا به نظر مبارك شما صحیح است صرف مقابله مازاد با دین یا ادای آن قبل از تمام شدن سال از مؤونه است؟

بسمه تعالی، اگر قرض مذکور برای معاش بین سال بوده باید استثنا شود اگر چه نپرداخته باشد ولی در قروض دیگر تا نپرداخته مؤونه نیست و باید خمس بدهد.

2. سوغاتی که زائرین از مکه و کربلا برای اقارب و دوستان می گیرند چنانچه تا وقت رساندن به آن ها چند ماهی از سال خمسهشان بگذرد آیا از مؤونه سال قبل است که سفر کرده یا باید تخمیس گردد؟

بسمه تعالی، باید تخمیس شود.

3. فرموده اید احتیاط واجب در اموالی که نمی داند مکلف که در بین سال تهیه نموده یا بعد از گذشتن سال، صلح با حاکم شرع است، آیا کسی که سال نداشته در غیر سال اول به چه نحو می تواند بین سال و آخر سال را تمیز بدهد و اصولاً تعیین سال را برای تاجر و کاسب و امثال این ها واجب می دانید؟ یا خیر؟

بسمه تعالی، کسی که سال نداشته و اجمالاً می داند به او خمس تعلق گرفته با او به طور مصالحه انجام دهید و سال را از همان وقت مصالحه قرار دهید.

4. صاحبان اغنام و احشام که در کوهستان ها به سر می برند دیده شده بعضی سال خمس خود را اول فروردین قرار داده اند، در حالی که کاه و علفی که تهیه نموده اند تا اول خرداد مثلاً باید به صرف آن حیوانات برسانند، آیا به نظر حضرت آیت الله از این قبیل اشیا جزء مؤونه سال قبل محسوب می شود، یا ملاک همان اضافه و مازاد است در آخر سال کیف کان.

بسمه تعالی، در آخر سال باید خمس بدهند.

5. اشخاصی که شغل آن ها سفر نیست ولی کار و شغل آن ها در سفر است مانند معلمین مثلاً و باید مسافت بیش از چهار فرسخ را هر روز یا هر هفته طی کنند تکلیف نماز و روزه آن ها در دوران سال چیست.

بسمه تعالی، قصر است.

6. دختری که از قم به تهران شوهر می رود چنانچه برای دیدن والدین و اقاربش که به قم عودت می کند نخواهد ده روز بماند تکلیف عباداتش چیست و آیا وطن اصلی پدر با وطن اتخاذه او در این مسأله فرقی دارد یا خیر و آیا قصد دختر را در اعراض و عدم اعراض ذی دخل می دانید یا خیر.

بسمه تعالی، اگر وطنش بوده تا اعراض ننموده حکم وطن دارد و نمازش تمام است.

7. مأذون از قبل حاکم شرعی چنانچه خود مورد برای اخذ وجوهات باشد می تواند از سهم امام و غیره ابتداءً برای خود قبول کند بعد به مستحق دیگر از طلاب در مورد سهم امام، و مظالم و زکوات در مورد سایر فقرا بپردازد یا خیر.

بسمه تعالی، بسته به اجازه هست.

8. فرموده اید: سهم سادات هم، با اذن حاکم شرع باید به سادات داده شود، آیا کسی که در این مسأله از مرحوم آیت الله بروجردی تقلید نکرده بوده ولی در مسائل دیگر مقلد بوده ولو فرضاً يك مسأله تقلید کرده باشد اجازه می فرمایید در این مسأله از فتوای ایشان استفاده کند یا خیر؟ چون مکرر سهم سادات به سادات فقیر مثلاً داده به خیال این که در سهم سادات اجازه لازم نیست.

بسمه تعالی، مانع ندارد.

9. پدر و پسری است که در زندگی نسبت به همدیگر نهایت احترام قائل می شوند و يك جا تا به حال زندگی نموده اما تا حدی حساب مداخل هر يك در دست خود می باشد و سال خمس هر دو هم به نحو اشتراك يك روز بوده آیا در آخر سال دخل هر کدام را با قرض دیگری می شود کسر و انکسار کرد یا هر کدام مداخل و قروضشان مربوط به خودشان است.

بسمه تعالی، اگر شرکت نداشته اند هر کدام دخل و خرجشان علی حده است.

10. معمول است بعد از نمازها اول به حضرت اباعبدالله (علیه السلام)، بعد به حضرت امام هشتم (علیه السلام)، سپس به حضرت ولی عصر ارواحنا له الفداء سلام می کنند، آیا این کیفیت دستوری رسیده یا نه و به نظر شریف شما رجحان دارد اگر دستوری نرسیده باشد؟

بسمه تعالی، سلام به ائمه هدی مستحب است.

[سؤال 4749] 6815

3. کسی که قرض دارد و می داند آخر سال چیزی زیاد نمی آورد، آیا باید حساب سال داشته باشد و حساب کند یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال، لازم نیست.

5. آیا می شود تمام آنچه مازاد بر خرج سال است - مثل پول نقد و مازاد مصرف مواد غذایی و وامی که در فوق به آن اشاره شد - همه را به پول حساب کند و جزو دارایی باشد؛ بعد بیاید آنچه بدهی دارد - مثلاً بدهی به اشخاص و بدهی به بانک از بابت وام فوق که مصرف نکرده - را هم جمع بزند و جمع آن را که بدهی حساب می شود، از دارایی کم کند و هرچه می ماند، خمس آن را بدهد؟ مثلاً هزار تومان مازاد مواد غذایی در منزل دارد و ده هزار تومان پول نقد دارد و صد هزار تومان پول وامی که گرفته است، جمعاً یک صد و یازده هزار تومان دارایی حساب کند؛ بعد حساب کند نود هزار تومان به بانک بدهکار است و پنج هزار تومان به یک نفر دیگر بدهکار است، جمعاً نود و پنج هزار تومان بدهکار است و خالص آن شانزده هزار تومان برایش مانده که خمس آن را حساب کند و بدهد.

بسمه تعالی، بدهی اقسامی دارد که در رساله ذکر شده است و برای تصفیة حساب می توانند نزد یکی از وکلای این جانب مراجعه کنند.

7. سر سال من رسید و 5000 تومان منفعت سال دارم که باید خمس آن را بدهم ولی 5000 تومان یا بیشتر و کمتر بدهکاری دارم، تکلیف من چیست؟

بسمه تعالی، بدهی اگر بابت مؤونه باشد از درآمد کسر می شود.

4. آیا با وجود حدود ده هزار تومان قرض، به پول پس انداز - حدود دو یا سه هزار تومان - خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر پس انداز و قرض، مربوط به یک سال باشد و قرض، بابت مؤونه باشد، پس انداز آن سال، خمس ندارد.

4. شخصی سر سالش رسیده؛ ولی 20 هزار تومان به صندوق قرض الحسنه بدهکار است که ماهی هزار تومان می دهد. آیا این 20 هزار تومان را کم کند از منفعت خود یا نه؟

بسمه تعالی، اگر قرض برای مؤونه بوده، مبلغی که قسط همان سال است کسر می شود.

3. اگر کسی در شش ماهه اول سال خود، در آمدی نداشته باشد و از سرمایه خود در مؤونه صرف کند و در شش ماهه بعد مقداری ربح حاصل گردد آیا می تواند با آن مقدار ربح، سرمایه خود را ترمیم کند، بدون آن که خمس آن مقدار را بدهد یا باید خمس آن ربح حاصله را بعد از گذشت سال ادا نماید؟

بسمه تعالی، اگر سرمایه او در جریان کسب است می تواند از ربح نقص سرمایه را ترمیم کند.

2. کسی که برای خریدن خانه بدهکار بانک می باشد و روزی را سال نگهداشته و اقساط بانک همه ماهه باید پرداخت شود، سر سال وضعیت خمسه چگونه است، با توجه به این که به بانک بدهکار است ولی ممکن است علاوه بر پرداخت یکی از اقساط مبلغی نقد برایش بماند.

بسمه تعالی، هر مقدار از اقساط که در بین سال پرداخت شده جزء مؤونه همان سال محسوب است و خمس ندارد.

4. اگر کسی سر سالش مقداری از در آمدش اضافه آمد، در صورتی که بدهکاری به افراد یا بانک ها دارد و هنوز وقت پرداخت آن قسط ها نرسیده، آیا این در آمد سالیانه

خمس دارد یا نه؛ در صورتی که اگر خواسته باشد بپردازد باز هم بدهکار می باشد؟ و آیا شهریه طلاب اگر مقداری از خرج آن ها اضافه بیاید سر سال خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، بدهی که باید سال بعد پرداخت شود از درآمد سال کسر نمی شود، و اضافه شهریه خمس ندارد.

[سؤال 4757] 2314

بسمه تعالی

بنده می خواستم زمینی را بخرم چون پول نقد می خواستند سی هزار تومان وام برداشتم و بعد معامله مان نشد و زمین مناسب دیگر پیدا نکردم و این پول را در بانک گذاشتم تا آماده باشد و این پول در بانک سال به رویش آمد و در مدت يك سال ده هزار تومان قسط او را داده ام و بیست هزار تومان هنوز مقروضم، کدام يك از این ها خمس دارد یا اصلاً ندارد، حکم الله را بیان فرماید.

بسمه تعالی، مبلغ پرداختی قسط وام اگر از درآمد کسب پرداخت شده خمس دارد.

[سؤال 4758] 155

6. شخصی به طور مثال پانصد تومان پول به کسی مقروض است و پانصد تومان هم سهم مبارك امام (علیه السلام) بدهکار است و موجودی وی پانصد تومان است؛ پانصد تومان را به کی بدهد؟

بسمه تعالی، هر دو، دین است؛ اگر یکی دارای رجحان باشد، ترجیح دهد والاّ مخیر است و چنانچه بتواند در فرض مسأله، به حاکم شرع مراجعه و اجازه بگیرد و صرف در دین غیر سهم کند.

[سؤال 4759] 1890

12. کسانی که در آخر سال به حساب سال خود می رسند دیونی دارند آیا کسر

ص: 418

ديون كفايت مي كند يا بايد ادا كنند به حكم اداء الديون من المؤونه؟

بسمه تعالي، اگر دين براي مؤونه همين سال بوده استثنا مي شود هر چند اداء نشده باشد و در ساير ديون در صورتي كه در بين سال ادا شده باشد استثنا مي شود وگرنه مستثنا نيست.

[سؤال 4760] 1849

2. اين ديون مربوط به 35 سال قبل به اين طرف بود، ولي كفاره را كلاً و يك جا از محل درآمد آخرين سال خود انجام داده ام و نه آن كه از درآمد هر سال به طور جداگانه كفاره آن سال را تأديه نمايم.

در اين صورت وضع شرعي آن چگونه است؟

بسمه تعالي، اشكال ندارد و خمس واجب نشده است.

[سؤال 4761] 4805

5. كسي كه مقداري برنج، ذرت غذايي و بعضي از لوازم زندگي دارد كه در سال استفاده نشده، يا محصول قبل، بعد از به دست آمدن محصول سال جديد، باقيمانده و طرف مقداري بدهكاري دارد، آيا به اين اموال خمس تعلق مي گيرد؟

بسمه تعالي، باقيمانده اجناس خمس دارد و اگر بدهي براي مؤونه سال باشد كسر مي شود.

[سؤال 4762] 6512

2. در مورد وام فوق، با توجه به اين كه وام گيرنده هر ماه، مبلغی بابت اقساط وام به بانك پرداخت مي كند و با توجه به اين كه مقداري از وام را از حقوق خود يا درآمد كسب به طور اقساط ماهيانه به بانك پرداخت کرده، ولي تمام مبلغ وام را دارد و خرج نكرده، حال وقتي كه سر سال رسيد و بخواهد خمس خود را حساب كند، چه صورتي دارد؟

بسمه تعالي، هر مقدار از وام را كه ادا کرده خمس دارد.

ص: 419

5. فردی احتیاج به مسکن دارد و خانه ای را به طور اقساط می خرد یا پول آن را قرض می نماید و در ظرف چند سال می پردازد. آیا به پولی که هر سال در بین سالش ادا می نماید خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، پولی که در هر سال بابت بدهی مسکن مورد حاجت پرداخت می شود از مؤونه همان سال محسوب است و خمس ندارد

2. کسی که مقروض است و پول جمع می کند تا قرض خود را بدهد، اگر از این پولی که جمع می کند سال بگذرد آیا خمس به آن تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، پولی که جمع می کند سرسال خمس دارد، مگر این که قرض برای مؤونه همان سال باشد.

2. برای ساختن خانه مسکونی، مبلغی در سال جاری به عنوان وام دریافت کرده ام که ماهیانه مبلغ 000/20 ریال بپردازم؛ چون بازپرداخت وام به سال بعد خواهد کشید، دو سؤال مطرح می شود:

الف. آیا این جانب موظفم خمس این وام را در پایان سال 1361 بپردازم، با توجه به این که شروع ساختمان در سال 1362 شمسی خواهد بود؟

ب. آیا حق دارم از درآمد سال 1362 اقساط وام را بدون محاسبه خمس آن بپردازم؟

بسمه تعالی، وام خمس ندارد و دادن اقساط از درآمد مانع ندارد و خمس ندارد؛ مگر این که پولی که قسط وام آن پرداخت شده، سر سال باقی بماند.

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، مدّ ظله العالى

1. شخصی که منزل مسکونی ای که در شأن اوست، در چند سال از ریح کاسبی اش بخرد، آیا خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر منزل را بر ذمه خریده و تدریجاً از ارباح پرداخته، خمس ندارد.

2. در صورتی که فردی سال داشته باشد و زمین درخت داری را برای امرار معاش، با پول قرضی به مبلغ دو هزار و پانصد تومان می خرد و پس از چند سال، خمس پول اصل زمین را می دهد و پس از پانزده سال، آن را به دوازده هزار تومان می فروشد. آیا خمس ترقی و اصل آن زمین بر او واجب است؟

بسمه تعالی، اگر ترقی قیمت بعد از ادای خمس حاصل شده، خمس آن واجب نیست.

3. ساداتی که به ظاهر مؤمن و فقیر هستند، ولی در بعضی از کارها سهل انگاری می کنند، آیا می شود به آنان سهم سادات داد یا خیر؟

بسمه تعالی، در صورتی که متجاهر به فسق نباشند مانع ندارد، ولی باید با اجازه حاکم شرع باشد.

بسمه تعالی

پس از دعا برای آن امام عزیز و آرزوی پیروزی رزمندگان اسلام در جبهه های حق علیه باطل، خواهشمند است به مسائل زیر پاسخ فرمایید:

1. شخصی برای تعمیر خانه و پرداخت قسمتی از پول اتومبیل، جهت استفاده شخصی، از مردم قرض می گیرد و تا پایان سال مالی می داند که نمی تواند قرض خود را پرداخت نماید، آیا بر قرضی که در سال بعد می پردازد خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر به حساب احتیاجات زندگی قرض نموده، پرداخت بدهی از درآمد سال بعد خمس ندارد.

2. شخصی مبلغی سهمین بدهکار است و مسأله را از دفتر امام سؤال نموده و طبق دستور دفتر امام، مبلغ بدهی سهمین را به تدریج می پردازد، اما نه به دفتر امام، بلکه به دفتر آیت الله منتظری و تا کنون مبلغی پرداخت و رسید دریافت نموده، آیا بقیه سهمین را به دفتر آیت الله منتظری یا به اشخاص دیگر بدهد اشکالی ندارد یا باید به دفتر امام ارسال دارد؟ در صورت دوم، شماره حساب و آدرس صحیح را اعلام فرمایند.

بسمه تعالی، باید بر طبق اجازه ای که گرفته عمل نماید.

3. شخصی خانه ای را در پانزده سال پیش تهیه کرده و مسلم می داند که خمس بدهکار نیست و پول زمین خانه را خمسش را پرداخته است و هر وقت از خرج سال زیادتر داشته، خمس پرداخت نموده، ولی حالا فراموش کرده که آیا آنچه در خلال سال تهیه نموده خمس داده یا جزء مؤونه به حساب آورده؛ اکنون می خواهد خانه را - چون در جوار حمام است و زیاد ناراحت هستند خانواده اش - بفروشد و خانه دیگری تهیه کند؛ آیا به مجرد فروش باید خمس بدهد ولو این که این پول را گرفته و به فاصله چند روز بابت بهای خانه جدید پرداخت می نماید؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، باید پول فروش خانه را احتیاطاً بپردازد.

4. شخص دیگری دارای سه باب خانه است که اولی را در حدود 20 سال گذشته تهیه نموده و حساب سال داشته و در خلال سال تهیه نموده؛ دومی و سومی را در اوان انقلاب یکی را خریداری و دیگری را ساخته و آن یکی را که ساخته هنوز تکمیل نشده؛ آیا سهمین این خانه در دست ساختمان، طبق پولی است که خرج شده و می شود یا طبق قیمت فعلی است؟ زیرا به علت نبودن پول، حدود سه سال طول کشیده که به تدریج ساخته شده و قبلاً زمین و مصالح ارزان بوده.

و خانه ای که ساخته خریداری نموده، آیا سهمین طبق قیمت خریداری شده باید پرداخت شود یا قیمت فعلی تخمیس شود؟ و چون پرداخت سهمین يك جا مقدور نیست، لازم است یکی از خانه ها را بفروشد و سهمین را بدهد یا این که به تدریج بپردازد اشکالی ندارد؟ نظر عالی را اعلام فرمایید.

بسمه تعالی، به قیمت فعلی خمس دارد.

[سؤال 4768] 1745

6. پولی به مبلغ 18 هزار تومان در بانک اسلامی به سپرده گذاشتم و فعلاً قرض دارم. پس از آن که وامش تمام شد، آیا این پول خمس دارد؟ در صورتی که این پول هم قرض بوده، ولی پرداخت شده حکم آن چیست؟

ص: 422

بسمه تعالی، اگر قرض برای گذاشتن پول در بانک بوده و از ارباح مکاسب ادا شده، باید خمس مبلغی که در بانک موجود است را بدهید و اگر وام دیگری در بین هست، تفصیلی دارد که در رساله عملیه ذکر شده است.

[سؤال 4769] 2033

9. خمس را از پول غیر مخمس می شود داد یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد ولی مقدار خمس موجود در آن، به جای خودش حساب می شود؛ مثلاً اگر بیست تومان بدهکار باشد و از پول غیر مخمس خواست بدهد، باید بیست و پنج تومان بدهد.

[سؤال 4770] 1971

2. اگر مقداری پول قرض کرده باشم برای مخارج ازدواج یا خرید بعضی از وسایل مورد نیاز زندگی و مقداری از حقوقم را در هر ماه بابت این قرض بدهم، باز هم در این مورد خمس به اموال بنده تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، هرچه که در بین سال بابت بدهی مزبور پرداخت شده خمس ندارد.

[سؤال 4771] 2317

بسمه تعالی

قم، دفتر محترم امام خمینی، سلّمه الله تعالی، با تشکر قبلی و عرض معذرت

با این که می دانم مشغله آن امام همام و دفتر وابسته خیلی زیاد است، لیکن جواب این مسأله را چون در رساله ها پیدا نکردم، استدعا دارم از آیت الله خمینی جواب این مسأله را جو یا شده و ارسال فرمایید.

شخصی که از یکی از بانک ها یا مؤسسه دیگری وام می گیرد تا در ظرف چند سال به اقساط ماهیانه بپردازد، آیا در رأس هر سالی که برای حسابرسی خمس خود معین

ص: 423

نموده، باید کلیه بدهکاری خود را به آن مؤسسه به حساب بدهی های خود بگذارد و یا اگر اقساطی از سال گذشته اش را نپرداخته، فقط بایستی به حساب بدهی های خود بگذارد؟

بسمه تعالی، دین اگر برای مؤونه است، قسط هر سال از درآمد آن سال استثنای می شود.

[سؤال 4772] 1970

2. در قباله و سند ازدواجمان ثبت شده است که بابت جهیزیه بیست هزار تومان به متعلقه بدهکارم و باید به مرور بپردازم و یا اثاث منزل و مایحتاج زندگی را فراهم نمایم. حال آیا می بایست اول این مبلغ پول و دین را ادا نمایم؟ ناگفته نماند، پیش از این که خمسی داده باشم ازدواج کرده بودم. چنانچه مبلغ جهیزیه را پس انداز نمایم تا بیست هزار تومان تکمیل شود، و این پس انداز در عرض دو سال باشد، خمس به آن تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، طلب زن تا ادا نشده، استثنای نمی شود و اگر پس انداز کنید، باید خمس آن را بدهید.

[سؤال 4773] 2318

بسمه تعالی 1361 / 1 / 15

حضور مبارك رهبر عظیم الشان انقلاب اسلامی و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، آیت الله العظمی خمینی، مدّ ظلّه الشریف، با تقدیم تحیت و سلام

مسائل ذیل جواب مرقوم شود جزاکم الله عن الاسلام و اهله خیراً.

1. آیا شخصی می تواند در سر سال وام های طویل المدت را به تمامه کسر نموده و سپس تخمیس اموال کند یا خیر؟

بسمه تعالی، وام اگر برای مؤونه بوده، قسط هر سال از درآمد آن سال کم می شود.

ص: 424

2. اجازه می فرمایید از سهم مبارك امام (علیه السلام) خرج احداث و یا تعمیر مسجد شود به خصوص در صورت عدم تمکن؟

بسمه تعالی، محتاج به اجازه خاص است.

3. شخصی که سال جهت تخمیس اموال نداشته ولی به تدریج در خلال چند سال مبلغی داده؛ فعلاً که اقدام به تخمیس سرمایه می کند، مقدار مزبور را می تواند به حساب بیاورد و کسر کند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر بابت سهمین داده و مورد هم مصرف سهمین بوده قبول است.

4. شخصی به مقدار مصرف لبنیات منزل خود گاو و گوسفند دارد. آیا تخمیس آن ها هم مثل سرمایه اش

لازم است یا خیر؟

بسمه تعالی، حکم سرمایه دارد.

[سؤال 4774] 2319

بسمه تعالی

شخصی که سال دارد، در بین سال خانه ای که مورد احتیاجش است می خرد و با خریدن خانه، مبلغی بدهکار می شود که باید ظرف دو سال پرداخت نماید؛ الآن که اول سالش رسیده، آیا لازم است بدهکاری خود را از سرمایه کسر نماید یا نه؟

بسمه تعالی، اقساط بدهی بابت خانه در هر سال، جزء مؤونه آن سال محسوب است و از درآمد آن سال کسر می شود.

[سؤال 4775] 2320

بسمه تعالی 14 / 6 / 1358

حضور مبارك زعيم عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، از درگاه احدیت سلامت، توفیق و طول عمر آن رهبر ارجمند را مسألت می نمایم و توأمان با احترام، استفتای مشروحه زیر را از نظر مبارك می گذرانم و امید

بذل عنایت دارم:

آیا به مبالغ باقیمانده از مخارج سال و یا پس انداز خمس تعلق می گیرد، در حالی که برابر آن و شاید چند برابر، بدهی وجود دارد؟

ص: 425

توضیح این که بدهی، مربوط به اخذ وام از بانک برای تهیه منزل است و در حدود يك سال از اقساط اصل بدهی و بهره آن، پرداخت و حدود چهارده سال دیگر از اقساط باقی است. اکنون چند حالت ممکن است تصور گردد:

1. ان شاء الله پس از تحقق کامل حکومت حقّه اسلامی ظرف چند سال آتی ممکن است بهره، از اقتصاد مملکت حذف و حتی عطف به ماسبق گردیده و فقط اصل مبلغ را مطالبه بنمایند؛ در این صورت شاید صواب این باشد که فعلاً پرداخت اقساط ادامه یابد تا پس از تقریباً شش سال، وجوه پرداختی به بانک به عنوان تأدیّه اصل بدهی تلقی و با استفاده از معافیت بهره بتوان سند خانه را آزاد نمود. در چنین حالتی همه ساله مبلغی پس انداز باقی می ماند.

2. علاوه بر پرداخت اقساط، پس اندازهای هر سال جمع آوری شود تا بتوان پس از چند سال، با قدرت مالی کافی به بانک مراجعه نمود و با پرداخت اصل بدهی، خواستار تعدیل بهره متعلقه و آزاد نمودن سند گردید.

در هر دو حالت، آیا به پس اندازها خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

چنانچه مبالغ پس انداز بیش از مخارج عائله و سفر حج باشد، آیا مستطیع بودن محقق شده است و سفر حج واجب گردیده یا خیر؟

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته، با تجدید احترام

بسمه تعالی، اقساط هر سال از دین خانه، مؤونه همان سال است که خمس ندارد و پس انداز زاید بر آن باید تخمیس شود؛ و اگر در وقت ادای اقساط بتواند دین را ادا کند، در فرض مذکور استطاعت حاصل می شود.

[سؤال 4776] 1878

8. قرض بین سال را از مالی که خمس به او تعلق دارد در سال های بعد می تواند داد و همچنین قرض سال قبل را یا نه؟

بسمه تعالی، ادای قرض بابت سرمایه و قرض دستگردان بدهی خمس از

ص: 426

مؤونه نیست و قرض بابت مؤونه سال ربح از ربح استثنا می شود و سایر قرض ها در صورت ادا در سال ربح جزو مؤونه محسوب می شود و خمس ندارد.

[سؤال 4777] 2321

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر انقلاب و مرجع عظیم الشان، امام خمینی

این جانب ساکن شهرستان لنگرود می باشم و چون مقلد حضرت امام می باشم نظرات ایشان را در مورد مسأله زیر خواستارم:

این حقیر يك منزلی داشتم که کوچک بود و تصمیم به تعویض آن نمودم. چون که از نظر جا و مکان در تنگنا بودیم لذا منزل قدیمی را فروخته و مبالغی هم که در زیر درج می شود از سرمایه ام - که تماماً خمس آن را پرداخت کرده بودم - روی هم پرداخت کردم برای خرید و در ضمن، چون باز کسری داشتم در خلال حدود دو سال که کاسبی می کردم الباقی کسری را در حین درآمدم پرداخت کردم. سؤال می شود آیا این مبلغ اضافی را که در خلال کار کردن داده ام برای خرید خانه، خمس به آن تعلق می گیرد یا نه؟ و از قبل هم مقداری به حضرت ایشان بدهکار بودم که توسط نماینده محترم ایشان در لنگرود به طور اقساط پرداخت می کردم و چون پول، جهت خرید خانه کسر داشتم اجازه گرفتم که این خانه را بخرم و بدهی قبلی را که حدود (330/000) ریال می باشد به طور اقساط بپردازم؛ فقط راجع به مبلغ الباقی که از درآمد

گذاشته ام می خواهم بدانم آیا خمس بدهم یا نه؟

کل سرمایه که خمس آن را پرداخت کرده ام: 9/127/179 و فروش خانه قدیمی:

3/115/000 که مجموعاً 12/242/179 ریال می باشد.

خرید خانه جدید همراه با فرش و موکت: 17/387/160

این مبلغ یعنی 981/135/5 ریال را در حین کاسبی کردن از درآمدم در مدت يك

ص: 427

سال و اندی پرداخت کرده ام که خمس آن را نپرداخته ام.

توضیحاً: چون از نماینده محترم شما اجازه گرفته بودم که اجازه دهید سال دوم حساب شما را (شخصی) رسیدگی کنم و پس از انقضای دو سال در تاریخ مقرر رسیدگی کردم با ایشان که مبلغ فوق (5/135/981 ریال) را آیا خمس آن را بدهم یا خیر؟ خداوند سایه شما را از سر ما کم نکند. والسلام

بسمه تعالی، از درآمد کسب، هر مقدار که در بین سال صرف ادای بدهی خانه مسکونی شده خمس ندارد.

[سؤال 4778] 2322

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دام عزه

ضمن عرض سلام به عرض عالی می رساند:

1. این جانب که کارمند بانک ملی هستم، از وامی که معمول است به کارمندان می دهند منزلی در هفت سال پیش خریدم، ولی به علت عائله زیاد و کوچکی منزل، برای خرید منزل بزرگ تری یا توسعه ساختمان منزل فعلی، مبلغی مجدداً وام دریافت نمودم که هنوز موفق به انجام هیچ کدام از آن ها نشده ام، در حالی که پول موجود و حساب سالم فرارسیده است (سال مالی 15 / 7 / 61) البته هنگام دریافت وام، قصد بر این بوده است که اگر موفق به خرید منزل و یا تکمیل ساختمان نشوم، وام مذکور را به حساب بانک واریز کنم.

قابل توضیح است که اقساط این وام، ماهانه از حقوقم کسر می شود، آیا من می توانم به تعداد اقساطی که از وام پرداخت نموده ام محاسبه و در حساب سال، منظور دارم یا باید خمس تمام پول وام را که موجود است و برای منظور فوق الذکر دریافت شده، بپردازم؟ زیرا به علت مشکلات ناشی از جنگ و کمبودها در منطقه موفق به خرید منزل مورد نظر یا توسعه ساختمان نشده ام و در صورتی که بعد از

ص: 428

حساب سال، موفق به خرید منزل بشوم چگونه عمل کنم؟ و اگر بخواهم پول را به حساب بانک واریز کنم چگونه عمل کنم در حالی که در اصل، پول مال من نیست، ولی باید 450/000 ریال آن را بابت خمس پرداخت کنم؟ نظر مبارک را نسبت به چگونگی محاسبه بدهی و ادای دین بفرمایید؟

بسمه تعالی، هر مقدار از اقساط وام که پرداخت نموده اید خمس دارد.

2. چنانچه منزلی که دارم برای نیاز به منزلی بزرگ تر می خواهم بفروشم، تفاوت قیمت خرید را باید فی المجلس خمسش را بدهم یا باید بگذارم سر سال مالی، چنانچه اضافه در آمدی بود، مانده را خمس بدهم؟ در حالی که به علت نیاز به منزلی بزرگ تر، مقداری پول وام گرفته ام تا منزل جدیدی خریداری کنم.

بسمه تعالی، اگر وام خانه یا بعضی آن پرداخت شده، بعد از فروش، نسبت به مقدار پرداخت شده خمس واجب است فعلاً.

[سؤال 4779] 2323

بسمه تعالی 15 / 4 / 1361

دفتر امام خمینی، خواهشمند است جواب سؤالات زیر را ارسال فرمایید.

خداوند بزرگ بر عمر رهبر انقلاب بیفزاید.

1. این جانب مبلغ 25000 تومان از بانک فرهنگیان، جهت خرید زمین، جهت احداث خانه وام گرفتم. اگر تا آخر سال زمین نخریدم و با توجه به این که ماهانه مبلغی در حدود 1200 تومان بابت قسط می پردازم، باید وجوهات آن را چگونه بدهم؟

بسمه تعالی، هر مقدار که تا آخر سال قسط آن را داده، خمس دارد.

2. پدر و عمویم مشترکاً در ساری خانه ای خریدند و من در این خانه مستأجر هستم، آن ها حداقل هفته ای یک بار گاهی دو تا سه بار به ساری می آیند. فاصله تا ده ما 33 کیلومتر می باشد. نماز و روزه آن ها به چه صورت است؟ البته فرزندان آن ها برای تحصیل در آن خانه سکونت دارند؛ وضع نماز و روزه فرزندان آن ها هم چه حکمی دارد؟ لطفاً راهنمایی فرمایید.

بسمه تعالی، حکم مسافر دارند.

ص: 429

بسمه تعالی

محضر مرجع عالی قدر حضرت آیت الله العظمی آقای خمینی، دام ظلّه العالی

مستدعی است مسائل ذیل را مرحمت فرمایید:

شخصی مبلغی وام جهت سرمایه کسبی و یا خرید منزل مسکونی از بانک یا اشخاص قرض می گیرد تا در چند سال به تدریج بپردازد؛ آیا در موقع حساب سال، این شخص باید مقداری را که در سال های آینده بدهکار است از موجودی خود کسر کند و چنانچه باقیمانده ای داشت تخمیس نماید و یا حکم دیگری دارد؟

بسمه تعالی، اقساطی که برای دین منزل هر سال می دهد، از مؤونه همان سال کسر می شود؛ ولی اقساط سرمایه را باید تخمیس نماید.

دستگردان بدهی خمس و پرداخت آن از ربح سال جدید

بسمه تعالی

1. کسی که در آخر سال مثلاً پانصد تومان اضافه بر مؤونه دارد و صد تومان آن را بابت خمس به حاکم شرع یا مأذون از طرف او می دهد و قرض می گیرد که در بین سال از عواید کسب ادا نماید، آیا در وقت ادای دین اول باید آن منفعت را تخمیس کند و سپس ادای دین نماید یا بدون تخمیس می تواند آن را از عواید و منفعت بپردازد و آیا بر فرض تخمیس قبل از ادا مطلقاً حکم همین است که بعضی فرموده اند یا موارد استثنایی هم دارد؟

بسمه تعالی، باید اول تخمیس کند و بعد آن قرض را بدهد و فرقی بین موارد نیست.

2. جوهی که در بانک ها گذاشته می شود به قصد محفوظ ماندن نه سود بردن ولی هنگام دریافت متصدیان بانک مبلغ قلیلی که خود حساب نموده به صاحب جوه می دهند حلال است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر به عنوان سود بدهند اخذ جایز نیست اگر چه قرار نداشته باشند.

3. به نظر مبارك شما راه تخلص از نزول و ربا در پول های بانکی که اغلب تجار بلکه دیگران هم مبتلا هستند چیست؟

بسمه تعالی، تخلص از ربا نزد این جانب مشکل است بلکه عدم جواز قوی است.

4. خروج از مکه به غار حرا خروج از حرم است یا نه؟ بر فرض آن که از حرم خارج باشد برای کسی که نمی دانسته و قبل از عرفات و منی مثلاً روزهای اول ورود به مکه آن جا رفته باشد تکلیفش چیست؟

بسمه تعالی، غار حرا را نمی دانم خارج حرم است یا نه و بر فرض خروج تکلیف این بوده است که خارج شود و اگر ضرورت اقتضا می کرده باید محرم به حج تمتع بشود و محرم برود و در صورتی که عمل نکرده است به حج او ضرر نمی رسد.

5. کسی که متوجه به تثلیث گوشت قربانی نبوده یا بوده ولی از فقیر شیعه وکالت نگرفته که برای او يك ثلث را قبول کند، یا قبول کرده حالیه چه مبلغ باید به فقیر بپردازد آیا قیمت ثلث گوشت منی را که خیلی کم ارزش است یا قیمت يك ثلث گوسفند را؟

بسمه تعالی، تثلیث واجب نیست و چیزی بر او نیست.

[سؤال 4782] 2836

4. کسی که بدهی خمس مالش را دستگردان می نماید و آن را از درآمد سال جدید می دهد، آیا خمس آن مقدار که از درآمد پرداخت نموده، را باید بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، باید خمس آن را بدهد.

[سؤال 4783] 2686

8. کسی که خمس خود را با حاکم شرع در رأس سال حساب کرده و مثلاً مقدار هزار تومان شده است، اگر این پول را از این مال ندهد و بخواهد از خرج سالیانه سال دیگری که کسب و کار کرده بدهد، آیا دادن خمس از این مال جدید صحیح می باشد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر خواست از درآمد جدید بپردازد، باید خمس آن را بدهد.

ص: 431

4. مثلاً شخصی مبلغی در آخر سال بابت سهمین بدهکار می شود با کسانی که از طرف شما مأذونند که طول مدت يك سال پردازد آیا از منافع بین سال که به تدریج می پردازد باید اول تخمیس کند بعد بدهد یا لازم نیست؟

بسمه تعالی، باید اولاً خمس آن را بدهد.

ودیعه ثبت نام حج و خمس آن

بسمه تعالی

حضور حضرت مستطاب، حجت الاسلام و المسلمین، سید العلماء و المجتهدین، رئیس الملة والدين، آیت العظمی و مولانا الاعظم، الامام حاج آقا روح الله الموسوی الخمینی متع الله المسلمین بطول بقائه الشریف؛ فدایت شوم:

1. کسی که پول حج خانه خدا را از درآمد سالش پس از مؤونه به بانک داده و در سال های آینده نوبت به او می دهند، آیا باید خمس آن ها را بدهد؟

بسمه تعالی، اگر سال اول استطاعت او است باید خمس آن را بدهد و اگر از قبل مستطیع بوده، واجب نیست.

2. کسی که شریک دارد و می داند شرکای او خمس نمی دهند و حاضر به تقسیم هم نمی شوند آیا می شود بدون اجازه آن ها سهم خمس سرمایه آن ها را بدهد؟

بسمه تعالی، حق ندارد.

3. يك نفر اهل منبر که خانه شخصی ندارد، زمینی خریده برای خانه مسکونی؛ حال که نمی تواند آن را بسازد آیا می شود از سهم امام (علیه السلام) به او کمک کرد؟

بسمه تعالی، موکول به اجازه مرجع تقلید است.

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزومندم.

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی 1361 / 8 / 19

ریاست محترم دفتر امام خمینی

پس از اهدای سلام، معروض می‌دارد: این جانب فردی کاسب هستم که همه ساله خمس پول‌های اجناسی را که می‌فروختم، می‌پرداختم. امسال نیز اجناس را نقد کرده و پول آن‌ها را جهت رفتن به حج به حساب ریختم و قرار شده در سال 1362 به مکه بروم؛ و چون هنوز از آن پول‌ها یک سال نگذشته، خواهشمند است در مورد خمس آن، وضعیت مرا روشن فرمایید.

لازم به تذکر است که بنده در یک خانه کوچک با مساحت شصت و پنج متر مربع زندگی می‌کنم و دارای هفت فرزند (سه پسر و چهار دختر) می‌باشم، که یکی از آن‌ها از آن‌ها ازدواج کرده و پسر بزرگ ترم عقب مانده ذهنی و 32 ساله می‌باشد، که تحت تکفل این جانب می‌باشد، همچنین بقیه فرزندانم نیز تحت تکفل من می‌باشند و سه دختر کوچکم محصل می‌باشند.

بسمه تعالی، اگر در سال‌های قبل، رفتن به حج بر شما واجب بوده، وجه مزبور خمس ندارد.

بسمه تعالی ششم شوال المکرم 1402 ق

محضر شریف امام امت، آیت الله العظمی، رهبر انقلاب و بنیان‌گذار جمهوری اسلامی، دام ظلّه، سیدنا اطال الله عمرکم و ادام ظلکم،
أجبتنا عن هذه المسائل:

کسی که دو سال - یا بیشتر - پول پیش داده به بانک برای رفتن به مکه مکرمه - زاده‌ها الله شرفاً - و بر حسب قرعه، رفتن تا حال تأخیر افتاده و پول او در بانک مانده، آیا خمس دارد یا نه؟ و صاحب آن، سال حساب خمس دارد و پول را در بین سال به بانک داده و دو سال یا بیشتر بر آن گذشته.

ص: 433

بسمه تعالی، اگر پیش از گذاشتن پول در بانک مستطیع بوده و برای راه یافتن به سفر حج واجب لازم بود، پول در بانک بماند خمس ندارد و گرنه خمس دارد.

2. آیا شهدای فعلی ما که در جنگ تحمیلی عراق با کفار بعثی کشته می شوند حکم شهدای صدر اسلام در زمان نبی اکرم و علی علیهما السلام را دارند که غسل و کفن نخواهند یا در ثواب مانند آن ها هستند ولی احکام اموات بر آن ها جاری است؟ و آیا مس آن ها موجب غسل می شود یا نه؟ و اگر بدن آن شهید مس شود به رطوبت، غسل دارد یا نه؟ البته رطوبتی غیر از خون بدن شهید.

بسمه تعالی، شهدای معرکه غسل و کفن ندارند و مس بدن آنان موجب غسل مس میت نیست.

3. آیا آوارگانی که در شهری سکنا دارند یا دانش آموزانی که در تهران برای کسب دانش رفته اند و قصد اقامت کرده اند و هر روز صبح باید به مدرسه بروند و بین منزل و محل کار و مدرسه آن ها بیش از حد ترخص باشد و صبح که باید بروند و ظهر یا قبل از ظهر به مقدار کمی به منزل اقامت می رسند، آیا نماز این گونه اشخاص قصر است یا تمام؟ و روزه چطور؟

بسمه تعالی، اگر هنگام قصد اقامت ده روز بنا دارند روزانه از محل اقامت تا بیش از حد ترخص خارج شوند، قصد اقامت صحیح نیست؛ ولی اگر بعداً تصمیم به خارج شدن گرفتند، تا سفر جدید پیش نیامده حکم اقامت به قوت خود باقی است.

[سؤال 4788] 2329

بسمه تعالی

مقام محترم امام امت؛ سلام علیکم

سال خمسی این جانب نزدیک است و مبلغ بیست هزار تومان جهت عزیمت به مکه معظمه نیز به حساب اوقاف واریز نموده ام؛ فعلاً در سال 1363 قرعه به نام بنده اصابت نموده؛ آیا به مبلغ فوق، خمس تعلق می گیرد یا خیر؟ و نیز برادری در سال 1365 قرعه به نامش خورده، تکلیف ایشان چطور است؟

بسمه تعالی، اگر در سال های پیش مستطیع بودید که برای سفر حج واجب لازم بوده پول از قبل پرداخت شود مبلغ مزبور خمس ندارد، وگرنه خمس دارد.

ص: 434

بسمه تعالی

شخصی که در سال های قبل مستطیع بوده و اکنون برای حج ثبت نام می کند، آیا به پولی که به این منظور از درآمد بین سال به حساب می ریزد - چه در همان سال مشرف شود یا در سال های بعدی - خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، چنانچه در همان سال مشرف شود، یا انجام آن در سال های بعدی منوط به باقیماندن پول در حساب باشد خمس ندارد.

بسمه تعالی بیستم شعبان 1402 ق

محضر حضرت آیت الله العظمی رهبر انقلاب اسلامی، امام خمینی، دام ظلله العالی

1. پولی که برای سفر حج داده می شود و اسم متقاضی در قرعه کشی برای سال های بعد بیرون می آید، آیا آن پول از مؤونه سال محسوب می شود که متعلق خمس نیست یا مثل سپرده است که انتهای سال، خمس آن باید داده شود؟ و همچنین هرگاه همان سال قرعه به اسم او درآید لیکن زمان مسافرت به مکه بعد از سال خمس او باشد آیا خمس به آن پول تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر سال اول استطاعت او است، در فرض مذکور باید خمس بدهد.

2. طلاهایی که زن ها به عنوان زیور داشته اند که لازم و نزد آن ها بوده اند، اگر آن ها را بفروشد - در حالی که از آن ها مستغنی نشده اند - برای رفتن مکه، خمس به پول آن ها تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، استطاعت به واسطه طلا آلات مذکور که مورد حاجت است و پول آن، حاصل نمی شود؛ ولی اگر فروخته شد باید خمس آن داده شود در صورتی که آن ها را از درآمد کسب

تهیه کرده باشد.

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزومندم.

2. در سال 60 برای سفر حج بیت الله ثبت نام کرده ام و مبلغ بیست هزار تومان در بانک گذاشته ام. نوبت اعزام سفر به سال 62، یعنی پس از پایان سال خمسی خودم، افتاده است؛ ضمناً متذکر می شود که در سال 58 که در آن موقع هم ثبت نام می شد، در واقع مستطیع بوده ام و لکن غفلتاً توجهی به استطاعت خود نداشته ام و خود را مستطیع نمی دانسته ام، لذا در آن سال ثبت نام نکرده ام، آیا پولی که اکنون در بانک برای سفر حج در سال 62 موجود است خمس دارد یا نه؟ با توجه به استطاعت واقعی در سال 58 مستدعی است توضیحاً جواب مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، اگر از درآمد بین سال به بانک داده اید، در فرض مسأله خمس ندارد.

3. متقاضیان حج که معمولاً برای قبولی تقاضایشان مبلغی به بانک می ریزند و نوبتشان هم در سال های بعد می رسد، آیا همان مبلغ، از مخارج سال تقاضا محسوب می شود و یا داخل پس انداز و زاید بر مؤونه محسوب می شود و باید خمس آن را هم بدهد؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً حج بر او مستقر نشده، در فرض مسأله، پس انداز محسوب است و باید تخمیس شود.

5. ودیعه سفر حج که سال گذشته در بانک گذاشته شده است آیا از مؤونه حساب می شود یا خمس آن باید اخراج شود؟

بسمه تعالی، اگر طوری است که تا این پول را ندهد، نمی تواند به حج برود و حج بر او واجب است، از مؤونه محسوب است.

[سؤال 4794] 2452

4. شخصی سال 60 مستطیع شد و پول به حساب حج ریخته و نامش سال 61 برای حج بیرون آمده. با فرارسیدن سال آیا خمس آن مبلغ باید داده شود یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً مستطیع نبوده، باید خمس آن را بدهد.

[سؤال 4795] 7368

3. آیا پولی که به بانک واریز گردیده جهت تشرّف به حج، آیا خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً مستطیع بوده و رفتن به حج واجب منوط به باقی ماندن پول در بانک است خمس ندارد وگرنه خمس دارد.

[سؤال 4796] 2414

4. افرادی پول برای رفتن به سفر حج در حساب ریخته اند که در سال های آینده مشرّف شوند، آیا بر این وجه اگر خمس نداده باشند، خمس تعلق می گیرد یا جزو مؤونه سال جاری که در حساب ریخته اند محسوب می شود؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً حج بر آن ها مستقر نشده، باید خمس آن را بدهند.

[سؤال 4797] 4896

2. چون قرار است سال آینده - به حول و قوه الهی - به خانه خدا مشرّف شویم (به همراه همسر) مقداری پول به حساب مربوطه واریز کرده ام ولی خمس آن را نپرداخته ام، آیا پرداخت خمس، امسال باید انجام شود یا سال آینده؟ در ثانی آیا مقداری هم که سهم همسر می باشد خمس به آن تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر از سال های قبل مستطیع بوده اید و پولی که در بانک گذاشته اید از ریح بین سال بوده، خمس واجب نیست و الا باید خمس آن را همین امسال پردازید. و حکم خمس در باره همسر شما نیز همین است.

ص: 437

[سؤال 4798] 2499

4. کسانی که پول جهت تشرّف به حج در سال های آینده پرداخته اند آیا در سر سال خمسی، مبلغ مذکور را باید جزء موجودی سال خود حساب نمایند؟

بسمه تعالی، اگر سال اول استطاعتشان پول را داده اند خمس دارد.

[سؤال 4799] 2176

2. مبلغ 380/000 ریال بابت ثبت نام خود و همسر به منظور تشرّف به خانه خدا به حساب بانکی واریز نموده ام که تا سال 1365 سعادت زیارت نداریم؛ بایستی خمس آن را پرداخت نمایم یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از سال های قبل مستطیع بوده و رفتن به سفر حج واجب نیاز دارد که پول در بانک بماند، خمس ندارد وگرنه خمس دارد.

[سؤال 4800] 991

8. افرادی که از درآمد همان سال برای سفر حج ثبت نام می کنند و مبلغی به بانک می پردازند و سال های بعد آن ها را به حج می برند، آیا پس از اتمام سال به آن پول خمس تعلق می گیرد یا نه؟ در صورتی که اگر بخواهد از بانک مطالبه کند نامش را از لیست حجّاج محو می کنند؛ پس معذور است از مطالبه کردن.

بسمه تعالی، اگر از قبل مستطیع بوده و حج رفتن بر او واجب شده، پول ذکر شده خمس ندارد و اگر سال اول استطاعت است خمس دارد.

[سؤال 4801] 647

10. پول حجی که واریز شده و نوبت حج، دو سال بعد می باشد، آیا با گذشتن يك سال، خمس به آن پول تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، اگر از قبل مستطیع بوده و رفتن به سفر حج واجب، منوط به باقیماندن پول در حساب است، خمس ندارد وگرنه خمس دارد.

ص: 438

2. آیا پولی که برای ثبت نام حج در بانك می ماند، به این پول، حق الله تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر سال اول استطاعت باشد و سال بر آن بگذرد، خمس دارد.

5. پولی که به بانك ریخته جهت حج یا زیارت دیگر و هنوز نوبت نرسیده سال خمسی رسیده، خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، پول زیارت در فرض، خمس دارد و همچنین پول حج در صورتی که در سال اول استطاعت اقدام کرده و در آن سال نوبه به او داده نشده.

2. شخصی اهل وجوهات است و مبلغ چهل هزار تومان وسط سال به منظور زیارت بیت الله الحرام برای خودش و همسرش به بانك پرداخته و اما حرکت به مکه معظمه یکی یا دو ماه بعد از گذشت سال است، آیا باید خمس پول مزبور را بپردازد یا خیر؟ و آیا در این مسأله، فرقی بین حج واجب یا استحبابی می باشد یا خیر؟

بسمه تعالی، در صورتی که حج، قبلاً واجب شده باشد، در فرض سؤال، خمس واجب نیست.

7. وجوهی که بابت هزینه حج پرداخت شده، بعد از مدتی که به آخر سال خمس می رسد، آیا تنها در سال اول، اگر حج رفت خمس ندارد یا ولو قرعه به نام او در سال های آینده هم اصابت کرده باشد، خمس ندارد؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً حج بر او استقرار پیدا نکرده و در همان سال، قرعه به اسم او اصابت نکرده، باید تخمیس شود.

بسمه تعالی 13 رجب 1402 ق

محضر مبارك زعيم عالی قدر، آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

1. حاجی بیست هزار تومان برای رفتن زیارت حج بیت الله الحرام - در وقتی که در وسط سال حسابش می باشد - به دولت می دهد. اگر امسال قرعه به نام او نیفتاد و بنا شد سال های بعد به حج برود و پول هم نزد دولت است، آیا این بیست هزار تومان را سرسال حساب، باید خمسش را داد و جزو موجودی است یا آن که هر سال که بنا شد به مکه برود، خمس او را بدهد؟

دیگر آن که همین حاجی امسال مستطیع شده و تا موقع حج فوت کرده؛ لازم است برای او نایب بگیرند؟ و آیا فرق دارد اگر هم حج بر او مستقر شده باشد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر حج بر او مستقر شده و نمی تواند به حج برود مگر این پول را در این سال بپردازد، خمس ندارد؛ و اگر مستطیع نشده مگر در همین سال، در فرض مسأله باید خمس بدهد؛ و در صورت فوت، حج واجب نیست.

2. حاجی عمره تمتع را خاتمه داده و مُحل شده؛ قبل از محرم شدن برای حج تمتع، در مکه فوت می کند. آیا بریء الذمه شده یا لازم است برای او نایب بگیرند؟

اگر نایب شیعه نباشد و بنا شد نایب بگیرند، تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، از حج کفایت می کند و لازم نیست نایب بگیرند.

بسمه تعالی

قم، دفتر امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

مبلغی که برای رفتن به مکه معظمه به بانک سپرده شده و سال بر آن گذشته آیا خمس بر آن تعلق می گیرد یا خیر؛ با توجه به این که فرد مستطیع می خواهد با آن پول به مکه برود؟

ص: 440

بسمه تعالی، اگر سال اول استطاعت او بوده و در بانک گذاشته، خمس دارد و اگر از سال های قبل استطاعت داشته واجب نیست.

[سؤال 4808] 2334

بسمه تعالی 1362/4/1

محضر مبارك امام امت و مرجع عالی قدر، جناب آیت الله العظمی امام خمینی، ادام الله ظله العالی

پس از تحیت و درود فراوان؛ خداوند تبارك و تعالی آن وجود شریف و عزیز را برای مسلمین و مستضعفین جهان مستدام بدارد، ان شاء الله تعالی.

نظر لطف آن حضرت را به مسأله ذیل معطوف داشته و جواب آن را که برای حقیر ضروری است، هرچه زودتر عنایت فرمایید:

آغاز و پایان سال خمسی این جانب هر ساله ششم دی ماه سال شمسی می باشد. بر همین اساس در تاریخ 6/10/60 حساب سالم را رسیده و خمس سالیانه ام را داده ام و سپس در تاریخ 9/12/60 برای سفر حج، خود را مستطیع دانسته و ثبت نام کرده ام و مبلغ بیست هزار تومان جهت حج بیت الله در بانک گذاشته ام. نوبت اعزامی حقیر برای رفتن سفر حج به سال 62 افتاده است؛ آیا در پایان سال خمسی این جانب یعنی در تاریخ 6/10/61 که مجدداً حساب خمسی سالیانه ام را می رسم، مبلغ بیست هزار تومان ذکر شده فوق را که جهت سفر حج در بانک سپرده ام، باید به حساب آورده و خمس آن را بدهم و یا این که آن پول خمس ندارد؟

بسمه تعالی، چنانچه از سال های قبل مستطیع نبوده اید و در همان سال به حج نمی روید خمس دارد.

[سؤال 4809] 2335

بسمه تعالی 1361/9/14

محضر مبارك نمایندگان بزرگوار عالی مقدار دفتر شریف حضرت مستطاب، رهبر

ص: 441

کامیاب عظیم الشان جلیل القدر، وحید العصر، حضرت نایب الامام، امام خمینی، متّع الله المسلمین والمستضعفین بطول بقائه الشریف، الی غیر النهایه، بحقّ محمّد و آله الطاهرین

چند مسأله ضروری مورد ابتلا است، سؤال و تقاضا می شود که از محضر مقدس امام عزیز جواب گرفته و به ارسال آن سرفرازم فرماید:

1. افرادی که در سال گذشته تقاضای سفر حج نموده اند و مبلغ بیست هزار تومان از درآمد همان سال، پیش از رسیدن به سال جدید شرعی حسابشان در اسفند 60، پول رد کرده اند و در خرداد یا تیر ماه 61 سال حساب آن ها بوده و در قرعه هم سال اول قرار نگرفته اند و برای سال های بعد (62 تا 65) قرار گرفته اند، تکلیف آنان برای

سهمین این مبلغ چیست؛ باید پردازند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر سال اول استطاعت او است خمس دارد.

2. بعضی از مؤمنین که از سهم مبارک امام (علیه السلام) مقروض بوده اند، بدون سؤال، بدهی خود را به حساب 100 امام ریخته اند، آیا قبول است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر به نیت سهم امام داده اند قبول است ولی از این به بعد باید اجازه بگیرند.

3. بعضی از رودخانه ها در بعضی از جاها هست که آب های به غایت شور دارد که قابل شرب و زراعت نیست، اما آب نمک گفته نمی شود، آیا آب های این قسم چشمه سارها و کانال ها قابل تطهیر و غسل و وضو است یا خیر؟ متمنی این که هرچه زودتر به جواب صواب مفتخرم فرماید.

بسمه تعالی، اگر آب نمک گفته نمی شود حکم آب مطلق را دارد.

[سؤال 4810] 2336

بسمه تعالی

لطفاً محاسبه کنید کل خمس مالم را، تا قدمی باشد برای تقرب به خداوند متعال:

1. این جانب از ماه مبارک رمضان سال 1360 مبلغ بیست هزار تومان جهت حج به بانک پرداخت کرده ام که قرار است در سال 1365 بروم.

بسمه تعالی، اگر پیش از پرداخت پول، مستطیع بودید و برای راه یافتن به

ص: 442

سفر حج واجب، لازم بود پول در بانک بماند، خمس ندارد وگرنه خمس دارد.

2. مبلغ صد و پنجاه هزار تومان برای رهن يك منزل جهت سکونت همسر دوم و دو بچه ام پرداخت کرده ام. تا تاریخ 1360 مغازه مشاور املاکی را شریک بودیم، ولی پس از آن، مغازه مذکور را از شراکتی دو شریکم خارج کردم و سهم هر دوی آن ها را خریدم (به دو شریکم جمعاً صد هزار تومان پرداخت کردم). مبلغ ده هزار تومان نیز به عنوان موجودی نقدی نزد خود دارم.

بسمه تعالی، برای بررسی و تصفیة حساب، به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه نمایید.

3. از بابت خمس سهم امام سال 1358 نیز ما در شك هستیم که مبلغ شصت هزار تومان پرداخت شده یا خیر؟ ناگفته نماند، بنده مبلغ صد هزار تومان نیز مالیات بر درآمد به دولت بدهکار می باشم.

بسمه تعالی، مالیات، بابت سهمین محسوب نیست و در مورد شك در پرداخت، باید یقین حاصل کنید که خمس واجب را ادا نموده اید.

[سؤال 4811] 2337

بسمه تعالی 1362 / 1 / 5

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

پس از سلام، این جانب مبلغ بیست هزار تومان قرض کردم و برای تشرّف به مکه به بانک سپردم، برای سنه شصت و سه قرعه به نام این جانب افتاده است. در ضمن، مایملک این جانب فقط منزل مسکونی است که مبلغ يك صد و پنجاه هزار تومان به بانک ملی بدهکارم و منزل، مقداری اضافه بر شأن این جانب است؛ به هر حال، مبلغ فوق الذکر را که قرض کرده ام، ماهانه اقساط آن را پرداخت می نمایم و تا این تاریخ حدود 11 - 12 هزار تومان آن پرداخت شده، آیا این مبلغ متعلق خمس واقع می شود یا نه؟ (منظور، مبلغ بیست هزار تومان).

بسمه تعالی، اگر از سال های قبل استطاعت داشته اید خمس ندارد و در غیر این صورت، هر مقدار از اقساط را که پرداختید باید تخمیس نمایید.

ص: 443

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، دامت برکاته

با اهدای سلام، سؤال های ذیل که مورد نیاز است مطرح می شود. مستدعی است نظر مبارك را اعلام فرمایید.

1. برادران و خواهرانی که مستطیع شده اند و جهت ثبت نام، مبلغ لازم را به بانک ملی تحویل داده اند که برای سال های آینده (62) به بعد) نوبت اعزام آن ها معین شده، آیا پرداخت خمس مبلغ مذکور، لازم است؟ با توجه به این که حق برداشت پول را ندارد و اگر هم بردارد، نوبت او حذف می شود.

بسمه تعالی، اگر از سال های قبل، مستطیع و واجب الحج بوده، پول مذکور خمس ندارد؛ ولی اگر سال اول استطاعت است، در فرض سؤال، خمس دارد.

2. کسانی که در پلیس راه ژاندارمری، جهت کنترل جاده ها و رسیدگی به تصادف های بیابانی استخدام شده اند و هر روز، یکی - دو بار در حوزه مأموریت خود، رفت و آمد می نمایند و بقیه اوقات، در پاسگاه محل کار انتظار انجام وظیفه می نمایند، آیا جزو کسانی هستند که شغل آنان، سفر می باشد و دائم السفر محسوب می گردند یا مسافر هستند؟

بسمه تعالی، اگر شغل او رسیدگی به تصادفات در جاده ها، در مقدار مسافت شرعی است و ده روز در يك محل اقامت ندارد، نماز تمام و روزه صحیح است.

3. ساختمان حسینیه ای فرسوده، در یکی از محلات شهر قرار گرفته که مورد نیاز آموزش و پرورش - جهت واحد آموزشی - است. آیا اداره اوقاف و یا متولی حسینیه می تواند آن را اجاره داده؛ به طوری که در ایام عزاداری حضرت ابا عبد الله الحسین (علیه السلام) مورد بهره برداری باشد و بقیه ایام هم آموزش و پرورش، از آن بهره برداری نماید؟ مستدعی است نظر مبارك را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، استفاده از حسینیه، در غیر جهت وقف، جایز نیست.

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزومندم.

بسمه تعالی

فتوای حضرت امام خمینی در مسائل زیر چیست:

1. تکلیف خمس کسانی که برای حج ثبت نام کرده اند و برای سال های آینده نوبت ایشان افتاده چیست؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً حج برایشان مستقر نبوده باید خمس بدهند.

2. مستحبات و مکروهاتی که در رساله عملیه ذکر نشده، می شود از کتاب وسائل الشیعه و یا کتب فقهی دیگر اخذ کرد یا خیر، و اگر نمی شود چه باید کرد؟

بسمه تعالی، کسی که مجتهد نیست باید تقلید کند و فتوای مجتهد را ولو با استفتا از او تحصیل کند.

3. در مورد تحصیل علوم اسلامی (طلبگی) رضایت پدر و مادر از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اعتبار ندارد.

بسمه تعالی 1361/7/7

حضور رهبر عزیز ملت ایران، پس از عرض سلام و درخواست سلامتی از خداوند متعال جهت آن رهبر عزیز؛ تمنا دارم جواب مسائل زیر را مرقوم فرمایید:

1. مبلغ 20000 تومان برای حج داده ام که قرعه برای 5 سال دیگر به نامم درآمده، آیا خمس این پول را باید بدهم یا نه؟

بسمه تعالی، اگر از سال های قبل مستطیع بوده و برای انجام حج واجب، لازم است پول در بانک بماند، خمس ندارد وگرنه خمس دارد.

2. مدت 30 سال در اداره دولتی کار کرده ام. در این مدت، روزهای چند در سر کار نرفتم، مقداری اجناس که کهنه بوده و برای اداره خوب نبوده و مقداری هم نو بوده که روی هم شاید بشود 3000 تومان و 2000 تومان هم پول نقد بوده که غیر مشروع استفاده شده، با این مبلغ 5000 تومان چه باید کرد؟

بسمه تعالی، بدهی را به هر نحو که بتوانید باید به حساب همان اداره بازگردانید.

بسمه تعالی

شخصی در ماه جمادی الاولی بیست هزار تومان برای سفر حج به بانک تحویل داده و قصد پس گرفتن ندارد؛ اگرچه قرعه به نامش بیرون نشود. حتی حاضر است که اگر فوت کرد یکی از فرزندانش برود. سال حساب خمسش نیمه شعبان است. آیا این مبلغ را باید حساب کند یا این که چون تحت تصرفش نیست، مثل این که به کسی قرض داده باشد که هر وقت به دستش آمد خمسش را بدهد؟

بسمه تعالی، اگر قرعه برای همین سال به نام او درآمد خمس ندارد و اگر برای سال های بعد درآمد باید حساب کند، مگر این که قبلاً استطاعت داشته و نتواند به حج برود، مگر این که این پول را بدهد.

بسمه تعالی

مبلغ بیست هزار تومان از درآمد سال را جهت عزیمت به خانه خدا پرداخت نموده ام؛ قرعه برای همین امسال به نام من اصابت نموده است و فعلاً سر سال خمسی این جانب است. آیا به این مبلغ خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر مستطیع هستید و نمی توانید بروید مگر به دادن این پول در این سال، خمس ندارد.

بسمه تعالی

محضر انور زعیم عالی شأن مرجع عالی قدر حضرت مستطاب آیت الله العظمی آقای امام خمینی متع الله المسلمین بطول بقائه

1. کسی که از عواید اثنای سال خمسی اش، بیست هزار تومان به بانک داده و ثبت نام کرده و موقع حج رفتنش قرعه به پس از انقضای سال خمسی اش، یا به

سال های آینده اصابت نموده است؛ آیا در آخر سال خمسی اش، بر آن بیست هزار تومان هم خمس واجب می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر از سال های قبل حج بر او مستقر نشده و در این سال به حج نمی رود، باید خمس بدهد.

2. نماز جمعه بر مکلفین شهری که نماز جمعه در آن خوانده می شود، واجب عینی است یا تخییری؟ آیا امام و مأمومین مسجد نماز جمعه می توانند نمازهای جماعات در مساجد دیگر آن شهر را قدغن، و نمازگزاران در آن مساجد را اجبار به حضور در نماز جمعه بنمایند یا خیر؟

بسمه تعالی، نماز جمعه واجب تخییری است.

3. کارمند دولت که شرعاً مستطیع نیست، اگر از طرف دولت به جهت کاری مانند طبابت یا ارسال خبر یا غیرهما مأمور بشود و به مکه برود و مناسک حج و عمره را به جا آورد، آیا این حج مسقط حجة الاسلام است - که اگر آن کارمند بعد از آن شرعاً استطاعت پیدا کند، حج بر او واجب نشود - یا مسقط نیست؟

بسمه تعالی، مسقط از حجة الاسلام نیست.

4. اهل علم مروج و مدّرسی که از مجتهد جامع الشرائطی مأذون است که از سهم مبارك امام (علیه السلام) اخذ

و در کسری مؤونه اش صرف کند، آیا می تواند سهم مبارك را در ساختمان خانه و خرید اثاث البيت محتاج اليها صرف کند یا خیر؟

بسمه تعالی، به هر نحو اجازه دارد باید عمل کند.

[سؤال 4818] 2344

بسمه تعالی

محضر مبارك مرجع عزیز، آیت الله العظمی امام خمینی، دام بقائه

1. محترماً؛ عرض می شود زیدی 20 هزار تومان به حساب حج ریخته و دو سال بعد به قید قرعه باید حج برود. با فرارسیدن سر سال مبلغی که به حساب حج ریخته از مؤونه حساب می شود؟

بسمه تعالی، اگر از سال های قبل مستطیع بوده خمس ندارد وگرنه باید حساب کند.

ص: 447

2. دختر بالغی که به واسطه ضعف بنیه نمی تواند ماه مبارك روزه بگیرد و بعد ماه مبارك هم تا سال دیگر نمی تواند قرضش را بگیرد حکمش چیست؟

بسمه تعالی، قضای روزه ها بر عهده او هست. هر وقت توانست بگیرد و برای تأخیر هر روز تا رمضان بعد باید يك مد طعام که تقریباً ده سیر است به فقیر بدهد. مگر آن که در تأخیر معذور باشد و پس از آن اگر تأخیر شد چیزی بر او نیست.

3. فردی که زوجه اش سیده است می تواند خمس به او بدهد که مطابق شأن خودش دست بند و غیره تهیه کند؟

بسمه تعالی، بدون اجازه خصوصی از حاکم شرع نمی تواند.

4. دختری کارمند اداره است یا در خانه کار می کند و از درآمدش به تدریج برای خودش ظرف چند سال جهیزیه تهیه می کند؛ آیا در تعلق نگرفتن خمس مثل جهیزیه ای می باشد که پدر تهیه می کند؟

بسمه تعالی، فرق نمی کند.

5. پسری کارگر از درآمد کسب، لوازم زندگی برای زمان ازدواج تهیه می کند؛ آیا با سالگرد شدن لوازم خمس تعلق می گیرد یا خیر چون در آینده لازم می شود خمس ندارد؟

بسمه تعالی، اگر مورد نیاز او است که تهیه آن فعلاً از مؤونه محسوب شود، خمس ندارد.

6. ده عدد تخم مرغ را می فروشند به پانزده عدد يك ماه دیگر و هیچ امتیازی در تخم مرغ ها نیست؛ چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

7. در ماه رمضان سر را مانند غواصان بپوشاند و زیر آب رود چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، روزه باطل نمی شود.

[سؤال 4819] 2345

بسمه تعالی 13 / 3 / 1361

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی

با عرض سلام و آرزوی سلامت و سعادت برای امام عزیزمان و پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری آن حضرت، تقاضا دارم در مورد مسأله زیر این جانب را راهنمایی فرمایند:

این جانب دبیر دبیرستان های تبریز هستم. هر سال آخر ماه شعبان بدهی خود را از

بابت خمس حساب کرده و پرداخت می نمایم. امسال، ان شاء الله تعالی، قصد تشریف به بیت خدا را دارم. مبلغی معادل سی و هشت هزار تومان به اداره ارشاد اسلامی از این بابت پرداخت کرده ام. با توجه به این که سفر حج بعد از ماه مبارک رمضان انجام خواهد گرفت و وجه مذکور در عرض سال پرداخت شده است؛ آیا برای این مبلغ هم خمس تعلق می گیرد یا جزو مؤونه می باشد؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور خمس ندارد.

[سؤال 4820] 2346

بسمه تعالی

اگر شخصی در اولین سال استطاعت، برای حج ثبت نام کند، آیا به مبلغ واریز شده برای حج، خمس تعلق می گیرد؛ چه در همان سال مشرف شود یا سال های بعدی؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، چنانچه در همان سال به حج نرود خمس دارد.

[سؤال 4821] 2157

2. اشخاصی هستند که سال گذشته برای مکه پول دادند؛ ولی نرفتند و پول آن ها در اوقاف ماند که امسال ان شاء الله بروند - البته اگر پول را از اوقاف مطالبه کنند می دهند. ولی بعد از گرفتن پول معلوم نیست که آن ها را در سال آینده مکه ببرند - در این صورت این پول جزء مؤونه است یا این که خمس دارد؟ بر فرض عدم وجوب خمس، اگر سال گذشته پول سپردند، ولی اسم آن ها در نیامد و به آن ها گفته شد که اگر پول خود را نگیرید سال آینده ممکن است که با قرعه اسم شما بیرون بیاید و بروید مکه. البته احتمال دارد که در سال آینده هم اسامی آن ها بیرون نیاید. در این صورت هم خمس واجب نیست و آن پول جزء مؤونه است یا این که خمس باید بدهد؟

بسمه تعالی، بنابر احتیاط خمس بدهند.

ص: 449

2. پولی که در بانک ها داده اند برای زیارت حج، ولی مشخص نیست که امسال می روند یا سال بعد، بفرمایید خمس دارد یا خیر؟
بسمه تعالی، اگر بدون این که امسال پول بدهد نمی تواند به حج برود خمس ندارد.

6. حجاج در بین سال از ارباح مکاسب پول به کاروان می دهند؛ اما حرکت برای حج پس از سال آن ها واقع می شود. به این پول خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، مبالغی را که بر حسب قرارداد و تعارف لازم است از قبل پردازند، جزء مؤونه سال پرداخت محسوب است و خمس ندارد.

محضر مبارک حضرت حجت الاسلام و المسلمین آقای پسندیده، مدّ ظلّه العالی

محترماً؛ استدعا دارد استفتائات ذیل را پاسخ فرمایند، مزید تشکر و امتنان است:

1. شخصی می خواهد امسال به حج برود و برای مخارج ضروری - مانند پول گوسفند قربانی و غیره - طبق قاعده و قرار دولت، مبلغی معین به عنوان خرید ارز به بانک سپرده است، آیا می تواند آن وجه پرداختی را هم جزء مخارج کلی حج خود محسوب نماید؟ در غیر این صورت، اگر قبل از عزیمت به حج، سال خمسی او رسیده باشد آن پول را می تواند جزء مؤونه این سال خود حساب کند یا باید جزء مؤونه سال آتی خود محسوب نماید؟

بسمه تعالی، پول پرداختی بابت ارز، خمس دارد و اگر بعد از سال وصول کرد باید پیش از مصرف کردن، خمس آن را بدهد.

2. آیا مخارج حج استحبایی جزء مؤونه محسوب است یا خیر؟

بسمه تعالی، از مؤونه محسوب است.

3. خرج حج واجب عیال که شخصاً مستطیع است اما نقداً ندارد که مخارج خود را بپردازد، اگر شوهرش بپردازد جزء مؤونه حساب است؟

بسمه تعالی، تحمل مصارف حج زوجه، اگر مطابق شأن زوج باشد، جزء مؤونه محسوب است.

4. شخصی که حساب سال نگه نداشته و اموالی را - اعم از منقول و غیر منقول - خریده و از بابت

خرید آن ها مبالغی هم بدهکار شده است، در حال حاضر تکلیفش چیست؟ آیا می تواند بدهکاری خود را جزء مؤونه حساب کند؟

بسمه تعالی، بدهی اگر برای خود آن اموال است از آن کسر می شود.

5. شخصی قبل از فروش خانه مسکونی خود، خانه ای دیگر خریده و قیمت آن را عمدتاً به اعتبار فروش خانه اولیه اش نسیه گذارده است، اگر پس از فروش خانه اولیه باز هم مبلغی کسر بیاورد و مجبور گردد مبلغی وام بگیرد آیا بر قیمت فروش خانه اولیه خمس تعلق می گیرد؟ آیا بر پولی که از بانک قرض گرفته خمس تعلق می گیرد؟ اگر تمام یا قسمتی از وام دریافتی تا سر سال خمسی او موجود باشد مشمول خمس می باشد؟ آیا می تواند کل مبلغ وام را به حساب مؤونه این سال خود محسوب نماید؛ هر چند قسمتی مهم از اقساط آن مربوط به سال های آتیه باشد؟

بسمه تعالی، اگر خانه فروخته شده را از درآمد کسب بدون دادن خمس تهیه کرده، پول فروش آن خمس دارد و وام خمس ندارد و هر مقدار از اقساط آن که بین سال پرداخت شود به حساب مؤونه سال کسر می شود.

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

تعلق خمس به عین اموال

[سؤال 4825] 2135

2. زمین زراعتی و باغ و سایر اعیانی که انسان به آن تأمین معاش بنماید خمس آن را باید از عین پرداخت کند یا از درآمد آن ها؟ و چنانچه باید از عین آن ها باید پرداخت کند چون قیمت آن ها بالا است تکلیف چه می شود؟

بسمه تعالی، خمس به عین تعلق می گیرد و می تواند قیمت فعلی را بپردازد.

ص: 451

سؤال شرعی زیر برای کارمندان این نمایندگی که مقلد حضرت امام خمینی می باشند در رابطه با پرداخت خمس مطرح می باشد، لطفاً به طریق مقتضی استفسار شده و اعلام فرمایند:

با توجه به این که حقوق کارمندان، در خارج از کشور به ارزش خارجی پرداخت می گردد و در نتیجه، مازاد خرج و پس انداز افراد نیز به نرخ دولتی و ارزش خارجی به جای می ماند و با در نظر گرفتن این که ارزش واقعی ارزش خارجی، بیشتر از نرخ دولتی

می باشد، آیا خمس این مال بایستی به ارزش خارجی پرداخت شود یا معادل نرخ دولتی آن به ریال نیز قابل پرداخت می باشد؟

بسمه تعالی، به همان ارزی که حقوق دریافت می دارید، خمس واجب می شود.

محضر مبارك زعيم عالی قدر، رهبر انقلاب اسلامی، امام خمینی، ادام الله ظله

مستدعی است فتوای مبارك را در مسائل زیر مرقوم فرمایید:

1. شخصی دارای مبلغی سرمایه است که خمس آن را داده، آیا می تواند با افراد دیگر - که بعضاً خمس نداده اند - مشترکاً برای کار تولیدی یا تجارت سرمایه گذاری کنند و به نسبت سرمایه یا قراری که می گذارند در سود و زیان حاصل شریک باشند؟

2. شرکت تولیدی یا تعاونی بزرگی است که سرمایه آن از تعداد زیادی سهام متعلق به اشخاص مختلف تشکیل شده است. اگر یقین باشد که در بین صاحبان سهام افرادی هستند که اهل نماز و خمس و سایر فرایض نیستند، آیا جایز می باشد با مالی که

خمس آن داده شده از سهام آن شرکت خرید و طبق مقررات شرکت، در منافع آن شریک شد؟

بسمه تعالی، اصل شرکت اشکال ندارد، ولی اگر یقین دارد مال بعض شرکا غیر محمس بوده، تصرف در مال مشترك پیش از پرداخت خمس یا اجازه مرجع تقلید جایز نیست.

[سؤال 4828] 2350

بسمه تعالی

دو نفر تاجر با هم در تجارت شریک هستند، یکی از آنان خمس نمی دهد، آیا بر دیگری (با علم به این که مال التجارة آن شریک متعلق خمس است و آن را پرداخت نمی کند) جایز است بر این شراکت باقی بماند؟ و بر فرض عدم جواز، اگر جدا شدن و تفکیک شرکت برای او یا مشکل است و یا موجب ضرر و خسارت می شود، در این صورت هم واجب است جدا شود؟

بسمه تعالی، یا باید جدا شود یا از حاکم شرع اجازه بگیرد.

[سؤال 4829] 6728

3. سرمایه گذاری در شرکت های خصوصی و یا شرکت های تعاونی، با علم به این که یک یا چند نفر از سهام داران سهم امام و سادات نمی پردازند، چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اگر وجوه خود را بپردازد با اجازه حاکم شرع مانع ندارد.

[سؤال 4830] 2351

بسم الله الرحمن الرحيم

حضرة الإمام الخميني زعيم الأمة الإسلامية المحترم، السلام عليكم ورحمة الله وبركاته، وبعد:

1. توفي والدي وعليه بعض الحقوق الشرعية بقيمة الدينار العراقي، وأريد - أنا

ص: 453

وصيه - اؤديها في إيران بالتومان الإيراني.

فهل نقدر الدينار حسب القيمة الرسمية في البنك أم حسب قيمة السوق السوداء؟

بسم الله الرحمن الرحيم، لا بدّ من دفع عين الدينار أو قيمتها الواقعية بسعر يوم الأداء مراعيّاً في تقويمها مقررات الدولة الإسلامية.

2. من هو الأعلم في وقتنا الحاضر؟ ومن هم حسب التسلسل العلمى يلونه؟

بسم الله الرحمن الرحيم، راجعوا في تعيين فالأعلم إلى أهل الخبرة.

3. هل كتابكم (تحرير الوسيلة) يجوز العمل به؟ وما قولكم في الاختلافات بوجوده في تحرير الوسيلة وفي توضيح المسائل؟

بسم الله الرحمن الرحيم، في موارد الاختلاف يكون المحكم هو كتابنا تحرير الوسيلة.

4. هل يجوز للشاب المسلم القادر على حمل السلاح الذهاب إلى الجبهة مع رفض والديه بشوهة ويحتمل إصابتها بأخطار خوفاً وحبّة لولدهما؟

بسم الله الرحمن الرحيم، ما دامت الجبهات بحاجة إلى حضور المدافعين عن الحقّ يجب الحضور في معركة الدفاع على المكلفين ولا يشترط ذلك بإذن الوالدين.

[سؤال 4831] 5619

3. كسى منزلى برای خودش داشت، اما منزلى خرید برای این كه تا 5 سال ديگر پسرش را داماد كند و به قصد تجارت و خريد و فروش نبود و به خيال خودش فكر كرد خمس ندارد؛ ولى بعد از دو سال فهميد كه آن منزل خمس دارد. حالا كه مى خواهد بدهد، خمس قيمت قديم را بايد بدهد يا جديد را؟

بسمه تعالى، اگر از درآمد کسب خریده، باید به قیمت روز پرداخت خمس، خمس بدهد.

[سؤال 4832] 5619

4. حالا در فرض مسأله بالا خمس منزل را داد. فرزند بعد فهميد كه پدرش خمس خرج هاى را كه برای منزل و تلفنى كه برای آن منزل خریده، فراموش کرده است حساب كند، و متوجه نیست. حالا مى ترسد كه به والدین بگويد. زیرا مى گویند: «تو ما

ص: 454

را بیچاره می کنی و امثالهم» و باعث ناراحتی شان می شود. خودش می رود با کسی که اجازه دارد پول بقیه را بدون گفتن به والدین و رضایتشان دست گردان می کند. چون می خواستند از پول فروش تلفن و رهن منزل فوق برای فرزند در شهر دیگر منزل بخرند. آیا کارش درست بوده یا نه، چنین حقی نداشته؟ و اگر درست نبوده حالا که کرده چه باید بکند؟

بسمه تعالی، عمل مزبور فرزند اشکال ندارد.

[سؤال 4833] 2316

4. شخص دیگری دارای سه باب خانه است که اولی را در حدود 20 سال گذشته تهیه نموده و حساب سال داشته و در خلال سال تهیه نموده؛ دومی و سومی را در اوان انقلاب یکی را خریداری و دیگری را ساخته و آن یکی را که ساخته هنوز تکمیل نشده؛ آیا سهمین این خانه در دست ساختمان، طبق پولی است که خرج شده و می شود یا طبق قیمت فعلی است؟ زیرا به علت نبودن پول، حدود سه سال طول کشیده که به تدریج ساخته شده و قبلاً زمین و مصالح ارزان بوده.

و خانه ای که ساخته خریداری نموده، آیا سهمین طبق قیمت خریداری شده باید پرداخت شود یا قیمت فعلی تخمیس شود؟ و چون پرداخت سهمین يك جا مقدور نیست، لازم است یکی از خانه ها را بفروشد و سهمین را بدهد یا این که به تدریج بپردازد اشکالی ندارد؟ نظر عالی را اعلام فرمایید.

بسمه تعالی، به قیمت فعلی خمس دارد.

[سؤال 4834] 2233

3. در صورتی که این منزل برای فروختن ساخته نشده آیا خمس یوم البناء را بپردازد یا قیمت سوقیه امروز را بدهکار است؟

بسمه تعالی، در صورت تهیه منزل از پول متعلق خمس، به قیمت فعلی خمس دارد.

ص: 455

2. شخصی که حساب سال جهت تخمیس دارد و سرمایه اش مخمس است، اگر چند سال قبل منزلی دو طبقه ساخته که يك طبقه اش مورد احتیاج او است و يك طبقه هم زیادی است و اجاره داده و سر سال قسمت زیادی را تخمیس نموده، فعلاً فقط خمس قیمت خرج شده جهت احداث طبقه مزبور به عهده او است یا خمس قیمت روز را باید بدهد؟

بسمه تعالی، خمس قیمت روز را باید پردازد.

4. خانه ای در دست ساختمان است؛ آیا سهمین آن برابر پولی است که از ابتدا تا کنون خرج می گردد یا به قیمت فعلی محاسبه می شود؟

بسمه تعالی، با فرض تعلق خمس، باید به قیمت فعلی پرداخت شود.

9. در هفت سال قبل با پولی که مقداری از آن پول مخمس و مقداری غیر مخمس بوده، خانه ای به مبلغ 000/450 تومان خریده ام که اینک حدود يك میلیون تومان شده؛ اولاً بفرمایید که الحال از کدام قیمت باید آن را تخمیس کرد؟ ثانیاً اگر برای تبدیل، آن را فروختیم، از کدام مبلغ باید خمس داد؛ از قیمت سابق یا قیمت فعلی؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب غیر مخمس که سال بر آن گذشته، در خرید خانه صرف شده، به نسبت همان مبلغ به قیمت فعلی خمس دارد.

6. املاکی قبلاً خریداری شده به بهای روز، ولی فعلاً از حیث قیمت، بهای آن چندین برابر است؛ در مورد خمس، آیا بهای امروز باید محسوب گردد و یا این که خرید ملک؟

بسمه تعالی، اگر با درآمد کسب غیر مخمس خریداری شده، در صورت اجازه حاکم شرع، به قیمت فعلی خمس دارد.

2. اموال و ماترك متوفى كه بايد تخميس گردد، معيار پرداخت سهمين، بر حسب قيمت روز خريد شخص متوفى است، يا بر حسب قيمت روز فوت متوفى است، يا بر حسب قيمت روز تقسيم ماترك مى باشد؟

بسمه تعالى، ميزان، قيمت روز اداى خمس است.

بسمه تعالى دهم رجب 1403 ق

محضر مقدس نايب الامام، ملاذ الأنام، أعلم العلماء العاملين، آيت الله العظمى و مرجع كبرا آقاى خمينى، مدّ ظلّه

زيد از ربح در اثنای سال كه هنوز خمس به او تعلق نگرفته است و سالتش نرسیده است، كفى برای خود و عائله اش خريد مى نمايد؛ سر سالتش كه رسيد، بايد خمس قيمت آن كفن را بدهد يا خمس ندارد؟ و بر فرض داشتن خمس، به قيمتى كه خريده است خمس بدهد يا قيمت فعلى؛ هرگاه قيمت زياد شده باشد؟

بسمه تعالى، بايد خمس آن را به قيمت فعلى بدهد.

بسمه تعالى 14 / 1 / 1362

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، مدّ ظلّكم العالى على رؤوس المسلمين

ضمن عرض سلام؛ خواهشمند است نظر مبارك را مرقوم فرماييد كه شخصى سال شرعى برای خود تعيين ننموده و مى خواهد قيمت مايملك خود را تعيين نموده و سال مالى قرار دهد و يا سال دارد، مى خواهد قيمت اجناس به دست آمده در بين سال را تعيين نمايد، در حالى كه تفاوت قيمت اجناس از نرخى كه دولت جمهورى اسلامى و منصوبين دولت تعيين نموده اند، با نرخى كه به صورت آزاد در بازار خريد و فروش

می شود، زیاده است؛ مستدعی است بیان فرمایید که اجناس باید با نرخ تعیین شده از طرف دولت محاسبه شود یا نرخ بازار؟

بسمه تعالی، میزان، نرخ عادلانه است.

[سؤال 4842] 2054

7. وسایلی که صورت داده شده، قبلاً خریداری شده. آیا خمس را به قیمت قبلاً باید بدهم یا قیمت کنونی؟

بسمه تعالی، هرچه متعلق خمس است، باید به قیمت فعلی حساب شود.

[سؤال 4843] 2452

8. شخصی پس از مراجعت از حج، سر سال خمسی اش رسیده و هنوز آنچه برای سوغات خریده توزیع نکرده؛ بفرمایید که باید اجناسی را که به نام اشخاص خریده، حساب کند و خمس بدهد و در صورتی که باید حساب کند، به قیمت خرید یا به قیمت ایران و روز؟

بسمه تعالی، باید به قیمت فعلی حساب کند.

[سؤال 4844] 2354

بسمه تعالی

این جانب جهت کسب با پول وجوهات نداده، چرخ بافندگی خریداری نمودم. حالیه ترقی نموده، الان می خواهم وجوهش را بدهم قیمت خرید را حساب کنم یا این که ترقی آن را هم باید بدهم جواب مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، به قیمت فعلی تخمیس شود.

[سؤال 4845] 1930

2. کسی که سال شرعی ندارد و پدرش هم خمس نداده، اکنون که می خواهد خمس میراث و اموال خود را پردازد بفرمایید قیمت میراث از چه زمانی باید حساب

ص: 458

شود زمان حیات پدر یا زمان فوت پدر و انتقال ارث، یا زمان تعیین سال شرعی؟

بسمه تعالی، میزان در حساب و پرداخت خمس قیمت فعلی است.

[سؤال 4846] 2355

بسمه تعالی

دفتر استفتای امام خمینی دامت برکاته

چه می فرمایید در این مسأله: شخصی کارمند دولت از فروشگاه دولتی برای مصرف خانه، برنج و روغن و پارچه خریده و سال از آن گذشته و مصرف نکرده است؛ می خواهد خمس بدهد، آیا قیمت فروشگاه یا قیمت بازار را در نظر بگیرد؟

بسمه تعالی، در فرض مسأله، قیمت فعلی فروشگاه کافی نیست و باید به قیمت عادلۀ بازار که منعی از فروش به آن نیست حساب کند.

[سؤال 4847] 2170

2. به طور کلی در حساب سال آیا قیمت جنس خریده شده ملاک حساب است یا قیمت روز؟

بسمه تعالی، اگر جنسی متعلق خمس باشد باید به قیمت عادلۀ روز حساب شود.

[سؤال 4848] 2484

2. سرمایه اصل کسب را به قیمت خرید سابق خمس باید داد و یا به قیمت روز؟

بسمه تعالی، به قیمت فعلی خمس دارد.

[سؤال 4849] 2019

2. زیدی از منافع کسب قطعه ای زمین خریده و می خواهد به فرزندانش ببخشد و نیز ماشین وانت بار هم برای وسیله زندگانی خود دارد، آیا پس از رسیدن سال خود باید خمس زمین و ماشین را بپردازد؟ و اگر سال معین نداشته و چند سال گذشته به

ص: 459

قیمت خرید خمس پردازد یا به قیمت روز؟

بسمه تعالی، خمس دارد و میزان قیمت فعلی است.

[سؤال 4850] 2191

2. نهال هایی جهت درخت کاری غرس شده است و قیمت آن ها در حدود سی هزار ریال می باشد. در سال آینده که باغی بزرگ می شود و درخت ها بزرگ می گردند قیمت آن ها ده برابر می شود. خمس زیادی را چگونه باید داد؟

بسمه تعالی، خمس آن ها را به قیمت فعلی باید بدهد.

[سؤال 4851] 2388

2. در تخمیس ملك، باید قیمت سند را (هنگام خرید) ملاحظه کنند و یا قیمت بازار را؟

بسمه تعالی، قیمت عادلانه بازار میزان است.

[سؤال 4852] 2356

بسمه تعالی

خدمت حضرت آیت الله العظمی آقای خمینی، دامت برکاته

1. اجناسی که برای مایحتاج منزل به توسط کوپن به دست می آید و قیمت آن ها با قیمت آزاد تفاوت دارد اگر مازاد مؤونه قرار گرفت برای خمس آیا قیمت کوپنی حساب کند یا خیر؟ مثلاً قند آزاد کیلویی 25 تومان یا 30 تومان است و حال آن که به نرخ کوپنی سه تومان می باشد.

بسمه تعالی، اگر از عین جنس، خمس را ادا نمی کند، باید قیمت عادلانه بازار را مراعات نماید.

2. شخصی که دختر دارد و قدرت جهیزیه گرفتن ندارد يك قالی می زند که در عرض پنج، شش سال

بافته می شود، می تواند هر سال هر مقدار آن که بافته شده را برای جهیزیه قرار دهد و به طور کلی قالی هر قدر تمام می شود برای جهیزیه باشد؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال مانع ندارد.

ص: 460

3. برای خمس دادن جنسی که خمس آن قبلاً داده نشده باید قیمت چه زمانی مد نظر قرار گیرد؟ با این شرط که جنس برای فروش خریداری نشده باشد.

بسمه تعالی، اگر مورد تعلق خمس باشد قیمت فعلی میزان است.

بسمه تعالی

محضر مقدس رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی مد ظله العالی

1. شخصی از ابتدای زندگی اش چند رشته شغل داشته از قبیل خرید و فروش گوسفند، گندم و جو و معاملات فرش و در همه رشته ها شریک داشته و چند سالی است که با شخص دیگر کامیون باری خریده و با کامیون کار می کند. فعلاً می خواهد خمس مالش را بدهد. آیا قیمت کامیون که موقع خرید مثلاً پانصد هزار تومان بوده و بازار آزاد امروز بیشتر شده است باید قیمت سابق را حساب کند یا قیمت بازار فعلی، و به نحو کلی آیا اشیایی که قیمت سابقش با بازار امروز چند برابر شده موقع خمس و حساب آن کدام قیمت را باید حساب کرد؟ جواب را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، میزان قیمت فعلی است و باید به قیمت عادلانه روز حساب شود.

2. شخصی دارای خانه ای است که در روستا با خشت و گل درست کرده و در یک قسمت آن که معروف به حیاط خلوت است آجر به کار رفته است و تمام کارهای آن را استاد بنا و عمله انجام داده اند. حال می خواهد حساب مالش را بکند. آیا خانه را هم به قیمت فعلی باید حساب کند یا فقط قسمتی که مصالح آن آجر و غیره می باشد؟ و لوازم خانگی از قبیل فرش و ظروف و پارچه که مورد نیاز اوست آن ها

را هم باید حساب کند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر اعیان به کار رفته در منزل و مزد استاد و عمله از مال غیر مخمس بعد از گذشت سال تهیه و پرداخت شده باید خانه به قیمت فعلی حساب شود و اگر سال او معلوم نیست باید با حاکم شرع مصالحه نمایند و در غیر این صورت خانه ای که از مؤونه است خمس ندارد.

3. شخصی حدود سی سال قبل پدرش فوت کرده و ارثی که به این شخص رسیده تعدادی گوسفند و مبلغ ده هزار تومان پول آن زمان بوده. این پول را از آن زمان به معامله زده و به مرور زمان فعلاً دارای دو کامیون، گوسفند و فرش نایبی می باشد و مقداری ملک هم خریده. حال می خواهد خمس مالش را بدهد آیا باید به غیر از ده هزار تومان سهم ارث بقیه را حساب نماید که اضافه شده و قیمت آن بالا رفته است یا خیر؟ جواب را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، آنچه بر مقدار ارث اضافه شده و سود برده در زاید بر مؤونه سال باید حساب شود.

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

[سؤال 4856] 2358

بسمه تعالی 1361 / 4 / 31

محضر مبارک امام امت، دامت برکاته

محترماً به عرض مبارک می رساند: افرادی که سر سال می خواهند حساب خمس مالشان را بکنند، آیا اشیایی که سرمایه قرار داده اند - مثل ماشین بارکشی، یخچال که داخل مغازه است و قیمت عادل و دولتی آن ها کمتر است، مثلاً ماشین به قیمت دولتی دویست هزار تومان است، اما قیمت بازار سیاه آن چهارصد هزار تومان است قیمت کدام را حساب کند؟

بسمه تعالی، قیمت عادل میزبان است.

2. شخصی دو عدد میش گرفته است که شیر او را به مصرف خانواده می رساند، آیا خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

3. شخصی هر سال، روز اول ماه مبارک رمضان خمس سال خود را می داده است. امسال اول صبح،

ص: 462

فرشی مورد احتیاج بوده، خرید و بعد از ظهر همان روز، حساب مالش را کرده؛ آیا این فرشی که جزء لوازم زندگی او است باید خمس آن را بدهد یا نه؟

بسمه تعالی، خمس آن واجب نیست.

[سؤال 4857] 2359

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب، حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، پس از عرض سلام و مراسم احترام؛ سلامتی آن وجود شريف را از خداوند متعال مسألت می نمایم.

1. شخصی در حدود يك صد هزار تومان پول داشته؛ ماشینی به مبلغ سیصد هزار تومان خریده و بقیه پول را از درآمد سال تدریجاً پرداخته، آن يك صد هزار تومان هم خمس نداده بوده؛ فعلاً که می خواهد اموال خودش را تخمیس نماید ماشین ترقی کرده و این شخص، حساب سال نداشته؛ مرقوم فرماید باید قیمت فعلی ماشین را حساب کند یا مبلغی را که قبلاً بابت ماشین پرداخته؟

بسمه تعالی، قیمت فعلی را حساب کند.

2. اگر پولی به عنوان پس انداز در بانک گذاشته، فعلاً بهره ای به او می دهند - یعنی بدون مطالبه - آیا این بهره را مالک می شود یا خیر؟ و در مالک شدن بهره فرقی هست مابین پس انداز و سپرده یا فرقی نیست؟ تقاضامندم جواب مرقوم فرماید.

بسمه تعالی، مالک نمی شود و باید به دولت برگرداند و چنانچه نمی تواند برگرداند، می تواند آن را به فقرا بدهد.

[سؤال 4858] 2360

بسمه تعالی

محضر حضرت آيت الله العظمى، رهبر كبير و بزرگ مرجع شيعيان و مسلمانان

با نهایت ادب، توضیح این که يك دستگاہ کامیون از شرکت خاور خریداری کرده ام، که دولت قیمت آن را تعیین کرده است. با توجه به این که شخصی مستضعف

ص: 463

می باشم و به وسیله آن امرار معاش می کنم، حالیه اظهار می دارند جهت وجوهات باید خارج از قیمت دولت، کامیون قیمت شود، یعنی در بازار سیاه قیمت نمایند. استدعا دارد طبق دستور اسلام حکم آن را بیان فرمایند، که آیا به قیمت دولت ملاک است یا قیمت آزاد؟ از نظر شرع مطهر تکلیف روشن شود.

بسمه تعالی، کامیون اگر از درآمد کسب تهیه شده، به قیمت فعلی خمس دارد و میزان قیمت فعلی، قیمت عادلانه بازار است.

[سؤال 4859] 2202

2. شخصی می خواهد سال قرار بدهد يك بنز ده تن دارد. قیمت این ماشین به نرخ دولتی مبلغ چهارصد و پنجاه هزار تومان، و در بازار آزاد مبلغ يك میلیون یا زیادتر است. آیا این شخص به قیمتی که دولت می دهد باید حساب کند یا قیمت بازار آزاد تا خمس را بدهد؟ بسمه تعالی، به قیمتی که عادلانه و مطابق مقررات باشد خمس دارد.

[سؤال 4860] 2202

4. ماشینی مثل نیسان یا بنز خاور کرایه کش در تاریخ چهار سال پیش سال 1358 به مبلغ صد هزار تومان خریداری شده است و اکنون بازار سیاه چهارصد هزار تومان به فروش می رسد. خواهشمند است بفرمایید کدام قیمت برای خمس ملاک است؟ بسمه تعالی، خمس به قیمت عادلانه روز حساب می شود.

[سؤال 4861] 2694

8. مقداری پارچه و لباس و دیگر مؤونه برای مصرف سالش خریده و سال بر آن گذشته، حال که می خواهد خمسش را بپردازد قیمت زمان خرید جنس را حساب کند یا قیمت سر سال خمسی اش که فرارسیده یا این که زمانی که می خواهد مورد استفاده مجدد قرار دهد؟ بسمه تعالی، قیمت سر سال خمسی.

ص: 464

بسمه تعالی

سلام علیکم ورحمة الله وبركاته، جناب آیت الله العظمی، نایب الامام و مرجع تقلید شیعیان جهان، حضرت امام خمینی

مقداری پول (300/00) به عنوان سپرده بانکی به مدت تقریباً یک سال و خرده ای در بانک بوده و خمس آن به واسطه ندانستن مسأله، داده نشده و با آن پول به اضافه مقدار (400/000 ریال) زمینی تهیه نموده و در آن مشغول به ساختمان شده ام و اکنون این ساختمان را به اتمام رسانده و ساکن هستم؛ مقدار 1/200/000 ریال بدهکارم که فعلاً مقداری از آن را نیز پرداخته ام؛ آیا تصرف و نماز خواندن اینک در آن ساختمان اشکال دارد یا نه؟ و اگر دارد، باید چه کار بکنیم؟ ارادتمند شما

بسمه تعالی، تا حساب خمس خود را روشن و تصفیه نکرده اید، نمی توانید تصرف کنید.

[سؤال 4863] 2641

2. زن و مرد کارمندی هستند که فقط یکی از آن ها خمس می پردازد و هر دو مشترکاً وسایل خانه را خریداری می کنند؛ تکلیف خواندن نماز در خانه و استفاده از وسایلی مثلاً فرشی که روی آن نماز خوانده می شود چیست؟

بسمه تعالی، در صورت یقین به وجود خمس در آن مال تا خمس ادا نشود نمی توانند تصرف کنند.

[سؤال 4864] 2362

بسمه تعالی

اگر شخصی در پایان سال، حساب خمس خود را بنماید، ولی هنوز آن را پرداخت نکرده است، می تواند در بقیه آن تصرف کند؟

بسمه تعالی، تا خمس را ادا نکرده، نمی تواند در بقیه تصرف کند.

ص: 465

بسمه تعالی

آیا تصرف در مالی که خمس آن پرداخت نشده است جایز است؟

بسمه تعالی، جایز نیست، مگر آن که با اجازه مرجع تقلید یا وکیل او باشد.

بسمه تعالی 10 / 8 / 1360

پیشگاه حضرت نایب الامام، حضرت آیت الله العظمی خمینی

در صورتی که از مال خمس نداده، سرقفلی محل کسب پرداخت شده باشد و پس از گذشت چند سال بخواهند خمس آن را حساب نمایند، آیا بر مبنای قیمت پرداختی اولیه خمس محاسبه می گردد و یا بر مبنای معاملات رایج فعلی و مشابه آن؟

بسمه تعالی، معامله در مقدار خمس، فضولی است؛ اگر مرجع تقلید یا وکیل مجاز او معامله را امضا کند، خمس به قیمت فعلی باید ادا شود و اگر صلاح ندید معامله را امضا کند، خمس قیمت پرداختی باید ادا شود.

3. اگر فردی حاضر به پرداخت خمس نباشد و بگوید هر وقت خواستم به سفر حج بروم خمس می دهم، آیا کفایت می کند و آیا در این صورت مال او حرام نخواهد بود؟

بسمه تعالی، مالی که متعلق خمس شده تصرف در آن پیش از پرداخت خمس حکم غصب دارد.

2. اگر کسی از پول خمس نداده سکنایی تهیه کند و قصد دادن خمس را هم داشته باشد، ولی فعلاً نتواند بدهد، نماز او در چنین جایی چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، اگر از درآمد کسب، پس از گذشتن سال بر آن، خانه خریده،

معامله در مقدار خمس، محتاج به اجازه حاکم شرع است؛ باید به مرجع تقلید یا وکیل مجاز او مراجعه کند و پس از اجازه معامله، مقدار خمس را پردازد و یا دست گردان نماید تا در تصرفات و نماز در آن خانه مجاز شود.

پرداخت خمس بیش از مقدار واجب

[سؤال 4869] 2365

بسمه تعالی 18 / 1 / 1362

حضور محترم رهبر کبیر انقلاب، سلام علیکم

به استحضار مبارک می رساند: این جانب که فردی کارگر هستم و حساب مال خود را رسیدم، 46500 تومان خمس آمد بر گردنم که پرداخت کردم. بعد متوجه شدم که 6500 تومان اضافه که نمی بایست می دادم، آیا به نظر مبارکت می توانم اضافه را پس بگیرم یا خیر؟ و آیا می شود پای حساب سال آینده حساب کنم؟

بسمه تعالی، اگر عین آنچه داده اید موجود نیست نمی توانید پس بگیرید، ولی می توانید به حساب آینده محسوب دارید.

[سؤال 4870] 3387

5. اگر انسان اشتبهاً مقداری خمس و سهم امام به مرجع تقلید داد و بعد متوجه شد، آیا می تواند بعداً برای حقوق متعلقه به حساب بیاورد؟

بسمه تعالی، باید مطلب را تذکر دهد.

[سؤال 4871] 2366

بسمه تعالی

ساحت مقدس حضرت آیت الله العظمی، نایب الامام، امام خمینی، زید عزه، چه می فرمایید در این مسأله که آقای «الف» پولی را به عنوان هدیه، به آقای «ب»

ص: 467

می پردازد و آقای «ب» به گمان این که آقای «الف» اهل خمس نیست، خمس آن پول را می پردازد. بعداً کاشف به عمل می آید که آقای «الف» اهل خمس بوده اند. حال بفرمایید که آیا آقای «ب» می توانند اقدام به پس گرفتن آن مقداری که به عنوان خمس پرداخته، نماید یا خیر؟

بسمه تعالی، چنانچه عین پولی که داده، باقی باشد می تواند پس بگیرد.

[سؤال 4872] 2297

5. شخصی در ظرف سال به تدریج وجوهاتی بابت خمس و یا سهم امام (علیه السلام) پرداخته است ولی در پایان سال خمسی محاسبه کرده و فهمیده که بیشتر از مبلغ متعلقه شرعیه پرداخته است. آیا مبلغ مازاد را می توان به حساب بدهکاری شرعیه سال بعد منظور و محسوب نمود؟

بسمه تعالی، پرداختی زاید را نمی توان برای بدهی سال بعد که پیش می آید منظور نمود.

[سؤال 4873] 2155

2. این جانب از طرف همان نهادی که در آن مشغول به کار می باشم مشرف به زیارت خانه خدا شدم. در آن جا متوجه شدم که سال مالی ام رسیده، لذا با روحانی کاروان در میان گذاشتم و ایشان گفتند بنده مبلغی که فکر می کنم خمس می شود را حساب کرده و از ایشان قرض بگیرم و به عنوان خمس پردازم و بعد در تهران به دفتر امام بدهم. در آن جا مبلغ مورد نظر را 80/000 ریال در نظر گرفتم. ولی وقتی به تهران مراجعت نمودم فهمیدم که خمس حقیر 35/000 ریال می شود و این مبلغ را به دفتر امام پرداخت کردم. الان می خواهم بدانم می بایست آن مبلغ مذکور را که در مدینه فکر می کردم بدهم و یا این مبلغی که در تهران پس از حساب و کتاب به دست آوردم؟

بسمه تعالی، دادن مبلغی که واقعاً بدهکار هستید کافی است.

ص: 468

4. در مسأله فوق، اگر مرکب، ماشین را شامل نشود، اگر کسی سابقاً خمس ماشین سواری را پرداخته، می تواند مبلغ پرداختی را در سال های آتیه - اگر بدهی بابت خمس پیدا کرد - کسر نماید یا خیر؟ متمنی است جواب را مرقوم فرموده؛ چون زیاد، مورد ابتلا می باشد.

بسمه تعالی، نمی تواند محسوب دارد.

بسمه تعالی

خدمت حضرت امام خمینی دام ظلّه العالی، پس از عرض سلام معروض می دارد:

شخصی که خمس بدهکار است مبلغی به سید فقیر داده است نه به قصد بدهی خودش، بلکه به قصد خمس از طرف شخص دیگری که از جانب وی وکیل هم نبوده، بلکه داده است که بعداً از آن شخص بگیرد البته مطمئن بوده که اگر به سید بابت خمس بدهد آن غیر خواهد داد، آیا می تواند شخص پرداخت کننده آن خمس را بابت بدهی خودش محسوب نماید؟ والسلام

بسمه تعالی، نمی تواند بابت بدهی خودش محسوب دارد و بابت بدهی دیگری که به او نگفته و او را وکیل نکرده نیز محسوب نمی شود.

2. اگر کسی می داند که زید خمس بدهکار است و از مال زید بدون اطلاع او برداشت و بابت خمس به حاکم شرع داد و حاکم هم اطلاع نداشت که این عمل فضولی است، آیا ذمه زید بری می شود یا خیر و آیا فرق است بین این که زید بعد از اطلاع این عمل را امضا کند و بین این که بگوید راضی نبوده و نیستم یا خیر؟

بسمه تعالی، کفایت نمی کند و فرقی بین دو صورت ذکر شده نیست بلی اگر عین مال موجود باشد صاحب مال می تواند فعلاً بابت خمس حساب کند.

[سؤال 4877] 2336

3. از بابت خمس سهم امام سال 1358 نیز ما در شك هستیم که مبلغ شصت هزار تومان پرداخت شده یا خیر؟ ناگفته نماند، بنده مبلغ صد هزار تومان نیز مالیات بر درآمد به دولت بدهکار می باشم.

بسمه تعالی، مالیات، بابت سهمین محسوب نیست و در مورد شك در پرداخت، باید یقین حاصل کنید که خمس واجب را ادا نموده اید.

جواز تأخیر پرداخت خمس تا آخر سال خمسی

[سؤال 4878] 2368

بسمه تعالی

در عروة الوثقی (کتاب الخمس، مسأله: 59): «فإذا لم یکن له مال من أول الأمر فاکتسب أو استفاد مقداراً وأراد أن یجعلہ رأس المال للتجارة ویتجر به، یجب إخراج خمسہ علی الأحوط ثم الاتجار به» مراد این است که اگر شخصی در یک معامله مبلغی استفاده کرد (مثلاً دلالی کرد) و می خواهد آن را سرمایه قرار دهد؛ آیا باید همان وقت

خمس آن را بدهد و بعد اتجار کند یا تا آخر سال حق دارد خمس را ندهد و بعد از تمام شدن سال خمس را بدهد؟

بسمه تعالی، لازم نیست فوراً خمس بدهد و می تواند تا سر سال خمسی خود، ادای خمس را تأخیر بیندازد.

[سؤال 4879] 2369

بسمه تعالی

به نام خدا آن خدایی که وعده نصر و پیروزی را به ما داده است و با آرزوی

ص: 470

سلامتی امام امت خمینی بت شکن و تداوم رهبری ایشان تا انقلاب مهدی خواهشمندم به سؤالات زیر طبق فتوای امام پاسخ دهید:

1. آیا باید پول يك سال بماند تا خمس به آن تعلق گیرد یا از اضافهٔ مخارج سالانه حتی اگر مقداری از آن، يك سال نمانده باشد، باید خمس داده شود؟

بسمه تعالی، ارباب مکاسب سر سال خمس دارد و قبل از سال هم می تواند خمس بدهد، ولی باید مراعات کند که ضرر برای ارباب خمس نشود.

2. آیا می توان نصف خمسی را که به سادات تعلق می گیرد خود به آن ها دهیم یا باید خمس به نمایندهٔ امام در شهرها داده شود؟

بسمه تعالی، شما مجازید سهم سادات خودتان را به سید فقیر و متدین بدهید.

[سؤال 4880] 771

3. زنان شوهردار و یا دخترانی که در خرج پدر خود هستند و شغل شخصی از قبیل بافندگی و یا سلمانی و غیره دارند این خانم ها سال خمس باید بگیرند و یا از همان بهره ای که از شغل روزانه خود می برند باید خمسش را در همان روز بدهند؟

بسمه تعالی، می توانند برای خود سال قرار دهند.

خمس زمینی که کافر ذمی از مسلمان خریده

[سؤال 4881] 2370

بسمه تعالی 1360 / 12 / 28

حضور مبارك قائد عظیم الشان اسلام و رهبر ملت مسلمان جهان، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه الشریف

به عرض انور عالی می رساند: شخص کافر ذمی، چند قطعه زمین جهت عمارت و ساختمان از مسلمان خریده بوده (در زمان طاغوت) و به مسلم فروخته است. يك قطعه نیز به وقف حسینیّه داده است. بفرمایید: اگر به رضایت خود خمس آن ها را ندهد؛ آیا جایز است از بقیهٔ طلب هایی که دارد نگه داشت و به دفتر حاکم شرع داد یا

ص: 471

نه؟ مستدعی است، جواب را مرقوم فرمایید. جعلنی الله فداك

بسمه تعالی، امر آن با حاکم شرع است.

خمس مال حلال مخلوط به حرام

مسائل

[سؤال 4882] 2371

بسمه تعالی 16 / 6 / 1361

محترماً به عرض می‌رسانم که سؤالاتی چند در مورد خمس دارم که پس از تحقیقات، تنها راه جواب را دفتر استفتا یافتیم.

1. اگر جنسی که می‌خواهیم رد مظالم آن را بدهیم و قیمت آن را نمی‌دانیم و یا شك داریم، چگونه باید پرداخت کرد و همچنین باید قیمت حال را حساب کرد یا همان وقت را؟

بسمه تعالی، اگر مال حلال مخلوط به حرام است و مقدار حرام و مالک آن معلوم نیست، باید خمس عین مال یا خمس قیمت فعلی آن را پردازید.

2. از آن جا که در خانواده ای زندگی می‌کنم که از مال حلال مخلوط به حرام زندگی مان می‌چرخد و بزرگ خانواده هم، مال حلال مخلوط به حرام را نمی‌خواهد جدا کند و خمس هم نمی‌دهد و من هم هیچ کاری نمی‌توانم بکنم، تکلیف پولی که می‌گیرم و لباس های مورد استفاده و اشیا و غذاهایی که می‌خورم و مکان نمازم چیست؟

بسمه تعالی، اگر یقین دارید اموالی که تحت تصرف شما قرار می‌گیرد از مال حرام است یا با مال حرام تهیه شده، تصرف جایز نیست؛ مگر آن که با اجازه حاکم شرع، مال حرام یا مقدار خمس مال را جدا کنید.

[سؤال 4883] 2372

بسمه تعالی

خدمت رهبر و امام عزیز و بزرگوار، حضرت آیت الله امام خمینی

پس از درود و سلام به آن رهبر عزیز و آرزوی سلامتی و طول عمر برای

ص: 472

امام بزرگوار؛ چند سؤال در پیرامون مسائل شرعی برایم وجود داشت که از شما می‌پرسم.

فردی در حیات خودش ضمن این که کار کشاورزی و خرید و فروش شالی می‌نمود، از قرار معلوم نزول هم می‌خورد و حدود نه سال است که فوت نموده است. پس از فوت، اموال وی را به وسیله یک روحانی عالم - خدا او را بیامرزد که مورد احترام همه بود و هست و همچنین با حضرت امام در نجف هم کلاس بوده - رسیدگی و صورت برداری شد. کل اموال منقول و غیر منقول آن مرحوم طبق ثبت و ترکه موجود حدود شصت هزار تومان شد که حدود بیست هزار تومان آن ثلث آن مرحوم بود و بقیه از وارثین بود که نه نفر می‌باشیم، یعنی پدر، مادر، همسر و شش فرزند پسر. ولی حال پدر و مادر این مرحوم فوت نموده اند و بقیه هر یک به اندازه ای بر این اموال کار و عمر گذراندند و ازدیاد مال پیدا شد. حال سؤال می‌شود:

1. اگر کسانی نسبت به این فرد به وارثین اعتراضی بنمایند و خواستار حقی باشند، اصلاً می‌توانند اعتراضی بنمایند یا خیر؟

2. اگر بلی، آیا باید بدون مدرک از این که آن فرد چه مقدار نزول داده است، حقی به او داد یا این که باید مشخص گردد فرد دارای مدرک چه مقدار یا چه مبلغ نزول داده است؟

3. زمین های خریداری شده کشاورزی این شخص نزول خوار که حال به وارثین رسیده است چه حکمی دارد؟

4. حق همسر و صغار چه می‌شود؟

5. این مدت حدود نه سال که وارثین بر روی این اموال کار کردند و یا مدت نه سال که بر این اموال عمر گذراندند و وارثین که دارای زن و بچه می‌باشند چه می‌گردد؟

6. آیا می‌شود مقداری از اموال این مرحوم را یک جا به عنوان ردّ مظالم یا چیز

دیگری که اسلام اجازه می دهد به جایی مثل جبهه فرستاد یا خیر؟

بسمه تعالی، آنچه از راه ربا به دست آمده، باید به صاحبان آن برگردد و در صورت شناختن او، به فقیر صدقه داده می شود و چنانچه کسی ادعایی بر میت و اموال او دارد باید شرعاً اثبات کند.

[سؤال 4884] 2373

بسمه تعالی 6 / 5 / 1361

حضور برادران عزیز دفتر امام خمینی، سلام، امیدوارم که در پناه خداوند عزیز و منان سلامت باشید و در راه خدا، هیچ گاه از انجام کارهای خیر باز نمانید.

برادر عزیزی که این نامه را می خوانید، من یکی از بندگان گناهکار خدا هستم و مدت دو سال پیش در جایی کار می کردم و الآن بیکار هستم. و چون در این ماه مبارک رمضان که گذشت در مساجد بودم و پای صحبت های روحانیون نشستم از آخرت و عذاب الهی وحشت کردم و ترس من را از خود بی خود کرد. ماجرای من از این قرار است که من در يك جایی (حُجره) کار می کردم و بعد مسئول خرید اجناس از بازار شدم و چون پول زیاد دستم بود، شیطان در من رخنه کرد و مقداری از پول ها را با فاکتورهای جعلی برمی داشتم و از آن جایی که مبلغی حقوق می گرفتم، پول حلال مخلوط به حرام جمع کردم و حال از این کار خود بسیار پشیمان هستم و چون فردی مسلمان و باتقوا هستم، از این کار خود سخت دل تنگ شده ام و می خواهم راهی پیدا کنم تا از این عذاب وجدان راحت شوم، ولی از آن جایی که مبلغی از پول ها را خرج کرده ام و مقداری که از نصف بیشتر می باشد و در حدود 6/000 تومان است، در اختیار دارم. وظیفه من چیست؟ مرا راهنمایی کنید، تا از عذاب وجدان که من را رنج می دهد، راحت شوم.

بسمه تعالی، از پول خرج شده هر مقدار یقین دارید مال غیر بوده، باید عوض آن را به مالک برسانید و نسبت به پول موجود که مقداری از آن مال غیر است، باید از مالک کسب رضایت نمایید یا به او رد کنید.

ص: 474

6. یکی از مراجع تقلید سابق، فتوا به جواز استفاده از حقوق دولتی نظام طاغوت داده به شرط تخمیس، و مرجعی جواز تصرف از ناحیه خویش صادر فرموده اند؛ آیا عمل به احکام و فتاوی مزبور، رافع تکلیف بوده است؟

بسمه تعالی، حقوقی که در مقابل کارهای حلال اخذ شده حلال است، و غیر از خمس ارباح مکاسب، خمس دیگری ندارد.

پرداخت ردّ مظالم

بسمه تعالی

حضور محترم رهبر انقلاب، آیت الله العظمی امام خمینی، ضمن عرض سلام؛ خواهشمندم مسائل ذیل را جواب مرحمت فرمایید:

1. پول هایی که به جبهه و دیگر مستمندان و دارالایتام داده می شود، می توانیم ردّ مظالم حساب کنیم یا نه؟

بسمه تعالی، مظالم باید به فقرا داده شود.

2. برای دارالایتام اجازه می دهید از خمس بدهیم یا نه؟

بسمه تعالی، سهم امام را بدون اجازه خاصّه نمی توانید صرف نمایید و در سهم سادات خودتان مجازید به سید فقیر و متدین پردازید.

بسمه تعالی

محضر محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام عزه العالی

بعد از سلام، شخصی سرمایه اش از مشروب فروشی به دست آمده و حالیه توبه کرده است. آیا می تواند این سرمایه را حلال کند. یعنی راهی برایش هست. مثلاً خمس و سهم امام بدهد یا خیر؟ مستدعی است که جواب را کتباً مرقوم

ص: 475

بفرمایید؛ مزید تشکر است.

بسمه تعالی، در فرض مذکور به دادن خمس حلال نمی شود و هر مقدار از شراب فروشی به دست آورده، اگر صاحبانشان را نمی شناسد از طرف آن ها صدقه بدهد.

[سؤال 4888] 5744

3. در ردّ مظالم اگر پرداخت کننده فقیر باشد، می توان به او اجازه داد که خودش بابت ردّ مظالم، قبول نماید و یا باید حتماً دستگردان نمود؟

بسمه تعالی، به خود آن شخص نمی توان داد.

[سؤال 4889] 6834

3. اگر طلبی از اشخاصی دارد، می تواند به جای ردّ مظالم حساب نماید؛ در صورتی که شخص مدیون ورشکسته شده و فراری از وطن است؟

بسمه تعالی، مظالم باید به فقیر صدقه داده شود و طلب، بابت آن محسوب نیست بنا بر احتیاط.

[سؤال 4890] 2159

4. آیا ردّ مظالم را می توان به حساب جنگ زدگان ریخت یا خیر؟

بسمه تعالی، باید از طرف مالک واقعی آن به فقرا صدقه دهد.

[سؤال 4891] 2376

بسمه تعالی 1361 / 4 / 23

دفتر محترم امام خمینی، دامت برکاته، سلام علیکم

این جانب ساکن اهواز، پدرم در سال های قبل فوت نموده. ماترک، قطعه باغی است به مساحت حدود 1500 متر (سهم هر دختر تقریباً 300 متر) وصیت ثلث نموده که اگر یگانه پسرش پس از مدت سه الی چهار سال پس از فوت توانست بخرد، به او

ص: 476

بفروشند و ثلث را گرفته، مصرف نمایند و اگر نتوانست بخرد به دیگری بفروشند و مصرف نمایند. مصرف ثلث باید زیر نظر مجتهد جامع الشرایط انجام گیرد و 90% آن ردّ مظالم است.

خواهرم که يك نفر از وراثت است، شوهر و خودش قدرت مالی ندارند ثلث را نقداً یا به تدریج بدهند (سهم خودش را) و خانه مسکونی هم ندارند؛ دارای سه نفر عائله تحت تکفل می باشند؛ توان شوهرش فقط تأمین مایحتاج روزمره است؛ سه نفر از فرزندان وی برای خودشان مستقل هستند، ولی قدرت مالی ندارند خانه جهت پدر و مادر و افراد تحت تکفل آن ها تهیه کنند، فقط يك نفر از فرزندان خانه دارد که فعلاً پدر و مادر و افراد تحت تکفل وی در آن سکونت دارند، ولی خودش در شهر دیگری کار می کند و کرایه نشین است، می خواهد منتقل شود، فشار آورده، خانه را می خواهد؛ آیا من می توانم از ثلث پدر به عنوان ردّ مظالم به خواهرم کمک کنم که سهم زمین موروثی خود را برای سکونت، خانه بسازد؟ لطفاً تکلیف این جانب را معین نمایید.

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، مانع ندارد مقدار از پول زمین یا عین زمین را بابت ردّ مظالم به خواهر فقیر بدهد.

[سؤال 4892] 2727

2. آیا ردّ مظالم را می شود برای مسجد یا حمام یا حسینیه خرج کرد یا نمی شود؟

بسمه تعالی، باید به فقیر داده شود.

[سؤال 4893] 2377

بسمه تعالی 1361 / 2 / 14

دفتر محترم حضرت آیت الله العظمی، نایب الامام، امام خمینی

ضمن تقدیم سلام، به استحضار می رساند بنده مقلد امام، مبلغی در حدود يك هزار و دویست تومان مظالم عباد بر ذمه دارم، متمنی است طرز پرداخت و مصرف آن را تعیین و اعلام فرمایید. در صورتی که ارسال آن به جبهه یا محل دیگر امکان دارد،

ص: 477

اجازه بفرمایید و در غیر این صورت، عیناً به دفتر حواله گردد تا به دستور امام مصرف شود.

بسمه تعالی، از طرف صاحبش [یا صاحبانش] به فقیر صدقه دهید.

[سؤال 4894] 2113

3. آیا ردّ مظالم را هم باید به آقای پسندیده بدهم یا به هر مجتهدی می شود داد؟ و نیز آیا خودم می توانم به فقرا بدهم؟

بسمه تعالی، باید به فقیر صدقه داده شود.

[سؤال 4895] 822

5. پرداخت رد مظالم به فقرا در روستاها کم و بیش اتفاق می افتد آیا محتاج به اجازه مجتهد می باشد یا نه؟

بسمه تعالی، خود مکلف مجاز است به فقرا بپردازد.

[سؤال 4896] 2378

بسمه تعالی

حضور مبارك رهبر عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، زید عمره

محترماً؛ معروض می دارد: جان نثار که کارمند بازنشسته هستم و متکفل مخارج خانواده و پدر و مادر خود می باشم؛ چون احتمال دارد مظلّم به گردن داشته باشم، چنانچه اجازه فرمایند رد مظالم خود را به حساب شماره 100 امام یا به مستحق آبرودار بپردازم.

بسمه تعالی، با فرض احتمال مجازید و اگر یقین دارید به فقیر صدقه دهید.

[سؤال 4897] 2615

2. مظالم و مجهول المالک را می شود خرج مسجد کرد یا خیر؟

بسمه تعالی، باید به فقرا صدقه داده شود.

ص: 478

خدمت رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، امام خمینی سلام عرض می کنم؛ امیدوارم که حالتان خوب باشد. امام عزیزم! من سؤالی از شما دارم:

اگر کسی در کوچکی اش از کسی پول یا چیزی برداشته باشد و حالا خواسته باشد از این گناه بزرگ بگذرد، آیا پول او را می تواند از طرف شخص به فقیر بدهد یا خیر؟ و اگر جواب منفی است، چگونه باید آن را جبران کند؟ چون در حدود چهار الی پنج سال است از این ماجرا می گذرد. حال شما جواب دهید تا من جواب آن دوستم را بدهم.

بسمه تعالی، اگر صاحب آن را می شناسد، باید رضایت او را تحصیل کند و اگر او را نمی شناسد، از طرف او به فقیر صدقه دهد.

[سؤال 4899] 7380

3. اگر شخصی نداند و در اوایل بچگی خود - یعنی قبل از بلوغ - يك شیئی (چاقو) را از جایی بردارد و صاحب شیء هم ایراد نگیرد و بگوید اشکال ندارد و نمی شود صاحبش را پیدا کرد به هیچ وجه، حکمش چیست؟

بسمه تعالی، قیمت آن را ضامن است و اگر از پیدا کردن صاحب آن مأیوس است باید از طرف او به فقرا صدقه بدهد.

[سؤال 4900] 17

4. چنانچه زیدی به علت استیصال و عدم تکافوی مخارج زندگی و عدم اطلاع، مبلغی از بیت المال استفاده کرده که در بین آن مبلغ مقداری هم متعلق به اشخاص مختلف بوده و در نتیجه حلال به حرام مخلوط شده است و اکنون می خواهد طوری عمل نماید که خسارات را جبران کند و در آخرت گناهی متوجه وی نگردد و حقی از حق الناس به گردن نداشته باشد. ضمناً از اشخاصی که به آن ها مدیون است هیچ گونه

نشانه و اطلاعی ندارد.

بسمه تعالی، اگر مبلغی که به غیر وجه شرعی گرفته خرج شده و مدیون آن است، باید دین خود را ادا کند و مورد تحلیل به خمس نیست، و اگر مایوس از پیدا شدن صاحبان آن ها است از طرف ایشان صدقه بدهد. و اگر عین مال مخلوط به حرام باشد، تفصیل آن در رساله ذکر شده است.

[سؤال 4901] 4059

3. پرداخت رد مظالم به حساب 100 و 200 حضرت آقا به عنوان کمک به مستضعفین صحیح است یا نحوه دیگر باید پرداخت؟

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 4902] 2558

2. بنده مقروض هستم، ولی نمی دانم اشخاصی که به آن ها بدهکارم، کجا هستند، بفرمایید در این رابطه چه بکنم؟

بسمه تعالی، با فرض این که صاحبان دین را می شناسید و احتمال پیدا شدن آن ها را می دهید، مجازید مقدار دین را برای آن ها کنار گذاشته و حفظ کنید و اگر مایوس از پیدا شدن صاحبان آن باشید، به وکیل این جانب پردازید.

[سؤال 4903] 2064

4. اگر وجهی را مالک ندانست به عنوان مظالم باید بدهد یا خمس؟ چه کند؟

بسمه تعالی، باید به حاکم شرع بدهد یا با اجازه او به مصرفی که مورد هر دو جهت است برساند.

[سؤال 4904] 2380

بسمه تعالی 1362 / 2 / 9

محترماً به استحضار می رساند: مدت ها قبل، مبلغی در بانک به رسم امانت گذاشته

ص: 480

بودم و در موقع دریافت، بانک ها به میل خود مبلغی معادل 934/479 ریال، علاوه بر پول خودم، به من پرداخت نمودند. من چون از سپردن پول در بانک، قصد استفاده مادی نداشتم، این مبلغ را به جهاد سازندگی و حساب شهید رجایی و سایر ارگان های انقلابی پرداختم. فعلاً اهل فن، عمل مرا خالی از اشکال ندانسته بر آن شدم از محضر امام استدعا کنم این مبلغ را بابت ردّ مظالم صاحبان پول از من قبول فرمایند.

بسمه تعالی، قبول است ان شاء الله.

[سؤال 4905] 5744

2. در مواردی که ردّ مظالم را بدون اجازه پرداخته اند، اجازه بعد از پرداخت کافی است یا باید مجدداً با اجازه پرداخت نمایند؟

بسمه تعالی، چنانچه به این قصد پرداخته اند که بعداً اجازه بگیرند، کافی است.

[سؤال 4906] 244

6. آیا رد مظالم را باید تحت نظر فقیه جامع الشرایط و حاکم شرع پرداخت یا خیر؟

بسمه تعالی، منوط به اجازه حاکم شرع است.

[سؤال 4907] 5056

6. کسی مال غصب در ذمه دارد و صاحب مال را نمی شناسد می تواند به پدر یا برادر خود که فقیر است رد مظالم بدهد تا از ذمه آن بری
ء شود؟ شما بیان فرمایید.

بسمه تعالی، به برادر مانع ندارد و اگر پدر واجب النفقه او است نمی تواند به او بدهد.

ص: 481

[سؤال 4908] 2381

بسمه تعالی 14 شهر صیام 1399 ق

1. گاهی سؤال می شود با وجود این که اسلام هرگونه تبعیض نژادی را برانداخته است چرا در مصرف خمس و زکات بین سادات و غیر سادات فرق می گذاریم آیا این نوعی از تبعیض نژادی نیست؟

بسمه تعالی، تبعیض نژادی نیست و مصرف وجوه شرعی به نظر حاکم شرع و با ضوابط خاصی است و سادات را شرع از زکات ممنوع نموده است.

2. اکنون بانک ها ملی شده اند و زیر نظر دولت اسلامی اداره می شوند اما هنوز بهره معمولی دریافت می کنند حکم معامله با آن ها و کار کردن در آن ها را بیان فرمایید.

بسمه تعالی، معامله و کار کردن در صورتی که ارتباطی به ربا نداشته باشد مانع ندارد و از کارها و معاملاتی که مربوط به ربا است باید اجتناب شود.

[سؤال 4909] 4107

2. زن سیّده زوجش نفقه او را می دهد لکن اولادی دارد از شوهر قبلی، آن ها مستأجرند از فروش فرش و طلا با قرض دو سه نفر فامیل جمع می شوند يك خانه

ص: 482

برای رفع بعض نواقص می سازند اجازه می فرمایید که به شوهر سیده مرقومه از سهم سادات بدهم بعض نواقص خانه را تأمین نمایند به واسطه زوجه سیده یا نه؟ و هم چنین اشخاص می توانند به این قبیل سیده که نفقه اش را زوجش ادا می نماید سهم سادات بدهند یا خیر؟ بسمه تعالی، کسی که نفقه اش از طرف شوهر تأمین می شود فقیر نیست و نباید سهم سادات را به او بدهند.

[سؤال 4910] 2135

4. افرادی به نام سادات و به لباس سادات در روستاها دوار و سیارند و از این باب مستمری هر ساله می گیرند و ما نه یقین به اصل سیادت آن ها داریم و نه یقین به استحقاق ایشان، اگر پولی به این قبیل افراد داده شود بابت خمس و سهم سادات محسوب و اسقاط ذمه انسان می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، محسوب نمی شود.

[سؤال 4911] 2382

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر انقلاب، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دام ظلّه، سلام عرض می کنم، سلامتی وجود شریفتان را از خدای قادر متعال خواستارم.

ای امام، پدر من چهل سال پیش رفته جایی ازدواج کرده و گفته من سید هستم. بنده که پسر ایشان هستم پنج ساله بودم که پدرم فوت کرده و بنده حالا سی ساله ام و در لباس شریف روحانیت هستم و همه جا من را در لباس سیدی می شناسند حالا جای پدرم را پیدا کرده ام و همه مردم می گویند که فلانی سید نبوده حالا اگر از سیدی بیرون شوم آبرویم در خطر است وظیفه بنده چیست؟ هرچه بفرمایید سر تسلیم فرود می آورم.

بسمه تعالی، اگر یقین دارید که سید نیستید نباید لباس مخصوص به

ص: 483

سادات را بپوشید، ولی با گفته مردم نمی شود گفت پدر شما سید نبوده است، در این صورت لباس مخصوص سادات را مانع ندارد بپوشید، لکن از گرفتن سهم سادات احتیاط کنید.

[سؤال 4912] 2383

بسمه تعالی

1. شخصی مبلغ پنج هزار تومان به خاله خود بابت سهم سادات داده، او يك پیرزن است که حقوق شوهر خود را می گیرد، می گوید: خانه ام خرابی دارد، آیا این پول به من می رسد خرج بنایی کنم یا نه؟ اگر داشته و دروغ بگوید چگونه؟

بسمه تعالی، اگر مستحق نیست به او نمی رسد.

2. آیا خانواده شهید که احتیاج به حقوق که از بنیاد شهید و مزایا که به او می دهند، ندارد و لوازم خانگی که افراد بی بضاعت می خواهند دختر شوهر دهند به آن ها نمی دهند ولی به ما سه تا و دو تا می دهند، اشکال دارد یا نه؟

بسمه تعالی، تابع مقررات بنیاد شهید است.

3. آیا کوپن بنزین که دولت در اختیار مسئولین قرار می دهد برای مصارف ضروری، اگر این ها به مصرف خود یا دوستان و خویشان برسانند چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، تخلف از مقررات جایز نیست.

4. اگر افراد کارگر که کار می کنند، مشتری مقداری از اجناس خود را به خیال این که ارزش ندارد آن جا بگذارد و برود یا خجالت بکشد ببرد، در صورتی که آن کارگر می داند چقدر ارزش دارد چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اگر اعراض کرده، کارگر می تواند بردارد والا از صاحب آن است.

[سؤال 4913] 2384

بسمه تعالی

با سلام به محضر مبارك امام خمینی و با درود بر رزمندگان در نبرد حق بر علیه کفر ضمن احوال پرسی؛ خواهشمند است طبق مسأله 1834 که فرموده اید: «خمس دو قسم است: يك قسم آن سهم سادات است و باید با اذن مجتهد جامع الشرايط به سید

ص: 484

فقیر یا سید یتیم و یا به سیدی که در سفر مانده شده بدهند». به سؤالات زیر پاسخ دهید:

1. اگر فقیری سید نباشد، آیا مجاز است که خمس را به او بپردازیم یا خیر؟

بسمه تعالی، مجاز نیست سهم سادات بدهند.

2. بفرمایید سهم امام را به چه صورت بپردازیم؟ آیا حساب پس انداز و یا رابطی که بتوان اطمینان کرد که خمس حتماً به دست امام می رسد، وجود دارد؟

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

3. فرق بین خمس و زکات را بفرمایید چیست؟

بسمه تعالی، در رساله مذکور است.

[سؤال 4914] 2344

3. فردی که زوجه اش سیده است می تواند خمس به او بدهد که مطابق شأن خودش دست بند و غیره تهیه کند؟

بسمه تعالی، بدون اجازه خصوصی از حاکم شرع نمی تواند.

[سؤال 4915] 2315

3. ساداتی که به ظاهر مؤمن و فقیر هستند، ولی در بعضی از کارها سهل انگاری می کنند، آیا می شود به آنان سهم سادات داد یا خیر؟

بسمه تعالی، در صورتی که متجاهر به فسق نباشند مانع ندارد، ولی باید با اجازه حاکم شرع باشد.

[سؤال 4916] 2385

بسمه تعالی

محضر شریف حضرت آیت الله العظمی جناب آقای امام خمینی، دامت برکاته

به عرض می رساند: شخصی عام دخترش را به يك نفر سید شوهر داده است، دامادش پس از چند سال فوت نموده و دارای سه اولاد است و دارایی ای که کفاف هزینه زندگانی آنان را بنماید ندارند. آیا اجازه می فرمایید پدر و یا برادر و خواهر

ص: 485

زوجه (دختر عام) اگر زکاتی به آن ها تعلق گرفت به دختر عام پیردازند؛ با علم بر این که از آن زکات مصرف اولادش هم خواهد نمود؟ و چنانچه خمس به آن ها تعلق گرفت می توانند و اجازه می فرمایید برای مصرف صغار مرقومه پرداخت نمایند؟
بسمه تعالی، در فرض مذکور، جایز نیست و اگر کسی که انفاق کند بر صغار، نباشد، نفقه آن ها بر عهده جدّ مادری است.

[سؤال 4917] 2443

3. من ضمن كمك به دو خواهرم - که وضع مالی آن ها رضایت بخش نیست - به جاهای دیگر نیز كمك می کنم و علاوه بر دو خواهرم، دارای مادری هستم که تحت تکفل من است و زندگی جداگانه ای دارد که ماهیانه خرجی او را می دهم. آیا می شود مبلغی از خرجی او از سهم سادات یا امام منظور شود؟

بسمه تعالی، مادر واجب النفقه است و نفقه او را نمی توانید بابت وجوه محسوب دارید.

[سؤال 4918] 2386

بسمه تعالی

با سلام خدمت آن بزرگوار، مرجع عظیم القدر و رهبر بزرگ انقلاب اسلامی و با عرض پوزش از اتلاف وقت آن حضرت.
من به عنوان يك طلبه می توانم از سهم امام (علیه السلام) از پدر و بستگانم برای خریدن کتاب های ضروری و نوارهای ضروری استفاده کنم یا نه؟

بسمه تعالی، در همین مورد و امثال آن که جزء نفقه شما نباشد مانعی ندارد.

[سؤال 4919] 2387

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت امام خمینی دام ظلّه العالی، سلام علیکم

محترماً به استحضارتان می رسانم که این جانب مقلد حضرت امام دارای چهار سر

ص: 486

عائله می باشم. شغلم زراعت و کشت گندم و جو می باشد. زمین شخصی این جانب خرج این جانب را نمی دهد. با توجه به این که یکی از دخترانم که در خانه من زندگی می کند فلج می باشد، آیا سهم امام و سادات درآمد را می توانم به شخص مزبور بدهم یا نه؟

بسمه تعالی، دختر شما واجب النفقه شما است و اگر مخارج خودش را ندارد شما باید به او بدهید و نمی توانید از وجوه شرعی حساب کنید.

[سؤال 4920] 6446

4. اگر علویة شوهرداری مقدار طلائی از زرگر نسیه بخرد، آیا از سهم سادات می شود قرض او را داد یا نه؟ نظریه خود را به طور واضح مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، اگر در حد شأن و احتیاج است مانع ندارد.

[سؤال 4921] 2388

بسمه تعالی

1. بیان فرمایید که آیا برای سیده مریضی که دارای شوهری بی چیز است، از وجوهات شرعی می توان پرداخت؟

بسمه تعالی، اگر فقیر است شما مجازید از سهم سادات خودتان به قدر حاجتش به او بدهید.

2. در تخمیس ملک، باید قیمت سند را (هنگام خرید) ملاحظه کنند و یا قیمت بازار را؟

بسمه تعالی، قیمت عادلانه بازار میزان است.

3. آیا چهارپایانی را که برای نیاز زندگی و مصرف خویش نگهداری می کنند خمس دارد؟

بسمه تعالی، اگر از شؤون او باشد که حیوانات مذکور را داشته باشد خمس ندارد، و الاً باید

خمس آن ها را بدهد.

4. حمامی که در ساختمان آن، خاک زمین وقف که منحصراً برای گورستان وقف است، به کار رفته، استفاده از این حمام و غسل در آن چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اگر آب مباح است غسل صحیح است.

ص: 487

5. وصیت نامه ای که عمل نشده، و وصی فوت شده است آیا بر ورثه وصی تکلیفی هست؟

بسمه تعالی، بر ورثه وصی تکلیفی نیست.

6. آیا آهنگ هایی که توسط صدا و سیما (در سرودها، گفتارها، احیاناً در فیلم ها) نواخته می شوند، بلاشکال است؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهاى مشکوک مانع ندارد.

[سؤال 4922] 5205

2. پدر خانمم روحانی است و زن سیده دارد؛ نامبرده به علت کهولت سن و بالا بودن مخارج زندگی نمی تواند به خرج او برسد؛ البته چند سر عائله دارد؛ آیا می شود مقداری از سهم سادات را به زن سیده او داد؟ و آیا ردّ مظالم به ایشان تعلق می گیرد؟ و آیا می شود قضای روزه و کفاره آن را به ایشان داد در صورتی که نمی تواند روزه بگیرد؟

بسمه تعالی، اگر فقیر است از کفارات و مظالم می توانند به او بدهند و چنانچه زن سیده، فقیر باشد و شوهر او نتواند نفقه او را بدهد، به مقدار مخارج خودش می تواند سهم سادات بگیرد؛ ولی باید با اجازه باشد.

[سؤال 4923] 2389

بسمه تعالی 1361 / 4 / 27

حضور محترم امید مستضعفان جهان و مرجع عالی قدر شیعیان، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

پس از تقدیم سلام و دست بوسی معروض می دارد:

1. این جانب در مهرماه سال 1354 ضمن تحصیل در دانشگاه، مشغول تدریس به صورت غیر رسمی در یکی از دبیرستان های تهران شدم و آخر برج، اولین حقوقم را دریافت کردم و پایان مهرماه سال 1355 - 1356 تا 1360 را هر ساله حساب کرده و خمس آن را جدا نمودم و بدون این که از حضرت عالی یا یکی از نمایندگان محترمتان

ص: 488

اجازه داشته باشم و بر اثر اطلاع نداشتن از مسأله، آن‌ها را تماماً به پدرم که از سادات صحیح النسب هستند و احساس می‌کردم که احتیاج دارند می‌دادم. به عرض می‌رسانم که جز این وجه، هر وقت به شهرستان محل سکونت خانواده ام می‌رفتم - چه نقداً و چه به صورت جنسی - به آنان کمک می‌نمودم. البته ایشان از موضوع اطلاع نداشته و ندارند. تا این که مطلع شدم باید اجازه می‌داشته‌ام. خواهشمندم دستور فرمایید: اکنون به چه نحو باید عمل کنم و در مورد گذشته چه راهی باید پیش بگیرم؟

بسمه تعالی، آنچه به غیر واجب النفقه خودتان در موردش و به نیت خمس داده‌اید، قبول است.

2. در سال پنجاه و هشت، دو نفر سیاه‌پوست جهت بررسی انقلاب اسلامی به ایران آمدند و روز اول با بنده - که رشته ام ادبیات انگلیسی است - اتفاقی برخورد کرده و چون زبان می‌دانستم، جهت راهنمایی خود انتخاب کردند. پس از تحقیقات، تصمیم گرفتند نتیجه سفرشان را به صورت کتابی بیرون آورند و انقلاب اسلامی و اسلام را به هموطنان خود بشناسانند. چون پول نداشتند، با همین عنوان که قرار است آنان کتابی در سودان برای معرفی انقلاب اسلامی و اسلام به چاپ برسانند از برادران دانشجو و دیگران مقداری پول جمع‌آوری کردیم. پس از این که کارشان در ایران پایان یافت، با مراجعه به وزارت امور خارجه متوجه شدیم به هیچ عنوان نمی‌توانیم ارز خارج کنیم. آن‌ها رفتند و پول که حدود پنج هزار و پانصد تومان است نزد این جانب ماند که به حساب جداگانه‌ای در بانک واریز نموده‌ام. خود بنده نیز به فکر بودم به خارج بروم، بلکه بتوانم با آن دو سیاه‌پوست تماس گرفته و پول را در راهی که جهت آن، جمع‌آوری شده به مصرف برسانیم که تا کنون موفق نشده‌ام. استدعا دارم دستور فرمایید: آیا در راه دیگری می‌توان آن را به مصرف رساند و اگر جواب مثبت است چه راهی؟ از جانب آیت الله منتظری قبلاً حسابی جهت تبلیغات خارجی باز شده است. آیا می‌توانم پول را به آن حساب واریز نمایم؟

بسمه تعالی، در مورد مذکور، با احراز رضایت صاحبان آن می‌توانید بدهید.

[سؤال 4924] 1890

20. در باب قسمت خمس و مستحق آن در تحریر می‌فرمایید: «وبالجملة نزلوا الجائر منزلتهم وأمضوا أفعالهم بالنسبة إلى ما يكون محل الابتلاء للشيعة صوتاً لهم عن

ص: 489

الوقوف في الحرام والعسر والخرج». کسی می گوید طبق این فتوا کلیه اعمال دول جائر شیعه ولو اعتقاداً که محل ابتلاء شیعه است مانند تقسیم اراضی و برنامه های دیگر در حکم اعمال امام زمان (علیه السلام) است، در زمان غیبت دولت شیعه جانشین امام است استناداً به این عبارت، آیا این استفاده درست است یا نه؟

بسمه تعالی، استفاده نمی شود و چنین توهمی باطل است.

شهریه گرفتن طلاب

[سؤال 4925] 2390

بسمه تعالی

مرجع عالی قدر و رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران امام خمینی مدّ ظلّه العالی

به عرض جناب عالی می رسد این که بنده در افغانستان معیل هستم، یعنی خودم در این جا در حوزه علمیّه قم مشغول تحصیل هستم اما عیالم در افغانستان است، آیا گرفتن شهریه معیل را تجویز می فرمایید؟

بسمه تعالی، بستگی به مقررات دفتر شهریه دارد.

[سؤال 4926] 4804

4. طالب علمی از افغانستان در ایران که خانواده اش در افغانستان باشد می تواند شهریه معیل بگیرد یا نه؟ در صورتی که زنش خانه پدر خود باشد و این طالب درآمد دیگری نداشته باشد، آیا می تواند مصرفش را از پول شهریه بفرستد یا جایز نیست؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دفتر شهریه است.

[سؤال 4927] 105

2. من یکی از طلاب اهل پاکستان هستم و مشغول، در حوزه علمیّه قم هستم؛ من تقریباً پانزده روز قبل عقد خواندم در پاکستان و ازدواج نکرده ام؛ عیالم در پاکستان

ص: 490

است؛ آیا می توانم شهریه معیل را بگیرم؟

بسمه تعالی، موکول است به مقررات دفتر شهریه.

[سؤال 4928] 2391

بسمه تعالی 1362 / 1 / 7

محضر محترم حضرت امام خمینی، دام ظلّه الشریف

ضمن عرض سلام؛ اگر طلبه ای دختری را عقد نماید، آیا قبل از به خانه آوردن می تواند از شهریه معیل استفاده نماید؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دفتر شهریه است.

[سؤال 4929] 1466

7. طلبه ای هستم که در محرم 1399 ه. ق در سنجان اراک، به وسیله چماق دارها مضروب شدم؛ از آن تاریخ نمی توانم خوب درس بخوانم فقط منبر می روم و ساکن قم هستم. آیا می توانم از شهریه قم که رتبه دوم را امتحان دادم، استفاده کنم یا خیر؟

بسمه تعالی، بستگی به مقررات دفتر شهریه دارد.

[سؤال 4930] 2392

بسمه تعالی 1361 / 10 / 15

حضور محترم مرجع عالی قدر و رهبر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

ضمن عرض سلام و تقدیر و تشکر از آن مقام معظم و مرجع بزرگ، معروض بر این که محصل علوم دینی ای که چندین سال متوالی است در حوزه های علمیه کشور مقدس ایران، مشغول به تحصیل بوده و هست و اکنون از حوزه مربوطه خارج و برای ادامه تحصیل، وارد دانشکده الهیات و معارف اسلامی می گردد. نظر مبارك معظم له در این مورد چیست؟ و در صورت جواز و عدم تمکن مالی مشارالیه و با عیال وار بودن،

ص: 491

آیا می تواند از مزایای حوزه مربوطه بهره مند گردد یا خیر؟ خواهشمند است نظر شریف و مقدستان را در این دو مورد مرقوم و ممهور و مزین فرمایید.

مَتَّعَ اللَّهُ الْمُسْلِمِينَ بِطَوْلِ بَقَائِهِ الشَّرِيفِ

بسمه تعالی، رفتن او به دانشکده مانع ندارد، ولی استفاده از مزایای حوزه، تابع مقررات حوزه است.

[سؤال 4931] 2393

بسمه تعالی

شخصی که مشغول جامع المقدمات بوده چند صفحه ای از شرح لمعه و معالم را درس گرفته و در امتحانات نیز قبول شده است و الآن شهریه رتبه اول را می گیرد آیا شهریه ای که او می گیرد اشکال دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر خلاف مقررات دفتر شهریه است اشکال دارد.

[سؤال 4932] 2394

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، دام ظلّه العالی

این جانب در سال تحصیلی جاری به کفایه مشغولم. در سال گذشته تحصیلی در امتحان رتبه سوم شرکت کردم. ممتحن از کفایه و مکاسب جایی را معین کرد که من درس نخوانده بودم، اما مطالعه کردم و امتحان دادم و قبول شدم. هم اکنون شهریه رتبه سوم را می گیرم و لکن الآن برایم شك حاصل شده که شهریه رتبه سوم (با آن که من کفایه را به جز چند درس بیشتر نخوانده بودم) برای من حلال است یا نه؟ البته نیاز دارم. من در این ماه مازاد بر رتبه دوم را احتیاطاً کنار گذاشتم تا تکلیف معین شود. لطفاً تکلیف را معین فرمایید.

بسمه تعالی، مخالفت مقررات امتحان حوزه علمیه و دفتر شهریه، جایز نیست.

ص: 492

بسمه تعالی

محضر مبارك مرجع وزعيم مسلمانان، حضرت آيت الله العظمى الامام الخمينى، دامت برکاته

طلاب علوم دينيه که مشغول تحصيل در دروس حوزه مى باشند و در دروس جديده (ديبرستان، دانشگاه) هم تحصيل مى کنند، آیا مى توانند از امکانات حوزه علميه (حجره، شهریه) استفاده نمایند؟ والسلام عليكم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، استفاده از حجرات مدرسه تابع مقررات مدرسه و وقف آن، و استفاده از شهریه حوزه علوم دينى، تابع مقررات دفاتر شهریه است.

[سؤال 4934] 2396

بسمه تعالی 1361 / 3 / 15

محضر مقدس آيت الله العظمى، مرجع الاعلى، امام الامة، مدّ ظله العالى

کسى که مرتبه علمى او خوب است و در مدرسه دينى تدریس و تدرّس مى نمايد، ولى در مدرسه حكومتى هم تحصيل مى کند، به اين طور اشخاص شهریه دادن چه صورت دارد؟ و برای آن شخص، گرفتن شهریه چه صورت دارد حلال است يا حرام؟ و برای مسئول جايز است بدهد با علم به اين فعلش؟

بسمه تعالی، اگر طبق موازين دفتر شهریه عمل کند گرفتن آن مانع ندارد.

[سؤال 4935] 2698

5. آیا طلبه مستغنى از شهریه، مى تواند شهریه بگیرد يا نه؟

بسمه تعالی، فقر شرط نيست، ولى بايد با مقررات دفتر شهریه باشد.

[سؤال 4936] 1655

3. طلبه اى که از پدر خود پول مى گیرد، آیا مى تواند پول شهریه هم بگیرد، در

صورتی که نیاز ندارد؟

بسمه تعالی، بستگی به مقررات دفتر شهریه دارد.

[سؤال 4937] 2215

3. طلبه که شهریه می گیرد اگر غنی باشد باز هم جایز است بگیرد یا خیر؟ به طور کلی مجوز اخذ شهریه فقر است یا اشتغال به تحصیل یا هر دو؟

بسمه تعالی، فقر شرط نیست و باید رعایت مقررات شهریه بشود.

[سؤال 4938] 2397

بسمه تعالی

با عرض سلام

سؤال من این است که من يك طلبه هستم و قصد من این است که ان شاء الله به درجه اجتهاد برسم که خودم راه را از چاه تشخیص بدهم؛ ولی میل ندارم بعد از این، مبلغ رسمی دین بشوم و می خواهم بعد از مجتهد شدن، شغلی غیر از رشته روحانیت پیدا کنم. حالا با این وضع، تا آن موقع می توانم از شهریه مدارس استفاده کنم؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دفتر شهریه است.

[سؤال 4939] 2398

بسمه تعالی

دفتر محترم امام خمینی، دام ظلّه العالی

محترماً؛ چند مسأله مورد احتیاج به عرض می رسد. خواهشمند است جواب را طبق فتاوی حضرت امام مرقوم فرمایید.

1. طلبه ای که مدت دوازده سال در قم و مشهد به تحصیل اشتغال داشته و الآن مشغول خواندن سطوح عالیّه (کفایتین) می باشد، در هر سال حدود شش ماه به تحصیل و مطالعه ادامه می دهد و در بقیه سال برای تبلیغ به مناطق مختلف می رود و مدتی برای رسیدگی به امور خانواده و زندگی (بیشتر در ایام تعطیل) در خارج از

ص: 494

حوزه علمیه می باشد و هیچ گونه شغل و درآمد دیگری ندارد و ملبّس به لباس نیز می باشد؛ آیا در صورتی که مدتی از سال را در درس شرکت نکند، گرفتن شهریه حوزه برای او حلال است؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دفتر شهریه است.

2. کشاورزی که سال خمسی نگرفته و تازه می خواهد خمس بدهد، آیا وسایل کشاورزی او (گاو و وسایل دیگر) و اثاث خانه و خود منزل او خمس دارد؟ آیا ملکی که در آن کشاورزی می کند - در صورتی که خریده باشد - خمس دارد؟ اگر دارد باید خمس پولی که خریده بدهد یا قیمت کنونی؟

بسمه تعالی، چنانچه از ربح کسب تهیه شده باید خمس آن را به قیمت فعلی بدهید، ولی آنچه از ربح قبل از گذشتن سال در مؤونه صرف شده خمس ندارد.

3. کسی که برای خریدن منزل مقداری پول پس انداز کرده، آیا این پول خمس دارد؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 4940] 2399

بسمه تعالی

حضرت امام روحی فداک؛ السلام علیکم ورحمة الله

کسی که مشغول تحصیل علوم دینیه است اما به سبک معمول در حوزه تحصیل نمی نماید و ملبّس به لباس روحانیت نمی باشد، آیا مجاز است که از حقوق حوزه استفاده نماید؟

بسمه تعالی، تابع مقررات حوزه و دفتر شهریه است.

[سؤال 4941] 185

2. شخصی درس های حوزه را طبق برنامه حوزه نمی خواند، بلکه بنا به درون خودش و آنچه اثری بیشتر در قلب دارد می خواند؛ مثلاً از مغنی هم خوانده و حالا به فقه به طور مختصر (فعالاً) و به کتاب های حدیث و اخلاق زیاد می پردازد شهریه گرفتن او چگونه است؟

بسمه تعالی، بستگی به مقررات دفتر شهریه دارد.

ص: 495

بسمه تعالی

محضر محترم رهبر کبیر انقلاب، ولیّ امر زمان، امام خمینی، دام عمره، پس از ابلاغ سلام، خواهشمندم استفتائات ذیل را جواب بفرمایید:

1. برادرانی که هم از مزایای سهم امام حوزه علمیه بهره مندند، و هم از ارگان های سپاه، جهاد و امور تربیتی و...، از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دفتر شهریه، و مقررات ارگان ها است.

2. آیا حکم شما در مورد عدم وابستگی گروهی افراد نظامی، شامل افرادی که مراحل پذیرش را می گذرانند و هنوز مقبول ارگان نظامی مربوطه نشده اند هم می شود؟

بسمه تعالی، لازم است به مسئولین گزارش دهد، تا مقررات درباره او اعمال شود.

3. فتوای جناب عالی در مورد غنیمت جنگی از قبیل لباس و کفش و...، غیر از تسلیحات چیست؟

بسمه تعالی، این گونه مختصرات برای رزمندگان حلال است.

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزومندم.

20. بعضی از طلاب که تقریباً متجاوز از بیست سال است که در قم به قدر امکان مشغول تحصیل بوده اند فعلاً از يك طرف به جهت اقامه جماعت در مسجد و از طرف دیگر به واسطه اشتغال به منبر و غالباً به علت مراجعات مردم در امور مذهبی اگر چه به درس آقایان اساتید شرکت می کنند ولی نه وقت مطالعه دارند و نه فرصت نوشتن و این امور موجب شبهه شده در اخذ شهریه و سهم امام (علیه السلام) و چنانچه شهریه منوط به درس خواندن باشد بین خود و خدا خود را اهل نمی دانند در اخذ آن، حال بیان فرمایید این طلاب می توانند شهریه و سهم قبول کنند یا خیر؟ و بیان فرمایید که آیا

طلایی که در انجام وظایف خود تقصیر می کنند مدیون حضرت ولی عصر (علیه السلام) می باشند یا فردای قیامت طلبکارشان مردم است؟

بسمه تعالی، کسانی که در حوزات علمیه متصدی مشاغل حوزه یا سایر

خدمات دینی و مذهبی هستند اشکال ندارد از راتب مقرر استفاده کنند و در مورد عدم استحقاق مدیون ولی امر سهم مبارك هستند.

[سؤال 4944] 2401

بسمه تعالی 1361 / 11 / 7

محضر مبارك حضرت امام خمینی، دام عمره العالی

بعد از عرض ادب، صحت و سلامتی حضرت عالی را از خداوند بزرگ درخواست و مسألت می نمایم و امیدوارم که تا ظهور حضرت صاحب (عجل الله تعالی فرجه الشریف) روحی و ارواحنا فداه سایه پر برکت شما بر سر همه ما مستدام باشد. حضرت امام بعضی از طلاب حوزه علمیه قم در اداره جات دولتی و ارگان ها استخدام شده اند بعضی رسمی و بعضی دیگر موقت و از اداره ها حقوق می گیرند و از حوزه علمیه هم شهریه دریافت می کنند آیا جایز هست یا نیست و اگر جایز نباشد افرادی که برای آن ها واسطه می گیرند جایز هست یا خیر، جواب را محبت بفرمایید.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، تابع مقررات دفتر شهریه است.

[سؤال 4945] 2402

بسمه تعالی

محضر مبارك و مقدس رهبر عظیم الشأن انقلاب، رئیس الملة و الدین، آیت الله العظمی الامام خمینی، دام عمره

طلبه ای است که مشغول تحصیل می باشد و توأم با تحصیل، در يك مدرسه به عنوان معلم دینی و قرآن از طرف امور تربیتی نیز مشغول خدمت تدریس است. با در نظر گرفتن این که مقداری هزینه از امور تربیتی دریافت می کند، آیا استفاده از شهریه برای این طلبه مشغول تحصیل بلامانع است یا اشکال دارد؟

بسمه تعالی، بستگی به مقررات دفتر شهریه دارد.

ص: 497

دفتر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته العالی

بعد از سلام، به استحضار می رساند: این جانب طلبه ای هستم که با فرمان مطاع و مبارک حضرت امام - مبنی بر اعزام به شهرها و استان هایی که فعلاً لازم است در این شرایط حساس انقلاب، گوشه ای از بار انقلاب اسلامی را به عهده گرفت - به یکی از شهرها رفته و مدتی است که در یکی از ارگان های انقلابی مشغول خدمت می باشم، لکن با توجه به این که این کار به صورت موقت بوده و قصدم این است که ان شاء الله، در صورتی که نیازی نباشد جهت ادامه تحصیل به قم بازگردم و از طرفی حقوق ماهیانه کفاف زندگیم را نمی دهد، لذا مستدعی است نظر مبارک حضرت امام - روحی له الفداء - را در مورد مصرف شهریه و اخذ آن مرقوم فرمایید، که آیا جایز است یا خیر؟ با تشکر و آرزوی طول عمر امام امت، خمینی کبیر

بسمه تعالی، بستگی به مقررات دفتر شهریه دارد.

بسمه تعالی

محضر مبارک زعیم عالی قدر، حضرت مستطاب حجت الاسلام والمسلمین آیت الله العظمی و مولانا الاعظم، امام خمینی، ادام الله بقائه الشریف

ضمن تقدیم ارادت خالصانه، مستدعی است جواب مرقوم دارید، طلابی که در حوزه های علمیه مشغول تحصیل و یا تدریس بوده و به علت ضرورت انقلاب فعلاً در نهاد و یا ارگانی مشغول خدمت شده و از تحصیل بازمانده اند؛ گرفتن شهریه از حوزه - با وجودی که از آن ارگان حقوق می گیرند، لکن کفاف زندگی شان را نمی کند - برای آن ها چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، مربوط به مقررات دفتر شهریه است.

6. طلابی که برای تبلیغ به افغانستان می روند و یا رفته اند ولی خانواده شان ساکن قم است یا این که مجردند ولی بدهکارند؛ شهریه این ها را اگر دوستانشان بگیرند و به خانواده شان یا به عوض قرض شان بدهند چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دفتر شهریه است از مسئولین مربوطه سؤال کنند.

4. کسانی که در حوزه نیستند و در شهرستان ها مشغول کار هستند (سپاه، جهاد و...) آیا می توانند شهریه بگیرند یا نه؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دفتر شهریه است.

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی، زعیم و قائد عظیم الشان، مؤسس و بنیان گذار جمهوری اسلامی، جناب آقای حاج آقا سید روح الله الموسوی الخمینی، مدّ ظله علی رؤوس المسلمین

بعد از ادای تحیت و عرض ادب، برای آن رهبر عزیز طول عمر و سلامت، در نهایت قوت و قدرت الهی از خدای بزرگ آرزومندم؛ بعداً مسأله زیر به عنوان يك مسأله مورد ابتلا و نیاز از نظر شرعی و اسلامی سؤال می شود؛ عنایت فرمایید پاسخ آن را کتباً مرقوم فرمایید:

فرض سؤال این است: طلبه ای با یکی از ارگان های انقلاب اسلامی همکاری می کند به قصد خدمت و قربت و پول مختصری هم به او می دهند و يك قسمت از وقت شبانه روزی خود را هم صرف خواندن درس مذهبی و نماز جماعت و تبلیغات اسلامی می نماید و شهریه طلبگی را هم می گیرد و روی هم رفته این دو قسمت، پول

زندگی او را با قناعت و صرفه جویی تأمین می نماید؛ آیا گرفتن پول شهریه که به عنوان حقوق طلبه بودن اخذ می شود اشکال شرعی ندارد؟ پاسخ را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، مربوط به مقررات دفتر شهریه است و اگر احتیاج ندارد، نگیرد.

[سؤال 4951] 6836

2. طلابی که در ارگان ها هستند و خدمت می کنند و حقوق می گیرند، در این مدت می توانند شهریه بگیرند؟

بسمه تعالی، تابع مقررات دفتر شهریه است.

[سؤال 4952] 764

5. روحانی ای در ارگان ها خدمت می کند و مدت زمانی درس را ترك کرده و یا در حوزه نیست. حقوق و شهریه او چه صورت دارد؟ اگر در حوزه باشد و در ارگان ها خدمت کند و مقداری به درس هم برسد حقوق و شهریه او چگونه است؟

بسمه تعالی، تابع دفتر شهریه است.

[سؤال 4953] 2406

بسمه تعالی 12 / 2 / 1362

حضور مبارك رهبر عالی قدر، حضرت امام خمینی، دام ظلّه العالی

1. آیا کسانی که از طلاب در اداره آموزش و پرورش استخدام می شوند و حقوق می گیرند، می توانند شهریه را هم بگیرند یا نه؟

بسمه تعالی، بستگی به مقررات دفتر شهریه دارد.

2. سودی که بانک می دهد حرام است؛ اما او وظیفه دارد بدهد، ما باید آن را در چه راهی بدهیم؟

بسمه تعالی، نباید بگیرید و اگر گرفتید، با یأس از شناسایی صاحبش از طرف او به فقیر صدقه دهید.

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

ص: 500

14. عده ای از برادران در مدارس علمیه قم مثلاً مشغول درس عربی شده اند و از سهم امام و شهریه ها هم استفاده کرده اند، در صورتی که بعد از چند سال از این رشته خارج شدند، آیا وجوهی که مصرف کرده اند باید به مرجع خود یا به مراجع برگردانند، یا فقط از وقتی که خارج شدند حق دریافت ندارند، یا فرق است بین کسانی که از اول قصد خروج داشتند یا بعد از چند سال تصمیم گرفتند و خارج شدند؟

بسمه تعالی، اگر در موقع دریافت واجد شرایط بودند برگرداندن لازم نیست.

بسمه تعالی 16 / 7 / 1361

محضر محترم مسئول دفتر رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، امام خمینی

با سلام، محترماً؛ معروض می دارد: طلبه ای در قم مدتی مشغول تحصیل بود و در دفتر امام، امتحان رتبه اول را داده است و در یکی از شهرهای مجاور قم ازدواج کرده است و از نظر اقتصادی و با این اجاره زیاد، نمی تواند خانواده اش را به قم بیاورد و فعلاً در همان شهر، به عنوان موقت مشغول تحصیل و انجام وظیفه در بسیج و جاهای دیگر می باشد و قصد دارد به همین منوال، سطح را در آن شهر به پایان رسانیده و لااقل امتحان رتبه دوم را بدهد، بعد برای ادامه تحصیل - ان شاء الله - به قم بیاید. درآمد این شخص در آن شهر حدود یکهزار و پانصد تومان است، حال آیا با توجه به گرانی و مخارج زندگی زن و بچه، مدتی که در آن شهر است و شرعاً احتیاج دارد، می تواند از شهریه امام امت استفاده کند یا خیر؟

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، بستگی به مقررات شهریه آن محل دارد.

بسمه تعالی

محضر مبارك زعيم عالی قدر رهبر انقلاب، امام خمینی، دامت برکاته

خواهشمندیم نظر خود را دربارهٔ مسائل زیر مرقوم فرمایید:

1. کسی که مشغول تحصیل علم می باشد، آیا مالک وجوه شهریه است تا بتواند در هر امر مباحی مصرف نماید؟ و آیا این پول با غیر شهریه فرق دارد؟ در چه مسائلی؟

بسمه تعالی، در احتیاجات عرفیهٔ خودش صرف کند.

2. آیا خویشاوندان نزدیک می توانند به بچه شیر بدهند؟ مثل شیر دادن عمه به برادرزاده؟

بسمه تعالی، حرمت تکلیفی ندارد؛ لکن باید احکام رضاع مراعات شود که در رساله ذکر شده است.

[سؤال 4957] 5964

2. طلبه ای در اثر تحصیل علوم دینی به مرض صداع و اعصاب گرفتار می شود و در معالجهٔ آن زحمت زیاد کشیده، اما فایده نبخشیده است و مدت شش سال است که به این مرض گرفتار می باشد؛ و لذا نمی تواند در تحصیل، به طور معمول زحمت بکشد؛ مثلاً يك هفته درس می خواند و يك هفتهٔ دیگر مشغول مداوا می باشد و یا از شدت درد قادر به مطالعه نیست، و خلاصه، به مقدار قدرت خود زحمت می کشد. او با این وضع شهریه هم می گیرد و به غیر از شهریه هیچ راه درآمد دیگری ندارد تا امرار معاش نماید و عائله مند هم می باشد و این را هم یقین دارد که با این وضع نمی تواند کار کند؛ آیا این شهریه گرفتن برای او جایز هست یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض مذکور، جایز است.

[سؤال 4958] 2409

بسمه تعالی 10 / 10 / 1361

سلام محضر مبارك برادران محترم و اساتید مکرم، خدمتگزاران به اسلام و یاوران با توان دفتر حضرت امام خمینی، ایدکم الله ان شاء الله تعالی

ص: 502

با درود فراوان و عرض تحیات، این جانب از حوزه علمیه مشهد مقدس، مسأله ای را در ذیل مطالبم مطرح کرده و امیدوارم هرچه زودتر - ان شاء الله - پاسخ گو باشید.

لازم به تذکر است که سؤالات به کلیه برادران طلبه ارائه و اعلام می گردد و آن ها هم از این گونه استفتانات آگاه می شوند.

طلایی در قم مشغول تحصیل می باشند و در ایام تبلیغی از دفتر تبلیغات مشهد اعزام می شوند - البته بدون اطلاع دفتر - و یا کسانی که در قم مشغول تحصیل هستند و از حوزه علمیه مشهد شهری می گیرند، کار آن ها چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، باید مطابق مقررات دفتر شهریه عمل کنند.

[سؤال 4959] 2471

2. کسی که شهریه حوزه را که سهم امام است می گیرد و ذخیره می کند یا در بانک می گذارد چگونه است؟

بسمه تعالی، اگر نیاز به آن پیدا می کند مانع ندارد.

[سؤال 4960] 4804

5. اگر شهریه طالب علم از مصرف برج زیاد بیاید، زیادی را مالک می شود یا نه؟

بسمه تعالی، زاید بر مقدار احتیاج نباید بگیرد.

[سؤال 4961] 91

3. عده ای از طلاب صندوقی تأسیس می کنند تا بتوانند هر وقت پولی خواستند از این صندوق قرض بگیرند و یا به رفقاییشان قرض بدهند و برای این کار هر یک در هر ماه مقدار معینی به صندوق می پردازند آیا می توان این مقدار را از شهریه پرداخت؟

بسمه تعالی، آقایان طلاب علوم دینی ایده‌م الله تعالی نباید از سهم مبارك امام (علیه السلام) زاید بر احتیاجات روزمره دریافت کنند و پس انداز نمایند.

ص: 503

بسمه تعالی

کسی که مخارج سالیانه او از شهریه و پولی که گاهی بعضی از مراجع به او می دهند تأمین می شود که با این وصف دیگر احتیاج فعلی ندارد ولی محتمل یا مظنون است که در آینده برای مخارج لازم اولاد خود محتاج به پول باشد اگر از طرف بعضی مراجع از بابت سهم امام (علیه السلام) به او عنایتی بشود برای او جایز است اخذ آن یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر برای رفع حاجت و کمک در مؤونه زندگی پرداخت می شود کسی که خود را محتاج نمی بیند نمی تواند اخذ کند.

بسمه تعالی

محضر حضرت آیت الله العظمی خمینی، مدّ ظلّه العالی

1. شهریه طلبه اگر از مؤونه سال زیادی کند، یعنی درآمد دیگر دارد، از پول درآمد دیگر مصرف کند، پول شهریه پس انداز شود، خمس دارد یا نه؟ شما بیان فرمایید.

بسمه تعالی، خمس ندارد لکن زیادت از مصرف سالش نگیرد.

2. از پول شهریه به طوری که در بالا ذکر شد از مؤونه سال زیاد شود خانه بخرد یا زمین بخرد یا باغ بخرد یا تجارت کند این ها خمس دارد یا نه؟ شما بیان فرمایید.

بسمه تعالی، آنچه را در مؤونه مصرف کند خمس ندارد و اگر تجارت کرد یعنی با شهریه خرید و فروش کرد خمس ربح آن را بعد از اخراج مؤونه پس از اجازه از فقیه باید بدهد ولی نباید این قدر بگیرد.

5. طلبه ای که خانه ندارد، می شود بیش از مخارج سال خود سهم امام را ذخیره

نماید تا خانه بخرد؟

بسمه تعالی، منوط به اجازه است.

[سؤال 4966] 1655

4. آیا از پول شهریه، طلبه در اموری مثل مسافرت، بخشیدن به مستمندان و... می تواند استفاده کند؟

بسمه تعالی، صرف در مخارج متعارف مانع ندارد.

[سؤال 4967] 2412

بسمه تعالی 1361 / 10 / 28

محضر مبارک رهبر مسلمین جهان، حضرت امام خمینی، دامت برکاته

ضمن عرض سلام و درود بی پایان خدمت آن جناب و رزمندگان اسلام و شهدای به خون خفته اسلام؛ به خاطر سؤالی می خواهیم چند لحظه از وقت عزیز و گرامی امام را بگیریم:

امام عزیز! آیا شهریه ای که از طرف مسئول حوزه ای به طلاب داده می شود، در صورتی که شهریه اضافه کند، آیا طلاب می توانند از آن اضافی شهریه برای خود وسایل مورد نیاز بخرند یا نه؟ و آیا می توانند برای بستگان خود چیزی بخرند (از شهریه اضافی) یا خیر؟ اگر نمی توانند، اضافی شهریه را چه کار کنند؟

بسمه تعالی، می تواند در مخارج متعارف صرف کند و آنچه مورد نیاز است مانع ندارد.

[سؤال 4968] 2413

بسمه تعالی

بعد از عرض سلام حضور مسئولین، مسأله زیر را مطرح می کنم:

بنده خودم طلبه هستم و در یکی از شهرستان ها مشغول لمعتین می باشم. پدرم شش نفر را تحت تکفل دارد. او سید است و قبلاً درس قرآن در ده می گفته، اما فعلاً از

ص: 505

چشم و بدن يك مقدار ضعيف است و نمى تواند كارى انجام دهد. يك خواهر دارم كه روزى سى الی چهل تومان، برای ديگران قالی می بافد و بقیه خرج پدرم با فرزندانش به گردن من است. ضمناً يك منزل در حدود 000/90 تومان - كه پولش مقداری از پدرم بوده و مقداری را هم وام گرفته ام - داریم. من در حدود 700 الی 800 تومان، به عنوان مساعده نه شهریه از قم می گرفتم. اما فعلاً رتبه اول امتحان داده ام و قصد دارم مقیم قم بشوم. حالا آیا می توانم مساعده قبلی را كه می گرفتم (فعلاً شهریه رتبه اول مجرد را می گیرم) به پدرم كه قصد دارد درس را ادامه دهد واگذار كنم یا خير؟

آیا بنده با توجه به وضع مذکور تا قم نیامده ام، می توانم شهریه رتبه اول را بگیرم یا نه؟ لطفاً جواب را طبق فتوای امام خمینی بفرمایید. كه بنده از وضع ناراحت می باشم.

بسمه تعالی، گرفتن شهریه، بستگی به مقررات دفتر شهریه دارد و اختیار قبول مساعده و عدم آن، با خود شما است.

واجب نبودن خمس در شهریه

[سؤال 4969] 2414

بسمه تعالی

1. طلابی كه از حضرت عالی شهریه می گیرند اگر از مخارج سال آن ها اضافه بیاید، در حالی كه از منبر نیز درآمد دارند، تكلیفشان چیست؟

بسمه تعالی، در زیادی شهریه خمس واجب نیست و اگر پول منبر از مؤونه زیاد آمد، باید تخمیس شود.

2. محصلینی كه كتاب می خرند بعد مورد استفاده آن ها نیست و یا در سر سال آن ها، به مانند دفتر و وسایل تحصیل، زیاد می آید، آیا به این ها خمس تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، در كتب و وسایل تحصیل مورد نیاز خمس واجب نیست.

3. سربازهایی كه در جبهه از دشمن، لباس و ساعت و چیزهای دیگری برمی دارند، اجازه می فرمایید

ص: 506

ملك خود كنند؟ و آیا خمس بر آن ها تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، غیر آلات و ادوات جنگی، چیزهای مختصری که به دست رزمندگان می افتد مانع ندارد برای خود بردارند و خمس واجب نیست.

4. افرادی پول برای رفتن به سفر حج در حساب ریخته اند که در سال های آینده مشرف شوند، آیا بر این وجه اگر خمس نداده باشند، خمس تعلق می گیرد یا جزو مؤونه سال جاری که در حساب ریخته اند محسوب می شود؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً حج بر آن ها مستقر نشده، باید خمس آن را بدهند.

[سؤال 4970] 1578

3. آقایان طلاب که مقداری هر ماه شهریه دریافت می نمایند آیا می توانند مقداری از آن را پس انداز نمایند آیا می توانند مثلاً خانه سازی نمایند؟ و آیا خمس بر آن تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، بنابر احتیاط بیش از مقدار حاجت نگیرند و خمس ندارد.

[سؤال 4971] 2415

بسمه تعالی 10 / 9 / 1360

حضور محترم نمایندگان بیت محترم امام خمینی

پس از تقدیم درود و سلام؛ امیدوارم که با توجهات ولی عصر هرچه بیشتر موفق باشید. ضمن تشکر و قدردانی از این که به سؤالات زیر به فتوای امام جواب دهید:

1. آیا طلاب و محصلین علوم دینی اگر شهریه شان پس انداز شود، یعنی يك سال بماند، خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، شهریه خمس ندارد.

2. سرودهایی که از رادیو و تلویزیون به طور مطلق پخش می شود مطلقاً چه اشکالی دارد و آیا جزء موسیقی به حساب می آید یا خیر؟

بسمه تعالی، موسیقی مطرب حرام است و صداهای مشکوک مانع ندارد.

ص: 507

[سؤال 4972] 2416

بسمه تعالی

مسئول محترم دفتر امام آیت الله العظمی خمینی، دامت افاضاته

محترماً به عرض می‌رساند چون این جانب سال هاست که سهم امام (علیه السلام) را به اجازه آقای حاج شیخ بهاء‌الدین محلاتی رحمة الله علیه به صله ارحام خود می‌پرداختم که فرمودند اگر این شرایط در آن‌ها موجود باشد من به شما اجازه می‌دهم که سهم امام (علیه السلام) را به ایشان بدهید، اولاً آن‌ها نماز خوان باشند و پرهیزکار و ثانیاً از حیث معیشت، عرصه به آن‌ها تنگ باشد. این شرایط در آن‌ها موجود بود، حتی سن آن‌ها به شصت و هفتاد رسیده که مریض و در منزل می‌باشند، اکنون از جناب عالی تقاضا دارم که اجازه فرمایید به مصرف مذکور برسانم، نظر به این که قبلاً به اجازه آیت الله محلاتی رحمة الله علیه بوده و ایشان به رحمت ایزدی پیوسته اند.

بسمه تعالی، سهم سادات را مجازید به سادات فقیر عقیف متدین پردازید.

[سؤال 4973] 2417

بسمه تعالی 1361 / 3 / 3

حضور با سعادت حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

بعد از سلام امروز که ملت مسلمان ایران با الهام از عنایات کریمانه خداوند متعال موفق شدند به این که مناطق مورد تجاوز وطن عزیزمان را از لوٹ و جود قوای ناخوانده متجاوز پاک ساخته و از مرزهای مملکتمان بیرون کنند بدیهی است که بلافاصله به ترمیم و نوسازی شهرها و آبادی‌های ویران شده آن مناطق اقدام عاجلی خواهند فرمود استدعای عاجزانه دارد به سؤال و استفتای زیر این جانب پاسخ لازم

ص: 508

بفرمایید و ارشاد آن حضرت در این خصوص موجب کمال تشکر خواهد بود.

1. آیا می توانیم از محل دیون شرعی سهم مبارك امام در مورد نوسازی مناطق جنگ زده پردازیم یا نه؟

بسمه تعالی، هر شخص خودش با تعیین مقدار باید اجازه بگیرد.

[سؤال 4974]

2. آیا از محل دیون شرعی سهم سادات نیز اجازه چنین پرداختی را می فرمایید یا نه؟

بسمه تعالی، سهم سادات باید به مصرف سادات فقیر و متدین برسد و با اجازه از حاکم شرع باشد.

[سؤال 4975]

3. چنانچه درخواست فوق حقیر از نظر شرعی بلا اشکال بود در آن صورت نحوه پرداخت و مرکز و محل یا شماره حسابی که برای این

منظور تعیین شده است کتباً برای حقیر اعلام فرمایید سپاس گزارم؟

بسمه تعالی، حکم این مسأله معلوم شد.

[سؤال 4976] 2418

بسمه تعالی

محضر مقدس رهبر کبیر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، امام امت، نایب الامام، آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظله

العالی و ارواحنا فداه

1. مادر و فرزند (پسر) هر دو مسلمان و مستضعف بی خانمان، زندگی را به عسرت و مشقت می گذرانند و به برکت فرمان مطاع امام، از

خمس، از بی خانمانی نجات یافتند و دارای خانه محقری شدند به اندازه رفع احتیاج؛ ولی عسرت و مشقت زندگی به حال خود باقی است.

آیا از راه خمس - همچنان که از بی خانمانی نجات یافتند و صاحب خانه شدند و از این حیث، احتیاجشان برطرف شد - اجازه است

ص: 509

عسرت و مشقت زندگی آنان را تخفیف داد یا خیر؟

توضیح: مادر فقیر شوهر مرده قریب به سفیه می باشد؛ یا به عبارت دیگر ساده لوح است و عقل دارد و ندارد و پسر نیز فقیر و پدر مرده، کارگر صفر که او نیز قریب به سفیه است؛ او هم مثل مادر ساده لوح و عقل دارد و ندارد و بیشتر اوقات بیکار است کار نمی کند یا به عبارت دیگر به او کار نمی دهند و در فصل بحران کار مثل فصل تابستان گاهی اتفاقی کار می کند یعنی به او کار می دهند و نیز سید هم هست چون پدرش سید بوده است و بار زندگی ازدواج نیز سر بار زندگیشان شده است و پسر با دختری فقیر مثل خود ازدواج نموده است.

بسمه تعالی، شما از سهم سادات خودتان مجازید به مقدار کفاف پسر که سید است یا در زندگانی او خرج کنید و همچنین مادر اگر سید باشد و اگر فقیرند سهم امام (علیه السلام) را مجازید به آن ها بدهید.

2. مهر السنّه در زمان ما چقدر به حساب می آید آیا در يك عقد ازدواج می شود هم مهر السنّه را به حساب آورد و هم مبلغ دیگر و چیز دیگر را به آن ضمیمه نمود یا خیر؟

بسمه تعالی، مانع ندارد و مقدار مهر السنه 262/5 مثقال نقره مسكوك است و قیمت آن را از اهل خبره سؤال کنید.

[سؤال 4977] 1878

6. سهم سادات را بدون اجازه جناب عالی می توان به سادات داد یا نه؟

بسمه تعالی، متوقف بر اجازه است.

[سؤال 4978] 2369

2. آیا می توان نصف خمسی را که به سادات تعلق می گیرد خود به آن ها دهیم یا باید خمس به نماینده امام در شهرها داده شود؟

بسمه تعالی، شما مجازید سهم سادات خودتان را به سید فقیر و متدین بدهید.

ص: 510

محضر مبارك حضرت امام خمینی، رهبر کبیر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران

با احترام؛ این جانب از جناب عالی اجازه می خواهم که افراد مستضعف که به کلینیک این جانب مراجعه می نمایند، وجه ویزیت آن ها را مسترد داشته و همچنین وجه داروی آن ها را گاهی اوقات پرداخت نمایم و این وجه به عنوان سهم مبارك امام و سادات محسوب شود.

بسمه تعالی، در صورت فقر آنان، مجازید سهم سادات را به سادات و سهم مبارك امام به سادات و غیر سادات محسوب کنید. ان شاء الله، موفق باشید.

چندی وقت قبل، شخصی با ما حساب کرده، در مقابل بدهی خود چك داد؛ مبلغی هم اجازه گرفت که برای مسجد خرج کند. ایشان خیال کرده که از همین مبلغی که در مقابل آن چك به ما داده، اجازه به او داده شده؛ ولی اجازه که داده شده بود به گمان این که هنوز هم بدهکار است و از تتمه بدهی می خواهد خرج مسجد کند؛ به هر حال این شخص الآن مبلغی خرج مسجد کرده و می خواهد از آن چك که به ما داده کم کند، جایز است که به او رد کنیم یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر دیگر بدهی ندارد، به مقداری که اجازه داده شده مانع ندارد.

2. هل يجوز صرف حق الإمام علی: الف. العمل الإسلامي في العراق أو إيران،

ب. المساجد في الجزائر، ج. شراء كتب إسلامية، د. فقراء في هذا البلد (الجزائر)؟

بسمه تعالی، أمر سهم الإمام والسادة المباركين بيد الحاكم الشرعي، ويحتاج صرفه في الموارد إلى الإجازة الخاصة منه، مع تعيين قدر الحقوق.

[سؤال 4982] 2091

3. هل يجوز صرف حقّ السادة على الفقراء السادة في العراق، وفي إيران؟

بسمه تعالی، ظهر حکم هذه المسألة من المسألة السابقة.

[سؤال 4983] 2318

2. اجازة می فرماید از سهم مبارك امام (عليه السلام) خرج احداث و یا تعمیر مسجد شود به خصوص در صورت عدم تمکن؟

بسمه تعالی، محتاج به اجازة خاص است.

[سؤال 4984] 474

7. آیا سهم امام از پول خمس را می شود برای کارهای عام المنفعة یا کارهای خیر، از قبیل انفاق کردن به درماندگان و بیچارگان یا جنگ زدگان و زلزله زدگان استفاده کرد؟

بسمه تعالی، احتیاج به اجازة خاصه دارد.

[سؤال 4985] 1180

4. راجع به مصرف حقوق شرعیه، با توجه به این که به اذن مقلد باید باشد، تکلیف ما چیست؟ و ثانیاً اگر شخص مستحق یا مسجدی احتیاج پیدا کند، می توانیم این اموال را مصرف کنیم یا نه؟

بسمه تعالی، باید با اجازة مرجع تقلید باشد.

[سؤال 4986] 5030

4. به فتوای جناب عالی می شود مقلد شما خمس (سهم سادات) را به سادات فقیر مستقیماً بدهد؟

بسمه تعالی، متوقف بر استجازه است.

ص: 512

3. آیا می توان مبلغی از سهم امام (علیه السلام) را به خویشاوندان فقیر غیر سید پرداخت کرد؟ اگر چنین چیزی ممکن است چه مقدار از کل آن را می توان در این خصوص پرداخت؟

بسمه تعالی، منوط به اجازه مرجع تقلید است.

یک نفر از مؤمنین چند سال قبل زمینی را بابت وجوهات به کسی که از او تقلید می کرده واگذار کرده تا در آن مدرسه علمیه بسازند و آن آقایان قبول کردند. فعلاً آن شخص از حضرت مستطاب عالی تقلید می کند و آن زمین را هم آن آقا به خود این شخص واگذار کرده که مدرسه کند. این شخص چون مقلد حضرت مستطاب آیت اللهی است اجازه می خواهد که مبلغ پانصد هزار تومان از سهمین مبارکین خرج بنای آن مدرسه کند. مجاز است یا خیر؟

بسمه تعالی، خصوصیات مدرسه و محل آن را توضیح دهید تا اگر صلاح بود اجازه داده شود.

2. زن سیده ای شوهرش فقیر است و نمی تواند تمام مخارج زن سیده خود را برساند؛ آیا مردم می توانند از سهم سادات به آن زن سیده بدهند یا نه؟

بسمه تعالی، باید از حاکم شرع اجازه بگیرند.

4. در رساله های آقایان و در مسأله 1834 توضیح المسائل شما در مصرف خمس مذکور است: «ولی اگر انسان بخواهد سهم امام را به مجتهدی که از او تقلید نمی کند

بدهد، در صورتی به او اذن داده می شود که بدانند آن مجتهد و مجتهدی که از او تقلید می کند سهم امام را به يك طور مصرف می کنند».

توضیح: آیا در صورتی که هر دو مجتهد يك نوع مصرف کنند همین عبارت اذن رساله کافی است یا باید به خصوص استجازه شود؟

بسمه تعالی، اجازه خاص لازم دارد.

[سؤال 4991] 3406

3. شخص سیدی در قم مشغول تحصیل علوم دینیه است و طلبه می باشد. آیا می توان از سهم سادات به او داد؟ حضرت عالی در این مسأله فتوا می دهید و یا احتیاط واجب می فرمایید؟

بسمه تعالی، اگر فقیر است با اجازه می توان به او داد.

[سؤال 4992] 5517

5. این جانب از طرف وکیل و برادر گرامیتان اجازه اخذ حقوق واجبه و تصدی امور حسبه را دارم و حدود سی سال است که به تبلیغ احکام دین و گفتن مسائل اسلامی و رسیدگی و اهتمام به امور مردم اشتغال دارم. خوشبختانه در تمام این مدت حتی يك قران هم از این راه و از بیت المال مصرف ننموده ام. استدعا دارم دو مورد زیر را به بنده اجازه فرمایید.

الف. مبلغی از بدهی شخصی ام را به صورت کتاب های دینی و انقلابی - اسلامی به جبهه ها، نهادها، دبیرستان ها و جهاد سازندگی بپردازم.

ب. به بعضی از جوانانی که اول زندگی آن ها است و از راه کسب و یا حقوق دولتی یا حقوق جبهه ها وجهی پس انداز کرده اند و می خواهند حقوق واجبه بپردازند و انتظار تخفیف دارند، مبلغی را به عنوان تشویق، به آنان پس بدهم.

بسمه تعالی، در موارد لزوم، کتاب های مذهبی مفید را مجازید از سهم مبارك امام که بر عهده خودتان است تهیه و به موارد ذکر شده برسانید.

ص: 514

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه

این جانب مبلغ یازده هزار تومان سهم سادات مقروضم که با روحانی محل دستگردان نموده ام تا به مدت يك سال پردازم و زودتر از این قادر به پرداخت نیستم و در محل خودمان سیدی است زحمتکش و فقیر. مستدعی است اجازه فرمایید مبلغ دو هزار تومان به این سید پردازم. ادام الله ظلکم علی رؤوسنا و رؤوس المسلمین

بسمه تعالی، مجازید، موفق باشید

2. شخصی مثلاً از مجتهدی اجازه داشته است که بخشی از سهم مبارك امام (علیه السلام) را در مورد خاصی مصرف نماید. اینک شخص مذکور از حضرت عالی تقلید می کند. آیا مجاز است همان مقدار از سهم را در همان مورد به مصرف رساند یا خیر؟

بسمه تعالی، احتیاج به اجازه خاص دارد و باید مقدار و مصرف را معلوم نمایند.

بسمه تعالی 11 / 5 / 1361

محضر مبارك مرجع عالی قدر و رهبر عظیم الشان، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، پس از تقدیم مراتب ارادت و سلام

محترماً معروض می دارد که در روستای عاشق آباد ماریین اصفهان زایشگاهی پایه گذاری شده است و با توجه به عدم تمکن مالی دولت جمهوری اسلامی ایران، احتیاج به کمک و همکاری مردم دارد؛ لذا چنانچه صلاح دانسته و اجازه می فرمایید، این جانب مبلغ هشت هزار تومان که بابت سهم مبارك امام (علیه السلام) مدیون هستم، به عنوان

تأمین مخارج ساختمانی زایشگاه فوق الذکر پرداخت نمایم. در خاتمه بقای عمر و

صحت و سلامتی و موفقیت آن رهبر بزرگوار را از درگاه ایزد منان خواستار و خواهانم.

بسمه تعالی، مجازید موفق باشید.

[سؤال 4996] 2424

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر عظیم الشان انقلاب، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، سلام علیکم

نظر بر این که اکنون در بیرون شهر خوی قبرستانی به نام دارالسلام می سازند و برای مخارج ساختمان مسجد و سایر بنایش پول جمع آوری می نمایند، چنان که از سهم امام (علیه السلام) می توان خرج نمود، از عده ای که حاضرند بدهند، اخذ نمایم و الاّ از وجوه دیگری بدهند؟

همچنین مدرسه طلاب خوی را از نو بنا می کنند، اگر اجازه می فرمایید از سهم امام (علیه السلام) در این جا مصرف شود؟

بسمه تعالی، در مورد مدرسه و مسجد چنانچه مورد احتیاج است و از طریق دیگری نیز انجام کار مقدور نیست، مجازند به مقدار احتیاج پردازند.

[سؤال 4997] 2425

بسمه تعالی 1364 / 10 / 28

محضر مبارك حضرت امام خمینی، رهبر و بنیان گذار انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی ایران، روحی له الفداء، سلام علیکم

با نهایت احترام؛ به استحضار امام عزیز می رساند: دفتر جذب کمک های مردمی وزارت آموزش و پرورش از سال 1363 دایر گردیده تا با مساعدت های مردم خیر و نیکوکار در جهت توسعه و بهبود فضای آموزشی اقدام نماید. خوشبختانه استقبال

ص: 516

مردم از این مسأله بسیار خوب و امیدوارکننده بود و این دفتر هم منشأ خدماتی بوده است و در این رابطه نیز اخیراً افرادی مراجعه و اظهار می دارند که بابت سهم امام (علیه السلام) وجوهی بدهکارند که در صورت اجازه حضرت امام خمینی می توانند در اختیار این دفتر قرار دهند؛ لذا از حضرت مستطاب عالی استفتا می نماید که آیا می شود چنین وجوهی را گرفت و از ثلث آن استفاده نمود؟

بسمه تعالی، مؤمنین محترم مجازند از ثلث سهم مبارك امام (علیه السلام) به این منظور كمك نمایند، ان شاء الله موفق باشند.

[سؤال 4998] 2426

بسمه تعالی 18 جمادی الثانی 1402 ق

به خدمت ذی شرافت آیت الله الکبری آقای السید روح الله الخمینی دام ظلّه العالی، السلام علیکم وعلی من حضر لدیکم ورحمة الله وبرکاته

بعد از آداب و تسلیم عرض چنین خواهد شد که مبلغ دو هزار و دویست و سی روپیه پاکستانی از سهم مبارك امام (علیه السلام) بر ذمه خود دارم و سید نور حسن، سید نور حسین، سید حامد علی شاه و وهاب علی که از جمله اقارب ما به شمار می روند و خیلی مفلس هستند لطفاً اجازه بفرمایید تا سهم مذکور را به سید و مفلس های مذکور بدهم و خود را بریء الذمه بنمایم.

از خداوند بزرگ، موفقیت و سلامتی شما را آرزومندم.

بسمه تعالی، مجازید سهم ساداتی که به مال شما تعلق می گیرد به سادات فقیر عقیف متدین بدهید.

[سؤال 4999] 2427

بسمه تعالی 1367/2/7

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، سلام علیکم

احتراماً به استحضار حضرت عالی می رساند: شهید مبلغ هفتاد هزار تومان بابت

ص: 517

خمس بدهکار می باشند و از ایشان يك صغیر به جا مانده است؛ خواهشمند است ایشان را بری ءالذمه فرمایید.

بسمه تعالی، چنانچه وضع مالی آن ها طوری است که پرداخت خمس برای ایشان مشکل و یا غیر مقدور است، ایشان را بری ءالذمه می کنم.

[سؤال 5000] 2428

بسمه تعالی 1361 / 3 / 16

مرجع عالی قدر و رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی مدّ ظلّه العالی

پس از تقدیم سلام، احتراماً تقاضا دارد اجازه فرمایید مبلغ ده هزار تومان از محل سهم مبارك امام زمان سلام الله علیه که در ذمه دارم، جهت کمک به تکمیل مسجد حضرت موسی بن جعفر علیهماالسلام (آمل، کوچه اندواری) پرداخت نمایم. سلامت وجود مقدسستان را از خدای متعال مسألت دارم و امیدوارم سایه مبارکتان تا ظهور حضرت مهدی ارواحنا فداه بر سر مسلمین جهان مستدام باشد.

بسمه تعالی، اگر مورد حاجت عموم است و نیاز دارد مجازید.

[سؤال 5001] 2429

بسمه تعالی

محضر مبارك زعیم بزرگوار و رهبر کبیر انقلاب حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دامت برکاته، با تقدیم عرض ارادت سلام همواره از درگاه خداوند منان سلامت و سعادت آن رهبر عظیم الشان را می خواهم. پس از سلام متمنی است نظر مبارك آیت اللهی را نسبت به مسائل زیر امر به ابلاغ فرمایید.

1. عده ای سادات فقیر هستند که روی سؤال هم دارند برای گرفتن خمس مراجعه می کنند، آیا ما می توانیم خمس به آن ها بدهیم یا خیر؟

2. طبق نظر آن حضرت در رساله خمس باید طبق اجازه شما یا نماینده آن حضرت باشد، بعضی از اوقات سادات مستمندی هستند که چنین دسترسی ممکن

ص: 518

نیست، آیا اجازه می فرمایید که ما خمس به آنان پردازیم.

بسمه تعالی، شما مجازید از سهم سادات خودتان به سادات فقیر و متدین پردازید.

[سؤال 5002] 2430

بسمه تعالی

حضور محترم مرجع عالی قدر حضرت آیت الله خمینی، بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران

پس از حمد و ثنای پروردگار بزرگ و درود بر محمد صلی الله علیه و آله و آل محمد علیهم السلام و بعد از عرض احترام شایسته و استدعای بقای عمر طولانی از حضرت احدیّت برای جنابعالی سؤالاتی چند از محضر معظم له دارم.

1. در سال 56 که حساب سال خود را نموده و خمس و سهم امام خود را که حدود سه هزار تومان می شد، به شخصی روحانی که روضه ماهانه در منزل ما می خواند و اظهار می کردند که من اجازه دریافت خمس و سهم امام را دارم به اقساط چند ماهه پرداخت نمودم که به مقامات ذی صلاح برسانند. از آن تاریخ به بعد مختصر اجناسی، حدود پنج هزار تومان خریداری نمودم. آیا وضعیت حساب سال من درست بوده و برای بقیه اجناس خریداری شده باید وجوهاتی پرداخت نمایم؟

بسمه تعالی، مبلغی که داده اید قبول است. و اجناسی که خریده اید؛ اگر از مؤونه است و با ربح بین سال خریده اید، خمس ندارد.

2. کارمند بازنشسته هستیم. با حقوقی که دارم می توانم زندگی خود را اداره نمایم. با شخصی اخیراً در مرغداری شریک شدم که درآمدی حدود چهار هزار تومان به دست می آورم. در مقابل، مبلغ شصت هزار تومان بدهی دارم. آیا پس از پرداخت بدهی زیارت حج بر من واجب هست؟

بسمه تعالی، اگر پس از پرداخت بدهی، مصارف حج و سایر شرایط را دارید، مستطیع هستید.

3. چند ماه قبل که برای دریافت دان مرغ به شرکت دان رفته بودم، شخص دیگری هم دان مرغ خود را با کامیونی که ما با آن دان حمل می کردیم بار نمود. قرار شد بین راه بار خود را تخلیه نماید. موقعی که

ص: 519

بار خود را کنار جاده تخلیه نمود و ما به محل خود رفتیم، يك كيسه از دان مرغ آن شخص روی دان مرغ ما جا مانده بود. چند مرتبه به محل او مراجعه نموده و موفق به پیدا کردن آن شخص نشده ام. اکنون شش ماه از آن تاریخ می گذرد. چون دان مرغ اگر می ماند فاسد می شد لذا دان مصرف شده و وجه آن را کنار گذاشته ایم. وجه آن را که حدود 2250 ریال است، چه کنیم؟

بسمه تعالی، با یأس از پیدا شدن صاحب آن، پول را از طرف او به فقیر صدقه دهید.

[سؤال 5003] 2431

بسمه تعالی

به خدمت ذی شرافت آیت الله الکبری آقای السید روح الله الخمینی، دام ظلّه العالی، السلام علیکم وعلی من حضر لدیکم ورحمة الله وبرکاته

بعد از آداب و تسلیم عرض چنین خواهد شد که مبلغ هشتصد و هشتاد و چهار روپیه پاکستانی از سهم مبارک امام (علیه السلام) بر ذمه خود دارم و چون خانه برای اهل و عیال خود ندارم و توفیق هم ندارم که کاملاً خانه را بسازم لهذا اجازه بفرمایید که به سهم مذکور، خانه برای اهل و عیال مهیا کنم و خود و اهل و عیال خود را محفوظ کنم.

بسمه تعالی، مجازید.

[سؤال 5004] 2432

بسمه تعالی 1362 / 1 / 9

به پیشگاه امام امت خمینی کبیر سلام عرض نموده و سلامتی و پیروزی و طول عمر شما را از خدای بزرگ خواستارم و از دور دست شما را می بوسم در ضمن تقاضا دارم این سؤال را پاسخ بفرمایید.

این جانب هر سال مبلغ 10/000 ریال یا 5000 ریال خمس بدهکار می شوم حضرت عالی در مسأله شماره 1834 مرقوم فرموده اید که باید با اجازه مجتهد جامع شرایط یا کسی که اجازه دارد به سید فقیر یا سید یتیم بدهد و من در میان اقوام خود

ص: 520

فقیر سید و غیر سید فراوان دارم اجازه می فرمایید که این مبلغ کم را به اقوام خود برسانم بسیار سپاس گزارم.

البته تا کنون هر سال پرداخته ام آیا صحیح است چون خودم به آنان رسانده ام یا دوباره باید پردازم.

بسمه تعالی، مجازید موفق باشید ان شاء الله.

[سؤال 5005] 2433

بسمه تعالی

دفتر محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی

آیا اجازه می فرمایید که سهم سادات را خود این جانب به سادات مستحق بدهم؟

بسمه تعالی، مجازید سهم سادات متعلق به مال خودتان را به سادات فقیر عقیف متدین پردازید ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 5006] 2434

بسمه تعالی 1361 / 6 / 5

محضر مبارک حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، روحی لك الفداء

ضمن عرض سلام و آرزوی تداوم سایه با عظمت آن رهبر بر سر تمام مسلمین جهان، جواب مسأله زیر را مرقوم فرمایید:

اگر مسجدی نیمه تمام باشد و این جانب مقداری خمس بدهکار باشم، می توانم جهت اتمام مسجد از سهم امام (علیه السلام) بدهم؟

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، اگر مسجد مورد ضرورت اهالی است و از متبرعات و زکات، بودجه تکمیل ساختمان آن تأمین نمی شود؛ مجازید از سهمین

متعلق به خودتان، به مقدار حاجت در تکمیل ساختمان مسجد مزبور صرف نمایید، ان شاء الله، موفق باشید.

ص: 521

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، دامت برکاته

با نهايت ادب، به عرض مبارك مى رسانيم که ما ساکن لايژنگان عليا هستيم و يك حمام قديمى داريم، که خيلى ناقص است و مبلغى به قيمت هزار تومان هم پول خمس داريم و مقلد حضرت عالى هستيم. اگر اجازه بفرماييد تا خرج اين حمام بشود تا مردم بهتر در آسائش به سر ببرند. منتظر فرمان هستيم.

بسمه تعالی، از متبرّعات و زکوات در حمام صرف شود.

محضر مبارك حضرت امام خمينى

اين جانب کارمند آموزش و پرورش، داراي همسر کارمند، ساکن خانه اى اجاره اى، خرج کش مادر بيوه و برادر دانش آموز که در آمدى ندارند مى باشم، و کمک اندکى هم به مادر بزرگم که سيده مى باشد مى کنم. آن ها جملگى در يك خانه محقر گلى زندگى مى کنند. مبلغى در حدود سيصد هزار ريال پول نقد دارم. آيا تمام يا نصف پول خمس و زکات به مادر يا مادر بزرگ که سيده مى باشد تعلق خواهد گرفت يا خير؟

بسمه تعالی، اگر مادر بزرگ شما که سيد است، در غير نفقه واجب احتياجى داشته باشد، مى توانيد از سهم سادات خودتان به او کمک کنيد.

بسمه تعالی

اشخاصى تقاضا دارند که اجازه دهيد بابت ثلث سهم امام (عليه السلام) که به خودشان تعلق مى گيرد، کمک به مساجد محل خودشان کنند، اجازه مى دهيد يا خير؟

بسمه تعالی، هر کس بايد خودش اجازه بگيرد.

محضر مبارك حضرت امام خمینی رهبر انقلاب اسلامی و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران دامت برکاته، با همه وجودم به حضرت امام درود می فرستم. امید است در پرتو عنایات ذات احدیت سلامت و مصون و محفوظ باشید. ان شاء الله

تنها آرزوی ما مسلمین متعهد به رژیم جمهوری اسلامی صدور پر ارزش رژیم جمهوری اسلامی به تمامی دول دنیا می باشد تا مستضعفان به ویژه مسلمین جهان از برکات و نعمات بی دریغ و بی حد جمهوری اسلامی که مبنای منشأ آن از کتاب آسمانی قرآن مجید گرفته است برخوردار گردند. ان شاء الله

استدعا می شود نظر رهبر کبیر انقلاب اسلامی و مرجع تقلید مسلمین جهان را در مورد سهم سادات که شخصاً این جانب به سادات یتیم پرداخت نمایم صادر و امر به ابلاغ فرمایند.

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، مجازید سهم سادات خودتان را به سادات فقیر و متدین بپردازید.

محضر حضرت آیت الله العظمی، الامام المجاهد الاکبر، امام خمینی، دام بقائه

پس از تقدیم عرض سلام، معروض می دارد: نظر به این که در محل احتیاج به یک حسینیة جهت تبلیغ و روضه خوانی داریم، لذا از آن مقام محترم تقاضا می شود اجازه فرمایید از سهم مبارك امام (علیه السلام) و سهم سادات در این راه صرف نمایم و یک حسینیة جهت تبلیغ و روضه خوانی ایجاد نمایم.

بسمه تعالی، از تبرّعات و زکوات صرف نمایم.

بسمه تعالی 22 رمضان 1399 ق

حضور مبارك حضرت آیت الله العظمی زعیم عالی قدر مردم مسلمان امام خمینی مد ظلله العالی، با اهدای بهترین تحیات و ادعیه خالصانه و سلام

به عرض مبارك می رساند: چاکر مبلغی از يك نفر طلبکارم و خانه او در رهن طلب بنده است. و چون می خواهم فشار بیاورم، می بینم که محتاج است و قدرت ندارد و اگر با توسل به قانون خانه را متصرف شوم، آواره خواهد شد. استدعا این است که اجازه فرمایید تا مبلغ يك صد هزار ریال یا کمتر از طلب خود را به امر آن جناب از سهم امام (علیه السلام) منظور نمایم.

بسمه تعالی، مجازید موفق باشید.

بسمه تعالی 3 / 5 / 1361

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی آقای پسندیده

معروض این که عافیت و صحت سلامت حضرت عالی را از پیشگاه خداوند متعال خواستار و خواهانیم. در ضمن عرض می شود: موضوع سهم امام اهالی ساکن قایدعلی است. آن را حساب نمودیم که بدهکاری خودمان را به دفتر امام مراجعه نماییم، ولی متأسفانه مسجد، حمام، راه جاده و آب لوله کشی نداریم. از آن حضرت استدعا داریم: چنانچه اجازه می فرمایید تا خرج نماییم، مبلغ پول سهم امام هشت هزار و دویست و هفتاد تومان مال حیدرعلی است. مبلغ پول سهم امام نعمت الله نیز هشت هزار و ششصد تومان است که اضافه بر آن مبلغ پول سهم امام آقای امیری شش هزار و هشتصد و چهل تومان است. جمع پول مال 3 صاحب، 23170 می شود.

بسمه تعالی، اگر ساختن مسجد مورد حاجت و لزوم باشد و از تبرعات و سایر وجوه بریّه تأمین نمی شود، مجازند مبلغ مزبور را در بنای مسجد صرف نمایند.

2. برای دارالایتام اجازه می‌دهید از خمس بدهیم یا نه؟

بسمه تعالی، سهم امام را بدون اجازه خاصه نمی‌توانید صرف نمایید و در سهم سادات خودتان مجازید به سید فقیر و متدین پردازید.

بسمه تعالی

1. آیا سهم مبارك امام (علیه السلام) را می‌شود به طلبه‌هایی که مورد اطمینان هستند داد؟

بسمه تعالی، باید قبلاً استجازه کنند.

2. در صورت عدم دسترسی به مجتهد و یا وکیل مجتهد، آیا می‌شود که خمس را به طلبه‌هایی که مورد اطمینان هستند داد تا به مجتهد و یا به وکیل مجتهد برسانند؟

بسمه تعالی، به رسم امانت از طرف بدهکار، مانع ندارد ولی تا به دست مرجع تقلید یا وکیل مجاز او نرسیده، بابت سهمین محسوب نیست.

3. يك نفر اهل منبر که خانه شخصی ندارد، زمینی خریده برای خانه مسکونی؛ حال که نمی‌تواند آن را بسازد آیا می‌شود از سهم امام (علیه السلام) به او کمک کرد؟

بسمه تعالی، موکول به اجازه مرجع تقلید است.

3. این جانب خانواده‌ای را در مشهد می‌شناسم که سال قبل سرپرست خود را از دست داده و هم‌اکنون خانمی است با هفت بچه صغیر که نان آور آن‌ها تنها پسری 16 ساله می‌باشد که در کارخانه نان رضوی ارفاقاً به جای پدرش با حقوق 1700 تومان به کار گمارده شده و از این مبلغ، 600 تومان بابت اجاره چهاردیواری در بدترین و

دورافتاده ترین جای شهر مشهد می پردازند. با توجه به این که این خانواده با هفت بچه صغیر و دختر دم بخت و بدون هیچ گونه درآمد دیگری، از هر جهت مستضعف محسوب می شوند و نمی توانند مسکنی برای خود تهیه نمایند و با آبروداری زندگی دشواری را سپری می نمایند و از هر جهت در مضیقه می باشند، تقاضا دارم دستور فرمایید تا در صورت امکان از سهم مبارك امام (علیه السلام) با كمك سایر اشخاص خیر برای تأمین مسکن آن ها اقدام نمایم.

بسمه تعالی، مجازید؛ موفق باشید.

[سؤال 5019] 2443

بسمه تعالی 1358 / 10 / 5

1. برادر مسلمانی چند سال قبل جهت معاش زندگی خود با يك پای نیمه فلج با تراکتور کار می کرد که در اثر تصادف با این تراکتور هر دو پای او شکست. در حال حاضر با وضع بدی از نظر ناراحتی راه می رود و دو روزی در هفته کارگری می کند و بقیه مدت را درد و رنج می برد و بایستی مجدداً عمل جراحی هم انجام دهد که به علت نبودن جا، به بعد موکول شده است و دارای زن و چهار فرزند است و زندگی سختی را می گذرانند. آیا می شود از پول سهم امام یا سادات به او كمك کرد؟

بسمه تعالی، کسی که می خواهد به او كمك کند، با ذکر خصوصیات و مقدار استجازه کند. و اگر سید است مجازند از سهم سادات به مقدار حاجت به او بدهند و در صورتی که فقیر است و نمی تواند کار کند به مقدار معاش از سهم امام به او بدهند.

[سؤال 5020]

2. يك سری پول جهت سهم امام به حساب زلزله زدگان واریز کردم و پول دیگری را باز از بابت سهم امام آماده کردم که به حساب واریز نمایم؛ ولی پس از تشکیل شورا در یکی از دهات زابل، به علت خرابی بیش از حد مسجد آن ها و همچنین جو بد

ص: 526

آن جا که تعمیر مسجد به سود اسلام بود، 6000 ریال به آن مسجد کمک کردم؛ آیا می شود این پول را سهم امام حساب کرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر به عنوان کمک به مسجد داده اید نمی توانید از سهم امام بردارید.

3. من ضمن کمک به دو خواهرم - که وضع مالی آن ها رضایت بخش نیست - به جاهای دیگر نیز کمک می کنم و علاوه بر دو خواهرم، دارای مادری هستم که تحت تکفل من است و زندگی جداگانه ای دارد که ماهیانه خرجی او را می دهم. آیا می شود مبلغی از خرجی او از سهم سادات یا امام منظور شود؟

بسمه تعالی، مادر واجب النفقه است و نفقه او را نمی توانید بابت وجوه محسوب دارید.

[سؤال 5021] 2061

3. از مبلغ سهم امام (علیه السلام) چه مبلغی پرداخت کننده خمس می تواند و مجاز است برای فامیل مستحق خود نگه داشته و به آن ها بپردازد؟

بسمه تعالی، با تعیین مقدار و خصوصیات، استجازه نمایید.

[سؤال 5022] 830

4. آیا خمس را می شود به فردی که در اثر فقر به فساد می افتد داد؟

بسمه تعالی، با ذکر خصوصیات و تعیین مبلغ، استجازه نمایید.

[سؤال 5023] 2144

4. اگر طلبه ای درس می خواند و درس می دهد و در فرهنگ هم هست، ولی حقوق او خیلی نیست؛ برای تتمیم معاش خود می تواند از سهم امام (علیه السلام) استفاده کند؟

بسمه تعالی، استفاده از سهم امام (علیه السلام) منوط به اجازه خاص است.

[سؤال 5024] 2197

3. آیا می توانید به خاطر پدر، پسر و عمه و اقوام فقیر دیگر، مقداری از مبلغ فوق را به نامبرده ببخشید؟

بسمه تعالی، سهم سادات را می تواند به سادات فقیر عقیف متدین بدهد.

ص: 527

5. کسی که مقدار کمی از پول خمس نداده دارد، آیا می تواند به فقرا ببخشد؟

بسمه تعالی، نسبت به مقدار خمس باید با اجازه باشد.

2. چنانچه اگر خمس به آن تعلق گرفت، می توانم از سهم امام به بستگان فقیر مستحق بدهم یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر بابت سهمین چیزی به مال شما تعلق گرفت، مجازید سهم سادات را به سادات فقیر عقیف متدین بدهید. ان شاء الله موفق باشید.

2. آیا در صورت شناخت مصلحت انسان می تواند سهم امام (علیه السلام) را بدون اجازه مجتهد صرف کند؛ مثلاً به طالب علم فقیر متدین که در مضیقه است بدهد؟

بسمه تعالی، منوط به اجازه خاص است.

7. آیا حق امام را جهت تعمیر مسجد می توان داد؟ ضمناً حق سادات را به ساداتی که شناخته شده می باشند می توان داد؟

بسمه تعالی، در قسمت سهم مبارك امام (علیه السلام)، با ذکر خصوصیات استجازه نمایید؛ و سهم سادات متعلق به مال خودتان را مجازید به سادات فقیر عقیف متدین بدهید.

3. دهی است که مسجد دارد ولی به خاطر دوری راه، می خواهند مسجد دیگری بسازند، آیا اجازه می فرمایید که از سهم مبارك امام (علیه السلام) صرف نمایند.

بسمه تعالی، با تعیین مقدار تحصیل اجازه نمایید.

[سؤال 5030] 2626

2. يك حسينية ای از طرف شهرضایی ها در مشهد مقدس ساخته می شود، آیا اجازه می فرمایند که از سهم امام، مبلغی به ساختمان و خرید زمین این حسینه کمک کنند؟

بسمه تعالی، خود صاحبان وجوه باید با تعیین مقدار، استجازه نمایند.

[سؤال 5031] 2132

3. ساختن مدرسه و کمک به ساختن مساجد و بقاع متبرکه و کمک به بیمارستان ها و مریض های بی بضاعت و سادات و وجوه واريز شده به حساب 100 و دیگر حساب ها، به جای وجوهات شرعیه محسوب می شود؟

بسمه تعالی، موقوف بر اجازه است.

[سؤال 5032] 651

2. آیا از خمس و سهم امام (علیه السلام) می توان به افراد غیر سید پرداخت کرد؟

بسمه تعالی، بدون اجازه نباید داد، ولو به سید.

[سؤال 5033] 1978

3. اگر خمس به این ها تعلق می گیرد، می توانم خمس آن را به خانواده ام - برادرانم و خواهرانم از سادات می باشند - بدهم؟

بسمه تعالی، مجازید سهم سادات خودتان را به سید فقیری که واجب النفقه شما نباشد، بدهید.

[سؤال 5034] 2692

2. آیا اگر پدر او اقدام نکرد و پسر هم طلبه بود، می تواند از سهم امام (علیه السلام) خرج کند و اگر می تواند، باید از نماینده حضرت امام پول بگیرد یا پدر او در صورتی که سهم امام داشت، می تواند خود خرج او کند؟

ص: 529

بسمه تعالی، امر سهم مبارك امام با حاکم شرع (مرجع تقلید) است و بدون اجازه او نمی توانند صرف کنند.

[سؤال 5035] 1976

2. بنده شاغل و در یکی از ادارات دولتی مشغول کار می باشم؛ هر ماه يك روز از حقوق این جانب جهت كمك به رزمندگان اسلام کم می شود. این جانب می توانم يك روز حقوقی را که جهت كمك به رزمندگان، کم می شود به عنوان خمس حساب کنم و به نیت خمس پردازم یا خیر؟ در این مورد نیز توضیح دهید.

بسمه تعالی، شما مجازید حقوق يك روز را که جهت كمك به رزمندگان می پردازید، بابت خمس حساب کنید.

[سؤال 5036] 6791

4. مبلغی از خمس را پرداخت کرده ام، آیا بقیه را می توانم شخصاً پردازم؟ آیا اجازه دارم مبلغی از سهم امام (علیه السلام) را خودم پردازم؟

بسمه تعالی، مجازید سهم سادات خودتان را به سادات فقیر و متدین پردازید.

[سؤال 5037] 2313

7. مأذون از قبل حاکم شرعی چنانچه خود مورد برای اخذ وجوهات باشد می تواند از سهم امام و غیره ابتداءً برای خود قبول کند بعد به مستحق دیگر از طلاب در مورد سهم امام، و مظالم و زکوات در مورد سایر فقرا پردازد یا خیر.

بسمه تعالی، بسته به اجازه هست.

[سؤال 5038] 7318

2. درباره كمك به زلزله زدگان قانات، از بابت وجوهات یعنی از سهمین می شود خرج کرد؟

بسمه تعالی، کسانی که می خواهند كمك کنند استجازه نمایند.

ص: 530

3. سه تا دختر بی سرپرست از فردی روحانی که مرحوم شده، وجود دارند و خیلی هم روشن و در خط رهبری آن حضرت هستند و خواستگارها عجله دارند؛ ولی به علت استطاعت نداشتن نمی توانند جواب صحیحی به آن ها بدهند و آن ها را به شوهر دهند. اگر صلاح است اجازه فرمایید تا از بابت سهمین یا سهم مبارک امام 4 یا 5 هزار تومانی کمک شود.

بسمه تعالی، اجازه دادم.

2. معظم له سهم سادات را مقید کرده که به دست مرجع برسد، به سادات نمی شود داد؛ سادات مظلوم که در لباس روحانیت هستند و هیچ کار دیگری نمی توانند انجام بدهند و اکثراً ائمه جماعت می باشند و دسترسی به معظم له ندارند که اجازه بگیرند. چگونه ارتزاق نمایند؟ من باب مثال، حقیر در شوال سال شصت اجازه نامه که از هشت نفر داشتم به محضر مقدس ارسال نمودم که اجازه به قدر روزمره دریافت نمایم، از لطف و مرحمت بی پایان، محروم شدم، جواب نشنیدم؛ مردم مسلمان که مقلد جناب عالی باشند یا نباشند، الآن به دستور حضرت عالی عمل می کنند، تا کنون چندین مرتبه این سؤال را کرده اند.

بسمه تعالی، افرادی که می خواهند سهم سادات بردازند باید خودشان استجازه نمایند.

3. روستاها و عشایر - که اگر قریه ای يك صد نفر جمعیت داشته باشد، ثلث آن مردم فقیر هستند که زیر ستم شاهنشاهی خرد شده اند - این افراد فقیر (که سید باشند یا نباشند) همیشه از طرف مردم مسلمان آن قریه کمک می شدند؛ بابت سهم سادات به سادات فقیر، مانند پنج من گندم یا جو یا لباس یا اجناس دیگر؛ اگر غیر سید بودند از

بابت سهم مبارك امام (عليه السلام) همين مقدار كمك مي كردند؛ ولي الآن نه براي آن كه خمس بدهكار است ممكن است كه اين مبلغ يك صد تومان پول را يا پنج من گندم را به جناب عالي برساند و آن فقير هم در مضيقه و تنگ دستی به سر مي برند؛ مستدعی است تكليف هر دو دسته را روشن نماييد.

بسمه تعالی، حكم همان است كه در بالا ذكر شد.

[سؤال 5042] 1988

6. زیدی مثلاً برای مصرف مقداری از سهم مبارك امام (عليه السلام) يا سهم سادات، از حضرت امام كسب اجازه می كند، آیا این اجازه برای سال بعد هم هست يا فقط برای همان سال است؟

بسمه تعالی، تابع مفاد اجازه است؛ اگر برای يك سال يا برای مبلغ معینی اجازه داده شده، زايد بر آن محتاج به اجازه جدید است.

[سؤال 5043] 2054

4. اگر کسی را بشناسيم كه سيد باشد و احتياج داشته باشد، می توانيم خودمان خمس را به او بدهيم يا این كه بايد به حاكم شرع داد كه پرداخت كند؟

بسمه تعالی، سهم سادات (نصف خمس) خود را مجازيد به سيد فقير بدهيد.

[سؤال 5044] 1987

3. سهم امام (عليه السلام) و سهم سادات را بايد روی هم پرداخت كرد يا این كه می توانم سهم سادات را شخصاً به اهلش پردازم؟ ضمناً متمنی است شماره حسابی كه در بانك به همين منظور در نظر گرفته شده مرقوم فرماييد.

بسمه تعالی، مجازيد سهم سادات خودتان را به سادات فقير و متدين پردازيد و سهم امام (عليه السلام) را می توانيد به شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نماييد.

ص: 532

2. در مورد صرف سهم امام (علیه السلام) چون بعضی اوقات ضرورتی پیش می آید که کسب اجازه از مرجع، به فوریت امکان پذیر نیست، شخص تا چه حد اجازه دارد بدون اجازه پردازد؟

بسمه تعالی، باید اجازه بگیرند.

4. مبلغ ششصد تومان به حساب 100 مسکن مستضعفان و سیصد تومان به حساب دویست جبران خسارات دوران انقلاب و دویست تومان برای زلزله زدگان قائن و هزار تومان به بانک اسلامی در شرف تأسیس (که دیگر هیچ معلوم نشد چه شد) پرداخت نموده ام و برای زلزله زدگان منطقه گناباد پرداخت خواهد شد. آیا بابت خمس و وجوهات حساب می فرمایید؟

بسمه تعالی، قبول است و بعد از این سهمین را به حساب صد و دویست ندهید.

بسمه تعالی

این جانب از چند امام جماعت تهران پرسیدم که به حساب 100 امام، بابت سهم امام پول بریزم؟ فرمودند که بریزید. و نیز در نماز جمعه از مردم شنیده ام که به حساب 100 امام بریزید و مبلغ پانزده هزار تومان به حساب 100 امام واریز کرده ام. آیا مبلغی که به عنوان سهم امام به حساب 100 امام واریز کرده ام، قبول است یا خیر؟

پیروزی اسلام را از خداوند خواهانم.

بسمه تعالی، مبلغی که داده اید قبول است، ولی از این به بعد به حساب مذکور وجوه شرعی را نپردازید.

2. اگر شخصی بدهی شرعی خود را اشتبهاً به حساب 100 امام واریز نماید اشکال دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً واریز نموده قبول است ولی فعلاً اجازه نمی دهیم بابت سهمین را به حساب مذکور واریز نمایند.

2. بعضی از مؤمنین که از سهم مبارك امام (علیه السلام) مقروض بوده اند، بدون سؤال، بدهی خود را به حساب 100 امام ریخته اند، آیا قبول است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر به نیت سهم امام داده اند قبول است ولی از این به بعد باید اجازه بگیرند.

بسم الله الرحمن الرحيم 1982 / 8 / 20

لحضرة مولانا، آية الله الإمام الخميني المحترم

سيدي العزيز أسأل الله تعالى أن تكون بخير وعافية من الحال والأحوال، وراجياً لكم الخير والسعادة والنصر من الله عزّ وجلّ.

أما بعد: أفيد سعادتكم أنّ هذه الجمعية الإسلامية تحت أوامرك، تؤيدك بأنك إمام الطائفة و تؤيد الثورة الإيرانية الإسلامية؛ وعدد أعضائها 500 شخص، كلّهم شيعة اثني عشرية من لبنان وإمريكا، وكلنا تحت أوامرك ونقلد جنابكم في الأمور الدينية وغيرها.

هذه الجمعية أكبر جمعية إسلامية في الولايات المتحدة وكندا، وهي في لوس أنجلس ولاية كاليفورنيا.

مولانا العزيز نحن بحاجة من جنابكم إلى تصريح الخمس بسهم الإمام (عليه السلام)؛ وبما أننا كلّنا نقلد جنابكم، فبحاجة إلى تصريح لوضع سهم الإمام في مكانه. أرجو منكم الجواب على هذا العنوان: أعلاه الاسم زيد أسفي في جنوب لبنان شيعي اثني عشري

تعلّمة و تخرّجة من جامعة مشهد إيران، كلیة الفقه، رئیس الجمعية الإسلامية في أمريكا وعندنا مسجد ومدرسة في لوس آنجلس. ودم
سالمًا برعايته تعالى

بسم الله الرحمن الرحيم، أجزنا لكم في أن تصرّفوا ما يتعلّق بأموالكم من حقّ الإمام (عليه السلام)، في نشر الدعوة الإسلامية وفي الإعانة
للمستضعفين من المسلمين في لبنان، أغاثهم الله تعالى من شرّ الاستعمار وفتن من يتاجر بدمائهم. وأيدكم الله تعالى في خدمة الدين
وأهله.

[سؤال 5051] 2446

بسمه تعالى

سماحة المرجع الديني الأعلى، آيت الله العظمى الامام الخميني، ادام الله ظله الشريف

با ابلاغ سلام و اهدای تحیّات وافره و آرزوی پیروزی رزمندگان دلیر اسلام در جبهه های نبرد حق علیه باطل؛ امیدواریم همیشه در پناه ایزد
متعال بوده و باشید.

چون این جانب مقلد حضرت عالی هستم و می خواهم که خمس (سهمین) را بپردازم، آیا حضرت مستطاب عالی اجازه می فرمایید که:

1. سهم امام (عليه السلام) را در تعمیر مسجد مصرف نمایم؟

2. سهم سادات را به فقراي محلی سادات بپردازم؟

بسمه تعالى، مجازید سهم سادات را به سادات مستحق بپردازید و سهم مبارك امام (عليه السلام) را نیز چنانچه مسجد مزبور، مورد نیاز
مسلمانان محل می باشد و از طریق دیگری نیز تعمیر آن مقدور نیست، مجازید برای تعمیر آن بپردازید. ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 5052] 2447

بسمه تعالى 1361 / 10 / 29

پس از سلام و درود به رهبر کبیر انقلاب اسلامی و همه علمای مجاهد فی سبیل الله، مسائل زیر مورد سؤال مقلدین امام است.

ص: 535

1. مشهور شده به این که حضرت امام به هیچ وجه اجازه نمی دهند که صاحب مال مقداری از خمس را شخصاً به سادات فقیر بپردازد. آیا صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، می تواند اجازه بگیرد.

[سؤال 5053]

2. در محلی که سید فقیر وجود دارد و آن سید از حیا و عفاف ابراز فقر نمی کند و اگر هم بگویند خمس است قبول نمی کند، آیا می شود از بابت هدیه چیزی به او داد یا خیر؟

بسمه تعالی، می توانند خمس را به عنوان هدیه به او بپردازند.

[سؤال 5054]

3. عده ای از مقلدین گمان کرده اند که حضرت امام - مثل سایر مجتهدین - اجازه می فرمایند که خمس را صاحب مال می تواند به سادات محل که فقیرند پرداخت نماید و خمس را به سادات فقیر داده است. به بعضی از نمایندگان حضرت امام که مراجعه شده، فرموده اند: باید از سید پس گرفته شود. آیا صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، لازم نیست پس بگیرند و با تعیین مقدار، تحصیل اجازه کنند.

4. زیدی از سید فقیری طلبکار است؛ آیا می تواند از بابت خمس حساب نماید یا خیر؟

بسمه تعالی، موارد مختلف است و اگر مورد ابتلا است اجازه بگیرند.

5. آیا رهبریت با مرجعیت فرق دارد یا مجبور است هر مکلفی مقلد رهبر باشد؟

بسمه تعالی، شرایط و احکام تقلید در رساله عملیه ذکر شده است.

[سؤال 5055] 6805

7. به فتوای حضرت عالی آیا سهم سادات را می توانیم خودمان به صاحبانش رد کنیم یا خیر؟

بسمه تعالی، سهم سادات متعلق به مال خودتان را مجازید به سادات فقیر عقیف متدین بدهید.

ص: 536

4. من می خواهم که سهم سادات را با دست خود به فرد محتاج بدهم آیا جناب عالی اجازه می دهید یا نه؟

بسمه تعالی، مجازید سهم سادات را به سادات فقیر عقیف متدین بدهید.

بسمه تعالی 1361 / 9 / 27

محضر مقدس زعیم عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی رهبر کبیر انقلاب، ولی فقیه و نایب بر حق حضرت ولی الله الاعظم، حضرت امام خمینی، روحی فداه

1. معمول است که برای تبلیغ در ایام عاشورا و یا ماه مبارک رمضان مبلغ دینی در بعضی روستاها می روند و برادران مؤمن روستایی، وجوهی بابت زکات و یا خمس در صورتی که مبلغ سید باشد و همچنین سهم مبارک امام (علیه السلام)، به مبلغ می دهند. آیا گرفتن وجوه شرعی و مصرف آن، برای مبلغ دینی جایز است یا خیر - در صورتی که مبلغ، درآمد دیگری به اندازه مخارجات سالیانه اش ندارد - و کسانی که از وجوه شرعی، به مبلغ می دهند، ذمه آنان بری می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، از زکات، در صورتی که فقیر باشند می توانند بگیرند و از سهم سادات و سهم مبارک امام، بدون اجازه از مرجع تقلید جایز نیست.

2. چنانچه معمول است، بعضی از سادات در روستاها می روند و برادران مسلمان روستا با شناخت از وضع زندگی این گونه سادات، چیزهایی از بابت خمس، به آن ها می دهند - از قبیل مواد غذایی و یا احیاناً وجوه نقدی - و چون دسترسی به مراکز دفاتر وجوه امام، روحی فداه ندارند و همچنین وجوه نقدی، برای روستاییان کمتر می باشد، لذا گاهی گندم و جو و یا سیب زمینی و اشیای دیگر به آقایان سادات بابت خمس می دهند. با این که فتوای امام عزیزمان این است که می فرمایند بدون اجازه امام

نمی توانند خمس را بدهند، تکلیف این برادران روستایی مان را که خیلی زیاد هستند بیان فرمایند.

بسمه تعالی، حکم، همان است که در جواب سؤال 1 بیان شد.

3. اشخاصی که از دنیا می روند، مدتی بعد از فوت، مالشان بین ورثه تقسیم می شود، بدیهی است چیزهایی که قیمت گذاری می شود در زمان فوت، قیمت اجناس، ارزان و موقع تقسیم، قیمت زیاد شده است. آیا در این اجناس، قیمت یوم الفوت، ملاک است و یا قیمت زمان تقسیم؟

و دیگر این که اثاثی که زن، به عنوان جهیزیه به منزل شوهر آورده، بعد از فوت شوهر، جهیزیه زن، مال خود آن زن است یا به تمام ورثه تقسیم می شود؟ حکم الله را بیان فرمایند؛ مزید تشکر است

بسمه تعالی، جهیزیه زن مربوط به خود او است؛ مگر ثابت شود - شرعاً - که به شوهر تملیک کرده؛ و میزان، قیمت روز تقسیم است.

[سؤال 5059] 2449

بسمه تعالی 1362 / 10 / 8

محضر انور حضرت آیت الله العظمی نایب الامام، امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

به عرض عالی می رساند عده ای از مؤمنین تصمیم گرفته اند مؤسسه بنا کنند جهت آموزش برنامه های مذهبی، از قبیل تعلیم و تفسیر قرآن و نهج البلاغه و غیره و افرادی می خواهند پول بدهند و بابت سهم مبارك امام (علیه السلام) حساب کنند، ولی موکول به اجازه حضرت آیت الله می باشد.

بسمه تعالی، به ترتیبی که نوشته اید مجازند پردازند. ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 5060] 2450

بسمه تعالی 1361 / 10 / 2

دفتر امام خمینی، رهبر بزرگ اسلام، سلام علیکم

خواهشمند است در مورد شرایط پرداخت خمس و موارد مصرف و این که به چه مقام و به کجا بفرستیم، راهنمایی فرمایید و آیا اجازه می دهید از مال سادات و سهم

ص: 538

امام (علیه السلام) مقداری به اقوام و یا به افراد مستضعف بدهیم؟ اگر اجازه باشد، از سهم مال امام (علیه السلام) و یا از سهم سید سادات 1/3 از هر کدام به افراد مستضعف یا به اقوام بدهیم، بقیه را به چه مقام و به کجا پرداخت نماییم؟ طریقه و شرایط پرداخت خمس را بنویسید.

بسمه تعالی، شما مجازید سهم سادات خودتان را به سید فقیر و متدین پردازید و سهم مبارک امام را به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

[سؤال 5061] 2451

بسمه تعالی

قم، دفتر استفتای حضرت امام، مدّ ظلّه العالی

ضمن تقدیم سلام؛ به عرض می رساند که برای تهیه مینی بوس جهت آموزشگاه کر و لال ها، مبلغی اداره کل کودکان استثنایی و اشخاصی خیر پرداخته اند و زمان رسیدن نوبت وسیله، مبلغ 20 هزار تومان کسر است؛ لذا به نماینده حضرت امام در داراب آقای عندلیبی گفته شد که از سهم امام کمک کنند جواب دادند که باید مجوز شرعی باشد؛ مستدعی است که از امام بزرگوار استجازه فرمایید که مبلغ مذکور از ایشان دریافت و این کودکان معلول و معصوم، از محرومیت نجات یابند. استدعا دارد جواب را سریع تر ارسال فرمایید تا ان شاء الله نتیجه ای حاصل گردد.

بسمه تعالی، مجازند مبلغ مذکور را صرف در محل مزبور نمایند. موفق باشید.

[سؤال 5062] 2452

بسمه تعالی

محضر مبارک امام امت، مرجع عالی قدر، آیت الله العظمی خمینی، دام بقاؤه عرض می شود:

1. زیدی در آمدش جواب خرجش را می دهد و عیالش سید است و یک پسرش

ص: 539

اسیر است و دیگری در جبهه ها؛ دختری دارد که وقت ازدواجش رسیده و پدر نمی تواند که جهیزیه بدهد. اجازه مرحمت فرماید به سائل این مسأله که از بابت خمس، يك عدد فرش به مادرش بدهد.

بسمه تعالی، مجاز است، به شرط آن که فرش متعارف باشد.

2. زیدی از ارباح کسب یا حقوق، ماشین سواری خرید؛ پس از گذشت مدتی با سود مختصری می فروشد و بعد ماشین دیگری می خرد. آیا با فروختن باید خمس بدهد یا خیر؟

بسمه تعالی، باید خمس بدهد.

3. زیدی احتیاج به ماشین سواری دارد؛ مبلغ سیصد هزار ریال به حساب دولت گذاشته تا به قید قرعه - معلوم نیست که چه زمان - به او تحویل داده شود؛ در این بین، سال خمسی می رسد؛ آیا آن مبلغ باید مخمس بشود یا خیر؟

بسمه تعالی، باید حساب شود.

4. شخصی سال 60 مستطیع شد و پول به حساب حج ریخته و نامش سال 61 برای حج بیرون آمده. با فرا رسیدن سال آیا خمس آن مبلغ باید داده شود یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً مستطیع نبوده، باید خمس آن را بدهد.

5. در نماز جماعت به واسطهٔ زیادی مردم و پُر شدن مسجد، خیابان را فرش کردند و چند صف در خیابان بسته می شود که اتصال آن ها از جلو به چند نفری است که انتهای مسجد، جلوی درب ایستاده اند و صف اول خیابان جلوییشان به غیر دو یا سه نفر، دیوار است. بفرمایید نماز این صف و صف های بعد چگونه است؟

بسمه تعالی، نماز صف های بعد صحیح است و نماز خود این صف تا مقداری صحیح است که از صف قبلی ولو يك نفر را بتواند ببیند.

6. اگر به يك رکعت نماز جمعه رسید وظیفه اش چیست؟

بسمه تعالی، اقتدا کند و رکعت دیگر را خودش فرادا به جا آورد.

7. اگر زنی از وقت زینت کردنش گذشته، بفرماید که اگر زینت آلاتش را بفروشد، باید خمس بدهد یا اگر نفروشد هم، خمس به عین آن تعلق می گردد؟

بسمه تعالی، اگر خمس آن ها را نداده و فعلاً نیاز به زینت ندارد، باید خمس آن ها را بدهد - ولو آن ها را نفروشد - به شرط آن که اصل آن ها از درآمد کسب و حقوق باشد؛ وگرنه خمس ندارد.

8. شخصی پس از مراجعت از حج، سر سال خمسی اش رسیده و هنوز آنچه برای سوغات خریده

توزیع نکرده؛ بفرمایید که باید اجناسی را که به نام اشخاص خرید، حساب کند و خمس بدهد و در صورتی که باید حساب کند، به قیمت خرید یا به قیمت ایران و روز؟

بسمه تعالی، باید به قیمت فعلی حساب کند.

[سؤال 5063] 2453

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی نایب الامام، امام خمینی، دامت برکاته

خدمت مبارك به عرض رسانیده شود که سهم امام (علیه السلام) سالانه برایم واجب می شود و خودم در مناطق کوهستانی افغانستان سکنا داشته و دسترسی به مراجع تقلید ندارم و وکیل صادق هم میسر نمی باشد؛ امید دارم که اجازه فرمایید خودم به دست خودم به فقرا و مستحقین حقیقی دهم. ومن الله التوفیق

بسمه تعالی، مجازید فعلاً و جوه شرعی خودتان را به مستحقین برسانید.

[سؤال 5064] 2454

بسمه تعالی

حضور مبارك رهبر عالی قدر، دامت برکاته

عرض می شود: حقیر که روحانی هستم، در شهرستان بم منزلی داشتیم با همسر مشترك، فروختیم؛ حقیر مبلغی قرض داشتم، پرداختم؛ صد هزار تومان اضافه آورده ام؛ بیست هزار تومان خمس بدهکار شده ام؛ خواهری دارم در زرنند کرمان شوهر ندارد؛ صد متر زمین ارث به او رسیده است؛ توان این که منزل بسازد ندارد؛ اجازه می فرمایید ده هزار تومان از خمس به او بدهم یا خیر؟

بسمه تعالی، مجازید.

[سؤال 5065] 2455

بسمه تعالی 1360 / 12 / 23

دفتر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران

ص: 541

با عرض سلام؛ به عرض عالی می‌رساند که در سال 1360 مبلغ 7500 تومان خمس به من تعلق می‌گیرد. از مبلغ فوق، مبلغ سه هزار تومان از بابت سهم امام جهت خرید کفش و لباس عیدی برای بچه‌های مستضعفین به حساب 222 در بانک تعاونی اسلامی باختران واریز نمودم؛ البته این اجازه توسط امام جمعه شهر باختران، حضرت آیت الله اشرفی اصفهانی، در نماز جمعه به مردم داده شد و ایشان اظهار نمودند که امام

خمینی به من اجازه داده است از سهم امام به این حساب واریز گردد.

با عرض مراتب فوق، مستدعی است مقرر فرمایند شماره حسابی که وجوهات شرعی به آن واریز می‌گردد، مرقوم فرمایند تا بقیه وجوه مزبور که به مبلغ 4500 تومان می‌باشد حواله گردد و اگر اجازه می‌فرمایند، در همین جا به امام جمعه شهر باختران تحویل گردد. ضمناً اعلام دارند مبلغ سه هزار تومان که از بابت سهم امام به حساب فوق واریز گردیده، مورد قبول امام خمینی است یا خیر؟

بسمه تعالی، مجازید به ایشان پردازید.

[سؤال 5066] 2456

بسمه تعالی 1361 / 5 / 1

مسئول دفتر امام در قم، دامت توفیقاته

با کمال احترام؛ مستحضر می‌دارد در قریه دوزغنبر آب انباری وجود دارد که منبع ذخیره آب اهالی روستا می‌باشد و به تازگی سقفش پایین آمده و تعمیر آن احتیاج به بیش از ده هزار تومان دارد؛ مستدعی است اجازه بفرمایید تا این جانب مبلغ ده هزار تومان بدهی سهم امام را در تعمیر این آب انبار که کار خیر و عام المنفعه می‌باشد، صرف نمایم. والسلام، ومن الله التوفیق

بسمه تعالی، آب انبار اگر مورد حاجت مستضعفین است و تعمیر آن از زکات و تبرعات و سایر وجوه خیریه تأمین نمی‌شود، مجازید مبلغ مزبور را صرف تعمیر آن نمایید. ان شاء الله موفق باشید.

ص: 542

بسمه تعالی 28 ذی الحجة 1402 ق

حضرت آیت الله العظمی، رهبر عظیم الشأن امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

ضمن تقدیم سلام و آرزوی سلامت و طول عمر آن حضرت، معروض می دارد: چندی قبل اجازه مبلغ پانزده هزار تومان جهت توسعه کتابخانه مدرسه جعفریه از آن حضرت گرفته شد، ولی در حال حاضر تهیه مصالح، مشکل و مخارج خیلی بیش از این است، به همین دلیل منصرف شدم؛ اما مدرسه احتیاجات ضروری دیگر دارد، اجازه فرمایید که مبلغ مجاز مزبور در غیر کتابخانه - یعنی مصارف دیگر مدرسه، مانند موکت، اصلاح در و پنجره و تعمیرات و لوازم دیگر - خرج گردد.

بسمه تعالی، مجازید مبلغ مزبور را در مصارف ضروری مدرسه مبارکه صرف نمایید. ان شاء الله موفق باشید.

بسمه تعالی 1361 / 11 / 30

محضر مبارک رهبر انقلاب اسلامی ایران، حضرت آیت الله العظمی روح الله الموسوی الخمینی، دامت برکاته، سلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

چند سؤال ذیل در امور منطقه اتفاق افتاد و نیاز به جواب آن ها داریم، لطفاً امر بفرمایید درباره این چند سؤال:

1. در منطقه هایی از استان کهگیلویه که مجتهدی و یا نماینده مجتهد نیست و از حاکم شرع هم دورند و اینان خمس خود را می دهند به عده ای از سادات که خمس دادن به آن ها سزاوار نیست، آیا دادن خمس به این سادات جایز می باشد؟ در صورتی که این سادات فقط برای خمس و گشتن، عمامه بستند و عده ای بدون عمامه؛ آیا می توان خمس داد؟

بسمه تعالی، پرداخت سهم سادات نیز منوط به اجازه مرجع تقلید است.

2. آیا طلبه های همین مناطق می توانند (چه سید چه خلق) خمس این ها را جمع کنند و به مجتهد و یا نماینده مورد نظرشان و یا به سپاه پاسداران جهت جبهه بدهند و یا خرج مسجد کنند؟

بسمه تعالی، بدون داشتن وکالت از مرجع تقلید، نمی تواند دریافت کند؛ مگر آن که به عنوان امانت از طرف بدهکار سهمین دریافت کند و به مرجع تقلید یا نماینده او تسلیم کند و تا تسلیم نکرده، بابت سهمین محسوب نیست.

3. البته مسائل رسومات محلی در این مناطق هنوز پا برجا است، لذا بعضی از پدران، ازدواج را به دختران خود به زور تحمیل می کنند و از کسانی که عرفاً هم تا و هم شأن ایشان می باشند باز می دارند، آیا این دختر 15 یا 17 ساله و بیشتر، در صورتی که با عقل خود کار کند، می تواند ازدواج کند به دور از اجازه پدر؟ چون پدر، هدفش تحمیلی است و این دختر هم می گوید که باید طبق موازین اسلام باشد و او دختر را باز می دارد، در این صورت اگر دختر ازدواج کند، بدون این که پدر قبول کند، چطور می باشد؟

بسمه تعالی، ازدواج دختر باکره منوط به اجازه پدر است؛ ولی اگر با میل دختر به ازدواج با کفو شرعی و عرفی خود، پدر مخالفت نماید و خوف آن باشد که کفو دیگری برای خواستگاری دختر پیدا نشود، در این صورت ولایت پدر ساقط است.

[سؤال 5070] 2459

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه علی رؤوس المسلمین

پس از اهدای سلام؛ به عرض عالی می رساند بر این که این جانب يك طلبه هستم موقتاً از قم به تهران آمده و خانه مسکونی خود را فروختم و برادری دارم که دارای 5 سر عائله می باشد و فاقد خانه مسکونی است؛ در صورت امکان، از بابت سهم امام ده الی پانزده هزار تومان اجازه بفرمایید از پول خانه که خمس تعلق گرفته به ایشان بدهم

ص: 544

و توضیحاً، حقوق ماهیانه ایشان 2400 تومان می باشد و هزار تومان هم اجاره منزل می دهد.

بسمه تعالی، اگر برای خانه مسکونی نیاز دارند، مجازند.

[سؤال 5071] 2460

بسمه تعالی

رهبر عالی قدر و مرجع عظیم الشأن، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه

این جانب از محضر مبارک تقاضا دارم که ثلث سهم امام (علیه السلام) را چه از شخص خودم و چه از اقربایم، اجازه و اذن بفرمایید تا در آینده بتوانم به فقرا بپردازم. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، سهم سادات متعلق به مال خودتان را مجازید به سادات فقیر عقیف متدین بدهید.

[سؤال 5072] 2461

بسمه تعالی 1368 / 2 / 24

محضر مقدس رهبر کبیر انقلاب، حضرت امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

پس از سلام؛ یکی از نزدیکان این جانب که روحانی و از سادات محترم می باشد در رابطه با مسکن، نیاز مبرم و استحقاق شرعی دارد؛ با توجه به شناختی که از ایشان دارم، اجازه فرمایید مبلغ سیصد هزار تومان بابت سهمین مبارکین به نامبرده بپردازم.

ادام الله ظلکم علی رؤوس الأنام

بسمه تعالی، مجازید بپردازید. ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 5073] 2462

بسمه تعالی 1363 / 10 / 18

محضر مبارک رهبر کبیر انقلاب، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه

به عرض عالی می رساند مواردی برای استجازه جهت مصرف سهم مبارک امام (علیه السلام)

ص: 545

در ساختمان و تعمیر مسجد به این جانب مراجعه می نمایند، چنانچه صلاح بدانید اختیار اجازه مصرف مزبور را در صورتی که احداث و تعمیر مسجد لازم باشد و بودجه آن از طریق دیگر میسر نباشد، به این حقیر اعطا فرمایید.

بسمه تعالی، به ترتیبی که مرقوم داشته اید مجازید عمل کنید. ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 5074] 2463

بسمه تعالی

سلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

متمنی است سؤالات ذیل را پاسخ فرمایید، مزید تشکر است:

1. مقلدین حضرت امام خمینی - حفظه الله تعالی - آیا سهم امام و سهم سادات را باید به حضور امام تقدیم کنند یا خود، می توانند سهم سادات را به سادات مستمند محلی بپردازند؟

بسمه تعالی، باید با اجازه داده شود.

[سؤال 5075]

2. اگر در دزفول، امام نماینده ای ندارد که وجوهات شرعیه را دریافت نماید، به چه طریق می توان مبلغ فی ذمه را به امام امت تقدیم نمود؟

بسمه تعالی، می توانند به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنند.

3. فرزند این جانب در یکی از مراحل که به جبهه رفته، یک رادیو کوچک و یک ضبط صوت از عراقی ها به غنیمت آورده است، آیا تصرف در آن ها اشکالی دارد یا خیر؟ لطفاً فتوای امام را در این مورد بفرمایید.

بسمه تعالی، مانع ندارد.

خداوند متعال سایه حضرت مستطاب عالی را تا انقلاب حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) بر سر مستضعفین جهان قائم بدارد، آمین، بحق محمد و آله الطاهرين.

ص: 546

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای قدیری، حفظه الله تعالی

ضمن سلام، امید است که خداوند متعال وجود حضرت عالی با عموم متعلقین را از جمیع بلیات ارضی و سماوی محفوظ و محروس بدارد.

غرض از ایجاد مزاحمت، چند سؤالی است که ذیلاً به عرض می رسد؛ استدعای پاسخ و راهنمایی دارم.

1. اگر شخصی به عده ای از برادران مهاجرین جنگی کمک مالی نماید، آیا می توان به عنوان پرداخت وجوهات به حساب آورد یا خیر؟

بسمه تعالی، باید از مرجع تقلید یا نماینده او قبلاً باتعین خصوصیات اجازه بگیرد.

2. با توجه به مسأله 2370 رساله حضرت امام خمینی، دام ظلّه در مورد ازدواج، اگر دختر و پسری راضی به ازدواج با هم باشند و پدر و مادر طرفین هم به این ازدواج رضایت داشته باشند، آیا این دو نفر می توانند صیغه ازدواج خود را به فارسی بخوانند و در این صورت عقد آن ها صحیح است یا خیر؟

بسمه تعالی، در فرض سؤال، اگر قادر بر اجرای صیغه عربی نبوده اند، عقد صحیح است.

با سلام و درود بر امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و نایب بر حقش امام خمینی، رهبر و مرجع عالی قدر شیعیان جهان؛ خواهشمند است در پاسخ به سؤال زیر مرا یاری کنید:

به چه جایی، به غیر از منابع یاد شده در رساله شرعی، ما می توانیم - در حین این که شرعی هم باشد - خمس و زکات و همچنین مقدار کفاره گناهان را بپردازیم.

بسمه تعالی، در صرف خمس، اجازه خاص مرجع تقلید لازم است و زکات و کفاره در موارد معینه که در رساله مذکور است باید صرف شود.

بسمه تعالی

آیا کسی که مقداری خمس بدهکار است می تواند قبل از پرداخت آن در مواردی که پیش می آید و ضروری تشخیص می دهد مقداری به امور خیریه از قبیل کمک به جبهه و سایر کارها و کمک به مستمندان بپردازد؟

بسمه تعالی، با تعیین مقدار، تحصیل اجازه کنید.

بسمه تعالی

محضر مقدس زعیم عالی قدر، حضرت آیت الله العظمی حاج آقا روح الله الموسوی الخمینی، از محضر مقدس چند مسأله که محل احتیاج است سؤال می شود.

1. از سهم شریف برای کمک به جبهه چقدر می توانند کمک نمایند و باقی را ارسال نمایند؟

بسمه تعالی، با تعیین مقدار استجازه نمایند.

2. پولی که در بانک ها داده اند برای زیارت حج، ولی مشخص نیست که امسال می روند یا سال بعد، بفرمایید خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر بدون این که امسال پول بدهد نمی تواند به حج برود خمس ندارد.

3. شخصی خانه ای داشته، فروخته است و خانه ای کوچک تر خریده و از پول خانه برای رفتن حج در بانک گذارده است. بفرمایید خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر خانه را از درآمد و حقوق بدون دادن خمس تهیه کرده، پول فروش آن خمس دارد.

4. شخصی دو کوره آجرپزی دارد دو ماشین برای آجرکشی خریده است. بفرمایید خمس دارد یا ممکن است برای رفع حاجت باشد؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

5. شخصی برای فرزندش زنی اختیار نموده و برای سکونت او خانه ای خریده است خمس دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، خانه خمس ندارد؛ ولی اگر با پولی که سال بر آن گذشته بدون دادن خمس خریده؛ باید خمس بدهد.

[سؤال 5080] 1881

2. آیا اجازه می فرمایید که از بابت سهم امام (علیه السلام) برای بازسازی شهرهای خراب شده منطقه جنگ داد یا خیر؟ و همین طور به جبهه جنگ می شود کمک کرد یا خیر؟

بسمه تعالی، با تعیین مقدار، اجازه خاصه لازم است.

[سؤال 5081] 2468

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب، مرجع تقلید عالم تشیع حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، روحی فداه

محترماً این جانب مبلغ چهل هزار تومان سهمین بدهکار هستم. يك خانواده سیده فقیر، مبلغ بیست هزار تومان از این جانب قرض الحسنه گرفته برای تهیه جهیزیه دخترش و يك طلبه مستحق نیز در حوزه علمیه مشغول تحصیل است، چنانچه اجازه بفرمایید سهم سادات را با آن خانواده فقیر، بابت بدهی آن ها حساب نمایم و سهم مبارك امام علیه الصلاة والسلام، را به آن طلبه مستحق پردازم. خداوند سایه مبارك حضرت عالی را تا ظهور امام زمان بر سر مستضعفان جهان مستدام بدارد.

بسمه تعالی، مجازید همانگونه که نوشته اید عمل کنید. ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 5082] 2469

بسمه تعالی 1360/9/8

دفتر حضرت امام خمینی، رهبر كبير انقلاب اسلامی ایران

با سلام و درود به رهبر عظیم الشان انقلاب اسلامی ایران؛ انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی در بلژیک ضمن آرزوی سلامتی و بقای عمر حضرت امام

ص: 549

استدعای پاسخ به سؤال زیر را دارد:

عده ای از برادران مسلمان وجوهی به عنوان خمس و زکات در وجه این انجمن فرستاده اند. آیا حضرت امام صلاح می دانند که این وجوه صرف خرید دارو و شیر خشک شود و به ایران ارسال گردد؟

در خاتمه پیروزی و سربلندی اسلام را از خداوند تبارک و تعالی خواستاریم و تشکر خود را از قبل اعلام می داریم. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، مجازند خریداری نموده، به وسیله مورد اطمینانی بفرستند که صرف مستمندان شود.

[سؤال 5083] 2470

بسمه تعالی 1367/6/13

محضر مبارک نایب الامام، آیت الله العظمی خمینی، دامت برکاته

شخص بزرگواری از علمای متدین، مقدار زیادی بابت خانه اش بدهی دارد. در صورتی که اجازه می فرمایید، مبلغ پنجاه هزار تومان از سهم امام (علیه السلام) بابت قرض ایشان پرداخت شود؟

بسمه تعالی، مجازید پردازید. ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 5084] 2471

بسمه تعالی

محضر مبارک دفتر معظّم حضرت امام خمینی، اطال الله بقاؤه

با عرض سلام و ابلاغ درود فراوان

بدین وسیله این جانب که از طلاب حوزه علمیه مشهد مقدس می باشم، مسأله ای را ذیلاً مطرح کرده و استدعا دارم جوابش را مرقوم فرمایید.

1. استفاده از سهم مبارک امام (علیه السلام) تا چه اندازه ای صحیح است؟

بسمه تعالی، بستگی به اجازه از مرجع تقلید دارد.

ص: 550

2. کسی که شهریه حوزة را که سهم امام است می گیرد و ذخیره می کند یا در بانک می گذارد چگونه است؟

بسمه تعالی، اگر نیاز به آن پیدا می کند مانع ندارد.

3. کسی که طلبه است آیا می تواند از سهم امام جهت خانه پدر خود چیزی بخرد؟

بسمه تعالی، به طور متعارف اشکال ندارد.

4. هنگامی که نماز جمعه منعقد است، نماز را فرادا می توان خواند؟

بسمه تعالی، جایز است.

5. اگر احتمال بدهد که نماز جمعه تمام شده و یا این که تمام نشده ولی او به نماز نمی رسد و نرود چگونه است؟

بسمه تعالی، نماز جمعه واجب تخییری است و در فرض مسأله مانع ندارد.

[سؤال 5085] 2472

بسمه تعالی

محضر محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

پس از عرض سلام خدمت آن معظم کبیر، خواهشمندم در مورد این که آیا می شود پول خمس را برای مصارف جبهه خرج نمود یا نه، راهنمایی فرمایید و اگر نمی شود، خواهشمندم مرقوم فرمایید که به کل نمی توان استفاده نمود و یا این که می شود جزئی از آن را مصرف کرد؟ والسلام

بسمه تعالی، نیاز به اجازه مرجع تقلید دارد؛ با ذکر مبلغ و خصوصیات، استجازه نمایید.

[سؤال 5086] 2473

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، یگانه مرجع عالم تشیع در جهان اسلام، سلام علیکم

و بعد از ابلاغ سلام، این جانب ساکن گلپایگان، اجازه می خواهم که مبلغ ده هزار تومان جهت ساختمان مسجد المهدی گلپایگان بپردازم و مبلغ ده هزار تومان جهت

ص: 551

آواره های جنگی و جبهه های جنگ حق علیه باطل که داده شده است، به عنوان خمس قبول می فرمایید یا خیر؟

بسمه تعالی، چنانچه مسجد از طریق دیگری مخارج آن تأمین نمی شود، می توانید از سهم مبارك امام (علیه السلام) جهت مسجد پردازید و برای جبهه فعلاً اجازه نمی دهم. ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 5087] 2474

بسمه تعالی

پیشگاه مبارك حضرت امام خمینی، دامت برکاته، با کمال احترام

معروض می دارد که این جانب شغلم فروشنده مواد آلومینیومی در لاهیجان است. اکنون پس از بررسی سرمایه و پس اندازم، مبلغی در حدود شانزده هزار تومان بابت سهم امام و سهم سادات بدهکار شدم. از طرفی برادری داشتم که حدود سه سال قبل فوت شده و از او چند صغیر به جا مانده است. نامبرده استوار بازنشسته ژاندارمری بود و اخیراً از طرف بنیاد مستضعفین لاهیجان مقداری زمین به خانواده اش داده شد؛ ولی برای ساختمان آن وا مانده شدند. بدین وسیله من می خواستم پرسش نمایم که آیا بنده و سایر افراد فامیل می توانیم بدهی های شرعی خود را در اختیار این خانواده بگذاریم که بتوانند برای ساختن خانه ای جهت خود مصرف نمایند؟

بسمه تعالی، اگر سید فقیر هستند، مجازید سهم سادات را برای ساختن منزل مورد حاجتشان به آن ها بدهید.

[سؤال 5088] 2475

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی رهبر انقلاب امام خمینی، مدّ ظلّه

1. در بلتستان اسکردو مردم شیعه آن آبادی مسجد ندارند و دیگران مسجد دارند، بعضی از اوقات برای نماز در مسجد آن ها می روند، گاهی از مسجد بیرون می کنند و

ص: 552

نمی گذارند نماز بخوانند لذا مردم آبادی تصمیم گرفتند و پول جمع کردند و زمین خریدند، فعلاً به خاطر کم درآمدی ساختن مسجد معطل شده و این جانبان هر يك بیست هزار روپیه سهم امام بدهی داریم، لطفاً اجازه مرحمت بفرمایید. برای ساخت مسجد خرج شود.

بسمه تعالی، اگر مسجد مورد حاجت اهالی است و از زکات و تبرعات تأمین نمی شود مجازید از سهم مبارك امام (علیه السلام) به مقدار ضرورت در تکمیل ساختمان مسجد صرف نمایید ان شاء الله موفق باشید.

2. دولت عوارض شهر را می گیرد، مثلاً ماشین هایی از تهران یا بندرعباس وارد شهر دیگر می شود دولت عوارض می گیرد. حالا شخص از دولت اجاره می کند، مثلاً بیست هزار تومان به دولت می پردازد. آن شخص عوارض از مردم می گیرد. در این صورت گرفتن عوارض از مردم جایز است یا خیر؟ بنابراین اشیا که وارد می شود مثل گندم و برنج و غیره بلکه از ماشین خالی وارد شده هم عوارض می گیرد. در این صورت گرفتن عوارض جایز است یا خیر دولت هم غیر مردم می باشد.

بسمه تعالی، اگر بر وفق مقررات دولت اسلامی باشد مانع ندارد.

[سؤال 5089] 2476

بسمه تعالی 14 / 7 / 1358

خدمت رهبر محبوب، حضرت آیت الله العظمی خمینی، دامت برکاته، با عرض سلام و ارادت خالصانه، از حضور آن رهبر عالی قدر راجع به مطالب زیر استفتا می شود:

بنده اهل دهات بیرجند «مُود» و در زاهدان معلم هستم و با عائله ام 9 نفر هستیم که چهار نفرشان محصل و بقیه بیکار هستند. در سنوات گذشته وجوهات - خمس و سهم امام - را در همین محل، خدمت یکی از مجتهدین تقدیم می کردم. اینک که کشورمان در آستانه تحول و سازندگی است و از طرفی در محل بنده قرار است به همین زودی شروع به ساختن حسینیه ای بنمایند؛ آیا می توانم از مبلغ سهم امام بابت ساختن بنای مذکور بپردازم؟ ضمناً عمو و عمه ای دارم که پیر و از کار افتاده هستند و

ص: 553

عمویم در مدرسه عباسقلی خان مشهد طلبه است و عمه ام کاری نمی تواند انجام دهد؛ آیا می توانم از مبلغ سهم امام به آن دو نفر کمکی بنمایم؟

در مورد خمس نیت خودم این است که مبلغ آن را به حوزه علمیه قم تقدیم دارم. اینک ضمن راهنمایی تقاضا دارم شماره بانکی وجوهات را در شهرستان قم اعلام فرمایند. با عرض ارادت و التماس دعا

بسمه تعالی، مجازید از سهم امام خودتان به عمو و عمه خودتان در صورت احتیاج بدهید و وجوه را می توانید به حساب شماره هزار بانک تعاونی اسلامی قم حواله کنید.

[سؤال 5090] 2477

بسمه تعالی

محضر مبارك رهبر عظیم الشان و بنیان گذار جمهوری اسلامی آیت الله العظمی حضرت امام خمینی مدّ ظلّه العالی

احتراماً؛ چون روستایی واقع در لار فارس فاقد حسینیه می باشد، مردم جهت عزاداری و اطعام ایام سوگواری مجبورند در مسجد این مراسم را انجام دهند که مورد سوء تفاهم بعضی از اهالی منطقه گردیده. لذا عده ای از مؤمنین حاضر شده اند مبلغ يك میلیون و نیم تبرّعاً و يك میلیون و نیم از بابت سهم مبارك امام (علیه السلام) جهت ساختمان حسینیه ای آبرومند در این روستا بدهند، چون منطقه از نظر تبلیغات اهمیت خاصی دارد مستدعی است اجازه فرمایید.

بسمه تعالی، کسانی که می خواهند از سهم مبارك بدهند خودشان استجازه نمایند.

[سؤال 5091] 2478

بسمه تعالی

حضرت مستطاب آیت الله العظمی امام خمینی، مرجع عالی قدر و رهبر انقلاب دام

ص: 554

ظله سلام علیکم؛ با کسب اجازه از محضر حضرت عالی این جانب مبلغی از وجوه خود را به یک خانواده مستضعف برای خرید یک خانه کوچک به عنوان قرض تقدیم داشته و بزرگ آن خانواده تا به حال مقداری از آن پول را به این جانب مسترد نموده و اکنون دیگر قادر به پرداختن مابقی آن نمی باشد و برای پرداختن آن اجبار به فروش خانه پیدا می شود، آیا از نظر حضرت عالی جایز است که این مبلغ وجوه که مقدار ناچیزی است به عنوان سهم امام و سهم سادات محسوب گردد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً با اجازه داده اید قبول است.

[سؤال 5092] 2479

بسمه تعالی

دفتر امام خمینی، پس از عرض سلام؛ سلام مرا به امام برسانید.

در مورد مسأله خمس این جانب سؤالی دارم که خواهشمندم طبق فتوای امام جواب بدهید:

من یک پاسدار هستم و در ماه، مبلغ 2/200 (دو هزار و دویست) تومان بابت حقوق خودم و مبلغ پانصد تومان بابت هزینه کمکی برای مادر و خواهر و برادر کوچکم، دریافت می کنم که این پانصد تومان را به مادرم می دهم. ضمناً خودم مجرد هستم.

در سال 59 - 60 (یعنی تا آخر سال 1360 شمسی) مبلغ بیست هزار و سیصد تومان پول پس انداز داشتم و تا حالا خمس آن ها را پرداخت نکرده ام، ولی از مدتی پیش خمس آن ها را - که چهار هزار و صد تومان می باشد - جدا نموده ام.

ضمناً من با چهار برادر و یک خواهر و مادرم در یک خانه زندگی می کنیم و این خانه، موروثی است و تمام سرمایه من مجموعاً سهمی است که از این خانه به من ارث رسیده و دیگر پولی است که بابت حقوق پاسداری تا حالا پس انداز نموده ام و این پول از اولین حقوق تا حالا با خمس سال گذشته سی هزار و سیصد و هشتاد تومان می باشد. حال من می خواهم بدانم که باید خمس بدهم یا نه؟ و سهم سادات را چگونه

ص: 555

بپردازم؟ و مابقی را چگونه به دست امام برسانم؟

بسمه تعالی، حقوقی که پس انداز کرده اید خمس دارد و مجازید خمس آن را در مخارج ضروری خواهر و برادر خودتان صرف کنید و می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

[سؤال 5093] 2480

بسمه تعالی (1) 1361 / 12 / 11

محضر مقدس حضرت امام خمینی، دامت برکاته، بنفسي أنت

مسلمانان ژاپنی و ایرانیان مقیم ژاپن در شهر توکیو فاقد مسجد و مدرسه و مرکز اسلامی هستند و تنها مسجد و مرکز اسلامی موجود در اختیار سعودی ها، مصری ها و پاکستانی ها است که به مسلمانان انقلابی، اجازه فعالیت مثبت و انقلابی نمی دهند. از طرفی، زمینی متعلق به سفارت جمهوری اسلامی ایران در برابر محل سفارت موجود است که می توان در آن، مسجد و مرکز اسلامی ایجاد کرد.

در جلسه ای که در محل سفارت، با حضور بازرگانان ایرانی مقیم ژاپن تشکیل شد، موافقت کردند که چنانچه حضرت امام موافقت فرمایند، حاضرند از بابت وجوهات، هزینه ساختمان مسجد و مرکز اسلامی را پرداخت کنند. اینک با ضمیمه عین نامه سفیر جمهوری اسلامی ایران در ژاپن، مستدعی است چنانچه مصلحت می دانند، نظر

ص: 556

1- . بسمه تعالی سفارت جمهوری اسلامی ایران توکیو برادر فخرالدین حجازی، نماینده محترم مجلس شورای اسلامی باسلام، با توجه و تشکر نسبت به اقدام خیرخواهانه و مثبتی که جناب عالی در طول اقامت کوتاه خود در توکیو انجام دادید و پیرو توصیه سفارت، هموطنان ایرانی مقیم ژاپن را به سرمایه گذاری در ایجاد يك مرکز فرهنگی اسلامی و شیعی ترغیب نمودید. اکنون هموطنان می پرسند: آیا می توانند از محل حقوق شرعی، به این امر کمک نمایند یا خیر؟ لذا متمنی است مطلب را با ذکر توضیحات مربوطه از محضر امام استفتا فرمایید تا متعاقباً به اطلاع برادران مسلمان مقیم ژاپن رسانیده شود. ادامه توفیقات جناب عالی به انقلاب و مردم مسلمان ایران را از درگاه خداوند متعال مسألت دارد. ملتمس دعای خیر برادران؛ عبدالرحیم گواهی، سفیر جمهوری اسلامی ایران

مبارك را در انجام این اقدام اعلام فرمایند.

خدمتگزار؛ فخرالدین حجازی، نماینده تهران

بسمه تعالی، به ترتیبی که نوشته اید مجازند از سهم مبارك امام (علیه السلام) برای انجام این منظور بپردازند. ان شاء الله موفق باشند.

[سؤال 5094] 3681

5. آیا می توان حق السادات خمس را مستقیماً به آشنای سید داد؟ و آیا می توان این سهم را در مدارس و مساجد صرف کرد؟

بسمه تعالی، از سهم سادات مجازند به سید فقیر متدین بدهند و در سهم امام (علیه السلام) اجازه لازم است.

[سؤال 5095] 3681

6. آیا می توان از سهم امام برای ساختن و تعمیر مساجد و مدارس که جوانان در آن جا به تحصیل علوم دینی و قرآن مشغولند، استفاده کرده و همچنین از این محل، حقوق معلمین این مدارس را پرداخت و نیز به فقرا سادات و افرادی که سید نیستند کمک کرد؟

بسمه تعالی، حکم آن معلوم شد.

[سؤال 5096] 800

2. موضوع ساختن مسجد برای عشایر کفدهک خرامه از سهم مبارك امام (علیه السلام).

بسمه تعالی، اگر از تبرعات و زکوات برای ساختن مسجد میسر نیست و مسجد مورد حاجت است، به مقدار ضرورت مجازید.

[سؤال 5097] 2481

بسمه تعالی 12 / 2 / 1368

محضر مبارك رهبر کبیر انقلاب اسلامی، زعیم المسلمین، حضرت امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

ص: 557

پس از تقدیم سلام و عرض ارادت خالصانه، باتوجه به مشکلات عدیده در جامعه اسلامی، خصوصاً قشر کارمند و کارکنان دولت در ادارات، و دانشگاهیان محترم، و کثرت مراجعات به حضرات روحانیون شاغل در مراکز فوق، مخصوصاً نمایندگی حضرت امام، در قسمت های مختلف سپاه، من جمله دانشگاه امام حسین (علیه السلام)، چنانچه اجازه فرمایید و جوهی که در اختیار بعضی از روحانیون شاغل قرار می گیرد، یا می توان برای رفع نیازهای ضروری از مؤمنین، استفاده نمود، در مصرف و پرداخت آن به مستمندان و مؤمنین عیالوار مجاز باشیم. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، مجازید به ترتیبی که نوشته اید عمل کنید. ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 5098] 3900

4. کارمند جوانی که عائله دار است و حال بی کار است و کاری گیرش نیامده، آیا اجازه می فرمایید به مشارالیه سهم امام (علیه السلام) داده شود یا خیر؟

بسمه تعالی، از موارد صرف سهم مبارك نیست، لکن اگر فقیر است و دادن سهم به او موجب ترك کار نمی شود، مجازید به مقدار رفع ضرورت به او بدهید.

[سؤال 5099] 2482

بسمه تعالی 24 رجب 1403 ق

زعیم عالی قدر حضرت آیت الله خمینی

با نهایت ادب این جانب قبلاً در مسائل دینی از مرجع دیگری تقلید می کردم. ایشان 1/3 مال امام (علیه السلام) را اجازه داده بودند که در صورت صلاح به هر جا که شد خرج نمایم، ولی تا زمانی که مقلد ایشان بودم محلی نبود که از اجازه استفاده نمایم، لهذا چون حالا مقلد جناب عالی می باشم، خواستم ببینم که اگر در آینده محلی باشد که به نظر این جانب استحقاق داشته باشد مجاز هستم یا نه؟ ضمناً وجوهات شرعی را

ص: 558

می توانم به امام جماعت مسجد محل در تهران بدهم؟ اگر می شود به چه شرطی؟ در غیر این صورت مرکز یا شخص مشخصی را در تهران و قم با آدرس مرقوم بفرمایید. در ضمن پول هایی که برای جنگ زده ها و یا بازسازی مناطق جنگی و یا کمک به جبهه ها به حساب هایی که از طرف دولت اعلام می شود، واریز می شود از ثلث مال، در پیشگاه خداوند متعال قبول است یا نه؟

بسمه تعالی، سهم سادات را مجازید به سادات فقیر و متدین تسلیم کنید و سهم مبارك امام (علیه السلام) را در قم به جناب آقای پسندیده بدهید یا به شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

[سؤال 5100] 2134

8. در خاتمه، اگر کسی خمس مالش را محاسبه کند و بخواهد آن را بپردازد، آیا می تواند آن را به آدرس دفتر امام بفرستد؟ در غیر این صورت اگر ممکن است آدرسی را که می توان سهم امام را به آن جا فرستاد ذکر بفرمایید. و نیز اگر می توان سهم سادات فقیر را نیز به آن آدرس یا آدرس دیگری فرستاد که مطمئن برای پرداخت این سهم باشد ذکر بفرمایید.

بسمه تعالی، مجازید سهم سادات خود را به سید فقیر متدین بدهید و سهم مبارك امام را به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

[سؤال 5101] 2483

بسمه تعالی

محضر مبارك جناب حجت الاسلام والمسلمین آیت الله العظمی الامام خمینی دام ظلّه العالی، السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بعد از تحیت و سلام خدمت حضرت عالی عرض می شود که بنده دوازده هزار روپیه پاکستان از سهم امام (علیه السلام) و سهم سادات دارم (شش هزار سهم امام و شش هزار سهم سادات). اگر در پاکستان کسی وکیل حضرت عالی است، لطفاً تحریر فرمایید، این

ص: 559

پول را به ایشان تحویل بدهم. اگر نیست، لطفاً اجازه فرمایید این را در پاکستان برای مدارس دینی و برای تبلیغ دین مبین خرج کنم؟

بسمه تعالی، مجازید همان جا به مصرف مذکور برسانید.

[سؤال 5102] 3104

4. آیا اجازه می فرمایید يك سوم سهم سادات را مقلدین حضرت عالی بدون اذن به سادات فقیر بدهند یا خیر؟

بسمه تعالی، هر کس خودش باید اجازه بگیرد.

[سؤال 5103] 2484

بسمه تعالی 1361 / 12 / 7

حضرت آیت الله العظمی رهبر کبیر انقلاب امام خمینی دام ظلّه العالی علی رؤوس المسلمین، با عرض سلام و صمیمانه ترین تحیات:

1. بنده پنج هزار تومان بابت سهمین در ذمه دارم. يك جا مقدور نیست بدهم. سید محترمی را در حدود سی و پنج سال است می شناسم، اهل منبر و مبلغ دینی و متدین است. اجازه می فرمایید قسطی به ایشان بدهم یا نه؟

بسمه تعالی، مجازید مبلغ مرقوم را به ایشان بدهید.

2. سرمایه اصل کسب را به قیمت خرید سابق خمس باید داد و یا به قیمت روز؟

بسمه تعالی، به قیمت فعلی خمس دارد.

[سؤال 5104] 2485

بسم الله الرحمن الرحيم

سماحة إمام الأمة السيد روح الله الخميني دام بقاءه

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

نرجو من الله أنه يحفظكم ويعزّ الإسلام والمسلمين بطول عمركم، وتحقق على أيديكم نصر المسلمين وترسيخ جذور دولتهم دولة الحقّ والكرامة أسئلكم أن تفضلوا

ص: 560

بالإفتاء في هذه المسألة مأجورين:

فيما يتعلّق بالحقوق الشرعية (حقّ السادة وحقّ الإمام) في الجزائر هنا لا يوجد أحد من أهل البيت. فحقّ السادة محفوظ لدينا الآن ولكن حقّ الإمام هل يجوز التصرف به في الجهات التالية: 1. فقراء المسلمين في الجزائر، 2. بناء المساجد، 3. شراء الكتب الإسلامية، 4. العمل الإسلامي في العراق أو إيران،

5. أسر الشهداء العراقيين. أفتونا جزاكم الله خيراً

بسم الله الرحمن الرحيم، اصرفوه في رفع حاجة الفقراء المسلمين الموالين وفي نشر الدعوة الإسلامية وإعلاء كلمة التوحيد.

[سؤال 5105] 5461

2. بنا بر فتوى حضرت عالی خمس دهنده به سادات باید از طرف حضرت عالی مجاز باشد، لهذا به بنده اجازه دادن سهم سادات را عنایت فرمایید.

بسمه تعالی، شما مجازید سهم سادات خودتان را به سید فقیر و متدین بپردازید.

[سؤال 5106] 5461

3. در محله مهدی آباد يك حسینیہ در حال تأسیس است. مردم محله عاجزند این حسینیہ را به تکمیل برسانند. لهذا مبلغ بیست هزار روپیه را از سهم امام (علیه السلام) اجازه فرمایید.

بسمه تعالی، مجازید مبلغ مرقوم را از مال امام که متعلق به خودتان است بدهید.

[سؤال 5107] 2486

بسمه تعالی

خدمت رهبر کبیر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، امام خمینی دامت برکاته

ص: 561

این جانب درخواست می‌کنم از رهبر انقلاب که دستور فرماید که مبلغ 1000 تومان از سهم امام زمان به خانواده شهدا مستضعف پردازم.

سلامتی رهبر عزیز را از پروردگار عالمیان آرزومندم. والسلام علیکم

بسمه تعالی، مجازید موفق باشید.

[سؤال 5108] 2487

بسمه تعالی 1361 / 11 / 23

با سلام و درود فراوان بر امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و نایب بر حقش امام خمینی و عرض تبریک به مناسبت پیروزی انقلاب اسلامی و آرزوی توفیق هرچه بیشتر برای شما، مسأله ای که برای خانواده مان پیش آمده است به عرض می‌رسانم:

1. آیا می‌توان مبلغ 50/000 ریال خمس را که مانده جهت مسجدی که در حال خراب شدن است و احتیاج به تعمیر و ترمیم دارد به کار برد؟ اگر نمی‌شود، ما این خمس مانده را به کجا تحویل بدهیم؟

بسمه تعالی، اگر سهم امام است در صورتی که مسجد احتیاج دارد مجازند مقدار مذکور را در آن صرف کنند و می‌توانند به شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنند.

2. آیا اگر یکی از سربازان اسلام وقتی که از جبهه بر می‌گردد لباس جبهه را به کسی بدهد، آیا می‌توان با آن لباس نماز خواند؟ و اگر نمی‌شود، آیا می‌توان خمس آن را پرداخت نموده و سپس از آن استفاده نمود؟

بسمه تعالی، اگر حق واگذاری به غیر داشته اشکال ندارد، وگرنه به مسئولین مربوطه مراجعه نمایید.

[سؤال 5109] 1271

2. آیا به مسجدی که در محل، در دست ساختمان است از وجوهات شرعی می‌توانیم مقداری کمک کنیم؟

بسمه تعالی، با تعیین مقدار استجازه کنید.

ص: 562

[سؤال 5110] 1271

3. آیا به اقوام فقیر و مستضعف هم که داریم و سادات نیستند و دارای عائله بوده و از کار افتاده شده اند می توانیم مقداری از وجوهات شرعی کمک کنیم؟

بسمه تعالی، مقداری که می خواهید به آن ها بدهید را معلوم کنید.

[سؤال 5111] 7139

2. مساجد شرف الدین و میرشکار در شهرستان شوشتر نیاز به تعمیر و مرمت دارند. حضرت امام مدّ ظلّه العالی اجازه می فرمایند از بابت وجوهات مبلغ یکصد هزار ریال به مساجد مذکور پرداخت شود؟

بسمه تعالی، اگر نیاز به تعمیر دارد و از راه های دیگر تأمین نمی شود، مجازید از سهم متعلق به خودتان مبلغ مزبور را بپردازید.

[سؤال 5112] 2620

3. آیا می توان سهم سادات از وجه خمس را بدون اذن حاکم شرع به سید فقیر که مورد نظر است پرداخت نمود؟

بسمه تعالی، محتاج به اجازه است.

[سؤال 5113] 2037

5. آیا اجازه می فرمایید که خمس را خودم به سادات و سهم امام (علیه السلام) را به یکی از برادرانم که ذاکر سیدالشهدا (علیه السلام) می باشد و بینایی چندانی ندارد بپردازم؟

بسمه تعالی، سهم سادات را مجازید به سادات فقیر عقیف متدین بدهید و سهم مبارک امام را به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب تسلیم نمایید.

[سؤال 5114] 822

3. مطابق رأی مبارک که پرداخت سهم سادات باید با اجازه مجتهد باشد در

ص: 563

روستای ما سادات اصیل و فقیر از قدیم الایام می باشند بفرمایید تحصیل اجازه به چه نحو باید باشد؟

بسمه تعالی، هر کس می تواند برای پرداخت به آنان اجازه بگیرد.

[سؤال 5115] 2488

بسمه تعالی 1361 / 5 / 20

خدمت مرجع عالی قدر و رهبر عزیز انقلاب اسلامی ایران سلام عرض می کنم بنا بر فرمایش جناب عالی راجع به خمس، این جانب نیت داشته ام که ماهی 500 تومان به جبهه جنگ تا خاتمه جنگ و سپس به بازسازی مناطق جنگ زده تا موقعی که نیاز هست و بقیه را که در همین حدود 500 تومان در ماه می باشد از خمسی که به این جانب در سال تعلق می گیرد به آشنایان که به آن احتیاج دارند بدهم، لذا از طرف جناب عالی به این جانب اجازه داده می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، نسبت به سهم مبارك امام (علیه السلام) عجالاً اجازه نمی دهم و نسبت به سهم سادات مجازید به سادات فقیر عقیف متدین بدهید ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 5116] 1279

9. آیا اجازه می فرمایید مقلدین حضرت عالی خمس خود را صرف بازسازی مناطق جنگی بکنند و در فرض جواز به چه حسابی بریزند.

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5117] 2489

بسمه تعالی 1361 / 8 / 19

مسئول محترم دفتر امام، قم

با تقدیم احترام، معروض می دارد: کراراً سؤال می شود آیا امام - مدّ ظلّه - اجازه می فرمایند از سهمین مبارك جهت بازسازی مناطق جنگ زده و یا به آسیب دیدگان

ص: 564

جنگ پرداخت نمود؟ مستدعی است جواب را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، هر کس می خواهد کمک کند، خودش با تعیین مقدار استجازه نماید.

[سؤال 5118] 30

3. از بابت سهم مبارك امام (علیه السلام) اجازه می فرمایید به جبهه جنگ و یا جنگ زده ها کمک شود یا خیر؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5119] 30

4. همچنین از سهم سادات اجازه فوق را می فرمایید یا خیر؟

بسمه تعالی، مجازید سهم سادات خودتان را به سادات فقیر و متدین بدهید.

[سؤال 5120] 2490

بسمه تعالی

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دام ظلله العالی، به عرض عالی می رساند:

مزرعه ای است به نام یستا که بیست و دو خانوار در آن ساکنند ولی فاقد حمام و آب آشامیدنی و سایر وسایل رفاهی هستند، مستدعی است در صورت امکان اجازه فرمایند این جانب به هر يك از سکنه مزرعه مزبور مبلغ دو هزار تومان بابت سهم امام (علیه السلام) بپردازم.

بسمه تعالی، باید دولت اسلامی رسیدگی کند و عجالاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5121] 2491

بسمه تعالی 1361 / 10 / 21

دفتر محترم امام خمینی

با درود و سلام به رهبر انقلاب اسلامی، امام خمینی و امت شهیدپرور و شهدای به

ص: 565

خون خفته کربلای ایران و سلام به مسئولین محترم دفتر امام که با زحمات شبانه روزی خود، آیین مقدس اسلام را ترویج می نمایند.

محترماً معروض می دارد: از آن جایی که پرسنل این واحد تولیدی، کمک های مالی و جنسی خود را جهت بازسازی شهرهایی که توسط صدامیان از بین رفته است، به جنگ زدگان و جبهه ها می نمایند، آیا می توانند به عنوان خمس و یا سهم امام و زکات، به حساب بیاورند یا خیر؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم و چنانچه فقیر نباشد، از زکات مانع ندارد و با وجود فقیر، او را مقدم بدارند و زکات را به او بدهند.

[سؤال 5122] 2641

4. آیا کمک به جبهه ها یا حساب 100 امام از پول خمس مجاز است؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5123] 86

5. آیا پول خمس را می شود به حساب جنگ زدگان یا حساب 100 و یا حساب های دیگری که برای ارگان ها است واریز کرد و اگر نمی شود چطوری به صاحب آن برسانیم؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5124] 2179

4. پول خمس و یا سهم را تا چه مقدار می شود خرج مسجد کرد و اگر بدانیم کسی پول سهم را خرج مسجد می کند، آیا مقلدین شما می توانند سهم خود را به او بدهند و یا باید به دیگری رد کنند و در صورتی که پول داده باشند چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، خمس را نباید صرف مسجد کنند و سهم امام (علیه السلام) محتاج به اجازه خصوص است و اگر کسی بی اجازه صرف می کند، مقلدین سهم

ص: 566

مبارك را به او ندهند و مقلدین این جانب به هر کس سهم مبارك می دهند مطالبه قبض وصول نمایند.

[سؤال 5125] 3850

2. این جا روستایی است که در دهه محرم الحرام خرج برای حضرت ابا عبدالله الحسین در روزها یا شب ها می دهند. به طور عموم يك نفر سر گروه شده و پول خرجی را از يك عده راضی یا ناراضی می گیرد و مسئولیت به عهده خودش هست که یا کمتر خرج نماید یا بیشتر. چنانچه يك نفر یا دو نفر یا چند نفر جمع شوند و این پول را به رضایت طرفین جمع کنند و خرج بدهند؛ آیا از بابت سهم امام یا خمس حساب می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، محسوب نمی شود.

[سؤال 5126] 5411

3. آیا اجازه می فرمایید افرادی از سهم مبارك امام (علیه السلام) که بر عهده آنان است حسینیۀ ناتمامی را در نزدیکی تهران تکمیل سازند؟

بسمه تعالی، از تبرعات و سایر وجوه خیریه تکمیل نمایند.

[سؤال 5127] 2492

بسمه تعالی 1361 / 1 / 15

با عرض سلام، احتراماً؛ نظر مبارك امام خمینی، مدّ ظلّه را در پاسخ به سؤالات زیر ارسال فرمایید:

1. از سهم سادات که نصف خمس می باشد، می توانیم به حساب جنگ زدگان یا جبهه جنگ واریز نماییم؟

بسمه تعالی، مصرف سهم سادات، فقرای سادات است و باید با اجازه حاکم شرع صرف شود.

2. بنده از چند سال پیش به مرور زمان، مغازه ای جهت کسب ساخته ام که بعد از دو سال به اتمام رسیده

ص: 567

و اکنون در آن جا مشغول کسب می باشم؛ آیا مغازه کسب، خمس دارد یا خیر؟ و اگر دارد، باید به نرخ تمام شده در چند سال پیش پرداخت کنم یا به نرخ روز که ارزش دارد؟

بسمه تعالی، به قیمت فعلی خمس دارد.

3. در جلوی دکان من قطعه زمینی موقوفه قرار دارد که دست اداره اوقاف می باشد؛ اداره نامبرده می خواهد زمین را جهت ساختن مغازه به اجاره واگذار نماید؛ ضمناً قسمتی از زمین ذکر شده تا چند سال پیش قبرستان بوده. آیا می شود روی زمینی که قبرستان بوده مغازه دایر کرد و کاسبی نمود؟ در ضمن، اگر من زمین را اجاره نکنم، دیگران اجاره می کنند و دکان می سازند و مانع رؤیت مغازه من می شوند، در واقع مغازه فعلی من به صورت انباری در می آید.

بسمه تعالی، در قسمت وقف، از متولّی شرعی با مراعات جهت وقف می توانید با اجاره تصرف کنید؛ و تصرف در قبرستان، اگر وقف بودن آن معلوم نباشد مانع ندارد.

[سؤال 5128] 2493

بسمه تعالی 17 / 9 / 1358

قم، دفتر زعیم عالی قدر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، سلام

پس از عرض سلام، متمنی است: فتوای آن جناب را راجع به خرج کردن سهم امام در امر جاده سازی و آسفالت آن در روستا مرقوم فرمایید.

از خداوند متعال برای امام طول عمر و برای مسلمین نصرت و پیروزی مسألت می نمایم.

بسمه تعالی، عجلتاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5129] 2494

بسمه تعالی 29 / 1 / 1361

پس از عرض سلام، و با درود فراوان به حضور رهبر کبیر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، امیدوارم که حال حضرت امام خوب بوده باشد و تا انقلاب حضرت مهدی (علیه السلام) خداوند شما را برای این امت و محرومان جهان زنده نگهدارد. دو سؤال است که مدت ها برایم مطرح شده است؛ از حضرت امام تقاضا مندم عنایت

ص: 568

فرموده و مرا راهنمایی فرمایند.

1. آیا می شود خمس را به حساب دولت جمهوری اسلامی ایران واریز نمود.

2. آیا می شود خمس را به حساب جنگ زدگان واریز نمود.

بسمه تعالی، باید خمس و سهم امام را به مرجع تقلید یا وکیل مسلم الوکاله او بدهند یا طبق اجازه ایشان مصرف شود.

[سؤال 5130] 2239

2. آیا می توان با پول خمس و سهم امام به کمیته امداد امام خمینی کمک نمود یا خیر؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5131] 4477

8. آیا سهم امام و سهم سادات را می شود در موارد عام المنفعه - از قبیل بازسازی و جبهه - فرستاد یا خیر؟

بسمه تعالی، محتاج به اجازه خاص است.

[سؤال 5132] 3165

4. آیا مقدار خمس (1/5) را می توان به جنگ زدگان و یا کمک به دولت و کمک به جبهه و یا نماز جمعه پرداخت کرد؟ اگر نه، نصف این مقدار، یعنی سهم امام و یا سهم سادات را چگونه؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5133] 2495

بسمه تعالی

محضر مبارک رهبر و قائد عظیم الشان جمهوری اسلامی ایران، حضرت امام خمینی، دامت برکاته

آیا اجازه می فرمایید به اشخاصی که در جبهه مشغول خدمت به اسلام هستند و همچنین به اشخاص آواره از عراق از سهم مبارک امام (علیه السلام) و از سهم سادات کمک

ص: 569

بشود یا خیر، ولو سید نباشند؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی‌دهم.

2. گوشت‌های معروف به یخی و مرغ‌های بسته‌بندی شده، خوردن آن جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر احتمال بدهید که وارد کننده مسلمان رعایت تذکیر شرعی نموده و برای استفاده در دسترس مسلمین قرار داده محکوم به حلّیت است.

[سؤال 5134] 2496

بسمه تعالی 1361 / 3 / 30

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی حضرت امام خمینی، ادام الله ظلّه علی رؤوس المسلمین، پس از عرض سلام و تحیات وافره؛ از شما خواهشمند است که جواب سوالات زیر را بدهید تا از راهنمایی و مساعدات آن حضرت استفاده شود:

1. آیا می‌شود سهم مبارك امام (علیه السلام) را به مردم عزیز جنگ زده داد؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی‌دهم.

2. حج بیت الله الحرام به طور کلی بر چه شخصی واجب است؟

بسمه تعالی، بر کسی که استطاعت مالی و قدرت بدنی داشته باشد، يك بار در مدت عمر واجب می‌شود.

3. آیا می‌شود میت را غسل ارتماسی داد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

4. آیا کسی که در مکه معظمه، برای خواندن نماز طواف نساء خودش، با قرائت کامل، نماز طواف نساء را بخواند، احتیاج به نیابت هم دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، باید خودش بخواند و نیابت کافی نیست.

5. معنی فقیه را شرح دهید؟

بسمه تعالی، کسی است که مجتهد جامع شرایط باشد و شرح آن در رساله مذکور است.

[سؤال 5135] 2090

2. آیا سهم سادات و سهم مبارك امام (علیه السلام) را می‌شود برای یاری رزمندگان اسلام و

جنگ زدگان داد یا نه؟

بسمه تعالی، عجالاً، اجازه نمی دهم.

[سؤال 5136] 791

2. در استفتای قبلی مرقوم فرموده اید: «دادن سهمین به جنگ زدگان و یا به مجاهدین فی سبیل الله موقوف به اجازه خاصه از مرجع تقلید است. عده ای از مسلمین نزد حقیر آمده اند و از سهمین به جنگ زدگان و به مجاهدین فی سبیل الله داده اند و می دهند چه حرفی عرضه بدارم؟ آیا گفته شود این نحو سهمین دادن مجزی و مکفی نیست؟

بسمه تعالی، آنچه تا حال بابت سهمین پرداختند، قبول است و از این به بعد عجالاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5137] 1926

2. اگر انسان مقداری پول به حساب جنگ زدگان و یا این که کمک به جبهه های جنگ گذاشته باشد این پول را می تواند به حساب خمس بگذارد؟

بسمه تعالی، آنچه تا حال بابت سهمین داده قبول است و بعد از این تحصیل اجازه نمایید.

[سؤال 5138] 2176

4. بدهی های شرعی (خمس) را می شود به حساب جنگ زدگان و غیره واریز نمود؟ آیا قابل قبولند یا خیر؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5139] 3657

3. می شود به جنگ زدگان بابت سهم یا خمس به حسابی واریز کرد یا خیر؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

ص: 571

بسمه تعالی 1361 / 4 / 10

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، دام ظلّه العالى

با احترام؛ متمنى است اعلام فرمايند مى توان سهم الامام (عليه السلام) و سهم السادات را جهت بازسازى مناطق جنگى به حساب بانكى و اريز كرد يا خير؟ در صورت تجويز، شماره حساب اعلام شود.

پيروزى اسلام را از خداوند خواهانم.

بسمه تعالى، عجالتاً اجازه نمى دهم.

[سؤال 5141] 2011

2. برادرم كه پزشك است اخيراً دو سال در امريكا بوده و حساب سالش تأخير گرديده، بنده از پول خود ايشان و با اجازه ايشان مبلغى به جبهه و مستحقين كمك کرده ام؛ اجازه مى فرماييد بابت سهم حساب نمايند؟

بسمه تعالى، محسوب نمى شود.

[سؤال 5142] 147

5. جهت مناطق جنگى (جبهه) و جنگ زدگان از جناب عالى نقل کرده اند كه پرداخت سهم امام (عليه السلام) جايز است و عده اى هم پرداخته و بابت سهم امام محسوب داشته اند؛ صحيح است يا خير؟

بسمه تعالى، عجالتاً اجازه نمى دهم و آنچه داده اند به عنوان سهم، قبول است.

[سؤال 5143] 5587

2. آيا سهم امام را اجازه مى فرماييد كه براى مصرف جبهه يا بازسازى مناطق جنگى يا به جنگ زدگان صرف شود؟

بسمه تعالى، عجالتاً اجازه نمى دهم.

[سؤال 5144] 6800

5. از سهم امام یا سهم سادات می توان از برای جنگ کمک کرد یا خیر؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5145] 2163

2. پول خمس را می شود به حساب جبهه جنگ و یا آوارگان داد؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5146] 154

3. سهم امام (علیه السلام) را به جبهه های نبرد حق علیه باطل و یا به آوارگان جنگی می توان داد یا خیر؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5147] 2498

بسمه تعالی 1362 / 6 / 3

دفتر امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، قسمت استفتائات

با عرض سلام و ارادت؛ يك نفر از مقلدین امام امت از روستای ویس، اوایل جنگ تحمیلی بود که حساب کرد و مبلغ يك میلیون ریال از سهم امام (علیه السلام) به حساب جبهه واریز کرده. امسال دفتر امام جمعه اهواز که حساب کرده، به او گفته اند: به دفتر امام بنویسید؛ لطفاً جواب مرقوم فرمایید. ضمناً آن وقتی که يك میلیون واریز کرده بود، شنیده بود که امام اجازه داده اند؛ نمی داند جایز بوده یا خیر؟
والسلام

بسمه تعالی، عجالاً واریز نمودن خمس را به حساب جبهه اجازه نمی دهم؛ ولی مبلغی را که قبلاً به تصور اجازه داده اید، مورد قبول است.

[سؤال 5148] 2499

بسمه تعالی 1361 / 4 / 16

سلام علیکم، استدعا دارم به سؤالات زیر جواب مرقوم فرمایید:

ص: 573

1. من که مقلد امام هستم مدتی قبل مبلغ پنج هزار تومان در جماران جهت کمک به جبهه جنگ پرداختم، آیا می توانم مبلغ فوق را در حساب سهم امام منظور دارم؟

بسمه تعالی، اگر به نیت سهم امام (علیه السلام) داده اید قبول است.

[سؤال 5149]

2. آیا مقلدین امام می توانند سهم امام را جهت کمک به ساختن مسجد یا حسینیه بپردازند؟

بسمه تعالی، بدون اجازه خاصه نمی توانند.

3. کسانی که مبلغی پول به عنوان قرض الحسنه به مدت 3 یا 5 یا 7 سال به دولت اسلامی پرداخته اند و در این مدت نسبت به وجه فوق ممنوع التصرف می باشند، آیا در سر سال خمسی، مبلغ پرداختی به دولت را باید جزء موجودی سال خود حساب نمایند؟

بسمه تعالی، اگر امکان وصول در سر سال ندارد، هر وقت وصول شد خمس آن را بدهند.

4. کسانی که پول جهت تشرّف به حج در سال های آینده پرداخته اند آیا در سر سال خمسی، مبلغ مذکور را باید جزء موجودی سال خود حساب نمایند؟

بسمه تعالی، اگر سال اول استطاعتشان پول را داده اند خمس دارد.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

[سؤال 5150] 2500

بسمه تعالی 16 / 4 / 1361

محضر حضرت امام خمینی، رهبر مسلمین و مستضعفین جهان، روحی لك الفداء

محترماً معروض می دارد که به نظر مبارک آیا وجوهات شرعیه را می توان در راه جبهه و جنگ مصرف نمود یا خیر؟

خداوند عمرتان را تا نهضت جهانی حضرت مهدی ادامه دهد

بسمه تعالی، صرف زکات در رفع نیاز جبهه ها مانع ندارد؛ ولی از سهمین مبارکین منوط به اجازه است و عجالاً اجازه نمی دهم.

ص: 574

2. سهم امام و سهم سادات را در جبهه جنگ برای مجاهدین اسلام می توان داد یا نه؟

بسمه تعالی، عجالاً بدون اجازه خاصه ندهند.

3. آیا پولی که به عنوان خمس است چون مبلغ آن کم است می توان به حساب جنگ زدگان یا جبهه یا حساب صد امام واریز کرد؟ اگر نمی شود می توان این مبلغ کم را با پست به دفتر امام فرستاد؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم می توانید به شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

بسمه تعالی

محضر مقدس امام خمینی، دامت برکاته

پس از سلام و آرزوی سلامتی آن رهبر عظیم الشان و به امید پیروزی رزمندگان اسلام؛ پیرو دستور آن حضرت مبنی بر اسلامی شدن تمام امور کشور، این جانب چند سؤال شرعی برایم پیش آمده، خواهشمند است در این مورد حقیر را ارشاد فرمایید:

1. حضرت امام اجازه می فرمایند که سهم امام را به جبهه های جنگ واریز نماییم یا خیر؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

2. مقداری از سهم خمس به امام جماعت مسجد محل تقدیم نمودم، آیا مورد تأیید می باشد؟

بسمه تعالی، اگر اجازه کتبی دارند مانع ندارد و همچنین اگر قبض رسید این جانب را به شما بدهند.

3. کسانی به بانک مراجعه می کنند که به علت تأخیر پرداخت اقساط و اعتبارات، مجبورند 12% یا کمتر سود تأخیر یا جریمه دیرکرد - که جدیداً نقل قول است به «تأدیه» نام گذاری کردند - پردازند، اگر مسئولین هم جریمه دیرکرد را از مشتریان نگیرند، از طرف مقامات بالا مورد بازخواست قرار خواهند گرفت، تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، بهره پول، ربا و حرام است.

[سؤال 5155] 2651

4. بابت سهم مبارك امام می توان بابت هزینه و مخارج پاسداران انقلاب مصرف نمود؟

بسمه تعالی، موقوف است به اجازه خاصه از حاکم شرع.

[سؤال 5156] 2502

بسمه تعالی 1361 / 2 / 20

محترماً به استحضار می رساند:

1. آیا از سهم امام در امر خمس می توان صرف چاپ کتاب های مذهبی نمود یا خیر؟

بسمه تعالی، بدون اجازه خاص از حاکم شرع جایز نیست.

2. آیا می توان از بهره بانکی که سالیانه به پس انداز تعلق می گیرد تصاحب نمود و جزء دارایی و سرمایه منظور داشت یا خیر؟

بسمه تعالی، بهره را نباید بگیرند و اگر گرفتند با یأس از شناسایی صاحبش به فقیر صدقه دهند.

[سؤال 5157] 2503

بسمه تعالی

سلام به پیشگاه قائد اعظم رهبر انقلاب حضرت مستطاب آیت الله العظمی نایب الامام، خمینی دامت برکاته

در این پیروزی و طلوع صبح صادق استقلال و آزادی و برقراری جمهوری

ص: 576

اسلامی به رهبری آن شخصیت بزرگ که دولت و ملت در ردیف یکدیگر قرار گرفته اند و تمام اموال و ثروت ها و درآمدهای مملکتی متعلق به بیت المال مسلمین است، آیا مجازند مؤمنین و مسلمانان وجوهات واجبه خود را که عبارت از سهم مبارك امام (علیه السلام) است در امورات خیریه عمرانی محل خرج کنند زیر نظر جهاد سازندگی، مثلاً در ساختن بیمارستان، مسجد و مدرسه و حمام و سایر از نیازهای ملی و اجتماعی، کمک کنند، حکم الله را بیان فرمایید که مورد نیاز است.

بسمه تعالی، امر سهم مبارك امام موكول است به نظر حاكم شرع بدون اجازه خاصه از او صرف آن جایز نیست.

[سؤال 5158] 2894

4. آیا از خمس و زکات می توان برای مخارج جبهه استفاده کرد.

بسمه تعالی، صرف زکات در رفع نیازمندی های جبهه مانع ندارد و از سهمین شریفین منوط به اجازه مرجع تقلید است.

[سؤال 5159] 2216

4. آیا از سهمین می شود کمک به جنگ زدگان و مجاهدین فی سبیل الله داد؟

بسمه تعالی، موقوف است به اجازه خاصه از مرجع تقلید.

[سؤال 5160] 2504

بسمه تعالی 1361 / 2 / 23

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

لطفاً به سؤالات ذیل پاسخ مرقوم فرمایید:

1. این جانب مبلغ 52255 ریال سهم امام (علیه السلام) و مبلغ 77255 ریال بابت سهم سادات از مال خود و مرحوم مادرم در اختیار دارم که اگر امام خمینی دام ظلّه العالی آن ها را کاملاً یا بعضاً اجازه فرمایند به حساب شماره 1344 بانک ملی شعبه پاستور که

ص: 577

از طرف جهاد برای بازسازی مناطق جنگی افتتاح گردیده است بریزم. منتظر جواب مبارك هستم.

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم و می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

2. مناط دائم السفر بودن را چه می دانید؟

بسمه تعالی، دوام سفر میزان نیست و میزان شغل بودن سفر است.

3. برای ساکنین تهران مبدأ مسافت در مسافرت، منزل او است یا محل او یا بیرون تهران؟

بسمه تعالی، منزل است.

4. شخصی که در حدود میدان خراسان تهران ساکن و در تمام سال هر روز به کارخانه ایران ناسیونال - که کارگر آن جا است - می رود و

بر می گردد، صوم و صلاتش چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اگر محله ای که در آن سکونت دارد وطن او است یا در آن قصد اقامه کرده و فاصله کمتر از مسافت باشد نماز او تمام و روزه

او صحیح است و در غیر این صورت حکم مسافر دارد.

پیروزی اسلام را از خداوند خواهانم.

[سؤال 5161] 6442

2. آیا سهم امام را می شود به حساب جنگ ریخت یا خیر؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5162] 1598

3. حضرت امام اجازه می فرمایند از سهم امام صرف جبهه یا مسجد محل یا کمک به ایتم نمایم؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5163] 1363

10. آیا خمس را می تواند به حساب دولت واریز نماید؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

3. صندوق قرض الحسنه در یکی از نقاط تهران در شرف تأسیس است. حضرت امام مدّ ظلّه العالی اجازه می فرمایند از بابت وجوهات مبلغ پنجاه هزار ریال کمک شود که همیشه در صندوق بماند؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

بسمه تعالی

حضور موفور السرور حضرت آیت الله والناصر لدین الله عزّ اسمه، الامام الخمينی

بعد التحية والسلام، امید است لایزال منصور و مؤید من جانب ربّ العزة بوده باشید. غرض از این تصدیع چند سؤال بود که ضمن تشکر و قدردانی از پاسخ حضرت عالی ذیلاً به نظر مبارک خواهد رسید و از حیّ توانا نصرت عالی را خواهانم.

1. آیا می شود سهم امام (علیه السلام) و سهم سادات را به مصرف جبهه ها رساند؟

بسمه تعالی، فعلاً اجازه نمی دهم.

2. شخصی در روز ماه مبارک رمضان اخلاط را با علم به این که فرو بردن آن مبطل روزه می باشد،

خورده است حال تکلیف وی چیست؟

بسمه تعالی، اگر اخلاط به فضای دهان رسیده و بعد فرو برده به احتیاط واجب قضا و کفاره دارد.

3. شایع است که مسح سر از پایین به بالا و مسح رجلین از بالا به پایین بی اشکال است، آیا صحیح است؟

بسمه تعالی، در مسح هر يك از سر و پاها ابتدا و انتهای خاصی معتبر نیست، اگرچه احتیاط در مسح به نحو متعارف است.

4. در مورد کفاره جمع روزه ماه رمضان بعضی گفته اند کفاره عتق رقبه به لحاظ ملغی شدن نظام برده داری در جهان کنونی غیر قابل اجرا

شده است، لطفاً بفرمایید آیا درست است؟ و اگر همچنان به قوت خود باقی است قیمت يك بنده چه مقدار است؟

بسمه تعالی، در فرض عدم امکان عتق رقبه تکلیف به عتق ساقط است.

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى امام خمينى مدّ ظله

با عرض سلام خواهشمند است جواب مسائل زير را مرقوم فرماييد:

1. اجازه می فرمایید از مال امام (علیه السلام) در روستایی که فاقد حَمّام، آب آشامیدنی و مزروعی است، حَمّام، چشمه یا چاه احداث نمود یا خیر؟

بسمه تعالی، هر کس باید خودش با تعیین مقدار استجازه نماید.

[سؤال 5167]

2. اجازه می فرمایید محلی که سادات آن جا تقریباً در رفاه هستند و احتیاج به دریافت سهم سادات ندارند از بابت سهم سادات در موارد فوق الذکر خرج نمود یا خیر؟

بسمه تعالی، مجاز نیستند.

[سؤال 5168] 2620

2. آیا می توان سهم مبارك امام (علیه السلام) را به نهادهای انقلابی از قبیل جهاد سازندگی، بنیاد امور جنگ زدگان، هلال احمر و حساب مربوط به بازسازی مناطق جنگی پرداخت نمود؟

بسمه تعالی، بدون اجازه خاصه جایز نیست.

[سؤال 5169] 2507

بسمه تعالی

به نام الله پاسدار حرمت خون شهیدان و با درود فراوان به رهبر کبیر انقلاب امام خمینى و با سلام به شهیدان و رزمندگان اسلام

با عرض سلام بر شما رهبر انقلاب، به حضور مبارك شما چند سؤال داشتم، امیدوارم که به سؤالات پاسخ دهید:

ص: 580

1. آیا کسانی که خمس یا زکات یا سهم امام دارند می توانند به جبهه ها یا برای آبادی شهرهای خراب شده از دست کافران بعثی یا برای جنگ زده ها بفرستند، آیا این کار صحیح است یا نه؟
بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

2. آیا کسی که در خواندن نماز سلام و تشهد را نمی داند، اگر به جای این ها صلوات بفرستد نماز او درست است یا نه؟ البته یادآوری کنم که او حمد و سوره را کمی بلد است، يك نفر می گوید که درست است ولی ما می گوئیم که نه چون سلام و تشهد جزء واجبات نماز است.

بسمه تعالی، باید تشهد و سلام را یاد بگیرد و نماز را با تشهد و سلام بخواند.

[سؤال 5170] 2508

بسمه تعالی

دفتر محترم امام خمینی

احتراماً؛ به عرض می رساند: این جانب در سال های 1358 و 1359 و 1360 با توجه به فرمان و دستورهای امام درباره کمک به پیروزی انقلاب؛ جنگ زدگان و امور خیریه، مبالغی به شرح ذیل پرداخته ام و در همان موقع به حساب سهم امام خود ثبت و منظور کرده ام؛ البته به همان نیت هم پرداختم. حال خواهشمند است، مرقوم فرمایید که: آیا وجوه پرداختی شرعاً از سهم امام قبول است یا خیر؟ و نیز بعداً هم از این نوع وجوه که می پردازم؛ می توانم همه آن را به سهم امام منظور نمایم یا این که فقط قسمتی که اجازه پرداخت دارم قبول می شود؟

شرح پرداختی:

1. پرداختی به معاونین عراق (به وسیله هیأت امنای اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران)؛
2. پرداختی به زلزله زدگان گلبافت کرمان (به وسیله هیأت امنای اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران)؛
3. پرداختی به تکمیل ساختمان بیمارستان بازرگانان سابق (شهید اندرزگو) توسط

ص: 581

هیأت امنای اتاق بازرگانی؛

4. پرداختی بابت خرید پتو، آمبولانس و سایر اجناس، جهت جبهه های جنگ (به وسیله اشخاص مطمئن و مورد اعتماد)؛

5. پرداختی به حساب 100 امام؛

6. پرداختی بابت خرید لوازم التحریر، لباس و بلندگو، جهت مدرسه فرزندان جنگ زدگان در جاده ساوه؛

7. پرداختی های مکرر نقدی و جنسی توسط افراد مطمئن و مورد وثوق به جنگ زدگان.

بسمه تعالی، آنچه تا کنون پرداخته اید قبول است. و از این به بعد بدون اجازه عمل نکنید.

[سؤال 5171] 2509

بسمه تعالی 1361 / 6 / 19

محضر مبارك امام امت، حضرت آیت الله العظمی خمینی، رهبر کبیر و مرجع بزرگوارمان، دامت شوکتہ، با عرض سلام؛ استدعای جواب به سؤالات زیر را داریم:

1. به مقدار 140 جفت کفش و دمپایی (مردانه و زنانه) به مبلغ 15/000 تومان به ستاد جنگ زدگان کشور در مرکز تبریز داده ایم، آیا بابت سهم مال امام (علیه السلام) مورد قبول است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر در موقع تسلیم، بابت سهم مبارك امام (علیه السلام) حساب نمودید قبول است.

[سؤال 5172]

2. لطفاً شماره حساب بانکی و یا فرد به خصوصی در تبریز برای پرداخت خمس و مال امام (علیه السلام) مشخص فرمایید.

بسمه تعالی، به جناب حجت الاسلام و المسلمین آقای ملکوتی - دامت

ص: 582

افاضاته - مراجعه نمایید و یا به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

[سؤال 5173]

3. پرداخت مبلغی وجوهات تا محاسبه دقیق سرمایه و سرقفلی مغازه ها که با برادران به صورت اشتراکی است، به طور علی الحساب مورد قبول است یا نه؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد

4. به عنوان مخارج منظوره مسجد از مردم محل به طور ماهانه مبالغی در برابر قبض دریافت می شود و برای گرامیداشت شهیدان جنگ تحمیلی، مجلس ترحیمی و تذکری از طرف مسجد گاه گاهی منعقد می شود، آیا هزینه مجلس ترحیم را می شود از همان پول مسجد خرج کرد یا نه؟

بسمه تعالی، تابع نظر دهندگان پول است؛ اگر مخارج مذکوره را هم منظور نموده باشند اشکال ندارد.

پیروزی اسلام را از خداوند خواهانم.

[سؤال 5174] 2318

3. شخصی که سال جهت تخمیس اموال نداشته ولی به تدریج در خلال چند سال مبلغی داده؛ فعلاً که اقدام به تخمیس سرمایه می کند، مقدار مزبور را می تواند به حساب بیاورد و کسر کند یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر بابت سهمین داده و مورد هم مصرف سهمین بوده قبول است.

[سؤال 5175] 2274

2. مبلغ بیست و یک هزار تومان جهت کاشی کاری مسجد المهدی در شیراز پرداخت کرده ام و مبلغ پنج هزار تومان به خانواده یکی از سربازانم که در جبهه شهید شد پرداخت نموده ام؛ می خواهم بدانم که امام امت اجازه می دهند مبلغ 26 هزار تومان که پرداخت نموده ام، از خمس این جانب کسر گردد و بقیه آن را بپردازم و یا این که

ص: 583

قبول نیست و باید تمام بدهی خمس که تعیین می فرمایید پرداخت نمایم؟

بسمه تعالی، اگر در موقع پرداخت، وجه مزبور را بابت سهمین تسلیم نمودید قبول است. ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 5176] 5411

4. چه می فرمایید در تکلیف شخصی که خمس اموال خود را به حساب صد امام واریز کرده است؟

بسمه تعالی، اگر به قصد ادای خمس واریز کرده قبول است ولی بعد از این قبلاً استجازه نمایند.

[سؤال 5177] 2510

بسمه تعالی 1361 / 1 / 20

حضور محترم رهبر انقلاب و مرجع عالی قدر حضرت آیت الله امام خمینی

پس از عرض سلام و آرزوی طول عمر از خداوند بزرگ برای جناب عالی، این جانب اشکالاتی در امور مصرف خمس دارم، لطفاً راهنمایی فرمایید.

چند سالی است که هر سال مبلغ 10 هزار تومان گاهی کمتر و یا قدری بیشتر به درآمد سال این جانب خمس تعلق می گیرد و آن را به اقوام و همسایگان و یا کسانی که می دانم احتیاج دارند داده ام. مثلاً يك سال بدهی فردی مقروض که مبتلا به بیماری هم بود دادم و يك سال برای جهیزیه دختری بینوا دادم و برای خانه سازی و کمک به خانواده های بی سرپرست و از این قبیل و در دو سال اخیر برای کمک به جبهه جنگ و جنگ زدگان بصورت نقدی یا پتو به وسیله جهاد سازندگی فرستادم، تکلیف این کار من با فتوای حضرت عالی که در رساله فرموده اید پول خمس باید به دست مرجع تقلید برسد، آیا عمل کردن به این مسأله و علم به این که مورد مصرف آن در اطرافیان هست شرك به خدا نیست، نظر به این که کسانی را می شناسم که این اشکالات را دارند. تقاضا دارم توضیح بیشتری در اطراف این سؤال بفرمایید.

ص: 584

بسمه تعالی، آنچه داده اید به عنوان سهم قبول است و از این به بعد اجازه بگیریید.

[سؤال 5178] 2511

بسمه تعالی 1361 / 1 / 28

حضور مبارک رهبر عالی قدر، امام خمینی، دام ظلّه

با اجازه و احترام؛ در تاریخ (8 / 12 / 60) نامه سفارشی جهت دفتر آن رهبر گرانمایه در جماران ارسال داشتم و در مورد نحوه پرداخت سهم امام (علیه السلام) و سهم سادات از خمس اموالم سؤالاتی نمودم. تمنا دارم در این مورد این جانب را ارشاد فرمایید.

1. وجوهی بابت کمک نقدی به حساب جاری 100 امام و کمک به رزمندگان، در قبال قبض پرداختم. آیا می توانم آن وجوه را جزء سهم امام (علیه السلام) به حساب آورم یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر در وقت پرداخت نیت سهم امام نداشته اید محسوب نمی شود.

[سؤال 5179]

2. دو بار مبالغی به حساب جاری 1000 صندوق تعاون اسلامی قم، بابت سهم امام (علیه السلام) واریز نمودم. آیا این کار درست بوده یا خیر؟

بسمه تعالی، صحیح است، ان شاء الله.

[سؤال 5180]

3. درباره سهم سادات با کسب اجازه از محضر آن رهبر عالی قدر، مبلغ 43000 ریال به سادات محل و یا سادات بین خانواده ام پرداخت نمودم و رسید دریافت نمودم. آیا این کار درست بوده یا خیر؟

بسمه تعالی، قبول است.

ص: 585

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آيت الله العظمى نايب الامام، امام خميني، دامت برکاته

محترماً؛ به عرض می‌رسانم: این جانب، در محله کريط اهواز، جنب مسجد امام جعفر صادق (عليه السلام) کاسب هستم. مسجد ما روحانی مبارز و متعهد و امام جماعت ندارد. مدتی است، يك روحانی سيد را از حوزه علمیه قم آورده ایم. همه اهل محل، مستضعف و بی بضاعت هستند و هیچ گونه حقوق و مواجبي به ایشان نمی‌دهند. امر بفرمایید تا از وجوه شرعيه؛ سهم سادات و سهم امام (عليه السلام) به مقدار حاجت به

ایشان بپردازیم. البته در این مدت مبلغ شش هزار تومان بابت سهم سادات و سهم امام (عليه السلام)، جهت امر معاش پرداخت کرده‌ام. امید است مورد قبول آن امام مهربان واقع گردد.

بسمه تعالی، آنچه پرداخته‌اید را اجازه دادم. و مجازید سهم سادات خودتان را به سيد فقير و متدين بپردازید.

[سؤال 5182] 2513

بسمه تعالی

سماحة آية الله العظمى الإمام الخميني، دام ظلّه

إني من أهالي بغداد وكان لديّ مبلغ حوالي (50) ديناراً به عنوان سهم الإمام وأرسلته إلى السجناء المؤمنين في سجن (أبي غريب) وقد نويت أنه دين على أصل استحصال إجازة من سماحتكم بقبوله كسهم إمام مع العلم أنني لم أخبرهم بذلك، أفنونا مأجورين.

بسم الله الرحمن الرحيم، إن صرفت المبلغ في مصلحة السجناء بظلم من المؤمنين على حساب حق الإمام (عليه السلام) فقبول وأنت بريء إن شاء الله تعالى.

ص: 586

بسمه تعالی

حضور محترم رهبر کبیر انقلاب اسلامی و بنیان گذار جمهوری اسلامی

نسبت به مسأله ای که دچار اشتباه شده ام خواهشمندم راهنمایی فرمایید.

این جانب چون قصد سفر حج را داشتم لازم بود تا اموالم را صاف نمایم؛ لذا بعد از حساب همه اموال، سهم امام، حدود چهل هزار تومان شد؛ در ضمن مقلد امام خمینی هستم. اما بدون این که متوجه بشوم، رفتم مشهد به دفتر یکی از آقایان به گمان این که نماینده امام خمینی هستند و در آن جا دوازده هزار تومان را بخشیدند و ده هزار تومان پول نقد دادم و الباقی قرار شد بعداً بپردازم. اما وقتی برگشتم، گفتند: ایشان نماینده امام نیستند و شما باید پول را به مجتهدی بدهید که مقلدش هستید. حال نسبت به پولی که مانده و نداده ام و پولی که پرداخته ام برای این جانب کسب تکلیف نمایم.

پیروزی اسلام را از خداوند خواهانم.

بسمه تعالی، بخشش صحیح نیست و مبلغی را که پرداخته اید قبول است. بدهی را به شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید یا به حضرت حجت الاسلام و المسلمین آقای پسندیده در قم تسلیم کنید.

بسمه تعالی 1361 / 5 / 31

ضمن سلام؛ این جانب ساکن شهرستان ارومیه، مبلغ 60/000 ریال معادل شش هزار تومان بابت خمس آل محمد صلی الله علیه و آله وسلم مال امام و مال سادات با هم به حساب 100 در شهرستان ارومیه به شعبه بانک ملی واریز نمودم و فتوکپی فیش به پیوست ارسال می گردد؛ خواهشمندم اگر دریافت فرمودید لطفاً به من اطلاع بدهید.

بسمه تعالی، آنچه را پرداخته اید مورد قبول است ولی از این به بعد خمس را به حساب مزبور واریز نکنید. ان شاء الله موفق باشید.

بسمه تعالی

محضر مبارک امام امت، حضرت آیت الله خمینی

اولاً سلام عرض می شود؛ بعد از تقدیم عرض سلام، سلامتی شما را از خداوند متعال خواستارم.

باری عرض می شود این جانب يك کشاورز برنج کار هستم. نوشتن نامه به خاطر این است که این جانب خمس و زکات خود را حساب کرده ام و در حدود دوازده هزار تومان بدهکار شدم و سه هزار تومان را به قصد خمس و زکات در ساختمان مسجد خرج کردم و بقیه را می توانم برای مسجد خرج بکنم؛ به طوری که از امام جمعه منطقه ما و دیگر مناطق پرسیده ام، جواب شنیدم که در مسجد خرج نمی شود و بی خود هم خرج کرده ای؛ من چه کار باید بکنم؟ آیا این سه هزار تومان هم که خرج کرده ام باید دوباره بدهم یا نه؟ و از شما خواهش می کنم که در نامه خود ذکر کنید که آیا من می توانم این پول را به جنگ زدگان بدهم یا نه؟ خداحافظ

بسمه تعالی، مبلغ مزبور را اگر بابت سهمین خرج مسجد نمودید قبول است، ولی از این به بعد بدون اجازه عمل نکنید.

بسمه تعالی 1361 / 10 / 20

حضرت امام امت، خمینی عزیز، دامت برکاته

جواب چند سؤال زیر را مرقوم فرمایید:

1. شخصی دختر خود را با پسری سید ازدواج نموده و برای تهیه لوازم زندگانی آنان به نام جهازیه و مبلغی هم پول نقد به نام شاباشی به خود داماد داده؛ مبلغی را خودش داشته و مبلغی هم قرض کرده و عقیده اش به این بوده مبلغی را که به آنان داده از سهم سادات که بدهکار بوده و همچنین سال ها بعد که بدهکار می شود، کسر نماید؟

ص: 588

بسمه تعالی، سهم ساداتی که بدهکار بوده و به سید فقیر داده قبول است، ان شاء الله.

[سؤال 5187]

2. شخصی زن برادرش سیده می باشد که بعد از فوت شوهر، به سرپرستی يك دختر بزرگ و دو پسر بچه صغیر مشغول می باشد و خودشان ماهیانه يك هزار و پانصد تومان از یکی از ارگان ها می گیرند و دو پسر دیگرش از سپاه پاسداران حقوق می گیرند که یکی از آن ها مجروح جنگی می باشد؛ آیا شخص مذکور می تواند از سهم سادات به زن برادرش بدهد که صرف خرج خود و فرزندان نماید و یا این که از بابت زکات به آنان بدهد؟

بسمه تعالی، مجازید از سهم سادات خود، به سید فقیر بدهید.

3. در این روستا در باغستان ها به وسیله بیل و هوکا کار می شود و با توجه به نبودن کارگر، صاحبان آن ها مجبورند دست از کارهای خود برداشته (یعنی از بتایی یا نجاری یا کفاشی و یا کارگری) دست به هم داده، کار زراعت را در فصل خودش پیش بیندازند که بتوانند مقداری کشت کنند که برای خرج خود و همچنین علوفه حیوانات خود، مقداری از سال را بگذرانند. این گونه زراعت، به گفته بعضی از روحانی های بومی، کلیه عایدی خرمنی را که به نصاب برسد، نصف زکات آن را پردازند و زکات نصف دیگر را جهت مخارجات زراعت نگه دارند.

بسمه تعالی، در سهم حاصل هر يك که به حد نصاب برسد زکات واجب است و بعد از کسر مخارج، زکات بقیه داده می شود.

[سؤال 5188]

4. شخصی در حدود چهل گوسفند کوچک و بزرگ دارد و هر سال موقعی که گوسفندان کوچک يك ساله می شوند، به قیمت همان روز قیمت می گذارد و خمس آن را اگر پول داشت نقد می پردازد و یا این که به شخصی مورد نظر، هر وقت برخورد نمود، می دهد و اگر هم پول نقد نداشت، تا این که به شخص مورد نظر برخورد نماید، تهیه و خمس را پرداخت می نماید.

ص: 589

بسمه تعالی، مجرد قیمت کردن مال متعلق خمس، کافی در جدا شدن خمس نیست؛ بلکه باید به دست مرجع تقلید و یا نماینده او برسد.

5. شخصی گاو خود را که برای استفاده، از آن محافظت می نمود، پس از چند سال آن را فروخته و پول آن را برای خرج ازدواج پسر خود صرف نموده، آیا خمس آن را بدهکار می باشد؟

بسمه تعالی، اگر قبلاً خمس آن را داده، دیگر خمس ندارد.

6. شخصی اظهار می دارد در سن بین چهارده تا شانزده سالگی برای یکی - دو ساعت از برادر صغیر خود که بعد از پدر به دنیا آمده بود، حدود شش تا هفت ماهه بود، محافظت می نموده، ولی از گریه ساکت نمی شد و به خیال این که بتواند او را از گریه ساکت کند، يك سیلی به آن طفل می زند. متأسفانه پس از دو - سه روز دیگر، طفل نامبرده جان را به جان آفرین تسلیم می نماید؛ آیا این شخص قاتل می باشد، با این که هیچ گونه اثر کبودی و یا غیر آن ملاحظه نشده؟

بسمه تعالی، اگر واقعاً شك دارد که سیلی او سبب مردن بچه شده یا نه، حکم قاتل را ندارد.

[سؤال 5189] 2518

بسمه تعالی

محضر انور رهبر عظیم الشان انقلاب اسلامی ایران و مرجع عالی قدر شیعیان جهان، امام خمینی، دام ظلّه العالی

پاسدار شهیدی، عضو سپاه پاسداران گردان قدر، مبلغ ده هزار تومان به یکی از پاسداران همان گردان قدر به عنوان قرض الحسنه داده بود، از قرار معلوم ایشان هم شهید شده است. آیا اجازه می فرمایید از بابت سهم امام (علیه السلام) و خمس آل محمد علیهم السلام حساب گردد؟ چون پدر این شهید به نام ایشان مبلغ پنجاه هزار تومان در دفترچه بانکی ایشان پول گذاشته بود برای هزینه تحصیلی ایشان و پیش از رفتن به جبهه به عنوان قرض برای ساختن خانه گرفته است و در بانک يك سال از روی پول گذشته و خمس تعلق گرفته و پدر شهید، قدرت دادن خمس را ندارد. تقاضا می شود با جواب و تزئین امضای مبارک، چشم خانواده شهید را روشن فرمایید.

اطال الله عزك، صانك الله عن الحدثان

بسمه تعالی، نمی توانید بابت سهمین محسوب دارید.

ص: 590

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه

محترماً؛ ما دو برادر با هم شریک هستیم و از مجتهد دیگری غیر از حضرت عالی تقلید می کردیم؛ اما مدت خیلی است که از شما تقلید می کنیم. حساب وجوهات ما با ایشان از سال 57 این طور بوده که کلاً 120/000 تومان بوده و تقریباً ثلث آن را یعنی 45/000 تومان در یک نوبت اجازه دادند خودمان بدهیم. گویا در نوبت دیگر هم اجازه دادند خودمان 15/000 تومان بدهیم. به خودشان هم در دو نوبت نقد 25/000 تومان دادیم. بقیه را هم بدون اجازه ایشان خودمان 35/000 تومان دادیم. دیگر بدهی باقی نمانده است. اگر اشکالی دارد بفرمایید تا هر مقداری که باید بپردازیم، بدهیم.

بسمه تعالی، آنچه پرداخته اید، قبول است؛ موفق باشید.

محضر مقدس امام خمینی، دامت برکاته، دو سؤال و درخواست فتوا:

1. مسجدی در مرودشت به نام مسجد امام حسین (علیه السلام) وجود دارد. بعضی از آقایان گفتند که مصرف کردن از سهم امام برای مخارج و تعمیر ساختمان مسجد اشکال ندارد و لذا مقداری از سهم امام مصرف شد، بعد متوجه شدیم که نظر جناب عالی غیر از این می باشد. لطفاً نظر خود را راجع به تکلیف پرداخت کنندگان سهم امام برای موارد مذکور، ذکر کرده و در صورتی که مورد اشکال بوده بفرمایید که دو مرتبه بدهکار هستند یا نه؟

بسمه تعالی، آن مقداری که به عنوان سهم داده شده و در مسجد مورد حاجت صرف شده، قبول است. و از این به بعد بدون اجازه صرف نکنند.

[سؤال 5192]

2. همان مسجد، منزل برای عالم و امام جماعت خود نداشته است. کسی بانی شد و زمینی هدیه کرد. آیا می توان برای ساختمان آن از سهم امام مصرف کرد یا نه؟

بسمه تعالی، تا خصوصیات معلوم نشود، اجازه نمی دهم.

[سؤال 5193] 4769

3. در تاریخ 7 / 6 / 1358 مبلغ يك هزار و دوست تومان به حساب 100 آن امام واریز کردم، بعداً متوجه شدم که بابت ساختمان مستضعفین است اما خمس واجب و بر ذمه است، مستدعی است اجازه فرمایید بابت سهم امام (علیه السلام) محسوب گردد.

بسمه تعالی، اجازه دادم.

[سؤال 5194] 2521

بسمه تعالی 4 / 11 / 1358

فردی که در گذشته از مجتهدی تقلید می کرده و به اشتباه شرایط تقلید را انجام نداده است؛ اما اکنون با فهمیدن شرایط تقلید، فقیه و مجتهد جامع شرایط را شناخته و از او تقلید می کند. در این صورت خمس هایی که در گذشته داده و خمس هایی که هم اکنون باید بدهد چه شرایطی دارد؟ لطف فرمایید جواب دهید، متشکرم.

بسمه تعالی، نسبت به گذشته اجازه بگیرد و نسبت به آینده طبق نظر مجتهدی که باید از او تقلید کند عمل نماید.

[سؤال 5195] 2522

بسمه تعالی 10 / 2 / 1361

با کمال احترام و قلبی آکنده از مهر و ایمان واثق؛ سلام به رهبر امت شهیدپرور جمهوری اسلامی، امام خمینی. امید است از چشم انتظاری که امام امت و مردم مسلمان جهان برای ظهور حضرت قائم دارند ان شاء الله دیری نگذرد در خدمت امام عصر شرف حضور باشید و انتظار به پایان برسد. باری این حقیر که مزاحم وقت

ص: 592

شده ام سؤالی بود می خواستم از نظر حساب و کتاب دینی و شرعی خودم روشن شود. مدت يك سال و نیم است که تعداد 6 خانوار در منزلم سکنا داده ام که از طرف بنیاد کرایه و پول برق آب سوخت آن را می خواستند بدهند، بنده چون بدهی از نظر سهم امام و سادات داشتیم به آن حساب نگرفته و چون این خانواده ها سادات نیستند برایم مسأله ای شده و مجبور شدم از دستورهایی آن امام امت پیروی نمایم. ضمناً از نظر سهم امام چندان بدهی ندارم ولی سهم سادات چرا، قبلاً از راهنمایی و جواب نامه به این جانب سپاس گزارم.

بسمه تعالی، آنچه داده اید قبول است و از این به بعد بدون اجازه عمل نکنید و مجازید سهم سادات خودتان را به سادات فقیر و متدین بدهید.

[سؤال 5196] 2523

بسمه تعالی 1361 / 9 / 20

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مرجع تقلید و رهبر عالی قدر، دام ظلّه العالی

السلام علیک ورحمة الله وبرکاته

کسی که قبلاً مقلد مجتهدی بوده و حساب خمس خود را در محضر ایشان رسیدگی نموده، مبلغی بابت خمس پرداخته و مبلغی بدهکار شده که بعداً بپردازد. مدتی است که تغییر عقیده داده و مقلد حضرت عالی شده و از رساله شما پیروی و استفاده می کند؛ لطفاً دستور فرمایید اولاً، تکلیفش نسبت به بدهکاری سابق چیست؟ ثانیاً، نماینده امام در تهران چه کسانی هستند تا برای رسیدگی به حساب بعدی به ایشان مراجعه نماید؟ ثالثاً، آیا از پول خمس می توان به مسجدی در ده که نیمه کاره و ناتمام است، داد یا خیر؟ چون این جانب اکثر سال در ده به امور کشاورزی مشغولم. لطفاً آدرس نماینده حضرت امام را در تهران مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، آنچه تا کنون به موردش پرداخته قبول است و راجع به مسجد، بدون اجازه نمی تواند صرف کند.

ص: 593

3. قبلاً به سادات مستحق محلی تدریجاً و جوهی بابت خمس داده شده، آیا باید محسوب شود یا خیر؟

بسمه تعالی، آنچه را که قبلاً بابت ادای بدهی سهم سادات، به سادات فقیر عقیف متدین داده اید قبول است ان شاء الله.

بسمه تعالی 1361 / 11 / 24

با اهدای سلام و آرزوی سلامت برای آقایان محترم، استدعا دارد به سؤالات دینی مندرج در ذیل برگه که در عین حال سؤالات دینی عده ای از مؤمنین است، پاسخ لازم را اعلام فرمایند.

1. فردی از مقلدین حضرت امام خمینی دامت برکاته به منظور قرار دادن حساب سال و پرداخت خمس به یکی از روحانیون مراجعه و پس از ارائه کلیه دارایی خود مبلغی در حدود 250 هزار ریال بدهکار می شود که بلافاصله پرداخت می نماید و پس از مدتی آن روحانی يك برگ رسید با مهر حضرت آیت الله العظمی نجفی مرعشی برای آن فرد می آورد. در صورتی که فرد مذکور از مقلدین امام امت بوده و نمی خواسته است که خمس خود را به مجتهدی که از او تقلید نمی کند پرداخت نماید، و با توجه به فتوای امام امت در زمینه نحوه پرداخت خمس و نیز نحوه مصرف آن توسط حضرت امام و حضرت آیت الله العظمی نجفی مرعشی دامت برکاتهما خواهشمند است تکلیف این شخص را در قبال این مسأله روشن فرمایید.

بسمه تعالی، مبلغ پرداخت شده قبول است.

2. کتابخانه ای برای منزل تهیه و از سال های قبل تا کنون حدود یکصد جلد کتاب دینی جهت مطالعه خود و فرزندان خریداری کرده ام و در آینده نیز به تدریج ممکن است خریداری شود، آیا به کتابخانه و کتب خریداری شده و یا کتبی که در آینده خریداری شود خمس تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، در زاید بر احتیاج و شؤون خمس واجب است.

3. برای قرائت قرآن داشتن وضو واجب است یا خیر؟ و آیا قرائت قرآن بدون وضو حرام است؟

بسمه تعالی، حرام نیست.

4. فردی حدود پنجاه سال بدون تحقیقات کافی از مجتهدی تقلید نموده است. اکنون اگر از میان مجتهدین یکی را اعلم از دیگران بیابد می تواند از مجتهدی که قبلاً تقلید می کرده به مجتهد اعلم رجوع نماید؟

بسمه تعالی، باید رجوع کند علی الاحوط.

5. کارمندی است با هفت سر عائله و با حقوق ماهیانه حدود 46000 ریال و دارای خانه مسکونی ناتمام که این مبلغ حقوق کفاف زندگی او را به طور نسبی می دهد و از این مبلغ در آخر ماه چیزی برایش باقی نمی ماند. آیا داشتن حساب سال برای چنین افرادی لازم است؟

بسمه تعالی، اگر چیزی باقی نمی ماند خمس واجب نیست و سال قهری است و قراردادی نیست.

6. از فردی چندین سال بدون توالی نماز قضا شده و ترتیب آن ها را نیز نمی داند. برای انجام قضای آن چگونه باید عمل نماید؟ یعنی اگر بخواهد هر روز مقداری از قضای آن ها را به جا بیاورد اول از کدام نماز شروع و به کدام ختم نماید. منظور از کدام صبح و ظهر و غیره است.

بسمه تعالی، ترتیب معتبر نیست و اختیار با خود او است، ولی عصر و عشا هر روز باید بعد از ظهر و مغرب آن روز خوانده شود.

7. از فردی چندین سال روزه قضا شده و اکنون به علت بیماری قادر به گرفتن قضای آن ها نیست. تکلیف این فرد چیست؟

بسمه تعالی، هر وقت قدرت پیدا کرد به جا آورد و اگر مایوس است که خودش بتواند قضا کند لازم است وصیت نماید.

8. در کتابی که به عنوان قرآن و دینی برای تدریس در کلاس های پنجم ابتدایی مدارس کشور تدوین شده است، سوره علق به طور کامل نوشته شده و جزء تدریس است، می دانیم که آخر این سوره دارای سجده واجب است، آموزگار مربوطه با توجه به این مطلب در موقع تدریس چگونه باید عمل نماید؟ چون مجبور است این سوره و آیه مذکور را خود و دانش آموزان چندین بار تکرار نمایند.

بسمه تعالی، اگر آیه را بخوانند بر خواننده و شنونده مکلف سجده واجب می شود و برای هر مرتبه يك سجده لازم است.

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی

دفتر حضرت امام خمینی دام ظلّه العالی، با عرض سلام

1. یکی از مقلدین امام پنجاه هزار تومان از سهم امام (علیه السلام) به جبهه فرستاده، پنجاه هزار تومان دیگر را خواسته که راهنمایی فرمایید که خدمت امام بفرستد یا به سادات بدهد، لطفاً اگر شماره حساب در بانک باشد مرقوم فرمایید تا بتواند به دفتر امام بفرستد.

بسمه تعالی، مقداری که به جبهه فرستاده اید قبول است و بقیه را می توانید به شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

2. بعضی از برادران که اخیراً آنان را تشویق کرده ایم برای اقتصاد کشور و حفظ پول خود آن را در بانک بگذارند می پرسند زیادتى که بانک می دهد تصرفش چه صورت دارد؟ لطفاً جواب مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، گرفتن آن جایز نیست.

بسمه تعالی

محضر مبارک حضرت امام خمینی دام توفیقاته، سلام علیکم

1. محترماً این جانب شغلم بتّما می باشد، قبلاً با توجه به این که از طرف جناب عالی اعلام شده بود که می توان سهم امام را به حساب سیل زدگان ریخت، مقداری سهم امام به آن حساب واریز نموده ام و بعد از آن باز هم مقداری سهم امام به یکی از علمای دزفول جهت درمان چشمانش پرداخت نموده ام و حال مدتی هم در یکی از مدارس علمیه دزفول که احتیاج به تعمیر داشته کار کرده ام، آیا می شود پول مدت زمانی را که

در آن جا کار کرده ام به عنوان سهم امام خودم حساب کنم؟ و کلاً آیا می شود هم در آینده که کار من در رابطه با تعمیر مساجد و حسینیه ها و مکان های مقدس می باشد آن ها را هم به عنوان سهم امام حساب کنم؟

بسمه تعالی، آنچه تا کنون پرداخته اید یا به نیت وجوه حساب کرده اید قبول است ولی از این به بعد باید اجازه بگیرید.

2. این جانب نیز اسلحه ای کمری دارم آیا اجازه هست اسلحه را به کمیته انقلاب و یا سپاه تحویل دهم و آن را عوض خمس حساب نمایم؟

بسمه تعالی، باید تحویل دهید یا اجازه بگیرید و حساب نمی شود.

بسمه تعالی

حضور رهبر کبیر انقلاب اسلامی و بنیان گذار جمهوری اسلامی حضرت امام خمینی دامت برکاته، سلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

اماما محترماً نظر حضرت عالی را در موارد زیر جويا هستم، مرحمت فرمایید و نسبت به پاسخ مواردی که خدمت شما می رسد ما را راهنمایی فرمایید.

1. تا کنون این جانب خمس و سهم امام را به امام جماعت محل خود داده ام و نیز مقداری هم خودم خرج کرده ام و به سادات مستحق داده ام و بعضی از مردم را نیز داده ام که غیر سادات بوده اند و امام جماعت محل ایشان را به جای سهم امام قبول کرده اند و شنیده ام که نظر آن حضرت غیر از این بوده و منقول است که حضرت عالی فرموده اید که مقلدین حضرت عالی باید خمس و سهم امام را فقط به نمایندگان حضرت عالی بدهند، حالا خواستم ببینم تکلیف من و مبلغی که پرداخته ام چیست و من بعد چطور عمل کنم؟

بسمه تعالی، شما به یکی از وکلاء مسلم الوكاله این جانب مراجعه و تحقیق کنید.

2. مسأله بعدی، مسأله جایزه و یا بهره بانکی است که بانک ها در مقابل واگذاری پول در بانک ها، مبلغی پرداخت می کنند، لطفاً بفرمایید که آیا این مبلغ حلال است و استفاده از آن چطور است و نیز این که اگر قبل از انقلاب بهره داشته ایم و از بانک برده ایم و حالا مصرف کرده ایم چه می شود؟

بسمه تعالی، بهره پول حرام است و نباید بگیرند و آنچه گرفته شده در صورت یأس از شناختن صاحبش از طرف او به فقیر صدقه دهید.

این جانب چند ماه پیش، از يك كتاب فروش چهار جلد كتاب اصول کافی را به قیمت 130 تومان خریدم. بعداً متوجه شدم در پولی که من بابت كتاب ها داده ام، خمس بوده است و مراجعه کردم، ولی نتوانستم كتاب فروش را پیدا کنم. و این طور که سؤال کرده ام من مبلغ 26 تومان - که خمس آن پول می باشد - به كتاب فروش بدهکار می باشم و معامله حرام است. لطفاً بفرمایید تکلیف شرعی من چیست؟

بسمه تعالی، شما مجازید مبلغ مرقوم را به مصرف خمس برسانید و كتاب را برای خودتان بردارید.

2. کسی که شريك دارد و می داند شرکای او خمس نمی دهند و حاضر به تقسیم هم نمی شوند آیا می شود بدون اجازه آن ها سهم خمس سرمایه آن ها را بدهد.

بسمه تعالی، حق ندارد

2. آیا حقوق سادات - کثرهم الله تعالی - و سهم امام (علیه السلام) شامل درآمد صغار می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، شامل است، علی اشکال؛ و احتیاط آن است که خود صغیر بعد از بلوغ، خمس آن را بدهد.

بسمه تعالی

با سلام خدمت رهبر کبیر انقلاب اسلامی، تقاضا می شود به این چند مسأله شرعی جواب داده شود:

1. سال قرار دادن يك نفر جهت دادن خمس و زكات چگونه است، و چگونه باید برای خود سال قرار دهد و در آخر سال، خمس و زكات به چه اجناسی تعلق می گیرد؟
2. اگر همسر انسان به عنوان كمك هزینه زندگی شوهر مثلاً قالی بافی کند و این قالی تمام شدن آن از يك سال هم زیادتر شود و در بین بافتن که به يك سال رسیده و هنوز تمام نشده و معلوم نیست که استاد کار چه مقدار بابت قالی بدهد و قالی هم تمام نشده تکلیف چیست؟
3. اگر انسان موقعی که آخر سال می خواهد خمس و زكات مالی را که از خرج زندگی زیادتر آمده پرداخت کند، مقداری پول از کسی می خواهد و در حال حاضر آن نفر آن مقدار پول را ندارد که پرداخت کند آیا آن مقدار پول که نزد آن نفر است، خمس تعلق می گیرد یا خیر؟
4. اگر کسی در آخر سال مثلاً 1000 تومان داشت و خمس آن را پرداخت کند و باز هم همین پول برای سال های آینده باقی بماند آیا باز خمس به آن تعلق می گیرد یا خیر؟
5. اگر پدری به طور کل در زندگی سال برای خود قرار نداده و خمس و زكات هم اصلاً نمی داده و فوت کرده و عده ای فرزند بالغ و صغیر دارد و فرزندان برای تصرف در مال پدر که به آن ها ارث رسیده و وظیفه آن ها چیست؟
6. اگر کسی زمینی را مثلاً در چند سال پیش که قیمت زمین کم بود، برای کشاورزی خریداری کرده و آن مقدار پولی را که با آن زمین را خریده، خمس آن مقدار را نداده و در حالی که قیمت زمین زیاد شده و می خواهد خمس زمین را بدهد آیا باید خمس آن مقدار پولی را که در آن زمان زمین را خریده بدهد یا به قیمت حالا که قیمت زمین زیاد شده؛ یعنی قیمت فعلی؟
7. اگر کسی بر اثر ندانستن مسائل، برای خود، مدتی سال قرار نداده و خمس و زكات مال خود را نمی داده و تازه به مسائل آگاه شده، آن مدتی را که سال معلومی

نداشت و به وظیفه خود عمل نکرده وظیفه آن چیست؟

بسمه تعالی، راجع به مسائل خمس به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه شود.

8. اگر کسی چند غسل بر او واجب باشد آیا باید هر يك غسل را جدا جدا انجام دهد؟ مثلاً اگر زنی غسل جنابت بر او واجب شود و بعد حیض شود، بعد از پاك شدن وظیفه چیست؛ آیا باید يك غسل به نیت جنابت و يك غسل به نیت حیض انجام دهد یا خیر؟

بسمه تعالی، يك غسل به نیت همه کفایت می کند.

[سؤال 5207] 2530

بسمه تعالی 1358 / 10 / 21

محضر مقدس امام خمینی

پس از عرض سلام و آرزوی سلامتی و طول عمر برای آن رهبر عالی قدر جهان تشیع از درگاه احدیت، استدعا می کنم به سؤالم پاسخ فرمایید.

1. يك نفر ارثشی هستم که با همسرم به اتفاق کار می کنیم و روی هم رفته شش سر عائله می باشیم. از اول زندگی تا کنون مبلغی را جهت خریدن خانه پس انداز کرده ایم. حال نماینده شما خمس آن را حساب کردند که حدود 55 هزار تومان شد. با توجه به این که اگر بخواهم این مبلغ را پرداخت کنم، هنگام خریدن خانه که در شرف آن هستم، ضمن وامی که دارم از بانک می گیرم می بایستی از مردم هم قرض کنم. آیا اجازه می فرمایید که خانه را بخرم و سپس خمس را بپردازم؟ این مبلغ را به طور اقساط بپردازم؟

بسمه تعالی، با نماینده این جانب دستگردان کنید و به تدریج بپردازید.

2. نظر به این که همسرم به خاطر کمک به من برای خریدن خانه کار می کند و خلاصه مبلغ مورد نظر را با مکافات جمع کرده ایم، آیا برای شما مقدور است که سهم امام را ببخشید؟

بسمه تعالی، سهم امام بخشیده نمی شود.

پیروزی اسلام را از خداوند خواهانم.

ص: 600

بسمه تعالی

حضرت آیت الله العظمی رهبر کبیر انقلاب اسلامی، الامام خمینی، مدّ ظلّه العالی

به عرض عالی می رساند این جانب ساکن حسن آباد شهر ری از مقلدین جناب عالی می باشم و چند سال پیش مبلغی پول داشتم و سال از آن گذشته بود و بعد از مدتی با همان پول يك باب منزل برای سکونت عائله خود ساخته ام و الآن مبلغ پنجاه هزار تومان هم برای همان منزل سکونت خود مدیون هستم، نظر به این که از روی پس انداز فعلی سالی گذشته بود و می فرمایند خمس تعلق گرفته است و این جانب قادر به پرداخت آن نیستم لذا استدعا می شود این جانب را بریء الذمه بفرمایید تا این جانب با دل آسوده بتوانم در آن منزل سکونت و نماز بخوانم خداوند متعال سایه پربرکت آن مجاهد کبیر را مستدام فرماید. ان شاء الله

بسمه تعالی، به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه نمایید و پس از دستگردان هر وقت توانستید پردازید.

[سؤال 5209] 31

2. در صورت پذیرفته شدن سؤال يك، آیا ممکن است به علت مستأجر بودن این جانب، تا زمانی که واجد مسکن شوم، خمس و وجوهات را به بنده ببخشید و به عبارت دیگر، از پرداخت معاف نمایید؟

بسمه تعالی، بخشیده نمی شود و هر وقت تمکن دارید پردازید.

[سؤال 5210] 2532

بسمه تعالی 1358/7/29

حضور مبارك حضرت مستطاب ملاذ الانام وزعیم عالی قدر آیت الله العظمی الخمینی دام ظلّه العالی

با نهایت احترام به عرض می رساند بنده قبلاً وجوه خود را به مرحوم آیت الله

ص: 601

حکیم پرداخت می نمودم و پس از فوت ایشان تا این تاریخ سرمایه بنده نه هزار تومان می باشد که مبلغ يك هزار و هشتصد تومان خمس آن می باشد که فعلاً مقدور به پرداخت نیستم و اجازه می خواهم که در این قسمت به بنده مهلت داده شود و دیگر دارایی بنده منزل محقر مسکونی است که در موقعی که حساب نمودم از طرف نایب آقای حکیم فقط زمین تنها بود که به بنده بخشیدند و از آن موقع یا از پول سهم داده و یا نداده منزل درست شده است. و در این قسمت هم بلا تکلیف هستم و نمی دانم چه کنم یقین است بذل مرحمت فرموده تکلیف آن را روشن فرمایید و بنده دارای عیال و سه فرزند کوچک هستم و اگر بخوایم با این سرمایه کم خمس بدهم در زندگیم دچار ناراحتی می شوم، بنابراین استدعا دارم که هرطور صلاح و مقتضی است تکلیف بنده را روشن فرمایید.

بسمه تعالی، مقدار بدهی را هر وقت تمکن دارید بپردازید و آنچه از ربح بین سال صرف در ساختمان کرده اید خمس ندارد.

[سؤال 5211] 2533

بسمه تعالی

این جانب حدود بیست سال است اشتغال به کار دارم؛ حدود 37 سال دارم؛ متأهل و دارای سه فرزند و مادر می باشم. خانه ای از ارث پدرم مانده که سهم شش خواهر و مادرم بود که به من واگذار نمودند و من در این مدت، چون درآمد شرعی مسلمان محدود است، توانستم حدود شش صد و هفتاد هزار تومان پس انداز کنم که مبلغ پنجاه هزار تومان آن را در بانک رهن گذارده ام تا برای نوسازی این خانه - که در حال فروریختن می باشد و گاه گاه از سقف، خاک می ریزد - وام بگیرم و بقیه، مایه دستم می باشد. در حال حاضر مسأله این است: اگر بخوایم خمس بدهم، دیگر به این زودی نمی توانم خانه را بسازم، آیا امام اجازه می دهند بدون دادن خمس، خانه را بسازم تا زن و بچه ام از زیر آوار بیرون بیایند؟

بسمه تعالی، اگر با دادن خمس نمی توانید خانه تهیه کنید یا خانه خود را

ص: 602

تعمیر نمایید، مجازید پول را در آن صرف کنید و هر وقت توانستید خمس آن را بدهید.

[سؤال 5212] 6791

3. حقوق خمس و سهم مبارك امام (علیه السلام) را می توانم به تدریج بپردازم؟ و به چه حسابی واریز کنم؟

بسمه تعالی، نسبت به پرداخت تدریجاً باید از حاکم شرع اجازه بگیرید و می توانید وجوه خود را به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

[سؤال 5213] 2534

بسمه تعالی 1361 / 10 / 26

حضور محترم رهبر کبیر انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله امام خمینی

ضمن عرض سلام؛ این جانب بابت خمس 12/500 تومان بدهکار هستم و می خواستم پرداخت نمایم که دولت جمهوری اسلامی، زمینی به من داد و برای ساختن زمین مزبور 200/000 تومان وام از بانک مسکن گرفتم که حدود هشتاد هزار تومان هم کارمزد به آن تعلق گرفت؛ بعد با 200/000 تومان وام نتوانستم ساختمان را تمام کنم؛ ناچار پول خمس را هم خرج کردم و بعد ناچار شدم از دوستان و فامیل، از هر کدام مقداری پول قرض نمایم؛ مقدار 160/000 تومان از 14 نفر دوست و آشنا قرض نمودم و ساختمان به صورت نیمه تمام ساخته شد و حالا در آن زندگی می کنم. حالا بحث بر سر این است که آیا 12500 تومان خمس که خرج شده باید قرض کنم و پرداخت نمایم یا بگذارم بعداً که بدهی ها را پرداخت نمودم، بپردازم؟ خواهشمند است مرا راهنمایی بفرمایید.

بسمه تعالی، خمسی که بدهکار هستید را باید بپردازید یا برای تأخیر پرداخت اجازه بگیرید.

ص: 603

3. موقعی که بنده مال امام بدهکار می باشم، نمی توانم يك دفعه پرداخت کنم، ناچار تا جمع نمایم به تأخیر می افتد؛ باز در این مورد اجازه یا راه حل می خواهم.

بسمه تعالی، مجازید. موفق باشید ان شاء الله.

بسمه تعالی 1361 / 4 / 11

با درود فراوان به رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران و درود به ملت قهرمان و شهیدپرور ایران؛ همان طوری که مسئولین این دفتر از اوایل انقلاب تا کنون نقش مؤثری در حل مشکلات افراد داشته، و مسائل را حل می کرده؛ لذا خواستیم در مورد مسأله ای از شما جو یا شویم؛ امید است همکاری فرموده و جواب مرقوم فرمایید.

شخصی مبلغ دویست و پنجاه هزار ریال پس انداز داشته و سالی از این مبلغ گذشته و بعد از گذشت سال، آن مبلغ صرف ازدواج گردیده و این فرد هم شخصی مستضعف است؛ آیا این شخص چیزی بابت مبلغ فوق بدهکار است؟ اگر بدهکار است، راه حلی دارد یا خیر؟ اگر راه حلی دارد، مستدعی است راهنمایی فرمایید.

بسمه تعالی، خمس مبلغ مزبور را اگر از درآمد کسب بوده بدهکار است؛ هر وقت متمکن شد بپردازد.

بسمه تعالی 1361 / 9 / 30

حضرت امام، حامی مستضعفان، ضمن همیشه دعاگویی؛ این جانب کارمند شرکت هلیکوپترسازی ایران، با مشقت ها و کم کردن هزینه زندگی مبلغ 190/000 تومان اندوخته کردم و تقریباً دو سال هم این پول ثابت مانده؛ ولی در این مدت این پول به تدریج جمع شده تا به آن مقدار رسیده، حالا اگر خمس تعلق بگیرد، دیگر هیچ موقع امکانی برای خرید خانه که به آن منظور جمع کرده ام و مستأجر هستم به وجود

نخواهد آمد؛ از محضر مبارك تقاضا دارم تكليف بنده را معين فرماييد و در صورت امكان، سهمين آن را پذيريد تا از اين نگراني رهايي پيدا كنم. در مقابل، 15/000 تومان هم بدهكارم كه به اقساط مي پردازم.

بسمه تعالي، آنچه از درآمد كسب و حقوق از مخارج سال زياد بيايد، بايد خمس آن را داد؛ البته اقساط بدهي در صورتي كه مربوط به پول پس انداز باشد و يا صرف مؤونه سال شده مستثنا مي باشد و شما اگر قدرت خريد منزل مناسب به حال خودتان در صورت ادای خمس نداريد، مجازيد وجه مرقوم را صرف خريد خانه كنيد و هر وقت قدرت ادای خمس ولو تدريجاً داشتيد خمس بدهيد.

[سؤال 5217] 2537

بسمه تعالي

حضور محترم رهبر كبير و مرجع تقليد جهان، امام خميني؛ سلام عليكم. اميدوارم كه خدا به شما طول عمر با عزت و سلامتي كامل بدهد.

هر سال، در يك تاريخ معين خمس مي دهم، گاهي در آن تاريخ، پولي ندارم كه خمس بدهم. اما در سال 1360 مقداري پول داشتم كه بعد از حساب كردن، مبلغی در حدود 9/000 تومان خمس بايستي می دادم كه مبلغ 1/000 تومان آن را به يك جوان سيد كه وضع مالي او خوب نبود، پرداختم و مابقي نزد خودم ماند تا چند ماه پيش كه با آن پول و مقدار پولي كه خودم داشتم دو دانگ از شش دانگ مغازه نجاري كه من در آن به مدت 10 سال كارگري كرده بودم، خريدم كه البته تمام پولم 000/70 تومان بود و من آن دو دانگ مغازه نجاري را به مبلغ 170/000 تومان خريدم كه 100/000 تومان مابقي را قرض كردم و بعداً متوجه شدم كه طبق فتواي شما، نمي توان در خمس تصرف كرد و من الآن هيچ پولي ندارم كه خمس را كه من در آن تصرف كردم، بدهم و اين روزها اگر يك هفته كار نكنم، هفته بعد خرج منزل را ندارم بدهم. البته من در

ص: 605

این جا دو سؤال دارم و دوراهنمایی می خواهم:

اول: من دربارهٔ خمس چه باید بکنم؛ قرض بکنم و بپردازم؟

دوم: آیا بیشتر از آن که حساب کرده بودم، باید بدهم؟

بسمه تعالی، باید به یکی از نمایندگان این جانب مراجعه و مبلغ بدهی خمس خود را دستگردان نموده تا در وقت امکان، ادا نمایید ولو تدریجاً.

[سؤال 5218] 2538

بسمه تعالی 1362 / 5 / 25

محضر مبارک امام بزرگوار، مدّ ظلّه العالی، پس از اهدای سلام و تحیات فراوان؛

1. حساب شخصی را رسیدم؛ مبلغ 200/000 تومان بابت سهمین بدهکار شدند. مبلغ 20/000 تومان را پرداخت کردند؛ طی چک بانک صادرات خدمت شما حواله کردم. بنابر اظهار نامبرده برایش مشکل است یک جا پرداخت کند، خواستم از محضر مبارک شما سؤال کنم آیا اجازه می فرمایید که ایشان هر ماه 10/000 تومان بدهند؟

بسمه تعالی، اگر با یکی از نمایندگان این جانب دستگردان شده و اجازه پرداخت تدریجی بگیرد مانع ندارد.

2. اگر زنی کارمند است و مقداری و یا همهٔ حقوق خود را در اختیار شوهرش می گذارد و برای زندگی خود خرج می کند، آیا باید از همهٔ حقوق، خمس بدهد و یا از باقیماندهٔ حقوق خود؟

بسمه تعالی، هر مقدار از حقوق هر یک از زن و شوهر از مخارج سال زیاد بیاید صاحب حقوق، مالک آن است و باید خمس آن را بپردازد و چنانچه زن به شوهر بخشیده است و چیزی از آنچه بخشیده شده، زیاد بیاید خمس ندارد.

[سؤال 5219] 2539

بسمه تعالی

با سلام و درود به روح شهیدان و با سلام به حضور رهبر عزیز انقلاب امام خمینی

محترماً به عرض می رساند: این جانب حساب سال کرده ام و مبلغ 30/000 تومان بدهکار شدم؛ در ضمن 64 سال سن دارم و مجروح جنگی و پدر یکی از شهدا

ص: 606

می باشم. درآمد از قرار ماهی 3300 تومان می باشد. یک دختر هم به شوهر داده ام به یک معلول جنگی که جهازیه او را هم نگرفته ام و یک فرزند دیگر در خانه دارم که درس می خواند و جمع پولی که نقد دارم مبلغ 50/000 تومان می باشد. منزل در قم دارم و مقداری هم آب در یکی از دهات قم دارم و فعلاً توانایی پرداخت خمس خود را ندارم؛ لطفاً نظر خودتان را در این زمینه اعلام نمایید.

بسمه تعالی، می توانید به یکی از نمایندگان مسلم الوکاله این جانب مراجعه و به حساب خود رسیدگی نمایید و در صورت عدم تمکن دادن تمام خمس در یک دفعه، دستگردان کرده و تدریجاً پردازید.

[سؤال 5220] 2540

بسمه تعالی 1362 / 1 / 27

محضر مبارک رهبر عالی قدر اسلام، آیت الله العظمی امام خمینی، دام بقائه

پس از تقدیم سلام، این جانب سال گذشته نتوانستم به حساب سال خود رسیدگی کنم، امسال هم در اثر گرفتاری های مختلف، نمی توانم تصفیه حساب کنم. آیا اجازه می دهید تا سال آینده حساب سال خود را عقب بیاورم یا نه؟

بسمه تعالی، شما حساب کنید و چنانچه نتوانید پردازید، با دستگردان به شما مهلت می دهند.

[سؤال 5221] 2541

بسمه تعالی

با سلام و درود بر امام امت و شما کارگزاران دفتر استفتای امام؛ مسأله ای داشتم، خواستم خدمتتان عرض کنم تا راهنمایی شوم:

من جوانی هستم 19 ساله که از دو سال و نیم پیش به علت فقر اقتصادی، ناچار به ترك تحصیل شدم و شروع به کار در مغازه خیاطی کردم و شاگرد خیاطی بودم؛ حقوق کمی داشتم، به طوری که در عرض 5/2 سال تلاش حدود 10/000 تومان در بانک

ص: 607

پس انداز کرده ام؛ ولی دیگر حقوقی ندارم، نه خانه، نه زمین خانه، نه حتی يك موتورسیکلت که شدیداً احتیاج دارم و نه خدمت سربازی رفته ام (که چند ماه دیگر باید بروم)، اگر بخواهم با این پول ازدواج کنم یا زمین خانه بخرم یا موتورسیکلت بخرم، آیا باید خمس این پول را بپردازم یا نه؟ و هم يك موتور یا خانه بخرم؛ چون برای موتور، حداقل باید دو سال در نوبت باشم و خانه که الآن دولت به من نمی فروشد؛ تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، پول مذکور خمس دارد و اگر نمی توانید بپردازید، به وکیل این جانب مراجعه و اجازه بگیرید.

[سؤال 5222] 2542

بسمه تعالی 1361 / 1 / 23

حضور مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام عزه

این جانب مبلغ هفده هزار تومان وجه نقد دارم و منزل ندارم و دارای خانواده و فرزندم و یکی از برادران سبب شده که برای من يك منزلی سازند و از گرفتاری نجات یابم؛ خواهشمند است اگر صلاح بدانید، نسبت به سهمین امام (علیه السلام) اجازه فرمایید تا مشغول ساختن منزل شوم و مرتکب خلاف شرعی نشوم.

بسمه تعالی، مجازید با دستگردان با یکی از وکلای این جانب، مبلغ را در ساختمان صرف کنید و بعداً بپردازید.

[سؤال 5223] 2543

بسمه تعالی 1361 / 12 / 15

دفتر استفتا حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی، با احترام این جانبه توجه فقهای محترم آن دفتر را به موارد ذیل جلب نموده تقاضای ارشاد و راهنمایی دارد.

از فروش باغی که ارثیه همسرم بوده است مبلغ 71060 ریال سهم الارث نصیب

ص: 608

این جانبه بوده است (سال 1348)، و با استفاده از این مبلغ در معامله خانه بعد از فروش آن مبلغ 386870 ریال سود به این جانبه تعلق گرفته است (خرید خانه مذکور در سال 1348 و فروش آن در سال 1355 بوده است).

در سال 1357 با مصرف قسمتی از این پول ابتدا به زیارت عتبات عالیات و سپس به مکه معظمه جهت حج عمره مشرف شده ام و در ماه ذی الحجه اخیر (1402 ق) هم به مکه معظمه جهت حج تمتع مشرف شده ام.

قبل از عزیمت به سفر حج جهت تسویه حساب خود به یکی از آقایان روحانی مراجعه کردم اما مازاد بر هزینه های این سفر مبارك را در حد ضرورت پولی نداشتم نتوانستم نسبت به پرداخت وجوهات مربوطه اقدام نمایم.

قابل ذکر است که هزینه زندگی این جانبه از هنگام فوت همسرم تا کنون از جانب فرزندانم تأمین می شده و اکنون هم از طرف آنان تأمین می گردد.

اینک با توجه به شرح بالا خواهشمند است این جانبه را در زمینه وجوهات مربوطه و نحوه پرداخت آن ها راهنمایی فرمایید تا از نگرانی و تشویش بیرون آیم.

بسمه تعالی، شما برای حساب به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه نمایید.

[سؤال 5224] 2336

2. مبلغ صد و پنجاه هزار تومان برای رهن يك منزل جهت سکونت همسر دوم و دو بچه ام پرداخت کرده ام. تا تاریخ 1360 مغازه مشاور املاکی را شریک بودیم، ولی پس از آن، مغازه مذکور را از شراکتی دو شریکم خارج کردم و سهم هر دوی آن ها را خریدم (به دو شریکم جمعاً صد هزار تومان پرداخت کردم). مبلغ ده هزار تومان نیز به عنوان موجودی نقدی نزد خود دارم.

بسمه تعالی، برای بررسی و تصفیة حساب، به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه نمایید.

ص: 609

7. بنده اخیراً سهمین را خدمت آیت الله منتظری در قم ارسال کردم، اجازه می فرمایید یا نه؟

بسمه تعالی، قبول است.

2. مبلغ خمس را باید به چه کسی داد؟ نماینده امام در تهران کجا هستند؟ راهنمایی فرمایید.

بسمه تعالی، خمس باید به دست مرجع تقلید یا وکیل مجاز او تسلیم شود و می توانید در قم به وکیل این جانب مراجعه کنید.

بسمه تعالی

محضر مبارك یگانه رهبر مجاهد و فداکار اسلام، حضرت آیت الله العظمی آقای خمینی، دام ظلّه العالی علی رؤوس المسلمین

محترماً؛ به عرض مبارك می رساند که اشخاصی هستند پول سهم امام (علیه السلام) را جمع می کنند و بعضی از آن ها وکالت نامه از حضرت عالی دارند و بعضی وکیل از وکیل هستند و عده ای هم وکالت نامه ندارند و می گیرند و رسید پول سهم امام (علیه السلام) را نمی آورند، آیا به این اشخاص، پول سهم امام (علیه السلام) را بدهند یا خیر؟ و آن مقدار که به این گونه اشخاص داده اند ذمه آن ها بری است یا خیر؟

بسمه تعالی، به کسانی که وکالت از این جانب ندارند و جوه شرعی ندهند و اگر دادند بری الذمه نمی شوند و به کسانی که وکالت دارند، بدهند و قبض رسید مطالبه کنند؛ اگر قبض رسید این جانب را ارائه ندادند، و جوهی که دادند، مطالبه از آن ها کنند و پس از آن به آن ها و جوه ندهند که بری الذمه نمی شوند.

2. پول خمسّم را با شخصی در شیراز حساب می‌کنم؛ می‌خواستم مرا راهنمایی کنید که با نماینده شما حساب کنم و یا با همان شخصی که قبلاً حساب می‌کردم؟ لازم به تذکر است که از حضرت عالی تقلید می‌کنم.

بسمه تعالی، به هر کس مراجعه نمودید، قبض رسید این جانب یا رسید یکی از وکلای معروف این جانب را مطالبه نمایید.

6. وجوه شرعی را می‌شود به غیر مجتهد خود که در حوزه هست و شهریه هم می‌دهد داد یا نمی‌شود؟

بسمه تعالی، موقوف به اجازه از مرجع تقلید است.

2. خمس مال خود را به آقای پسندیده توسط بانک ارسال داشته‌ام، اگر از نظر شرعی اشکالی ندارد بفرمایید.

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

بسم الله الرحمن الرحيم 15 / 12 / 1982

تحیّة الولاة؛ تحیّة الحبّ والاحترام؛ تقدّمها إلى إمام الأئمة، حفظه الله

كلّنا أمل بالله سبحانه أن يمدّ من عمر الإمام؛ كي تحقّق أمة الإسلام بقيادته كلّ طموح المسلمين، الذين انبلج الصبح أمامهم بطلعة الإمام، وتفجيره ثورة الإسلام التي هي امتداد لثورة أبي الشهداء.

سيّد الإمام نحن من العراقيين المقيمين في الجزائر، الذين وفقهم الله لتقليدكم و العمل بفتواكم، واضعين أنفسهم تحت أمركم... فارجوا عطفكم الأبوي بالإجابة على أسألتنا؛ عسى أن ينفعنا الله بها.

1. نحن نتقاضى أجراً من الحكومة الجزائرية، تسلّمنا قسماً منه والقسم الآخر يودع في البنك الجزائري يُسلّم لنا عند خروجنا من الجزائر بالعملة الصعبة. فكيف نستطيع التصرف بالحقوق الشرعية، مثل حقّ الإمام وحقّ السادة؟ علماً أنّ الجزائر لا يوجد فيها علويون؟

هل تسمحوا لنا بصرف الحقوق المذكورة على العمل الإسلامي، مثل تحويلها للمجاهدين أو المستحقّين خارج الجزائر؟

بسمه تعالى، لا بدّ من إيصال الوجوه الشرعية (الخمس) إلى المرجع أو وكيله.

2. نحن لدينا رأس سنة؛ وعند بلوغ السنة المالية نحسب مقدار الحقوق - و كما حدث في العام الماضي - ثمّ تحويلها، ثمّ تصرّفنا في المبلغ الذي أخرجنا الحقوق منه وعند بلوغ السنة المالية الجديدة، عرفنا أنّ لدينا زيادة على المبلغ الذي أخرجنا خمسه؛ فهل الحقوق الشرعية لهذا العام متعلّقة بالزيادة، أم في كلّ المبلغ؛ علماً أنّ الزيادة هي من أجرنا لهذا العام؟

بسمه تعالى، لا يجب تخميس المال المخمّس ثانياً. وبعد إعطاء خمس الأصل يجب تخميس ما يحصل فيه من الأرباح في كلّ سنة.

3. إننا نتبرّع كلّ شهر بكمّية من المال، للذين يجاهدون في سبيل الله، من العراقيين. فهل يمكن احتساب ذلك من الزكاة؟

بسمه تعالى، لا مانع من احتسابه من الزكاة.

4. إنّ المشكلة التي نعاني منها هنا، هي تغشّي الرشوة، فالإنسان لا تسير أموره إلاّ بتقديم الهدايا أو ما شاكل لمسؤولي المؤسسات، فهل تقديم الهدية يعتبر رشوة، أعاذنا الله؟

وقّكم الله ونصر الإسلام والمسلمين بكم ونسأله سبحانه أن يوفّقكم لقيادة جحافل الإسلام من أجل تحرير العراق وفتح بلد الحسين (عليه السلام) والثأر للشهيد الصدر

بسمه تعالى، الرشوة المحرّمة، هي ما تعطى لأن يحكم القاضي - على تفصيل المذكور في تحرير الوسيلة - وأما ما يعطى لتسهيل بعض الأمور أو تعجيله، فليس من الرشوة.

[سؤال 5232] 87

5. آیا ما می توانیم جهت تعیین سال و پاک کردن اموالمان به آن دفتر مراجعه کنیم؟

ص: 612

در غیر این صورت، نماینده رسمی و کاملاً مورد اعتماد حضرت امام در این مورد در منطقه گنبد چه کسی است تا به ایشان مراجعه نماییم؟ لطفاً راهنمایی فرمایید.

بسمه تعالی، می توانید در قم به جناب حجت الاسلام و المسلمین آقای پسندیده مراجعه کنید.

[سؤال 5233] 2546

بسمه تعالی 1361 / 11 / 5

دفتر محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، رهبر عالی قدر، دام ظلّه العالی

اگر شخصی مقلد مجتهدی بوده و مبلغی بابت خمس که با مشار الیه حساب کرده، بدهکار شد و تا کنون بدهکاری فوق را نداده، نسبت به بدهکاری از مجتهد سابق که فعلاً مقلد او نیست، وظیفه او چیست؟

بسمه تعالی، باید به نظر مرجع تقلید فعلی پردازد.

[سؤال 5234] 2279

5. اگر کسی مقلد امام باشد آیا می تواند خمس را به نماینده امام در شهر خودش تحویل دهد؟

بسمه تعالی، اگر وکالت گرفتن وجوه شرعیه داشته باشد مانع ندارد.

[سؤال 5235] 2897

3. کسی که سهمین دارد، اگر مقدار پولی که سهمین است را به کسی بدهد که مقلد او نباشد، چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، باید خمس (سهمین) را به مرجع تقلید و یا نماینده او داد.

[سؤال 5236] 2547

بسمه تعالی

محضر مبارک قائد عظیم الشأن، رهبر کبیر انقلاب، امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

با سلام و تحیت و احترام

ص: 613

1. موارد سهمین را لطفاً بیان فرمایید.

2. آیا سهمین را در راه مسجد و غیره می توان مصرف کرد یا نه؟ لطفاً بیان فرمایید.

3. آیا زکات را می توان در راه مسجد و غیره مصرف کرد یا نه؟ و در صورت توانستن، چه اندازه آن را می توان مصرف کرد؟ لطفاً بیان فرمایید.

بسمه تعالی، سهمین را باید به مرجع تقلید یا وکیل مجاز او برای صرف در مصارف مقررّه، تسلیم نمایند و صرف زکات، در تعمیر و بنای مسجد مانع ندارد.

[سؤال 5237] 2054

5. حاکم شرع اگر خودش مقلد امام نباشد می توان به او خمس داد؟

بسمه تعالی، خمس باید به مرجع تقلید و یا نمایندگان او برسد. که از طرف او اجازه در وجوه شرعیه دارند.

[سؤال 5238] 2548

بسمه تعالی 1361 / 4 / 20

ریاست دفتر امام خمینی

محترماً؛ بدین وسیله به اطلاع می رساند این جانب کارمند اداره تربیت بدنی نایین، دارای دو فرزند بوده و حقوق و مزایایی که از اداره تربیت بدنی دریافت می کنم، مبلغ چهل و دو هزار و ششصد و چهل و هشت ریال می باشد. دارایی این جانب در محمدیه نصف منزل است، که کلاً در حدود 130 متر است، که نصف آن در حدود 65 متر می باشد، و در نایین يك زمینی را در سال 1357 خریدم در حال ساخت است، ولی هنوز قابل نشستن نیست. در حدود يك میلیون و يك صد هزار ریال به خویشاوندان و بانک قرض دارم و در حدود يك میلیون ریال دیگر خرج دارد تا بتوان از آن استفاده کرد. دیگر من در زندگی چیزی ندارم. خواهشمندم سهم امام و سهم ساداتی که من باید پردازم حساب شود، تا بدانم چقدر بدهکار هستم؟ ضمناً شماره

ص: 614

حساب آن بانکی که جهت سهم امام، باید پول به حساب بگذارم، برایم بنویسید.

بسمه تعالی، به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه و تصفیه حساب نمایید.

[سؤال 5239] 2549

بسمه تعالی 1361 / 7 / 17

محضر مبارک رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

ای امام عزیز! سلام یکی از پیروانت را بپذیر، ای امام بزرگوار اگر امکان دارد یک وقتی هم به حقیر بدهید تا شما را زیارت کنم.

آقا جان! یکی از دایی های بنده چهار ماه پیش عازم جبهه های حق علیه باطل گردیده و بزرگ ترین فرزند خود را که 15 ساله است با خود برده و دارای هشت فرزند می باشد و کاسب جزء است. متأسفانه در اثر ندانستن مسأله از تاریخ بلوغ تا به حال که 46 سال دارد سال نداشته، اکنون خانه ای دارد و چهار باب مغازه که یکی از آن ها در دستش می باشد و سه تایی دیگر را کرایه داده با زیرزمین آن و ماهی 26000 ریال معادل دو هزار و ششصد تومان کرایه می گیرد و اجناس مغازه اش حدوداً گفته است که هفتاد هزار تومان است و خانه اش را قیمت کرده و کلاً مغازه و خانه و اجناس را ششصد هزار تومان می خرند. ایشان می خواسته است بپرسد که:

1. فعلاً وظیفه شرعی او چیست؟

2. اگر در جبهه جنگ شهید شد و با داشتن عیال و فرزندان صغیر آیا شما او را از دادن خمس معاف می دارید یا خیر؟ و یا این که وصی او چقدر از مالش (فعلاً به صورت نقدی نیست) را باید بابت خمس پردازد و چگونه؟

بسمه تعالی، باید به یکی از نمایندگان این جانب مراجعه و به حساب خود رسیدگی نماید.

ص: 615

بسمه تعالی

الحمد لله رب العالمين والصلاة على محمد وآله الطاهرين

از مسئولین دفتر امام امت تقاضا دارم جواب این نامه را برایم بفرستند و مشخص کنند که خمس مال من چند می شود. صورت لوازم خانه به این قرار می باشد:

1. دو تخته فرش تبریزی نه متر معمولی هر دو کار کرده و فعلاً از يك تخته استفاده می شود.

2. يك دستگاہ یخچال ارج یازده فوت.

3. يك عدد بخاری متوسط و....

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، شما برای تصفیه حساب باید به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه نمایید.

بسمه تعالی 1361 / 3 / 5

پدرم فوت کرده و مادرم نیز تحت تکفل من می باشد و در خانه سازمانی نیروی هوایی زندگی می کنیم و به زودی ان شاء الله با تولد پنجمین فرزندم عائله تحت تکفلم به هفت نفر خواهد رسید. پس از قناعت و زحمت 21 ساله (حتی در دو مرحله که به امریکا نیز قبل از انقلاب جهت آموزش تخصصی رفته ام و با اتکا به مکتب و دوری از آلودگی های غرب موفق شدم آن جا نیز مقداری پس انداز نمایم) آنچه که در زندگی دارم همان است که فهرست کامل آن را به پیوست تقدیم می دارم تا حساب خمس حقیر را به هر ترتیبی که صلاح است محاسبه فرمایید، تا به هر حسابی که تعیین می فرمایید به اقساط دراز مدت واریز نمایم، چون در نظر دارم با فروش مقداری از اثاثیه زندگی و دریافت وام در صورت امکان (چون با این پول ها خانه 80 یا 90 متری

بیشتر نمی شود خرید که آن هم برای هشت نفر کوچک است) خانه ای تهیه نمایم تا پس از بازنشستگی چهار دیواری جهت عایله خود داشته باشم و از این همه مذمت فامیل به دلیل نداشتن منزل نیز رهایی یابم، ان شاء الله. و من الله التوفیق

بسمه تعالی، شما باید به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه و تصفیه حساب کنید.

[سؤال 5242] 2966

2. ضمناً چون این حقیر سال قبل در امور تربیتی آموزش و پرورش کار می کردم، مقداری از وجه پس انداز شده، جهت خمس در نظر گرفته شده است. خواهشمند است بفرمایید که این وجه را به چه طریقی به آن دفتر برسانم؟ و یا اگر نماینده ای جهت این امر تعیین شده معرفی بفرمایید.

بسمه تعالی، می توانید به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه یا به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله دهید.

[سؤال 5243] 2552

بسمه تعالی

1. بنده شخصی هستم 21 ساله، کارمند ارتش و مجرد و تا به حال مقداری پول جمع کرده ام و از این پول هیچ چیزی هم نخبریده ام، می خواهم خمس پولم را بدهم، به کجا مراجعه کنم؟ آیا به آن دفتر می شود مراجعه کرد؟

بسمه تعالی، به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه نمایید.

[سؤال 5244]

2. اگر کسی که خمس پولی را نداده، خانه و یا ماشین و یا لوازم خانگی بخرد، این لوازم چه حکمی دارند؟

بسمه تعالی، باید از مرجع تقلید نسبت به مقدار خمس کسب اجازه کند و خمس را بپردازد.

ص: 617

3. اگر کسی از وطن خود سه روز يك بار به مدت يك روز به محلی بیشتر از 60 کیلومتر می رود و می ماند، تکلیف روزه و نماز این فرد در 24 ساعتی که در غیر از وطن خود و در محل کارش می باشد چگونه می شود؟

بسمه تعالی، در بین راه و محل کار، حکم مسافر دارد که نماز قصر است و روزه صحیح نیست.

[سؤال 5245] 2553

بسمه تعالی 1361 / 2 / 26

ضمن عرض سلام، خواهشمند است به سؤالات شرعی این جانب پاسخ فرمایید.

در تهران خانه ای داشتم که به مبلغ 32 هزار تومان خریده و مبلغ 15 هزار تومان هم برای آن خرج کرده بودم که پس از چند سال آن را به مبلغ 390 هزار فروختم و پس از مدت کوتاهی به علت فوت پدرم از تهران به انزلی منتقل شدم و در خانه پدری که دارای چند اتاق کهنه بود سکونت کردم و پول خانه را حدود هشت ماه در بانک مسکن گذاشتم؛ توضیح این که خمس و مال امام خانه تهران و آنچه که اثاثیه داشتم به نماینده امام که مقلد ایشان بودم پرداخته ام و دیناری از آن بابت مقروض نیستم (فعالاً تقلید از حضرت امام خمینی دارم) بعد از مدت هشت ماه که پولم در بانک مسکن ماند، خانه پدری را تخریب و شروع به ساختمان کردم و در این فاصله به علت اتمام سی سال خدمتم در آموزش و پرورش بازنشسته شدم و ناچار از پول خانه مبلغ صد هزار تومان را برای کسب و امرار معاش برداشته و به کاسبی مشغولم، پس از اتمام خانه مبلغ چهارصد هزار تومان به بانک و دیگران مقروض فعالاً مبلغ 67375 ریال حقوق بازنشستگی و مبلغ سه هزار تومان هم از مستأجری که دارم دریافت می کنم و دارای هفت نفر عائله هستم که یکی از بچه هایم در خارج از کشور در رشته مهندسی ساختمان و یکی دیگر هم در تهران در مرکز تربیت معلم مشغول تحصیل می باشند و سه نفر دیگر یکی محصل و دیپلم بیکار هستند که در بسیج سپاه پاسداران همکاری می نمایند با در نظر گرفتن مراتب بالا سؤال من این است:

1. آیا بابت پول خانه تهران و از این که مدت هشت ماه این پول در بانک مسکن

ص: 618

مانده است خمس و مال امام (علیه السلام) تعلق می گیرد یا نه؟

2. آیا به يك صد هزار تومان پولی که از فروش خانه برداشته و برای خود سرمایه گذاری کرده ام چطور.

3. اگر خمس و مال امام (علیه السلام) به این جانب تعلق می گیرد، به چه کسی یا به چه حسابی باید پردازم و تکلیف شرعی در این مورد چیست؟

بسمه تعالی، شما به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه و حساب خود را روشن و تصفیه نمایید.

[سؤال 5246] 2554

بسمه تعالی 1361 / 3 / 17

محضر محترم دفتر امام خمینی با سلام

خانه ای دارم که حدود پنج سال از ساختن آن می گذرد هنوز به صورت نیمه تمام و تا کنون فقط توانستم بدهکاری ها را پردازم. و نتوانستم حساب خمسی را روشن کنم تا مدتی پیش نزد نماینده امام در قم رفته و مسائل را با ایشان در میان گذاشتم، یکی از روحانیون که در منزل ایشان تشریف داشتند فرمودند که تمام وسایل خانه و کارگاه و خانه و کارگاه به قیمت فعلی خمس دارند. ضمناً حدود يك سال پیش در همین مورد از ایشان سؤال کرده و فرمودند فقط ساختمان کارگاه با ابزار کار خمس دارند. حال با توجه به جواب فعلی ایشان اگر بخواهم خانه و کارگاه با لوازم آن ها را که تماماً از اول با قرض تهیه شده حساب کنم حدود چهارصد هزار تومان که خمس آن هشتاد هزار تومان و اکنون سرمایه ای از خود نداشته و قادر به پرداخت آن نیستم، در ضمن خانه هم به صورت نیمه تمام است. خواهشمند است جواب بفرمایید که آیا خانه و کارگاه و وسایل زندگی خمس دارند یا خیر و اگر دارند چگونه باید پردازم. والسلام

بسمه تعالی، شما باید نزد یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب تصفیه حساب کنید.

ص: 619

6. کسانی که چندین سال حساب سال نداشته اند، الآن باید چگونه حساب کنند؟

بسمه تعالی، به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه کنند.

[سؤال 5248] 2638

5. این جانب دارای يك دستگاہ خانۀ شخصی و يك دستگاہ ماشين پيكان شخصی می باشم؛ ضمناً نزدیک به يك صد هزار تومان بدهكار هستم و ماهیانه حدود شش هزار و هشت صد تومان خالص، حقوق دریافت می کنم و دارای همسر و چهار فرزند می باشم؛ خواهشمندم طریقه محاسبۀ خمس اموال و دارایی این جانب را بفرمایید؟ و این که آیا شرعاً موظف هستم که خمس پرداخت نمایم؟ البته با توجه به مخارج سنگین در این موقعیت زمانی، هزینه زندگی در سطح بالا و پس انداز خیلی کم می باشد.

بسمه تعالی، برای حساب خمس نزد یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب بروید و تصفیه کنید.

[سؤال 5249] 2555

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت مستطاب، بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، آیت الله امام خمینی، روحی فدا، پس از سلام؛ غرض از تصدیق آن که:

1. این جانب مقلد حضرت عالی هستم. در اول سال 61 مبلغی برای اولین بار مازاد درآمد داشتم خمس آن را حساب کرده و کنار گذاشته ام؛ امروز که حکومت اسلامی تشکیل شده با توجه به نوشته آن جناب در کتاب ولایت فقیه، نمی دانم این مبلغ را به کدام حساب و به چه کسی پرداخت کنم تا امروزه که بحمدالله حکومت اسلامی تحقق یافته، مالیات اسلامی به بیت المال ریخته شده، یکی از اقلام بودجه را تشکیل دهد.

بسمه تعالی، خمس را به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب تحویل دهید.

ص: 620

2. مبلغی در یکی از بانک های جمهوری اسلامی در حساب پس انداز به امانت گذاشته بودم، وقتی که مراجعه کردم مبلغ 6627 ریال بابت بهره در دفترچه من نوشتند، تکلیف این وجه چیست؟

بسمه تعالی، بهره را نباید بگیرید.

[سؤال 5250] 2556

بسمه تعالی 1361 / 4 / 10

دفتر حضرت امام خمینی، دامت برکاته، سلام علیکم

ضمن آرزوی سلامت و طول عمر آن رهبر و مرجع عزیز، خواهشمند است به سؤالات زیر پاسخ فرمایید.

این جانب، قبلاً از مرجعی تقلید می کردم و مبلغ 17250 ریال خمس بدهکار بودم. حال که از آن مرجع عدول کردم و مقلد امام عزیز شدم، باید این مبلغ را به آن مرجع بدهم، یا به امام؟

بسمه تعالی، به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه نمایید.

[سؤال 5251] 2557

بسمه تعالی 1361 / 9 / 10

محضر مقدس مرجع عالی قدر، رهبر کبیر انقلاب و بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، حضرت امام خمینی، دامت افاضاته

استدعا دارم به سؤالات مشروحه زیر پاسخ مرحمت فرمایید:

1. آیا به موارد زیر خمس تعلق می گیرد؟ ضمناً لازم است به عرض برسانم که کلیه مبالغ مشروحه زیر به استثنای مبلغ مصرّحه بند (ه) بابت بدهی خرید خانه مسکونی، قبل از انقضای سال مالی (اول محرم) ادا شده است. مضافاً این که مبلغی حدود 150/000 تومان دیگر مقروض می باشم.

الف. بابت فروش تعدادی سکه طلا 275/000 ریال

ب. بابت فروش لوازم منزل 432/350 ریال

ص: 621

ج. بابت جهیزیه عیالم و مقداری هدایا 434/000 ریال

د. درآمد حاصله از حقوق ماهانه 179/000 ریال

ه. موجودی در بانک 12/000 ریال

ضمناً موجودی بانک و وجه نقد در سال قبل 18/590 ریال بوده است که در موقع محاسبه به علت این که مقروض بودم، به مبلغ مزبور خمس تعلق نگرفت.

بسمه تعالی، شما به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه و تصفیه حساب نمایید.

2. این جانب در نیروی هوایی جمهوری اسلامی شاغل هستم و در ارتش، حسابی به نام حساب پس انداز ثابت به نام اشخاصی که مایل باشند، باز می کنند و هر مبلغ که از حقوق اشخاص کسر می گردد، معادل آن را ارتش از بودجه خود به حساب این قبیل اشخاص واریز می نماید و لذا آیا این موجودی و این پس انداز از نظر شرعی اشکال دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد.

طول عمر حضرت عالی را از خداوند خواستارم. خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

[سؤال 5252] 2558

بسمه تعالی

1. بنده ده سال است که در نیجیریا بسر می برم. و تا الآن خمس ادا ننموده ام. در سال 1978 میلادی برای یک سال حساب نمودم و خمس آن سال، نه صد پوند شده بود، که به بانک واریز نمودم ولی بعداً خودم خرج کردم و بعداً دو مرتبه واریز نمودم و الآن آماده هستم خدمت حضرت عالی ارسال نمایم. بفرمایید کجا و در کدام حساب بفرستم؟

دیگر این که برای مدتی که خمس ادا ننموده ام بفرمایید چه بکنم؟ چون اخراجات زیادی، از قبیل سیگار کشیدن و مصارف بیجا داشتم و پس انداز هم داشته ام که الآن نمی توانم آن ها را حساب بکنم. بفرمایید چه بکنم؟

بسمه تعالی، شما به وکیل این جانب مراجعه، و تصفیه حساب نمایید.

ص: 622

2. بنده مقروض هستم، ولی نمی دانم اشخاصی که به آن ها بدهکارم، کجا هستند، بفرمایید در این رابطه چه بکنم؟

بسمه تعالی، با فرض این که صاحبان دین را می شناسید و احتمال پیدا شدن آن ها را می دهید، مجازید مقدار دین را برای آن ها کنار گذاشته و حفظ کنید و اگر مأیوس از پیدا شدن صاحبان

آن باشید، به وکیل این جانب پردازید.

[سؤال 5253] 2559

بسمه تعالی 1362 / 2 / 20

حضور محترم امام خمینی رهبر

ضمن عرض سلام و ارادت قلبی، از خداوند یکتا طول عمر و پیشرفت و پیروزی مسلمین را خواهانم. چند لحظه ای وقت شریف را گرفته و اشکالاتی از نظر وظایف اسلامی به شرح زیر دارم و از جناب عالی هم تقلید می کنم، خواهشمند است جواب ارسال دارید.

1. من يك نظامی می باشم که اول جنگ تحمیلی صدام تا حدودی کلیه زندگی را از دست دادم. اکنون مبلغی از اقوام طلب دارم و همچنین از مال پدری باغی در دهات با برادران خود دارم که برادرانم از درآمد آن باغ در سال مبلغی به من می دهند. و نیز دو وسیله نقلیه را با برادران خود شریک می باشم. ضمناً برادران من از این راه مخارج زندگی را تهیه می کنند و مبلغی هم به من می دهند. اکنون چون می خواهم زندگی خود و فرزندانم حلال و نماز و روزه ای که می گیرم قبول باشد و تا کنون آن طوری که باید باشد نبوده و از روی رساله امام عمل ننموده ام. خواهشمند است دستورات لازم را به بنده اعلام نمایید تا بتوانم این چند صباح را از روی دستورات اسلامی عمل نمایم.

2. به علت جنگ تحمیلی پس از خوزستان به استان بوشهر منتقل شده ام و بندر بوشهر هم وطن اصلی من نمی باشد. ضمناً از درب منزل تا درب محل کار، بیست و يك کیلومتر، فاصله می باشد. و نیز خانواده ام در منزل می باشد، تکلیف او را هم روشن بنمایید. خواهشمند است درباره نماز و روزه که چگونه باید عمل نمود، ما را

ص: 623

بسمه تعالی، بدون قصد ماندن ده روز در یکی از دو محل کار و سکونت، حکم مسافر دارید و دربارهٔ مسأله اول به یکی از وکلای این جانب مراجعه نمایید.

[سؤال 5254] 2560

بسمه تعالی

حضور محترم قائد عظیم الشان انقلاب اسلامی امام خمینی، دام ظلّه

این جانب از معاودین عراقی در سال 51 هستم. از سال 51 مشغول خدمت سربازی گردیدم و سپس در آموزش و پرورش به سمت دبیری رسیدم. بنده به علت کمبودهای مادی و ازدواج و ناراحتی های مختلف زندگی و نداشتن خانه شخصی، اقدام به تعیین و پرداخت خمس نکردم و این ده سال و ماقبل از آن را بدون داشتن سال خمسی گذراندم و حال بر آن شدم که برای خود حساب سال برای خمس تعیین نمایم. لذا متمنی است با توجه به دارایی ها و بدهی های در حال حاضر بنده که در ذیل نامه به استحضار رهبر مستضعفین جهان می رسد نظر خویش را کتباً اطلاع فرمایید.

آغاز تقلید بنده از سال 56 می باشد و از امام خمینی تقلید مخلصانه نمودم. از سال 51 تا 53 به خدمت سربازی مشغول بودم و با حقوق ماهیانه هفتصد و پنجاه تومان در شروع و هزار و سیصد تومان در پایان خدمت سربازی زندگی می کردم و به رتبه افسر وظیفه (احتیاط) چون لیسانس داشتم رسیدم. از سال 53 تا 61 مشغول خدمت در آموزش و پرورش بودم با حقوق ماهیانه دو هزار تومان در شروع و پنج هزار تومان در حال حاضر زندگی می کنم. در این مدت فقط از سال 53 تا 55 بدون قرض در يك اتاق یا دو اتاق به طور کرایه نشینی زندگی می کردم، از سال 55 تا 60 در يك خانه 127 متری قدیمی ساز که در رهن بانک بوده زندگی می کردم، این خانه را در سال 60 فروختم و با پول آن مشغول ساختن خانه مسکونی حاضر شدم.

در سال 54 مبلغ سی هزار تومان از مرحوم پدرم به صورت ارث به من رسیده که

ص: 624

می دانم این مبلغ قبلاً از طرف مرحوم خمس داده شده است.

دارایی های بنده در حال حاضر:

1. يك باب خانه مسكونی 277 متری در ده کیلومتری شهر اصفهان با وسایل ضروری زندگی که زمین این خانه را از طرف عمران اراضی دولت گرفتم و تا مدت 5 سال طبق قوانین دولت قابل فروش نیست، لذا قابل تشخیص قیمت نیست.

2. يك ماشین دست دوم که 9 سال کار کرده و از نظر قیمت قابل تشخیص نیست.

3. پول نقد به علت بدهکاری زیاد منحصر به خرج روزانه زندگی می باشد.

بدهی های بنده در حال حاضر بالغ بر شصت و سه هزار تومان می باشد که به صورت زیر:

1. پول زمین خانه مسكونی بنده در حال حاضر به علت عدم امکان مالی هنوز به طور کامل پرداخت نشده.

2. تهیه خانه مسكونی در حال حاضر با قرض انجام شده است.

3. برای تکمیل ساختمان خانه ام نیز قرض گرفتم.

جهت تعیین سرسال برای خمس بنده از حالا و تکلیف بنده در چند سال گذشته که در جهل و نادانی به سر می بردم جواب را از امام طبق رساله امام می خواهم.

بسمه تعالی، برای تصفیه حساب به یکی از وکلای مسلم الوکالة این جانب مراجعه و تصفیه حساب نمایید.

[سؤال 5255] 1743

7. شخصی حدود 16 سال است که دارای مغازه خواروبار فروشی می باشد و تا حال با توجه به کمبود درآمد و مواجه شدن با قرض و غیره، هیچ گونه خمسی پرداخت نکرده است. در حال حاضر که وضع وی کمی بهتر شده است می خواهد خمس بپردازد. تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، به یکی از وکلای مسلم الوکالة این جانب مراجعه و تصفیه حساب کند.

ص: 625

بسمه تعالی

آیا خمس و سهم امام را می توان به حساب هایی که به منظور کارهای عام المنفعه اعلام شده است، واریز نمود و در هر کار دیگری مطابق دلخواه مصرف کرد؟

بسمه تعالی، باید خمس و سهم امام را به مرجع تقلید یا وکیل مسلم الوکاله او بدهند، یا طبق اجازه ایشان مصرف شود.

[سؤال 5257] 3459

5. نظر مبارکتان در تصرف سهم سادات آن است که احتیاطاً با اجازه مجتهد باشد. آیا اجازه می فرمایید این امر با مجتهد دیگر صورت گیرد؟

بسمه تعالی، مسأله، از موارد رجوع به غیر نیست.

[سؤال 5258] 2562

بسمه تعالی 1361 / 3 / 11

محضر مبارك حضرت آیت الله امام خمینی، دامت برکاته، ضمن عرض سلام

احتراماً؛ چند سؤال برایم مطرح می باشد که از حضرت عالی تقاضا دارم بدان جواب بفرمایید.

1. ضمن پس انداز سه ساله، مبلغ سی و شش هزار تومان جمع نمودم و مبلغ نه هزار تومان هم طلاهای همسرم را فروختم که جمعاً چهل و پنج هزار تومان شد و مبلغ نودوسه هزار تومان از بانک گرفتم که به اقساط می پردازم و مابقی را به وسیله چک پرداختم. خواهشمندم حساب سال و بدهی من را روشن فرمایید.

2. آیا به طلب پولی که پرداختش معلوم نیست، خمس تعلق می گیرد؟

3. آیا به پس انداز فرزندان یا همسر که همه ماهه به وسیله پدرشان به حساب آن ها واریز می گردد خمس تعلق می گیرد؟

4. آیا خمس را به حساب جنگ زدگان می توان واریز کرد؟

بسمه تعالی، به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه و تصفیه حساب کنید.

[سؤال 5259] 2563

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی زعیم الشیعه الامام خمینی، دام بقائه.

این جانب در محلی به نام شهرک امام حسین (علیه السلام) که ساکنان آن از مردم کم بضاعت و گروهی از طلاب و روحانیون می باشند و آن محل فاقد هرگونه کمک اولیه درمانی می باشد. ساختمانی بنا کرده ام که با توجه به کلیه دیون این جانب که کمتر از 300 هزار تومان است و مخارج این ساختمان بیش از دو برابر مبلغ مذکور شده است، در صورتی که اجازه فرمایید از سهم امام (علیه السلام) این ساختمان را در اختیار درمانگاه برای استفاده عموم بگذارم. با توجه به این که به هر یک از ارگان ها که امر فرمایید واگذار خواهم نمود. ضمناً جناب آقای حجت الاسلام و المسلمین حاج آقا احمد فقیه امامی در رابطه با زندگی این جانب از سال 1340 شمسی یعنی در حدود 21 سال است شناسایی کامل دارند.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، می توانید با صلاحدید جناب حجت الاسلام آقای حاج آقا احمد امامی و تحت نظر ایشان این کار را انجام دهید ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 5260] 2564

بسمه تعالی

دفتر محترم امام خمینی

محترماً؛ استفسار می شود که پیروان و مقلدان حضرت امام برای تسویه وجوهات

ص: 627

شرعی و خمس در تهران می بایستی به کدام نماینده رهبر کبیر و به کجا مراجعه نمایند.

بسمه تعالی، می توانند به جناب حجت الاسلام و المسلمین آقای حاج سید محمد صادق لواسانی مراجعه نمایند.

[سؤال 5261] 2565

بسمه تعالی

1. آیا مقلدین شما می توانند خمس را به سایر مراجع بپردازند یا خیر؟

بسمه تعالی، باید احراز وحدت مصرف کماً و کیفاً به نظر هر دو مجتهد بشود.

2. آیا از زکات فطره و همچنین پول مجهول المالک از قبیل پول هایی که پیدا می شود و صاحب آن شناخته نمی شود می توان کتب دینی جهت کتابخانه مسجد برای مطالعه مردم خرید یا خیر؟

بسمه تعالی، مجهول المالک باید به فقرا صدقه داده شود و از فطره مانع ندارد. و اگر فقیری باشد، مراعات او اولویت دارد.

3. دولت را اسلامی اعلام فرمودید و در رادیو دولتی می گویند: «جهت تهیه گوشت، اشخاصی را به خارج فرستادیم تا رعایت ذبح اسلامی بشود». با این فرض گوشت های منجمدی که اکنون در قصابی های تهران به فروش می رسد بلا اشکال است یا علم به تذکیر لازم است؟

بسمه تعالی، اگر احتمال داده شود که وارد کننده مسلمان احراز تذکیر کرده و گوشت را در دسترس مسلمین قرار داده محکوم به حلالت است.

[سؤال 5262] 4117

3. شخصی قسمتی از اموال خود را به عنوان سهم امام رد می کند و گیرنده رسیده نداده؛ آیا دویاره لازم است بدهد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر گیرنده وکیل یا مجاز از طرف مرجع تقلید دهنده وجه بوده، کفایت می کند.

[سؤال 5263] 1956

4. می خواستم بدانم که پول خمس مال را باید چگونه بدهم؛ آیا به هر امام

ص: 628

جماعت مسجدی بدهم درست است و یا این که باید به شخص معینی بدهم تا آن شخص پول را به امام برساند؟ اگر باید به شخص معینی داد، خواهشمندم شخصی را معرفی کنید تا خمس مال را به او بدهم.

در ضمن خانه ما حوالی شرق تهران است؛ اگر ممکن است شخصی را معین کنید که حوالی شرق تهران باشد و بتوان به راحتی پول را به او داد.

بسمه تعالی، خودتان تحقیق کنید و به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب بپردازید و می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

[سؤال 5264] 2566

بسمه تعالی 1361 / 11 / 1

محضر رهبر کبیر انقلاب اسلامی امام خمینی

خواهشمند است نظر شریف خود را در مورد سؤالات زیر بیان فرمایید.

1. سهم امام را در شهرستان کاشمر به چه کسانی تحویل دهیم؟

بسمه تعالی، می توانید به کسی که وکیل مسلم الوکاله این جانب باشد تسلیم کنید یا به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

2. اقامه نماز جماعت یا فرادا، در مجاورت نماز جمعه جایز است یا خیر؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد ولی بهتر است حرمت نماز جمعه را نگاه دارند.

3. آیا شهرستان مشهد جزو بلاد کبیره شمرده می شود؟

بسمه تعالی، تشخیص آن موکول به نظر عرف است و مشهد مقدس، از بلاد کبیره خارق العاده محسوب نیست.

[سؤال 5265] 2567

بسمه تعالی 1361 / 9 / 15

محضر مبارك حضرت امام خمینی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی

با درود فراوان بر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه طاهرین علیهم السلام و امام امت و شهیدان اسلام و

رزمندگان اسلام؛ از حضرت عالی خواهشمندم در صورت امکان، با خط مبارك به سؤالات زیر پاسخ دهید:

1. لطفاً موارد مصرف خمس را در زمان حاضر دقیقاً بیان فرمایید. و سهم امام را به چه وسیله خدمت حضرت عالی برسانم؟

بسمه تعالی، خمس باید به مرجع تقلید یا وکیل مسلم الوکاله او داده شود و می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

2. پولی که خمس آن داده شده آیا پس از گذشت يك سال، باز خمس به آن تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، دو مرتبه خمس ندارد.

3. جوانی هستم در شرف ازدواج، آیا با اجازه حضرت عالی می توانم پولم را جمع کرده، خانه و احتیاجات زندگی را در شأن خودم تهیه نمایم؟ در این صورت، خمس به پول جمع شده تعلق خواهد گرفت؟

بسمه تعالی، پس انداز اگر از درآمد کسب و حقوق باشد خمس دارد.

4. اگر پول را به صورت جنس - مثلاً فرش - نگهداری و پس از فروش، احتیاجات را تهیه نمایم در این صورت وظیفه شرعی چیست؟

بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 5266] 752

5. بدهی خمس را آیا می توان تماماً به حساب «100 امام» واریز نمود، یا این که باید 1/2 آن را به حساب امام و 1/2 بقیه را با اجازه، به سادات فقیر و مسکین داد؟

بسمه تعالی، به حضرت حجت الاسلام و المسلمین آقای پسندیده در قم بپردازید یا به شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید. ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 5267] 6802

2. آیا حسابی به نام مبارك امام جهت واریز کردن وجوهات شرعی (خمس) در یکی از بانک ها هست؟ بیان فرمایید و یا به چه وسیله به دفتر امام ارسال نمایم؟

ص: 630

بسمه تعالی، به یکی از نمایندگان مسلم الوکاله این جانب مراجعه نمایید و یا به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

[سؤال 5268] 2568

بسمه تعالی

برای پرداختن خمس به آن مرجع محترم باید به کجا مراجعه کرد؟ به امید توفیق هرچه بیشتر برای شما و سلامتی و طول عمر رهبر عزیزمان

بسمه تعالی، به جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای پسندیده، اخوی این جانب، در قم مراجعه کنید یا به شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

[سؤال 5269] 2569

بسمه تعالی

محضر مبارک حجت الاسلام والمسلمین آیت الله العظمی روح الله خمینی مدّ ظلّه العالی، السلام علیکم، وجود ذی جود حضرت عالی برای مسلمانان جهان مستدام.

مخفی نماند در منطقه مهدی آباد موسومه مسجد سیکل کرون است که خیلی کهنه و پوسیده شده چون صدها سال بر آن گذشته و حالا مشرف به خراب شده تعمیرش از سر نو محتاج و مواد تعمیر از قبیل سنگ و چوب و غیره است اما مع الاسف مؤمنین همان نواحی ندار و گنجایش تعهد تعمیر ندارند و مسجد مذکور مورد استفاده مؤمنین همه محل در اقامه صلاة و مجالس ولادت و شهادت معصومین علیهم السلام است. تعمیر مسجد تخمیناً دوصد هزار روپیه پاکستانی لازم دارد، خواهشمندیم که برای سهم امام از مؤمنین جمع کردن و صرف کردن مبلغ مذکور اجازه و مأذون بفرمایید تا مؤمنین دور از آن محله مساعده فرمایند. بنده متمنی است از حضرت عالی نظر مرحمت به سوی ما فرموده مساعده مبارک شامل حال شود.

بسمه تعالی، به نماینده این جانب در پاکستان مراجعه نمایید تا اگر ملاحظه

ص: 631

نمودند تعمیر مسجد ضرورت دارد و از تبرعات و زکات و سایر وجوه بریّه تأمین نمی شود به مقدار ضرورت از سهم مبارك امام (عليه السلام) اجازه دهند.

[سؤال 5270] 1908

3. مصرف دو سهم خمس در زمان حال چگونه است؟

بسمه تعالی، سهمین مبارکین را باید به مرجع تقلید یا وکیل مسلم الوکاله او تسلیم نمایید.

[سؤال 5271] 2570

بسم الله الرحمن الرحيم

والحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على محمد وآله الطاهرين

حضرة إمام الأمة وقائد المسلمين بسماحة السيد آية الله الخميني، دام ظلّه

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

أما بعد، فنسأل الله سبحانه أن يمدك بالصحة والعمر وطول البقاء ونطلب من جنابكم العالي أن تقتونا في بعض المسائل مأجورين؛ وذلك للحاجة في أرض جبل عامل أرض أبيض الغفاري (عليه السلام):

1. يذكر البعض في لبنان أنه وكيلكم وممثل لجنابكم في لبنان، فما رأيكم في ذلك؟ وإن كان الجواب بالنفي فلن نرجع نيابة عن حضرتكم في الفتاوى الشرعية والسياسية؛ أي من هو وكيلكم في لبنان؟

بسم الله تعالی، إن كان مع من يدعى الوكالة توقيع متي يشهد على صدق دعواه قبل قوله وللاطلاع على الفتاوى يمكنكم الرجوع إلى الرسالة العملية أو الاستفتاء الكتبي فيما لا يوجد حكمه في الرسالة.

2. في لبنان تحصل اشتباكات ومعارك مع الفلسطينيين والبعثيين العراقيين والشيوعيين والقوى اليسارية فما الموقف الشرعي في ذلك خاصة عند حصول هجمات من تلك الجماعات على قوانا ومدننا؟

بسم الله تعالی، يجوز الدفاع عن النفس والأهل والمال بل قد يجب ويجب كفاية الدفاع عن الإسلام والمسلمين وبلادهم.

ص: 632

3. يقوم كلٌّ من العراقيين (البعثيين) والليبيين والفلسطينيين والشيوعيين بتوزيع أموال على بعض الروحانيين (المعتممين) بعنوان «مساعدات خيرية للشعب اللبناني من حزب البعث العراقي أو من ليبيا»؛ فما الموقف الشرعي تجاه هذه الأقوال؟... وإن أقاموا مشاريع خيرية؟
بسم الله تعالى، لا يجوز في أيّ حال قبول صلاة من في قبول صلته هوان على الإسلام والمسلمين أو تقوية للكفر والباطل والجور.

4. هل يجوز النظر إلى الأجنبية بدون تَلذُّذ خاصّة، التي تُدعى إلى الحجاب وترفضه؟

بسم الله تعالى، يشكل جواز النظر إليها إن كانت مسلمة، وأمّا نساء أهل الذمّة، بل مطلق الكفار، فيجوز النظر إليهنّ مع عدم التلذُّذ وخوف الوقوع في الحرام.

5. هل تحكمون بنجاسة الكتابي وأهل الدروز والذين حُكم بكفرهم، كالبعثيين والشيوعيين؟... والذين نشكّ بكونهم كتابيين أو لا؛ لإخفائهم مذهبهم؟

بسم الله تعالى، يحكم بنجاسة جميع فرق الكفار؛ من الكتابي وغيره، وكذا كلٌّ من ارتدّ عن الإسلام أو حُكم بكفره.

6. هل يجوز بيع علب اللحمة الآتية من الغرب؟ وعن أكلها؟

بسم الله تعالى، إن احتمل أنّ من استوردها من بلاد الكفر قد حقّق تذكيتها بالطريقة الشرعية، جاز بيعها وشراؤها وأكلها، وإلاّ فهي بحكم الميتة ويحرم أكلها.

[سؤال 5272] 1926

3. اگر تا به حال خمس نداده باشم تمام اجناس و یا چیزهایی که با آن پول خریداری شده حرام است؟ و آیا خمس فقط به پول تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، می توانید برای تصفیه حساب به یکی از وکلای مسلّم الوكاله این جانب مراجعه شود.

[سؤال 5273] 2571

بسمه تعالی 1361 / 7 / 24

حضور محترم رئیس دفتر امام خمینی ضمن درود و سلام به رهبر کبیر انقلاب و بت شکن زمان و امام امت، ما در لبه پرتگاه قرار گرفته بودیم که یار مستضعفان جهان بار دیگر ما و اسیران را نجات داد و اسلام را احیا نمود اینک در این برهه زمان بر ما

ص: 633

واجب است که تمام مسأله دینی و سیاسی خود را از امام امت پیروی نماییم.

این جانب درجه دار ارتش جمهوری اسلامی ایران و مقلد امام، شرح زندگی خود را در مورد دادن خمس که یکی از فروع دین است به عرض می‌رسانم.

1. دارای خانه مسکونی با تمام وسایل متوسط و اتومبیل سواری پیکان مدل 55 که با خانواده ام از آن‌ها استفاده می‌کنیم و دارای سه پسر - که وقت ازدواجشان است - و دو دختر بزرگ می‌باشم.

2. خانه ای در دست مستأجر دارم (دارای دو باب مغازه و یک طبقه و نیم ساختمان آپارتمانی است) ضمناً پول سرقتی که مبلغ دویست و بیست هزار تومان بوده گرفته ام و خرج خانه مسکونی فعلی که مورد استفاده ام هست نموده ام.

3. کلیه اجاره ای که می‌گیرم به اضافه حقوقم جمعاً خرج ماهانه می‌شود و هیچگونه پس اندازی ندارم (که جمعاً یازده هزار تومان می‌باشد)

4. مبلغ سی هزار تومان فعلاً بدهی دارم.

5. خانه مسکونی من مبلغ پنجاه هزار تومان دیگر خرج دارد که باران نخوریم استدعا دارم آنچه را که شرع مقدس اسلام است در این مورد بیان فرمایید.

الف. به چه وسایلی خمس تعلق می‌گیرد.

ب. خانه اضافی را به قیمت فعلی خمس باید بدهم یا قیمتی که ساخته ام و خرج ساختمان آن شده است.

ج. من هیچگونه پول پس اندازی نداشته ام که سال از آن بگذرد یا گذشته باشد و این زندگی که به عرض رسید به مرور زمان تهیه شده است.

خداوند متعال سایه حضرت مستطاب عالی را تا انقلاب حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) بر سر مستضعفین جهان قائم بدارد، آمین، بحق محمد و آله الطاهرين.

بسمه تعالی، شما به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه و تصفیه حساب نمایید.

بسمه تعالی

محضر رهبر انقلاب و مرجع عالی قدر جناب مستطاب حاج آقا روح الله موسوی خمینی دامت برکاته

این جانب - شغل: راننده - که در سال 1395 ه. ق که احتمالاً هفت سال قبل می باشد برای خود سال قرار دادم و در آن زمان مقلد مرجع دیگری بودم و تمام زندگی را به حساب آوردم که ایشان مبلغ دو هزار تومان برایم مصالحه نمودند و از آن مبلغ تا به حال مقدار 16000 ریال - معادل هزار و ششصد تومان - پرداخت کرده ام که از آن مبلغ چهارصد تومان باقیمانده و تا کنون پرداخت ننموده ام تا وقتی که پرداخت می کردم وضع زندگی رو به راه بود و اما از وقتی که پرداخت ننموده ام، روز به روز وضع مالی بنده تیره شده و از زندگی خیلی عقب مانده ام و بدهکار هم شده ام و از اول انقلاب تا به حال نزدیک به 35 هزار تومان بدهی دارم، ناگفته نماند در تاریخ 15 / 4 / 61 یک عدد ماشین نیسان وانت بار از طرف بخشداری سهمیه بنده شده که مبلغ 82 هزار تومان قیمت آن می باشد و پول آن را هم قرض کرده ام و در شرکت تعاونی سرخس کار می کنم، ماهیانه ده هزار تومان به من می دهند که پنج هزار تومان بابت قرض ماشین کسر می کنند و پنج هزار تومان هم بابت کارکرد خودم با ماشین می دهند و دارای پنج سرعائله می باشم و خانه سکونتی هم ندارم که ماهی 500 تومان کرایه منزل می دهم و چون ماشین را در بازار آزاد به چهارصد تومان می خرند حال می خواهم از این تاریخ سالی برای خود قرار بدهم که مثل گذشته نباشد و بدهی حساب سال های قبل هم باقیمانده است، لذا از آن مرجع بزرگوار می خواهم دستوری و راهی و سالی برای بنده قرار دهد که تکلیف شرعی بنده روشن شود.

بسمه تعالی، شما به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه و تصفیه حساب نمایید.

ص: 635

بسمه تعالی

ریاست محترم دفتر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه

پس از عرض سلام و تهنیت به امام امت و بت شکن عصر حاضر و آرزوی پیروزی ملت به پا خاسته و مسلمان ایران به رهبری رهبر عالی قدر و ولی فقیه، بر مستکبران جهان مطالب زیر را به عرض می رسانم. چون از روز بلوغ تا امروز سال مربوط به خمس برای خود قرار نداده و اکنون تصمیم دارم که در این امر واجب اقدام عاجل نمایم، بنابراین موجودی خود به شرح زیر تقدیم می دارم تا هر دستوری از طرف شخص امام امت صادر فرمایید به اجرا گذارم.

1. چند سال پیش زمینی به عنوان مسکن در کازرون خریده و به خاطر همسایه بد اجباراً آن را فروختم که مبلغی در حدود 45 هزار تومان فایده داشت.

2. زمینی را دامادم به این جانب بخشید که آن هم مسکن درست نمایم، ولی چون پول ساختمان آن نتوانستم تهیه نمایم ناچاراً آن را فروختم که در حدود 85 هزار تومان فایده داشت.

3. حدود 18 سال در شرکت نفت آبادان کار کردم و سپس شرکت نفت در سال 1340 بنده را اخراج کرد و حدود 27 هزار تومان به عنوان پاداش اخراجی پرداخت کرد که از آن مبلغ در حدود 25 هزار تومان خانه ای در آبادان خریدم که محل سکنایم می باشد و فقط همین خانه مسکونی را دارم.

4. در مدت 30 سال سکونت در آبادان لوازم خانه ای هم برای زندگی تدریجاً خرید و تهیه نموده ام.

5. فعلاً منزلی در کازرون به مبلغ 85 هزار تومان رهن کرده به مدت 30 ماه.

6. در آبادان مبلغ 70 هزار تومان را کمک بدون سود به خانواده کرده ام که خانه برای خودشان بخرند که ماهیانه پنج هزار تومان بپردازند و در اثر وقوع جنگ تحمیلی

ص: 636

عراق آن 70 هزار تومان را مدیون می باشند و توانایی پرداخت آن را ندارند تا بینم بعد از جنگ این توانایی را پیدا کنند که بپردازند یا خیر.

7. خانه ای ملک عیالم که به ارث به او رسیده بود فروختم و مخارج تعمیر خانه مسکونی در آبادان کردم به ارزش هفت هزار تومان که عیالم طلب کار است.

8. موجودی نقدینه ام در حال حاضر حدود 25 هزار تومان است.

استدعا و انتظار دارم که با عرایض فوق بابت وجوهات خمس روشن فرمایند که آیا بدهکار می شوم یا خیر؟

بسمه تعالی، شما برای حساب خمس و تصفیه آن به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه کنید.

[سؤال 5276] 2574

بسمه تعالی

محترماً چند مطلب را به عرض مبارکتان می رسانم:

1. زمینی را مالک بودم و آن را پنج ساله اجاره به بانک دادم که بسازم و تحویل مستأجر برای استفاده نمودن بدهم، مبلغ مال الاجاره پنج سال 84 هزار تومان بوده، اضافه نمایم که با مبلغ 70 هزار تومان از مالی که وجوهش داده شده بود، زمین را ساخته تحویل بانک دادم، فعلاً پنج سال خاتمه یافته و باقی بر اجاره بانک می باشد.

2. زمین دیگری غیر از مذکور در فوق مالک هستم که آن را عمارت ساختم که عبارت از چند درب مغازه و بالای آن ساختمان برای سکونت، یک درب مغازه و یک شقه ساخته شده فرزندم را - بلاعوض و مجاناً از جهت مال الاجاره - سکونت دادم تا زمانی که امورش مقداری مرتب شود، ضمناً توضیح دهم ساختمان بالای مغازه را برای معامله نمودن و فروختن ساختم ولی هنوز فروش نرفته و دینی هم بر ذمه خود بحمدالله ندارم تکلیفم نسبت به این دو فقره ملک از جهت عین و منافعش نسبت به حقوق شرعی چیست؟

ص: 637

3. تا سنه 1353 برای خود سال قرار داده بودم و آخر سال درآمد خود را حساب نموده وجوه آن را می پرداختم به آیت الله صدوقی حفظه الله، از سنه 1353 الی الآن حساب سالم به هم خورده و وجوه شرعی خود را نپرداختم و بناء مذکور فوق را هم در ضمن این چند سال که حقوق خود را نپرداختم ساخته و تهیه نمودم، در این فرض تکلیفم نسبت به حقوق چند ساله چیست و معلوم باشد که ضمن این چند ساله مقداری بابت حقوق شرعی به حضرت آیت الله صدوقی دام ظلّه داده ام.

4. سیدی مستأجر يك درب مغازه این جانب بود، اخیراً وضع کسبش به هم خورد مجبور شد به فروختن مغازه، قرار فیما بین بر این بود که نصف سرقفلی مغازه را به این جانب که مالکم بپردازد ولی از جهت احتیاج مستأجر مزبور مبلغ 12 هزار تومان از سهمیه این جانب را تصرف نموده و ندارد که بپردازد موقعی که در مغازه هم نشسته بود نظر به آن که کسبش ضعیف بود گاهی کمک به ایشان می نمودم، چنانچه صلاح می دانید مبلغ 12 هزار تومان که بر ذمه شخص مذکور می باشد از باب حقوق شرعی حساب کنم.

بسمه تعالی، برای بررسی و تصفیة حساب به حضرت حجت الاسلام والمسلمین آقای صدوقی یا یکی دیگر از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه نمایید.

[سؤال 5277] 2575

بسمه تعالی 1361 / 2 / 6

به حضور مبارك رهبر کبير انقلاب و مرجع عالی قدر، امام امت، رهبر مستضعفان جهان، خمینی بت شکن زمان

فدوی مقلد آن مرجع عالی قدر هستم. استدعا دارم خمس و زکات و سهم امام فدوی را که ذیلاً شرح خواهم داد تعیین فرمایند. قبلاً از آن رهبر کبير سپاسگزارم.

فدوی هفده سال پیش با يك نفر شريك شدیم و زمینی که در خانی آباد نو که

ص: 638

مساحت آن 120 متر بود به 9 هزار تومان خریدیم، پس از ده سال سهم شریکم را به مبلغ دوازده هزار تومان خریدم، در مدت های فوق الذکر در خانه های سازمانی سازمان غله کشور که مساحت آن 76 متر است به عنوان اجاره که در چهارصد دستگاه نازی آباد می باشد، ساکن هستم و در سال 56 دولت منازل فوق الذکر را به ساکنین واگذار کرد - به مبلغ 43 هزار تومان به طور نقد و 60 هزار تومان به طور اقساط به ساکنین فروختند - و من 20 هزار تومان نقد داشتم و مبلغ 23 هزار تومان هم از طریق اداره از بانک وام گرفتم که اداره 30 ماهه از حقوق من کسر کرد، هم اکنون حقوق و مزایایی که دریافت می دارم چهار هزار و دویست تومان می باشد. با 24 سال سابقه خدمت در سال 59 زمین فوق الذکر را با چهل هزار تومان پول نقد که داشتم، شروع به بنا نمودم و هشتاد و شش هزار تومان هم از فامیل ها قرض الحسنه گرفتم و دو اتاق 3x4 تودر تو و یک اتاق 5 متری ساختم و چون پول نداشتم قرض الحسنه ام را که 86 هزار تومان بود بردازم همان خانه را که ساخته ام به یکی از فامیلان اجاره دادم به مبلغ 1500 تومان و 36 هزار تومان به طور رهنی پول گرفتم و به قرض الحسنه که بدهکار بودم دادم، در حقیقت 720 تومان بابت 36 هزار تومان از اجاره 1500 کسر می شود و 780 تومان اجاره می دهد و در حال حاضر 37500 تومان بدهی دارم و مقدار حقوق و مزایایی که شرح داده ام، و چهار فرزند دارم دو پسر و دو دختر که پسر بزرگم بیست سال دارد و محصل است و دختر بزرگم هفده سال دارد و در ضمن اثاثیه منزل هم مقداری دارم که از آن استفاده می کنم. از آن مقام معظم استدعا دارم خمس و زکات و سهم امام اموال این جانب را تعیین فرمایند. و چون پول نقد ندارم استدعا دارم برای من به طور اقساط تعیین فرمایند و همچنین کسی را که باید به او پرداخت نمایم.

بسمه تعالی، شما به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه و تصفیه حساب کنید.

بسمه تعالی 1361 / 10 / 27

محضر محترم حضرت امام خمینی رهبر کبیر انقلاب اسلامی دامت برکاته

سلام علیکم. ان شاء الله وجود مقدس آن حضرت تا ظهور حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) در صحت و سلامت و سایه پر ارج و پر برکت آن وجود ملکوتی سال های سال بر سر امت مسلمان دنیا مستدام و پایدار باشد.

خانواده ای هستیم 4 نفره - همسر کارمند دولت و خود افسر ارتش و دو فرزند - حدود شش سال پیش بعد از چهارده سال خدمت در ارتش با دریافت وام از بانک سپه و با مبلغی قرض از بستگان نزدیک و کمی هم پس انداز که اندوخته بودیم به طور اشتراک با همسرم قادر به خرید آپارتمانی دو اتاق خوابه گردیدیم.

به دلایل شغلی بعد از یک سال پس از خرید منزل به بندرعباس منتقل شدیم و در شش سال گذشته ضمن پرداخت قرض ها حدود 000/350 تومان پس انداز نموده ام.

در حال حاضر صد و هفتاد هزار تومان به بانک سپه مقروض می باشیم که مشترکاً به طور ماهیانه ادا می نمایم، با توجه به این که پول پس انداز شده جهت خرید منزل مناسب تر در عوض این آپارتمان می باشد.

الف. چه مبلغ خمس به این جانب تعلق می گیرد؟

ب. و از آن جا که علاقه مندم این مبلغ را به دفتر حضرت امام تقدیم نمایم متمنی است راهنمایی بفرمایید به چه آدرسی و یا چه شماره حسابی تقدیم شود.

بسمه تعالی، شما به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه و تصفیه حساب نمایید.

بسمه تعالی

محضر مبارک امام امت حضرت امام خمینی، روحی فداه

پس از عرض سلام و آرزوی طول عمر جناب عالی تا ظهور ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف)

احتراماً به عرض می‌رساند این جانب از دسترنج و سود کسب مقداری پول اندوخته بودم که چون حساب و کتاب و سال و ماهی برای خودم مقرر نکرده بودم، خمس آن را نمی‌پرداختم، تا این که سال پیش ازدواج کرده و تاریخ ازدواجمان را به عنوان سال برای خودم قرار دادم، در آن وقت (موقع ازدواج) تمام سرمایه من فقط يك اتومبیل بود و مقداری هم بدهکاری داشتم ولی اکنون مقدار 5 هزار تومان نقداً اندوخته دارم و 10 هزار تومان به بانک به طور اقساط از قرار هر ماهی هزار تومان بدهکارم و در طول سال نیز ماشین را که مورد نیاز بنده است تعویض نموده‌ام. با توجه به مراتب فوق راهنمایی بفرمایید که طریقه ادای وجوه شرعی بنده به چه صورت است و تکلیف اتومبیل چیست؟

لازم به تذکر است که همسر بنده نیز معلم است و حقوق می‌گیرد و با حقوق مشترك امرار معاش می‌نمایم. والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، شما می‌توانید به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه و به حساب وجوه شرعی خود رسیدگی نمایید.

[سؤال 5280] 2578

بسمه تعالی 1361 / 1 / 23

حضور مبارك حضرت آیت الله العظمی خمینی، دام ظلله العالی

به عرض عالی می‌رساند این جانب در سال 1357 حساب و درآمد خودم را طبق موازین شرع مقدس اسلام رسیدم و 65 هزار تومان شد و در سالهای 1358 و 1359 و 1360 در اثر تراکم کار موفق نشدم و در مدت مذکور يك منزل به مبلغ چهارصد و چهل هزار تومان برای خودم خریدم و دو مغازه هم خریدم که یکی را به مبلغ يك صد هزار تومان می‌خرند و یکی چهل هزار تومان و حال سی هزار تومان نقداً دارم و همه این سرمایه جزء حساب سال است یا خیر و باید سهم امام کلاً بدهم یا خیر؟

بسمه تعالی، شما باید نزد یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب تصفیه حساب نمایید.

ص: 641

جماران دفتر امام امت، پس از سلام و درود بر امام بزرگوارمان، خواهشمند است به چند سؤال درباره تعیین مقدار خمس به شرح زیر جواب داده و راهنمایی لازم را بنمایید.

1. خانه ای به نام این جانب است که از وام شرکت خریداری نموده ام.

2. ماشینی که از پس اندازهای قبل بوده دارم.

3. مقداری فرش به صورت قسطی خریداری و پول آن را پرداخت نموده ام.

4. مقداری نیز پول نقد در بانک به صورت پس اندازم دارم.

لطفاً طرز حساب نمودن و نیز پرداخت آن را جواب فرمایید.

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، شما برای تصفیه حساب به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه کنید.

این جانب به علت بی توجهی برای خود سال خمس قرار نداده ام و پس از حصول تذکر از 12 فروردین ماه سال جاری برای خود تعیین سال خمس نمودم، مجموع مایملکم يك باب خانه مسکونی و چند تخته فرش و موکت می باشد که مورد استفاده گذران زندگیم هست و يك دستگاہ اتومبیل سواری پیکان که بدان وسیله به محل کارم می روم و ماهیانه 6200 تومان حقوق می گیرم که در قبال این حقوق 375 هزار تومان بدهکارم که به اقساط باید به صندوق های قرض الحسنه و بانک های مختلف بپردازم، اشتیاقم به رهایی از عذاب الهی در این عدم توجه می باشد، مستدعی ام لطف پدرانہ را شامل حال فرمایید، ضمناً از سال 1354، ماهیانه یکهزار ریال بابت روحانی مسجد و

انجام تبلیغات اسلامی می پرداخته ام.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، برای تصفیه حساب به یکی از نمایندگان مسلم الوکاله این جانب مراجعه نمایید.

[سؤال 5283] 2581

بسمه تعالی 1361 / 2 / 13

پیشگاه مبارک رهبر انقلاب و پیشوای بزرگ اسلام و مرجع تقلید شیعیان سلام عرض نموده و طول عمر با عزت و عافیت آن وجود معظم را از درگاه خداوند عزوجل خواستارم، امید است بپذیرید.

از حدود ده سال قبل تا کنون به جهت فعالیتی که برای اعزام مبلغ به نقاط مختلف داشتم و به خاطر نیاز به بودجه برای مبلغین اعزامی برای برادران مسلمان حساب سال شرعی تعیین می کردم، بدیهی است در بین افراد کسانی بودند که بدهکار می شدند و می بایست بدهی آنان دستگردان شود، به همین جهت چون که دسترسی به حضرت عالی نداشتم، از جانب حضرت اخوی وکالت گرفته بودم و وجوه دریافتی را یا به ایشان یا به یکی دیگر از موثقیین می دادم و آن گاه مجدداً مصرف امور طلاب می نمودیم.

در حال حاضر هم از دفتر تبلیغات خودم به اطراف اعزام می شوم و کما فی السابق برادران مسلمان خواستار تعیین سال شرعی می شوند و همچنان نیاز به دستگردان می باشد، با توجه به این مقدمه این شك برای بنده پیش آمده که آیا با حضور حضرت عالی در کشور و نداشتن وکالت رسمی از شما آیا می توانم حساب کسی را بررسی و تعیین سال شرعی بنمایم و بدهی آنان را دستگردان کنم یا نمی توانم و این شك از آن جا به وجود آمد که حضرت عالی در رساله شریف می فرمایید (یا حاکم شرع دستگردان کند یا نماینده او) بنابراین بنده هیچکدام نیستم، بلکه

ص: 643

بسمه تعالی

محضر محترم امام خمینی

پس از عرض سلام از آن مرجع گرام استدعا دارم به وضعیت این جانب از نظر خمس و زکات و سهم امام رسیدگی و نتیجه را مرقوم فرمایید.

1. بیست و چهار سال است که در تهران سکونت دارم در این مدت مالیات حقوق و بیمه پرداخت کردم می خواستم بدانم حال که قانون اسلامی است اگر آخر سال پس اندازی داشته باشم، خمس و زکات تعلق می گیرد یا خیر؟ حقوقم 11/300 تومان مالیات و بیمه 2318 تومان.

2. خانه در تهران داشتم فروختم و پولش را بردم یزد يك خانه ساختم که دخترم سکونت دارد 1/200/000 تومان خرج شده.

3. خانه ای هم ارثیه پدرم را فروختم و ساختم در تفت 400/000 تومان خرج کردم.

4. خانه ای هم در تهران خریدم سال 1354 400/000 تومان و سکونت دارم.

5. يك زیرزمین هم در تهران دارم اجاره است سی هزار تومان، در حدود 150/000 تومان ارزش دارد، از ارثیه پدرم هم در حدود 150/000 تومان ملك باقیمانده است در یزد. ضمناً خانه تهران نصف آن را به اسم همسرم کردم.

و هزینه هایی هم به مسجد محل خودمان در یزد که تجدید بنا شده بود دادم، مقداری هم به حساب های جنگ زدگان واریز کردم و مقداری هم به يك سید فامیل که خانه می خواسته بسازد دادم و هنوز هم اگر لازم است بدهم در صورتی که بتوانم می دهم و اصلاً بفرمایید باید بدهم یا نه، استدعا دارم جواب مرحمت فرمایید تا دینم را در این باره هرچه زودتر بپردازم. والسلام

بسمه تعالی، می توانید به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب برای تصفیه حساب مراجعه کنید.

ریاست دفتر حضرت امام خمینی مدّ ظلّه العالی، سلام علیکم

با درود به رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران و رهبر مستضعفان جهان، حضرت امام خمینی و درود به روان پاک شهیدان انقلاب اسلامی
سؤالی به شرح ذیل از حضور رهبر انقلاب دارم که ضمن عذرخواهی از این که وقت گران بهای آن رهبر عزیز می گیرم مطرح می نمایم و
امید پاسخ گویی کتبی دارم.

1. شغل این جانب کارمند دولت و درآمد منحصراً از طریق اخذ حقوق می باشد.

2. وضع مالی ام به شرح زیر است:

الف - دارایی ها

1. مالکیت سه دانگ یک باب منزل به مساحت کل 75 متر مربع که در حال حاضر در آن جا زندگی می کنم خریداری شده در سال
1354 به مبلغ 600/000 ریال (شصت هزار تومان) ضمناً همین ملک از سال ها پیش در طرح قرار دارد که ممکن است تخریب شود.

2. یک دستگاه اتومبیل پیکان خریداری شده به مبلغ 850/000 ریال

3. مقداری لوازم منزل در حد متعارف

ب - بدهی ها

بدهی به بانک و اشخاص 929/000 ریال

علی هذا با عرض مراتب بالا استدعا دارد مقدار وجوه شرعیّه متعلقه به دارایی این جانب را تعیین و امر به ابلاغ فرمایند.

بسمه تعالی، برای تعیین و تصفیه حساب به یکی از وکلاء مسلّم الوکاله این جانب مراجعه و تصفیه حساب کنید.

بسمه تعالی

با درود به رهبر کبیر انقلاب اسلامی و سلام و دعا به رزمندگان سلحشور اسلام، امیدوارم که حال شما خوب و سلامت باشید، مسأله ای که باید این جانب از جناب عالی بپرسم این است که مقداری پول به ارزش چهل و دو هزار تومان دارم که فعلاً در بانک موجود است و طریق به دست آوردن آن به این شرح است که من در یک شرکت فرانسوی بوده و کار کرده ام، که در حال حاضر منحل شده که حدود 34 هزار تومان به من سابقه کار داده است. از اول انقلاب تا کنون هم بیکار هستم. سه تا از بچه هایم و خودم هم اکنون در جبهه به سر می بریم. قصد دارم دخترم را بعد از عید شوهر بدهم و برای سه تن از پسرانم زن بگیرم. لطف بفرمایید اگر خمس به من واجب می شود، طریقه خمس دادن این پول چگونه است و مرا روشن کنید در مورد این که بچه هایم را تأمین کنم یا این که به حج بروم. ضمناً تا کنون هم خمس نداده ام، مرا راهنمایی کنید.

بسمه تعالی، می توانید به یکی از نمایندگان مسلم الوکاله این جانب مراجعه و به حساب خود رسیدگی نمایید.

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت مجاهد کبیر و زعیم اعظم آیت الله العظمی امام خمینی مدّ ظلّه الشریف ارواحنا فداه، به سمع مبارك می رساند شخصی تا کنون سال برای خود تعیین نکرده و فعلاً به فکر افتاده و دارایی او از خانه و اثاث البیت و سرمایه مبلغ دو میلیون و شش صد و پنجاه و پنج هزار تومان می باشد، وظیفه ایشان راجع به خانه و غیره چیست، در اصفهان حساب کند یا این که شرفیاب محضر مبارك آن حضرت شود، تکلیف ایشان را معین فرمایید. بیش از پیش بقا و صحت و سلامتی و طول عمر

ص: 647

با برکت آن نایب به حق حضرت بقیة الله اعظم را از ایزد متعال خواهانیم.

بسمه تعالی، برای بررسی و تصفیه حساب به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه کنید.

[سؤال 5289] 2587

بسمه تعالی 1361/3/7

حضور رهبر عزیزم و مرجع تقلید محترم

پس از عرض سلام و دعا خدمت شما پدر مهربان مسلمین، می خواهم راجع به يك مسأله شرعی در رابطه با اقتصاد زندگی خودم صحبت کنم. و حدود خداوند متعال را در مورد آن بدانم و طبق دستور شرع، حرام را دور و حلال را طلب کنم. رهبر عزیز اموالی که فعلاً به نام من است از این قرار است:

1. دو دانگ از يك خانه سه طبقه در تهران میدان امام حسین که همه شش دانگ خانه را پدرم به نام من و دو برادر دیگرم خریده است و ارزش فعلی شش دانگ حدود يك میلیون تومان است.

2. مبلغ دویست و پنجاه هزار تومان پول نقد که اصل آن مبلغ سیصد هزار تومان بود که سال 1356 پدرم در بانک به نام من به حساب گذاشته و من در این مدت حدود پنجاه هزار تومان آن را خرج کرده ام و دویست و پنجاه هزار تومانش موجود است.

3. يك وانت که سال 58 به مبلغ شصت هزار تومان خریده ام چهل هزار تومان از پدرم گرفته ام و بیست هزار تومان از همسرم.

4. يك فرش 3×2 محلی.

5. مثل این که یکی دو قطعه زمین هم پدرم به نام من خریده است.

خوب ممکن است برسید این که عیبی ندارد، مالی است که پدرت به شما داده، ولی اصل مطلب همین است که می خواهم بگویم و آن این است که آیا این مال اصلش حلال است یا حرام و آیا حلال و حرامیش برای من که از پدرم گرفته ام صحیح است یا

ص: 648

نه. خوب کل سرگذشت پدر از اول تا به حال از زبان خودش و از دید من که چند سالش ناظر آن بوده ام چنین است.

پدرم حدود چهل سال پیش که پسر جوانی بوده از روستا به شهر می آید و به شغل کارگری مشغول می شود و در همان یکی دو سال اول با مادرم ازدواج می کند. از نظر اقتصادی وضع خیلی خرابی داشته و گویا وضع مملکت هم خیلی خراب بود.

روزی که در بازار به دنبال کار می رفته يك پارچه فروش بازار به او می گوید بیا به تو پارچه می دهم به روستا ببر و بفروش و سودش را برای خودت بردار. او پارچه به روستا می برد و با قیمتی گران تر می فروشد چنان که خودش می گوید با پولی يك پول سود کرد و فردایش دوباره همین کار را ادامه می دهد بسیار سود می کند و فردای دیگرش اجناس دیگر هم با خود از شهر به روستا می برد، چون آن ناحیه لرستان است و در آن زمان تریاک کشت می شده در بعضی از معامله ها به جای پول به او تریاک می دهند و ایشان در برگشت از روستا هم تریاک را در شهر با سود خوبی می فروخته و همین سود دو سره باعث می شود در مدت 6 - 7 سال وضعش بسیار خوب شود، ولی متأسفانه دیگر به او کم و بیش شهرت قاچاق فروش می دهند. چنان که خود من یادم می آید حدود 4 - 5 ساله بودم يك روز مأموران به خانه ما آمدند و دنبال چیزی می گشتند (حالا من 28 سال دارم) و بعد از چند سال شغل بساز بفروش خانه را انتخاب کرده. حدود 12 سال پیش يك قطعه زمین خرید و آن را تفکیک کرد و با سود بسیار زیادی فروخت و به دنبال همین معامله بود که دیگر شغل خرید و فروش زمین را انتخاب کرد و تا قبل از انقلاب این کار را انجام می داد، بسیار وضع مالیش خوب است، حدود شاید ده میلیون پول و ملک دارد.

ایشان دو بار به خانه خدا رفته، یکی سال 45 و يك بار سال 53، البته نماز می خواند ولی به انقلاب معتقد نیست و اهل خمس و زکات هم فکر نمی کنم باشد این که می گویم فکر نمی کنم چون هیچ وقت ندیده ام در این باره حرفی بزند یا در امر

خیری شرکت کند و حالا هم علی رغم اعلام دولت بر ممنوعیت فروش زمین دوبار زمین فروخته که دوبار دستگیر و به زندان رفته است.

و به این خاطر من نمی دانم این اموال حلال است یا حرام، لطفاً حد خدا را بگویید.

اگر حلال است که سهم امام و خدا به آن تعلق می گیرد لطفاً همه مطالب را بنویسید.

بسمه تعالی، شما به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه کنید تا به اموال شما رسیدگی نمایند و تصفیه حساب نمایند.

[سؤال 5290] 2588

بسمه تعالی 1361 / 9 / 26

پیشگاه امام عزیز و رهبر عظیم الشان و مرجع عالی قدر جهان، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت افاضاته

سلام علیکم، با آرزوی سلامتی به آن وجود گران قدر خواهشمند است با عنایت به مشروح ذیل تکلیف شرعی این جانب را از نظر میزان پرداخت خمس بفرمایید.

1. کارمند اداره پست هستم و تا کنون از بابت خمس دیناری پرداخت نکرده ام.

2. حدود دو سال قبل يك باب منزل مسکونی به مبلغ 6/050/000 ریال خریده ام که از این مبلغ دو بیست و چهل هزار تومانش ارث پدریم بود و سیصد هزار تومان از وام کارمندی استفاده کرده ام و حدود بیست و سه هزار تومان طلاهای همسرم را فروختم و بقیه را قرض گرفته بودم.

3. در سال 1358 يك دستگاه اتومبیل پیکان سواری به مبلغ چهل و سه هزار تومان خریده ام که یازده هزار تومان آن را قرض کرده بودم که به طور اقساطی پرداخت کرده ام.

4. در اداره خودمان شرکت تعاونی داریم که در آن شرکت مبلغ 195/000 ریال پس انداز دارم در عوض در رابطه با همان پس انداز مبلغ سی هزار تومان وام دریافت

ص: 650

کرده ام که در حال حاضر فقط دوازده هزار تومان از این بابت بدهی دارم که به طور اقساط پرداخت می کنم.

5. مبلغ سی و یک هزار تومان بدهی متفرقه دارم.

6. مبلغ حدوداً دوازده هزار تومان از کسی طلبکار هستم که در حال حاضر توان پرداخت آن را ندارد.

دیگر عرضی نیست از خداوند تبارک و تعالی سلامتی و طول عمر آن وجود بسیار عزیز گران قدر را مسألت دارم.

بسمه تعالی، شما برای تصفیه حساب به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه نمایید.

[سؤال 5291] 2589

بسمه تعالی 1361 / 9 / 21

دفتر آیت الله امام خمینی

ضمن عرض سلام و توفیقات معروض می دارد این جانب از سال 1349 / 9 / 18 در یکی از ادارات دولتی شاغل شدم. در سال 1358 بدون حساب مبلغ پنج هزار تومان بابت خمس پرداخت کردم تا این که دو ماه قبل به منزل مسئول بنیاد شهید که بابت تعیین خمس نماینده می باشد مراجعه کردم، تاریخ خمس را 1361 / 9 / 18 تعیین کردند با وجود دادن سه بار لیست اثاثیه موجود در منزل این جانب هر بار که به منزل ایشان رجوع کردم به اطلاع رساندند که لیست گم شده است. لذا برای بیرون آمدن از این بلا تکلیفی به آن دفتر مراجعه نمودم، خواهشمند است مقدار خمس اموال این جانب را که به پیوست می فرستم تعیین فرمایید.

در ضمن خودم شاغل هستم می توانم بدون رضایت شوهرم تاریخ خمس داشته باشم و وجوهات را از حقوق خود پرداخت نمایم.
التماس دعا داریم

بسمه تعالی، شما به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه و تصفیه حساب نمایید.

ص: 651

صورت اموال شخصی با همسرشان که مشترکاً این زندگی را تشکیل داده اند از قرار ذیل است.

1. خانه مسکونی واقع در مهرشهر فاز 4 کرج به مبلغ هفتصد هزار تومان خریداری شده و خودشان در آن زندگی می کنند و در حال حاضر مبلغ يك صد هزار تومان بابت آن خانه بدهی دارند، که يك جا بایستی پرداخت شود، که يك صد هزار تومان بابت بدهی آن خانه موجود بوده، که سال از روی آن رد شده و وجه موجود مزبور به علل مقررات ثبتي پرداخت آن به تعویق افتاده و اکنون شرایط پرداخت فراهم هست. 2. خانه دیگر که متعلق به همسرشان می باشد که واقع در شهر کرمان به مبلغ يك صد و شصت هزار تومان اکتیاع گردید که فعلاً مبلغ سی هزار تومان به بانک بدهی دارد. 3. اثاث و مخلفات خانه قسمتی مربوط به خودشان در حدود يك صد و هفتاد هزار تومان و قسمتی هم مربوط به جهیزیه صبیبه هاشان می باشد که جهت آن ها تهیه شده در حدود شصت هزار تومان. 4. وجه نقد مبلغ دویست و پنجاه هزار تومان می باشد که سال از روی آن رد شده. ضمناً نصف وجوهات که سهم سادات هست چنانچه آقا اجازه بفرمایند به یکی از بستگانشان که سید مستحق می باشند، عیال ندارد صرف ازدواج و تشکیل زندگی آنان بشود. 5. مطالبه از مردم ندارد. 6. بدهی به مردم فقط مربوط به خانه ها می باشد.

مبلغ بیست و پنج هزار تومان از بابت سهم امام (علیه السلام) توسط پیشنهاد محل به محضر مبارك امام تقدیم گردید.

بسمه تعالی، برای بررسی و تصفیه حساب به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه نمایید و سهم سادات خودتان را مجازید به سادات فقیر عقیف متدین پردازید.

2. کسی که برای اولین بار می خواهد سال خمسی تعیین کند در صورتی که دارای منزلی جهت مسکن خانواده و ماشینی شخصی برای استفاده خانواده باشد آیا به آن ها هم خمس تعلق می گیرد یا خیر و در صورت تعلق گرفتن به نرخ خرید قبل و یا روز باید پردازد. بسمه تعالی، موارد مختلف است و باید نزد مرجع تقلید یا وکیل او تصفیه حساب کند.

بسمه تعالی

اشخاصی که شغل آن ها کشاورزی بوده و منافع را با مالک زمین تقسیم می کرده اند و تا حال حساب خمسی نداشته اند و در ظرف این چند سال منزل و اثاث منزل را از همین محصولات کشاورزی تهیه کرده اند، آیا این اشخاص مشمول آن مسأله هستند که با سرمایه غیر مخمس کسب کرده اند، که تمام موجودی از منزل و غیر منزل را باید تخمیس کنند، یا این که حکم دیگر دارند؟ البته برای آن ها معلوم نیست مؤونه ای که تهیه کرده اند، از پول محصولات همان سال بوده یا از پول سال قبل بوده که در سال بعد مصرف مؤونه کرده اند.

خداوند متعال سایه حضرت مستطاب عالی را تا انقلاب حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) بر سر مستضعفین جهان قائم بدارد، آمین، بحق محمد و آله الطاهرین.

بسمه تعالی، به نمایندگی مجاز مراجعه و بعد از تصحیح معاملات، نسبت به حقوق شرعیه با او مصالحه کنند.

2. بنده سر سال برای حساب به خدمت یکی از آقایان قزوین، غیر از آقای امام جمعه عزیزمان، رفتم و به ایشان گفتم که بنده مقلد امام خمینی هستم، آیا وجوهاتی که

بنده به ایشان داده ام صحیح است؟

بسمه تعالی، اگر شخص مشارالیه وکالت از این جانب دارد و بر طبق اجازه عمل می نماید قبول است.

[سؤال 5296] 271

5. آیا کسی که سال حساب وجوهات نداشته و تازه می خواهد سال بگیرد، درآمد چند ماه را که يك مرتبه به دست آورده و يك سال بر آن نگذشته است باید تخمیس نماید یا نه؟ و همچنین خوارویار و آذوقه فعلی اش که سال بر آن نگذشته، خمس دارد یا نه؟ با توجه به فتوای احتیاطی که دارید و می فرمایید رأس المال از مؤونه نیست و باید مخمس شود آیا سؤال 5 جزء مؤونه است یا جزء رأس المال؟

بسمه تعالی، چنین شخصی باید مراجعه و حساب خود را تصفیه کند و در بعض موارد مرقوم مصالحه لازم است.

[سؤال 5297] 2592

بسمه تعالی

با کمال احترام حضور محترم جناب آقای روح الله خمینی، دامت برکاته

بنده یکی از کشاورزان جزء حومه سبزوار هستم. این جانب خدمت شما عرض می کنم: این جانب دارای يك دستگاه تراکتور بی ام هستم که نصف آن، از برادرهایم و نصف، از خود بنده می باشد؛ در حدود 15 سال قبل، يك زمین مزروعی خریداری کردم به مبلغ 280 تومان؛ يك قطعه زمین دیگر خریده ام به مبلغ شش هزار تومان و دو ساعت آب خریده ام به مبلغ 6800 تومان؛ يك زمین خریده ام برای سکونت، و فرش و قالی خریده ام و يك زمین دیگر خریده ام با 40 دقیقه آب به مبلغ 50 هزار تومان و مبلغ نود هزار تومان ملك با آب خریده ام. مبلغ هشتاد هزار تومان قرض دارم و بنده سال ندارم و خمس آل محمد و زکات نداده ام. ببینید هر چند خمس و زکات آن می شود، بفرمایید تا پردازم.

ص: 654

بسمه تعالی، به یکی از نمایندگان مسلم الوکاله این جانب مراجعه نمایید و حساب خود را بررسی کنید.

[سؤال 5298] 3516

2. سیدی فقیر است و از مردم خمس می گیرد حیوان باشد یا اجناس، به این صورت که اگر قیمت آن ده تومان است به بیست تومان می گیرد این خمس قبول است یا نه قبول نمی شود؟ شما امر بفرمایید.

بسمه تعالی، اگر در گرفتن خمس مجاز باشد ذمه دهنده خمس به مقدار قیمت واقعی جنس بری می شود.

[سؤال 5299] 2593

بسمه تعالی 1361/7/7

محضر مبارك زعيم عالی قدر، رهبر انقلاب، دامت برکاته

ضمن عرض سلام و درخواست توفیق برای آن جناب و سرافرازی برای مسلمین، خواهشمندم به چند سؤال مذکور پاسخ فرمایید:

1. شخصی است که تا به حال حساب سال برای خمس نداشته و در طی مدت زندگی، با درآمدش زمینی خریده و ساختمانی ساخته و به تدریج آن را تکمیل نموده است و پول نقد ابتدایی که به آن خمس تعلق می گرفت، معلوم نیست چقدر بوده است. و همچنین علاوه بر ساختمان، وسایل دیگری نیز در این مدت خریده است. با فرض مسأله تکلیف این شخص چیست و باید چه مقدار را مخمس کند؟

بسمه تعالی، می تواند به یکی از نمایندگان مسلم الوکاله این جانب مراجعه، و مقدار بدهی خمس خود را ولو با مصالحه، ادا نماید.

2. اسب کسی در زمینش بسته بود و اسب شخص دیگری آمد و ضربه ای به آن وارد کرد، به طوری که دست حیوان شکست و صاحب اسب مضروب با توجه به ناامید بودن بهبودی، اسب آن را از بین برد. در این مسأله اولاً، بفرمایید می تواند عوض حیوان را بگیرد یا خیر؟ ثانیاً، اگر می تواند؛ عوض نقص عضو را تنها باید بگیرد یا کل اسب را؟ ثالثاً، عوض اسب یا به عبارت دیگر دیه آن، مقدارش معین است

ص: 655

یا همان قیمت خود اسب می باشد؟

بسمه تعالی، اگر صاحب اسب دوم که ضربه وارد کرده، در نگهداری اسب خود کوتاهی کرده باشد، ضامن خسارت وارده بر اسب اول است و ضمان در فرض مسأله، نسبت به عضو است نه کل و مقدار مضمون، تفاوت دو قیمت صحیح و دست شکسته اسب است.

3. در رساله جناب عالی مذکور است: «اگر چنانچه شخصی دو مال یکی مخمس و دیگری غیر مخمس داشته باشد، می تواند مخارج سال خود را فقط از مال غیر مخمس بپردازد». در این صورت بفرمایید آیا به صرف نیت، این دو مال جدا می شوند یا خیر؟ و در صورت منفی بودن جواب، راه جدا کردن این دو مال در صورتی که مخلوط شده باشند که البته مقدارشان معلوم است، چیست؟

بسمه تعالی، مالك می تواند مال مخمس خود را جدا بگذارد و مؤونه خود را از درآمد وسط سال صرف نماید و مجرد نیت کافی نیست.

4. اگر چنانچه انسان اجمالاً بداند در بعضی مسائل رساله ای اشتباهاتی شده است، ولی نمی داند کدام مسائل، آیا صرف این اجمال مانع از استفاده آن رساله می شود یا نه؟

بسمه تعالی، باید رساله ای که از او فتوای مرجع تقلید اخذ می شود، مورد اعتماد و اطمینان باشد.

5. اگر بدهکاری بدهی خود را فراموش کند و شخص طلبکار نیز به جهتی از طلب خود در راه خدا صرف نظر نماید، با توجه به این که ممکن است بدهکار راضی به این عمل نباشد، آیا از نظر شرع اشکالی دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، ابراء کردن طلبکار ذمه مدیون را اشکال ندارد و رضایت بدهکار معتبر نیست.

[سؤال 5300] 752

3. حدود 7 یا 8 سال پیش، خدمت یکی از روحانیون رسیدم و بدهی ام را بابت خمس حساب کردم و مبلغی از آن بدهی را نیز پرداختم؛ لکن تتمه آن حساب (بدهی خمس) را نپرداختم. آیا همان حسابی که قبلاً نموده ام، مورد قبول است و باید بقیه را پرداخت کنم یا تکلیف دیگری است؟ «البته بعد از آن مدت، چنانچه بدهی دیگری داشته باشم باید بپردازم و لکن مورد سؤال، نسبت به حساب قبلی است».

بسمه تعالی، برای بررسی و تصفیه حساب، به یکی از وکلای مسلم الوكاله این جانب مراجعه نمایید.

ص: 656

دفتر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

این جانب 38 ساله متأهل، دارای همسر و دو فرزند می باشم. مدت شانزده سال در اداره بیماری های واگیر و مالاریا خدمت می نمایم، در خانواده مسلمان به دنیا آمده و تابع اسلام می باشم. ساختمان مسکونی تهیه نموده که در آن زندگی می کنم و تا آخر تیر ماه سال 1361 در ازای مبلغ سی هزار تومان در گرو بانک برای مدت چهارده سال می باشد از قرار ماهی 2375 تومان و دارای یک دستگاه ماشین پیکان شخصی جهت ایاب و ذهاب خانواده ام می باشم.

دارای چند قطعه فرش و موکت که کلاً به مبلغ 55000 تومان که در طی مدت خدمت خریداری کرده ام. ضمناً یک دستگاه تلویزیون و یک دستگاه ضبط صوت و یک دستگاه یخچال فریزر کلاً مبلغ 18000 تومان در طی مدت خدمت خریداری و مورد استفاده در منزل می باشد.

وسایل ضروری دیگری به اندازه کافی جهت خانواده تهیه نموده ام و خرج روزانه به طور معمولی ان شاء الله در اختیار خانواده ام قرار می دهم. انفاق از آن روزی که مکلف شده ام در حد توانایی - که ان شاء الله مورد رضای الله قرار گیرد - انجام می دهم.

با توجه به مراتب بالا 36000 هزار تومان وجه نقد در اختیار دارم، لطفاً سؤالات زیر را جواب مرحمت فرمایید.

1. آیا با توجه به مراتب بالا، خمس به این جانب تعلق می گیرد یا خیر؟ و اگر تعلق می گیرد، چه مبلغ و به چه حسابی باید واریز کرد یا به کجا رجوع نمایم؟ از بابت سهم امام چه مبلغ و سهم فقرا به چه مبلغ و چنانچه باز هم خمس تعلق می گیرد چنانچه فقیر مستمندی از نظر عقل و درک خودم پیدا ننمودم تکلیف شرعی چیست و به کجا و به چه نوع مصرف نمایم؟

2. اگر از این وجه یا اگر خداوند بخواهد بعداً از بابت جهیزیه دخترم وسایلی تهیه

نمایم باید خمس آن را داد یا خیر؟

3. تا به حال از بابت خمس مبلغی که قابل ذکر باشد پرداخت نکرده ام.

4. آیا تا به حال که خمس پرداخت نکرده ام و جمع آوری پول نقد تا آخر هر سال تقریباً در همین حدود بوده است آیا از نظر نماز، روزه و واجبات دیگر اشکال داشته یا ان شاء الله خداوند تبارک و تعالی از سر تقصیرات من در خواهد گذشت؟

بسمه تعالی، برای بررسی و تصفیه حساب به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه نمایید.

[سؤال 5302] 7214

4. من شغلی ندارم، یعنی قبلاً شغل داشتم و در پرداخت خمس اموال زندگیم کوتاهی کردم و حالا به دلایلی از شغل قبلی اخراج شدم و در وضعیت بد اقتصادی قرار دارم و نمی دانم در مورد پرداخت خمس چه کنم؟ نظر به این که در حال حاضر هیچ گونه درآمدی ندارم.

بسمه تعالی، اگر خمس بدهکار است باید به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه نماید.

[سؤال 5303] 2620

4. آیا پرداخت وجوه خمس و یا صرف آن با نظر حاکم شرعی غیر از نماینده مستقیم امام و یا خود حضرت امام مجاز می باشد؟

بسمه تعالی، باید به مرجع تقلید یا وکیل مسلم الوکاله او تحویل دهند یا با اجازه ایشان صرف نمایند.

[سؤال 5304] 2595

پاسخ استفتا: [نقل از صحیفه امام، ج 2، ص 174]

زمان: 1347 هـ. ش. / 1388 هـ. ق

مکان: نجف

ص: 658

[بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ. محضر مبارک مرجع عالی قدر جهان تشیع، حضرت مستطاب آیت الله العظمی جناب آقای خمینی ادام الله ظله العالی.]

پس از تقدیم عرض سلام و ادای مراسم تحیت، محترماً معروض می دارد: بفرمایید کسانی که سابقاً از حضرت عالی اجازه سهم مبارک امام (علیه السلام) داشته اند و در سال های گذشته در منابع بیاناتی به نفع دستگاه حاکمه و بر خلاف شرع و اعمالی ناشایسته و بر خلاف شرع اقدس از آن ها سرزده، آیا همچنان بر راه خود باقی هستند و می شود به آن ها سهم مبارک امام (علیه السلام) داد یا خیر؟ ادام الله بقاءکم.]

بسمه تعالی، کسانی که از دستگاه ظلم تأیید کرده اند یا می کنند و بر خلاف شرع مطهر عمل می کنند، اگر اجازه ای از این جانب دارند، از درجه اعتبار ساقط است و مؤمنین به آن ها از وجوه شرعی خصوصاً سهم مبارک امام (علیه السلام) ندهند. «اعاذنا الله تعالی من شرور أنفسنا».

روح الله الموسوی الخمینی

[سؤال 5305] 2596

بسمه تعالی

کسی زمینی دارد که خمس بر آن واجب است ولی توانایی دادن خمس را ندارد و آن را خانه کرده و در آن سکونت دارد و او در آن نماز می خواند نمازش درست است یا خیر و همچنین وسایل خانه که او ندارد خمسش را بدهد و در مورد جهیزیه که اگر از ارباب مکاسب باشد خمس دارد (اگر پدر خانواده درآمد روزانه اش با هم فرق داشته باشد باید خمس آن را داده و بعد جهیزیه بخرد) و او درآمدش کم است. مثلاً امروز 20 تومان و فردا 30 تومان است و او با قناعت کردن پولی را پس انداز می کند تا برای دخترش جهیزیه بخرد و او که این کار را می کند دیگر نمی تواند به تنهایی خانواده خود را اداره کند لذا بعضی ها او را در امر معاش کمک می کنند، حالا او پس انداز این

ص: 659

پول را باید تخمیس کند و بعد جهیزیه بخرد یا نه چون او می گوید اگر من 100 تومان داشته باشم باید 20 تومان بابت خمس بدهم و دیگر نمی توانم جهیزیه مورد نیاز را تهیه کنم.

بسمه تعالی، نسبت به زمین به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب مراجعه کنید تا پس از دستگردان کردن مقدار خمس به شما مهلت دهد، و از درآمد کسب هرچه که صرف زندگی روزمره و تهیه وسایل زندگی شود خمس ندارد و هر مقدار که ذخیره شود و سال بر آن بگذرد خمس دارد و جهیزیه را اگر به تدریج در بین سال از درآمد کسب تهیه کند خمس ندارد.

[سؤال 5306] 2597

پاسخ استفتا: [نقل از صحیفه امام، ج 3، ص 28]

زمان:؟

مکان: نجف

موضوع: پاسخ استفتا در مورد پرداخت وجوه شرعیه

[حضرت آیت الله العظمی جناب آقای حاج آقا روح الله خمینی مدّ ظله

بعد از عرض سلام، در پاسخ سؤالی که قبلاً از جناب عالی شده بود مرقوم فرموده بودید، مقلدین چنانچه بخواهند در مورد پرداخت وجوه شرعیه (خمس، زکات) به غیر وکلا و نمایندگان سرکار مثلاً به سایر مجتهدین مراجعه کنند مستلزم کسب اجازه خصوصی از جناب عالی هستند در غیر این صورت بری‌الذمه نمی شوند، آیا فتوای مزبور همچنان به قوت خود باقی است یا نه؟ با تقدیم احترام]

بسمه تعالی، باید یا به خودم یا وکیل معلوم الوکاله بدهند و به هر کس دادند باید یا قبض وصول از من یا آقای اخوی که در قم است مطالبه کنند، در غیر این حال نباید بدهند.

ص: 660

بسمه تعالی

آیا برای حکومت اسلامی این حق وجود دارد که در صورت عدم پرداخت وجوه شرعیه از طرف مدیونین آن ها، رأساً اقدام به اخذ نماید؟

بسمه تعالی، امر وجوه شرعیه با مرجع تقلید است و موقوف است به اجازه او.

[سؤال 5308] 3311

3. آیا وکیل يك مجتهد می تواند مقلد مجتهد دیگر را مجبور کند و سهم امام (علیه السلام) از او بگیرد، در حالی که او قلباً راضی نیست می خواهد سهم امام (علیه السلام) را به مرجع تقلید خود برساند. شما بیان فرمایید.

بسمه تعالی، حق ندارد او را اجبار کند.

[سؤال 5309] 2002

3. بعضی از وکیل های مجتهد می آید در دهات ها با قریه دار یا داروغه می سازد و می رود به خانه های مردم می گوید بیا خمس خود را بده صاحب خانه می گوید من خمس دادم يك چیزی کم مانده به شما می دهم آن ها قبول نمی کنند به زور، خود مال خمس داده نداده را هم قیمت می کنند، خمس آن ها را به دست خود می گیرند و از همان پول سهم امام (علیه السلام) به داروغه و قریه دار رشوه می دهد وکیل به آن ها، که شما با من کمک کردید آیا این عمل جایز است؟ شما بیان فرمایید.

بسمه تعالی، در صورتی که به زور از مردم پول می گیرند در حالی که آن ها بدهکار نیستند جایز نیست.

[سؤال 5310] 6047

3. آیا حاکم می تواند شخصی را مجبور به پرداخت خمس کند یا پرداخت به خود خمس دهنده واجب است؟

ص: 661

بسمه تعالی، ولی امر می تواند بدهکار خمس را الزام به پرداخت آن نماید.

[سؤال 5311] 1854

11. به افرادی که مورد وثوق بوده اند سهم امام (علیه السلام) و سهم سادات داده اند اکنون معلوم شده آن افراد صلاحیت نداشته اند آیا دین این افراد بری شده یا مدیون هستند.

بسمه تعالی، اگر پول در دست گیرنده موجود نیست لازم نیست بر شخص دوباره بدهد.

[سؤال 5312] 2091

4. نرجو أن تبعثوا لنا رقم الحساب الخاص لكم في طهران أو في فرنسا (وهو أسهل علينا في الجزائر) حتى نستطيع بعث الحقوق إليكم.

بسمه تعالی، مع الإمكان يجوز الحوالة إلى حساب رقم ألف لمؤسسة التعاون الإسلامي في قم المقدسة.

[سؤال 5313] 2599

بسمه تعالی

دفتر امام خمینی

این جانب آموزگار یکی از مدارس دورود، به اطلاع می رسانم: از زمان تشکیل خانواده تا کنون خمس نداده ام. آنچه برای خانه لازم بوده خریده و مبلغی به مرور پس انداز کرده که مقدار آن سی هزار تومان است که اکنون آن را در بانکی جهت استفاده وام خرید خانه گذاشته ام. تقاضا می شود، ضمن اعلام شماره حساب امام مربوط به خمس و مقدار خمس و سهم این جانب؛ چگونگی پرداخت آن را اعلام فرمایید. آیا می شود به طور مداوم ماهیانه مقداری به این عنوان پرداخت نمود یا خیر؟

ضمناً بفرمایید طبق فتوای امام اگر کسی پولی به شخصی قرض بدهد و بیشتر از يك

ص: 662

سال بعد، پس بگیرد، آیا باید خمس آن را بدهد یا خیر؟

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید و مجازید به تدریج بپردازید. و پولی که به قرض داده شده هر وقت وصول، شد باید تخمیس شود.

[سؤال 5314] 4692

2. مبلغی از بابت خمس و سهم مبارك امام بر ذمه این جانب می باشد، لطفاً دستور فرمایید که به چه مقامی تقدیم نمایم؟ البته قسمت غرب تهران ساکن می باشم.

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

[سؤال 5315] 2600

بسمه تعالی

محضر مبارك حضرت مستطاب، آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی، سلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

1. از خداوند متعال، طول عمر رهبر عظیم الشان را خواستاریم

مبلغ ده هزار ریال از بابت خمس آل محمد علیهم السلام و سهم امام (علیه السلام) تقدیم می شود و به نام این جانب قبض صادر شود؛ ضمناً از رهبر بزرگمان می خواهیم بیان فرمایند که وجوهات شرعی را آیا به حضور ایشان ارسال کنیم و یا در این جا به اهلس برسانیم؟

بسمه تعالی، می توانید وجه را به شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

2. این جانب در يك کارخانه به عنوان پیشنماز، نماز جماعت اقامه می نمایم؛ اخیراً متوجه شدم که 40 درصد کارخانه مال يك نفر می باشد که ایشان متهم است و لذا او را از کارخانه بیرون کرده اند. آیا نماز

ص: 663

ما در آن جا درست است و یا امام اجازه می فرمایند تا نماز ما در آن جا درست باشد؟

بسمه تعالی، اگر علم به غضب بودن ندارید اشکال ندارد.

[سؤال 5316] 18

2. مبلغ 14000 تومان از سهم مبارك امام (علیه السلام) از سال قبل که مقلد مرجع دیگری بودم و مبلغ 25000 تومان از تاریخ 20 / 4 / 1358 که به حضرت عالی رجوع نمودم بدهکار می باشم که تا کنون پرداخت آن مقدور نبوده است. لذا خواهشمند است اولاً: طریقه پرداخت وجوهات فوق را روشن فرمایید.

ثانیاً: نماینده آن حضرت را در مشهد معرفی کنید تا در صورت موافقت آن زعیم عالی قدر وجوهات را به طور اقساط بپردازم.

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار بانك تعاون اسلامی قم حواله کنید.

[سؤال 5317] 830

3. در اصفهان، وجوهات شرعی را به چه کسی بدهیم؟

بسمه تعالی، می توانید به وکیل مسلم الوکاله این جانب بپردازید و یا به شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

[سؤال 5318] 2061

2. مبلغ خمس باید به چه حسابی پرداخت گردد؟

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

[سؤال 5319] 2163

3. پول خمس را با چه وسیله ای می شود خدمت امام تقدیم کرد؟

بسمه تعالی، می توانند به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنند.

ص: 664

3. آیا شخصی که نتواند به حضرت امام، حق الله برساند و در منطقه، اگر نماینده امام را شناسد، آیا حسابی وجود دارد که در آن حساب بتوان این حقوق را پرداخت نمود؟

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

2. خمس را به کدام حساب و بانک پردازیم؟

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

2. سهم امام (علیه السلام) را به حساب صد امام می توان داد؟ اگر ممکن نیست، شماره ای را که برای حساب سهم امام (علیه السلام) می باشد، معین کنید.

بسمه تعالی، می توانید به شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایند.

4. با توجه به این که مقلد امام هستم و دوست دارم مستقیماً خمس خود را تقدیم امام نمایم و از طرفی امکان دسترسی و شرفیابی به حضور امام ممکن نیست، لذا مستدعی است در صورتی که امکان واریز به حساب بانکی باشد، شماره حساب بانکی و نام بانک را اعلام فرمایید.

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

به خاطر اشکال در چند مسأله در مورد خمس خواهشمند است به سؤالات ما جواب روشن بدهید:

1. آیا می شود خمس را به حساب امام ریخت و یا برای جبهه و غیره پرداخت کرد؟

بسمه تعالی، می توانند به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایند.

2. اگر جسمی را که يك سال از آن استفاده نشده خمس آن را بپردازند ولی باز هم به علت عدم احتیاج، مورد استفاده قرار نگیرد، باز هم در سال های بعد خمس به آن تعلق می گیرد یا نه؟

بسمه تعالی، دو مرتبه خمس ندارد.

3. آیا باید تمامی وسایل زندگی را برایشان خمس داد و یا فقط آن وسایلی که مورد استفاده قرار نمی گیرد به مدت يك سال؟

بسمه تعالی، ارباب مکاسب در زاید بر مؤونه سال، خمس دارد.

4. آیا به تمام سرمایه خمس تعلق می گیرد یا فقط به مقدار سود به دست آمده تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، سرمایه هم اگر از درآمد کسب و حقوق تهیه شده خمس دارد.

5. اگر کسی می خواهد روزه قرضی اش را بگیرد و حتی شب هم نیت کرده باشد ولی غسل به او واجب شود، آیا می تواند روزه بگیرد و فقط غسل به جا آورد یا آن روز را نمی تواند روزه بگیرد؟

بسمه تعالی، اگر تا صبح به حالت جنابت باقیمانده، نمی تواند روزه بگیرد.

6. اگر کسی روزه را مخصوصاً در ماه رمضان بخورد برای پرداخت کفاره آن می خواهد غذای 60 نفر را بدهد، ولی 60 نفر مستحق پیدا نکند، می تواند به 6 نفر 10 دفعه غذا بدهد و یا به 10 نفر 6 دفعه غذا بدهد یا نه؟ آیا می تواند پول آن را بدهد؟ مقدار آن چقدر است؟

بسمه تعالی، کفاره را باید به شصت مسکین بدهد و دادن پول کافی نیست.

7. آیا کسی که در کرج است برای نماز جمعه به تهران بیاید اشکال دارد؟ یا فقط لازم است محض احتیاط نماز ظهر و عصر را که شکسته شده بود دوباره در وطنش کامل بخواند؟

بسمه تعالی، می تواند به نماز جمعه حاضر شود؛ هر چند اگر به حد مسافت سیر کند نمازش شکسته است.

8. اگر شخصی نزدیک باشد که به پول احتیاج پیدا کند، لااقل برای مدت موقتی، آیا می شود خمس را به او داد یا نه؟

بسمه تعالی، موکول است به اجازه مرجع تقلید.

9. آیا به چیزی که خمس تعلق می گیرد، زکات تعلق نمی گیرد؟

بسمه تعالی، موارد زکات و خمس در رساله عملیه مذکور است.

بسمه تعالی

نظر به این که از بابت خمس بدهکار بوده و حضرت عالی فرموده اید که باید خمس را به مرجع تقلید داد یا با اجازه او صرف کرد، چون دسترسی به جناب عالی نداریم، آیا می توان آن را به حساب شماره 100 واریز نمود؟

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

6. مقداری سهم امام (علیه السلام) و خمس هست؛ لطف فرموده راهنمایی فرمایید به چه وسیله تقدیم نماییم؟

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

3. این جانب مقداری پس انداز دارم اگر باید خمس آن را بدهم، چون گیرنده آن را نمی توانم تشخیص دهم، راهنمایی ام فرمایید.

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید یا آن را به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب بپردازید.

6. آیا خمس پول را می شود به حساب جبهه جنگ یا 100 امام و یا دولت و غیره واریز کرد؟ (در غیر این صورت، به چه کسی باید سپرد؟)

بسمه تعالی، بدهی بابت سهمین شریفین را می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایید.

4. آیا می توان خمس را به حساب 100 امام واریز نمود و اگر نه، چه باید کرد؟

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

2. مبلغی از بابت خمس بر ذمه دارم و مایلیم مطابق دستور امام به مصرف برسانم. نظر معظم له را ابلاغ فرمایید که آیا می توانم تمام یا قسمتی از آن را برای کمک به جبهه ها و یا برای بازسازی مناطق جنگی و یا واریز به حساب 100 امام به مصرف برسانم و یا این که تماماً آن را به دفتر حواله نمایم و یا این که ایشان در شیراز نماینده ای دارند؟ در این صورت ایشان را معرفی کنند تا به نامبرده مراجعه نمایم.

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

2. قدری هم می خواهم پول بفرستم؛ شماره حساب قم، دفتر حضرت آقای خمینی را در جواب نامه مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، می توانید وجه شرعی را به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

[سؤال 5333] 5537

2. آیا خمس را می توان به شماره حساب 100 واریز نمود یا این که شماره حساب دیگری دارد اگر دارد، لطفاً راهنمایی کنید؟

بسمه تعالی، خمس را می توان به حساب شماره يك هزار مؤسسه تعاون اسلامی حواله نمایید و به حساب شماره 100 عجلتاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5334] 2384

2. بفرمایید سهم امام را به چه صورت پردازیم؟ آیا حساب پس انداز و یا رابطی که بتوان اطمینان کرد که خمس حتماً به دست امام می رسد، وجود دارد؟

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

[سؤال 5335] 1721

2. آیا می توانیم خمس را به حساب 100 امام خمینی واریز نماییم یا خیر؟

بسمه تعالی، عجلتاً به حساب مذکور اجازه نمی دهم و می توانند به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله نمایند.

[سؤال 5336] 855

7. بهتر است يك حساب عمومی برای خمس ها و يك حساب برای زکات ها مثل حساب 100 امام که برای سایر انفاقات است باز کنید و اگر هست شماره های آن را اعلام نمایید.

بسمه تعالی، حساب شماره یکهزار مؤسسه تعاون اسلامی قم مربوط به خمس و سهمین می باشد.

[سؤال 5337] 4027

5. مقداری پول خمس نزد این جانب است به چه صورت می توان مستقیم به دفتر امام فرستاد.

ص: 669

بسمه تعالی، می توانید به شماره هزار مؤسسه تعاونی اسلامی قم حواله نمایید.

[سؤال 5338] 2603

بسمه تعالی 8 / 10 / 1358

محضر مبارك امام خمینی، دام ظلّه العالی، با عرض سلام و ادب

فدوی دارای هشت نفر عائله هستم و می خواهم برای تأمین مخارج زندگی مغازه ای به مبلغ دو بیست هزار تومان بخرم و یک صد هزار تومان آن را نقد و بقیه را به اقساط بپردازم. چنانچه لازم باشد وجوهات شرعی را نقداً تأدیه نمایم، خرید مغازه به علت کسر پول مقدور نیست. استدعا دارم اجازه فرمایند وجوه شرعی را در حد توانایی به طور اقساط تقدیم نمایم. روسیاه و شرمندۀ درگاه پروردگار

بسمه تعالی، مجازید.

[سؤال 5339] 1987

2. اگر خمس مبلغ فوق را باید بپردازم، می توانم به تدریج بپردازم یا این که باید یک جا پرداخت شود؟

بسمه تعالی، هر مقدار حقوق که بر شما واجب است می توانید به یکی از وکلای مسلّم الوکاله این جانب مراجعه و دستگردان نمایید و به تدریج بپردازید.

[سؤال 5340] 2095

7. در چه شرایطی شخص می تواند خمس را به اقساط بپردازد؟ اگر یک جا بخواهد بپردازد تا اندازه ای در کسبش اختلال پیدا می شود و آیا کسی که برای اولین بار می خواهد خمس بپردازد، با آن که در حد نصاب، مال داشته آیا می شود مقداری از مالش، به عنوان سرمایه، از اخراج خمس معاف باشد؟

بسمه تعالی، معاف نیست و تأخیر باید با اجازه باشد.

ص: 670

2. آیا می توانم ماهیانه به طور قسط؛ خمس را بپردازم؟ چون می دانم برایم امکان این که يك جا بپردازم نیست.

بسمه تعالی، به یکی از نمایندگان این جانب مراجعه و با دستگردان کردن خمس با او تدریجاً بپردازید.

بسمه تعالی 1367/6/25

محضر مبارك رهبر شیعیان جهان حضرت امام خمینی

احتراماً به عرض مقام معظم امام عزیز می رسانم: همسر این جانب يك سال پیش به علت ناراحتی مرحوم شده که از ایشان 9 فرزند که هشت فرزند دختر و يك فرزند پسر است و 2 تن از دخترهایم ازدواج نموده اند و سایر فرزندانم از 4 ساله تا 17 ساله می باشند که کوچک ترین آن ها پسر و 2 تن از دخترهایم دم بخت می باشند و به علت مشکلات کم درآمدی و نداشتن نان آور و با تقاضای مرحوم همسر و بدهی های ایشان به حق الناس و خمس اموال وی که توسط نماینده شما مشخص شده به اقساط ماهانه 30/000 ریال می پردازیم که همان طور که در بالا به محضر شما عرض نمودم 2 تن از دخترهای بنده دم بخت می باشند، لذا عاجزانه از محضر امام عزیزمان تقاضا دارم با بررسی هایی که از طرف دفتر حضرت عالی انجام می شود به وضع درآمد خانوادگی بنده در رابطه با خمس مرحوم همسر رسیدگی نمایید. قابل ذکر می باشد که این سومین نامه ای است که به دفتر حضرت عالی نوشته ام.

بسمه تعالی، فرمودند فعلاً لازم نیست بپردازند تا هر وقت که برای ایشان ممکن شد بپردازند.

2. شخصی مبلغی سهمین بدهکار است و مسأله را از دفتر امام سؤال نموده و طبق

دستور دفتر امام، مبلغ بدهی سهمین را به تدریج می پردازد، اما نه به دفتر امام، بلکه به دفتر آیت الله منتظری و تا کنون مبلغی پرداخت و رسید دریافت نموده، آیا بقیه سهمین را به دفتر آیت الله منتظری یا به اشخاص دیگر بدهد اشکالی ندارد یا باید به دفتر امام ارسال دارد؟ در صورت دوم، شماره حساب و آدرس صحیح را اعلام فرمایند.

بسمه تعالی، باید بر طبق اجازه ای که گرفته عمل نماید.

[سؤال 5344] 4826

2. پرداخت خمس احتیاطی به يك مرتبه برای وصی مقدور نیست؛ اگر ممکن است اجازه فرمایید به تدریج پرداخت کند تا ضرر محسوسی متوجه وراثت نشود.

بسمه تعالی، اگر نمی توانند يك جا پرداخت کنند، مجازند به تدریج ادا نمایند؛ ولی تأخیر بدون عذر جایز نیست.

[سؤال 5345] 228

9. این جانب از اول تکلیف حساب سر سال نداشتم و خمس اموال و دارایی ام را نداده بودم تا این که در تاریخ 14 / 12 / 60 به حضور امام جمعه شهرمان مراجعه نمودم برای حساب سر سال و دادن خمس.

اموال و دارایی این جانب از این قرار بود. 1 - لوازم خانه 2 - پول نقد مبلغ 25 هزار تومان. امام جمعه از لوازم خانه این جانب چیزی به عنوان خمس کسر نکرد و فقط پول نقد این جانب را حساب کرد که خمسش شد پنج هزار تومان چون پول نردم نبود که خمس تعیین شده را بپردازم دستگردان کردیم و این جانب مبلغ خمس را بدهکار شدم چون لوازم خانه بیشتری احتیاج داشتم پول ها را خرج کردم و لوازم خانه خریدم و فعلاً مبلغ پنج هزار تومان خمس تعیین شده بالا را بدهکارم و پول ندارم که بپردازم.

الف. آیا می توانم هر موقع پول گیرم آمد خمس بالا را بدهم یا باید قبل از تمام شدن سال، خمس تعیین شده را بپردازم؟

ص: 672

ب. وظیفه این جانب چیست؟

بسمه تعالی، هر وقت توانستید بدهید.

[سؤال 5346] 2605

بسمه تعالی 1362/5/9

1. اگر شخصی با وکیل مسلم الوکاله شما بدهی شرعی خودش را دستگردان نموده، آیا می تواند آن بدهی را به وکیل مسلم الوکاله دیگر شما پردازد یا خیر؟

بسمه تعالی، به همان وکیلی که با ایشان دستگردان کرده اند، پردازند.

[سؤال 5347]

2. شخصی با وکیل مرجع دیگری دستگردان نموده، آیا بدهی خود را می تواند به وکیل مسلم الوکاله شما پردازد، یا خیر؟
بسمه تعالی، پردازند.

3. مغازه ای که شخص در آن کسب می کند و احتیاج هم به آن دارد، آیا این مغازه خمس دارد یا خیر؟
بسمه تعالی، خمس دارد.

[سؤال 5348] 4674

2. سهمین با دفتر امام حساب شده و به دفتر آیت الله منتظری واریز شده؛ اشکال دارد یا نه؟
بسمه تعالی، اشکال ندارد.

[سؤال 5349] 2606

بسمه تعالی

کسی که حساب خمس مالش را با یکی از نمایندگان شما دستگردان کرده است آیا می تواند بدهکاری خود را به یکی دیگر از نمایندگان شما پرداخت نماید؟

بسمه تعالی، اگر وکیل مسلم الوکاله باشد جایز است.

ص: 673

محضر مبارك رهبر كبير انقلاب، حضرت آيت الله العظمى امام خمينى، مدّ ظله العالى و جعلت فداه

پس از تقديم سلام و آرزوى طول عمر آن حضرت از درگاه خداوند متعال، به عرض مبارك مى رسانم: استان ايلام در گذشته مواجه با دو فقر مهم، يکى مادى و عمرانى، دوم فرهنگى و مسائل دينى بود. ولى از برکات وجود رهبر عظيم الشأن و ثمرات انقلاب، فقر مادى دارد برطرف مى شود، اما برطرف شدن فقر فرهنگى و دينى نياز به روحانى دارد. از فضل خداوند و انفاست قدسيه حضرت عالى يك مدرسه علميه دينيه ساخته ايم؛ فعلاً در حدود سى نفر طلبه داريم که شهريه لازم دارند و اهالى ايلام تا کنون مراجعات جهت پرداخت وجوه به بنده نداشته اند. مستدعى است به هر نحو که حضرت امام صلاح مى دانند چيزى مرقوم فرمايند که براى بنده اجازه باشد و براى مردم تذکر، تا شايد بدین وسيله کمک به مصرف طلاب مدرسه دينيه بشود. ضمناً عرض کنم بنده اجازه مفصل از حضرت عالى داشتم، ولى مانند ساير وسايل، در خر مشهر ماند و تلف شد. در خاتمه دوام عمر حضرتت را از خداوند مسألت مى دارم. والسلام عليكم ورحمة الله قربانت، محمدى، امام جمعه ايلام

بسمه تعالی، جناب عالى مجازيد سهم مبارك امام (عليه السلام) را دريافت داشته و به مصرف خودتان و طلاب محترم و مدرسه برسانيد و مؤمنين محترم نيز مقتضى است براى اداره مدرسه و مخارج طلاب علوم دينيه، وجوه شرعيه خود را به جناب عالى بپردازند. ان شاء الله موفق باشيد.

2. آيا مى توان شهريه را در مستحبات مالى مثل عقيقه براى فرزند و يا کمک مالى به ارحام و يا قرض دادن و يا رفتن به زيارت معصومين عليهم السلام مصرف کرد و به طور کلی

مصارف شهریه چه چیزهایی می تواند باشد؟

بسمه تعالی، آنچه که به حسب متعارف از شئون زندگی طالب علوم دینی شمرده می شود در صرف شهریه در آن مجاز است.

[سؤال 5352] 2608

پاسخ استفتا: [نقل از صحیفه امام، ج 18، ص 483]

زمان: 12 خرداد 1363 / 2 رمضان 1404

مکان: تهران، جماران

موضوع: ممنوعیت استفاده از سهم امام (علیه السلام) در تبلیغات انتخاباتی

سؤال کننده: جمعی از مؤمنین

[بسمه تعالی. بعضی ها نقل می کنند که حضرت عالی اجازه فرموده اید از سهم مبارك امام (علیه السلام) در راه تبلیغات انتخاباتی صرف نمایند، آیا این واقعیت دارد؟]

بسمه تعالی، این موضوع به هیچ وجه صحت ندارد. در صورتی که کسی خدای ناکرده از سهمین و وجوه شرعیه در این گونه امور خرج کرده است باید برگرداند.

روح الله الموسوی

[سؤال 5353] 2471

3. کسی که طلبه است آیا می تواند از سهم امام جهت خانه پدر خود چیزی بخرد؟

بسمه تعالی، به طور متعارف اشکال ندارد.

[سؤال 5354] 2530

2. نظر به این که همسرم به خاطر کمک به من برای خریدن خانه کار می کند و خلاصه مبلغ مورد نظر را با مکافات جمع کرده ایم، آیا برای شما مقدور است که سهم امام را ببخشید؟

بسمه تعالی، سهم امام بخشیده نمی شود.

ص: 675

6. دختر و پسری برای جهیزیه و عروسی پول ندارند؛ آیا از زکات و مال امام (علیه السلام) می شود به این ها داد؟

بسمه تعالی، چنانچه فقیر باشند، از زکات، کمک به آن ها مانع ندارد و امر سهم امام با مرجع تقلید است.

[سؤال 5356] 2609

بسمه تعالی

آیا شخص مکلف می تواند خودش حساب خمس و زکاتش را بکند و طبق مصارفی که در رساله ذکر شده است به مصرف برساند؟

بسمه تعالی، در زکات مانع ندارد. ولی در خمس باید اجازه بگیرد.

[سؤال 5357] 2610

بسمه تعالی

آیا خمس (سهمین) را مکلف می تواند خودش مستقیماً در موارد مقررّه یا حساب های متفرقه ای که مربوط به امور مهمّه در جمهوری اسلامی اعلام شده، واریز نماید؟

بسمه تعالی، نمی تواند و باید اجازه بگیرد.

[سؤال 5358] 2611

بسمه تعالی

محضر مبارک حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه العالی

طلبه ای در یکی از مساجد درس قرآن می گفته؛ یکی از مؤمنین مقداری موزاییک جهت خانه مسکونی (به مبلغ 2500 تومان) به این طلبه می دهد که بعداً بابت سهم مبارک امام (علیه السلام) از مجتهد اجازه بگیرد و حساب کند؛ دو سال می گذرد و طرفین در این موضوع حرفی نمی زنند. بعد از دو سال، صاحب حساب در تصادف کشته می شود و

ص: 676

مدرکی هم در دست نیست که آیا این مبلغ را اجازه گرفته یا خیر؟ تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، طلبه مرقوم وظیفه ای ندارد.

[سؤال 5359] 2343

4. اهل علم مروج و مدرّسی که از مجتهد جامع الشرائطی مأذون است که از سهم مبارك امام (علیه السلام) اخذ و در کسری مؤونه اش صرف کند، آیا می تواند سهم مبارك را در ساختمان خانه و خرید اثاث البیت محتاج الیه صرف کند یا خیر؟

بسمه تعالی، به هر نحو اجازه دارد باید عمل کند.

[سؤال 5360] 2179

3. مقداری سرمایه دادیم به يك سید که زندگی خود را با آن اداره کند؛ اما اکنون اگر بخواهیم سرمایه را از او بگیریم زندگی او مختل می شود. اجازه می فرماید آنچه به او دادیم خمس حساب کنیم یا خیر؟

بسمه تعالی، نمی توانید خمس حساب کنید.

[سؤال 5361] 1136

4. زیدی با اجازه مجتهدین جامع الشرائطی از اشخاص متعددی، - از پول ملك طلق آن اشخاص، و از وجوه برّ مطلق و زکات و مظالم و سهمین خمس آنان - سیصد هزار تومان اخذ و مخلوط نموده تا حمام عمومی بسازد، و يك صد هزار تومان از آن را با سیصد هزار تومان از پولی که جهاد سازندگی داده، صرف در بنای حمام نموده و به اتمام رسانیده است. آیا زید می تواند آن دو صد هزار تومان مختلط باقیمانده مأخوذه

از اشخاص را (با اجازه مجتهد) قرض بردارد و صرف در مصارف شخصی خود بنماید و بعدها از مال خود، در موارد لازمه پیش آمده آن حمام، خرج بنماید یا خیر؟

بسمه تعالی، وجوه شرعیه را باید به مصارف مقررّه آن برساند و نسبت به پول دریافتی از اشخاص که ملك آنان است، باید از صاحبان پول استجازه کند.

ص: 677

محضر مبارك مرجع اعظم و رهبر كبير انقلاب اسلامي ايران، حضرت آيت الله العظمى امام خميني، روي له الفداء

به عرض عالي مي رساند كه فرد خيروي از اهل بازار تهران دو سال قبل، از سهم مبارك امام (عليه السلام) به مبلغ صد و دو هزار تومان به توسط آيت الله مشكيني براي خريد خانه براي طلبه اي محتاج كمك کرده و در ضمن، خود ايشان گفته اند كه اين مبلغ كه به شما كمك مي كنم هيچ منتي هم ندارد و از مال خودم يا پدرم هم نيست، بلكه مال امام زمان (عليه السلام) است كه آقاي مشكيني قبول کرده كه به شما تعلق بگيرد. و من هم ضمن تشكر از ايشان، قبول كردم. لکن چون ايشان پسرعموي خانواده ام بودند لذا نصف منزل را در قولنامه به اسم خانواده ام نوشتند بدون اجازه من.

و حالا بعد از گذشت دو سال از آن واقعه اختلافي كه بين من و خانواده ام درگرفته و خانواده ام درخواست طلاق مي نمايد، پسرعموي او كه در خريد منزل از بابت سهم امام (عليه السلام) به ما كمك کرده بود از ما درخواست تخليه منزل را مي كند؛ حالا يا به عنوان كلاه شرعي و يا به جهت اين كه پسرعموي خانواده ام است و يا به جهات ديگر.

و دليلي هم كه دارند اين است كه مي گویند: اولاً من آن وقت كه به شما كمك كردم، حساب سالم را کرده بودم و پرداخته بودم و وجهي از سهم امام در گردنم نبود و به عنوان علي الحساب به نيت سهم امام به شما دادم كه در سال هاي بعد از سهم امام حساب كنم، و ثانياً چون در قولنامه، نصف منزل به اسم خانواده ات نوشته شده، به آن كه سهم امام تعلق نمي گيرد و اضافه مي كنند: بناير اين دو وجه منزل الان از آن خودم مي باشد و حتي نماز خواندن شما در آن موقوف به اجازه من است، در حالي كه ايشان دو سال پيش به صورت مطلق گفتند از سهم امام مي دهم و آقاي مشكيني هم قبول کرده و فقط به شما كه طلبه هستي تعلق گرفته.

حالا از محضر مبارك آن امام عزيز استفتا می شود که آیا منزل از آن پسرعموی همسر است و یا طبق اقرار خودشان، از سهم مبارك امام (علیه السلام) است و از ملك ایشان خارج شده و ملك ما شده است و یا این که از آن دخترعمویشان (خانواده من) می باشد (به کلی یا به نصف) یا نه؟ لطفاً نظر مبارکتان را مرقوم بفرمایید. والسلام

علیکم و علی عباد الله الصالحین

بسمه تعالی، کسی که پول را داده، دیگر حقی در خانه ندارد.

تلف شدن خمس بدون افراط و تفریط

[سؤال 5363] 2613

بسمه تعالی 1361 / 11 / 5

حضور محترم مرجع عالی قدر و رهبر مستضعفان جهان، امام خمینی، دامت برکاته

این جانب در حدود 16/000 تومان بابت خمس و زکات بدهکار هستم و در حدود يك هفته پیش، یعنی در روز پنجشنبه 30 / 10 / 1361 این مقدار پول را قرار بود ببرم در قم به دفتر آقای منتظری بدهم؛ اما در همان روز یکی از بستگانم فوت کردند و من همین مقدار پول را در جیب خود گذاشته و برای تشییع جنازه آن مرحوم به بهشت زهرا رفتم و قرار بود بعد از دفن آن مرحوم، به قم بروم. اما در بهشت زهرا این مقدار پول را از جیب من زدند و من به هر قسمت بهشت زهرا رفتم، گفتند که در این جا جیب برهای بین المللی وجود دارد و حتماً از جیب شما زده اند و حالا من سرگردان مانده ام که چه کار کنم؛ چون دیگر چنین مقدار پولی ندارم تا بدهم و این مقدار پول را هم در عرض چندین سال با زحمت زیاد به دست آوردم و حالا از شما تقاضا دارم که مرا راهنمایی کنید که آیا باز هم به من خمس تعلق می گیرد یا نه؟ امیدوارم مرا از این سرگردانی در بیاورید.

بسمه تعالی، اگر بدهکاری شما از سال های قبل بوده، هنوز باقی است و هر وقت توانستید ادا نمایید.

ص: 679

2. شخصی خمس مال خود را بدون این که دستگردان کرده باشد یا این که با اجازه از مال خود جدا کرده باشد از بلد خود می آورد تحویل حاکم شرع بدهد، یا این که به وسیله شخصی می فرستد و در بین راه تلف می شود، ذمه او نسبت به این خمس بری است یا خیر؟

بسمه تعالی، پیش از رساندن به مرجع تقلید یا وکیل مجاز او خمس محسوب نیست و در صورت تلف بری الذمه نمی شود.

بسمه تعالی

محضر مقدس حضرت آیت الله العظمی جناب آقای پسندیده، مدّ ظلّه

محترماً؛ به عرض می رساند: این جانب اهل و ساکن بندر دیلم از مقلدین حضرت آیت الله العظمی امام خمینی می باشم. مبلغ پنجاه هزار ریال سهم سادات و یک صد هزار ریال سهم امام در جیب گذاشته بودم. در ضمن کاری که داشتم، می خواستم شرفیاب گردیده، تقدیم نمایم. در بین راه، مبلغ یک صد هزار ریال که جداگانه در جیب خودم بوده به سرقت رفته است. استدعا دارم بفرمایید که باز هم خودم مدیون وجه مزبور می باشم یا خیر؟

بسمه تعالی، تا وجوه شرعی ادا نشود، برائت ذمه حاصل نمی شود.

بسمه تعالی

1. اشخاصی که خمس مال خود را بدون این که از مرجع تقلید اذن گرفته باشند فقط برای این که خود را موظف می دانند که خمس خود را به مرجع تقلید یا یکی از وکلای آن مرجع برسانند، حمل می کنند و در اثنا تلف می شود خمس از آن ها ساقط می شود یا این که ضامنند و باید بدهند و آیا فرقی بین این که در محل مستحق باشد یا

نباشد هست یا خیر و در صورتی که بدون اذن مرجع تقلید اگر از مال خود جدا کردند و تلف شد ضامن باشند همین که در رساله مرقوم فرموده شده که باید خمس خود را به مرجع یا وکیل مرجع برسانند کافی است در اذن، یا این که اذن خاصی شرط است؟

بسمه تعالی، خمس ساقط نمی شود و با فرض عدم تقصیر در حفظ و ادای خمس، مقدار تلف شده واجب نیست و آنچه در رساله ذکر شده موجب سقوط خمس نیست.

2. مظالم و مجهول المالك را می شود خرج مسجد کرد یا خیر؟

بسمه تعالی، باید به فقرا صدقه داده شود.

[سؤال 5367] 2616

بسمه تعالی 1361 / 6 / 5

اگر کسی مبلغی پول (400/000 ریال) از بابت سهمین مبارکین از مقلدین حضرت امام دریافت نماید، به قصد این که به نماینده امام برساند، و در این میان بدون تقریط مفقود شود، آیا مفقودکننده ضامن است یا خیر؟ در صورت عدم ضمان، ذمه صاحب وجه بری می شود یا خیر؟ در صورت عدم برائت ذمه، جهت پرداخت وجه، استجازه مجدد از صاحب پول لازم است یا نه؟

بسمه تعالی، اگر حامل امانت در حفظ آن تعدی و تقریط نکرده ضامن نیست؛ ولی اگر از طرف مرجع تقلید صاحبان پول، وکیل در اخذ وجوه نبوده، وجه مزبور بابت وجوه محسوب نیست و صاحبان پول باید بدهی خود را دوباره پرداخت نمایند.

[سؤال 5368] 2617

بسمه تعالی

به اشخاصی که سهم مبارک امام (علیه السلام) یا سایر وجوه شرعیه داده می شود بیاورند برای مرجع تقلید و این اشخاص پول ها را با پول خودشان یا با پول دیگران مخلوط

ص: 681

می کنند گاهی عمداً و گاهی بدون عمد آیا همین که همان مبلغ را تحویل مرجع یا دیگران بدهند کافی است یا این که باید از صاحب پول، هر که باشد استرضاً کنند و همچنین اگر وجهی به کسی داده اند که بابت مظالم یا جهت دیگری به فقرا بدهد، اگر از پول خودش به قصد مظالم یا قصد دیگری که صاحب پول کرده به فقرا بدهد و آن پول را که برای مظالم یا جهت دیگری برای فقرا داده اند عوض آن پول خودش برای خود بردارد، جایز است یا خیر؟ و اصلاً به طور کلی معاوضه پول با پول دیگری بدون کم و زیاد و بدون این که خصوصیتی در یکی از اسکناس ها باشد بدون احراز رضایت صاحب پول صحیح و جایز است یا خیر؟

خدایا خدایا تا انقلاب مهدی خمینی را نگهدار

بسمه تعالی، مانع ندارد.

[سؤال 5369] 2037

3. با توکل و خواست خداوند در خرمشهر خانه ای خریدم و به برادرم مقروض شدم برای این که بتوانم مبلغ قابلی را به برادر بدهم مبلغی پس انداز کردم در نتیجه سر سال به علت بدهکاری خمس خود را رد نکردم با جنگ تحمیلی و هجوم صدام کافر همه چیز از بین رفت حتی زیورهای خانواده ام که ان شاء الله در راه خدا بوده. برادر نیز در کمک رسانی جانش را نثار اسلام کرد. مدتی وضعیت ورثه معلوم نبود، پرداخت پول هم به ورثه و هم برای ادای خمس به علت نداشتن و بدهکاری تأخیر افتاده خواهشمند است مرا از نگرانی نجات دهید و ارشاد فرمایید.

برای از بین رفتن زندگی چندین ساله ام نه خود و نه خانواده ام ناراحت نیستیم، اما معلق ماندن وضعیت خمس مرا نگران کرده است.

بسمه تعالی، هر مقدار از درآمد کسب که پس انداز شده و سال بر آن گذشته خمس دارد ولی اگر نگهداشتن خمس از روی عمد و تقصیر نبوده و بدون تعدی و تفریط تلف شده شما ضامن نیستید.

ص: 682

[سؤال 5370] 2618

بسمه تعالی

حضور محترم حضرت آیت الله العظمی امام خمینی دامت برکاته

پس از ابلاغ عرض سلام به عرض می رساند

1. حدود چهل هزار تومان بابت سهم مبارك امام مدیون هستم، اجازه می فرمایید معادل آن به کمتر از خرید حساب کنم و به کمیته امداد امام خمینی (شهرکرد) پرداخت نمایم.

بسمه تعالی، مجازید به قیمت روز محسوب دارید و بپردازید، ان شاء الله موفق باشید.

[سؤال 5371]

2. اجازه می فرمایید که به عنوان قرض بابت خمس کفش به کمتر از خرید به کمیته امداد امام خمینی (شهرکرد) پرداخت کنم تا بعداً که بدهکار شدم حساب کنم.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، همانند بالا عمل کنید.

[سؤال 5372] 1875

3. عینی که متعلق خمس است، اگر مالک بخواهد خمس آن را از مال دیگری غیر از پول ادا کند، جایز است یا خیر؟ چون در این مسأله بین تحریر و حاشیه عروه تفاوتی به نظر می رسد.

بسمه تعالی، احوط آن است که در سهم مبارك امام (علیه السلام) با رضایت مجتهد مرجع تقلید یا وکیل مجاز او [این کار انجام شود].

ص: 683

3. می توان ارزاق منزل، مانند روغن، نان و... را به طور تقریبی به قیمت درآورد و پول آن ها را حساب کند؟

بسمه تعالی، جایز است.

بسمه تعالی 1361 / 10 / 5

محضر مکرم امام بزرگوار و عظیم الشان، آیت الله العظمی خمینی، ادام الله ظلّه علی رؤوس المسلمین، با عرض سلام خالصانه و ارادت قلبی، مستدعی است بفرمایند:

1. آیا وجه خمس را حتماً باید از نفس پول یا مالی که خمس بدان تعلق گرفته است پرداخت نمود، یا میزان خمس را از مال یا تقدینۀ مشابه عین هم می توان پرداخت؟

بسمه تعالی، می توانند از مال دیگر بدهند.

2. چنانچه خمس طلا و مسکوک طلا قبلاً پرداخت شده باشد، آیا مجدداً در پایان هر سال نیز خمس آن باید محاسبه و پرداخت گردد؟

بسمه تعالی، چیزی که خمس آن داده شده، دوباره خمس ندارد.

3. به مواد غذایی روزانه که به صورت عادی و اندک در منزل وجود دارد، مانند برنج و روغن و حبوبات و امثالهم نیز خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر سر سال زیاد بیاید، باید خمس آن را بدهند.

بسمه تعالی 1361 / 5 / 25

قم، دفتر حضرت امام مدّ ظلّه العالی، سلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

لطفاً نظر حضرت امام را در مورد مسائل ذیل اعلام فرمایید.

1. آیا سهم مبارك امام (علیه السلام) از اموال مختلف از قبیل اجناس مختلف و مال التجاره و

وجه نقد را می توان به صورت جنس و مال التجاره پرداخت نمود؟ و اصولاً آیا در مورد هیچ يك از اموال مورد اشاره می توان سهم امام (علیه السلام) را به صورت جنس پرداخت نمود؟

بسمه تعالی، با اجازه مانع ندارد.

2. آیا می توان سهم مبارك امام (علیه السلام) را به نهادهای انقلابی از قبیل جهاد سازندگی، بنیاد امور جنگ زدگان، هلال احمر و حساب مربوط به بازسازی مناطق جنگی پرداخت نمود؟

بسمه تعالی، بدون اجازه خاصه جایز نیست.

3. آیا می توان سهم سادات از وجه خمس را بدون اذن حاکم شرع به سید فقیر که مورد نظر است

پرداخت نمود؟

بسمه تعالی، محتاج به اجازه است.

4. آیا پرداخت وجوه خمس و یا صرف آن با نظر حاکم شرعی غیر از نماینده مستقیم امام و یا خود حضرت امام مجاز می باشد؟

بسمه تعالی، باید به مرجع تقلید یا وکیل مسلم الوکاله او تحویل دهند یا با اجازه ایشان صرف

نمایند.

احتساب دین، مالیات و... به جای خمس

[سؤال 5376] 2621

بسمه تعالی 1361 / 6 / 1

محضر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه

ضمن عرض سلام؛ شخصی دین فقیر صغیری را پرداخته که بعداً به وجوه شرعی حساب کند، آیا این کار شرعی خواهد بود یا نه؟

بسمه تعالی، در فرض مرقوم، نمی تواند بعداً پول پرداختی را بابت بدهی شرعی خود حساب نماید.

[سؤال 5377] 1681

3. این جانب مبلغی را که حدود سه هزار تومان است از يك سید عیالمند طلب

ص: 685

دارم که قرار بود در تاریخ 1 / 7 / 61 بدهد و چون نداشته، هنوز نداده است، آیا امام اجازه می دهند که به جای خمس حساب کنم؟ هر طور می توانند دستور فرمایند.

بسمه تعالی، در فرض فقیر بودن او، مجازید بابت سهم سادات خود محسوب نمایید.

[سؤال 5378] 2447

4. زیدی از سید فقیری طلبکار است؛ آیا می تواند از بابت خمس حساب نماید یا خیر؟

بسمه تعالی، موارد مختلف است و اگر مورد ابتلا است اجازه بگیرند.

[سؤال 5379] 2622

بسمه تعالی

دفتر محترم حضرت مستطاب آیت الله پسندیده، دامت برکاته

خواهشمند است فتوای حضرت مستطاب آیت الله العظمی فی العالمین، امام خمینی را در دو مسأله ذیل اعلام فرمایید. متشکر و ممنونم.

1. سیدی که استحقاق خمس داشته، مبلغی به عنوان قرض از شخصی گرفته و آن شخص، مبلغ مزبور را به عنوان خمس به او داده و به او اظهار نموده؛ لکن پس از يك سال، آن آقای سید بدهی خود را به آن شخص داده و او هم دریافت نمود. اکنون تکلیف این وجه چه چیز است؟ آیا به خود آن سید باید داده شود یا به سیدی دیگر؟

بسمه تعالی، اگر مجاز در پرداخت خمس به شخص مشارالیه بوده، پول دریافتی را باید به همان شخص برگرداند.

2. شخصی که تراکتور داشته، به اجاره داده که زمین را شخم نمایند؛ مبلغی به عنوان اجرت شخم زنی دریافت نموده؛ بعداً معلوم شده که زمین مورد شخم، غصبی بوده و در زمین غصب شخم می زده. اکنون تکلیف اجرتی که دریافت نموده، به فرضی که عالم به غصبیت بود و به فرضی که جاهل بوده چه چیز است؟

بسمه تعالی، اجرت را مالک است.

ص: 686

2. یکی از طلبکاران بقیه طلب خود را با یکی از حضرات مجتهدین محلی به عنوان سهم مبارك امام (علیه السلام) دست به دست کرده، اینک که بنده استطاعت پرداخت دارم آیا شرعاً این مبلغ را باید پردازم؟ و در صورت وجوب، به چه کسی بدهم؟

بسمه تعالی، اگر حواله ای را شما قبول نکرده اید و ضمانتی ننموده اید شما باید بدهی خود را به طلبکار پردازید و طلبکار، قرض خودش را بابت سهم امام به حاکم شرع پردازد.

2. مطابق قوانین مالیاتی در صورت امتناع از پرداخت مالیات مشکلات و تضییقاتی مانند توقیف اموال و دارایی و صدور اجرائیه و امثال آن عارض بدهکار می شود از طرف دیگر حاکم شرع می تواند شخص را مجبور به پرداخت وجوه شرعیه بنماید، آیا اخذ دو نوع مالیات از يك مال معین مشروع است یا خیر؟

بسمه تعالی، دادن مالیات کفایت از خمس نمی کند.

بسمه تعالی

آیا می توان در زمان حاضر (که دولت، اسلامی است) مالیاتی را که از کارمندان دولت دریافت می شود به جای یکی از دو سهمین (امام و سادات) و یا هر دو به حساب آورد؟

بسمه تعالی، مالیات به جای سهمین محسوب نمی شود.

بسمه تعالی 1361 / 11 / 27

محضر محترم حضرت آیت الله العظمی آقای پسندیده، مدّ ظلّه العالی، سلام علیکم، این جانب مغازه ای دارم در کشور قطر که فرزند نام در آن کار می کنند و از

درآمد آن، خودم و فرزندانم زندگی می کنیم و عایدات آن را به ایران می آورند. در سال 59، دو سال پس از پیروزی انقلاب، مبلغی (در حدود دویست هزار تومان) از درآمد نامبرده توسط فرزندم در فرودگاه مهرآباد به عنوان پول غیر مجاز توقیف شد و به حساب دولت در آمد. وجه مزبور بین 4 نفر بود (خودم و 3 فرزند دیگرم) آیا اکنون که به دستم نرسیده، به آن وجوهات تعلق می گیرد یا خیر؟ زیرا که بنده حساب سال خود را دارم و آیا وجه مزبور در عوض بدهکاری وجوهات که باید پردازم، می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، چنانچه وسط سال بوده یا کوتاهی در ادای خمس نشده، ضامن نیست و در هر صورت، وجه مذکور عوض خمس حساب نمی شود.

[سؤال 5384] 2132

4. مالیات بر ارث و مالیات مزروعی و اصلاحات ارضی (آب و زمین) که بدون اخذ بها به دهقانان داده شده، آیا به جای وجوهات شرعیه محسوب می شود؟

بسمه تعالی، مالیات، بابت سهمین شریفین محسوب نیست.

[سؤال 5385] 2625

بسمه تعالی 1361 / 2 / 14

خدمت زعیم عالی قدر، آیت الله آقای حاج سید روح الله خمینی، دام ظلّه العالی

پس از تقدیم سلام و عرض ارادتمندی، صحت و سعادت جناب عالی را از خدای بزرگ خواستارم. خداوند سایه شما را بر سر ما مستدام بدارد. آیا مالیاتی که به دولت اسلامی می دهم، سهم مبارك امام حساب می شود؟

بسمه تعالی، مالیات بابت سهمین محسوب نمی شود.

[سؤال 5386] 4178

5. آیا مالیات بر درآمد سالیانه که به وسیله دولت اخذ می شود، خمس محسوب می شود یا خیر؟

بسمه تعالی، مالیات بابت سهمین محسوب نمی شود.

ص: 688

دفتر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

با سلام؛ پدر یکی از شهدا با مراجعه خود استفتا می کند:

1. آیا خمس که بدهکارند، می توانند در مقابل مالیات دارایی دولتی پردازند؟

بسمه تعالی، خمس را به حساب مالیات نمی توان داد.

2. يك حسینیة ای از طرف شهرضایی ها در مشهد مقدس ساخته می شود، آیا اجازه می فرمایند که از سهم امام، مبلغی به ساختمان و خرید زمین این حسینیة کمک کنند؟

بسمه تعالی، خود صاحبان وجوه باید با تعیین مقدار، استجازه نمایند.

بسمه تعالی

محضر مقدس مرجع کبیر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

محترماً؛ خاطر مبارک را به عرایض زیر معطوف می دارد:

در حکومت اسلامی به رهبری آن زعیم عالی قدر چند نوع مالیات باید پرداخت نمایم؟ خمس درآمد را به پیشگاه مجتهد جامع الشرايط تقدیم نمایم یا به دولت؟ ما چند برادر جمع المال دارای بیست و يك نفر عائله هستیم و شغل بقالی داریم و همه ساله خمس درآمد خود را با نظارت امام جماعت پارس آباد رسیدگی و به حضور مجتهد تقدیم و رسید مبارک دریافت نموده ایم. در مورخه 11 / 9 / 60 دارایی، مالیات سه سال بعد از انقلاب را با تهدید خواستار شد و برای سال پنجاه و هشت مبلغ ده هزار و هفتصد تومان از ما گرفت. این جانب به ارائه سند پرداخت مبادرت کردم. ولی هنگام عرض

حال بنده را مرتجع و ارتجاعی نامیدند. از محضر مقدس بنیان گذار جمهوری اسلامی استدعا داریم امر به ابلاغ نمایند که مبلغ بالا را به خمس قبول می فرمایند یا خیر؟ تکلیف امت مسلمان را در این موارد روشن فرمایند.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

بسمه تعالی، مراعات مقررات دولت اسلامی لازم است و مالیات به جای وجوه شرعیه محسوب نمی شود.

[سؤال 5389] 2628

بسمه تعالی 1361 / 4 / 29

دفتر محترم امام خمینی، دامت برکاته

محترماً معروض می دارم که پرونده مالیاتی این جانب تا سال 1356، بیست هزار تومان بوده؛ و امسال يك مرتبه، برای هر سال حقیر، سیصد و سی و دو هزار تومان صورت آورده اند که پرداخت آن برای بنده مقدور نیست و به مقامات مربوط هم مراجعه شده؛ از تقبل آن مسامحه می نمایند. لذا خواهشمند است نظر امام عزیز را مرقوم فرموده که می توانم مازاد وجه بالا را بابت وجوهات محسوب نمایم یا نه؟

بسمه تعالی، مالیات، بابت وجوه شرعیه محسوب نمی شود.

[سؤال 5390] 2629

بسمه تعالی 1361 / 9 / 10

محضر مبارك حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

محترماً به عرض می رساند که این جانب کارمند آموزش و پرورش هستم و هر ماه، قریب به يك هزار تومان از حقوق بنده را به عنوان مالیات کسر می نمایند؛ آیا در حکومت اسلامی که تمام ارگان های دولت، روحانی و مجتهد و یا قریب به اجتهاد هستند و پولی که به عنوان مالیات کسر می شود در جای خود مصرف می گردد، آیا بنده می توانم این کسری حقوق را به عنوان سهم امام (علیه السلام) و همچنین سهم سادات عظام محسوب نمایم؟ و در ضمن بنده آن قدر قدرت و توانایی مالی ندارم که بتوان هم از حقوق بنده به عنوان مالیات کسر کنند و هم حقوق شرعیه را بپردازم، خواهشمند است دو کلمه مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، مالیات، بابت سهم امام و سهم سادات محسوب نمی شود.

ص: 690

6. همان گونه که استحضار دارید، کارکنان دولت در موقع دریافت حقوق، مالیات می پردازند. آیا این مالیات با توجه به این که دولت اسلامی است، می تواند به جای مقداری از خمس محسوب گردد؟

بسمه تعالی، مالیات بابت وجوه شرعیه محسوب نمی شود.

بسمه تعالی

در شرایط حاضر که هنوز نظام مالیاتی اسلامی تدوین و تصویب نشده است تکلیف کارمندان دولت و سایر کسانی که باید طبق قوانین موجود مالیات بدهند، در زمینه پرداخت خمس و زکات چه می باشد؟

بسمه تعالی، مالیات بابت وجوه شرعیه محسوب نمی شود.

بسمه تعالی 1361 / 3 / 31

محضر مبارک حضرت آیت الله العظمی، امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

محترماً معروض می دارد: مالیات هایی که دولت جمهوری اسلامی از ما اصناف بازار و غیره اخذ می نماید آیا سهم مبارک امام، غیر از سهم سادات محسوب می شود یا خیر؟ حکم الله را بیان فرمایید. در خاتمه، ادامه عمر عزیز آن امام را از خداوند تبارک و تعالی خواستاریم.

بسمه تعالی، مالیات بابت سهمین محسوب نمی شود.

بسمه تعالی 1361 / 3 / 24

محترماً معروض می دارد: بعد از سلام، سلامتی حضرت عالی را از خدای تبارک و تعالی خواستارم. در ثانی، مالیاتی که دولت جمهوری اسلامی از اصناف بازار اخذ

می نماید، آیا سهمین محسوب می شود یا خیر؟ حکم الله را بیان فرمایید.

بسمه تعالی، از سهمین محسوب نمی شود.

[سؤال 5395] 2633

بسمه تعالی 1361 / 11 / 3

حضرت امام خمینی، رهبر محترم مسلمانان جهان

ضمن عرض سلام؛ استحضار می دهد حال که دولت مملکت ایران اسلامی زیر نظر آن رهبر عظیم الشان اداره می شود، می توان مالیات کسبی سالیانه خود را از خمس متعلقه پرداخت نمود یا خیر؟ در صورت منفی بودن، چنانچه مصلحت می باشد جهت روشن شدن حقیر ذیلاً مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی، مالیات، بابت خمس محسوب نمی شود.

[سؤال 5396] 2634

بسمه تعالی 20 رمضان 1402 ق

جماران، محضر مبارک حضرت آیت الله امام خمینی

همان طوری که مستحضرید دولت جمهوری اسلامی از حقوق ماهانه ای که به کارمندان خود می دهد، مبلغی را کسر و به نام مالیات برداشت می نماید و عملاً تنها حقوق بگیرها هستند که این مالیات را می دهند، از نظر شرعی پرداخت این مالیات جزء کدام یک از وجوهات (خمس، زکات و غیره) محسوب می گردد؟

بسمه تعالی، مالیات بابت وجوه شرعی محسوب نیست.

[سؤال 5397] 2635

بسمه تعالی 1361 / 9 / 25

جناب مستطاب، حضرت آیت الله العظمی الخمینی، دام ظلّه العالی

محترماً پس از عرض سلام و ارادت، استدعا دارم به مسائل زیر پاسخ مرحمت فرمایید:

ص: 692

1. آیا شخص کاسب که حساب سال دارد و خمس می دهد، مالیات بر درآمد دولت را هم باید بدهد یا نه؟

بسمه تعالی، مالیات، بابت خمس محسوب نمی شود.

2. در جنسی که برای شیرین کردن - مانند بادام - آن را خیس می کنند و دیگ آن بیش از صد کیلو بادام می گیرد، پس از خیس کردن، در آب آن فضله گربه دیده شود، آن بادام و آب پاك است یا بادام و دیگ را باید تطهیر کرد؟

بسمه تعالی، اگر فضله در آب است و آب در بادام نفوذ کرده، نجس است.

[سؤال 5398] 2636

بسمه تعالی

با توجه به این که دولت اسلامی است و پشتیبانی از آن تکلیف شرعی است؛ آیا مالیاتی را که باید به دولت پرداخت نمود، می توان به جای خمس محسوب کرد؟

بسمه تعالی، دادن مالیات، کفایت از خمس نمی کند.

[سؤال 5399] 2637

بسمه تعالی 14 / 7 / 1361

مسئول محترم دفتر امام خمینی

پس از عرض سلام و آرزوی سلامتی و طول عمر برای امام خمینی، مدّ ظلّه العالی و سایر خدمتگزاران اسلام؛ به استحضار می رساند که این جانب با خواهرم مالک دو باب خانه موروثی مشاع مخمس بودیم که به خاطر تبدیل به احسن نمودن و جدا کردن سهممان، یکی از آن ها را در دو سال پیش به مبلغ 3/350/000 ریال و دیگری را در 4 ماه پیش به مبلغ 5/850/000 ریال فروختیم. لکن قیمت حال حاضر همین خانه ها هر کدام حدود 800 الی 900 هزار تومان می باشد. بنابراین در حال حاضر به هیچ ترتیبی قدرت خرید خانه های مورد نظر را نداریم؛ لذا از آن جایی که چندین سال است که وجوهات خود را خدمت آیت الله پسنیدیده

ص: 693

پرداخت می نمایم و سال من نیز برای احتساب خمس نزدیک می باشد، تقاضا می نمایم با توجه به مسائل زیر، طبق نظر امام، بنده را راهنمایی فرمایید تا به همان نحو عمل نمایم:

1. اولاً این جانب کارمند بوده و از بابت مالیات و بیمه، حدود 30/000 ریال در ماه پرداخت می نمایم و حال که بحمدالله حکومت اسلامی می باشد، پرداخت هم مالیات و هم خمس از نظر امام چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، مالیات به جای خمس محسوب نمی شود.

2. ثانیاً چون در حال حاضر توانایی خرید خانه وجود ندارد، مقداری از پول خانه را به دایی ام قرض داده و ایشان بنده را در امر تولید، مشارکت داده اند که خود هم در ساعات فراغت عملاً به ایشان کمک می نمایم. لذا فرض بفرمایید در آخر سال این جانب از محل حقوق و کسب 500/000 ریال یا بیشتر سود ببرم؛ آیا با توجه به این که حتی توانایی خرید خانه اولیه خود را هم ندارم و اگر خانه ای هم بخرم، می باید از وام بانکی هم استفاده نمایم و تا سال ها مقروض باشم، باید خمس سود امسال و سال های دیگر را - اگر که وضع به همین صورت باشد - پرداخت نمایم یا خیر؟

بسمه تعالی، سر سال باید خمس سود تجارت را که باقیمانده، بردارند.

[سؤال 5400] 2638

بسمه تعالی 1361 / 9 / 4

دفتر امام خمینی، با احترام؛ این جانب مقلد حضرت امام می باشم و سؤالاتی برایم مطرح می باشد که خواهشمندم پاسخ لازم را ارسال فرمایید:

1. همه ماهه طبق قوانین و مقررات جاری مملکتی، از حقوق، مالیات دریافت می شود، آیا این مالیات که به حساب خزانه دولت جمهوری اسلامی واریز می شود را می توان به حساب خمس محسوب کرد؟

بسمه تعالی، مالیات، بابت خمس محسوب نمی شود.

[سؤال 5401]

2. بر اساس تقاضای کارمندان، هر ماهه يك روز حقوق کسر و به حساب

ص: 694

جنگ زدگان یا بازسازی مناطق جنگی واریز می کنند، آیا می شود این مقدار را هم به حساب خمس در نظر گرفت؟

بسمه تعالی، محسوب نمی شود.

[سؤال 5402]

3. آیا می شود مالیات هایی از قبیل مالیات بر درآمد، مالیات بر مستغلات را به حساب خمس منظور نمود؟

بسمه تعالی، حکم آن گذشت.

4. با توجه به این که مقلد امام هستیم و دوست داریم مستقیماً خمس خود را تقدیم امام نمایم و از طرفی امکان دسترسی و شرف یابی به حضور امام ممکن نیست، لذا مستدعی است در صورتی که امکان واریز به حساب بانکی باشد، شماره حساب بانکی و نام بانک را اعلام فرمایید.

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید.

5. این جانب دارای یک دستگاه خانه شخصی و یک دستگاه ماشین پیکان شخصی می باشم؛ ضمناً نزدیک به یک صد هزار تومان بدهکار هستم و ماهیانه حدود شش هزار و هشت صد تومان خالص، حقوق دریافت می کنم و دارای همسر و چهار فرزند می باشم؛ خواهشمندم طریقه محاسبه خمس اموال و دارایی این جانب را بفرمایید؟ و این که آیا شرعاً موظف هستم که خمس پرداخت نمایم؟ البته با توجه به مخارج سنگین در این موقعیت زمانی، هزینه زندگی در سطح بالا و پس انداز خیلی کم می باشد.

بسمه تعالی، برای حساب خمس نزدیکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب بروید و تصفیه کنید.

[سؤال 5403] 2639

بسمه تعالی 1361 / 11 / 6

محضر مبارك مرجع عالی قدر و رهبر عظیم الشان، حضرت آیت الله امام خمینی، دامت برکاته

با درود و سلام به محضر مرجع عالی قدر عالم اسلام؛ این جانب ساکن ماسال از توابع رشت، مبلغی سهم امام در پیش خود دارم و در محل سکونت ما هم دو باب مسجد و یک مسجد جمعه جهت برگزاری نماز جمعه در دست ساختمان است و مبالغی کسری بودجه دارند، آیا از پولی که از سهم امام در پیش خود دارم، می توانم در

ص: 695

مساجد فوق الذکر خرج نمایم؟ و اگر نمی توانم خرج نمایم، به وسیله چه کسی و یا چه شماره بانکی به حضورتان تقدیم بدارم؟ و آیا مالیاتی که دولت اسلامی از ما می گیرد، از خمس اموال ما حساب می شود یا نه؟

بسمه تعالی، با تعیین مقدار بدهکاری، تحصیل اجازه نمایند و مالیات، عوض خمس محسوب نمی شود.

[سؤال 5404] 2640

بسمه تعالی 1361 / 3 / 23

دفتر امام خمینی، لطفاً به سؤال زیر پاسخ دهید:

این جانب يك قطعه زمین موروثی داشتم و آن را فروختم، آیا باید زکات و یا وجوهاتی دیگر بپردازم؟ و اگر مثلاً اداره دارایی از من مالیات دریافت کرده، باز به چه نحوه می شود؟

بسمه تعالی، زمین زکات ندارد و اگر یقین ندارد که متعلق خمس باشد، خمس هم ندارد و مالیات، مربوط به مقررات دولت اسلامی است و بابت خمس و زکات حساب نمی شود.

[سؤال 5405] 1279

6. سؤال می شود آیا از نظر حضرت عالی مالیات های پرداخت شده به دولت جمهوری اسلامی از خمس یا سهم مبارك امام (علیه السلام) محسوب می شود یا نه؟

بسمه تعالی، مالیات بابت سهمین محسوب نمی شود.

[سؤال 5406] 2641

بسمه تعالی 1361 / 4 / 18

کارکنان و مسئولین دفتر حضرت امام خمینی، سلام علیکم

تقاضا دارد به چند مسأله شرعی جواب مرقوم فرمایید:

1. آیا کارمند دولت که هر ماه مبلغی به عنوان مالیات از حقوقش کسر می گردد

ص: 696

می تواند در موقع پرداخت خمس آن مبلغ را به حساب آورد؟

بسمه تعالی، مالیات بابت وجوه شرعیه محسوب نمی شود.

2. زن و مرد کارمندی هستند که فقط یکی از آن ها خمس می پردازد و هر دو مشترکاً وسایل خانه را خریداری می کنند؛ تکلیف خواندن نماز در خانه و استفاده از وسایلی مثلاً فرش که روی آن نماز خوانده می شود چیست؟

بسمه تعالی، در صورت یقین به وجود خمس در آن مال تا خمس ادا نشود نمی توانند تصرف کنند.

3. آیا می توان مبلغی از سهم امام (علیه السلام) را به خویشاوندان فقیر غیر سید پرداخت کرد؟ اگر چنین چیزی ممکن است چه مقدار از کل آن را می توان در این خصوص پرداخت؟

بسمه تعالی، منوط به اجازه مرجع تقلید است.

4. آیا کمک به جبهه ها یا حساب 100 امام از پول خمس مجاز است؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

[سؤال 5407] 2642

بسمه تعالی 1361 / 5 / 28

محضر مبارك حضرت امام خمینی، نایب به حق حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف)

محترماً؛ به عرض می رساند به علت نداشتن مسکن و فقر مالی، پدر خانم این جانب در حال تهیه مسکنی می باشد. و این طور که متوجه شده ام ایشان خمس نمی دهد. البته قبل از انقلاب مالیات دولت طاغوت را پرداخت نمی کرده، ولی خمس پرداخت می کرده است. اکنون توجیه می کند که چون دولت جمهوری اسلامی می باشد، مالیات همان خمس می باشد و به همین دلیل خمس پرداخت نمی کند. مشخص نمایید آیا در چنین منزلی نماز باطل است یا خیر؟ همچنین در چنین منزلی سکونت گزیدن چه حکمی دارد؟ البته منزل را واگذار به دخترش می کند.

بسمه تعالی، مالیات بابت خمس محسوب نمی شود و اگر منزل از پول غیر مخمس تهیه شود، تا در مقدار خمس از مرجع تقلید کسب اجازه نکنند و خمس پرداخت نشود، نمی توانند در آن منزل تصرف نمایند.

ص: 697

4. هر ماه نزدیک به از حقوق این جانب به عنوان مالیات کسر می گردد و به صندوق جمهوری اسلامی واریز می گردد؛ آیا این مبلغ جزء خمس محسوب می گردد؟ و اگر نمی گردد، جزء چه محسوب می گردد؟ توضیح این که در نماز جمعه روز 26 / 9 / 61 آقای رفسنجانی در این باره صحبت کردند، ولی برای من روشن نشد زمانی که جهت پر نمودن بیت المال، خمس گرفته می شد، آیا مالیات درآمد نیز گرفته می شد.

بسمه تعالی، مالیات به جای خمس محسوب نمی شود.

3. شرکت نفت ماهانه مبالغ زیادی در حدود 800 تومان به نام مالیات بر درآمد به نسبت حقوق از تمام کارکنان اعم از کارگر و کارمند کسر می کند. ضمناً عده ای نیز دارای سال می باشند که خود حقوق شرعیه را سر سال می پردازند. آیا این مالیات ها را به جای وجوهات می توان حساب کرد یا خیر؟

بسمه تعالی، محسوب نمی شود.

بسمه تعالی

محضر مبارك امام امت خمینی، مدّ ظلّه العالی

به شرف عرض می رساند که این جانب با داشتن شصت سال سن و چهار سر عائله؛ يك دكان میخ فروشی در خیابان آبکوه مشهد دارم. از طرف دارایی حوزه 16، با درآمد روزانه 750 ریال ممیزی شده و مبلغ دو هزار تومان مالیات تعیین قطعی گردید. چون دولت جمهوری اسلامی است؛ اگر عدل است و یا نیست تسلیم هستم، از آن مقام عالی استدعا دارم که این وجه را بابت خمس اجازه فرمایید که تأدیه نمایم.

بسمه تعالی، مالیات به جای خمس محسوب نمی گردد.

2. اگر موجد به اداره دارایی جمهوری اسلامی مالیات سپرده را به اندازه خمس بپردازد، وظیفه الهی او در این صورت چه می باشد؟

بسمه تعالی، مالیات کفایت از خمس نمی کند.

23. در هدیه منبر اگر دعوت کنندگان از سهم امام (علیه السلام) که مجازند بدهند یا سید از سهم سادات بدون کسب اجازه از منبری که آیا رضایت دارد یا ندارد بری الذمه می شوند یا لازم است بدون اجازه قبلی از غیر وجوه بدهند.

بسمه تعالی، در مورد قرارداد اجرت یا استحقاق اجرة المثل و همچنین در مواردی که متعارف است به منبری اجرت می دهند نمی تواند سهم مبارک یا سهم سادات را بابت آن حساب کند.

2. مبلغی که به عنوان کمک به جبهه ها (جنگ زده ها) تقدیم می شود آیا می توانم مال خمس حساب نمود یا نه؟

بسمه تعالی، عجالاً اجازه نمی دهم.

بسمه تعالی 1362 / 12 / 9

ریاست محترم دفتر امام خمینی

با تقدیم عرض سلام خدمت رهبر عالی قدر مسلمانان جهان حضرت امام خمینی و امت مسلمان و درود بر رزمندگان شجاع اسلام و شما برادران و خواهران زحمت کش در راه اسلام و سلام به روان پاک شهیدان راه حق؛ طول عمر و سلامتی برای امام امت و پیروزی هرچه زودتر رزمندگان اسلام را از درگاه حضرت احدیت مسألت می نمایم.

این جانب به عرض می رسانم چک ناقابلی ضمیمه نامه است که به منظور خمس می فرستم. ضمناً به عرض می رسانم که بنده مدت 17 سال است که مقیم کشور هلند می باشم و در این جا مشغول کار هستم حقوقی را که دریافت می کنم مالیات آن را کم می کنند؛ در این صورت نمی دانم آیا خمس به این حقوق تعلق می گیرد یا خیر؟ خواهشمندم چون من مقلد امام خمینی می باشم، این مسأله را در صورت امکان برایم بنویسید.

بسمه تعالی، به پولی که نوشته اید خمس واجب نمی شود.

قبول خمس از طرف مستحق و برگرداندن آن

[سؤال 5415] 4384

3. آیا اگر سیدی مقداری سهم سادات را قبول کند و به شخص برگرداند، می شود این سهم سادات را به غیر سادات پرداخت یا خیر؟

بسمه تعالی، سید نمی تواند سهم سادات را قبول کند و به شخص برگرداند.

[سؤال 5416] 2645

بسمه تعالی

1. شخصی اموالش را حساب کرد باید مبلغ صد هزار تومان بابت سهم امام (علیه السلام) بدهد ولی قلبش راضی نمی شود وکیل حاکم شرع می گوید پنجاه هزار تومان را بدهید بعداً باقی را به شما می بخشم وقتی که مبلغ پنجاه هزار تومان را گرفت می گوید يك قران بخشیده نمی شود باید باقی را به تدریج بدهید. بفرمایید این وکیل شرع آیا معصیت کرده یا خیر؟

بسمه تعالی، وجوه شرعیه قابل بخشش نیست.

2. شخصی دو صد رأس گوسفند دارد و دو صد هزار تومان املاک زراعی جهت مخارج خود خریده تا به حال ابداً وجوهات نداده و فعلاً می خواهد اموالش را حساب کند اما محصول تمام این دارایی مخارج اقتصادی او را کفاف نمی کند می شود نصف اموالش را حساب کرد و نصف دیگرش جهت

ص: 700

مخارجاتش حساب نکرد یا خیر باید تمام دارایی او را حساب کرد؟

بسمه تعالی، باید خمس همه را بدهد بلی اگر واقعاً وضع او طوری باشد که به دادن خمس زندگی مناسب با حالش را نتواند ادامه دهد واجب نیست خمس بدهد.

3. يك نفر امام و يك نفر مأموم، در نماز جماعت امام شك سه و چهار می نماید، مأموم شك چهار و پنج می نماید تکلیف آنان چیست؟
بسمه تعالی، با رجوع هر يك از امام و مأموم به دیگری بنا را بر چهار بگذارند.

حکم تصرفات در اموال کسانی که خمس نمی دهند

[سؤال 5417] 2646

بسمه تعالی

فرزندان متدینی که در خانه گرفتار پدرانی هستند که خمس نمی دهند و جدا شدن برای آن ها حرجی یا غیر ممکن است به خصوص در مورد خواهران، آیا نماز خواندن در خانه و با آن لباس و سایر تصرفات در اموال خانه و غیره چه حکمی دارد؟

بسمه تعالی، اگر یقین ندارند که در مال مورد تصرف آن ها خمس هست، می توانند تصرف کنند و در غیر این صورت، باید اجازه بگیرند.

[سؤال 5418] 2297

2. چنانچه شخصی که خمس نمی دهد و یا اعتقاد ندارد و یا شخصی که اصلاً مسلمان نیست دعوت به صرف غذایی بنماید و مدعو ناگزیر از قبول دعوت باشد، در صورت خوردن غذای وی بایستی خمس غذای صرف شده را بدهد؟

بسمه تعالی، دادن خمس در صورت ذکر شده لازم نیست، مگر در صورتی که صاحب غذا معتقد به وجوب خمس باشد و یقین به وجود خمس در غذا داشته باشید.

[سؤال 5419] 1325

10. در بعضی جاها انسان وارد می شود و علم دارد که حساب سال ندارند. غذا

ص: 701

خوردن از آن منزل چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اگر علم به حرمت مقدار محل ابتلاء ندارد، جایز است.

[سؤال 5420] 2647

بسمه تعالی

با عرض سلام و درود بی پایان به امام امت، رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران و با عرض سلام و درود بر سروران عزیز در دفتر امام

این جانب دانش آموز سال چهارم دبیرستان هستم. از مدتی پیش سؤالی برایم پیش آمد که اکنون از شما سروران خواهانم که پاسخ آن را بدهید.

پدر و مادرم مقید به اجرای دستورات اسلامی نیستند؛ لذا هیچ گاه خمس و زکات اموالشان را نمی دهند. البته زکات شامل اموال آن ها نمی شود و از موارد خمس هم فقط می توان منفعت کسب را ذکر کرد. و چون من هنوز محصل هستم و کسب و درآمدی ندارم؛ نیازمند به پدر و مادر می باشم. از این رو باید از اموالی استفاده کنم که خمس آن داده نشده است. آیا من حق تصرف در این اموال را دارم؟ و آیا من می توانم با چنین لباسی و یا در خانه ای که خمس آن از طرف پدر و مادرم داده نشده نماز بخوانم؟ اگر نمی توانم بخوانم، آیا باید قضای آنچه را که تا کنون خوانده ام به جای آورم؟

بسمه تعالی، اگر یقین نداشته باشید که در مالی که مورد تصرف شما است خمس هست، می توانید تصرف کنید.

[سؤال 5421] 2648

بسمه تعالی 1361 / 3 / 20

با سلام و درود بی پایان بر امام خمینی و تبریک پیروزی های رزمندگان اسلام و امید به پیروزی نهایی اسلام بر کفر، چند سؤال زیر را مطرح می کنم:

1. اگر کسی مقداری خمس بدهکار است و می خواهد کمک به دیگران بکند - مثلاً

ص: 702

به جبهه‌ها - آیا تا قبل از این که بدهی خمس خود را بدهد، می‌تواند این کمک‌ها را بکند یا خیر؟ یادآوری می‌شود که این کمک را نه بابت خمس می‌خواهد بکند، بلکه به عنوان انفاق از مال خود. یا این که تا قبل از این که بدهی او از خمس تمام نشده، نمی‌تواند بابت انفاق یا مثلاً هدیه و سایر امور خیریه پردازد.

بسمه تعالی، بدهی شرعی را باید به موقع ادا کند و کمک و انفاق از مال خود به دیگران مانع ندارد.

2. استخاره ای را دو نفر کرده اند و در نتیجه، آن دو نفر به نتیجه استخاره راضی نیستند و با مشورت دیگران، آن‌ها گفته‌اند که این جا اصلاً جای استخاره نبوده. حالا سؤال این است که آیا در موارد فوق می‌توان نتیجه استخاره را نادیده گرفت یا این که وقتی که گرفته شد، باید حتماً از آن اطاعت نمود؟

بسمه تعالی، استخاره شرعاً الزام آور نیست.

3. کسانی که با خریدن خانه ای مقدار زیادی بدهکار می‌شوند، به طوری که سال‌های متوالی باید این بدهی را پردازند، برای چنین کسانی مسأله خمس به چه صورت است؟ مثلاً فرض بفرمایید سالی باید 30/000 تومان بدهی بدهد، به مدت مثلاً 15 سال. علاوه بر 30/000 تومان بدهی ممکن است در بعضی از سال‌ها درآمد او بیشتر باشد از این بدهی؛ مثلاً 15/000 تومان هم برای خودش بماند؛

تکلیف خمس او چگونه است برای این مقداری که درآمد سالیانه او علاوه بر بدهی سالیانه منزل است؟

بسمه تعالی، زاید بر اقساط پرداختی، هر سال اگر زاید بر مؤونه چیزی باقی ماند خمس دارد.

4. آیا می‌تواند با این درآمدهای بیش از بدهی برای خود امکانات زندگی تهیه نماید یا این که باید اول همه بدهی‌ها را پردازد، بعد به ایجاد امکانات بعدی پردازد؟

بسمه تعالی، چنانچه مورد حاجت باشد از مؤونه محسوب است و اشکال ندارد.

5. پسر جوانی که تا قبل از ازدواج، سه دانگ منزلی را داشته و با پدر و مادرش شریک بوده و در موقع ازدواج، این منزل را به دلیل نیاز آن‌ها، به آن‌ها واگذار نموده (البته نه با سند، بلکه استفاده از منزل را) و خود رفته یک منزل به اندازه نیازش خریده و زیر بار بدهی زیادی رفته است تا پدر و مادر خود را خانه به دوش نکند. آیا این وضعیت به منزله داشتن دو خانه برای این جوان محسوب می‌شود یا این که در حقیقت، مسکن مورد نیاز محسوب می‌شود که نیاز به پرداخت خمس آن نمی‌باشد؟ اگر چنانچه باید خمس آن حساب شود، نحوه محاسبه آن را نیز بفرمایید.

بسمه تعالی، در فرض سؤال، خمس واجب نیست.

حضور محترم کارکنان دفتر امام خمینی، با عرض سلام، مایل هستم مشکل مذهبی خود را با شما - که به قراری که شنیده ام حلال مشکلات هستید - در میان بگذارم.

دختری هستم به همراه مادر و خواهرم در منزل با پدرم زندگی می کنم. او مردی است غریبه با خدا و دین و مذهب و در نتیجه هیچ گونه اعتقادی به واجبات دینی ندارد، مثلاً خمس نمی دهد و مشکل من هم در رابطه با خمس است. او که هیچ گونه اعتقادی به پرداخت خمس ندارد. و همیشه به شوخی می گوید: چقدر درآمد دارم که خمس هم بدهم. حالا تکلیف من چیست؟ آیا من موظفم که از حقوق ماهیانه ای که از او دریافت می دارم، خمس خودم را بدهم و یا خمس مادر و خواهرم را هم به این ترتیب بدهم؟ و اگر جواب مثبت است، این خمس را باید به کجا پرداخت کنیم؟

بسمه تعالی، اگر احتمال می دهید که در آنچه به شما داده می شود خمس نباشد، بر شما چیزی نیست.

لطفاً تکلیف را در مورد مسائل زیر مرقوم بفرمایید:

1. چنانچه شخصی با اطلاع به این که پدرش خمس مال خود را نمی پردازد و تا به حال نپرداخته، با وجود این که دارای ثروت و درآمد کافی است، آیا می تواند جهت تأمین مایحتاج خود، مثل خرید خانه، ازدواج، خرج روزمره، خرج تحصیلی، در صورتی که خودش هیچ درآمدی نداشته باشد، از او پول بگیرد؟

حکم کسی که تا به حال از این پول استفاده می کرده و نمی داند که چه مقدار بوده، چیست؟

بسمه تعالی، اگر یقین دارد که در آنچه تصرف کرده یا می کند خمس هست، باید به حاکم شرع مراجعه و استجازه کند.

2. کسانی که از خارج از کشور بر خلاف مقررات و موازین جمهوری اسلامی پول وارد کشور می کنند، آیا مالک پول خود هستند یا نه؟ یا این که فقط کار حرام انجام داده اند؟

بسمه تعالی، لازم است طبق مقررات دولت اسلامی عمل کنند.

[سؤال 5424] 2651

بسمه تعالی

حضور محترم حضرت مستطاب، رهبر عالی قدر، الامام روح الله الموسوی الخمینی

پس از تقدیم عرض سلام و احوال پرسی از پروردگار منان سلامتی و سعادت روزافزون آن جناب را مسألت می نمایم، به پیوست يك فقره چك بانك ملی به مبلغ سی هزار ریال تقدیم می گردد که نصف آن بابت خمس آل محمد صلی الله علیه و آله وسلم و نصف دیگر آن بابت سهم مبارك امام می باشد پس از وصول خواهشمند است رسید آن را مرحمت فرمایید.

بسمه تعالی، مبلغ سه هزار تومان بابت خمس و سهمین مبارکین واصل گردید.

1. این جانب از ابتدای بلوغ تا کنون به دعوت دوستان و آشنایان به مهمانی رفته ام و می دانم که ایشان بابت خمس و سهم مبارك امام چیزی پرداخت نمی کنند، در این باره چه کار باید کرد؟

بسمه تعالی، اگر علم نداشته باشید که آنچه تصرف کردید مورد تعلق خمس بوده چیزی بر شما نیست.

2. خرید تلویزیون و رادیو و ضبط صوت و تعمیرات آن ها و غیره را می توان جزء مخارج سال به حساب آورد.

بسمه تعالی، به مقدار شأن از مؤونه است.

3. پرداخت حق بیمه منزل و خانه و اثاثیه و ماشین جزء مخارج سال حساب می شود؟

بسمه تعالی، اگر بیمه اجباری و یا پرداخت آن به مقدار متعارف و از شؤون باشد از مؤونه است.

ص: 705

4. بابت سهم مبارك امام می توان بابت هزینه و مخارج پاسداران انقلاب مصرف نمود؟

بسمه تعالی، موقوف است به اجازه خاصه از حاکم شرع.

5. این جانب در ایام حکومت طاغوتی به وسیله اداره اوقاف به زیارت خانه خدا و حج مشرف شده ام آیا يك بار دیگر می توانم حج را قضا نمایم؟

بسمه تعالی، حج قضا ندارد و اگر صحیح انجام داده اید کفایت می کند.

[سؤال 5425] 5668

2. پسر و یا دختری که اکنون در خانه پدرش زندگی می کند و خود نیز شاغل است. پدرش نیز خمس و زکات نمی پردازد و آن فرد نیز مجبور به زندگی با آن ها است، در این صورت حساب سال چگونه است؟

بسمه تعالی، از اموال پدر که مورد تصرف او واقع می شود اگر یقین ندارد که خمس در آن است، چیزی بر او نیست، ولی در صورت یقین باید در مقدار خمس اجازه از مرجع تقلید بگیرد.

[سؤال 5426] 2082

2. کسی است که از ابتدا تا کنون خمس پرداخت نکرده است، آیا می شود در منزل او و روی فرش او وارد شد و نماز خواند و از غذای او استفاده کرد و آیا غسل های او درست است؟

بسمه تعالی، اگر یقین به بودن خمس در منزل و فرش نباشد، تصرف و نماز در آن مانع ندارد و اگر آب مباح باشد غسل صحیح است.

[سؤال 5427] 2652

بسمه تعالی

حضور پدر و رهبر عزیز، حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، پس از سلام، استفتایی از شما درباره خمس داشتم.

پدر من از اول عمرش تا به حال خمس نداده است و خودش می گوید به من

ص: 706

واجب نبوده و نیست؛ چرا که در تمام مدتی که کار می کرده و درآمد داشته، بدهکار نیز بوده است.

1. آیا ایشان حتماً باید سال قرار می داد در پیش يك روحانی، تا روحانی به ایشان بگوید خمس ندارد یا این که نظر ایشان قابل قبول است؟

2. حکم استفاده ما فرزندان ایشان از پول و امکانات ایشان چیست؟

بسمه تعالی، قول خود او قبول است.

[سؤال 5428] 2653

بسمه تعالی 1361 / 8 / 19

محضر مبارك امام خمینی، خداوند معبود، به حق پیغمبر محمود، سایه بلندپایه حضرت عالی را از سر ما مقلدین کم و کوتاه نفرماید.

باری حقیر يك نفر از مقلدین حضرت عالی اهل آذربایجان می باشم. بدین وسیله تقاضای اجازه یا راه حل سه مسأله که بر بنده برخورد می کند را دارم:

1. شغل بنده پینه دوزی می باشد که سیار هستم در دهات همجوار؛ اغلب مهمان اشخاصی می باشم که مال ایشان طبق موازین شرعی مشکوک یا مخلوط به حرام است؛ ناچار از نان و آب ایشان می خورم، در این مورد راه حل یا اجازه به بنده صادر فرمایید.

بسمه تعالی، اگر یقین ندارید که در مال مورد ابتلای شما، مال حرام باشد، بر شما حلال است.

2. يك قطعه كوچك باغچه وقف دارم که وقف نامه آن نان دادن به اهالی قریه با عزاداری سیدالشهدا

می باشد. چون عاید يك ساله او خیلی کم می شود، ناچار دو - سه سال جمع نموده، يك دفعه احسان می کنم؛ به علت تأخیر از شما اجازه یا راه حل می خواهم.

بسمه تعالی، اگر صلاح باشد مجازید.

3. موقعی که بنده مال امام بدهکار می باشم، نمی توانم يك دفعه پرداخت کنم، ناچار تا جمع نمایم به تأخیر می افتد؛ باز در این مورد اجازه یا راه حل می خواهم.

بسمه تعالی، مجازید. موفق باشید ان شاء الله.

ص: 707

بسمه تعالی

خواهشمندم به دو سؤال من جواب بدهید:

1. آیا وقتی که پدر من از اول زندگی تا کنون هیچ خمس و زکات مال خویش را نداده و در ضمن، من هیچ اطلاعی هم ندارم که آیا این شخص، مالی در بانک دارد یا نه، ولی کلاً می دانم که او مال دارد، اما مقدار ماندن و يك سال مسکوت ماندن آن را

اطلاع ندارم، تکلیف من در این مورد چیست؟ آیا باید از این مال استفاده بکنم؟ حتی غذا خوردن در این منزل جایز است و یا از نظر روحیه در من تأثیر دارد یا خیر؟

بسمه تعالی، اموالی که مورد تصرف شما قرار می گیرد، اگر یقین ندارید که خمس در آن هست یا نه، تصرفات شما اشکال ندارد.

2. شخص مذکور به ائمه و به همه فحش می دهد، ولی من دیدم که این شخص، نماز می خواند و من

نمی توانم تشخیص بدهم که آیا این شخص فحشی که می دهد از قلب است و یا بر اثر عصبانیت از مسائلی که مشاهده می کند، می دهد، آیا با این که من نمی توانم حکم کنم که او کافر است - چون دیدم نماز می خواند - آیا او کافر است یا نه و باید از خوردن غذا اجتناب بکنم؟

بسمه تعالی، اگر محرز نباشد که ارتداد از او سر زده یا نه، حکم به کفر وی نمی شود و محکوم به نجاست نیست و سبّ امام اگر معلوم نباشد که جدی بوده یا نه، موجب نجاست نیست.

بسمه تعالی

پس از عرض سلام؛ امیدوارم که حالتان خوب باشد.

می خواستم از شما سؤال کنم که آیا رفتن به خانه کسانی که خمس نمی دهند خوردن غذای آن ها حرام است و یا نه اشکالی ندارد؟ آیا خوردن این گوشت های یخی که در کشور هم اکنون توزیع می شود اشکال دارد؟ والسلام علیکم ورحمة الله

بسمه تعالی، با یقین به این که در اشیای مورد تصرف شما خمس هست، نباید تصرف کنید. و اگر شك دارید، تصرف مانع ندارد. و گوشت هایی که

از بلاد غیر اسلامی وارد می کنند در صورتی حلال است که احتمال داده شود که وارد کننده مسلمان احراز تذکیه حیوان را کرده و آن را در دسترس مسلمین قرار داده است.

[سؤال 5431] 2656

بسمه تعالی 1361 / 11 / 12

دفتر حضرت امام خمینی، مدّ ظلّه العالی

می دانید که خواندن قرآن (ختم سوره انعام یا اَمْن یجیب) به صورت نذر، متوالی یا غیر همراه با یک وعده غذا در بین اغلب مسلمین مرسوم است، اگر بدانیم میزبان (نذرکننده) خمس مالش را نمی دهد، می توان از آن غذا خورد یا خیر؟ و اگر احتمال باشد چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، اگر یقین به بودن خمس در غذای مزبور نباشد خوردن آن اشکال ندارد.

[سؤال 5432] 2657

بسمه تعالی 1361 / 5 / 26

دفتر مسائل شرعی امام خمینی

1. پذیرفتن هدیه از کسی که علم داریم که خمس نمی دهد به نظر امام چه صورت دارد؟ آیا باید گیرنده خمس پرداخت کند؟

بسمه تعالی، اگر علم به وجود خمس در آن مال نباشد اشکال ندارد.

[سؤال 5433]

2. کسی که از پول خمس نداده اشیا بی را بخرد و به خانواده خود ببخشد چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، با علم به وجود خمس در آن جایز نیست.

3. خانه ای را که در خور شأن کسی نیست به چه صورت خمسه پرداخت شود؟

ص: 709

بسمه تعالی، مقدار زاید بر شأن باید تخمیس شود.

4. کسی که خانه ای محقر داشته و آن را به فروش رسانده و خمس آن پول را داده و با آن پول، خانه دیگری خریده و دوباره به مقدار زیادتری آن را به فروش رسانده، با این که خود فروشنده خانه مسکونی ندارد، با این پول خانه ای را برای سکونت خریده آیا خمس مازاد را پرداخت کند؟

بسمه تعالی، در فرض مسأله، خمس زیاده واجب نیست.

5. خریدن وسایل سواری - اعم از موتورسیکلت و یا ماشین - برای کسی که حساب سال ندارد جزء مؤونه است؟

بسمه تعالی، باید سال قرار دهد و بعد تصرف کند.

6. کسی که حساب داشته و سرمایه او از بین رفته و دوباره از کسب و کار، پولی پیدا کرده، به چه صورت خمس دهد؟

بسمه تعالی، آنچه از ربح، سر سال باقی بماند خمس دارد.

7. خریدن وسایلی که جزء ابزار کار نیست، مثل این که کسی ماشینی را برای سواری خودش بخرد، خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، از مؤونه است.

[سؤال 5434] 2658

بسمه تعالی

حضور رهبر عالی قدر انقلاب اسلامی امام خمینی

پس از تقدیم عرض سلام، سلامتی شما را از درگاه ایزد متعال خواهان و خواستارم و امیدوارم که هر چند سال عمری که من دارم خدا بگیرد و به عمر سراسر هدایت رهبر بزرگوام بدهد تا بتوانند فرزندان و برادران ما را به راه خدا و رسولانش

و اولیاء الله هدایت فرماید. ان شاء الله

این جانب عضو سپاه پاسداران انقلاب اسلامی هستم، چندین سؤال دارم که از شما رهبر عزیز تقاضای عاجزانه دارم که به آن ها پاسخ بدهید:

1. بنده پدری دارم که در حدود 60 سال سن دارد، وضع مالی او هم نسبتاً بد نیست، ایشان تعداد 6 یا 7 قالی دارد، تعدادی هم گوسفند دارد و کشاورز هم هست که

ص: 710

در سال اگر باران رحمت الهی بر ما نازل شود مقدار 3 هزار من جو و مقدار تقریباً 800 من گندم برداشت می کند، نه خمس و نه زکات مال خود را نمی دهد، از شما رهبر کبیر می خواهیم که در این مورد مرا راهنمایی کنید.

ایشان اصلاً نماز نمی خوانده و روزه هم نمی گرفته و نمی گیرد و حتی غسل هم شاید بلد نباشد، می توانم بگویم از اول عمرش تا به حال فقط 2 تا 3 ماه نماز خوانده است البته دو یا 3 ماه را هم به خاطر این نماز خوانده که يك روز قبل از آنکه می رفته زیارت حضرت رضا (علیه السلام) نماز می خوانده تا چند روزی که برمی گشته به خانه، لطفاً در این باره هم مرا راهنمایی فرمایید.

تقریباً می توانم بگویم که هشتاد درصد از مخارج زندگی ما را از زمانی که من یادم می آید تا به حال مادرم می دهد. توضیح: مادرم هم خیاط هست و هم رختخواب و تشک می تواند درست کند به همین دلیل می تواند مخارج زندگی خانواده ما را تأمین نماید و پدرم همیشه با او دعوا می کند و چیزهای بد زیادی به او می گوید و خواهری هم دارم که ذلیل دست پدرم شده است، می توانم بگویم که او از 10 سالگی شاید هم کمتر برای پدرم زحمت کشیده و قالی بافته است، تا به حال که او در حدود 23 سال سن دارد چندین خواستگار برای ایشان آمده است که ما نداده ایم، چون همه آن ها پیر و فرسوده بودند و حال هم مجبور شدیم او را به يك نفر که 10 فرزند دارد و عمر ایشان هم نزدیک 45 تا 50 سال می باشد بدهیم، پدرم ایشان را خیلی آزار می دهد و همیشه با حالتی خشن با او رفتار می کند.

بنده زمانی که مجرد بودم با کمک پدرم و مقداری هم به اجبار از پدرم کمک گرفتم و ساختمانی در زمین حیاط پدرم ساختم که الآن در یکی از اتاق های آن ساختمان زندگی می کنم و در بعضی موارد پدرم می گوید وسایلت را بردار و از این جا برو و من هم که نه مالی دارم و نه زمین دارم که بتوانم در آن يك اتاقی بسازم، تکلیف ما در این باره چیست؟

از همان قالی هایی که در اول ذکر شد 2 تا 3 عدد آن ها زیر پای ما می باشد منظور

در اتاق ما می باشد، آیا می توانیم روی آن نماز بخوانیم یا نه؟ لطفاً توضیح بیشتر بدهید.

بسمه تعالی، او را امر به معروف کنید و اموالی که در اختیار شما می گذرد اگر یقین به بودن خمس در آن ندارید تصرف شما در آن مانع ندارد.

2. بنده مدت يك سال است که ازدواج کرده ام و در این مدت يك سال هیچ حسابی برای خمس خود نداشته ام و چیزی هم از خودم ندارم که بخواهم خمس آن را بدهم؛ اکثر چیزهایی که دارم همه بخشیدنی است و سایلی که دارم به شرح زیر است.

الف. مقداری جهیزیه که پدر همسرم به من بخشیده است و در ضمن، مقدار حدوداً 10 هزار تومان از من به عنوان شیربها گرفته است که همین وسایل جهیزیه را خریداری نموده است.

ب. تازگی ها يك ضبط صوت دسته دوم و يك پنکه خریده ام که آن ها جزو وسایل خانه مان است این دو جنس را به قیمت 2150 تومان خریده ام.

بسمه تعالی، جهیزیه خمس ندارد و همچنین سایر وسایل زندگی بشرط آنکه در بین سال تهیه شود.

3. يك موتور سیکلت خریده ام به قیمت 7000 تومان که اختصاص دارد برای آمدن به سر خدمت و برگشتن به خانه، چون در بیراهه قرار گرفته ایم و وسیله عمومی کم است.

بسمه تعالی، موتور سیکلت در صورتی که برای زندگی محل احتیاج نبوده و برای شغلستان که رفتن به محل کار است بوده خمس آن واجب است.

4. آیا اگر احتمالاً پدرم چیزی به من بخشید گرفتن آن اشکال ندارد؟

بسمه تعالی، اشکال ندارد ولی اگر یقین دارید که در آن خمس است باید خمس آن را بدهید.

5. چرا انسان نمی تواند وقتی که همسرش حامله است و حمل او 7/5 یا 8 ماه است با ایشان جماع کند اگر دلیل خاصی دارد برایم توضیح دهید. آیا ترك آن واجب است یا مستحب؟

بسمه تعالی، مقاربت در حال حمل مانع ندارد.

[سؤال 5435] 2686

10. اگر انسان نانخور کسی باشد و آن شخص در کسب و کاری که می کند رعایت موازین شرعی را نمی نماید، مثلاً خمس پول را نمی دهد یا در معامله غش می کند و یا دروغ می گوید و در بعضی اوقات جنس ها را کم می فروشد و یا تقلبی به مردم می دهد، در همه این حالات، آیا نفقه گیرنده می تواند از مال یا خوراک و یا وسایلی که

نفقه دهنده به او می دهد استفاده کند؟ و اگر نمی تواند، چه بایستی بکند تا از نظر شرعی درست شود؟

بسمه تعالی، اگر یقین ندارد مال مصرفی او حرام یا مخلوط به حرام است، چیزی بر او نیست.

[سؤال 5436] 2371

2. از آن جا که در خانواده ای زندگی می کنم که از مال حلال مخلوط به حرام زندگی مان می چرخد و بزرگ خانواده هم، مال حلال مخلوط به حرام را نمی خواهد

جدا کند و خمس هم نمی دهد و من هم هیچ کاری نمی توانم بکنم، تکلیف پولی که می گیرم و لباس های مورد استفاده و اشیا و غذاهایی که می خورم و مکان نمازم چیست؟

بسمه تعالی، اگر یقین دارید اموالی که تحت تصرف شما قرار می گیرد از مال حرام است یا با مال حرام تهیه شده، تصرف جایز نیست؛ مگر آن که با اجازه حاکم شرع، مال حرام یا مقدار خمس مال را جدا کنید.

[سؤال 5437] 1940

2. کسی که پدرش خمس مالش را نمی دهد، به جهت این که می گوید خمس تعلق پیدا نکرده است (در حالی که خمس تعلق پیدا کرده است) آیا می تواند در خانه او زندگانی کند و از مال او صرف بکند و غذا بخورد یا نه؟

بسمه تعالی، آنچه مورد ابتلا و تصرف شما است اگر یقین ندارید که در آن خمس است، می توانید در آن تصرف کنید.

[سؤال 5438] 2659

بسمه تعالی 10 / 4 / 1361

خدمت مبارك حضرت امام خمینی

پس از عرض سلام، به حضورتان می رسانم که این جانب دختر 32 ساله ای هستم

ص: 713

که ازدواج نکرده ام و با مادر پیرم زندگی می‌کنم. ایشان عقیده به حلال و حرام ندارند و با این که به اسم اتفاق، از دادن هیچ چیزی دریغ ندارند، ولی خمس نمی‌دهند و بهره بانکی می‌گیرند. خواهش می‌کنم دستور بفرمایید که شرعاً من می‌توانم به این زندگی ادامه بدهم یا این که باید بروم و به تنهایی در جایی زندگی بکنم؟

بسمه تعالی، چیزهایی که مورد تصرف و استفاده شما قرار می‌گیرد، اگر یقین ندارید که خمس واجب یا بهره پول، در آن وجود دارد، چیزی بر شما نیست.

[سؤال 5439] 2870

2. با توجه به این که شوهرم خمس نمی‌دهد و اگر من داشته باشم، آیا موظف به دادن خمس هستم یا به عهده شوهرم می‌باشد؟

بسمه تعالی، چیزهایی که مورد تصرف شما قرار می‌گیرد اگر یقین به وجود خمس در آن ندارید، چیزی بر شما نیست؛ ولی در صورت یقین، باید نسبت به مقدار خمس از مرجع تقلید یا نماینده مجاز او اجازه بگیرید.

[سؤال 5440] 927

3. آیا از مال پدری که پدر، خمس آن را نداده و نمی‌دهد، می‌شود استفاده کرد؟ (پدر در قید حیات است).

بسمه تعالی، اگر یقین ندارید مالی که مورد استفاده شما واقع می‌شود، در آن خمس وجود دارد، چیزی بر شما نیست.

[سؤال 5441] 1216

2. بعضی از خانواده‌ها هستند که حساب سال ندارند، رفت و آمد با آن‌ها و غذا خوردن در منزل آن‌ها چه صورتی دارد، با توجه به این که تذکر هم به آن‌ها داده‌ام؟

بسمه تعالی، اگر یقین ندارید که چیزی که مورد استفاده شما قرار می‌گیرد متعلق خمس است اشکال ندارد.

ص: 714

4. اگر پدر خانواده خمس پردازد وظیفه دیگر اعضای خانواده چیست؟ آیا خوردن نان این پدر حلال است؟
بسمه تعالی، اگر یقین ندارد که اموال مورد تصرف او از پول غیر مخمس تهیه شده است یا نه، چیزی بر او نیست.

3. فرزند یا همسری که پدر یا همسرشان کسب حرام دارند، چه تکلیفی دارند؟ چه از نظر خوردن و آشامیدن و چه از نظر نماز و روزه.
بسمه تعالی، اگر چیزی که مورد استفاده فرزند یا همسر می باشد علم به حرام بودن آن ندارند تصرف جایز است و اگر علم به حرام بودن دارند تصرف جایز نیست.

4. فرزند یا زنی که پدر یا همسرشان خمس مالشان را نمی پردازند چه تکلیفی دارند، چه از نظر خوردن و آشامیدن و چه از نظر نماز و روزه؟

بسمه تعالی، حکم مسأله سابق را دارد.

پس از عرض سلام خدمت آن بزرگواران، از خداوند متعال توفیق روز افزون همگی را در خدمت به اسلام خواستارم و اجازه می خواهم که چند مسأله ای را که با آن مواجه هستم مطرح کنم:

1. این جانب شخصی معتقد و مقید به اجرای صحیح دستورات اسلامی هستم ولی متأسفانه پدر و مادرم با من هم عقیده نیستند و اصولاً مؤمن نیستند؛ یعنی خمس نمی دهند و مقید به این نیستند که ارزاقی که تهیه می کنند دقیقاً حلال باشد؛ از طرفی از

من می خواهند که به منزل آن ها رفت و آمد کنم. من اغلب، نمی روم و اگر هم بروم، چیزی نمی خورم. به تازگی مادرم متوجه این امر شده و احساس می کنم از من رنجیده و نیز می ترسم در این مورد، اختلافی پیش آید؛ از طرفی نمی خواهم لقمه حرام بخورم (چه خودم، چه شوهرم، چه فرزندم). از شما تقاضا می کنم در این مورد مرا راهنمایی فرمایید.

2. با توجه به خصوصیات خانواده پدرم، اگر به من چیزی خوراکی سوغاتی و یا هدیه دهند با آن چه کنم؟ لطفاً در این مورد نیز مرا راهنمایی فرمایید.

بسمه تعالی، اگر یقین ندارید که در آنچه مورد تصرف شما است در خانه آن ها یا به شما می دهند، مال حرام باشد می توانید تصرف کنید.

[سؤال 5446] 2661

بسمه تعالی

دفتر محترم حضرت امام خمینی

با درود بر ارواح مطهر شهیدان راه حق و حقیقت؛ مشکلی که برایم پیش آمده جهت دریافت جواب مطابق با فتوای امام عزیز خدمتتان مطرح می شود:

بنده مجردم، حقوقم 2200 تومان است، کل پس اندازم در عرض 6 ماه 6000 تومان می باشد.

وضع مالی برادرم نسبتاً خوب است، ولی متأسفانه از دادن خمس مالش خودداری می کند و هر بار که به او گفته ام، به هر وسیله ای که شده خمس مالش را نداده و حدود 6 ماهی است که برادرم از من می خواهد ازدواج کنم؛ ولی (البته سعی من بر این بوده که مستقلاً ازدواج کنم، اما تا به حال موفق نشده ام) به علت ندادن خمس مالش، حاضر نشده ام تا روشن شدن مسأله پیشنهاد او را قبول کنم.

1. حال اگر برادرم برایم زن بگیرد و لوازم نامزدی و عروسی و لوازم اولیه زندگی را برایم خریداری کند، آیا تصرف من در چنین زندگی با این لوازم حرام است یا نه؟

ص: 716

بسمه تعالی، شما اگر یقین نداشته باشید که در عین مالی که به شما می دهد خمس هست، می توانید تصرف کنید.

[سؤال 5447]

2. اگر به فرض، خرج نامزدی و عروسی و خرید لوازم اولیه زندگی 50/000 تومان باشد و من خمس 50/000 تومان را خودم پرداخت نمایم، تصرف در بقیه پول یعنی 40/000 تومان حرام است یا نه؟

بسمه تعالی، مانع ندارد و حلال می شود.

[سؤال 5448] 1152

4. پدر و مادر من سال گذشته مشرف شده بودند به مکه معظمه؛ به علت نداشتن تمامی پول خمس، مقداری از خمس را پرداختند و رئیس کاروان آن ها که شخصی روحانی و سید می باشد گفته است اشکال ندارد. از پارسال تا به حال، مقدار پول خمس، تهیه شده ولی پدر من تمام باقیمانده خمس مکه خودش و مادرم را نمی دهد و به صورت ماهانه، مقداری پول می پردازد. سؤال این جا است که آیا مادر من برای پدرم و درآمدی که پدرم دارد حلال است یا خیر؟ و در این جا تکلیف مادرم که حاضر است تمامی باقیمانده خمس را بپردازد چیست؟

بسمه تعالی، بر یکدیگر حلال هستند و مادرتان خمس مال خود را اگر از درآمد کسب او است بپردازد و نسبت به مال متعلق به پدرتان اگر مادر یقین ندارد که خمس آن داده نشده، تصرف او مانع ندارد.

[سؤال 5449] 3218

2. می دانیم که خانواده ای خمس نمی دهند، اگر ما را به میهمانی دعوت کردند می توانیم از غذای آن ها بخوریم؟

بسمه تعالی، اگر علم ندارید که در غذای مورد ابتلا خمس هست، مانع ندارد.

ص: 717

بسمه تعالی

1. بنده به منازلی که دعوت می شوم و می دانم حساب سال شرعی ندارند و خمس نمی دهند، مقدار غذای مصرفی خود را در نظر می گیرم و خمس آن را می پردازم و خود را در این امر ملزم می دانم. آیا این عمل لازم و به مورد است، یا به طور کلی بی مورد و بی اساس می باشد؟

بسمه تعالی، در صورت یقین به وجود خمس در اشیای مورد تصرف، اجازه تصرف در مقدار خمس و پرداخت آن لازم است.

2. همان گونه که مطلع هستید آیات قرآن را در روزنامه ها و نشریات به چاپ می رسانند و ما به خوبی می دانیم این روزنامه ها در دست همگان افتاده و پس از مطالعه، در زباله ها و مراکز کثیف انداخته می شود. با در نظر داشتن آنچه در کتب فقهی، در خصوص مس آیات قرآن آمده است، نظر حضرت عالی چیست؟ و اگر نقل به معنا بهتر، بلکه لازم است، بفرمایید. لطفاً جواب روشن بدهید که مدتی است برای این موضوع ناراحتم.

بسمه تعالی، چاپ و نشر ممنوع نیست، ولی از انداختن در جاهایی که موجب هتک می شود، باید خودداری کنند.

بسمه تعالی 1361 / 2 / 30

دفتر امام خمینی دامت برکاته

با عرض سلام و آرزوی موفقیت برای شما تقاضا دارم فتوای امام خمینی را در مورد سؤال زیر پاسخ و توضیح فرمایید.

1. اگر انسان به دلایل تقریباً ضروری به مدت دو ماه در منزل شخصی که علم به وجود خمس در مال تحت تصرف او دارد اقامت نماید، آیا در صورتی که به مقدار متیقن بابت غذا و امکانات دیگر پول پرداخت نماید، این اقامت اشکال دارد یا خیر؟ تکلیف را معین نمایید.

بسمه تعالی، بری الذمه می شوید.

2. اگر انسان بدانند یا گمان نمایند وقت داخل نشده و به قصد طهارت یا غایت دیگر شروع به وضو یا غسل (جنابت) نماید و در بین عمل، وقت داخل شود وضو یا غسل را می تواند به نیت نماز تمام نماید یا خیر؟

بسمه تعالی، صحیح است.

[سؤال 5452] 1725

3. حضرت امام، بعضی اشخاص هستند که از اقوام و آشنایان می باشند که این ها خمس یا زکات را نمی پردازند، حال آیا می شود به منزل این گونه افراد رفت یا خیر؟ و آیا می توان در منزل آنان غذا خورد و کارهای دیگر را انجام داد؟ و همچنین افرادی هستند که قبلاً مشروب می خوردند یا این که رعایت نجس و پاکی را نمی کنند، آیا در مورد این ها هم می توان رفت و آمد کرد و غذا در منزلشان خورد؟ بسمه تعالی، اگر یقین ندارید که غذا و اموالی که مورد تصرف شما قرار می گیرد نجس باشد یا متعلق حقوق شرعیه باشد، تصرف اشکال ندارد.

[سؤال 5453] 2092

2. قبول دعوت افرادی که خمس نمی دهند و به گردن دارند و خوردن غذا در منزل آن ها و خواندن نماز در خانه آن ها و قبول هدیه ای از طرف آن ها، مثلاً لباس و پوشیدن در هنگام نماز، از نظر شرعی چگونه است؟

بسمه تعالی، اگر یقین به بودن خمس در مالی که مورد ابتلای او واقع می شود، ندارد اشکال ندارد.

[سؤال 5454] 2094

3. اگر خانواده ای خمس و زکات را نپرداخته باشد، عبادات فرزندان آن شخص (نماز و روزه و...) چگونه خواهد بود؟ و تکلیف چیست؟

بسمه تعالی، عبادات فرزندان صحیح است؛ مگر آن که علم داشته باشند که فرش یا مکانی که روی آن نماز می خوانند خمس داشته و پرداخت نشده

ص: 719

است که در این صورت، بدون مراجعه به حاکم شرع و اجازه او، نماز روی آن اشکال دارد.

[سؤال 5455] 1710

6. خوردن غذای کسی که معتقد به دادن خمس نیست و نیز کسی که خمس نمی دهد اما شك داریم که معتقد به دادن خمس نیز هست یا خیر، چه صورتی دارد؟

بسمه تعالی، اگر علم به وجود خمس در غذا ندارد استفاده جایز است.

[سؤال 5456] 2664

بسمه تعالی 1361 / 4 / 21

حضور مقدس آیت الله العظمی امام خمینی، دام ظلّه

پس از عرض سلام و آرزوی سلامت و سعادت آن رهبر عزیز؛ لطفاً به سؤالات زیر پاسخ دهید:

1. آیا از غذای کسی که خمس نمی دهد، می توان استفاده نمود، به شرطی که مصرف کننده غذا معادل (1/5) آن را خود، به عنوان خمس بپردازد؟

بسمه تعالی، غذا را اگر یقین دارید با پول غیر مخمس تهیه شده، با اجازه مرجع تقلید یا وکیل او مانع ندارد.

2. معاشرت با شخص کاهل نماز به این معنا که احتمالاً ماهی، هفته ای ممکن است یکی - دو رکعت به جا آورد، چگونه است؟ و همچنین استفاده از غذا در آن منزل؟

بسمه تعالی، با مراعات شرایط مقررّه، امر به معروف و نهی از منکر نمایید و اگر ترك معاشرت، موجب می شود او در خواندن نماز کوشا شود، معاشرت نکنید.

3. کسی که پولش را به فردی می دهد که برایش کار کند و ماهیانه مبلغی به او بدهد، البته با ایما و اشاره و غیره، مبلغ ماهیانه مشخص است، مهمانی رفتن در آن خانه و استفاده از غذای آن چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اگر یقین ندارید که اموال مورد تصرف شما با پول حرام تهیه شده باشد، اشکال ندارد.

ص: 720

4. اگر کسی خمس به او تعلق بگیرد و خمس ندهد آیا می شود به مهمانی او رفت یا احیاناً هدیه ای را از او پذیرفت یا خیر؟

بسمه تعالی، اگر یقین نداشته باشید که در مال مورد ابتلاء شما خمس است، اشکال ندارد.

5. کسی که حساب سال ندارد، اگر چیزی از او خریداری بشود مثل لباس یا چیزهای دیگر، مشتری خمس اش را باید بدهد یا خیر؟ و دیگر غذا خوردن در منزلش چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اگر مشتری یا کسی که غذای او را می خورد یقین به بودن خمس در مال مورد ابتلاء نداشته باشند چیزی بر آن ها نیست.

2. بعضی از مؤمنین سؤال می کنند: جاهایی به میهمانی دعوت می شویم که یقین داریم حساب سال ندارد؛ غذا خوردن و بقیه تصرفات ما در منزل این طور اشخاص چه صورت دارد؟

بسمه تعالی، اگر وجود خمس در غذا و چیزهای دیگری که مورد استفاده است معلوم نباشد جایز است.

بسمه تعالی

با سلام و درود فراوان به امام امت، خمینی بت شکن

پس از عرض سلام، به عرض می رسانم که این جانب محصل می باشم و خرجی خود را بیشتر، برادرانم تأمین می کنند. حال، اگر برادرانم خمس نداده باشند و سال هم معلوم نکرده باشند، پولی که به عنوان پول جیبی یا برای خرید لوازم التحریر یا

چیزهای دیگر، برادرانم به من می دهند؛ آیا خمس پولی را که می گیرم باید کنار بگذارم یا این که اشکالی ندارد و می توانم خرج کنم؟ آیا پوشیدن لباس یا کفش یا چیزهای دیگری که برایم می خرند، مثلاً در نماز خواندن اشکال دارد؟

بسمه تعالی، اگر یقین ندارید که در عین پولی که به شما می دهند خمس هست، بر شما چیزی نیست.

[سؤال 5461] 2857

2. در صورتی که قطع رحم کردن صحیح نباشد و ما به خانه این افراد برویم و بدانیم که خمس و زکات نمی دهند، مالشان که به صورت خوردنی است بر ما حلال است؟

بسمه تعالی، تصرف در مالی که متعلق خمس است و خمس آن داده نشده جایز نیست.

[سؤال 5462] 1375

6. غذا و پوشاکی که نزدیکانی که خمس نمی دهند برای ما بیاورند، مصرف آن ها چه حکمی دارد؟ در استفتا از دفتر امام خمینی جواب داده شده که «اگر یقین ندارید که در مال مورد مصرف، خمس است اشکال ندارد»، منظور چیست؟ چون خمس از همه پول جدا نشده است.

در ضمن در مسأله 1764 رساله امام نوشته شده که «اگر از کافر یا کسی که به دادن خمس عقیده ندارد، مالی به دست انسان آمد، واجب نیست خمس آن را بدهد». و نیز در مسأله 1763 رساله امام نوشته شده که «اگر چیزی را که خمس آن داده نشده به کسی ببخشند، پنج يك آن چیز مال او نمی شود». با توجه به مسائل فوق آیا کلاً مواد مذکور مصرفشان حرام است یا این که می توان مصرف کرد و جداگانه خودمان خمس قیمت آن ها را پردازیم؟

آیا می توان از چنین فردی پول قرض کرد و در صورت قرض کردن، پنج يك آن پول را به عنوان خمس پول قرض شده داد؟ و آیا به عاریه گرفتن وسایلی از قبیل

ص: 722

آب میوه گیری برای مدتی، از چنین شخصی اشکالی ندارد؟

بسمه تعالی، حکم همان است که در جواب استفتا و در رساله ذکر شده و اگر صاحب غذا و چیزهای دیگر اصلاً مسلمان معتقد به خمس نباشد، بر مصرف کننده اموال او خمس واجب نیست ولی اگر مسلمان معتقد به وجوب خمس باشد و خمس واجب را نداده، تصرف در مالی که متعلق خمس شده در مقدار خمس، محتاج اجازه از مرجع تقلید است.

[سؤال 5463] 4016

3. مادر این جانب با نهایت احترامی که برایشان قایل هستم، متأسفانه دارای فرهنگ پایین و کم دقتی در بعضی مسایل شرعی هستند و روی همین اصل در خانه عده ای طاغوتی و ضد انقلاب که نماز هم نمی خوانند و در این خط ها نیستند مشغول کار شده است و هرچه منع کرده و دلیل آورده ام روی قالب های ذهنی غلط، قبول نمی کنند و می روند، روشن بفرمایید که اگر حقوقی بابت زحمات به ایشان بدهند یا کالا و جنسی به ایشان بدهند حکم این اموال چیست؟ با توجه به این که از خمس و زکات آن ها بی خبریم و احتمال می دهیم که نمی دهند، اگر حرام باشد چه باید بکنیم و در چه

راهی تصرف کنیم؟

بسمه تعالی، اگر یقین ندارید پولی که بابت اجرت می گیرید در مقابل کار حرام است و یا پول حرام یا مخلوط به حرام است اشکال ندارد و همچنین کالایی که از آن جا می آورند تا یقین نداشته باشید محکوم به حلیت است.

[سؤال 5464] 2666

بسمه تعالی 1361 / 4 / 21

لطفاً به سؤال زیر نیز پاسخ دهید:

خانمی با دو فرزند می باشد و خرج معاش خود را از راه سرمایه ای که دارد به

ص: 723

دست می آورد؛ اگر این سرمایه را به کسی که خمس مالش را نمی دهد، داده باشد تا برای او کار کند، وضع پولی که از این راه به دست می آید چیست؟

بسمه تعالی، اگر با پول غیر مخمس مخلوط نشده باشد مانع ندارد و الاً باید از حاکم شرع اجازه بگیرد.

[سؤال 5465] 2667

بسمه تعالی

محضر حضرت آیت الله العظمی خمینی، مدّ ظلّه العالی

اگر با مخالفین معامله (چیزی به آن ها بفروشند) و پول بگیرند آن پول خمس دارد یا نه؟ چرا که خمس بر آن ها واجب نیست اگر هم واجب است قبول ندارد و نمی دهد آیا خمس آن پول را باید فوراً بدهد یا نه اگر از مؤونه سال زیاد آمد خمس بدهد؟ شما بیان فرمایید.

بسمه تعالی، مالی که با معامله با مخالفین یا کفار از آن ها گرفته می شود خواه پول باشد یا جنس اگر در دست آن ها متعلق خمس بوده خمس آن واجب نیست و معامله در مقدار خمس هم صحیح است.

[سؤال 5466] 2668

بسمه تعالی 1361 / 10 / 10

حضور محترم رهبر عالی قدر و مرجع تقلید امام خمینی، ادام الله بقائه

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

این جانب چند سال است مسئول و مدیر يك مغازه می باشم و این مغازه راجع به چهارده نفر ورثه می باشد و صاحبان این مغازه، حاضر نیستند که خمس سود مغازه را بدهند، تکلیف شرعی این جانب چیست؟ به کارم ادامه بدهم یا این که واجب است که ترك کنم؟ ضمناً خودم خمس می دهم و حساب سالانه دارم.

بسمه تعالی، اگر یقین دارد که اموال مورد تصرف او، متعلق خمس است

ص: 724

باید از مرجع تقلید یا وکیل مجاز او اجازه بگیرد و نسبت به حقوق دریافتی، اگر یقین دارد که خمس در آن هست باید خمس آن را بپردازد.

[سؤال 5467] 2669

بسمه تعالی

کسی برای کسی کار می کند آن شخص خمس و سهم نمی دهد، کارگر که مزد خود را می گیرد این شخص از مزد کارگری خود خمس و سهم بدهد یا نه به گردن صاحب پول است؟

بسمه تعالی، پولی که بابت مزد دریافت داشت اگر متعلق خمس است مقدار خمس را مالک نمی شود و باید به حاکم شرع مرجع تقلید برساند اگر مالک نمی دهد و معادل آن را از مالک طلبکار است.

[سؤال 5468] 2670

بسمه تعالی

با درود و سلام بر امام مهدی (علیه السلام) و نایب بر حقش امام خمینی و با درود به شهدای

اسلام، سلام علیکم

مسأله ای که مطرح است این گونه است که دختری که می خواهد ازدواج کند و قاعدتاً پدر به او جهازیه می دهد و دختر می داند که پول این جهیزیه کاملاً از راه حلال نبوده و پول مخلوط به حرام شده و شاید بعضی از اجناس آن کاملاً پول حرام بوده، اما مشخص نیست که مثلاً کدام جنس، حالا تکلیف این دختر چیست، خودش که تأمین مالی ندارد که بخواهد جهیزیه تهیه کند، آیا این جهاز برای او حلال است و می تواند از آن استفاده کند و نمازی که در روی فرش آن می خواند درست است یا مهمان می آید و در آن جا نماز می خواند و از وسایل منزل استفاده می شود و اگر اشکال دارد به چه ترتیب می تواند زندگیش را حلال کند؟

و در همین رابطه اگر در خانه پدر زمانی که بوده و پدر برایش چیزهایی از طلا مثل

ص: 725

گردنبند یا النگو و... خریده و متعلق به دختر شده آیا این طلاها هم برای او حلال است و می تواند استفاده کند یا نه و به چه ترتیب می تواند آن ها را حلال کند و استفاده کند؟

بسمه تعالی، اگر یقین ندارد که در جهیزیه ای که به او داده شده یا در مالی که مورد تصرّف او است حرام هست می تواند در آن تصرّف کند و چیزی بر او نیست ولی اگر یقین دارد تصرّف جایز نیست.

[سؤال 5469] 2671

بسمه تعالی

حضور محترم دفتر امام خمینی

ضمن عرض سلام و آرزوی توفیق برای شما خدمتگزاران صدیق اسلام و قرآن، و طول عمر برای رهبر عظیم الشان، امام خمینی، بنده حقیر خواستم که مسأله ای را با شما در میان بگذارم.

سروران گرام! پدر من در سال 57 حدود نود هزار تومان جهیزیه به من دادند؛ البته می توانم بگویم که از درآمد ماهانه اش بود، پدرم مغازه دار می باشد، ولی با نهایت تأسف خمس و زکات نمی پردازد و در بعضی از زمینه ها مقداری گران فروشی نیز کرده اند. حالا خواستم ببینم که با این جهیزیه چه کنم؟ هم دلم می خواهد که باری از دوش پدرم برداشته باشم و هم وسایلی که از آن استفاده می کنم حلال باشد. آیا خمس آن را شوهرم باید پردازد؟ شوهرم فعلاً حدود چهار هزار و خرده ای درآمد دارد.

خواهشمندم در این زمینه مرا با فتاوی امام امت راهنمایی فرمایید.

بسمه تعالی، اگر یقین ندارید که جهیزیه از پولی که باید خمس آن داده شود تهیه شده باشد، چیزی بر شما نیست.

[سؤال 5470] 2672

بسمه تعالی 1361/9/6

با سلام به امام امت و شهدای انقلاب اسلامی و با درود به شما خدمتگزاران اسلام

ص: 726

آیا به جهیزیه زنی که به خانه شوهر آمده و پدرش خمس مالش را پرداخته است، خمس تعلق می گیرد، یا خیر؟ اگر تعلق می گیرد، به عهده کیست؟ والسلام

بسمه تعالی، اگر یقین نداشته باشد که در جهیزیه خمس هست، لازم نیست خمس بدهد و اگر یقین دارد، باید به حاکم شرع مراجعه کند و در صورت پرداخت خمس یا اجازه می تواند در جهیزیه تصرف نماید.

[سؤال 5471] 2673

بسمه تعالی 1361 / 10 / 30

حضور محترم حضرات معظم دفتر استفتائیه امام امت، پس از عرض سلام، امید است که ان شاء الله حال شما در پرتو عنایات ایزد یکتا خوب باشد.

1. پسر عموی من که او را به حسب ظاهر عادل، راستگو و درستکار می دانم؛ ایشان می گویند که پدر زن تو خمس نمی دهد. بنا بر شناختی که از پدر زنم و نحوه زندگی ایشان دارم، احتمالاً ایشان خمس مالش را نمی دهد. در رابطه عروسی با دخترش (که دختر عموی من هست) پدر زنم به من و همسرم جهیزیه داده است. حال تکلیف من در رابطه با استفاده از آن ها چیست؟

بسمه تعالی، اگر یقین به بودن خمس در جهیزیه ندارید بر شما چیزی نیست.

2. من ده هزار تومان پول دارم که خمس آن را پرداخته ام و هم اکنون آن را در بانک قرض الحسنه قرار داده ام و در کنار آن از درآمد سالانه ام پولی که در می آورم مقداری خرج می کنم و بقیه اش را پس انداز می کنم. حال آیا می شود بر این نیت باشم که سر سال خمس پولی را بدهم که هم از آن خرج کرده ام و هم جدای ده هزار تومان پس انداز کرده ام و منظورم کلاً این است که در طی سال خرجی را که می کنم و خمسی که می خواهم سر سال بدهم از ده هزار تومان نباشد؛ آیا چنین چیزی ممکن است؟ و خواهش می کنم که اگر این کار را نکنم بهتر است، بفرمایید.

بسمه تعالی، امکان دارد و با نیت می تواند تعیین کند.

3. اگر کسی هیچ گونه نیت شری؛ مثل سوء ظن، ریا، تکبر و دیگر مفاسد اخلاقی در ذهن نداشته باشد

ص: 727

و این گونه امور فساد به طور جرقه مانند در افکارش ظاهر شود و فوراً از آن جرقه هم اجتناب کند؛ آیا بر او گناهی محسوب می شود؟
بسمه تعالی، گناه نیست.

4. برای تلفظ صحیح حمد و سوره و دیگر قرائت های نماز پیش افراد تقریباً آگاه رفته ام و مطالعات کمی داشته ام و می توانم بگویم که صحیح تلفظ می کنم و تقریباً بیشتر اوقات، مثلاً لفظ تکبیرة الاحرام و دیگر قرائت های نماز را چندین بار تلفظ می کنم که تقریباً بیشتر اوقات مرا از معنویت نماز دور کرده و زیاد در این باب شك می کنم. لطف بفرمایید تکلیف من چیست؟

بسمه تعالی، اعتنا به شك نکند و در تکبیرة الاحرام اگر دو مرتبه بگوید اشکال پیدا می شود.

5. اگر کسی منظورش غیبت در مورد کسی نباشد، ولی به طور ناخودآگاه حرفی بزند که هیچ گونه نیتی در مورد خوار و پست شمردن کسی یا غیبت پشت سر او، نداشته باشد؛ آیا گناهی بر او محسوب می شود؟

بسمه تعالی، باید از گفتن آن خودداری کند.

6. آیا می شود کسی در کلامش مثلاً حرفی بگوید که دیگران را به خنده آورد، ولی حرف او هیچ گونه خوار و پست شمردن و احیاناً غیبت دیگران نباشد؛ آیا بر فرد عامل گناهی محسوب می شود؟
بسمه تعالی، اگر توهین یا غیبت کسی نباشد اشکال ندارد.

[سؤال 5472] 2674

بسمه تعالی 1 / 12 / 1361

این جانب و خانواده ام از طریق اجاره مغازه مرحوم پدرم (قهوه خانه) امرار معاش کرده و زندگی را می گذرانیم. تا کنون از روی اهمال و نادانی از این مال خمس نداده استفاده کرده ام، ولی از این به بعد می خواهم از مال پاک و حلال زندگی کنم، حال با توجه به اینکه از اول عمرم تا کنون نیز از این مال استفاده کرده ام، حکم این مورد چیست و آیا باید خمس مقدار استفاده شده را بدهم و آیا کفاره ندارد و در صورت دادن خمس این مقدار، چگونه مقدار آن را حساب کنم. ضمناً مقدار جهیزیه ای که به خواهرانم داده ایم باید خمس آن ها را خودشان بدهند یا ما بدهیم (شاید لازم به تذکر باشد که سن من در حدود بیست سال است و به تازگی سرکار رفته ام و درآمد دارم

ص: 728

ولی هنوز از درآمد خانواده استفاده می کنم البته خمس مقدار درآمد خودم را از پارسال تا کنون پرداخت کرده ام).

بسمه تعالی، اگر معلوم است که در مال متوفی بر ذمه او خمس هست تا ادا نشده ورثه نمی توانند در ترکه تصرف کنند و شما به یکی از وکلای این جانب مراجعه نمایید.

[سؤال 5473] 2675

بسمه تعالی

پدر ما پس از وفات خویش یک سری اموال - از قبیل یک باب خانه، چند قطعه زمین مزروعی، چند حلقه آب و مغازه، یک باغ و مقداری پول - برای ما گذاشته است. طبق سخنان دیگران و خود ایشان (به طور ضمنی و کنایه ای) و رئیس دادگاه انقلاب و بازپرس دادگستری این شهر، ایشان دارای سابقه رباخواری بوده است؛ لکن در جریان انقلاب، افرادی با ایشان برخورد داشته اند و مقداری پول از ایشان گرفته اند و می خواسته اند ربایی که داده اند، پس بگیرند.

در این میان هم شخصی بوده است که ادعا کرده پدرمان از پدرش ربا گرفته است (پدر ما زمینی را از پدر وی می خرد، سپس به پدر وی می دهد و او روی آن کار می کند. پس از چندی پدر این شخص با پدرمان درگیری پیدا می کند و توسط یکی از روحانیین 3/000 تومان بابت حق الزحمه می گیرد) و دادگاه، فرزند این شخص را محکوم می کند. و ما پس از فوت پدرمان که به دادگاه انقلاب شکایت کردیم، این دادگاه در مورد یکی از اشخاصی که در دوران حیات پدرمان از ایشان پول می گرفته است، حکم می کند که بایستی 35/000 تومان را پس بدهد و در مورد بقیه، چیزی نمی گوید. و درباره دو نفر دیگر حلالیت صورت می گیرد.

حال می خواهیم بدانیم که با توجه به این که ایشان رباخوار بوده است و جریاناتی پس از انقلاب پیش آمده و پس از مرگ ایشان نیز اعلام گردیده و با توجه به این که

ص: 729

ایشان خمس نمی داده است لکن یقین نیست که به این اموال خمس تعلق می گرفته است یا خیر؟ تکلیف اموال ایشان از لحاظ خمس یا چیز دیگر چیست؟ و اگر تعلق می گیرد، به چه صورت است؟ ضمناً همه خانواده هم مقلد امام نیستند و ایشان يك همسر، دو فرزند پسر، دو فرزند دختر دارد.

بسمه تعالی، اگر علم به وجود خمس در اموال موروثی ندارید و نیز علم به وجود حق کسی از ناحیه ربا و غیره در آن نیست، تکلیفی بر شما نمی باشد.

[سؤال 5474] 2676

بسمه تعالی 14 / 1 / 1362

پس از عرض سلام، لطفاً به سؤالات ذیل پاسخ فرمایید:

1. این جانب پسری داشتم که از دنیا رفته و دو فرزند دختر و پسر از او به جای مانده. مبلغی قرض داشته و پس از ادای قرضش 154/532 ریال باقیمانده، باید خمس این مبلغ ذکر شده را داد یا خیر؟

2. مبلغ 27/148 ریال که در حساب بانکی نامعلوم بود - اول گفتند در حسابش وجهی ندارد - این مبلغ دومی هم خمس دارد یا نه؟

بسمه تعالی، اگر احتمال بدهند که پول مزبور از درآمد کسب و حقوق نبوده یا خمس آن را خود متوفی داده است، خمس ندارد و حکم در هر دو مورد یکی است.

3. این جانب مقداری پس انداز دارم اگر باید خمس آن را بدهم، چون گیرنده آن را نمی توانم تشخیص دهم، راهنمایی ام فرمایید.

بسمه تعالی، می توانید به حساب شماره هزار مؤسسه تعاون اسلامی قم حواله کنید یا آن را به یکی از وکلای مسلم الوکاله این جانب بپردازید.

[سؤال 5475] 2132

5. مالی که ارث می باشد و بیش از دو سال است از تصرف صاحب مال گرفته شده،

ص: 730

همچنان که حق مداخله و منافع از مالک سلب است، وجوهات شرعی به آن مال تعلق می گیرد؟

بسمه تعالی، وجوهی که قبلاً بر آن مال تعلق گرفته بر عهده مالک است، که بعد از رفع منع بپردازد و اگر قبلاً وجوهی به آن متعلق نبوده خمس ندارد.

[سؤال 5476] 4156

4. خمس و سهم امام پدرم را چگونه بپردازیم؟ آیا باید از ارثی که به ما می رسد، خمس و سهم امام را کم کنم؟ به خصوص جهیزیه من؟ بسمه تعالی، اموال پدر و جهیزیه ای که با مال پدر تهیه شده، اگر معلوم باشد که متعلق خمس شده و پرداخته اند، باید خمس آن ادا شود.

[سؤال 5477] 6498

2. خود من يك معلم هستم و يك ساختمان در همین زمین ساخته ام و مبلغ 130 هزار تومان هم بدهکار هستم در ضمن با دختری ازدواج نموده ام که پدرش ثروتمند بوده و مقداری پول به عنوان ارثیه به ایشان رسیده که آن مبلغ را برای ساختمان خرج کرده ام از نظر شرعی پول ایشان چه تکلیفی پیدا می کند. در ضمن پدر نامبرده مالش را پاك نکرده و خمس و سهم نداده و حج هم رفته و در سال 57 فوت نموده.

حالا با تمام این اوضاع و احوال، من که يك معلم هستم و می خواهم به وظیفه شرعی خود عمل کنم و پدرم را اگر در گذشته زیر دین بوده لااقل با این عمل بتوانم شاید ذره ای از گناهانش را کم کنم و آن هم با خداوند است.

خواهشمند است تکلیف را به طور کلی و جداگانه برای این حقیر روشن نمایند تا از شك و تردید خلاص شوم و بتوانم با سربلندی در راه اسلام قدم بردارم.

بسمه تعالی، اگر یقین دارد اموالی که به وی بابت ارث منتقل شده در آن خمس وجود دارد باید خمس آن را بپردازد.

ص: 731

2. تکلیف شرعی اعضای خانواده چنین شخصی چیست؟ آیا موظفند در این خصوص تحقیق نمایند و بررسی کنند که سرپرست خانواده معاملاتش در غیر این مسأله، مثلاً از نظر شرایط کالا و خریدار و سایر احکام معاملات مطابق فتوای حضرت امام است یا خیر؟ با توجه به این که سرپرست خانواده خود را مقلد امام می داند.

البته ناگفته نماند که سرپرست خانواده در کنار اجناس خارجه به آن صورت که تقریر یافت، اجناس ایرانی را نیز خرید و فروش می نماید و همچنین مقداری حقوق بازنشستگی از ارتش جمهوری اسلامی دریافت می دارد. اگر درآمد چنین شخصی، حلال مخلوط به حرام باشد اعضای خانواده می توانند خمس آن را پردازند؟ اگر کسب سرپرست خانواده نامشروع است فرزندان و یا مادر چه وظیفه ای دارند؟ مضافاً به این که بخواهند از آثار وضعی و روانی چنین درآمدهایی مصون باشند.

بسمه تعالی، اعضای خانواده مکلف به تحقیق نیستند و تا یقین به وجود مال حرام در بین اموال حاصل نشود، تصرف مانع ندارد.

بسمه تعالی

خدمت رهبر عظیم الشان

در خانه مشترکی زندگی می کنیم با درآمد چند نفر، یکی از درآمدها مربوط به يك بازاری است که مسائل شرعی کسب را رعایت نمی کند، تکلیف بقیه افراد را معین کنید. ضمناً بفرمایید پول ایشان چه حکمی دارد؟

ومن الله التوفیق

بسمه تعالی، اگر یقین ندارند که درآمد بعض شرکای منزل از کسب حرام می باشد یا نه، اشکال ندارد.

حضرت آیت الله العظمی امام خمینی، دامت برکاته

شخصی شغل مباح دارد؛ آموزگار یا بزاز یا کشاورز است و متهم به همکاری نمودن با ساواک و گرفتن مبلغی از آن جان نیز می باشد؛ چنانچه شخص مذکور بخواهد مثلاً مبلغ 20/000 تومان به مسجد یا حسینیه یا امور خیریه دیگر کمک نماید، جایز است پول او را - که معلوم نیست اصل آن پول حرام باشد - به مصرف امور مذکور برسانند یا آن که نباید از او قبول نمود؟ و آیا می شود با دادن خمس پولی که چنین اشخاصی می دهند، به عنوان «مال حلال مخلوط به حرام» تصرف نمود یا خیر؟

متمنی است فتوای شریف را در این موارد بیان فرمایید. با تقدیم احترام

بسمه تعالی، اگر یقین به وجود پول حرام در عین پول ندارند اشکال ندارد، ولی در صورت یقین، اگر به نحوی باشد که مورد لزوم تخمیس باشد باید اول آن را تخمیس نمایند.

3. کسانی که اصلاً خمس نداده و نمی دهند وظیفه همسایه و خانواده آن ها چیست؟

بسمه تعالی، آن ها را امر به معروف نمایند.

خمس اموال افراد مرتد

با دعا و امید به سلامتی و طول عمر حضرت امام خمینی، سؤالی برای این جانب پیش آمده که جهت رفع آن تقاضای پاسخ دارم.

از پدر و مادری مسلمان و متدین به وجود آمده ام. تمامی اعضای خانواده مقید به اجرای موازین شرعی بوده و احساس مسئولیت داشته اند به جز بنده حقیر سراپا تقصیر.

تا پیش از انقلاب در وجود خداوند تردید داشته ام (استغفرالله) و حتی به صراحت اعتراف می کردم (در ملاء عام) که مسلمان نیستم. در آن زمان ضمن حفظ شعائر و احترام برای تمامی ادیان، خود معتقد بودم که احتیاجی به دین ندارم (حتی اسلام). از لحظه انقلاب پس از مطالعات فراوان و تحقیق بسیار و تفکر زیاد، سرانجام در سنه خرداد ماه سال شصت، دین اسلام را از میان تمامی ادیان و مکاتب انتخاب کردم و مسیر توبه را با تمامی شرایطی که در اسلام به آن منسوب است، با تأیید همگان و حضور خداوند انجام دادم. اینک مصمم شده ام که ان شاء الله یک مسلمان حقیقی و مؤمن به تمام معنا باشم، حضرت امام را به عنوان مرجع تقلید برگزیده و قلباً و روحاً به ولایت وی معتقد هستم. اینک در رابطه با مسأله خمس نمی دانم وضعیت من برای گذشته ها، قبل از این که مسلمان شوم چگونه است؟ آیا اگر احتمالاً چیزی بوده که خمس به آن تعلق می گرفته باید حساب و ردّ شود؟

از این گذشته چگونه می توان تمام موارد گذشته را که از زمان بلوغ تا سال شصت، که حدود بیست سال به طول انجامیده به یاد آورد و حساب کرد؟

به نظر خودم این طور می آید که چون آن زمان مسلمان نبوده ام و چون فطرتاً انسان به شکلی در حضور خداوند مسئول است که آگاهی داشته باشد و من نداشتم، بنابراین از نظر عقلایی این به نظرم آمد که از پرداخت خمس معاف هستم، با توجه به این که یادآوری موارد آن طی بیست سال هم بسیار مشکل است. مع الاسف چون با سؤال از اهل خبره دقیقاً مسأله روشن نشده (نظرها مختلف است)، لذا از حضور آن حضرت تقاضا دارم رفع مشکل بفرمایید. اجر شما طبق معمول با خدای تبارک و تعالی.

بسمه تعالی، نسبت به آنچه خمس داشته و بعد از اسلام آوردن شما موجود نبوده، خمس ساقط است مگر آن که قبلاً مرتدّ شده باشید.

[سؤال 5483] 3022

4. اگر مشاهده شود چیزی که جزء انفال است - مثل میوه درخت کوهی یا جنگلی - در حال خراب شدن است، آیا می شود استفاده کرد؟

بسمه تعالی، با امکان تحصیل موافقت حاکم شرع به نظر او مانع ندارد.

[سؤال 5484] 764

3. خرید و فروش جنگل ها چه صورت دارد و شرط در فروش آن چیست؟

بسمه تعالی، جایز نیست.

[سؤال 5485] 764

4. جنگلی از طریق ارث به ولد رسیده و آن ولد اختیار کرد. در چه حدود آن را مالک است و اگر صاحب دام نباشد می تواند اجاره بدهد؟ مالک شدن جنگل در چه محدوده ای است؟ بیان فرمایید.

بسمه تعالی، جنگل های طبیعی را کسی مالک نیست و به ارث نمی رسد.

ص: 735

بسمه تعالی

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

با اموال و جان های خود، در راه خدا جهاد نمایید، این برای شما بهتر است اگر بدانید.

(توبه : 41)

چند سالی است که مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه موفق به تولید نرم افزارهای تلفن همراه، کتاب خانه های دیجیتالی و عرضه آن به صورت رایگان شده است. این مرکز کاملاً مردمی بوده و با هدایا و نذورات و موقوفات و تخصیص سهم مبارک امام علیه السلام پشتیبانی می شود.

برای خدمت رسانی بیشتر شما هم می توانید در هر کجا که هستید به جمع افراد خیراندیش مرکز بپیوندید.

آیا می دانید هر پولی لایق خرج شدن در راه اهلبیت علیهم السلام نیست؟

و هر شخصی این توفیق را نخواهد داشت؟

به شما تبریک میگوئیم.

شماره کارت :

6104-3388-0008-7732

شماره حساب بانک ملت :

9586839652

شماره حساب شبا :

IR390120020000009586839652

به نام : (موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه)

مبالغ هدیه خود را واریز نمایید.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109



مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW



برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

